

Główny Urząd Statystyczny *Central Statistical Office*
Urząd Statystyczny w Gdańsku *Statistical Office in Gdańsk*

KAPITAŁ LUDZKI W POLSCE W 2015 R.

HUMAN CAPITAL IN POLAND IN 2015

STUDIA I ANALIZY
STATYSTYCZNE

*STATISTICAL STUDIES
AND ANALYSES*

Gdańsk 2016

ZESPÓŁ REDAKCYJNY EDITORIAL BOARD**Przewodniczący President**

Jerzy Auksztol

Członkowie Members

Ewelina Grochowska-Subotowicz

Radosław Jabłoński

Piotr Jaworski

Jacek Maślankowski

Teresa Miszke

Magdalena Wiktor

Hanna Zielińska

Anna Źochowska

Projekt okładki Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Urząd Statystyczny w Gdańsku Statistical Office in Gdańsk

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk

tel. (58) 768-31-00, 768-31-30

fax (58) 768-32-70

e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl

<http://www.stat.gov.pl/Gdansk>**Przy publikowaniu danych GUS When publishing CSO data****prosimy o podanie źródła please indicate source**

PRZEDMOWA

Kluczowe znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju ekonomicznym i społecznym krajów nie może zostać w żaden sposób przecenione. Przyjmuje się, że kapitał ludzki wpływa na dobrostan społeczny, indywidualne zarobki pracowników, efektywność i skuteczność przedsiębiorców, jak i na wielkość wartości dodanej generowanej przez gospodarkę narodową. Świadomość ta skłania organizacje międzynarodowe oraz przedstawicieli poszczególnych państw do poszukiwania wiarygodnych metod pomiaru, pozwalających na formułowanie programów rozwoju na poziomie indywidualnym, organizacyjnym i krajowym.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto propozycję OECD¹ mówiącą, że: *kapitał ludzki to wiedza, umiejętności, zdolności oraz inne właściwe jednostce atrybuty ułatwiające tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu*².

Podstawowym założeniem leżącym u podstaw przygotowania publikacji *Kapitał ludzki w Polsce* jest konieczność dostarczenia systemu wskaźników cząstkowych umożliwiających prowadzenie samodzielnych badań i analiz na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym w następujących obszarach: demografia, zdrowie, edukacja, rynek pracy, kultura, nauka, technologia i innowacje oraz ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego. Dane pozyskano ze zbiorów statystyki publicznej oraz ze źródeł pozastatystycznych. Poza tradycyjnymi tablicami zamieszczonymi w publikacji, dostępne są również ich odpowiedniki w postaci elektronicznej w pliku arkusza kalkulacyjnego. Tablice te często mają poszerzony zakres przedmiotowy i obejmują bardziej szczegółowe przekroje.

Publikację przygotował zespół pracowników Ośrodka Statystyki Edukacji i Kapitału Ludzkiego Urzędu Statystycznego w Gdańsku. Prace metodologiczne prowadzone były przy współdziałaniu Zespołu ds. Badań Kapitału Ludzkiego powołanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz właściwych dla poszczególnych obszarów tematycznych Departamentów GUS, przede wszystkim Departamentu Badań Społecznych i Warunków Życia. Metodologia badania została zaopiniowana przez Komisję Metodologiczną GUS oraz Radę Statystyki. Wszelkie uwagi i sugestie mogące pomóc w przygotowaniu kolejnych publikacji zaspokajających potrzeby szerokiego grona odbiorców indywidualnych, przedsiębiorców i organów administracji rządowej oraz samorządowej będą mile widziane. Prosimy je kierować na adres sekretariatu Urzędu Statystycznego w Gdańsku, tj. SekretariatUSGDK@stat.gov.pl.

¹ OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

² The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital, OECD 2001, dostępne: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane w publikacji dane będą przydatne w ocenach stanu kapitału ludzkiego w Polsce przygotowywanych przez wielu odbiorców o zróżnicowanych potrzebach informacyjnych.

Jerzy Auksztol

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Gdańsku

PREFACE

The key role of the human capital in economic and social development of nations cannot be overestimated in any way. It is assumed that human capital affects the social well-being, individual employees' earnings, effectiveness and efficiency of entrepreneurs, as well as the size of added value generated by the national economy. Realising this, international organizations and representatives of particular countries are inclined to seek reliable methods of human capital measurement that allow for the formulation of development projects at the individual, organizational and national levels.

For the purposes of this study, the following statement by OECD has been adopted: Human capital is the knowledge, skills, competencies and attributes embodied in individuals that facilitate the creation of personal, social and economic well-being.

The basic assumption underlying the preparation of the publication Human capital in Poland is the necessity to provide a system of partial indicators enabling independent research and analysis at local, regional and national levels in the following areas: demography, health, education, labour market, culture, science, technology and innovation as well as economic and social determinants of human capital development. The data were obtained from the official statistics repositories and non-statistical sources. In addition to traditional tables, the publication also encompasses their equivalent in the form of an electronic spreadsheet file. These tables often have extended scope and include more detailed breakdowns.

The publication was prepared by a team of analysts of the Centre of Education and Human Capital Statistics of Statistical Office in Gdańsk. Methodological work was conducted in cooperation with Working Group for the Human Capital Research appointed by the President of the Central Statistical Office, and CSO Departments specialized in particular areas of the human capital study, in particular Department of Social Surveys and Living Conditions. The methodology of this study was evaluated by the CSO Methodological Commission and the Statistical Council. Any comments and suggestions that could help prepare further editions of the publication will be appreciated, especially those that meet all expectations and requirement of the readers, including individuals, entrepreneurs, government bodies and local authorities. They should be addressed to the Secretariat of the Statistical Office in Gdańsk, i.e. SekretariatUSGDK@stat.gov.pl.

I trust that the data presented in the publication will allow different group of readers to assess the current state of the human capital in Poland, based on their information requirements represented by different research area.

Jerzy Auksztol

*Director
of the Statistical Office in Gdańsk*

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA.....	3
SPIS TABLIC.....	7
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	11
WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW I AKRONIMÓW	11
1. KONCEPCJA BADANIA KAPITAŁU LUDZKIEGO.....	13
2. UWAGI METODYCZNE	18
3. KOMENTARZ ANALITYCZNY	33
4. TABLICE	108
5. SŁOWNIK POJĘĆ.....	236
6. ŹRÓDŁA DANYCH.....	269

CONTENTS

	Page
<i>PREFACE</i>	<i>5</i>
<i>LIST OF TABLES.....</i>	<i>9</i>
<i>SYMBOLS.....</i>	<i>11</i>
<i>ABBREVIATIONS AND ACRONYMS</i>	<i>11</i>
<i>1. THE CONCEPT OF THE HUMAN CAPITAL STUDY</i>	<i>15</i>
<i>2. METHODOLOGICAL NOTES</i>	<i>26</i>
<i>3. ANALYTICAL COMMENTARY.....</i>	<i>81</i>
<i>4. TABLES.....</i>	<i>108</i>
<i>5. GLOSSARY.....</i>	<i>253</i>
<i>6. DATA SOURCES.....</i>	<i>271</i>

SPIS TABLIC

	Tabl.	Str.
Demografia		
Ludność na wsi i w miastach według województw	1	108
Ludność według grup wieku	2	109
Ruch naturalny ludności według województw	3	110
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa poprzedniego i obecnego miejsca zamieszkania	4	112
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów	5	118
Zdrowie		
Przeciętne dalsze trwanie życia	6	120
Osoby w wieku 16 lat i więcej według samooceny stanu zdrowia	7	122
Osoby w wieku 16 lat i więcej według występowania ograniczonej codziennej aktywności	8	124
Osoby w wieku 16 lat i więcej według występowania długotrwałych problemów zdrowotnych	9	125
Zachorowania na nowotwory złośliwe według rozpoznania	10	126
Osoby zarejestrowane w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych od alkoholu i innych substancji według województw	11	128
Zgony według przyczyn i województw	12	131
Edukacja		
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym według województw	13	134
Struktura uczniów szkół ponadgimnazjalnych według województw i typów szkół	14	135
Uczniowie przypadający na 1 nauczyciela w szkolnictwie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym według województw	15	137
Nauczanie języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży według województw i liczby języków	16	137
Wyniki egzaminów gimnazjalnych według województw	17	139
Zdawalność egzaminu maturalnego według województw	18	141
Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe oraz egzaminów dyplomowych według województw i płci	19	141
Wskaźniki skoloryzacji netto dla szkolnictwa wyższego według województw i płci	20	142
Absolwenci szkół wyższych według województw i grup kierunków studiów z lat akademickich 2009/2010-2013/2014	21	143
Absolwenci szkół wyższych z roku akademickiego 2014/2015 według województw i grup kierunków studiów	22	147
Stopnie naukowe doktora nadane w szkołach wyższych na 100 tys. ludności według województw i płci	23	148
Sluchacze studiów podyplomowych na 10 tys. ludności według województw i płci	24	148
Osoby dorosłe (w wieku 25-64 lata) uczestniczące w kształceniu i szkoleniu według województw	25	149
Rynek pracy		
Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej według płci i województw	26	150
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata według płci i województw	27	151
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata według województw	28	152
Wolne miejsca pracy według zawodów	29	153
Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy według regionów i województw	30	154
Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników według płci, poziomu wykształcenia i województw	31	155
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia, płci i województw	32	163
Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania i województw	33	169
Kultura		
Uczestnicy wybranych imprez organizowanych w wybranych instytucjach kultury według województw	34	170

	Tabl.	Str.
Absolwenci wybranych kursów organizowanych w instytucjach kultury według województw	35	172
Indywidualni czytelnicy bibliotek według rodzaju oraz wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz według województw	36	173
Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika według województw	37	175
Nauka, technologia i innowacje		
Zatrudnieni w B+R według poziomu wykształcenia i województw	38	176
Ochrona własności intelektualnej według województw	39	180
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu, wieku i płci	40	182
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu, wykształcenia i płci	41	185
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu i klasy miejscowości zamieszkania	42	187
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu i statusu zawodowego	43	189
Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego		
Wydatki budżetu państwa według działów	44	193
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie oraz ochronę zdrowia według województw	45	193
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według województw	46	195
Koszty jednostkowe kształcenia	47	195
Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego		
Wykształcenie rodziców, gdy respondent miał 14 lat według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia, statusu społeczno-zawodowego i osiąganego dochodu w 2011 r.	48	196
Dzieci podlegające obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego według województw	49	198
Uczniowie szkół podstawowych dowożeni do placówek według klas, odległości miejsca zamieszkania od szkoły i województw	50	200
Uczniowie korzystający z zajęć w szkołach podstawowych według województw	51	202
Uczniowie gimnazjów dowożeni do placówek według klas, odległości miejsca zamieszkania	52	204
Uczniowie korzystający z zajęć w gimnazjach według województw	53	206
Zarejestrowani bezrobotni do 25 roku życia według województw, płci i poziomu wykształcenia	54	208
Zarejestrowani bezrobotni według wieku i czasu pozostawania bez pracy	55	218
Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy	56	222
Czynniki wymieniane jako najważniejsze w pracy zawodowej według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	57	226
Frekwencja wyborcza w wyborach do Parlamentu Europejskiego i w wyborach Prezydnta Rzeczypospolitej Polskiej według województw	58	228
Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu w 2011 r. i 2015 r. według województw	59	229
Frekwencja w wyborach samorządowych według województw	60	230
Osoby, które angażowały się w działania na rzecz społeczności lokalnej (gminy, osiedla, miejscowości, w najbliższym sąsiedztwie) według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	61	231
Osoby, które deklarowały zaufanie do instytucji finansowych według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	62	232
Osoby, które deklarowały w zaufanie do instytucji państwowych według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	63	234

LIST OF TABLES

	Table	Page
Demography		
Rural and urban population by voivodships	1	108
Population by age groups	2	109
Vital statistics by voivodships	3	110
Internal migration of population for permanent residence by previous and present voivodship of residence....	4	112
International migration of population for permanent residence by continent	5	118
Health		
Life expectancy	6	120
Persons aged 16 and more by self-assessed health status	7	122
Persons aged 16 and more by limitation of daily activity	8	124
Persons aged 16 and more by long-standing health problems	9	125
Incidence of malignant neoplasms by site	10	126
Persons registered in out-patient clinics for patients with mental disorders, addicted to alcohol and drugs by voivodships	11	128
Deaths by causes and voivodships	12	131
Education		
Percentage of children aged 3-5 covered by pre-primary education by voivodships	13	134
Structure of students of upper secondary school by type of school and voivodships.....	14	135
Students per 1 teacher in primary, lower secondary and upper secondary education by voivodships.....	15	137
Teaching foreign languages in schools for children and youth by voivodships and number of languages	16	137
Results of lower secondary school (gymnasium) examinations by voivodships.....	17	139
Pass rates of secondary school matriculation (matura) examination by voivodships	18	141
Pass rates of professional competence examinations and diploma examinations by voivodships and sex.....	19	141
Net enrolment rates for higher education by voivodships and sex	20	142
Graduates of higher education institutions by voivodships and broad field of education in academic years 2009/2010-2013-2014	21	143
Graduates of higher education institutions by voivodships and broad field of education in academic year 2014/2015.....	22	147
Scientific degrees of doctor awarded in higher education institutions per 100 thous. population by voivodships and sex	23	148
Students of postgraduate studies per 10 thous. population by voivodships and sex	24	148
Lifelong learning (of persons aged 25-64) by voivodships	25	149
Labour market		
Activity rate of persons aged 15 and more by sex and voivodships	26	150
Employment rate of persons aged 20-64 by sex and voivodships	27	151
Employment rate of disabled persons aged 16-64 by voivodships.....	28	152
Vacancies by occupations	29	153
Job vacancy rate by particular regions and voivodships	30	154
Average gross earnings paid employment by sex, level of education and voivodships	31	155
Registered unemployed persons by level of education, sex and voivodships.....	32	163
Persons economically inactive by place of residence and voivodships.....	33	169
Culture		
Selected event participants in selected cultural institutions by voivodships	34	170
Selected courses and graduates of courses in cultural institutions by voivodships.....	35	172

	<i>Table</i>	<i>Page</i>
<i>Borrowers and collection lendings in libraries by type and voivodships</i>	36	173
<i>Borrowers and collection lendings per borrower in public libraries by voivodships</i>	37	175
Science, technology and innovation		
<i>Employment in R&D activity by educational level and voivodships</i>	38	176
<i>Protection of intellectual property by voivodships</i>	39	180
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use, age and sex</i>	40	182
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use, educational level and sex</i>	41	185
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use and class of locality</i>	42	187
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use and professional status</i>	43	189
Economic determinants of human capital development		
<i>State budget expenditure by division</i>	44	193
<i>Budget expenditure of local government entities on education and health care by voivodships</i>	45	193
<i>Internal expenditures on R&D activity by voivodships</i>	46	195
<i>Individual education costs</i>	47	195
Social determinants of human capital development		
<i>Parents' level of education in time when respondent was 14 years old by sex, age, place of residence, voivodships, level of education, social and vocational status and income in 2011</i>	48	196
<i>Children obliged to fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation by voivodships</i>	49	198
<i>Commuting pupils of primary schools by grade, distance to school and voivodships</i>	50	200
<i>Pupils attending additional classes in primary schools by voivodships</i>	51	202
<i>Commuting pupils of lower secondary schools by grade, distance to school and voivodships</i>	52	204
<i>Pupils attending additional classes in lower secondary schools by voivodships</i>	53	206
<i>Registered unemployed persons up to 25 years by voivodships, sex and level of education</i>	54	208
<i>Registered unemployed persons by age and duration of unemployment</i>	55	218
<i>Registered unemployed persons by level of education and duration of unemployment</i>	56	222
<i>The most important factors at work by sex, age, place of residence, voivodships and social and vocational status</i>	57	226
<i>Voting turnout in election to the European Parliament and in election of the President of the Republic of Poland by voivodships</i>	58	228
<i>Voting turnout in election to the Sejm and Senate by voivodships in 2011 and 2015</i>	59	229
<i>Voting turnout in self-government election by voivodships</i>	60	230
<i>Persons who were engaged in activities for local communities (gmina, towns, settlements) by sex, age, place of residence, voivodships and social and vocational status</i>	61	231
<i>Persons who declared trust to the financial institutions by sex, age, place of residence, voivodships and social and vocational status</i>	62	232
<i>Persons who declared trust to the public institutions by sex, age, place of residence, voivodships and social and vocational status</i>	63	234

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(•)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(.)	– used in figures represents the decimal point.

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW I AKRONIMÓW

ABBREVIATIONS AND ACRONYMS

BAEL	= Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
LFS	<i>Labour Force Survey</i>
B+R	= Badania i rozwój
R&D	<i>Research and Development</i>
cd.	= ciąg dalszy
cont.	<i>continue</i>
dok.	= dokończenie
cont.	<i>continue</i>
Dz. U.	= Dziennik Ustaw <i>Journal of Laws</i>
EPO	= Europejski Urząd Patentowy <i>European Patent Office</i>
Eurostat	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
EU-SILC	= Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności <i>The European Union Statistics on Income and Living Conditions</i>
GUS	= Główny Urząd Statystyczny
CSO	<i>Central Statistical Office</i>
ISCED	= Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia <i>International Standard Classification of Education</i>
itd., itp.	= i tak dalej, i tym/temu podobne
etc.	<i>et cetera = and so on</i>
KD	= Kształcenie dorosłych
AES	<i>Adult Education Survey</i>
km	= kilometr <i>kilometre</i>
KRUS	= Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
KZiS	= Klasyfikacja Zawodów i Specjalności <i>The classification of occupations and specializations</i>
MEN	= Ministerstwo Edukacji Narodowej <i>Ministry of National Education</i>

m.in.	= między innymi
M. st.	= miasto stołeczne <i>capital city</i>
mln	= milion
<i>m</i>	<i>million</i>
MPiPS	= Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej <i>Ministry of Family, Labour and Social Policy</i>
NEET	= wskaźnik opisujący osoby, które nie pracują, nie uczą się ani w żaden inny sposób nie uczestniczą w edukacji <i>Not in Employment, Education or Training</i>
NFZ	= Narodowy Fundusz Zdrowia <i>National Health Fund</i>
np.	= na przykład
<i>e.g.</i>	<i>exempli gratia = for example</i>
nr (Nr)	= Numer
<i>No.</i>	<i>Number</i>
OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PIAAC	= Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych <i>The Programme for the International Assessment of Adult Competencies</i>
PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
<i>NACE</i>	<i>The statistical classification of economic activities in the European Community</i>
<i>Ph.D.</i>	= <i>Doctor of Philosophy (doctoral degree)</i>
PISA	= Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów <i>Programme for International Student Assessment</i>
PKB	= Produkt Krajowy Brutto
<i>GDP</i>	<i>Gross Domestic Product</i>
p.proc.	= punkt procentowy <i>percentage point</i>
r.	= rok <i>year</i>
RP	= Rzeczpospolita Polska <i>The Republic of Poland</i>
SIO	= System Informacji Oświatowej <i>Education Information System</i>
tj.	= to jest
<i>i.e.</i>	<i>id est = that is</i>
tabl. (Tabl.)	= tablica <i>table</i>
tys.	= tysiąc
<i>thous.</i>	<i>thousand</i>
UE	= Unia Europejska
<i>EU</i>	<i>European Union</i>
<i>UK</i>	= <i>The United Kingdom (of Great Britain and Northern Ireland)</i>
<i>vol.</i>	= <i>volume</i>
<i>vs.</i>	= <i>versus</i>
z późn. zm.	= z późniejszymi zmianami
zł	= złoty
<i>zł</i>	<i>zloty</i>
ZUS	= Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>

1. KONCEPCJA BADANIA KAPITAŁU LUDZKIEGO

Cel realizacji badania

Celem niniejszego badania jest zidentyfikowanie aktualnego stanu kapitału ludzkiego w Polsce. Badanie to zostało przeprowadzone poprzez analizowanie wskaźników opisujących kapitał ludzki lub mających wpływ na jego rozwój. Wskaźniki te, ze względu na ich charakter, można podzielić na trzy grupy:

- 1) dotyczącą jakości,
- 2) kosztową,
- 3) dochodową.

Do pierwszej grupy wskaźników należy zaliczyć cały szereg mierników opisujących ludność Polski, powiązanych ze zmiennymi edukacyjnymi, jak również dotyczącymi zdrowia czy rynku pracy. Druga grupa wskaźników została opracowana w rozdziale dotyczącym ekonomicznych uwarunkowań rozwoju kapitału ludzkiego, gdzie zaprezentowano między innymi koszty państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, związane z utrzymywaniem szeroko rozumianego kapitału ludzkiego. Ostatnia grupa wskaźników – dochodowa, dotyczy wielkości wynagrodzeń uzyskiwanych w związku z rodzajem posiadanego wykształcenia.

Dzięki tej analizie możliwe stało się przygotowanie zestawienia licznych wskaźników, dotychczas prezentowanych w niezależnych publikacjach oraz zupełnie nowych, powstałych tylko na potrzeby tego badania. Pozyskane dane umożliwiły nie tylko określenie stanu obecnego, ale również pozwalają na stawianie diagnozy i określanie form poprawy jakości kapitału ludzkiego, rozumianego jako wykształcone społeczeństwo, cieszące się dobrym stanem zdrowia oraz dopasowane do potrzeb rynku pracy.

O przydatności danych świadczy fakt, że już w połowie ubiegłego wieku uważano, iż prowadzenie analiz wzrostu gospodarczego bez określania oddziaływania kapitału ludzkiego na ten wzrost, jest znacznym uproszczeniem³. Publikowane obecnie, współczesne artykuły naukowe z tej dziedziny potwierdzają tę tezę⁴.

Zakres podmiotowy

Badaniem zostały objęte osoby zamieszkujące Polskę, posiadające polskie obywatelstwo. Głównym źródłem danych są badania GUS, w szczególności dotyczące szkolnictwa wyższego, zdrowia oraz zasobów ludzkich na rynku pracy. Dane pochodzą również ze źródeł administracyjnych. Tablice wynikowe zawierające opisywane wskaźniki

³ Por. Schultz T.W. (1961), Investment in Human Capital, The American Economic Review, vol. 51, 1961, No. 1.

⁴ Por.: (1) Baron A., Armstrong M., Zarządzanie kapitałem ludzkim. Uzyskiwanie wartości dodanej dzięki ludziom, Wolters Kluwer Polska, 2012; (2) Florczak W., Miary kapitału ludzkiego w badaniach ekonomicznych i społecznych, „Wiadomości Statystyczne”, 2006, nr 12; (3) Uramek K., Taksonomiczne wskaźniki kapitału ludzkiego w niektórych krajach OECD, Wiadomości Statystyczne, Nr 2, 2006; (4) Sztandynger J.J., Próby ekonometrycznego określenia wpływu kapitału społecznego na wzrost gospodarczy, „Gospodarka Narodowa” 2003, nr 11-12 (17-18).

zostały w większości zaprezentowane w podziale na województwa oraz w ujęciu ogólnopolskim.

Zakres przedmiotowy

Definicja używana na potrzeby niniejszej publikacji oraz dalszych badań uzyskuje następujące brzmienie:

Kapitał ludzki to wiedza, umiejętności, zdolności oraz inne właściwe jednostce atrybuty ułatwiające tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu⁵.

W celu ułatwienia zrozumienia istoty wskaźników kapitału ludzkiego, dokonano ich podziału na 8 grup tematycznych, które opisują wybrane aspekty kapitału ludzkiego. W tych grupach zamieszczono łącznie 26 podgrup wskaźników, które prezentują dane tematycznie właściwe poszczególnym grupom. Wyszczególnienie grup oraz podgrup znajduje się w poniższym zestawieniu.

Grupa	Podgrupa
Demografia	Ludność
	Ruch naturalny
	Migracje
Zdrowie	Stan zdrowia
	Przeciętne trwanie życia i umieralność
Edukacja	Wychowanie przedszkolne
	Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne
	Kompetencje uczniów
	Szkolnictwo wyższe
	Poziom wykształcenia społeczeństwa
	Kształcenie osób dorosłych
	Kompetencje osób dorosłych
	Znajomość języków obcych wśród osób dorosłych
Rynek pracy	Aktywność zawodowa
	Wynagrodzenia
	Niedopasowanie na rynku pracy
Kultura	Czytelnictwo
	Działalność oświatowa w instytucjach kultury
	Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych

⁵ The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital, OECD 2001: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>

Grupa	Podgrupa
Nauka, technologia i innowacje	Korzystanie z nowych technologii
	Zatrudnieni w działalności B+R
	Ochrona własności intelektualnej
Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego	Wydatki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego
	Koszty kształcenia
Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego	Dostępność edukacji i pracy
	Wpływ warunków pracy na jakość życia
	Spójność społeczna

Tak zdefiniowany kapitał ludzki może być rozpatrywany w trzech etapach cyklu życia: tworzenie, utrzymywanie oraz wykorzystanie. Tworzenie kapitału ludzkiego jest najczęściej badane poprzez analizę wskaźników takich jak: zdolności reprodukcyjne społeczeństwa, dostęp do opieki zdrowotnej, wychowanie przedszkolne i edukację formalną. Utrzymywanie związane jest przede wszystkim z zapewnieniem dostępu do opieki zdrowotnej, kształcenia ustawicznego czy dóbr kultury. Wykorzystywanie kapitału ludzkiego jest rozpatrywane najczęściej poprzez aktywność ekonomiczną, zatrudnienie, zgłaszane patenty czy wzory użytkowe.

1. THE CONCEPT OF THE HUMAN CAPITAL STUDY

The goal of the study

The goal of this study is to identify current situation of the human capital in Poland. This study was conducted through the analysis of indicators that describe human capital or have influence on its development. Those indicators can be divided into three groups concerning:

- 1) *quality,*
- 2) *cost,*
- 3) *income.*

The first group includes a range of indicators used to describe human capital in Polish society, connected with educational variables and concerning health and labour market issues. The second group of indicators was presented in the chapter regarding economic determinants of human capital development, including expenditures of the state budget and local government entities associated with maintaining the broadly understood human capital. The last group of indicators – income, concerns salaries relative to educational level.

As a result of this analysis, a set of numerous indicators was prepared including both indicators presented to date different CSO publications and the new ones developed just for this study. The obtained data made it possible to determine the status quo, as well as to diagnose and identify forms of improving the quality of human capital understood as an educated society, enjoying good health and meeting the needs of the labor market.

The usefulness of the human capital data was appreciated in the middle of the last century, when influence of the human capital development on economic growth was considered as very important matter⁶. Papers published nowadays have confirmed that thesis⁷.

Subjective scope

The study covered inhabitants of Poland having Polish citizenship. The main sources of the data are CSO reports and surveys, particularly those concerning higher education, health and human resources on labour market. The data have also been obtained from administrative sources. Tables which include numerous indicators and measures were mostly presented nationally and by voivodships.

Objective scope

The definition of the human capital used in this publication is as follows:

Human capital is the knowledge, skills, competencies and attributes embodied in individuals that facilitate the creation of personal, social and economic well-being⁸.

To better understand the key issues of the human capital, the set of indicators was divided into 8 subject-oriented groups, describing selected aspects of the human capital. These groups were also broken down into 26 subgroups including indicators thematically relevant to particular groups. The groups and subgroups are listed in the set below.

Group	Subgroup
Demography	Population
	Vital statistics
	Migrations
Health	Health status
	Life expectancy and mortality

⁶ Compare: Schultz T.W. (1961), *Investment in Human Capital*, *The American Economic Review*, vol. 51, 1961, No. 1.

⁷ Compare: (1) Baron A., Armstrong M., *Human Capital Management: Achieving Added Value Through People*, Kogan Page Limited, 2007; (2) Florczak W., *Miary kapitału ludzkiego w badaniach ekonomicznych i społecznych*, *Wiadomości Statystyczne*, 2006, nr 12; (3) Uramek K., *Taksonomiczne wskaźniki kapitału ludzkiego w niektórych krajach OECD*, *Wiadomości Statystyczne*, nr 2, 2006; (4) Sztudynger J.J., *Próby ekonometrycznego określenia wpływu kapitału społecznego na wzrost gospodarczy*, *Gospodarka Narodowa* 2003, nr 11-12 (17-18).

⁸ *The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital*, OECD 2001: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>.

Group	Subgroup
Education	<i>Pre-primary education</i>
	<i>Primary, lower secondary and upper secondary education</i>
	<i>Student competencies</i>
	<i>Tertiary education</i>
	<i>Educational attainment</i>
	<i>Lifelong learning</i>
	<i>Adult Competencies</i>
	<i>Language skills of adult population</i>
Labour market	<i>Economic activity</i>
	<i>Wages and salaries</i>
	<i>Mismatch in the labour market</i>
Culture	<i>Readership</i>
	<i>Educational activities in cultural institutions</i>
	<i>Participation in cultural events</i>
Science, technology and innovation	<i>The use of new technologies</i>
	<i>Employed in R&D</i>
	<i>Protection of intellectual property</i>
Economic determinants of human capital development	<i>The expenditure of the state budget and local government units</i>
	<i>Cost of education</i>
Social determinants of human capital development	<i>Availability of education and work</i>
	<i>The influence of working conditions on quality of life</i>
	<i>Social cohesion</i>

The human capital defined in that way can be regarded in three life cycle phases: creating, maintaining and using. Creating of the human capital is mostly analysed by studying the indicators such as female fertility, access to health care, pre-primary and formal education. Maintaining is mostly connected with access to health care, lifelong learning and different forms of cultural activities. The use of human capital is the life cycle phase connected with economic activity, employment or any intellectual properties reporting.

2. UWAGI METODYCZNE

Demografia

1. Dane o liczbie ludności zostały opracowane metodą bilansową, według następującego schematu:

$$L_k = L_p + U - Z + ZS - WS + ZC - WC + (-) ZA;$$

L_p – stan ludności na początek okresu (roku, kwartału);

U – urodzenia żywe;

Z – zgony;

ZS – zameldowania na pobyt stały (z innych jednostek podziału terytorialnego i z zagranicy);

WS – wymeldowania z pobytu stałego (do innych jednostek podziału administracyjnego i za granicę);

ZC – zameldowania na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (z innych jednostek podziału administracyjnego);

WC – wymeldowania z pobytu czasowego ponad 3 miesiące (do innych jednostek podziału administracyjnego);

ZA – przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych;

L_k – stan ludności na końcu okresu (roku, kwartału).

Podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r. zgodnie z publikacją „Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2015 r. Stan w dniu 31 XII.” Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016.

Ze względu na niedostateczną jakość danych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te, a także dane o migracjach długookresowych nie są publikowane. W związku z tym w bilansie ludności za 2015 r. wykorzystano dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały za 2014 r.

2. Dane o liczbie i strukturze ludności opracowano według krajowej definicji zamieszkania. Bilans nie obejmuje osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy (bez względu na okres ich czasowego przebywania), natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności).
3. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą z rejestrów urzędów stanu cywilnego i biur ewidencji poszczególnych gmin.

Dane o ruchu naturalnym ludności opracowano w podziale terytorialnym: urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka; zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Do 2014 r. źródłem danych o urodzeniu żywym i martwym był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”. Dla 2015 r. źródłem danych medycznych o urodzeniu żywym jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”,

natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru Pesel;

Źródłem danych o zgonie jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta zgonu” oraz dane z rejestru stanu cywilnego i – od 2015 r. – z rejestru Pesel.

4. Informacje o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały podano na podstawie pełnej ewidencji osób migrujących. Źródłem informacji jest dokumentacja meldunkowa prowadzona w ewidencjach gmin. Prezentowane dane o migracjach długookresowych pochodzą ze źródeł administracyjnych (zbioru PESEL) – dotyczą zatem wyłącznie migracji zarejestrowanych.

Zdrowie

1. Dane z zakresu ochrony zdrowia opracowano na podstawie wyników badań statystycznych GUS, danych Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sprawiedliwości, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, danych Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Instytutu Onkologii, Instytutu Medycyny Pracy oraz Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego.
Po raz pierwszy – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaprezentowano dane dotyczące ochrony zdrowia łącznie z danymi resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W związku z tym prezentowane dane o pracownikach medycznych, o ambulatoryjnej oraz stacjonarnej opiece zdrowotnej (w zakresie szpitali ogólnych) zostały zmienione w stosunku do opublikowanych wcześniej edycji.
2. Podstawy prawne w systemie opieki zdrowotnej stanowią:
 - ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej;
 - ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039);
 - ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (jednolity tekst, Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późn. zm.).
 - Ustawy z dn. dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. 2004 Nr 125, poz. 1317, z późn. zm.).
3. Dane dotyczące samooceny stanu zdrowia zaprezentowano na podstawie wyników Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC), przeprowadzonego przez GUS w latach 2008-2012 na losowej próbie ludności.
4. Dane na temat liczby pracowników medycznych dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem (łącznie z osobami odbywającymi staż) w sektorze opieki zdrowotnej, bez względu na formę zatrudnienia (samozatrudnienie, umowa o pracę, umowa cywilnoprawna). Każdy pracownik jest liczony tylko raz w głównym miejscu pracy określonym na podstawie oświadczenia pracującego.
5. Dane o osobach posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego podano na podstawie rejestrów: lekarskich, farmaceutów, pielęgniarek i położnych.
6. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny.

7. Dane o zachorowaniach dotyczą przypadków nowozarejestrowanych i zostały podane według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od dnia 1 stycznia 1997 r.

Edukacja

1. Wszystkie informacje na temat wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego zaprezentowano według stanu organizacyjnego ustroju szkolnego regulowanego przez przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz zasad wdrażania nowego systemu edukacji, które reguluje ustawa z dnia 8 stycznia 1999 roku – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. 1999 Nr 12, poz. 96, z późn. zm.). Od roku szkolnego 2009/2010 dzieci sześciolatnie na podstawie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. 2009 Nr 56, poz. 458), uzyskały możliwość rozpoczęcia edukacji w szkole podstawowej za zgodą rodziców i dyrektora szkoły. Ponadto w roku szkolnym 2014/2015 do pierwszej klasy szkoły podstawowej obowiązkowo poszły dzieci w tym wieku, urodzone w pierwszej połowie roku 2008. Dlatego ich liczba w placówkach wychowania przedszkolnego systematycznie malała. Większość danych pochodzi z Systemu Informacji Oświatowej funkcjonującego na mocy ustawy z dn. 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 139, poz. 814 z późn. zm.). Informacje na temat wyników sprawdzianu szóstoklasistów oraz egzaminu gimnazjalnego uzyskano z raportów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, na temat badania PISA (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów) z raportów Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, natomiast badania PIAAC (Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych) z raportów Instytutu Badań Edukacyjnych.

Dane o nauczycielach służące do obliczenia wskaźnika stosunku liczby uczniów do liczby nauczycieli dotyczą liczby etatów nauczycieli realizujących obowiązkowe zajęcia edukacyjne w przeliczeniu na pełne etaty. Pominięto nauczycieli zatrudnionych, ale z różnych przyczyn nie realizujących obowiązków oraz nauczycieli pełniących wyłącznie obowiązki niezwiązane z realizacją obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

2. Informacje dotyczące uczelni wyższych uwzględniają zasady ich działania wynikające z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Prezentowane oraz wykorzystane do obliczenia wskaźników dane na temat studentów i absolwentów uczelni wyższych oraz studiów doktoranckich nie obejmują cudzoziemców, natomiast wśród słuchaczy studiów podyplomowych nie uwzględniono również uczestników zajęć w szkołach resortu obrony oraz resortu spraw wewnętrznych. Studentów wykazano tyle razy, na ilu kierunkach studiowali według stanu w dniu 30 listopada. Jeżeli absolwent w danym roku akademickim ukończył dwa i więcej kierunków studiów, to również został wykazany wielokrotnie. Dane obejmują także informacje na temat jednostek organizacyjnych uczelni mieszczących się poza granicami kraju. Wykazano je dla poszczególnych województw, na terenie których mieściła się ich jednostka macierzysta.

Informacje uzyskane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wykorzystane do obliczenia wskaźnika liczby nadanych stopni doktorskich na 100 tys. mieszkańców, nie są danymi ostatecznymi.

Rynek pracy

1. Dane dotyczące aktywności ekonomicznej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczna badana była w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte zostały osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy (od III kwartału 2012 r. powyżej 12 miesięcy), jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.
2. Wyniki BAEL z lat 2011-2015 prezentowane w komentarzu analitycznym zostały uogólnione przy wykorzystaniu bilansów ludności opracowanych na podstawie Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011, co uniemożliwia w pełni ich porównanie z wynikami badań poprzedzających 2010 rok.
3. Analizę niewykorzystanych potencjalnych zasobów pracy przeprowadzono na podstawie BAEL w oparciu o trzy dodatkowe zbiorowości (niepełnozatrudnionych, biernych zawodowo poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia oraz biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia), które zostały wyodrębnione w ramach prac powołanej przez Eurostat Grupy Roboczej ds. rynku pracy LAMAS.
4. Informacje o bezrobociu rejestrowanym opracowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (formularze MRPiPS) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy.
5. Dane na temat popytu na pracę pochodzą z badania GUS na formularzu o symbolu Z-05. Badanie to jest prowadzone metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.
6. Prezentowane dane o czasie pracy opracowano na podstawie sprawozdania na formularzu posiadającym symbol Z-06. Sporządzają je podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby zatrudnionych, bez zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym, w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych oraz bez zatrudnionych w działalności w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
7. Informacje o zróżnicowaniu wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w zależności od poziomu wykształcenia pochodzą z badania na formularzu o symbolu Z-12. Jest ono realizowane przez GUS z częstotliwością dwuletnią, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane

dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, którzy przepracowali cały miesiąc październik.

Kultura

1. Badania z zakresu kultury realizowane przez GUS prowadzone są metodą pełną.
2. Informacje dotyczące bibliotek gromadzone są od 2011 r. co roku przy pomocy jednego, wspólnego formularza o symbolu K-03.

Nauka, technologia i innowacje

1. Badanie z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych w gospodarstwach domowych prowadzone jest raz do roku metodą reprezentacyjną. W niniejszym dziale na podstawie tego badania podano informacje dotyczące dostępu do Internetu w gospodarstwach domowych, celów korzystania z Internetu w celach prywatnych oraz umiejętności cyfrowych.
2. Umiejętności cyfrowe

Osoby nieposiadające żadnych umiejętności cyfrowych – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i nie posiadały żadnych umiejętności informacyjnych, komunikacyjnych, rozwiązywania problemów i związanych z oprogramowaniem lub osoby, które korzystały z Internetu od 3 do 12 miesięcy temu i nie posiadały żadnych umiejętności informacyjnych, rozwiązywania problemów i związanych z oprogramowaniem lub osoby, które korzystały z Internetu ponad rok temu lub nigdy.

Osoby posiadające niskie umiejętności cyfrowe – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i nie posiadały od 1 do 3 z umiejętności informacyjnych, komunikacyjnych, rozwiązywania problemów lub związanych z oprogramowaniem lub osoby, które korzystały z Internetu od 3 do 12 miesięcy temu i nie posiadały od 1 do 2 z umiejętności informacyjnych, rozwiązywania problemów i związanych z oprogramowaniem.

Osoby posiadające podstawowe umiejętności cyfrowe – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i posiadały każdy rodzaj umiejętności z umiejętności informacyjnych, komunikacyjnych, rozwiązywania problemów lub związanych z oprogramowaniem, ale co najmniej jeden rodzaj na poziomie podstawowym lub osoby, które korzystały z Internetu od 3 do 12 miesięcy temu i posiadały każdy rodzaj umiejętności z umiejętności informacyjnych, rozwiązywania problemów i związanych z oprogramowaniem, ale co najmniej jeden rodzaj na poziomie podstawowym.

Osoby posiadające ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i posiadały każdy rodzaj umiejętności z umiejętności informacyjnych, komunikacyjnych, rozwiązywania problemów lub związanych z oprogramowaniem na poziomie ponadpodstawowym lub osoby, które korzystały z Internetu od 3 do 12 miesięcy temu i posiadały każdy rodzaj umiejętności z umiejętności informacyjnych, rozwiązywania problemów i związanych z oprogramowaniem na poziomie ponadpodstawowym.

3. Umiejętności informacyjne

Osoby posiadające doświadczenie w korzystaniu z Internetu, ale nieposiadające żadnych umiejętności informacyjnych – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatniego roku, ale nie wykonywały żadnej z następujących czynności: kopiowanie lub przenoszenie pliku lub folderu; korzystanie z przestrzeni dyskowej w Internecie do zapisywania dokumentów, obrazów, plików muzycznych, plików wideo lub innych plików; korzystanie z Internetu do kontaktów z jednostkami administracji publicznej poprzez wyszukiwanie informacji na stronach internetowych tych jednostek; wyszukiwanie w Internecie informacji o towarach lub usługach; wyszukiwanie w Internecie informacji związanych ze zdrowiem (np. o urazach, chorobach, odżywianiu, poprawie zdrowia itp.).

Osoby posiadające podstawowe umiejętności informacyjne – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatniego roku i wykonywały tylko jedną z wymienionych powyżej czynności.

Osoby posiadające ponadpodstawowe umiejętności informacyjne – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatniego roku i wykonywały kilka z wymienionych powyżej czynności.

4. Umiejętności komunikacyjne

Osoby posiadające doświadczenie w korzystaniu z Internetu, ale nieposiadające żadnych umiejętności komunikacyjnych – osoby, które korzystały w Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy, ale nie wykonywały żadnej z następujących czynności: wysyłanie, odbieranie poczty elektronicznej; korzystanie z serwisów społecznościowych (tworzenie profilu użytkownika, wysyłanie wiadomości do znajomych lub inne formy uczestnictwa w takich serwisach, jak np. Facebook, Twitter, Nasza klasa, Grono itp.; telefonowanie przez Internet i/lub korzystanie z kamery internetowej do wideorozmów przez Internet (np. poprzez Skype lub Facetime); umieszczanie na stronie internetowej stworzonych przez siebie tekstów, zdjęć, muzyki, filmów, oprogramowania itp.

Osoby posiadające podstawowe umiejętności komunikacyjne – osoby, które korzystały w Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i wykonywały tylko jedną z wymienionych powyżej czynności.

Osoby posiadające ponadpodstawowe umiejętności komunikacyjne – osoby, które korzystały w Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy i wykonywały kilka z wymienionych powyżej czynności.

5. Umiejętności rozwiązywania problemów

Osoby posiadające doświadczenie w korzystaniu z Internetu, ale nieposiadające żadnych umiejętności rozwiązywania problemów – osoby, które korzystały w Internetu w ciągu ostatniego roku, ale nie wykonywały żadnej czynności z listy A i żadnej z listy B. Lista A: przenoszenie plików pomiędzy komputerami lub innymi urządzeniami (np. aparatem fotograficznym, kamerą, telefonem komórkowym lub odtwarzaczem mp3/mp4); instalowanie oprogramowania lub aplikacji; zmienianie ustawień (opcji/preferencji w menu „narzędzia”) dowolnego oprogramowania, programu operacyjnego lub programów zapewniających bezpieczeństwo urządzenia (np. antywirusowych). Lista B: kupowanie przez Internet towarów lub usług przeznaczonych do użytku prywatnego w ciągu ostatniego

roku; sprzedawanie towarów lub usług przez Internet, np. przez aukcje internetowe (np. Allegro, eBay); uczestniczenie w kursie on-line lub korzystanie przez Internet z materiałów szkoleniowych innych niż pełny kurs on-line (np. materiały audiowizualne, oprogramowanie do nauki przez Internet, podręczniki elektroniczne) lub kontaktowanie się z instruktorem/nauczycielem lub innymi osobami uczącymi się poprzez strony/portale edukacyjne; korzystanie z bankowości internetowej.

Osoby posiadające podstawowe umiejętności rozwiązywania problemów – osoby, które korzystały w Internecie w ciągu ostatniego roku i wykonywały co najmniej jedną z czynności z listy A lub B, ale nie z obu list jednocześnie.

Osoby posiadające ponadpodstawowe umiejętności rozwiązywania problemów – osoby, które korzystały w Internecie w ciągu ostatniego roku i wykonywały co najmniej jedną z czynności z listy A i co najmniej jedną z listy B.

6. Umiejętności związane z oprogramowaniem

Osoby posiadające doświadczenie w korzystaniu z Internetu, ale nieposiadające żadnych umiejętności związanych z oprogramowaniem – osoby, które korzystały w Internecie w ciągu ostatniego roku, ale nie wykonywały żadnej czynności z listy A i żadnej z listy B. Lista A: korzystanie z procesorów tekstu (np. Word, Writer, WordPerfect); korzystanie z arkuszy kalkulacyjnych (np. Excel); korzystanie z oprogramowania do edytowania zdjęć, plików wideo lub audio. Lista B: tworzenie prezentacji lub dokumentów łączących tekst, obrazki, tabelki lub wykresy; tworzenie kodu w języku programowania; korzystanie z zaawansowanych funkcji arkusza kalkulacyjnego w celu organizacji i analizy danych, jak np. sortowanie, filtrowanie, wykorzystywanie formuł, tworzenie wykresów.

Osoby posiadające podstawowe umiejętności związane z oprogramowaniem – osoby, które korzystały z Internetu w ciągu ostatniego roku i wykonywały co najmniej jedną czynność z listy A i żadnej z listy B.

Osoby posiadające ponadpodstawowe umiejętności związane z oprogramowaniem – osoby, które korzystały w Internecie w ciągu ostatniego roku i wykonywały co najmniej jedną czynność z listy B.

Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

1. W wydatkach budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupowania danych w podziale na działy dokonuje się zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów.

Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

1. Dane przedstawione w tym dziale dotyczą w większości szeregu czasowego 2011-2015. Informacje z badania Diagnoza społeczna, ze względu na dwuletni cykl gromadzenia danych, ukazane są za lata 2009-2015. Frekwencja wyborcza, policzona przez Państwową Komisję Wyborczą, prezentuje wyniki dla lat 2010, 2014 i 2015.
2. Dane dotyczące liczby dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego oraz liczby uczniów szkół podstawowych dowożonych do placówek oraz korzystających z dodatkowych zajęć (dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i socjoterapeutycznych), zostały pobrane z Systemu

Informacji Oświatowej (SIO) i ukazują stan na 30 IX. Dane są przekazywane do systemu poprzez MEN na podstawie ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2004 Nr 49, poz. 463, z późn. zm.).

3. Dane pozyskane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia, dotyczące bezrobocia wśród osób do 25 roku życia oraz czasu pozostawania bez pracy, przedstawiają stan na 31 XII. Są to informacje obrazujące wielkość bezrobocia rejestrowanego, uzyskiwane na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (formularze MPiPS) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy. Obowiązek przekazania tych danych określa Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tekst jednolity: Dz. U. 2001 Nr 6, poz. 56).
4. Badanie Nietypowe formy zatrudnienia i praca nierejestrowana zostało przeprowadzone w IV kwartale 2014 r. przy pomocy dodatkowej ankiety o symbolu ZD-A, skierowanej do respondentów, którzy wzięli udział w podstawowym Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności.
5. Dane z badania Diagnoza społeczna dotyczą warunków i jakości życia Polaków. Informacje zbierane są dla gospodarstw domowych oraz wszystkich osób, które ukończyły 16 lat i były obecne w momencie przeprowadzania ankiety. Badania mają charakter panelowy (w odstępach kilkuletnich wraca się do tych samych gospodarstw i osób). Pierwszy pomiar odbył się w 2000 r. Od 2005 r. pomiary odbywają się w odstępach dwuletnich.

2. METHODOLOGICAL NOTES

Demography

1. The data on population size were prepared using the balance method, according to the following equation:

$$L_k = L_p + U - Z + ZS - WS + ZC - WC + (-) ZA;$$

L_p – the population size at the beginning of the period (year, quarter);

U – life births;

Z – deaths;

ZS – registrations for permanent residence (moving from other units of administrative division and from abroad);

WS – cancellations of a registration for permanent residence (in connection with moving to other units of administrative division and abroad);

ZC – registrations for temporary residence for over 3 months (moving from other units of administrative division);

WC – cancellations of registration for temporary residence for over 3 months (in connection with moving to other units of administrative division);

ZA – population changes due to administrative changes;

L_k – population size at the end of the period (year, quarter)

The balance is based on the Population and Housing Census held on March 31, 2011 in accordance with the publications “Size and structure of population and vital statistics by territorial division in 2014. As of December 31.”, Central Statistical Office, Warsaw 2015.

Due to insufficient quality of data on international migration for permanent residence for 2015, the data on such migration, as well as the data on long-term migration are not published. Therefore, the data on international migration for permanent residence for 2014 were used in the population balance for 2015.

2. The data on population size and structure by territorial division were prepared according to the national definition of residence. The balance does not include people coming from abroad for temporary residence (irrespective of duration of their temporary stay), but recognizes permanent residents of Poland temporarily residing abroad (regardless of duration of their absence).
3. The data on registered births and deaths are derived from records of civil registry offices and registers of individual gminas.

The data on vital statistics were presented in the following territorial division: births – by the place of permanent residence of the new born child's mother; death – by the place of last permanent residence of the deceased person.

Until 2014, the source of data on both live and still births was the document of the Ministry of Health “Notification of birth” which is the basic civil status documentation, also used by national statistics. The document of the Ministry of Health “Birth certificate” is the source of medical data on live births for 2015. Sociodemographic data come from the register of civil status and the PESEL register.

The source of the data on deaths is the document of the Ministry of Health "Death certificate" which is the basic civil status documentation, also used by national statistics, as well as data from the register of civil status and – since 2015 – from the PESEL register.

4. *The data on internal and international migration for permanent residence were compiled on the basis of full records of migrants. The sources of this information are registry units of gminas (documents on notifications). The data on registered long-term migration are derived from administrative sources (the PESEL register), and thus concern only registered migration.*

Health

1. *The data regarding health care were prepared based on the results of surveys of the Central Statistical Office, the Ministry of Health, the Social Insurance Institution, the Ministry of Justice, the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior, the Institute of Psychiatry and Neurology, the Institute of Oncology, the Institute of Occupational Medicine and The National Institute of Public Health. For the first time – unless otherwise stated – the data concerning the health care include data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and until 2011 - the Internal Security Agency. Therefore, the presented data concerning medical personnel, out-patient and in-patient health care (in the scope of general hospitals) have been changed in relation to the data published in the previous editions.*
2. *The legal bases of changes in the health care system are:*
 - *Act of 15 April 2011 on Health Care Activities, consolidated text: Journal of Laws No. 112, item 654, which replaced the act on healthcare facilities;*
 - *Act of 15 July 2011 on the Profession of Nurses and Midwives, consolidated text: Journal of Laws No. 174, item 1039;*
 - *Act of 5 December 1996 on the Profession of Doctor and Dentist, consolidated text: Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with amendments.*
 - *Act of 27 of June 1997 on the Occupational Medicine Service, (Official Journal 2004, no. 125, item 1317 with subsequent amendments).*
3. *The data on self-assessment of health were presented based on the results of EU-SILC, conducted in 2008-2012 by CSO on random sample of the population.*
4. *The data on the medical personnel regard persons working directly with the patient (including persons undergoing practical placement) in health care sector, regardless of the form of employment (self-employed, employment contract or civil law contract). Each person is counted only once in the main workplace, defined on the basis of the employee's declaration.*
5. *The data on persons with the right to practise medical profession are quoted on the basis of the registers of: doctors, pharmacists, nurses and midwives, laboratory diagnosticians.*
6. *The data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with 2nd grade specialization and since 2005 with specialists title in relevant medicine field.*

7. *The data on incidence of illnesses concern newly registered cases and were presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), in force since 1997.*

Education

1. *All information concerning pre-primary, primary, lower secondary and upper secondary education was presented according to the organizational state of the educational system regulated by Education System Act of 7 September 1991 (Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, as amended) and the principles of implementation of a new educational system which are regulated by the Act of 8 January 1999 – Regulations for Implementing the Reform of the Educational System (Journal of Laws 1999 No. 12, item 96, with amendments). Since 2009/2010 school year, the Article 2 of the Act of 19 March 2009 (Journal of Laws 2009 No. 56, item 458) opened up the possibility of regular schooling for children aged 6 with permission from parents and headmaster. Moreover, in the 2014/15 school year, children of this age born in the first half of 2008, obligatorily went to school for the first time. Therefore, the number of six-year-olds in pre-primary education establishments gradually decreased. Most of the data presented in the publication are derived from the Education Information System operating on the basis of Act of 15 April 2011 (Journal of Laws of the Republic of Poland 2011, No. 139, item 814 as amended). Information concerning results of primary school competence test and lower secondary school (gymnasium) examination is derived from the reports issued by Central Examination Board in Warsaw. Data on the results of Programme for International Student Assessment (PISA) come from the reports issued by Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences, and data on the results of Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) - from the reports issued by Educational Research Institute.*

The data on the number of teachers employed to teach classes within obligatory educational programmes (curricular education), counted in terms of full-time equivalent employees, were used to calculate the students per 1 teacher rate.

Teachers who were employed but, due to various reasons, did not fulfil their duties, or the teachers who only performed duties not connected with teaching mandatory curricular subjects, were not included.

2. *The information concerning tertiary education was presented according to the regulations for the institutions operating under the provisions of the Act of 27 July 2005 – Law on Tertiary Education (Journal of Laws 2005 No. 164, item 1365, with amendments).*

The data on students and graduates of higher education institutions and doctoral studies presented and used to calculate indicators excluded foreign students. Neither postgraduate students of academies of the Ministry of National Defence nor academies of the Ministry of the Interior and Administration were included in the data. Students were presented as of 30 of November as many times as many fields of education they were studying. If a graduate completed two or more degree courses in a given academic year, he was indicated accordingly. Higher education institutions having organizational units located abroad were presented according to voivodships appropriate for their seats.

The data obtained from the Ministry of Science and Higher Education and used to calculate a ratio of awarded doctoral degrees per 100 thousand inhabitants are not final.

Labour market

- 1. Economic activity data were compiled on the basis of a quarterly sample Labour Force Survey (LFS) conducted by the continuous observation method, i.e. labour force was surveyed each week throughout the whole quarter. The survey covered persons aged 15 and more being members of the household in the sampled dwellings, excluding persons absent for longer than 3 months (from the third quarter of 2012 for 12 months or longer), unless their absence resulted from the type of their job. The population of disabled persons was separated from the population aged 15 and more on the basis of legal criterion. Persons aged 16 and more who were granted a certificate of disability or inability to work were included among the disabled.*
- 2. Data on LFS from 2010-2015 presented in the analytical commentary were generalized using population balances based on Population and Housing Census 2011, therefore they are not fully comparable with the results of the surveys prior to 2010.*
- 3. The analysis of potential additional labour force was compiled on the results of the LFS using three additional categories (underemployment part-time workers, economically inactive persons seeking a job but not available for work and economically inactive persons available for work but not seeking it), which were defined by Eurostat Working Group Labour Market Statistics (LAMAS).*
- 4. The information on registered unemployment has been prepared on the basis of the monthly statistical reporting of the Ministry of Family, Labour and Social Policy (MRPiPS-01 form) prepared by powiat labour offices.*
- 5. The data on demand for labour were obtained from the enterprise Z-05 questionnaire survey which is carried out as a quarterly sample survey and which covers entities of the national economy having at least one employee.*
- 6. The data on working time were compiled on Z-06 questionnaire survey. The survey is prepared by units of the national economy employing over 9 persons and by budgetary sphere entities regardless of the number of employed persons. It does not include private agricultural holding workers, persons employed in social, political and trade union organizations, or national defence and public safety employees.*
- 7. The information on diversity of average gross earnings depending on educational level was obtained from the Z-12 questionnaire survey. The CSO survey is carried out with biennial periodicity, it is a sample survey and it covers entities of national economy employing more than 9 persons. The data concern employed persons who worked full-time or part-time in October.*

Culture

- 1. All reports on cultural institutions carried out by CSO, the results of which are presented herein, are census surveys.*
- 2. Since 2011, information on public libraries has been gathered on a yearly basis through reports conducted on K-03 forms.*

Science, technology and innovation

1. *The survey on the information and communication technologies usage in households is conducted once a year by a sample method. This section presents data on the Internet access in households, purposes of private use of the Internet and activities performed by the users via the Internet.*

2. Digital skills

Persons having no digital skills - people who had used the Internet in the past three months but were information-illiterate and had no communication, problem solving and software skills or persons who had used the Internet during 3 to 12 past months and had no information, problem solving and software skills or persons who used the Internet more than a year ago, or never.

Persons having low digital skills - people who had used the Internet during the last three months and did not have from 1 to 3 information, communication, problem solving or software skills or persons who had used the Internet in the past 3 to 12 months and did not have from 1 to 2 information, problem solving, and relating to software skills.

Persons with basic digital skills - people who had used the Internet in the last 3 months and had all digital information, communication, problem solving or software skills, but at least one on basic level or persons who had used the Internet during past 3 to 12 months and had all information, communication, problem solving or software skills, but at least one on basic level.

Persons with post-basic digital skills - people who had used the Internet in the last 3 months and had all digital information, communication, problem solving or software skills, but at least one on post-basic level or persons who had used the Internet during past 3 to 12 months and had all digital information, communication, problem solving or software skills, but at least one on post-basic levels.

3. Digital information skills

Persons with experience in using the Internet, but having no information skills – people who had used the Internet during the last year, but did not perform any of the following actions: copying or moving a file or folder; using online space to store documents, pictures, music files, video or other files; using the Internet to contact the public administration units through the search for information on their websites; searching the Internet for information about goods or services; online search of health-related information (eg. about injuries, diseases, nutrition, improving health, etc.).

Persons having basic digital information skills – people who had used the Internet during the last year and performed only one of the above mentioned actions.

Persons having post-basic digital information skills – people who had used the Internet during the last year and performed several of the above mentioned actions.

4. Digital communication skills

Persons having experience in using the Internet, but no communication skills – people who had used the Internet in the past three months, but did not perform any of the following: sending, receiving e-mail; social networking (creating a user profile, send messages to friends or other forms of participation in such services as Facebook, Twitter, Nasza Klasa,

Grono, etc.; telephoning via the Internet and/or using the web camera for video calls via the Internet (eg. via Skype or Facetime), placing on the website self-made text, photos, music, movies, software, etc.

Persons having basic digital communication skills – people who had used the Internet during the last year and performed only one of the above mentioned actions.

Persons having post-basic digital communication skills – people who had used the Internet during the last year and performed several of the above mentioned actions.

5. Digital problem solving skills

Persons having experience in using the Internet, but no problem-solving skills – people who had used the Internet in the past year, but did not perform any action from the list A and the list B. List A: transfer of files between computers or other devices (eg. a camera, video camera, mobile phone or mp3/mp4 player); installing software or applications; changing settings (options/preferences in the 'Tools' menu) any software or operating programs for device security (eg. anti-virus). List B: buying online goods or services for private use over the last year; selling goods or services over the Internet, eg. through online auctions (eg. Allegro, eBay); participation in on-line course or using training materials other than full on-line course (eg. audio-visual materials, online learning software, electronic coursebooks) or contacting the instructor/teacher or other learners through the educational pages/portals; using online banking.

Persons having basic digital problem solving skills – people who had used the Internet during the past year and performed at least one of the above mentioned actions.

Persons having post-basic digital problem solving skills – people who had used the Internet in the past year and performed at least one action from the list A and at least one from the list B.

6. Digital software skills

Persons having experience in using the Internet, but no skills related to software – persons who had used the Internet in the the past year, but did not perform any action from the list A and the list B. List A: the use of the word processor (eg. Word, Writer, WordPerfect); the use of spreadsheets (eg. Excel); the use of software to edit photos, video or audio files. List B: creating presentations or documents combining text, images, tables or charts; the creation of a code in the programming language; use of advanced spreadsheet functions in order to organize and analyze data, eg. sort, filter, use formulas, create charts.

Persons having post-basic digital software skills – people who had used the Internet in the past year and performed at least one action from the list A but no action from the list B.

Persons having post-basic digital software skills – people who had used the Internet in the past year and performed at least one action from the list B.

Economic determinants of human capital development

1. *The data concerning the expenditures of state budget and local government units are grouped into divisions in accordance with the detailed classification of revenues and expenditures of the budget pursuant to decrees of Finance Minister.*

Social determinants of human capital development

- 1. The data presented in this section mostly concern the period 2011-2015. The data of Social Diagnosis survey, due to the two-year cycle of data collection, are shown for the years 2009-2015. Voter turnout, calculated by the National Electoral Commission, has been presented for the years 2010, 2014 and 2016.*
- 2. The data concerning the number of children who are obliged to fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation and the number of children of primary schools commuting to establishments and attending additional classes (didactic-compensatory, corrective-compensatory, speech literacy and therapeutic) were collected from the Education Information System and are shown as of 30 September. The data are transferred to the system through the Ministry of National Education in accordance with the Act dated 19 February 2004 on Education Information System (Journal of Laws 2004 No. 49, item 463, as amended).*
- 3. The data obtained from the Ministry of Labour and Social Policy through the portal of Public Employment Services, concerning the unemployed under the age of 25 years and duration of unemployment, are presented as of 31 December. They illustrate the volume of registered unemployment obtained from reporting of the Ministry of Labour and Social Policy (MPiPS forms), compiled by Powiats Labour Offices. The obligation to provide the required data is laid down by the Employment and Unemployment Counteraction Act of 14 December 1994 (uniform text: Journal of Laws 2001 No. 6, item 56).*
- 4. The survey Non-standard forms of employment and undeclared work was carried out in the fourth quarter of 2014 on additional ZD-A questionnaire addressed to the respondents who participated in the core Labour Force Survey.*
- 5. The data of the Social Diagnosis survey concern conditions and quality of life of Polish citizens. Information is collected for households and all individuals aged 16 or more who were present during the survey. The survey takes the panel form: the same households and people are surveyed every few years. The first survey was conducted in 2000. Since 2005, they have been carried out biennially.*

3. KOMENTARZ ANALITYCZNY

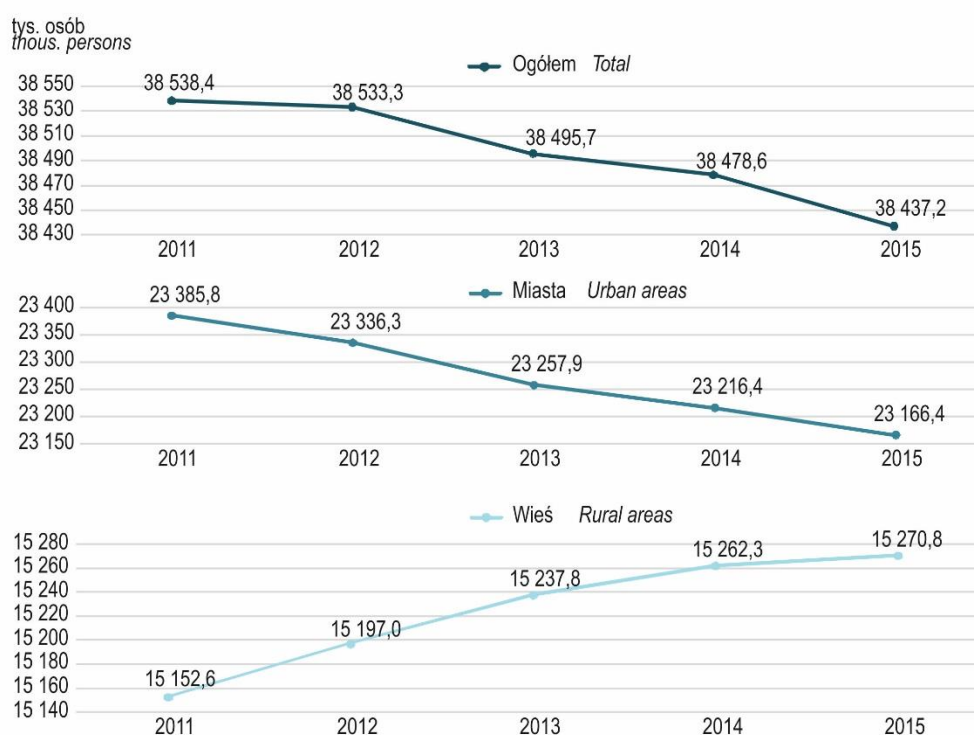
Demografia

Ludność

W 2015 r. w porównaniu do roku 2011 liczba ludności w Polsce spadła o 101,2 tys. osób osiągając wartość 38437,2 tys. osób i był to kolejny rok z rzędu w badanym okresie, gdy była mniejsza w stosunku do poprzedniego. Tak jak w ubiegłych latach największe pod względem liczby ludności było województwo mazowieckie – 5349,1 tys. osób, natomiast najmniejsze opolskie – 996,0 tys. osób i liczba ta systematycznie malała. Największy spadek liczby ludności w latach 2011-2015 można było zaobserwować w województwach: śląskim, łódzkim i lubelskim – odpowiednio o: 55,5; 40,1 i 32,1 tys. osób. Jednocześnie nadal odnotowuje się sukcesywny wzrost odsetka liczby ludności mieszkającej na wsi, zlokalizowanych głównie wokół dużych miast oraz spadek odsetka mieszkańców miast, którzy w 2015 r. stanowili 60,3% liczby ludności Polski ogółem (w 2011 r. było to 60,7%). Większa liczba osób zamieszkałych na wsi w stosunku do liczby mieszkańców miast występowała w czterech województwach: lubelskim, małopolskim, świętokrzyskim i najwięcej w podkarpackim – w 2015 roku 58,8%.

Wykres 1. LUDNOŚĆ (stan w dniu 31 XII)

POPULATION (as of 31 XII)

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

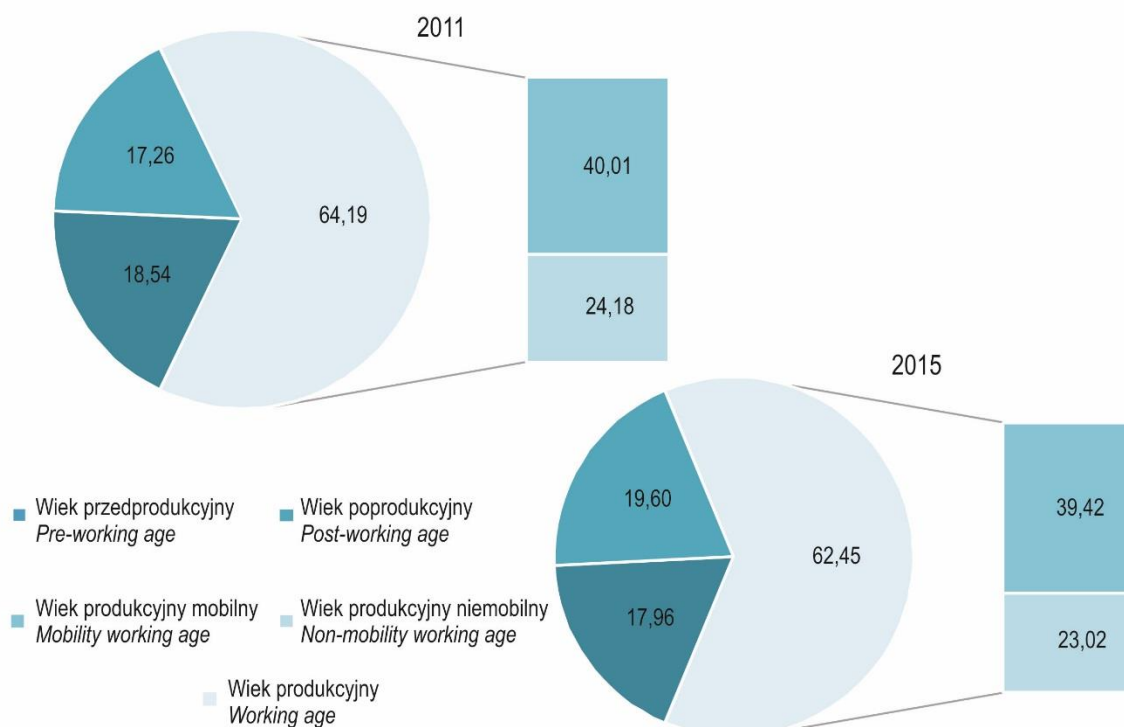
Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Najliczniejszym miastem w Polsce było miasto stołeczne Warszawa, w którym liczba mieszkańców w 2015 r. wyniosła 1744,4 tys. osób. Kolejnymi miastami według liczby zamieszkałych osób były Kraków i Łódź – obydwa liczyły w 2015 r. ponad 700 tys. mieszkańców. Od 2011 r. z 39 miast liczących 100 tys. i więcej mieszkańców, w 7 zwiększyła się liczba ludności – największy wzrost w ujęciu procentowym wystąpił w Zielonej Górze

(o 14,1%), natomiast największy procentowy ubytek zanotowano w Wałbrzychu (-3,9%), który utracił w ciągu 5 lat ponad 4,5 tys. mieszkańców.

W badanym okresie najliczniejszą grupą wieku, stanowiącą co najmniej 62,4% ludności Polski, były osoby w wieku produkcyjnym, z czego ponad 63,1% to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie malała, zatem stopa przyrostu była ujemna (w 2015 r. wynosiła minus 0,59%, a liczba ludności od 2011 r. zmalała o 244,8 tys.), w przeciwieństwie do grupy osób starszych zaliczanych do wieku poprodukcyjnego, której stopa przyrostu osiągnęła w 2015 roku 3,12%.

Wykres 2. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP WIEKU (stan w dniu 31 XII)
POPULATION BY AGE GROUPS (as of 31 XII)

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.
Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Udział kobiet w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności spadł z 69,6% w 2011 r. do 68,6% w 2015 r., w wieku przedprodukcyjnym rocznie spada z poziomu 47,6% do 47,1%, natomiast w wieku produkcyjnym przez lata 2011-2015 utrzymuje się na stałym poziomie 48,7%.

Analizując biologiczne grupy wieku można zaobserwować podobną sytuację, jak w przypadku ekonomicznych grup wieku, związaną ze spadkiem od 2011 r. liczby osób w wieku 0-14 oraz 15-64 lata.

Tabl. 1. **LUDNOŚĆ WEDŁUG BIOLOGICZNYCH GRUP WIEKU (w tys. osób)**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY BIOLOGICAL AGE GROUPS (in thous. persons)

As of 31 XII

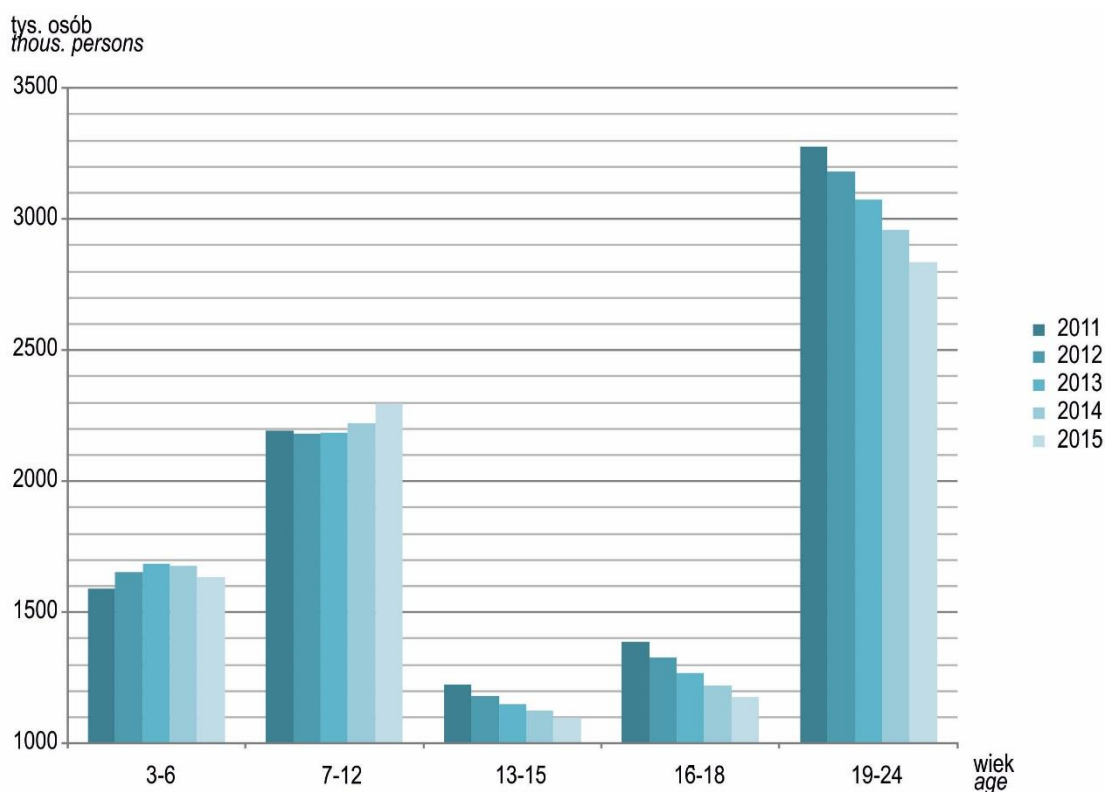
WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
0-14 lat	5 819	5 797	5 771	5 764	5 755	0-14 years
15-64 lat	27 394	27 249	27 052	26 840	26 606	15-64 years
65 lat i więcej	5 325	5 488	5 673	5 874	6 076	65 years and more

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Biorąc pod uwagę liczbę ludności według edukacyjnych grup wieku (wykres 3) można zauważyć, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat zwiększała się w latach 2011-2013, potem nastąpił spadek o 51,2 tys. Jednocześnie, począwszy od 2013 r., zaczęła wzrastać liczba dzieci w grupie 7-12 lat. W pozostałych przedziałach wieku liczba osób nadal się zmniejszała.

Wykres 3. **LUDNOŚĆ WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU (stan w dniu 31 XII)**

POPULATION BY EDUCATIONAL AGE GROUPS (as of 31 XII)

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

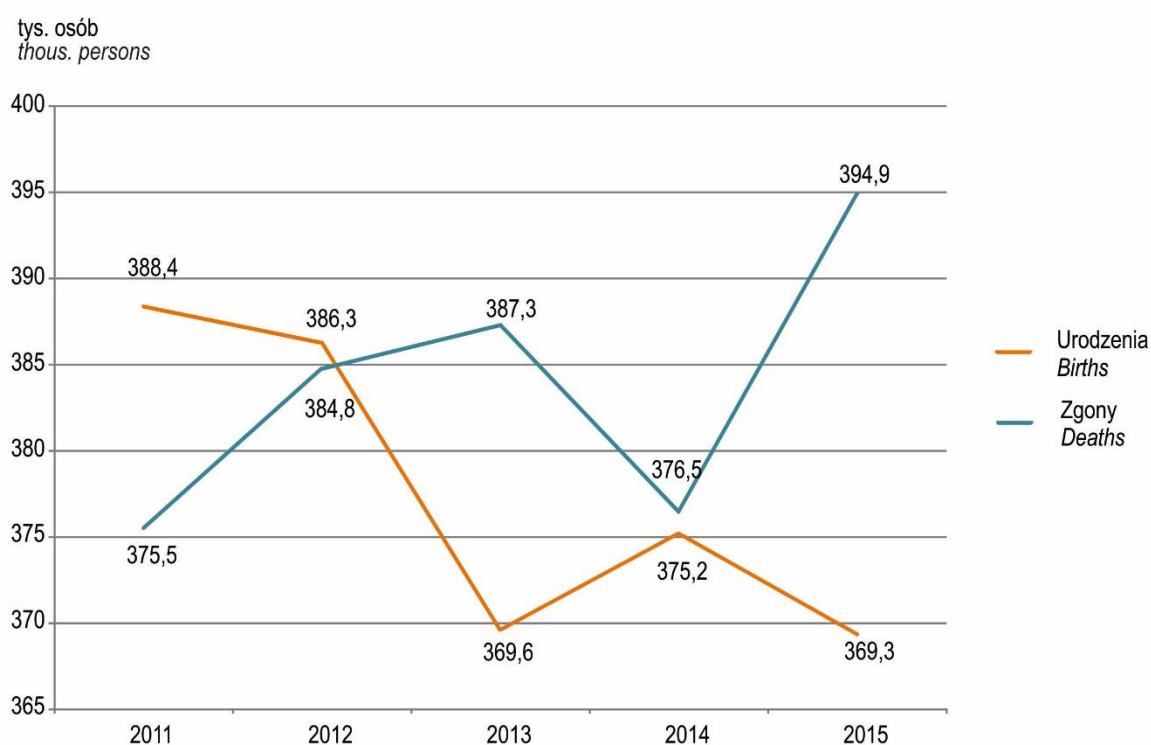
Unia Europejska na koniec 2015 r. liczyła 510,1 mln osób. Największy udział w populacji unijnej miały Niemcy – 16,1%. Kolejnym państwem pod względem liczebności była Francja – 13,1%. Polska znalazła się na 6 miejscu (7,4%) wśród 28 krajów. Członkami Unii Europejskiej o najmniejszej liczbie mieszkańców były Luksemburg i Malta – po 0,1% całości populacji.

Z danych Eurostatu za 2015 r. wynika, że udział osób w wieku 65 lat i więcej w całej populacji Unii Europejskiej wynosił 18,9%. Największy odsetek osób starszych występował we Włoszech (21,7%), w Niemczech (21%) oraz Grecji (20,9%), a najmniejszy w Irlandii (13%), Słowacji (14%), w Luksemburgu (14,2%), na Cyprze (14,6%) oraz w Polsce (15,4%).

Ruch naturalny

Rok 2012 był ostatnim (siódmym z kolei), który przyniósł dodatni przyrost naturalny – od 2013 r. zanotowano ubytek naturalny, który osiągnął w 2015 r. wartość minus 25,6 tys. Zauważyć można, że wielkość ubytku naturalnego była spowodowana zarówno spadkiem liczby urodzeń jak i wzrostem liczby zgonów (najwyższym w badanym okresie). W 2015 r. dodatni przyrost naturalny odnotowano głównie na terenach wiejskich. W miastach ubytek naturalny obserwowano od 2012 r. i w 2015 r. wyniósł minus 24,7 tys. Podobnie jak w poprzednich latach dodatni przyrost naturalny występował w województwach: małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, pomorskim i wielkopolskim.

Wykres 4. RUCH NATURALNY (stan w dniu 31 XII)
VITAL STATISTICS (as of 31 XII)

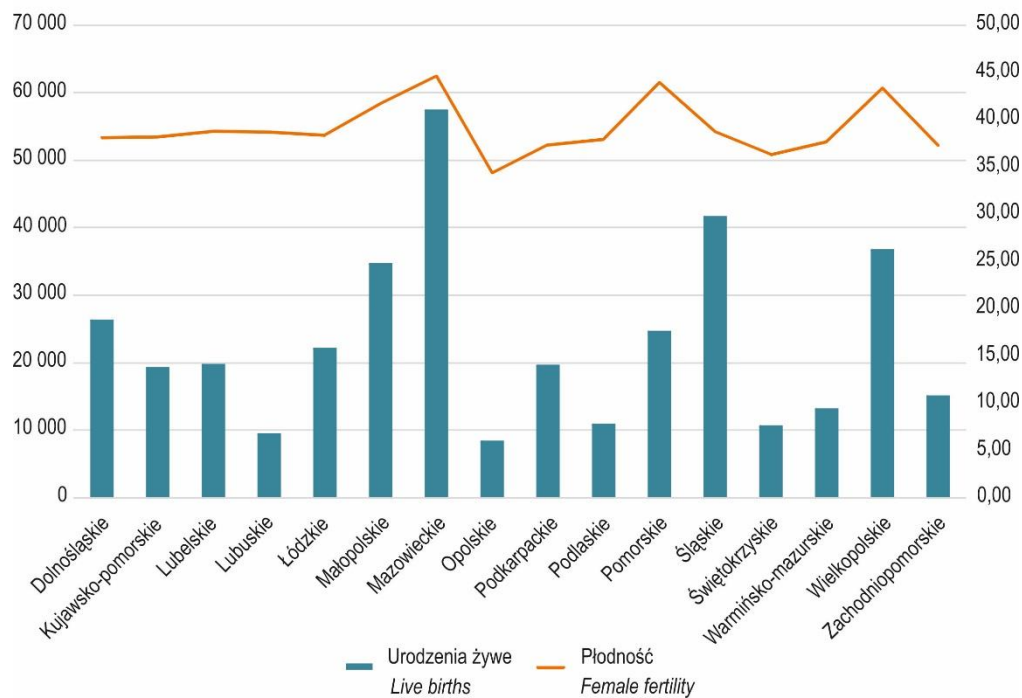

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.
Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

W latach 2011-2015 liczba urodzeń żywych w Polsce, systematycznie malała i w roku 2015 wyniosła 369,3 tys. Od roku 2011 odsetek urodzeń na wsi znajdował się w przedziale 42,2-41,1 w skali kraju. Pod względem liczby urodzeń najlepiej na tle kraju prezentowały się województwa: małopolskie, mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie, które w 2015 miały najwyższy odsetek urodzeń żywych na 1000 ludności (powyżej 10,2). Jednocześnie te same województwa charakteryzowały się występowaniem najwyższych wartości wskaźnika płodności kobiet na tle całego kraju i osiągnęły wyniki powyżej średniej krajowej, która wyniosła 40,05 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. Zauważyć trzeba, że wskaźniki te z roku na rok przyjmują coraz niższe wartości.

Wykres 5. URODZENIA ŻYWE A PŁODNOŚĆ W 2015 R.

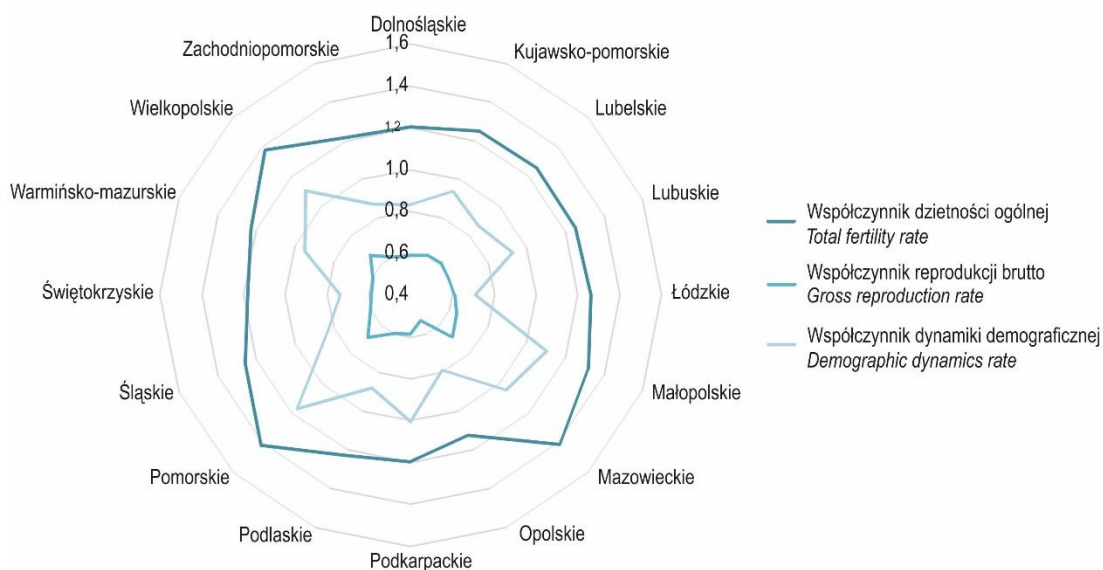
LIVE BIRTHS AND FEMALE FERTILITY IN 2015

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Także w przypadku współczynników reprodukcji ludności (zarówno ogółem dla Polski, jak i w podziale na miasta i wieś) w badanym okresie zauważalny jest spadek wartości. W 2015 r., podobnie jak w poprzednich latach, najwyższe wartości osiągnęło województwo pomorskie.

Wykres 6. WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI W 2015 R.

REPRODUCTION RATES IN 2015

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Współczynnik dzietności ogólnej osiągnął wartość 1,4119 (średnia dla Polski to 1,2888), współczynnik reprodukcji brutto – 0,6881 (dla Polski 0,6269) a współczynnik dynamiki demograficznej – 1,1693 (dla Polski 0,9351). Kolejnymi województwami z najwyższymi wskaźnikami były mazowieckie i wielkopolskie, co obrazuje wykres 6.

W badanym okresie liczba zgonów utrzymywała się na poziomie około 380 tys. osób rocznie, jednak w 2015 r. zmarło 394,9 tys. osób, z czego 51,8% stanowili mężczyźni. Wśród nich najliczniejszą grupą były osoby w wieku 85 lat i więcej – 31912 zgonów, co stanowiło 15,6% ogólnej liczby zgonów mężczyzn. Wśród kobiet najwięcej (73171 osoby) zmarło również w grupie wieku 85 lat i więcej i było to 38,4% liczby zgonów kobiet ogółem. W 2015 r. liczba zgonów na 1000 ludności w Polsce wynosiła 10,3: najwięcej w województwie łódzkim – 12,5 a najmniej w województwie podkarpackim i pomorskim 9,1.

W 2014 r. po raz trzeci z rzędu wystąpił ubytek rzeczywisty, który jest bezpośrednio związany zarówno ze zmniejszeniem liczby urodzeń, jak i zwiększającą się liczbą osób emigrujących, przy prawie nieistotnych zmianach w liczbie zgonów i imigracji. W 2014 r. ubytek ten wyniósł minus 17,1 tys. Jednocześnie średnioroczne tempo przyrostu rzeczywistego ludności osiągnęło minus 0,04%. W przypadku województw, w roku 2014 największe średnioroczne tempo przyrostu rzeczywistego ludności odnotowane zostało w województwach mazowieckim (0,33%) i pomorskim (0,27%).

Tabl. 2. **PRZYROST/UBYTEK RZECZYWISTY**
ACTUAL INCREASE/DECREASE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
Przyrost/ubytek naturalny	12 915	1 469	-17 736	-1 307	Natural increase/decrease
Emigracja ¹	19 858	21 200	32 103	28 080	Emigration ¹
Imigracja ¹	15 524	14 583	12 199	12 330	Immigration ¹
Przyrost/ubytek rzeczywisty	8 581	-5 148	-37 640	-17 057	Actual increase/decrease

¹ Dane na podstawie dokumentacji meldunkowej na pobyt stały.

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

¹ Data collected on the basis of registration documentation for permanent residence.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Według danych Eurostatu w 2015 r. przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Unii Europejskiej wyniósł -0,3%. Najwyższy przyrost zanotowano w Irlandii (7,7%) a następnie na Cyprze (3,9%). Ubytek naturalny zanotowano w 13 krajach członkowskich – największy w Bułgarii (-6,2%), następnie w Chorwacji i na Węgrzech (-4%) a następnie w Rumunii (-3,8%). Polska z przyrostem naturalnym na poziomie -0,7% znajdowała się na 17 miejscu z 28 krajów.

Przyrost rzeczywisty na 1000 mieszkańców w 2015 r. w UE wyniósł 3,5%. Najwyższy przyrost zanotowano w Luksemburgu (23,3%). Ubytek rzeczywisty nastąpił w 11 państwach, największy na Litwie (-11,3%), Łotwie (-8,7%) oraz w Chorwacji (-8,2). Polska z wynikiem minus 1% znalazła się na 19 miejscu wśród krajów członkowskich UE.

Współczynnik dzietności w Unii Europejskiej w 2014 r. wyniósł średnio 1,58. Najwyższy wynik osiągnęła Francja (2,01) oraz Irlandia (1,94). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w Portugalii (1,23). W Polsce w tym czasie zarejestrowano wartość 1,32.

Eurostat podaje również dane dotyczące średniego wieku matek rodzących dzieci. Średnia dla Unii Europejskiej w 2014 r. wyniosła 30,4 lat. Najwyższy wiek odnotowano w Hiszpanii (31,8 lat), Irlandii (31,6 lat) oraz we Włoszech (31,5 lat), natomiast najniższy w Bułgarii (27,3 lat) i w Rumunii (27,5 lat). W Polsce wiek ten wyniósł 29,1 lat.

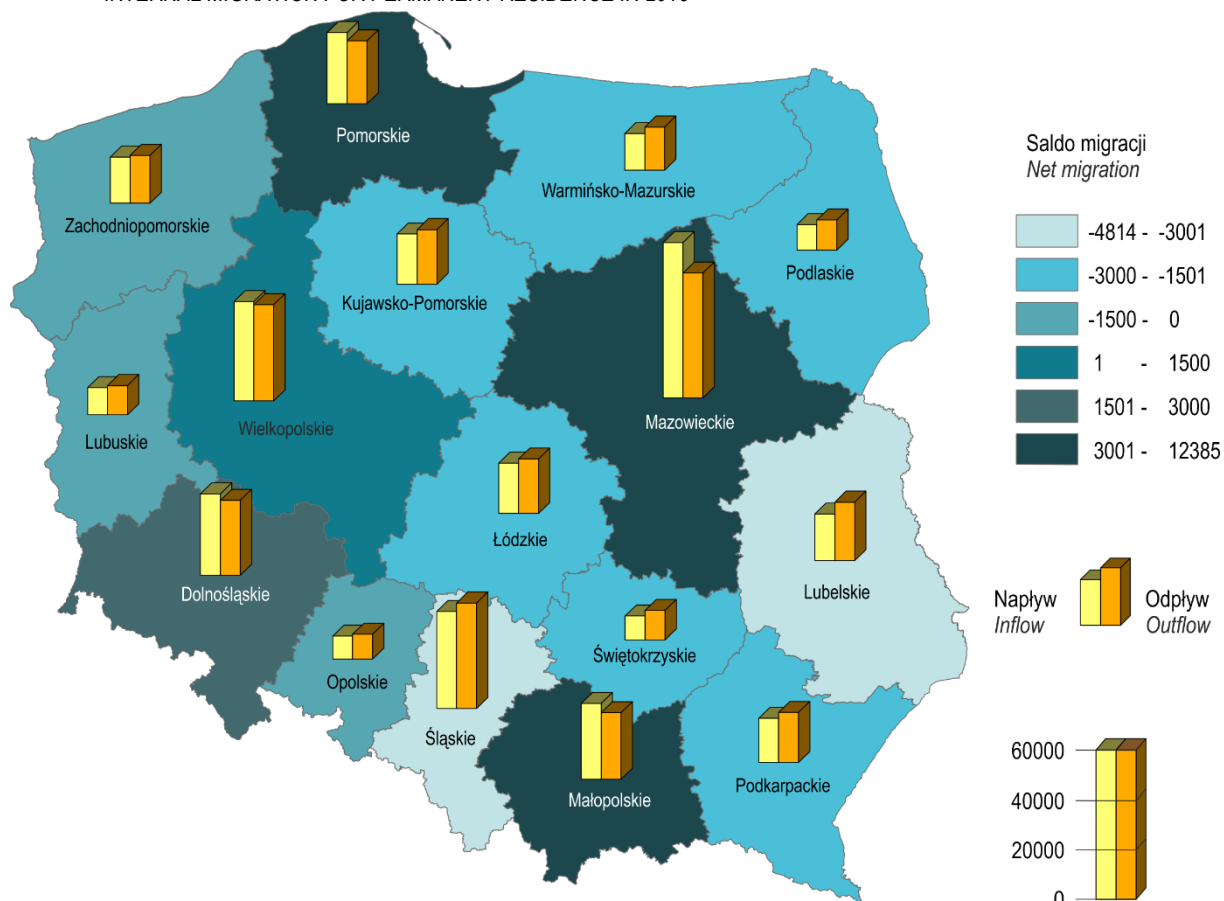
Migracje

Z danych na temat migracji wewnętrznych na pobyt stały wynika, że w roku 2015 miejsce zamieszkania na pobyt stały zmieniło o 32,4 tys. osób mniej niż w roku 2011. Jednocześnie w latach 2011-2015 saldo migracji było dodatnie jedynie w pięciu województwach, największe w: mazowieckim (przekraczające każdego roku 12 tys. osób), małopolskim (powyżej 3 tys. osób każdego roku) oraz pomorskim (średnio 2,9 tys. osób).

W pozostałych województwach odnotowano ujemne saldo migracji, wśród których największe wystąpiło w województwie lubelskim (od -4,8 tys. osób w 2015 r. do -5,1 tys. osób w 2014 r.). Na koniec badanego okresu czyli w 2015 r. ponad 76% osób migrowało wewnątrz województw – pozostałe osoby przenieśli się do innych województw. Niezależnie od kierunku migracji, były to głównie osoby w wieku produkcyjnym – 69,1% oraz przedprodukcyjnym – 24,0%, co niewątpliwie związane było ze zmianą miejsca zamieszkania całych rodzin. Zmiany zameldowania dokonało 14,2% więcej kobiet niż mężczyzn.

Wykres 7. MIGRACJE WEWNĘTRZNE NA POBYT STAŁY W 2015 R.

INTERNAL MIGRATION FOR PERMANENT RESIDENCE IN 2015

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

W latach 2011-2015 w grupie miast liczących 100 tys. i więcej mieszkańców jedynie miasto stołeczne Warszawa oraz Chorzów, Gdańsk, Kraków, Rzeszów i Wrocław miały corocznie dodatnie saldo migracji. W pozostałych zanotowano ujemne saldo migracji z kilkoma wyjątkami np. w Olsztynie i Szczecinie od 2012 r. występował przyrost. Ujemne saldo migracji to przede wszystkim efekt przeprowadzania się ludności z dużych miast do mniejszych miejscowości na terenach okolicznych gmin i powiatów, gdzie znajdują się na ogół tańsze w stosunku do dużych miast mieszkania i działki budowlane.

Z danych o migracjach zagranicznych na pobyt stały wynika, że w 2014 r. wyjechało 28,1 tys. osób – czyli 8,2 tys. więcej niż w 2011 r. i jednocześnie 4,0 tys. mniej niż w 2013 r. Jednocześnie zaobserwować można, że za granicę, tak jak w poprzednich latach, wyjeżdżało więcej kobiet (50,8%) niż mężczyzn.

W roku 2014 głównym kierunkiem migracji dla ponad 89,1% osób zmieniających kraj pobytu były nadal kraje Unii Europejskiej. Kierunki te niezmiennie wynikały z otwarcia europejskich rynków i łatwiejszym podejmowaniem pracy, głównie w Niemczech (10,3 tys. osób) i Wielkiej Brytanii (7,4 tys. osób). Znacząco wzrosła też liczba osób wyjeżdżających do Norwegii z 277 w 2011 r. do 626 osób w 2014 r. Wyjeżdżały przede wszystkim (39,8%) osoby w związkach małżeńskich, osoby w wieku 25-44 lata (47,7%) oraz dzieci w wieku 0-15 lat, których odsetek wyniósł 17,0%.

W 2015 r. wyjechało za granicę na okres ponad 6 miesięcy (i zgłosiło wyjazd czasowy za granicę w ewidencji ludności) 62,7 tys. osób, głównie z województwa śląskiego (9,2 tys. osób), małopolskiego (7,0 tys. osób) i dolnośląskiego (6,7 tys. osób). Były to przeważnie osoby (39,1%) w wieku 30-39 lat.

W przypadku imigracji w badanym okresie liczba osób przybywających do Polski zmniejszyła się z 15,5 tys. osób w 2011 r. do 12,3 tys. osób w 2014 r. Tak jak w przypadku emigracji, osoby przyjeżdżające na stałe do Polski pochodziły przede wszystkim z krajów europejskich – głównie z Wielkiej Brytanii oraz Niemiec. Co ciekawe 30,7% to dzieci do 4 roku życia, natomiast druga pod względem wielkości grupa to osoby w wieku 25-39 lat (27,0%).

Tabl. 3. **MIGRACJE DŁUGOOKRESOWE**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – mężczyźni <i>males</i>					
c – kobiety <i>females</i>					
Emigracja <i>Emigration</i>	a	44 337	49 731	66 297	54 960
	b	22 176	25 510	33 127	28 939
	c	22 161	24 221	33 170	26 021
Imigracja <i>Immigration</i>	a	45 670	49 183	43 404	46 129
	b	27 420	28 914	24 903	25 696
	c	18 250	20 269	18 501	20 421

Źródło: „Rocznik Demograficzny” (lata 2011-2015), GUS, Warszawa.

Source: “Demographic Yearbook of Poland” (years 2011-2015), CSO, Warsaw.

Dane o migracjach długookresowych pochodzące ze źródeł administracyjnych (dotyczą tylko migracji zarejestrowanych), które są związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres co najmniej 12 miesięcy wykazują, że w 2014 r. liczba osób emigrujących w stosunku do 2011 r. zwiększyła się o 10,6 tys. osób natomiast liczba imigrantów zwiększyła się o 0,5 tys. i osiągnęła wartość 46,1 tys. osób.

Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Unii Europejskiej w 2015 r. według danych Eurostatu wyniosło 3,7. Najwyższy wskaźnik odnotowano w Luksemburgu (19,6) a następnie w Austrii (14,2) i w Niemczech (14,1). Najniższą wartość zarejestrowano na Litwie (-7,7), następnie na Łotwie (-5,4) oraz Chorwacji (-4,3), natomiast Polska uzyskała wartość -0,3.

Zdrowie

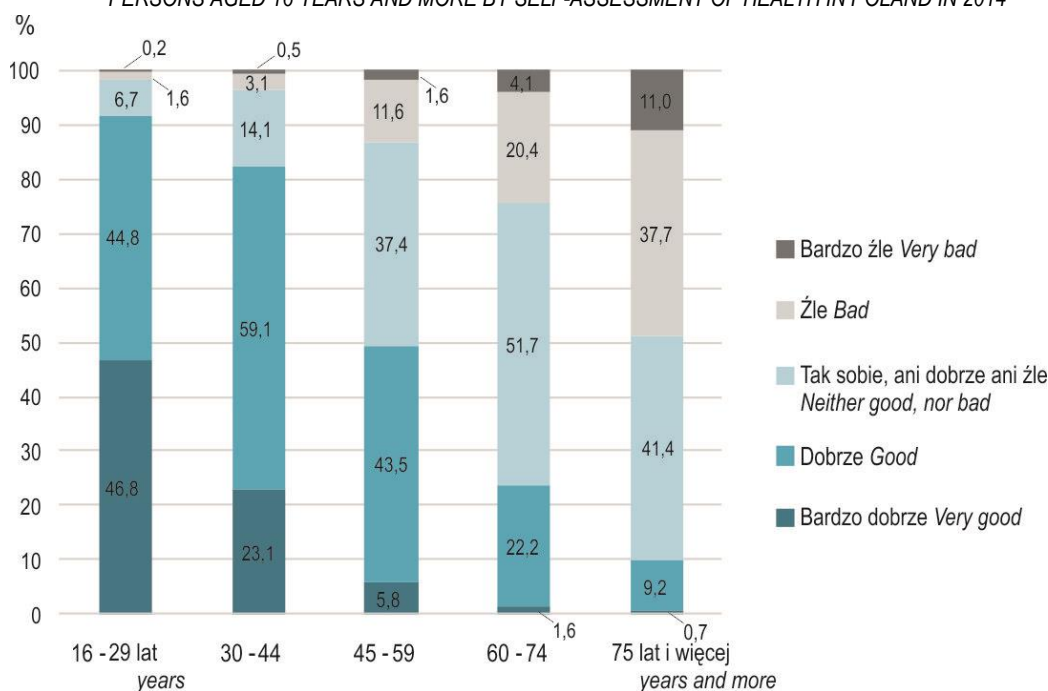
Stan zdrowia

Zdrowie jest obok edukacji jednym z najbardziej istotnych czynników determinujących jakość kapitału ludzkiego. Wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności przeprowadzonego w 2014 r. wskazują, że 58,2% mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej

oceniło swój stan zdrowia jako dobry lub bardzo dobry, był to o 0,2 p.proc. wynik gorszy niż w 2013 roku.

Chociaż nieznaczne obniżenie oceny stanu zdrowia w równym stopniu dotyczyło mężczyzn i kobiet, to mężczyźni częściej oceniali bardzo dobrze swoje zdrowie (19,7% mężczyzn wobec 15,3% kobiet). W analizowanym okresie bardzo dobrze swój stan zdrowia oceniło 17,3% mieszkańców miast i 17,4% mieszkańców wsi. W 2014 r. najwięcej ocen bardzo dobrych odnotowano wśród osób w wieku 16-29 lat (o 0,3 p.proc. mniej niż w 2013 r.) oraz w grupie wiekowej 30-44 lata (wzrost o 0,6 p.proc.). Wraz z wiekiem zwiększała się liczba ocen negatywnych stanu zdrowia. Swój stan zdrowia jako zły i bardzo zły określiło w 2014 r. 24,5% badanych osób w wieku 60-74 lat tj. o 2,6 p.proc. mniej niż miało to miejsce w 2013 r. W 2014 r. długotrwałe problemy zdrowotne, trwające co najmniej 6 miesięcy, wystąpiły u 33,9% badanych (o 0,1 p.proc. mniej niż w 2013 r.). Długotrwałe problemy zdrowotne częściej były zgłaszane przez mieszkańców miast (35,9%) niż wsi (31,0%).

Wykres 8. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG SAMOCENY STANU ZDROWIA W POLSCE W 2014 R.
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY SELF-ASSESSMENT OF HEALTH IN POLAND IN 2014

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności.
Source: survey EU-SILC – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

Przeciętne trwanie życia i umieralność

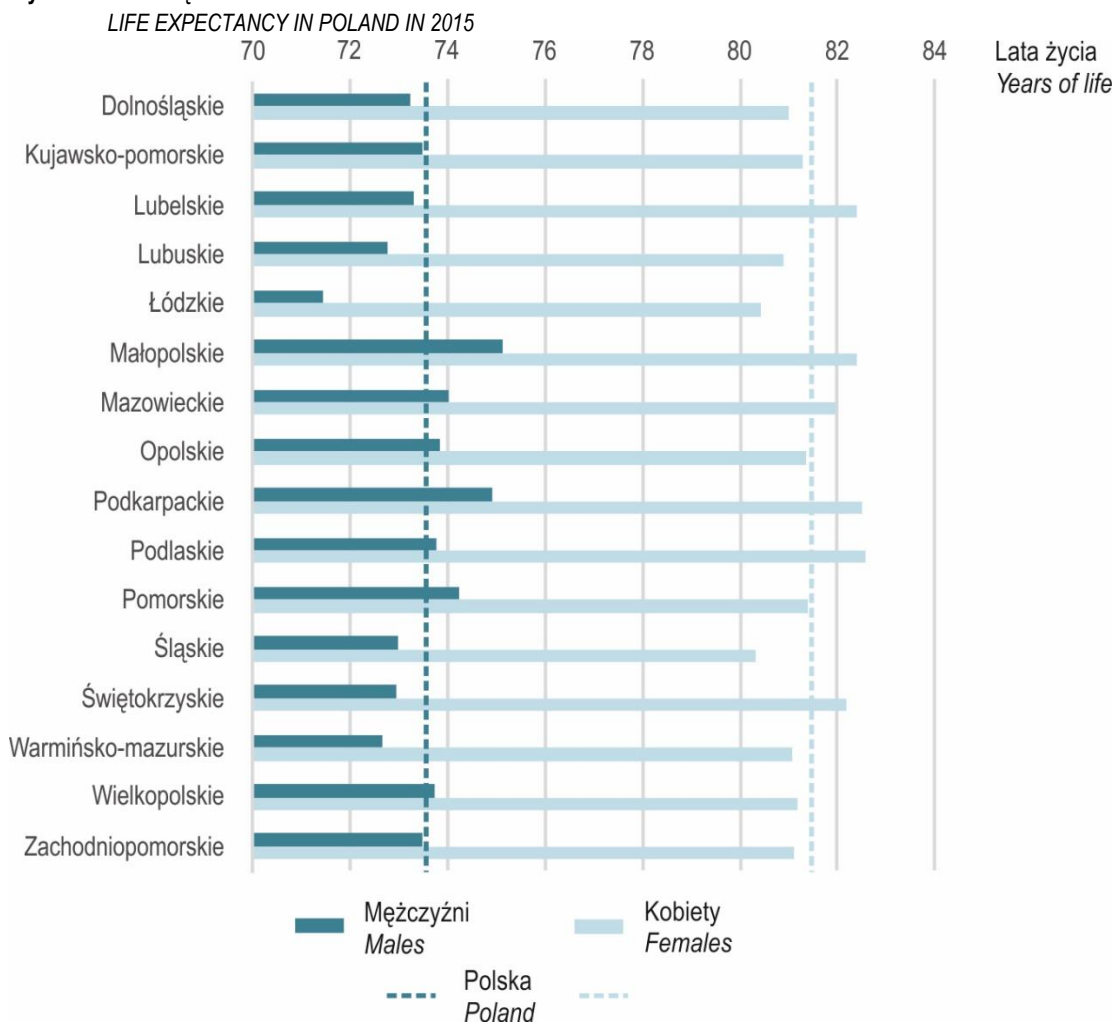
W Polsce w 2015 r. przeciętna długość trwania życia mężczyzn wynosiła 73,6 lat, natomiast kobiet 81,6 lat. W latach 2011-2015 można było zaobserwować, że średnia długość życia mieszkańców Polski uległa wydłużeniu przeciętnie o 1,2 lat u mężczyzn i 0,7 dla kobiet. W 2015 r. różnica między najwyższym i najniższym wskaźnikiem trwania życia wśród 16 województw wynosiła dla mężczyzn 3,7 roku. Najniższe wartości dotyczyły mężczyzn mieszkających na terenie województwa łódzkiego (71,4 lat), natomiast najwyższe wartości dotyczyły mężczyzn w województwach podkarpackim (74,9 lata) i małopolskim (75,1 lat). Wśród kobiet zróżnicowanie było mniejsze i wyniosło 2,3 roku. Najniższy wskaźnik zanotowano wśród kobiet mieszkających na terenie województwa śląskiego (80,3 lat),

natomiast najwyższe wartości wskaźnika dotyczyły kobiet w województwach podkarpackim (82,5 lata) i podlaskim (82,6 lat). Ogólnie można stwierdzić, że w województwach leżących na terenach Polski wschodniej i południowo-wschodniej przeciętne trwanie życia kobiet było dłuższe niż wynosi średnia dla kraju.

Bardzo wyraźnie zaznacza się w Polsce zjawisko dużej nadumieralności mężczyzn w stosunku do kobiet i w konsekwencji znacznie krótsza długość ich dalszego trwania życia. Różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn w 2011 r. wyniosła 8,5 lat, w 2015 r. – 8,0 lat.

W 2014 r., według danych Eurostatu, spośród państw Unii Europejskiej najwyższy wskaźnik trwania życia u mężczyzn występował na Cyprze (80,9 lat) i we Włoszech (80,7 lat); najniższy na Łotwie i Litwie – odpowiednio: 69,1 i 69,2 lat. Wśród kobiet za długowieczne można było uznać Hiszpanki i Francuzki. Przeciętne trwanie ich życia wyniosło ponad 86 lat. Najniższy wskaźnik u kobiet zanotowano w Bułgarii i Rumunii – odpowiednio: 78,0 i 78,7 lat. Na tle 28 krajów należących do Unii Europejskiej Polska zajmowała odległą lokatę – 22 miejsce u mężczyzn i kobiet. Różnica między trwaniem życia kobiet i mężczyzn była największa na: Litwie (10,9 roku), Łotwie (10,3) i w Estonii (9,5) a najniższa – w Holandii (3,5 roku), Wielkiej Brytanii (3,7) oraz w Szwecji (3,8).

Wykres 9. PRZECIĘTNE TRWANIE ŻYCIA W POLSCE W 2015 R.

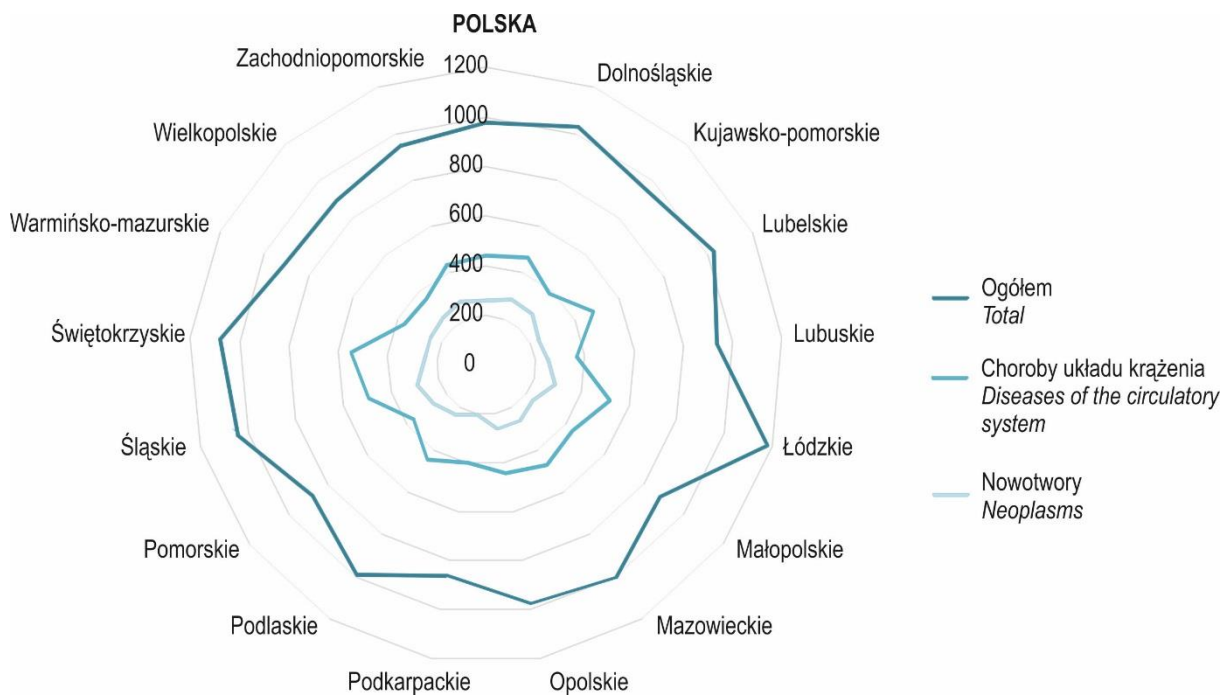

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Rozkład natężenia zgonów według przyczyn był nierównomierny w relacji obszary miejskie i wiejskie. Z powodu chorób układu krążenia i układu oddechowego częściej umierali mieszkańcy wsi. Oni również częściej ulegali wypadkom, urazom i zatruciom. Wśród ludności miejskiej natomiast występowała większa umieralność z powodu chorób nowotworowych oraz chorób układu trawiennego.

Wykres 10. ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.
DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIPS PER 100 THOUS. POPULATION IN 2014

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Edukacja

Wychowanie przedszkolne

Kapitał ludzki kojarzony jest głównie z umiejętnościami oraz wykształceniem społeczeństwa⁹. Edukacja przedszkolna, obejmująca dzieci w wieku od 3 do 6 lat, uważana jest za pierwszy szczebel systemu oświaty. Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2014/15 obowiązek ten nałożony został na dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie roku 2008 a w roku szkolnym 2015/2016 objął już wszystkie dzieci 6-letnie. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych do edukacji ma szczególny wpływ na możliwości intelektualne człowieka, które zaczynają kształtować się już w pierwszych latach życia. W roku szkolnym 2015/2016 prawie 85% dzieci w wieku od 3 do 5 lat objętych było wychowaniem przedszkolnym, w tym nieco ponad 65% na obszarach wiejskich. W latach szkolnych 2011/2012-2015/2016 obserwowano systematyczny postęp w dziedzinie dostępności tej formy

⁹ Por. Schultz T.W. (1961), Investment in Human Capital, The American Economic Review, vol. 51, 1961, no 1.

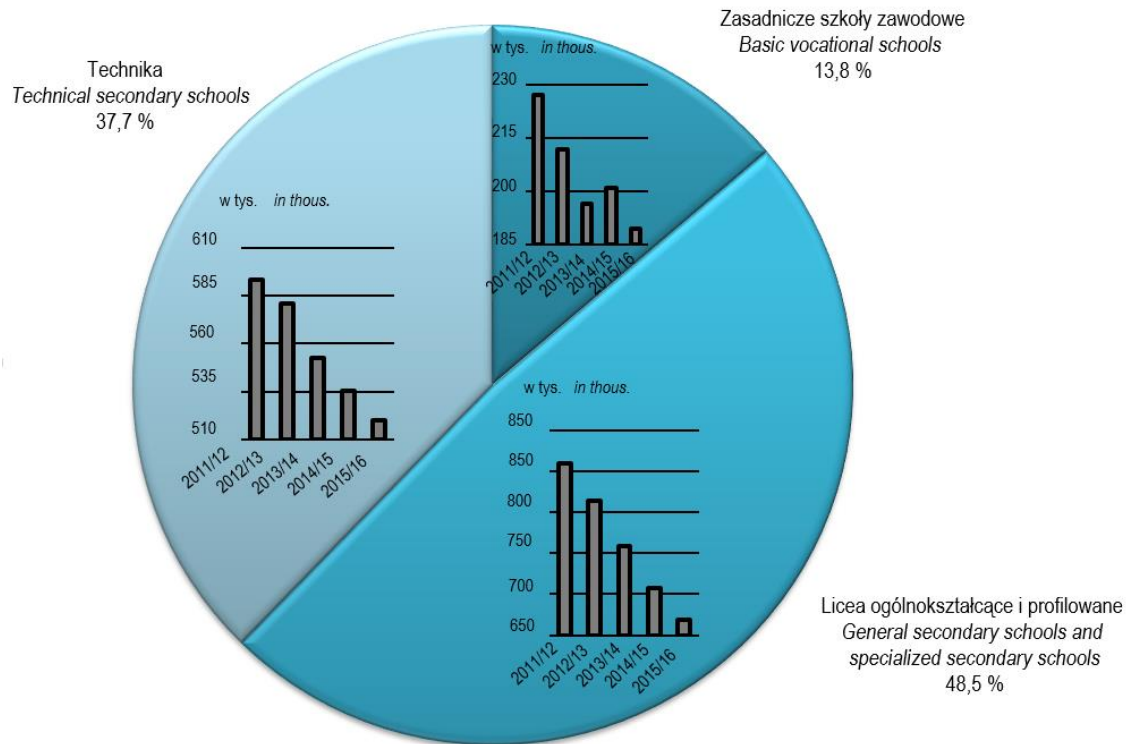
edukacji, określany za pomocą liczby dzieci we wspomnianej grupie wieku przypadających na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego (spadek wartości wskaźnika z 1,34 w roku szkolnym 2011/2012 do 1,12 w roku szkolnym 2015/2016), jak również dającego się zauważyć wzrostu odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w analizowanym okresie wzrósł on o 15,0 p.proc.). Edukacja przedszkolna w największym stopniu rozpowszechniona była w województwie opolskim, gdzie wskaźnik ten przewyższał średnią krajową o 5,5 p.proc. i wyniósł 89,7%, a także odnotowano nadwyżkę liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do liczby dzieci w wieku 3-5 lat. Duże zróżnicowanie dostępności wychowania przedszkolnego występuje w miastach i na obszarach wiejskich. Jest ono widoczne także w wojewódzkim przekroju terytorialnym. Można się o tym przekonać porównując omówione powyżej wskaźniki charakteryzujące województwo opolskie, ze współczynnikami odnoszącymi się do takich województw jak: warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie, zachodniopomorskie, pomorskie, świętokrzyskie, podlaskie, i lubelskie, gdzie odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym nie przekraczał 82% a na sto miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego przypadało średnio ponad 120 dzieci.

Pomimo znaczącego w ostatnich latach upowszechnienia wychowania przedszkolnego, Polska pod względem dostępności kształcenia na tym poziomie edukacji wciąż plasuje się na jednym z ostatnich miejsc (dwudziestym trzecim) wśród krajów europejskich. Wskaźnik uczestnictwa w edukacji przedszkolnej dzieci w wieku od 4 lat do osiągnięcia wieku obowiązku szkolnego (w przypadku Polski dotyczy to osób w wieku 4-6 lat), w 2013 r. osiągnął jeden z najniższych poziomów (83,8%) wśród 28 krajów należących do UE (średnia 93,9%).

Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne

Spśród szkół ponadgimnazjalnych przez absolwentów gimnazjów najczęściej wybierane były licea ogólnokształcące, do których w tym okresie uczęszczała prawie połowa uczniów w tej grupie szkół. W latach szkolnych 2011/2012-2015/2016 obserwowano jednak systematyczny wzrost zainteresowania szkołami umożliwiającymi naukę zawodu. Udział uczniów uczęszczających do techników zwiększył się z 35,0% w roku szkolnym 2011/2012 do 37,7% w roku szkolnym 2015/2016 (wzrost o 2,7 p. proc.), natomiast odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych wahał się w omawianym okresie od 13,1% do 14,0%. Główną przyczyną tego zjawiska były przemiany dokonujące się w związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej i stopniowym otwieraniem rynków pracy krajów Wspólnoty dla obywateli polskich, co powodowało zwiększony popyt na pracowników o określonych, wysokich kwalifikacjach zawodowych w kraju. Nowe potrzeby rynku pracy miały również wpływ na dokonane w ostatnim czasie zmiany organizacyjne w systemie oświaty, polegające m. in. na stopniowej likwidacji niektórych typów szkół (największe znaczenie w przypadku przeobrażeń strukturalnych dotyczących szkolnictwa ponadgimnazjalnego miało zaprzestanie od roku szkolnego 2012/2013 naboru do liceów profilowanych).

Wykres 11. STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2015/2016
STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS BY TYPE OF SCHOOL IN 2015/2016 SCHOOL YEAR

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
 Source: Education Information System.

Kompetencje uczniów

Na podstawie obserwacji wyników osiągniętych przez gimnazjalistów w ramach odbywającego się co trzy lata i koordynowanego przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) Programu Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów PISA, można zaprezentować wnioski dotyczące jakości systemu edukacji w Polsce. Badania przeprowadzone w wielu krajach świata (65 krajów i regionów w 2012 r.) określają umiejętności 15-latków w trzech obszarach: czytania i interpretacji, nauk przyrodniczych oraz matematyki. Wyniki tego badania w sposób obiektywny i porównywalny w skali międzynarodowej pozwalają odpowiedzieć na pytanie, czy młodzi ludzie potrafią efektywnie analizować, rozumować i jasno przekazywać swoje myśli oraz czy są przygotowani do uczenia się przez całe życie. W zakresie umiejętności matematycznych (stanowiących główny przedmiot badania przeprowadzonego w 2012 r.) Polska z wynikiem 518 punktów zajęła jedno z czołowych miejsc wśród państw biorących udział w badaniu (czwarte miejsce wśród krajów Unii Europejskiej i ósme miejsce wśród krajów zrzeszonych w organizacji OECD). Rezultat osiągnięty przez polskich uczniów był aż o 23 punkty lepszy w porównaniu z poprzednim badaniem, a Polska była jedynym krajem europejskim, który tak znacznie poprawił swoje wyniki. W badaniu umiejętności czytania i interpretacji Polska z wynikiem 518 punktów znalazła się na trzecim miejscu w UE i na szóstym miejscu wśród krajów OECD. Od roku 2009 średni wynik z czytania polskich uczniów poprawił się o 18 punktów. Identyczny postęp (wzrost wyniku o 18 punktów) i podobną pozycję

w rankingu państw biorących udział w badaniu (trzecie miejsce w UE i piąte miejsce wśród krajów należących do OECD), polscy uczniowie osiągnęli również w dziedzinie rozumowania w naukach przyrodniczych.

Tabl. 4. WYNIKI PROGRAMU PISA (PROGRAM MIĘDZYNARODOWEJ OCENY UMIEJĘTNOŚCI 15-LETNICH UCZNIÓW)
RESULTS OF THE PROGRAMME FOR INTERNATIONAL 15 YEARS-OLD STUDENTS ASSESSMENT (PISA)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009			2012		
	ogółem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziewczęta <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziewczęta <i>females</i>
	średni wynik w punktach <i>mean score in points</i>					
Matematyka <i>Mathematical literacy</i>	495	497	493	518	520	516
Czytanie i interpretacja <i>Reading literacy</i>	500	476	525	518	497	539
Rozumowanie w naukach przyrodniczych <i>Scientific literacy</i>	508	505	511	526	524	527

Źródło: Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Source: Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences.

Szkolnictwo wyższe

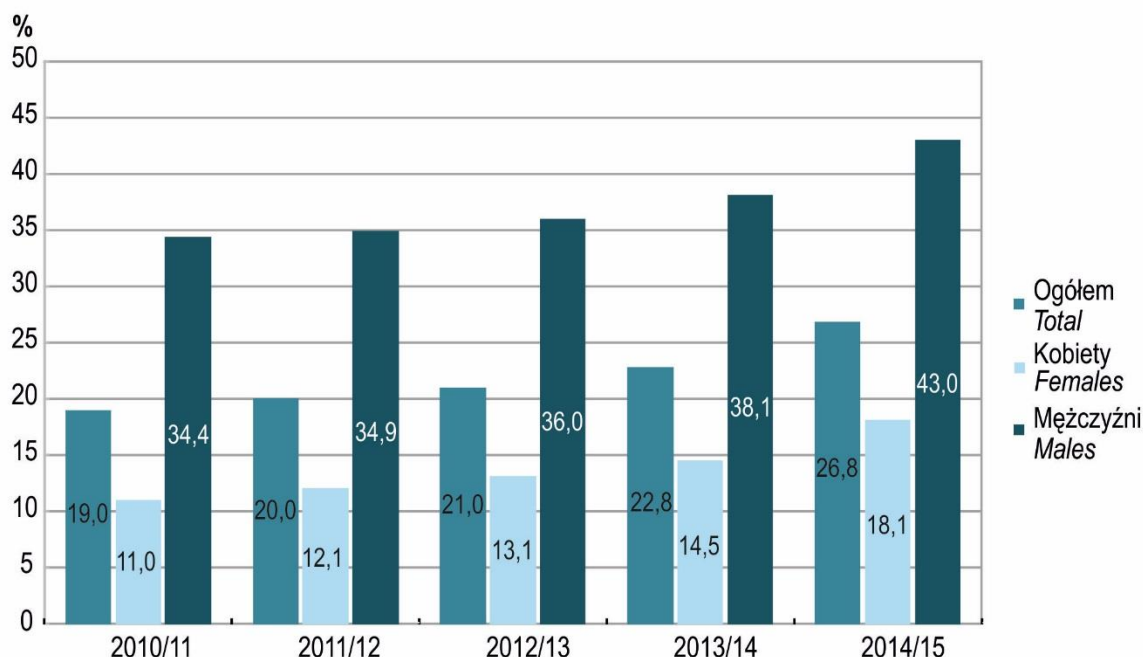
O wzroście jakości kapitału ludzkiego i chęci inwestowania w jego rozwój najbardziej świadczy upowszechniająca się wśród społeczeństwa tendencja do zdobywania wykształcenia na poziomie wyższym. Na podstawie obserwacji wskaźnika skolaryzacji, miernika obiektywnie odzwierciedlającego powszechność edukacji na tym poziomie nauczania, można wysnuć tezę, że charakteryzujący okres transformacji ustrojowej tzw. boom edukacyjny w szkolnictwie wyższym dobiegł jednak końca. Po nieprzerwanym w ostatnim okresie wzroście, od roku akademickiego 2009/2010 omawiany wskaźnik zaczął się zmniejszać (w latach akademickich od 2011/2012 do 2015/2016 zmalował on o 3,3 p.proc). Przyczyną zmniejszania się popularności studiów wyższych jest fakt, że liczba absolwentów zaczęła znacznie przekraczać zapotrzebowanie gospodarki i społeczeństwa na ludzi z wyższym wykształceniem. Zostało zahamowane zmniejszanie się odsetka osób kształcących się w systemie studiów magisterskich jednolitych. Dotychczasowy gwałtowny spadek udziału tej grupy studentów był rezultatem upowszechniania się we wszystkich polskich uczelniach nowego systemu studiów bazującego na trzech cyklach kształcenia i wynikał z postanowień przyjętych w ramach Procesu Bolońskiego. Od roku akademickiego 2012/2013 odsetek osób pobierających naukę na studiach magisterskich jednolitych zaczął wzrastać i do roku akademickiego 2015/2016 zwiększył się o 1,2 p.proc. W analizowanym okresie notowano systematyczny spadek udziału grupy studentów kształcących się na studiach pierwszego stopnia (o 1,8 p.proc.). Dynamiczny w ostatnim okresie wzrost udziału osób zdobywających wiedzę na studiach drugiego stopnia został zahamowany i w latach akademickich 2012/2013-2015/2016 nastąpił nieznaczny spadek udziału tej grupy studentów (o 0,2 p.proc.).

Od wielu lat największym zainteresowaniem wśród studentów szkół wyższych cieszą się kierunki studiów związane z naukami społecznymi, dziennikarstwem, informacją, gospodarką, administracją i prawem. Udział absolwentów, którzy nabyli wiedzę w tych dziedzinach w ogólnej liczbie absolwentów zaczął jednakże systematycznie maleć z 40,4% dla absolwentów rocznika 2010/2011 do 34,1% dla rocznika 2014/2015, w szczególności na rzecz kierunków studiów związanych z nauką, techniką, przemysłem i budownictwem, gdzie w tym

okresie nastąpił wzrost o 7,8 p. proc. Zwiększenie udziału absolwentów kierunków technicznych należy wiązać z wprowadzeniem przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2008 r. programu zamawianych kierunków studiów. Był to projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, mający na celu zwiększenie podaży odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów w dziedzinach szczególnie istotnych dla rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki. Aby zachęcić maturzystów do wyboru tych specjalności Ministerstwo zapewniało najlepszym studentom kierunków technicznych wysokie stypendia motywacyjne oraz przeznaczało środki finansowe dla uczelni wyższych, które prowadziły wspomniane kierunki, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności odbywającego się na nich kształcenia. Na przestrzeni lat akademickich 2010/2011–2014/2015 można również zauważyć stopniowe zwiększanie się grupy absolwentów uczelni wyższych w dziedzinie zdrowia i opieki społecznej, gdzie w roku akademickim 2014/2015 odnotowano wzrost jej udziału w ogólnej liczbie absolwentów o 0,9 p.proc. w stosunku do roku akademickiego 2010/2011. Wzrost zapotrzebowania na specjalistów w dziedzinie nauk medycznych jest determinowany wydłużającą się średnią długością życia, co powoduje wzrost populacji osób starszych, wymagających zwiększonej opieki medycznej.

Wykres 12. UDZIAŁ ABSOLWENTÓW STUDIÓW KIERUNKÓW TECHNICZNYCH I PRZYRODNICZYCH ¹

SHARE OF TERTIARY GRADUATES IN SCIENCE, TECHNOLOGY, INDUSTRY AND CONSTRUCTION ¹ AMONG ALL TERTIARY GRADUATES

¹ Podział na grupy kierunków kształcenia według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji ISCED'97 a dla absolwentów rocznika 2014/15 według ISCED-F 2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stat.gov.pl/bdli).

¹ The division into fields of education according to the International Standard Classification of Education ISCED'97 and regarding 2014/15 academic year graduates according to the ISCED-F 2013.

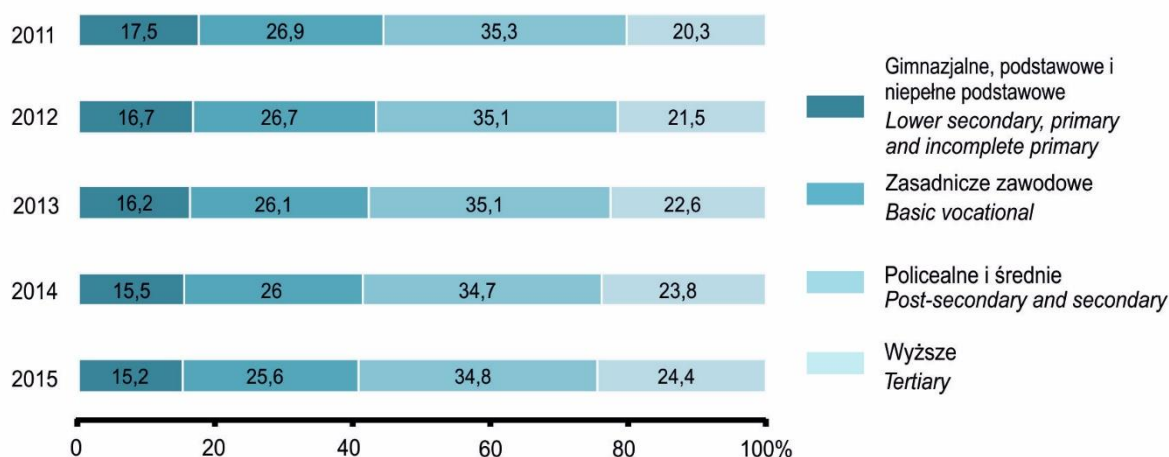
Source: CSO Local Data Bank (stat.gov.pl/bdli).

Pod względem wskaźnika liczby absolwentów szkół wyższych kierunków przyrodniczych, technicznych i informatycznych na 1000 ludności (w wieku 20-29 lat), Polska w 2014 r. osiągając średni poziom wynoszący 19,1 osoby, plasowała się na 10 miejscu wśród 28 krajów Unii Europejskiej.

Poziom wykształcenia społeczeństwa

Korzystne zmiany zachodzące w systemie kształcenia i wychowania wyraźnie rzutowały na stałą poprawę poziomu wykształcenia społeczeństwa. W latach 2011-2015 zaobserwowano systematyczny wzrost (łącznie o 4,1 p.proc.) udziału osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku od 15 do 64 lat. Analiza struktury wykształcenia według płci wskazuje, że kobiety były lepiej wykształconą grupą niż mężczyźni i częściej osiągały wykształcenie wyższe (w 2015 r. 29,1% kobiet legitymowało się dyplomem szkoły wyższej, w porównaniu do 19,8% mężczyzn). Jednocześnie wśród ogółu społeczeństwa nastąpił spadek odsetka osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 3,6 p.proc.), jak również udziału osób z wykształceniem policealnym i średnim (o 0,5 p.proc.).

Wykres 13. STRUKTURA LUDNOSCI W WIEKU 15-64 LAT WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF POPULATION AGED 15-64 BY EDUCATIONAL LEVEL

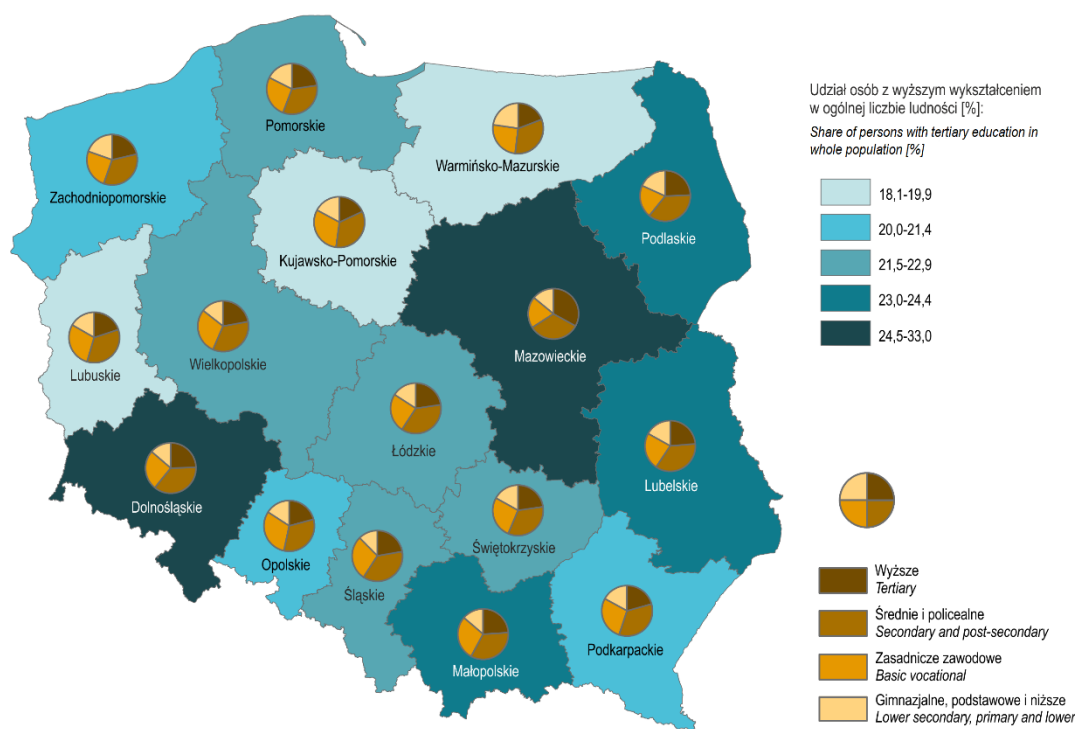
Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Source: Labour Force Survey (LFS).

Zdecydowanie najlepiej prezentującym się województwem w Polsce, biorąc pod uwagę wykształcenie społeczeństwa, było mazowieckie, w którym 33,5% populacji legitymowało się dyplomem ukończenia studiów w szkole wyższej, zaś odsetek osób o najniższym poziomie wykształcenia (zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym) był najmniejszy w kraju i w 2015 r. i wynosił 33,7%.

Polska należy do czołówki państw europejskich pod względem poziomu wykształcenia mieszkańców. Wyróżniła się w 2015 r. wśród krajów europejskich jednym z najwyższych poziomów (90,8% przy średniej 76,5% dla krajów UE) wskaźnika obrazującego odsetek osób (w wieku 25-64 lata), które ukończyły edukację na poziomie co najmniej średnim. Natomiast przeciętnie (13 miejsce wraz ze Słowenią wśród krajów UE) Polska wypada w porównaniach międzynarodowych pod względem wykształcenia ludzi młodych (w wieku 30-34 lata), wśród których 43,4% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Z drugiej jednak strony należy zwrócić uwagę na fakt, że było ich o 4,7 p.proc. więcej niż wynosi średnia dla całej Unii Europejskiej. O stosunkowo wysokim poziomie wykształcenia polskiego społeczeństwa świadczy również poziom wskaźnika określającego średnią liczbę lat edukacji formalnej, którą przeszły osoby w wieku 25 lat i więcej. Według szacunków Biura ds. Raportu Rozwoju Społecznego ONZ, w 2013 r. wynosiła ona 11,8 lat i była jedną z wyższych wśród krajów Unii Europejskiej (w 2013 roku Polska zajęła 9 miejsce wśród 28 krajów zrzeszonych w tej organizacji).

Wykres 14. LUDNOŚĆ W WIEKU 15-64 LATA WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2015 R.

SHARE OF PERSONS WITH TERTIARY EDUCATION IN THE WHOLE POPULATION IN 2015

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Source: Labour Force Survey (LFS).

Kształcenie osób dorosłych

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w roku 2015 3,5% osób w wieku od 25 do 64 lat deklarowało uczestnictwo w edukacji, obejmującej uczenie się formalne (szkoła i studia wyższe), jak również kształcenie pozaformalne (np. różnego rodzaju kursy). Wskaźnik ten w badanym okresie ulegał stopniowemu pogorszeniu i w latach 2011-2015 spadł o 0,9 p.proc. Największe zainteresowanie pogłębianiem i poszerzaniem zdobytej wiedzy wykazywali mieszkańcy województwa mazowieckiego, gdzie 6,0% (w 2015 r. o 2,5 p.proc. więcej od średniej krajowej) osób badanej populacji uczestniczyło w różnych formach kształcenia ustawicznego.

Tabl. 5. KSZTAŁCENIE OSÓB DOROSŁYCH W WIEKU 25-64 LATA
LIFELONG LEARNING OF PERSONS AGED 25-64

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w % in %				
Polska Poland	4,4	4,5	4,3	4,0	3,5
w tym kobiety of which females	4,9	5,1	4,9	4,3	3,8
Unia Europejska European Union	9,1	9,2	10,7	10,8	10,7
w tym kobiety of which females	9,8	9,9	11,6	11,8	11,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stat.gov.pl/bdl/) i baza danych Eurostatu (eurostat.ec.europa.eu/portal/).
Source: CSO Local Data Bank (stat.gov.pl/bdl/) and Eurostat database (eurostat.ec.europa.eu/portal/).

Nieco inny obraz aktywności edukacyjnej dorosłych Polaków wyłania się na podstawie bardziej szczegółowych i miarodajnych (ze względu na dłuższy okres odniesienia) wyników

cyklicznego (odbywającego się co pięć lat), międzynarodowego badania „Kształcenie Dorosłych”. W szeroko rozumianym kształceniu obejmującym wszelkiego rodzaju formy (w tym również samokształcenie), w ciągu 12 miesięcy 2011 roku, uczestniczyło 40,0% osób w wieku od 25 do 64 lat. Było to o 4,2 p.proc. więcej niż w okresie od IV kwartału 2005 r. do IV kwartału 2006 r., do którego odnoszą się wyniki poprzedniej edycji badania. Więcej osób brało udział w kształceniu pozaformalnym (wzrost z 18,6% w 2006 r. do 21,0% w 2011 r.) oraz nieformalnym, czyli w samokształceniu (wzrost z 25,4% do 29,0%). Prawie nie zmienił się wskaźnik uczestnictwa w kształceniu formalnym, który dla roku 2006 wynosił 5,5 %, a w roku 2011 – 5,4%.

Tabl. 6 . OSOBY W WIEKU 25-64 LATA UCZESTNICZĄCE W KSZTAŁCENIU FORMALNYM, POZAFORMALNYM I NIEFORMALNYM WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI I STATUSU NA RYNKU PRACY
PERSONS AGED 25-64 PARTICIPATING IN FORMAL, NON-FORMAL AND INFORMAL LEARNING BY PLACE OF RESIDENCE, SEX AND STATUS ON THE LABOUR MARKET

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby uczestniczące w: <i>Persons participating in:</i>							
	jakiegokolwiek kształcenia <i>any form of education</i>		kształceniu formalnym <i>formal education</i>		kształceniu pozaformalnym <i>non-formal education</i>		kształceniu nieformalnym <i>informal education</i>	
	2006	2011	2006	2011	2006	2011	2006	2011
	w % <i>in %</i>							
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	35,8	40,0	5,5	5,4	18,6	21,0	25,4	29,0
Mężczyźni <i>Males</i>	35,4	39,5	4,8	4,5	18,2	20,6	24,8	28,3
Kobiety <i>Females</i>	36,2	40,4	6,2	6,2	18,9	21,4	26,0	29,7
Miasto <i>Urban areas</i>	41,8	45,8	6,7	6,6	22,6	25,2	29,6	33,4
Wieś <i>Rural areas</i>	25,3	30,4	3,5	3,3	11,4	14,0	18,0	21,8
Pracujący <i>Employed persons</i>	45,3	48,5	6,9	6,4	26,3	29,1	31,0	34,1
Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	27,0	29,7	6,2	4,7	8,8	9,7	19,5	22,2
Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	16,0	21,7	2,1	2,8	3,0	4,3	14,0	18,5

Źródło: „Kształcenie Dorosłych 2011”, GUS, Warszawa, 2013.

Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw, 2013.

Wśród państw UE Polska zajmowała niską pozycję w rankingu pod względem udziału w edukacji osób w wieku od 25 do 64 lat. Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), wskaźnik uczestnictwa dorosłych Polaków w kształceniu, był o ponad połowę niższy niż w krajach Unii Europejskiej i wyniósł w 2014 r. 4,0% (przy średniej 10,7% dla 28 krajów UE). Stosunkowo niewielką aktywność edukacyjną dorosłych Polaków w porównaniu do innych państw potwierdzają również wyniki badania Kształcenie Dorosłych. W kształceniu formalnym lub pozaformalnym uczestniczyło 24,2% badanej w Polsce populacji osób w wieku 25-64 lata. Wśród krajów UE gorszy wynik odnotowano jedynie w Rumunii i Grecji.

Kompetencje osób dorosłych

Poziom umiejętności Polaków w wieku 16-65 lat zmierzony został w ramach przeprowadzonego w latach 2011–2012 Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych PIAAC (*The Programme for the International Assessment of Adult Competencies*). Przygotowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) badanie odbyło się w 24 krajach. Głównym jego celem był pomiar umiejętności ważnych z punktu widzenia funkcjonowania dorosłych w wielu sytuacjach życia prywatnego i zawodowego. Umiejętności te mierzone na skali od 0 do 500 punktów były niższe niż przeciętny poziom kompetencji mieszkańców krajów OECD, które wzięły udział w badaniu. Wynik Polski w dziedzinie rozumienia tekstu dzieli od średniej OECD 5,9 punktu, a w dziedzinie rozumowania matematycznego – 8,9 punktu. Przeciętny poziom umiejętności był wyższy

wśród osób młodych. Osoby w wieku 16-24 lata osiągnęły w dziedzinie rozumienia tekstu poziom 281,5 punktów (o 14,6 punktów więcej niż wynosił wynik dla całej badanej populacji), natomiast w dziedzinie rozumowania matematycznego 268,6 punktów (analogicznie o 8,8 punktów więcej). W dziedzinie rozumienia tekstu kobiety wypadły lepiej niż mężczyźni (6,4 punktów różnicy), natomiast w rozumowaniu matematycznym nie odnotowano znaczących dysproporcji.

Tabl. 7. WYNIKI MIĘDZYNARODOWEGO BADANIA KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH PIAAC (PROGRAM MIĘDZYNARODOWEJ OCENY UMIEJĘTNOŚCI OSÓB DOROSŁYCH) W LATACH 2011-2012
RESULTS OF THE PROGRAMME FOR THE INTERNATIONAL ASSESSMENT OF ADULT COMPETENCIES (PIAAC) IN 2011-2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym osoby w wieku 16-24 lata Of which persons aged 16-24	Mężczyźni Males	Kobiety Females
Rozumienie tekstu <i>Literacy</i>	266,9	281,5	263,7	270,1
Rozumowanie matematyczne <i>Numeracy</i>	259,8	268,6	260,7	258,8

Źródło: Instytut Badań Edukacyjnych.
Source: Educational Research Institute.

Znajomość języków obcych wśród osób dorosłych

Jednym z czynników warunkujących rozwój kapitału ludzkiego, którego rola ciągle rośnie wraz z postępującą globalizacją informacji, pracy, nauki oraz rozrywki, jest znajomość języków obcych. Kompetencje językowe wpływają na wyższy poziom mobilności pracowników i zwiększenie konkurencyjności gospodarki. Są niezbędne dla rozwoju osobistego, większej aktywności obywatelskiej, pogłębiania spójności społecznej oraz stwarzają poszczególnym osobom większe możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie ich konkurencyjności na rynku pracy. Zgodnie z wynikami badania „Kształcenie Dorosłych”, w 2011 roku prawie dwie trzecie badanej populacji osób w wieku 18-69 lat deklarowało znajomość jakiegokolwiek języka obcego, spośród których najliczniejszą grupę stanowili respondenci umiejący posługiwać się tylko jednym językiem obcym (38,5% ogółu badanej populacji). Przeważająca część deklarujących posługiwanie się jednym językiem obcym osób (68,1%), opanowała go na poziomie podstawowym, który pozwolił na zrozumienie i używanie najczęściej stosowanych codziennych wyrażen i stosowanie go w odniesieniu do znanych rzeczy i sytuacji. Respondenci potrafiący posługiwać się więcej niż jednym językiem obcym stanowili ponad jedną czwartą badanej populacji (26,0%). Największy odsetek spośród nich (38,3%) określił swój poziom kompetencji odnośnie pierwszego znanego języka obcego, jako średni. Poziom ten pozwalał na rozumienie wypowiedzi pisemnych oraz ustnych przekazywanych przy użyciu standardowego języka, oznaczał umiejętność tworzenia prostych tekstów, oraz umiejętność opisywania swoich doświadczeń, a także opowiadania o wydarzeniach z przeszłości i dość płynnego komunikowania się. Relatywnie wyższy poziom kompetencji językowych odnotowano wśród respondentów znających dwa i więcej języków obcych, gdzie 23,9% procent tej grupy osób twierdziło, że prawie całkowicie opanowało jakiś z nich, niż wśród respondentów znających tylko jeden język obcy, których 7,0% zadeklarowało jego biegłą znajomość. Osiągnięcie zaawansowanego poziomu kompetencji językowych pozwalało na zrozumienie szerokiego zakresu wymagających tekstów oraz na elastyczne

posługiwanie się tym językiem. Analiza danych dotyczących stopnia opanowania języków obcych przez społeczeństwo pozwala na wysnucie wniosku, że dobra ich znajomość nie była jeszcze powszechna. Obok dużej liczby osób nie posługujących się żadnym językiem obcym (ponad jedna trzecia ankietowanych), 36,0% respondentów określała swoje umiejętności językowe na poziomie zaledwie podstawowym. Niewiele ponad 28% ankietowanych oceniało posiadane kompetencje językowe na poziomie co najmniej średnim, którego osiągnięcie wydaje się być dzisiaj niezbędne, aby sprostać wymogom współczesnej gospodarki opartej na wiedzy, jak również do rozwoju kontaktów społecznych oraz pełnego korzystania z osiągnięć światowej nauki i kultury.

Tabl. 8. ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH WŚRÓD OSÓB DOROSŁYCH W WIEKU 18-69 LAT W 2011 R.

LANGUAGE SKILLS OF ADULT POPULATION AGED 18-69 IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasto Urban areas	Wieś Rural areas	Pracujący Employed persons	Bezrobotni Unemployed persons	Bierni zawodowo Economically inactive persons
	w % in %							
Osoby znające języki obce Persons using foreign languages	64,5	62,8	66,0	69,9	55,8	69,4	60,1	56,9
Jeden język One language								
Ogółem Total	38,5	39,3	37,6	40,2	35,7	41,2	38,1	33,7
w tym oceniający jego znajomość na poziomie of which at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	68,1	67,0	69,3	63,8	76,1	67,0	75,0	68,1
średnim independent user	24,4	25,1	23,7	27,6	18,5	24,9	19,0	25,3
zaawansowanym proficient user	7,0	7,5	6,6	8,2	5,0	7,8	5,6	5,9
Dwa języki i więcej Two or more languages								
Ogółem Total	26,0	23,5	28,4	29,7	20,1	28,2	22,0	23,2
w tym oceniający znajomość pierwszego języka na poziomie of which first language at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	37,7	39,3	36,4	34,8	44,5	37,5	44,3	36,1
średnim independent user	38,3	37,4	39,1	38,0	39,2	37,3	40,3	39,8
zaawansowanym proficient user	23,9	23,3	24,4	27,1	16,3	25,1	15,3	24,0
w tym oceniający znajomość drugiego języka na poziomie of which second language at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	67,3	67,3	67,2	65,0	72,7	66,6	70,9	67,6
średnim independent user	25,6	25,4	25,7	27,0	22,3	25,7	24,9	25,7
zaawansowanym proficient user	6,9	7,1	6,8	7,8	4,8	7,6	4,2 ¹	6,4
Osoby nieznające żadnego języka obcego Persons who could not speak any foreign language	35,5	37,2	33,9	30,2	44,2	30,6	39,9	43,1

¹ Zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi, ponieważ liczba obserwacji w badaniu nie spełnia wszystkich kryteriów precyzji niezbędnych przy szacowaniu wartości uogólnionych.

Źródło: „Kształcenie dorosłych 2011”, GUS, Warszawa, 2013.

¹ Caution should be exercised when using data, since the number of sample observations on which this statistic is based do not meet all precision requirements for estimation of generalized data.

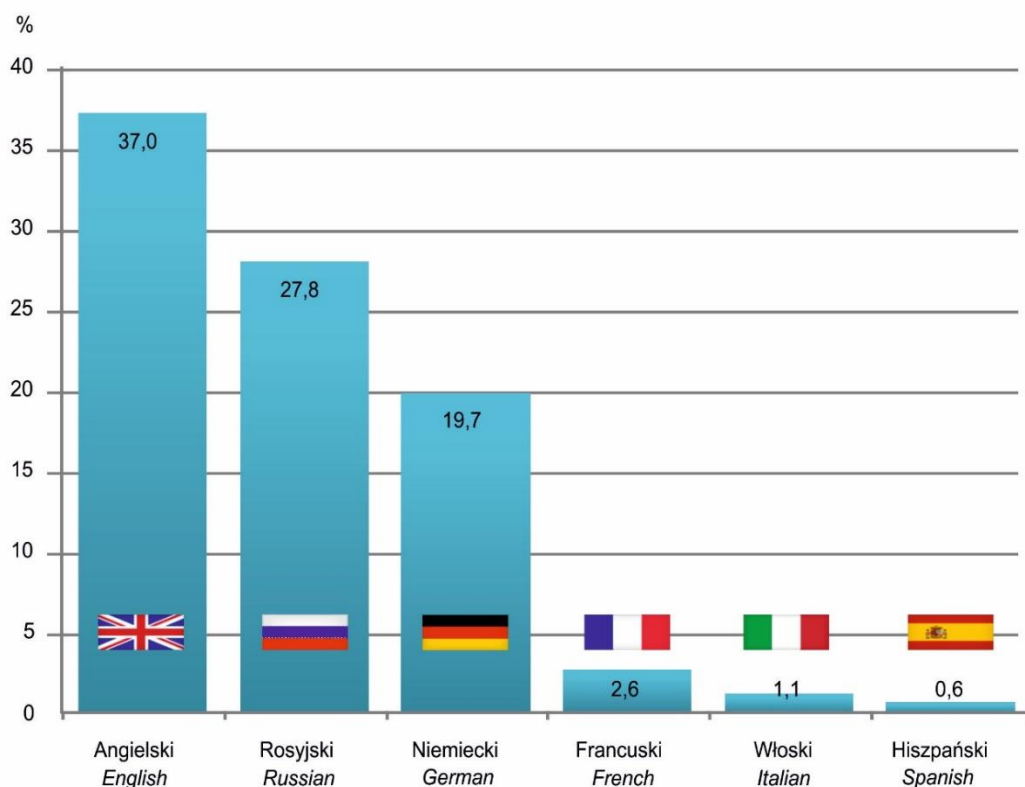
Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw, 2013.

Zdecydowanie największa liczba osób deklarowała znajomość któregoś z trzech języków obcych: angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego. Z pośród nich najbardziej rozpowszechniony był język angielski, którym potrafiła posługiwać się na różnym stopniu zaawansowania ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (37,0%). Mniej popularne były pozostałe języki międzynarodowe, takie jak francuski czy hiszpański (odpowiednio 2,6% i 0,6% respondentów deklarowało ich znajomość). W opinii czynników decyzyjnych w Unii Europejskiej poziom znajomości wymienionych powyżej pięciu języków obcych miał istotne znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego. Dlatego też, zgodnie z założeniami badania

„Kształcenie Dorosłych”, były one w pierwszej kolejności wybierane do analizy kompetencji językowych respondentów (w przypadku deklarowanej przez nich znajomości więcej niż dwóch języków obcych). Stosunkowo najwyższym poziomem umiejętności wykazały się osoby posługujące się językiem angielskim, gdzie 54,3% tej grupy respondentów osiągnęło co najmniej średni poziom kompetencji oraz hiszpańskiego (50,0%). Średni i najwyższy stopień zaawansowania uzyskało 37,4% osób używających języka francuskiego i 35,5% niemieckiego. Zwracają uwagę niskie kompetencje językowe osób deklarujących znajomość drugiego pod względem popularności języka rosyjskiego (zaledwie jedna na cztery osoby w tej grupie respondentów potrafiła posługiwać się nim na poziomie co najmniej średnim). Oprócz omawianych powyżej pięciu najważniejszych języków obcych, stosunkowo dużą popularnością cieszył się język włoski, którego znajomość była nawet bardziej rozpowszechniona niż znajomość języka hiszpańskiego. Językiem włoskim posługiwał się ponad jeden procent dorosłych Polaków (o 0,5 p.proc. więcej niż językiem hiszpańskim).

Wykres 15. ZNAJOMOŚĆ WAŻNIEJSZYCH JĘZYKÓW OBCYCH¹ W 2011 R

KNOWLEDGE OF DOMINANT FOREIGN LANGUAGES¹ IN 2011

1 Odsetek osób w wieku 18-69 lat, które wskazały na znajomość danego języka obcego (wymienionego jako pierwszy i ewentualnie jako drugi najlepiej znany język).

Źródło: „Kształcenie dorosłych 2011”, GUS, Warszawa, 2013.

1 Percentage of persons aged 18-69 who reported the knowledge of a given foreign language (mentioned as a first or as a second best known language).

Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw, 2013.

Pod względem stopnia rozpowszechnienia języków obcych, jak i poziomu ich znajomości, Polska osiągnęła wynik poniżej średniego poziomu w krajach UE. Zgodnie z wynikami badania „Kształcenie Dorosłych”, w 2011 roku 61,9% osób w wieku 25-64 lata deklarowało znajomość jakiegokolwiek języka obcego (przy średniej 65,8% dla krajów UE), w tym 24,7% potrafiło posługiwać się nim na poziomie co najmniej średnim (30,8% w krajach UE).

Rynek pracy

Aktywność zawodowa

Wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy można ocenić przede wszystkim poprzez określenie statusu na rynku pracy ludności aktywnej zawodowo.

Tabl. 9. LUDNOŚĆ AKTYWNA ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STATUSU NA RYNKU PRACY
ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE BY LABOUR MARKET STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. in thous.				
OGÓŁEM TOTAL	17 221	17 340	17 361	17 428	17 388
Pracujący <i>Employed</i>	15 562	15 591	15 568	15 862	16 084
Bezrobotni <i>Unemployed</i>	1 659	1 749	1 793	1 567	1 304

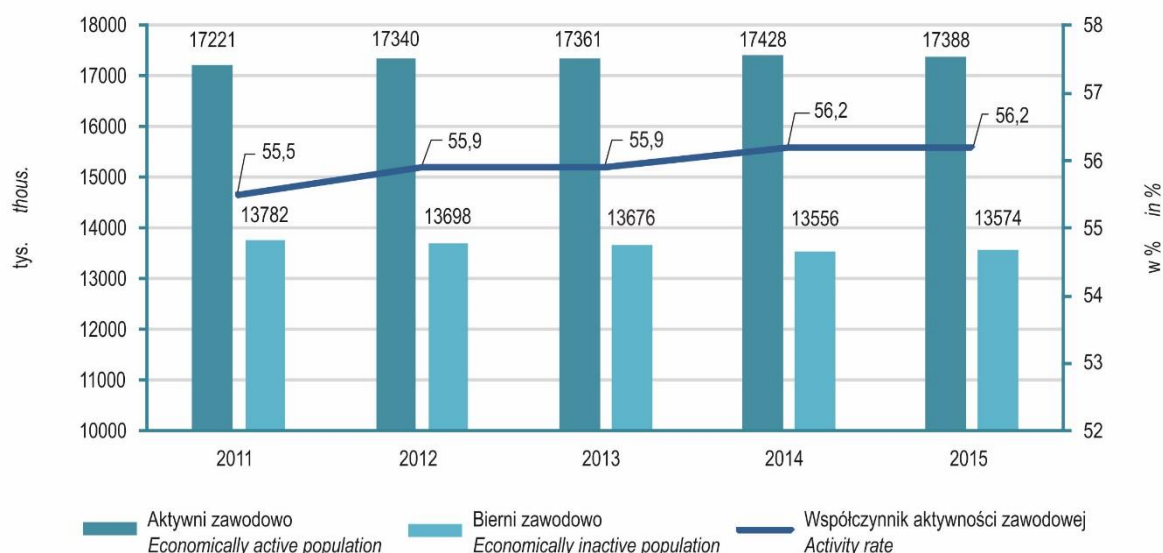
Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

W latach 2011-2015 liczba aktywnych zawodowo w Polsce bardzo powoli, ale systematycznie wzrastała. W 2015 roku przyrost ten wyniósł blisko 1% w stosunku do roku 2011 (w przypadku mieszkańców miast było to zaledwie 0,2%, natomiast w przypadku mieszkańców wsi 2,3%). Przyczyną był przede wszystkim wzrost liczby pracujących – o 3,4%, populacja osób bezrobotnych zmniejszyła się bowiem w badanym okresie o 21,4%.

Największy przyrost ludności aktywnej zawodowo miał miejsce w województwach: pomorskim – 22,4% i mazowieckim – 11,9%, natomiast aż w dziesięciu województwach odnotowano spadek populacji osób aktywnych zawodowo, najwyższy w lubuskim – 9,5%.

Wykres 16. LUDNOŚĆ AKTYWNA I BIERNĄ ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
ECONOMICALLY ACTIVE AND INACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE

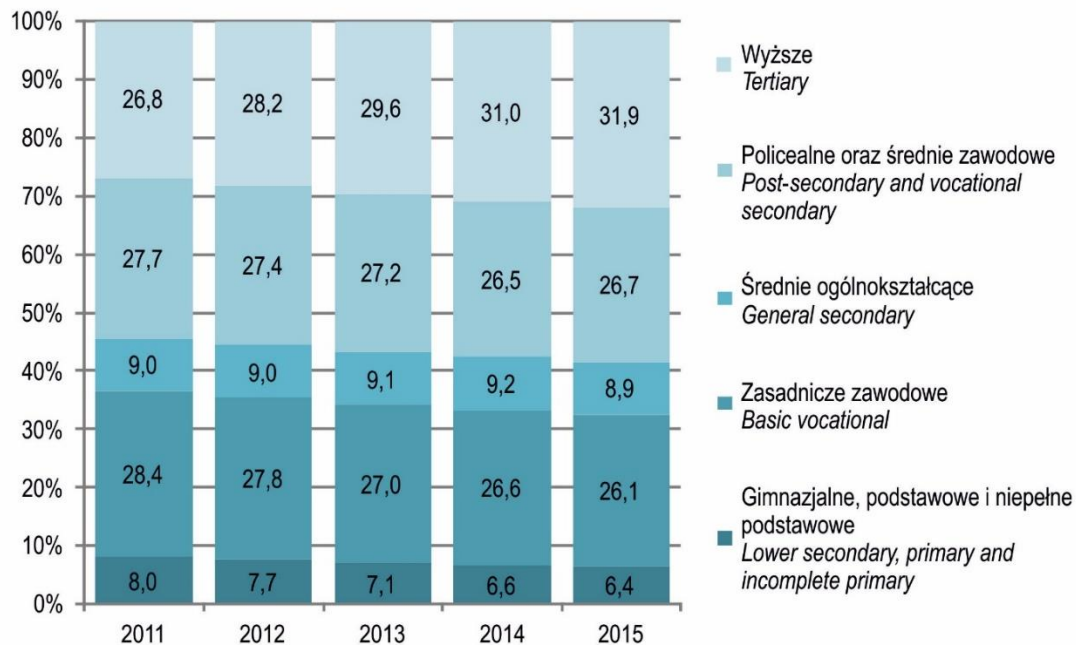
Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

Wzrost liczby aktywnych zawodowo oraz spadek liczby biernych zawodowo miał bezpośredni wpływ na wartość współczynnika aktywności zawodowej, który w roku 2015 osiągnął w Polsce poziom 56,2%, co stanowiło wzrost o 0,7 p.proc. w stosunku do roku 2011. Najwyższy poziom współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim – 61,2%

w roku 2015 wobec 59,5% w roku 2011. Najniższe jego wartości wystąpiły natomiast w 2015 r. w zachodniopomorskim – 51,9% (wzrost o 0,5 p.proc.) oraz warmińsko-mazurskim – 52,1% (wzrost o 0,4 p.proc.).

Wykres 17. STRUKTURA LUDNOŚCI AKTYWNEJ ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE BY LEVEL OF EDUCATION

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

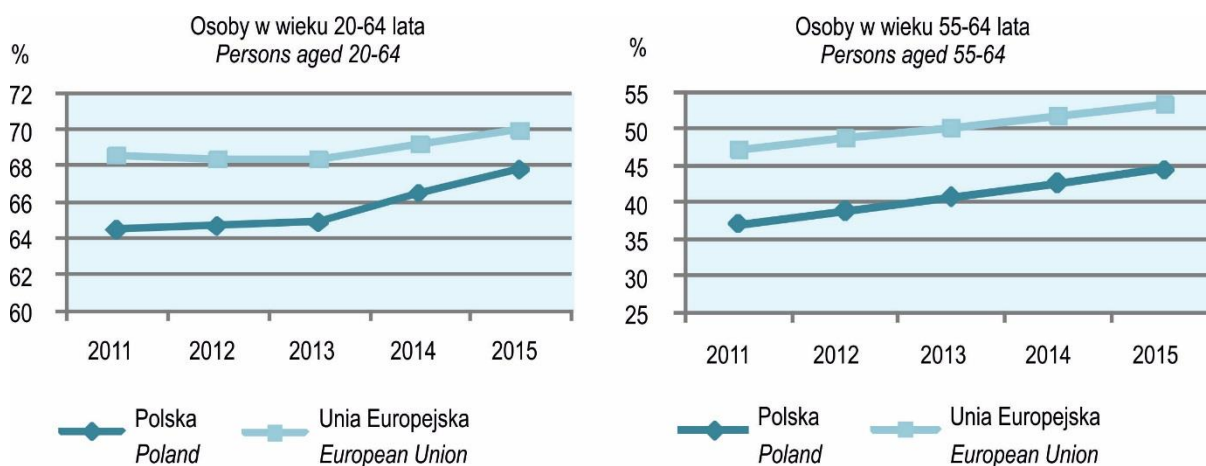
W warunkach zmieniającej się sytuacji na rynku pracy jednym z najważniejszych czynników decydujących o sukcesie zawodowym jest wykształcenie oraz zdobyta dzięki niemu wiedza i umiejętności. Potwierdza to fakt, że z każdym rokiem wzrasta w Polsce liczba osób aktywnych zawodowo posiadających wyższe wykształcenie. W latach 2011-2015 przyrost ten wyniósł 20,0%. Województwami, w których w badanym okresie odnotowano najwyższy przyrost liczby osób aktywnych zawodowo posiadających ten poziom wykształcenia były: opolskie, pomorskie, mazowieckie i lubelskie (odpowiednio o 45,8%, 39,5%, 29,8% i 29,6%). W województwach śląskim i lubuskim przyrost był najniższy, wynoszący odpowiednio 2,3% i 9,3%. Jednocześnie należy podkreślić, że w większości województw malała liczba osób aktywnych zawodowo legitymujących się wykształceniem poniżej wyższego. Było to szczególnie widoczne w grupie osób pracujących i bezrobotnych posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe.

O stopniu wykorzystania kapitału ludzkiego świadczą wartości wskaźnika zatrudnienia. Na potrzeby niniejszej publikacji zestawiono wartości tego wskaźnika w grupach osób w wieku 20-64 lata i 55-64 lata w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej.

Rok 2015 był okresem, kiedy w Polsce wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniosła 67,8%, co stanowiło wzrost o 3,3 p.proc. w stosunku do roku 2011. W całym badanym okresie utrzymywała się natomiast różnica w wysokości kilkunastu p.proc. pomiędzy wysokością wskaźnika zatrudnienia w populacji mężczyzn i kobiet w przedziale

wiekowym 20-64 lata. Różnica ta wynosząca w 2011 r. 14,7 p.proc. na niekorzyść kobiet, w roku 2015 spadła do poziomu 13,8 p.proc. Województwem o najwyższej wartości omawianego wskaźnika było mazowieckie – 73,6% w 2015 r. (79,4% w populacji mężczyzn i 67,8% w populacji kobiet). Stosunkowo najniższą wartość wskaźnika (61,8% w 2015 r.), odnotowano natomiast w województwie warmińsko-mazurskim (69,4% w populacji mężczyzn i 54,3% w populacji kobiet). W Unii Europejskiej wartość wskaźnika była w latach 2011-2015 o kilka p.proc. wyższa niż w Polsce, chociaż od kilku lat różnica ta ma niewielką tendencję spadkową.

Wykres 18. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA W WYBRANYCH PRZEDZIAŁACH WIEKOWYCH W POLSCE I W UNII EUROPEJSKIEJ
EMPLOYMENT RATE IN SELECTED AGED GROUPS IN POLAND AND IN EUROPEAN UNION

Źródło: dane Eurostatu (Labour Force Survey, w Polsce Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności).
Source: Eurostat data (LFS, in Poland BAEL).

W grupie wiekowej 55-64 lata dysproporcja w wysokości wskaźnika zatrudnienia pomiędzy Polską a krajami Unii Europejskiej była bardziej wyraźna, chociaż również w tym przypadku widoczny był trend spadkowy (od 10,3 p.proc. w roku 2011, do 9,0 p.proc. w roku 2015 na niekorzyść Polski). Należy jednak podkreślić, że w Polsce wysokość tego wskaźnika systematycznie wzrastała, wynosząc w latach 2011-2015 odpowiednio: 36,9%, 38,7%, 40,6%, 42,5% i 44,3%. Zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet najwyższe wskaźniki odnotowano w województwie mazowieckim. W 2015 roku wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 55-64 wyniósł tu wśród mężczyzn 62,8%, natomiast wśród kobiet 42,8%.

Spośród czynników mających wpływ na wiek wychodzenia z rynku pracy decydujące znaczenie miał obowiązujący w Polsce system emerytalny. Przeprowadzone w 2008 r. zmiany ustawowe polegające na likwidacji wcześniejszych emerytur i wprowadzeniu tzw. emerytur pomostowych oraz reforma emerytalna z roku 2013 spowodowały konieczność wydłużenia okresu pracy, czego skutkiem było podwyższenie przeciętnego wieku przechodzenia na emeryturę – z 59,8 lat w 2011 roku do 61,6 lat w roku 2015.

Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w latach 2011-2015 najpóźniej przechodzili na emeryturę mieszkańcy województwa mazowieckiego. Przeciętna wieku wynosiła tu od 61,5 lat w roku 2011 do 63,0 lat w roku 2015. Najniższy wiek osób przechodzących na emeryturę odnotowano w województwie śląskim – 57,1 lat w 2011 roku oraz 60,3 lat w roku 2015. Wpływ na to miała przede wszystkim grupa zawodowa górników

posiadająca przywilej przejścia na emeryturę po 25 latach pracy pod ziemią bez względu na wiek.

Tabl. 10. **PRZECIĘTNY WIEK OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO EMERYTURĘ PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**
AVERAGE AGE OF PERSONS TO WHO WERE GRANTED PENSIONS BY SOCIAL INSURANCE INSTITUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem <i>Total</i>	59,8	59,9	59,5	60,4	61,6
Mężczyźni <i>Males</i>	60,1	60,2	59,7	61,0	62,8
Kobiety <i>Females</i>	59,5	59,5	59,3	59,8	60,7

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Source: data of the Social Insurance Institution.

W 2015 r. Polska plasowała się na 19 pozycji (łącznie z Bułgarią) wśród wszystkich 28 krajów Unii Europejskiej pod względem wskaźnika zatrudnienia osób w przedziale wiekowym 15-64 lata. Wskaźnik ten wynoszący w naszym kraju 62,9% był niższy o 2,7 p.proc. w porównaniu do średniej wartości dla całej Unii Europejskiej. Niższe niż w naszym kraju wartości wskaźnika odnotowało 8 krajów Wspólnoty: Cypr, Słowacja (po 62,7%), Belgia (61,8%), Rumunia (61,4%), Hiszpania (57,8%), Włochy (56,3%), Chorwacja (55,8%), Grecja (50,8%). Osiem krajów: Austria, Czechy, Estonia, Dania, Niderlandy, Niemcy, Szwecja i Wielka Brytania odnotowało natomiast wskaźniki na poziomie ponad 70%. Najwyższy poziom wskaźnika (75,5%) miał miejsce w Szwecji.

Wynagrodzenia

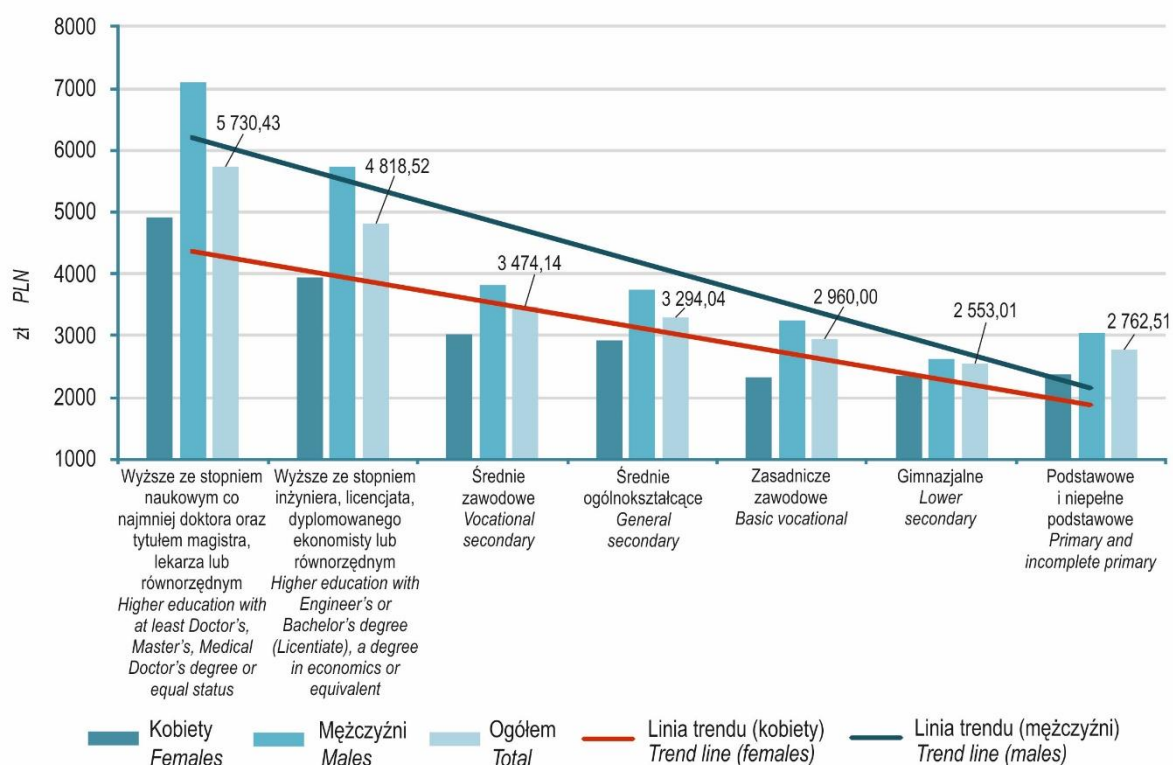
Wyniki badania wynagrodzeń przeprowadzonego w październiku w latach 2010, 2012 i 2014 pokazują efekty inwestycji w kapitał ludzki poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia. Jednocześnie potwierdzają one występowanie znacznych dysproporcji w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, niezależnie od posiadanego wykształcenia.

Dane zawarte na wykresie 19 obrazują bezpośredni związek pomiędzy poziomem wykształcenia a wysokością wynagrodzenia brutto. Zależność ta jest tym bardziej widoczna, im wyższy jest formalny poziom wykształcenia. Mniejsze zróżnicowanie płac w grupie osób z wykształceniem średnim i niższym może wskazywać na fakt, że większą rolę odgrywają tu posiadane przez pracowników umiejętności. W październiku 2014 r. w Polsce najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto otrzymywały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym. W populacji mężczyzn wynagrodzenie to wynosiło 7092,27 zł i było wyższe od średniej ogółem o 72,7%, podczas gdy w tej samej grupie wynagrodzenie kobiet przewyższało średnią ogółem o 19,8%.

Województwem, w którym zarówno mężczyźni, jak i kobiety z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym osiągnęli najwyższe wynagrodzenie w skali kraju było województwo mazowieckie. Wynagrodzenie mężczyzn utrzymywało się tu na poziomie 9008,27 zł przewyższając o 57,2% średnie wynagrodzenie w tej grupie w skali kraju, podczas gdy wynagrodzenie kobiet było wyższe od średniego wynagrodzenia w grupie o 6,2%. Województwem, w którym osoby posiadające najwyższy poziom wykształcenia otrzymywały stosunkowo najniższe wynagrodzenie było w roku 2014 województwo lubelskie (5233,10 zł mężczyźni i 4203,14 zł kobiety). Różnica w wysokości wynagrodzenia brutto pomiędzy osobami posiadającymi wykształcenie wyższe ze stopniem naukowym oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym a osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wyniosła 74,0% (89,3% w populacji mężczyzn i 67,9% w populacji kobiet). Warto też zauważyć istotną

różnicę pomiędzy wynagrodzeniem osób z wykształceniem średnim zawodowym a wynagrodzeniem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W październiku 2014 r. osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe otrzymywały przeciętnie 3474,14 zł brutto – o 17,4% więcej niż osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Znaczna dysproporcja w wysokości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn była szczególnie widoczna w grupach osób najbardziej i najmniej wykształconych. W przypadku osób z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym, wynagrodzenia mężczyzn były wyższe od wynagrodzeń otrzymywanych przez kobiety o 44,18%, ze stopniem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym – o 45,5%, z wykształceniem średnim zawodowym – o 26,7%, średnim ogólnokształcącym – o 27,9%, zasadniczym zawodowym – o 39,6%.

Wykres 19. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA¹
AVERAGE MONTHLY GROSS EARNINGS BY OWNERSHIP SECTORS AND LEVEL OF EDUCATION¹

¹ Dane za październik 2014 r.

Źródło: Z-12 Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

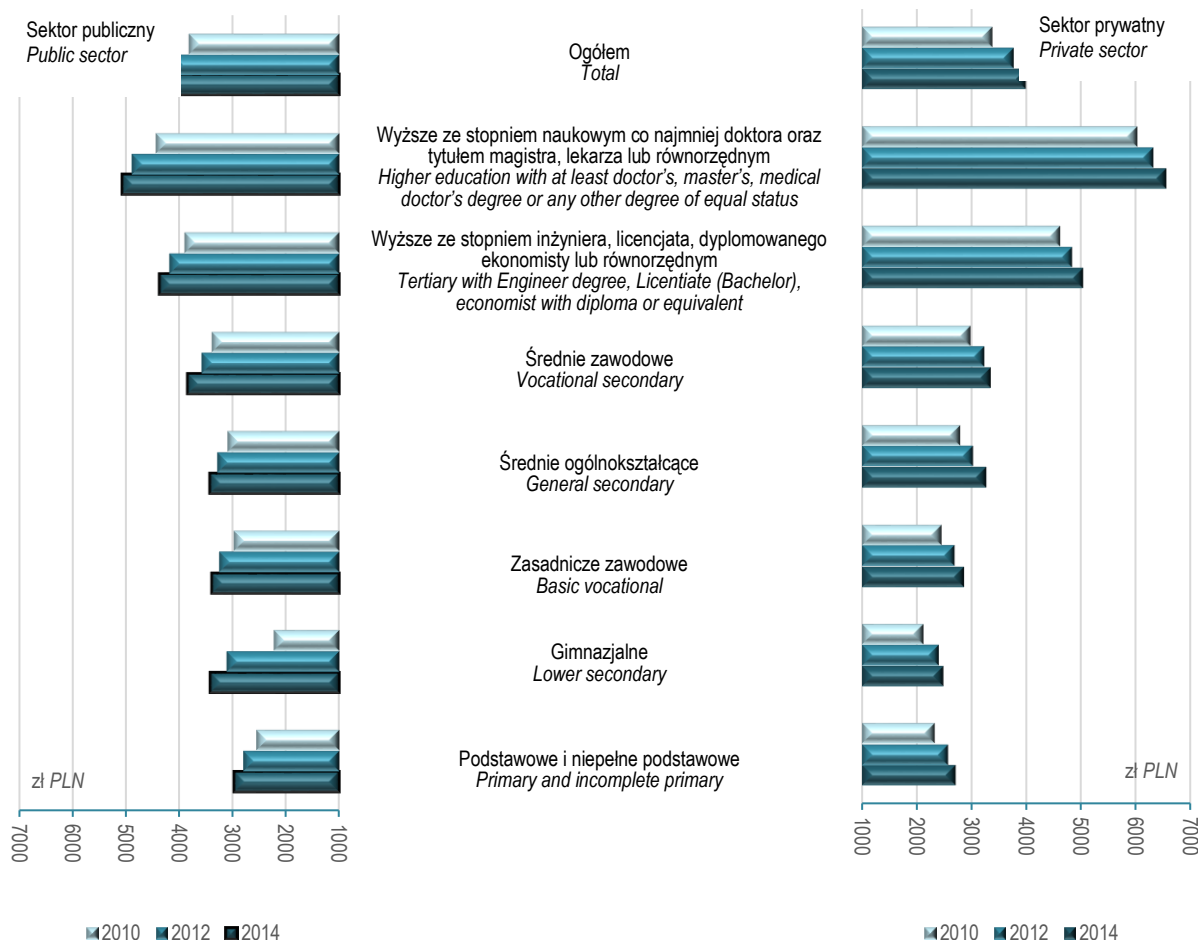
¹ Data for October 2014

Source: Z-12 Report on structure of earnings by occupation

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. W październiku 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym (4356,82 zł) było o 9,4% wyższe niż w prywatnym oraz o 6,1% wyższe od średniego w skali kraju. Podobna tendencja miała miejsce w latach 2010 i 2012.

Wykres 20. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA¹

AVERAGE MONTHLY GROSS EARNINGS BY OWNERSHIP SECTORS AND LEVEL OF EDUCATION¹

¹ Dane za październik 2010, 2012, 2014 r.

Źródło: Z-12 Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

¹ Data for October 2010, 2012, 2014.

Source: Z-12 Report on structure of earnings by occupation.

Analiza wynagrodzeń w zależności od poziomu wykształcenia pokazuje natomiast, że osoby posiadające wykształcenie wyższe były zdecydowanie lepiej wynagradzane w sektorze prywatnym. W 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym zatrudnionych w sektorze prywatnym wyniosło 6547,62 zł i było wyższe niż w państwowym o 29,6% (w roku 2012 wartości te wynosiły odpowiednio 6318,72 zł i 29,3%, a w roku 2010 – 6021,94 zł i 36,3%).

W sektorze publicznym natomiast lepiej opłacani byli pracownicy z niższym poziomem wykształcenia. Przykładem mogą być osoby posiadające wykształcenie zawodowe, których wynagrodzenie brutto w wysokości 3390,50 zł było w październiku 2014 r. o 18,6% wyższe niż w sektorze prywatnym (w roku 2012 wartości te wynosiły odpowiednio 3249,83 zł i 20,6%, a w roku 2010 – 2963,78 zł i 21,1%).

Jak wynika z powyższego, pozycja płacowa robotników była w analizowanym okresie lepsza w sektorze publicznym, natomiast pracownicy posiadający wysokie kwalifikacje byli wyżej cenieni w sektorze prywatnym.

Wyniki badań prezentowanych przez OECD dotyczących 2014 r. potwierdzają, że wysokość wynagrodzenia wzrasta wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym z tytułem lub stopniem naukowym mogły liczyć na wynagrodzenie prawie dwukrotnie wyższe, niż osoby z wykształceniem średnim (w Polsce różnica ta wynosiła 74%). Na każdym poziomie wykształcenia kobiety zarabiały znacznie mniej niż mężczyźni. Tylko w sześciu krajach: Belgii, Hiszpanii, Słowenii, Szwajcarii, Szwecji i Turcji wynagrodzenie kobiet z wykształceniem wyższym stanowiło 80,0% lub więcej wynagrodzenia mężczyzn posiadających ten sam poziom wykształcenia. W Brazylii i Chile stosunek ten wynosił 65%, natomiast w Polsce około 69%.

Niedopasowanie na rynku pracy

W latach 2011-2015, podobnie jak w latach poprzednich, można było zaobserwować w Polsce strukturalne niedopasowanie na rynku pracy, co skutkowało bezrobociem w pewnych grupach zawodowych i jednoczesnym niedoborem pracowników w innych zawodach. Według danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2015 r. zawodem deficytowym o najwyższej przewadze napływu ofert nad napływem bezrobotnych był (podobnie jak w latach poprzednich) zawód robotnika gospodarczego. Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych wyniosła 37,6 tys. W następnej kolejności pod względem wielkości deficytu siły roboczej należy wymienić zawody: przedstawiciela handlowego (25,1 tys.), magazyniera (19,7 tys.) i technika prac biurowych (17,7 tys.).

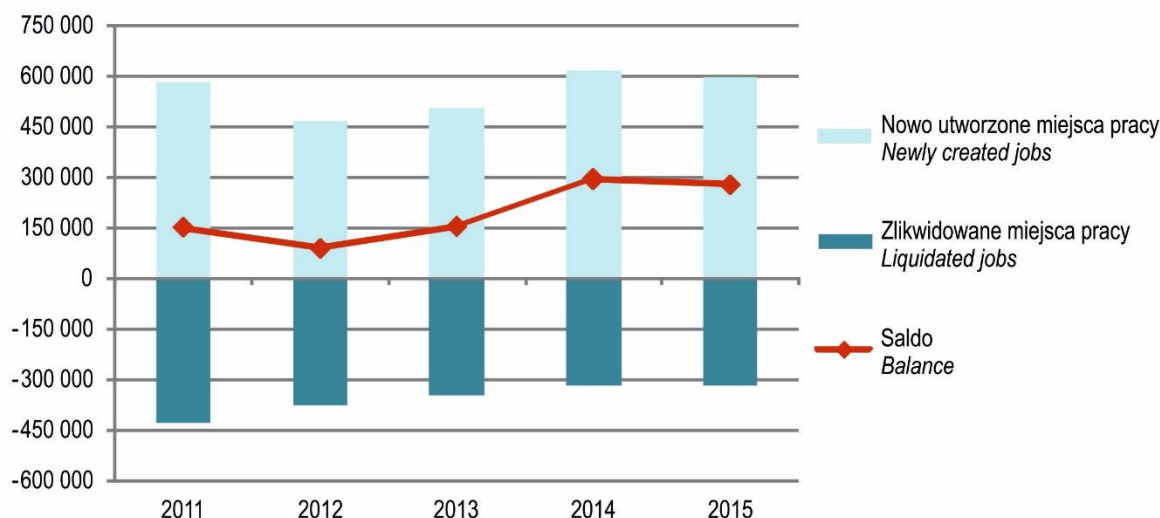
Zawodem najbardziej nadwyżkowym w większości województw, podobnie jak w 2011 r., był natomiast zawód sprzedawcy. W 2015 r. przewaga bezrobotnych w stosunku do ofert pracy wyniosła w tym zawodzie 103,1 tys. Do zawodów nadwyżkowych należy też zaliczyć: techników ekonomistów (38,3 tys.), kucharzy (37,0 tys.), ślusarzy (32,6 tys.) i mechaników pojazdów samochodowych (26,2 tys.).

Spośród zawodów wymagających wykształcenia wyższego najbardziej nadwyżkowe w roku 2015 pozostawały zawody: ekonomisty (z przewagą 18,3 tys. bezrobotnych w stosunku do ofert pracy), pedagoga (17,2 tys.) oraz specjalisty administracji publicznej (14,2 tys.), co z pewnością wiązało się z faktem niedopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Bezpośredni wpływ na sytuację poszczególnych zawodów na rynku pracy ma tworzenie i likwidacja miejsc pracy. W ciągu 2015 r. powstało 595,8 tys. nowych miejsc pracy (o 15,4 tys. więcej niż w roku 2011), zlikwidowano natomiast 317,6 tys. (o 111,7 tys. mniej w stosunku do 2011 r.). Nowo utworzone miejsca pracy powstały przede wszystkim w województwie mazowieckim (123,9 tys.), a najmniejszy udział w ich tworzeniu miało województwo podlaskie (12,0 tys.).

Wykres 21. NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE MIEJSCA PRACY

NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS

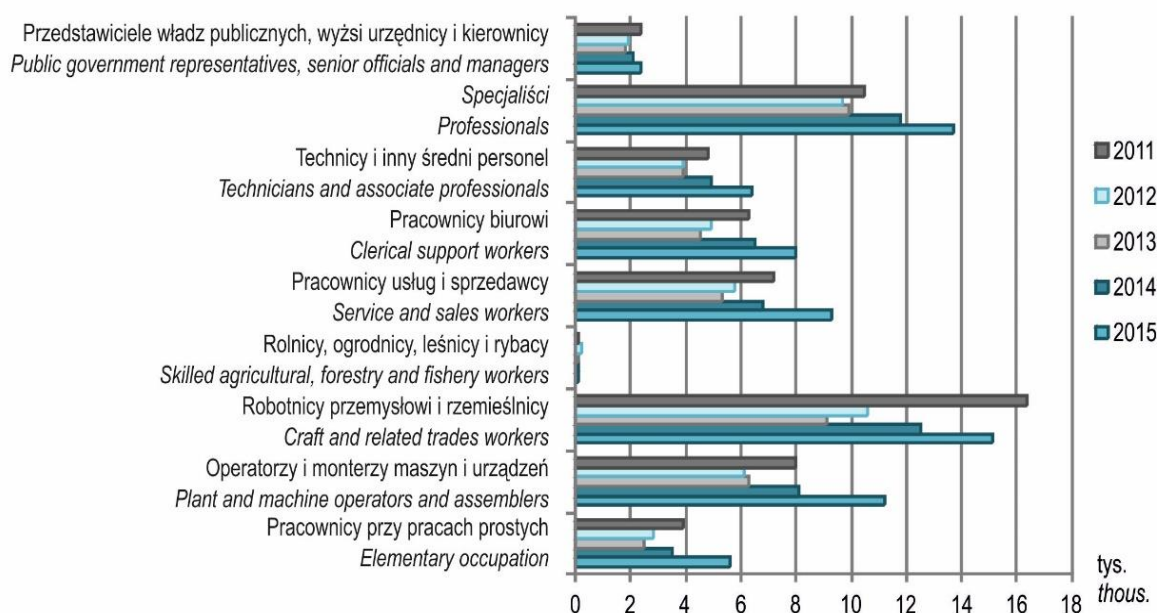
Źródło: Z-05 Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 Survey of demand for labour.

Na uwagę zasługuje fakt, że w ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy znajdują się niezagospodarowane miejsca pracy. Na koniec 2015 r. było 15,8 tys. nowych, jeszcze nie obsadzonych miejsc, głównie w przetwórstwie przemysłowym – 3,5 tys., handlu, naprawach pojazdów samochodowych – 2,7 tys. oraz w informacji i komunikacji – 2,4 tys. miejsc pracy. Najczęściej były to miejsca przeznaczone dla specjalistów, robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców, operatorów i monterów maszyn i urządzeń.

Wykres 22. WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

VACANCIES BY OCCUPATIONS

Źródło: Z-05 Badanie popytu na pracę.

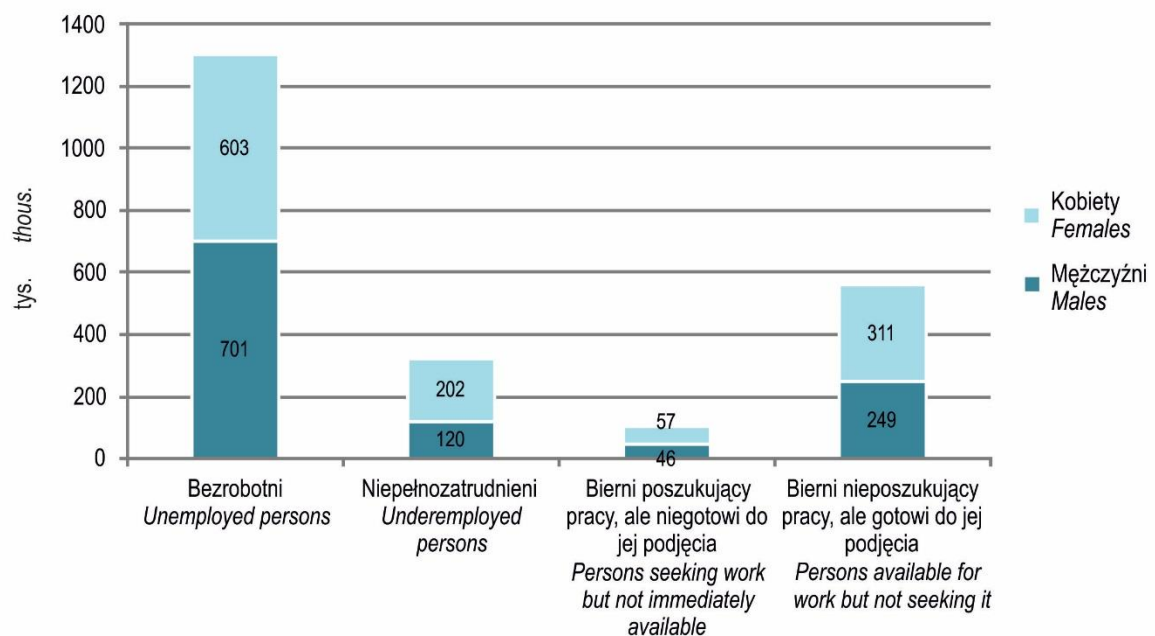
Source: Z-05 Survey of demand for labour.

Analiza wolnych miejsc pracy w latach 2011-2015 pokazuje, że spadek liczby ofert pracy – o 7,9% miał miejsce jedynie w grupie robotników przemysłowych i rzemieślników. Zapotrzebowanie na przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników oraz rolników, ogrodników, leśników i rybaków pozostało na niezmiennym poziomie. W pozostałych grupach zawodowych odnotowano wzrost liczby wolnych miejsc pracy: pracowników przy pracach prostych – o 43,6%, operatorów i monterów maszyn i urządzeń – o 40,0%, techników i innego średniego personelu – o 33,3%, specjalistów – o 30,5%, pracowników usług osobistych i sprzedawców – o 29,2% oraz pracowników biurowych – o 27%. Należy podkreślić, że rozkład wolnych miejsc pracy był nierównomierny w poszczególnych województwach. W 2015 r. z ogólnej przeciętnej liczby wolnych miejsc pracy (71,6 tys.) najwięcej było w województwach: mazowieckim – 17,6 tys., śląskim – 8,0 tys., wielkopolskim – 7,7 tys. i dolnośląskim – 6,7 tys., najmniej natomiast w województwach podkarpackim i podlaskim – po 1,1 tys.

Niedopasowania strukturalne są przede wszystkim skutkiem stosunkowo niskiej mobilności siły roboczej. Niezbyt duża skala migracji wewnętrznych z terenów o niskim popycie do terenów o popycie wyższym powoduje przestrzenną koncentrację bezrobocia. Regiony słabiej rozwinięte, gdzie jest mniejszy popyt na pracę, są obszarami o najwyższym stopniu bezrobocia w skali kraju. Niedobory pracowników mają natomiast miejsce przede wszystkim w dynamicznie rozwijających się regionach, głównie w dużych aglomeracjach miejskich.

Wykres 23. NIEWYKORZYSTANE POTENCJALNE ZASOBY PRACY W 2015 R.¹

ADDITIONAL POTENTIAL LABOUR FORCE IN 2015¹

¹ Dotyczy osób w wieku 15-74 lata.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

¹ Regarding persons aged 15-74

Source: Labour Force Survey (LFS).

Głównymi miernikami określającymi stopień niedopasowania podaży i popytu na pracę są przede wszystkim poziom i natężenie bezrobocia. Na uwagę zasługują też zbiorowości osób znajdujących się na pograniczu pomiędzy pracą a bezrobociem oraz bezrobociem a biernością zawodową, które z okresu na okres mogą zmienić swój status na rynku pracy i płynnie przechodzić do populacji bezrobotnych oraz z niej wychodzić. Stanowią ją populacje: niepełnozatrudnionych, którzy byliby gotowi pracować więcej godzin tygodniowo, biernych zawodowo poszukujących pracy, ale nie gotowych do jej podjęcia oraz biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia. Suma osób bezrobotnych, osób potencjalnie aktywnych zawodowo oraz niepełnozatrudnionych daje obraz niewykorzystanych w pełni, potencjalnych zasobów pracy.

W 2015 roku osoby należące do omawianych kategorii liczyły w sumie 2289 tys. (w tym 51,2% kobiet), wobec 2696 tys. w roku 2011 (w tym 51,4% kobiet). Populacja bezrobotnych spadła w analizowanym okresie o 21,4% (mężczyzn – o 18,1%, kobiet – o 24,8%). Jednocześnie nastąpił wzrost o 4,5% liczby osób niepełnozatrudnionych, które chciałyby pracować więcej godzin tygodniowo (mężczyzn – spadek o 2,4%, kobiet – wzrost o 9,2%). Liczba biernych nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia zmalała o 10,8% (spadek o 12,9% w populacji mężczyzn i o 9,1% w populacji kobiet). Stosunkowo najmniejsze zmiany (wzrost o 2,0%) zaszły wśród biernych poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia (wzrost o 7,0% w populacji mężczyzn i spadek o 1,7% w populacji kobiet).

Według danych Eurostatu odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej wyniósł od 1,4% w 2011 r. do 1,6% w roku 2015. Spośród 28 krajów członkowskich w roku 2014 najwyższą wartość wskaźnika posiadały Niemcy (2,9%), Malta (2,5%), Wielka Brytania (2,3%) oraz Belgia (2,2%). W 15 krajach poziom wskaźnika wynosił mniej niż 1%, przy czym najniższy był na Łotwie (0,4%). W Polsce wartość wskaźnika wyniosła 0,5%.

Kultura

Czytelnictwo

W badanym okresie instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe inicjowały propagowanie czytelnictwa w ramach strategii oraz programów kierowanych do całej populacji lub określonych grup społecznych, wykorzystując przy tym potencjał bibliotek publicznych. Podstawowym zadaniem biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie zainteresowań czytelniczych oraz informacyjnych lokalnej społeczności. Działalność bibliotek służy udostępnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. W latach 2011-2015 odnotowano jednak zmniejszenie liczby bibliotek publicznych (łącznie z filiami) w Polsce z 8290 w 2011 r. do 8050 w 2015 r. Najliczniejszą grupę spośród 1674 bibliotek specjalistycznych działających w 2015 r. były biblioteki naukowe – 59,8%. Większość placówek bibliotek publicznych w 2015 r. funkcjonowała na wsi – 65,7%. Pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej biblioteki stanowią najliczniejszą grupę spośród placówek kulturalnych.

W 2015 r. odnotowano spadek liczby aktywnie wypożyczających czytelników zarejestrowanych w bibliotekach publicznych. Najwięcej osób korzystających w 2015 r. z zasobów bibliotecznych zaobserwowano w województwie małopolskim – na 1000 mieszkańców zarejestrowano w ciągu roku 197 czytelników w bibliotekach publicznych. Najwyższy wzrost odnotowano w województwie pomorskim (ze 141 w 2011 r. do 165 osób

w 2015 r.) przy jednoczesnym spadku liczby wypożyczonych woluminów na 1 czytelnika o 17,9%. Wśród osób korzystających z zasobów bibliotek publicznych największy odsetek stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-44 lata – 28,0%. Biorąc pod uwagę kryterium wykonywanego zajęcia, przeważały osoby uczące się – 43,6%, a osoby pracujące stanowiły 34,3% czytelników zarejestrowanych w bibliotekach publicznych. Coraz więcej bibliotek publicznych posiada licencję na dostęp do książek czasopism oraz baz danych udostępnianych w sieci, co ułatwia czytelnikom możliwość z ich korzystania. W 2015 r. odsetek komputerów oddanych do dyspozycji czytelników w bibliotekach publicznych wyniósł 56,6% ogólnej liczby figurujących w ewidencji, z czego 97,5% posiadała dostęp do Internetu.

Tabl. 11. **CZYTELNICTWO MIESZKAŃCÓW UNII EUROPEJSKIEJ W CIAGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY.**
READERSHIP AMONG EUROPEAN UNION CITIZENS DURING LAST 12 MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2007	2013
	w %	in %
Czytanie książek <i>Reading books</i>	71	68
Wizyta w bibliotece publicznej <i>Visit to a public library</i>	35	31

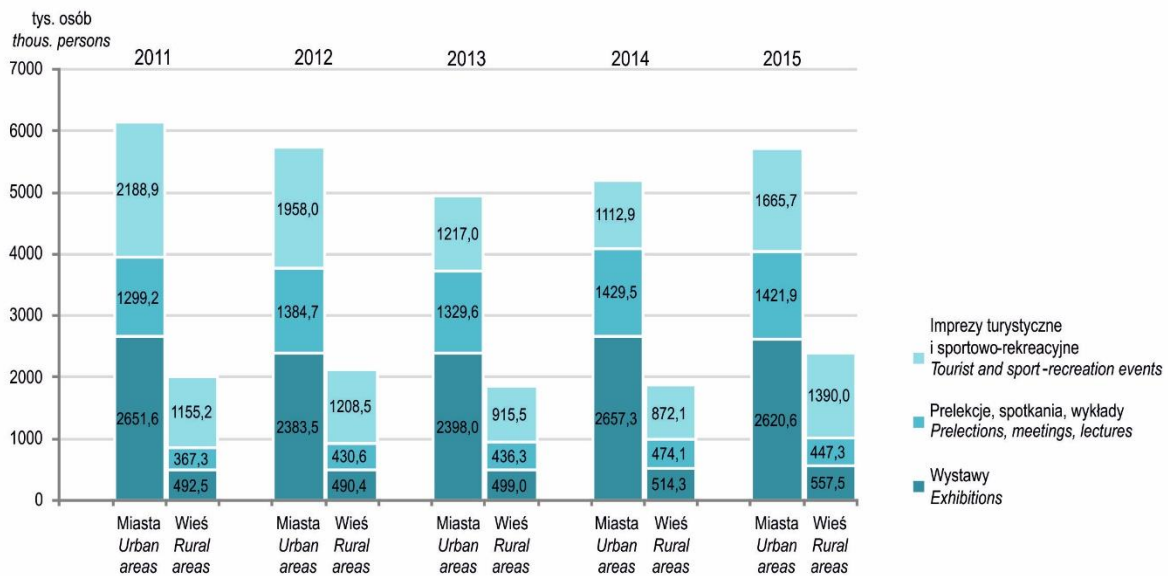
Źródło: 1. Special Eurobarometer 399. 2. Special Eurobarometer 278.
Source: 1. Special Eurobarometer 399. 2. Special Eurobarometer 278.

W 2015 r. Biblioteka Narodowa opublikowała raport dotyczący poziomu czytelnictwa w Polsce. Przeczytanie co najmniej jednej książki w ciągu roku potwierdziło 37% badanych. Wśród respondentów w wieku 15-19 lat oraz w grupie uczniów i studentów zaobserwowano najwyższy odsetek osób korzystających z zasobów bibliotek publicznych. Wraz z rozwojem cyfryzacji czytelnicy coraz częściej sięgają po teksty w formie elektronicznej. Przeczytanie książki on-line zadeklarowało 5% badanych.

Działalność oświatowa w instytucjach kultury

Celem działalności instytucji kultury jest wspieranie i rozwój wiedzy, doświadczenia oraz umiejętności posiadanych przez człowieka. Funkcjonowanie dużej liczby instytucji o charakterze kulturalnym na danym obszarze ułatwia jego mieszkańcom dostęp do różnego rodzaju imprez kulturalnych i oświatowych. Aby osiągnąć wysoki poziom zainteresowania społeczeństwa organizowanymi zajęciami należy wziąć pod uwagę preferencje potencjalnych odbiorców. Instytucje te kreują aktywne postawy społeczne wśród dzieci i młodzieży poprzez dostępność atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. W wielu przypadkach samorządy lokalne wspierają finansowo projekty poszczególnych organizacji, których celem jest propagowanie szeroko rozumianej kultury. W 2015 r. na terenie Polski prowadziło działalność 360 centrów kultury, 673 domy kultury, 1408 ośrodków kultury, 327 klubów i 1302 świetlic. Zdecydowaną większość instytucji, które działały na wsi były świetlice – 94,0% ogółu świetlic oraz ośrodki kultury – 60,4%. Na terenie miast działało 76,1% ogółu klubów, 60,3% centrów kultury i 58,7% domów kultury. W województwach małopolskim i podkarpackim funkcjonowało po 12,2% wszystkich domów kultury działających na terenie kraju. Największą liczbę tego typu instytucji kultury odnotowano w województwie małopolskim – 444, śląskim – 366 i podkarpackim – 352, a najmniej w województwie lubuskim – 78.

Wykres 24. UCZESTNICY WYBRANYCH IMPREZ ORGANIZOWANYCH W WYBRANYCH INSTYTUCJACH KULTURY
SELECTED EVENTS AND EVENT PARTICIPANTS IN SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy.

Source: K-07 – Report of activity of cultural establishment, cultural centre, club, community centre.

Nabyte przez jednostkę kompetencje kulturowe sprzyjają tworzeniu nowych przedsięwzięć oraz wpływają na postawę otwartości w podejmowaniu działań na rzecz danej społeczności. W 2015 r. nie malało zainteresowanie uczestnictwem w prelekcjach, spotkaniach, wykładach oraz imprezach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych. Mieszkańcy miast częściej wybierali zwiedzanie wystaw – 2620,6 tys. zwiedzających, natomiast mieszkańcy wsi imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne – 1390,0 tys. uczestników. Porównując rok 2015 z 2011 zaobserwowano spadek liczby ogółem osób uczestniczących w wybranych wydarzeniach kulturalnych o 0,6%. W prelekcjach, spotkaniach i wykładach najchętniej uczestniczyli mieszkańcy województwa mazowieckiego, w którym w 3907 zorganizowanych imprezach wzięło udział 248,5 tys. osób. Wystawy, które odbyły się w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach chętniej odwiedzali mieszkańcy miast.

Instytucje kultury oferują odbiorcom swoich usług udział w kursach. W 2015 r. po raz kolejny potwierdziło się duże zainteresowanie tego typu formą zdobywania wiedzy wśród dzieci i młodzieży szkolnej – 61,7% ogółu absolwentów kursów.

Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych

W latach 2011-2015 zaangażowanie społeczeństwa w życie kulturalne poszczególnych województw w Polsce było zróżnicowane. Czynnikiem mającym wpływ na poziom aktywności mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych była dostępność instytucji kultury na danym obszarze. Większość kin, galerii oraz instytucji scenicznych swoją działalność zlokalizowała w miastach. Kina oferowały potencjalnym widzom zróżnicowany repertuar filmów zarówno produkcji polskiej, jak i zagranicznej. W ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby wyświetlanych seansów w kinach stałych w Polsce. W 2015 r. najwięcej seansów w przeliczeniu na 1 kino stałe odnotowały województwa: kujawsko-pomorskie, śląskie i pomorskie, a najmniej województwo lubelskie. W 2015 r. w stosunku do 2011 r.,

zaobserwowano w Polsce wzrost liczby widzów w kinach stałych na 1000 ludności o 15,6%. Na przestrzeni analizowanych lat utrzymała się liczba widzów w kinach stałych w przeliczeniu na jeden seans – 25 osób. Warto wspomnieć, że działalność kin nie ogranicza się do rozpowszechniania filmów. Inne formy działalności kin to m.in. organizowanie spotkań i prelekcji. W 2015 r. w tego rodzaju imprezach uczestniczyło 409,8 tys. osób. Najwięcej zainteresowanych odnotowano w województwach: mazowieckim – 112,6 tys. i śląskim – 71,5 tys. uczestników.

Szeroka oferta teatrów i instytucji muzycznych skierowana do widzów i słuchaczy sprawia, że taka forma kontaktu z kulturą nadal wzbudza zainteresowanie. W 2015 r. liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności wyniosła 313 osób – o 29 osób więcej niż w 2011 r. Wzrosła także liczba przedstawień i koncertów na 1 instytucję z 310 w 2011 r. do 320 w roku 2015.

Tabl. 12. WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE TEATRÓW I INSTYTUCJI MUZYCZNYCH
INDICATORS CONCERNING THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności <i>Spectators and audience in theatres and musical institutions per 1000 population</i>	277	298	319	313
Ludność na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych <i>Persons per 1 seat in theatres and musical institutions</i>	495	470	454	434
Przedstawienia i koncerty na 1 instytucję <i>Performances and concerts per 1 institution</i>	311	326	328	320

Źródło: dane GUS.

Source: CSO data.

Poza prowadzeniem działalności wystawienniczej, galerie organizują imprezy o charakterze edukacyjnym. W 2015 r. w Polsce w galeriach zorganizowano 4,1 tys. odczytów, prelekcji i spotkań z autorami wystaw oraz 9,6 tys. lekcji i warsztatów.

Muzea przygotowują co roku w swojej ofercie propozycje zajęć o charakterze oświatowym. W ramach działalności oświatowej w 2015 r. w muzeach zorganizowano 140,8 tys. imprez, z czego ponad 56% to lekcje muzealne. Mieszkańcy województwa mazowieckiego uczestniczyli w 24,1 tys. lekcji przygotowywanych w muzeach, na których omawiano największą liczbę tematów. Najmniej tego rodzaju zajęć odbyło się w województwie lubuskim – 659 lekcji.

Dane opublikowane przez Komisję Europejską wskazują, że 52% mieszkańców krajów Unii Europejskiej w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie (Special Eurobarometer) przeprowadzone w II kwartale 2013 r. obejrzało film w kinie, a 35% wysłuchało koncert na żywo. Ponad połowa (52%) respondentów przynajmniej raz zwiedziła muzeum, odwiedziła galerię lub miejsce związane z historią. W 27 krajach Unii Europejskiej 28% badanych respondentów obejrzało przedstawienie wystawione w teatrze, natomiast widowisko taneczne, balet lub operę 18%.

Nauka, technologia i innowacje

Korzystanie z nowych technologii

Odsetek gospodarstw domowych w Polsce wyposażonych w dostęp do Internetu z każdym rokiem jest coraz większy. W 2011 r. do Internetu miało dostęp 66,6%, a w roku 2015 – 75,8% gospodarstw domowych. Jedną z przyczyn, dla których jedna czwarta gospodarstw domowych nie miała dostępu do Internetu jest brak odpowiedniej infrastruktury telekomunikacyjnej. Jednakże dla niektórych grup społecznych barierą w użytkowaniu Internetu nie są koszty, czy też techniczny brak możliwości jego podłączenia, lecz konserwatywna postawa życiowa lub wolniejsza adaptacja nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

W rankingu krajów Unii Europejskiej pod względem liczby gospodarstw domowych wyposażonych w dostęp do Internetu Polska w 2015 r. znajdowała się na 20 miejscu, poniżej średniej unijnej, która wyniosła 83% i daleko za przodującymi na kontynencie Luksemburgiem, gdzie wskaźnik dostępu wyniósł 97%, Holandią (96%), Danią (92%) oraz Szwecją i Wielką Brytanią (91%). W porównaniu do 2014 r. najwięcej gospodarstw domowych wyposażonych w dostęp do Internetu przybyło w Chorwacji (9 p. proc.) oraz Rumunii (7 p. proc.).

Liczba gospodarstw domowych dysponujących łączem internetowym w latach 2011-2015 rosła zarówno w miastach, jak i na wsi. Najwolniejszy przyrost w tym okresie zaobserwowano w miastach z liczbą mieszkańców do 100 tys. – 7,1 p.proc., podczas gdy na wsi i w większych miastach przyrost ten oscylował wokół 10 p.proc.

Tabl. 13. DOSTĘP DO INTERNETU W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH Z OSOBAMI W WIEKU 16-74 LATA WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA
INTERNET ACCESS IN HOUSEHOLDS WITH PERSONS AGED 16-74 BY CLASS OF LOCALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015
	w % ogółu gospodarstw danej grupy in % of total households in a group				
OGÓLEM TOTAL	66,6	70,5	71,9	74,8	75,8
Miasta do 100 tys. mieszkańców Cities with up to 100 thous. inhabitants	67,0	69,5	70,8	72,8	74,1
Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców Cities with more than 100 thous. inhabitants	71,6	75,8	76,9	79,9	81,2
Wieś Rural areas	61,2	66,1	67,8	71,5	72,0

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).
Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Podczas analizy społeczności osób w wieku 16-74 lata, które korzystały z Internetu w ciągu 3 miesięcy poprzedzających badanie statystyczne zaobserwowano, że większość – w 2015 r. 65,7% – stanowiły osoby, których wiek nie przekroczył 44 lat. Osoby z wykształceniem średnim to największa grupa użytkowników Internetu, kolejną pod względem liczebności grupą były osoby z wykształceniem wyższym, najmniejszą – z wykształceniem niższym niż średnie (w 2015 r. stanowiły one odpowiednio: 57,8%, 31,6% i 10,6%).

Społeczność użytkowników Internetu była wyraźnie zróżnicowana pod względem statusu na rynku pracy. Najwięcej użytkowników zaliczało się do osób aktywnych zawodowo (70,3%), wśród nich wyróżniali się pracujący na rachunek własny i pracujący najemnie. Najmniejszą grupą byli rolnicy – 3,6% ogółu użytkowników.

W tablicy 14. zaprezentowano wskaźniki dotyczące ogólnych umiejętności cyfrowych osób w wieku 16-74 lata, zarówno użytkowników Internetu, jak i takich osób, które nigdy z niego nie korzystały.

Tabl. 14. **UMIĘTNOŚCI CYFROWE OSÓB W WIEKU 16-74 LATA W 2015 R.**
DIGITAL SKILLS OF PERSONS AGED 16-74 IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Osoby nieposiadające żadnych umiejętności cyfrowych <i>Individuals having no overall digital skills</i>	Osoby posiadające umiejętności cyfrowe: <i>Individuals having overall digital skills:</i>		
		niskie <i>low</i>	podstawowe <i>basic</i>	ponad- podstawowe <i>above basic</i>
		w % <i>in %</i>		
OGÓŁEM TOTAL	32,6	27,3	25,0	15,1
Mężczyźni <i>Males</i>	31,5	26,4	25,8	16,4
Kobiety <i>Females</i>	33,6	28,1	24,4	13,9
WIEK AGE				
16-24 lata <i>years</i>	2,1	17,3	42,9	37,7
25-34	6,3	27,3	38,0	28,3
35-44	16,4	36,7	30,5	16,3
45-54	35,1	35,7	21,9	7,2
55-64	55,8	27,1	13,3	3,7
65-74 lata <i>years</i>	79,4	14,2	5,3	1,1
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION				
z wykształceniem niższym niż średnie <i>with lower than secondary education</i>	51,0	16,0	21,2	11,9
z wykształceniem średnim <i>with secondary education</i>	38,6	32,2	20,3	8,9
z wykształceniem wyższym <i>with tertiary education</i>	3,5	20,6	41,1	34,7
KLASA MIEJSCA ZAMIESZKANIA CLASS OF LOCALITY				
Miasta <i>Urban areas with</i>	28,0	27,3	26,6	18,1
powyżej 100 tys. mieszkańców <i>more than 100 thous. inhabitants</i>	22,7	24,7	28,2	24,4
do 100 tys. mieszkańców <i>up to 100 thous. inhabitants</i>	32,7	29,7	25,2	12,5
Wieś <i>Rural areas</i>	40,2	27,2	22,5	10,1
STATUS ZAWODOWY PROFESSIONAL STATUS				
Aktywni zawodowo <i>Economically active</i>	20,9	31,7	30,0	17,4
pracujący <i>employed persons</i>	18,3	32,1	31,0	18,6
najemnie <i>employees</i>	16,0	31,6	33,1	19,3
na rachunek własny <i>self-employed</i>	13,0	33,6	28,5	24,8
rolnicy <i>farmers</i>	47,5	35,3	14,5	2,7
bezrobotni <i>unemployed</i>	40,7	28,6	22,2	8,5
Bierni zawodowo <i>Economically inactive</i>	50,2	20,6	17,7	11,5
uczący się <i>persons in education</i>	0,8 ^a	13,2	44,2	41,7
emeryci, renciści i inni <i>retirees, pensioners and others</i>	65,8	22,9	9,3	2,0

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

a Data burdened with a large random error.

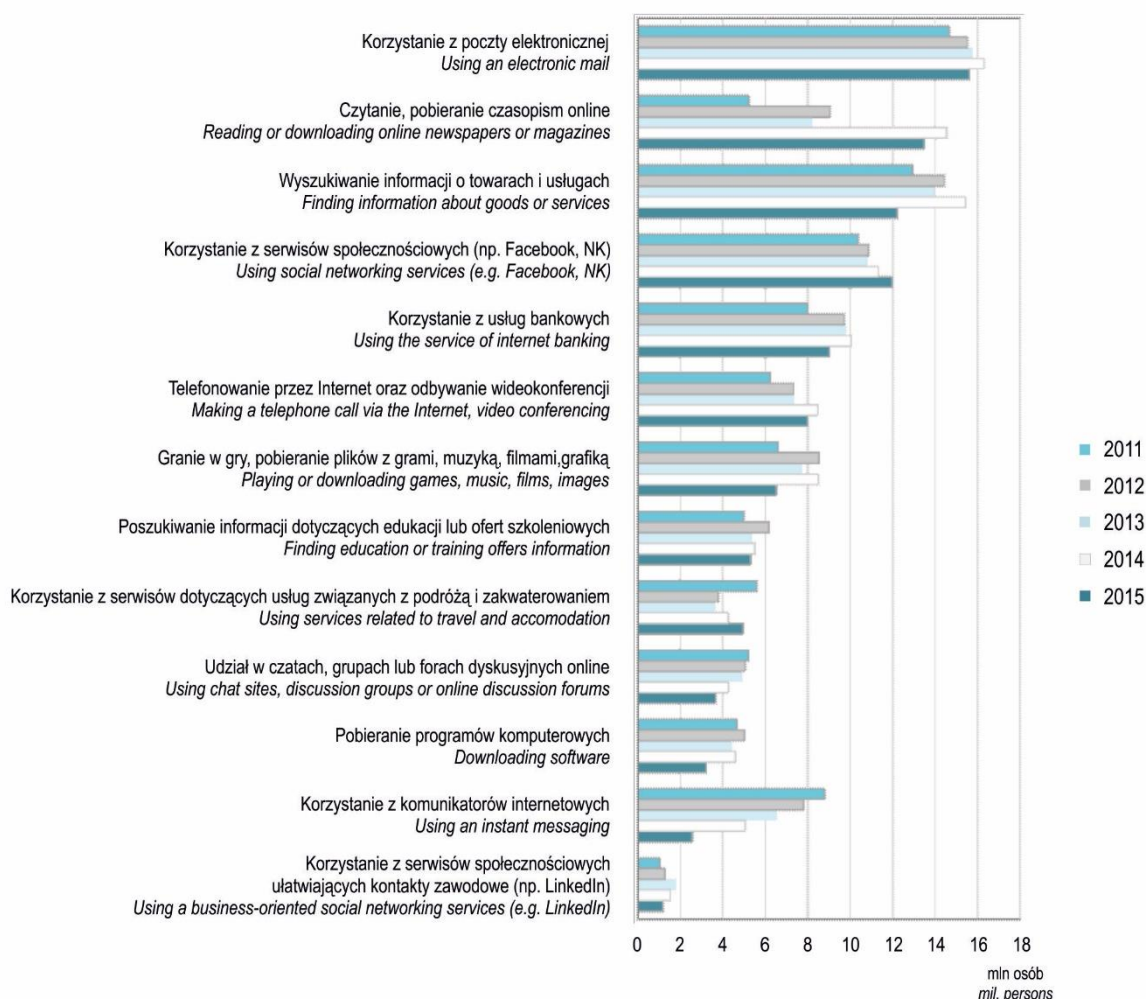
Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Wśród przebadanych osób najliczniejsza była grupa nieposiadających żadnych umiejętności cyfrowych (32,6%) a ich odsetek był nieznacznie wyższy u kobiet (33,6%) niż u mężczyzn (31,5%). Bardzo wyraźnie zaznaczyły się różnice według grup wieku. U osób w wieku 16-24 lata odsetek nieposiadających żadnych umiejętności cyfrowych wyniósł 2,1%, podczas gdy w grupach wieku 55-64 oraz 65-74 lata stanowił zdecydowaną większość tych populacji. Pod względem statusu na rynku pracy najniższe umiejętności cyfrowe deklarowali emeryci, renciści i inni (65,8% osób nieposiadających żadnych umiejętności cyfrowych),

a także rolnicy (47,5%) oraz bezrobotni (40,7%). Brak umiejętności cyfrowych wystąpił u zaledwie 0,8% uczących się.

Ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe prezentowało 15,1% przebadanych osób. Odsetek ten przekraczał wartość średnią dla całości populacji u osób, które nie przekroczyły 44 roku życia. Pod względem poziomu wykształcenia zdecydowanie wyróżniali się respondenci z wykształceniem wyższym (34,7% z nich posiadało ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe), natomiast u osób z wykształceniem średnim odsetek ten wynosił 8,9%, a u osób z niższym wykształceniem – 11,9%. Można również zauważyć, że wyższe umiejętności prezentowali mieszkańcy dużych miast (24,4% z nich posiadało ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe) niż mieszkańcy mniejszych miast i wsi (odpowiednio 12,5% i 10,1%).

Wykres 25. CELE KORZYSTANIA Z INTERNETU NA UŻYTEK PRYWATNY
PURPOSE OF PRIVATE USE OF THE INTERNET

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).
Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Głównym celem, dla których użytkownicy posługiwali się Internetem w celach prywatnych w roku 2015, podobnie jak i we wcześniejszym okresie, było korzystanie z poczty elektronicznej (79,4% użytkowników). Na kolejnych miejscach w 2015 r. uplasowało się czytanie i pobieranie czasopism online (68,6%) i wyszukiwanie informacji o towarach

i usługach (62,1% użytkowników). Nieznacznie ponad 60% użytkowników korzystało z serwisów społecznościowych, takich jak Facebook lub NK. Najbardziej widoczny spadek zainteresowania na przestrzeni lat 2011-2015 dotyczył korzystania z komunikatorów internetowych, odsetek ich użytkowników zmniejszył się o 35,8 p.proc.

Zatrudnieni w działalności B+R

Do zatrudnionych w sektorze badawczo-rozwojowym zalicza się wszystkie osoby związane bezpośrednio z działalnością B+R, zarówno pracowników merytorycznych, jak i personel pomocniczy, które przeznaczają na tę działalność co najmniej 10% swojego ogólnego czasu pracy.

Poziom zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej w krajach Unii Europejskiej w 2014 r., mierzony udziałem liczby zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w populacji aktywnych zawodowo, na najwyższym poziomie kształtował się w Danii (2,02%), Finlandii (1,95%) i Luksemburgu (1,94%). Polska w tym zestawieniu plasowała się poniżej średniej unijnej wynoszącej 1,14%, z wartością wskaźnika na poziomie 0,60%.

W 2014 r. sektor badawczo-rozwojowy zatrudniał niewielki, oscylujący wokół 1,0%, odsetek ogółu osób pracujących w Polsce. W porównaniu do 2010 r. liczba pracowników wzrosła o 18,2% i wyniosła 153,5 tys. osób. Zauważyć też można, że od 2013 r. wzrosła liczba osób z tytułem profesora oraz stopniem doktora habilitowanego (odpowiednio o 5,8% i 13,3%), natomiast liczba osób ze stopniem doktora nie zmieniała się znacząco w porównaniu do roku poprzedniego. W sektorze B+R znalazło również zatrudnienie o 7,9% więcej osób ze stopniem magistra, licencjata lub równoważnym.

Tabl. 15. ZATRUDNIENI W SEKTORZE B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
R&D PERSONNEL BY LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
Zatrudnieni ogółem <i>Total personnel</i>	129 792	134 551	139 653	145 635	153 475
z tytułem naukowym profesora <i>with full professor title</i>	10 345	10 381	10 654	10 703	11 327
ze stopniem naukowym doktora habilitowanego <i>with scientific degree of habilitated doctor</i>	13 053	13 490	14 111	15 192	17 220
ze stopniem naukowym doktora <i>with scientific degree of doctor</i>	45 372	46 445	46 419	46 045	45 657
pozostali z wykształceniem wyższym <i>others with tertiary education</i>	45 839	49 415	53 644	58 193	62 817
z wykształceniem pozostałym <i>on other educational level</i>	14 110	14 846	15 199	15 528	16 454

Źródło: „Nauka i technika w Polsce” (lata 2010-2014), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology in Poland” (years 2010-2014), CSO, Warsaw.

Według danych z 2014 r., liczba kobiet stanowiła 39,3% wszystkich zatrudnionych w działalności B+R, odsetek ten był jednak zróżnicowany pod względem poziomu wykształcenia i zajmowanego stanowiska. Wśród zatrudnionych z tytułem profesora kobiety stanowiły 23,5% osób, wśród doktorów habilitowanych odsetek ten wyniósł 35,4%, a wśród pracowników ze stopniem doktora – 48,5%.

Najwięcej pracowników działalności B+R zatrudnionych było w województwie mazowieckim, skupiającym w 2014 r. 28,0% kadry. Ponadto na tle innych wyróżniały się pod tym względem województwa: małopolskie (12,2%), wielkopolskie (9,2%), śląskie (9,1%)

i dolnośląskie (7,6%). Województwami, w których pracowało najmniej osób z branży B+R były lubuskie (0,7%), świętokrzyskie (1,0%) oraz opolskie (1,1%).

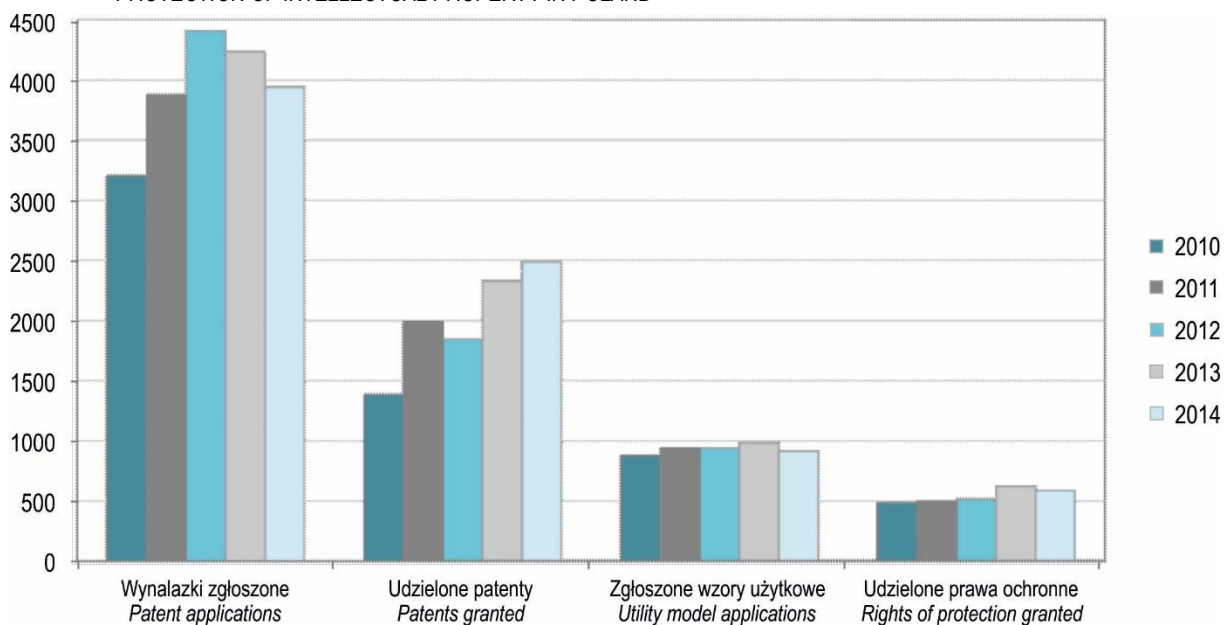
Ochrona własności intelektualnej

Do oceny i porównań innowacyjności gospodarki w krajach i poszczególnych regionach zastosować można wskaźniki dotyczące ochrony własności intelektualnej. Do ich obliczeń wykorzystuje się dane na temat zgłoszonych i opatentowanych wynalazków oraz zgłoszonych wzorów użytkowych i udzielonych na nie praw ochronnych.

Patent, jako wyłączone prawo na dany wynalazek, może być udzielony przez organ krajowy (w Polsce Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy, np. Europejski Urząd Patentowy (EPO – European Patent Office), który przyznaje patenty europejskie.

W zestawieniu 28 państw UE w 2014 r. Polska zajęła osiemnaste miejsce pod względem liczby zgłoszonych do EPO wynalazków na 1 mln mieszkańców. Państwami, w których aktywność na tym polu znacznie, bo ponad dwukrotnie, przekraczała średnią Unii Europejskiej, były Szwecja i Finlandia (ponad 300 zgłoszonych wynalazków na 1 mln mieszkańców) oraz Niemcy, Dania i Austria (wskaźniki z przedziału wartości 230-256), co może świadczyć o wysokim stopniu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w tych krajach. Dla Polski wartość tego wskaźnika z roku na rok zwiększa się systematycznie i w 2014 r. wyniosła 15,99 zgłoszeń na 1 mln mieszkańców.

Wykres 26. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELLEKTUALNEJ W POLSCE
PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY IN POLAND

Źródło: „Nauka i technika w Polsce” (lata 2010-2014), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology in Poland” (years 2010-2014), CSO, Warsaw.

W 2014 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszono 3941 wynalazków, czyli o 7,0% mniej niż w 2013 r. Zaobserwowano przy tym zwiększenie liczby udzielonych patentów, która w 2014 r. wyniosła 2490, czyli o 6,9% więcej w stosunku do roku 2013. W 2014 r. zgłoszono 913 wzorów użytkowych, co oznacza spadek o 7,4% w porównaniu z 2013 r. Liczba udzielonych praw ochronnych zmniejszyła się o 5,6% i w 2014 r. wyniosła 586.

Do porównań pomiędzy województwami w Polsce zastosowano wskaźniki liczby zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych, udzielonych patentów i praw ochronnych

w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Wartości powyższych wskaźników są znacząco zróżnicowane terytorialnie. Zostały one omówione poniżej na podstawie danych z 2014 r.

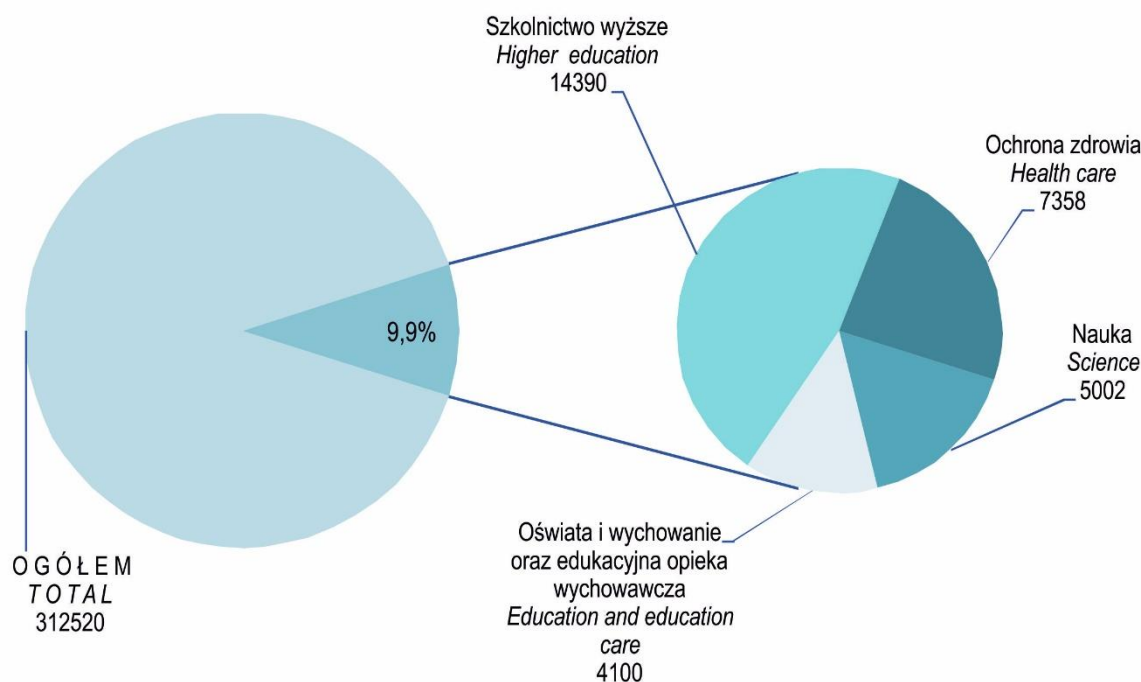
W województwie mazowieckim, które pod względem liczebności kadry w sektorze B+R zajmowało pierwsze miejsce w zestawieniu, odnotowano najwyższy wskaźnik zgłoszeń wynalazków – 17,1. Pod względem liczby udzielonych patentów największa wartość wskaźnika wystąpiła również w województwie mazowieckim – 9,5. Najwięcej zgłoszeń wzorów użytkowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności pochodziło z województwa śląskiego – 4,0. Najniższe wartości, nieprzekraczające 1,6, wskaźnik przyjmował w województwach: lubuskim, podkarpackim i kujawsko-pomorskim. Najwyższy wskaźnik udzielonych praw ochronnych odnotowano w województwach śląskim – 2,4 i małopolskim – 2,2, a najniższe jego wartości (do 1,0) zaobserwowano w województwach lubuskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim i opolskim.

Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

Wydatki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego

Proces tworzenia i utrzymywania kapitału ludzkiego rozumiany jako inwestycja w edukację i rozwój nauki, związany jest nie tylko z kosztami obciążającymi indywidualne gospodarstwa domowe, ale przede wszystkim z tymi, które ponosi państwo.

Wykres 27. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW W 2014 R. W MLN ZŁ
STATE BUDGET EXPENDITURE BY SELECTED DIVISION IN 2014 IN MIL. ZŁ

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

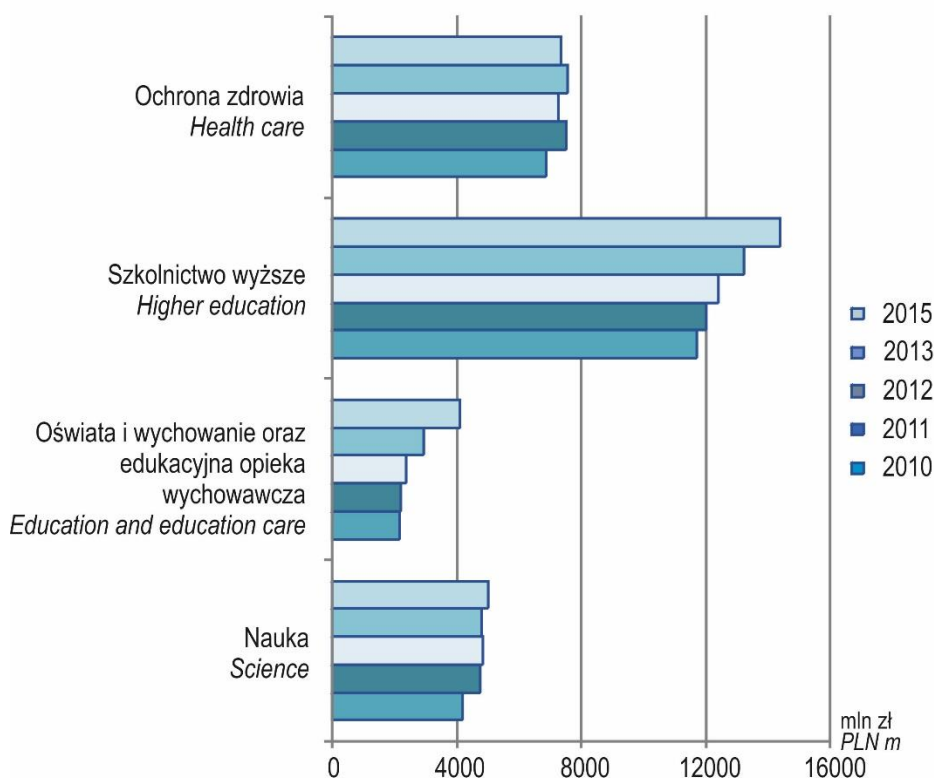
Wydatki na działy kluczowe dla rozwoju kapitału ludzkiego stanowiły w 2014 r. 9,9% wydatków budżetu państwa. W stosunku do roku poprzedniego udział ten zwiększył się o 1,0 p.proc.

Wydatki na szkolnictwo wyższe w 2014 r. osiągnęły wartość 14390 mln zł i zostały przeznaczone na realizację zadań, których celem było zapewnienie powszechności wykształcenia na poziomie wyższym, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz podniesienie poziomu i jakości kształcenia. Z tej kwoty 83,4% stanowiły środki wydatkowane na działalność dydaktyczną szkół wyższych, a 12,0% zasililo fundusz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza były finansowane głównie poprzez część oświatową subwencji ogólnej, która w 2014 r. wynosiła 39500 mln zł, oraz dotacje na dofinansowanie zadań z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym przekazywane do budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Z budżetu państwa finansowane były szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez organy administracji rządowej oraz instytucje takie jak: kuratoria oświaty, Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, Ochotnicze Hufce Pracy. Środki te pokrywały również wydatki na zadania edukacyjne realizowane w szkołach przy zakładach poprawczych i rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych. W 2014 r. na ten cel przeznaczono 4100 mln zł, tj. o 39,3% więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 28. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
STATE BUDGET EXPEDITURE BY SELECTED DIVISION

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie w 2014 r. wyniosły 57733 mln zł i stanowiły 29,3% wydatków tych budżetów ogółem. W stosunku do 2013 r. wzrosły o 2,5%.

Na podstawie danych opublikowanych przez Eurostat, suma wydatków publicznych na edukację, na wszystkich poziomach kształcenia, w 28 krajach Unii Europejskiej w 2013 roku wynosiła przeciętnie 5,34% Produktu Krajowego Brutto. Najwyższy poziom nakładów na edukację w stosunku do PKB odnotowano w Szwecji – 7,43%, Finlandii – 7,16% oraz na Cyprze – 7,07%. Najniższy udział wydatków w relacji do PKB wśród krajów Unii Europejskiej wykazały Rumunia – 2,70% oraz Łotwa – 3,37%. W Polsce suma wydatków publicznych na edukację na wszystkich poziomach kształcenia w 2013 r. wynosiła 5,00% PKB.

Wydatki budżetu państwa na ochronę zdrowia w 2014 r. osiągnęły poziom 7358 mln zł, tj. o 2,3% mniej niż w roku 2013. Działania finansowane z budżetu państwa w obszarze zdrowia miały na celu poprawę stanu zdrowia społeczeństwa polskiego oraz zapewnienie m. in.: odpowiedniego poziomu kształcenia kadr medycznych, dostępu do świadczeń wysokospecjalistycznych i ratownictwa medycznego, realizacji programów polityki zdrowotnej, dostępu do bezpiecznych, odpowiedniej jakości oraz skuteczności produktów leczniczych i wyrobów medycznych.

Nakłady na ochronę zdrowia poniesione przez budżety jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r. osiągnęły wartość 3675 mln zł – o 4,67% mniej niż w roku 2013. Wartość wydatków publicznych na ochronę zdrowia poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wyniosła w 2014 r. przeciętnie 95,51 zł. Najwyższe nakłady wykazało województwo mazowieckie – 120,55 zł na osobę, najniższe natomiast województwo opolskie – 62,44 zł na osobę.

W obszarze nauki w 2014 r. z budżetu państwa wydatkowano 5002 mln zł, tj. o 4,4% więcej niż w roku poprzednim. Większość tych środków stanowiły dotacje na działalność statutową jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych, a także finansowanie projektów badawczych i celowych, w tym strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

Jednym z podstawowych wskaźników służących do monitorowania realizacji celów strategii Europa 2020 jest relacja nakładów wewnętrznych na badania i prace rozwojowe do Produktu Krajowego Brutto. Celem strategii jest osiągnięcie poziomu nakładów w wysokości 3,00% PKB. Według danych Eurostatu w 2013 r., w krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten wynosił przeciętnie 2,04%. Najwyższy udział nakładów na badania i prace rozwojowe wykazały Finlandia – 3,17%, Szwecja – 3,15%, Austria – 3,06% oraz Dania – 3,02%, które jako jedyne przekroczyły próg 3,00%. W Polsce w 2013 r. wskaźnik ten wynosił 0,94% PKB.

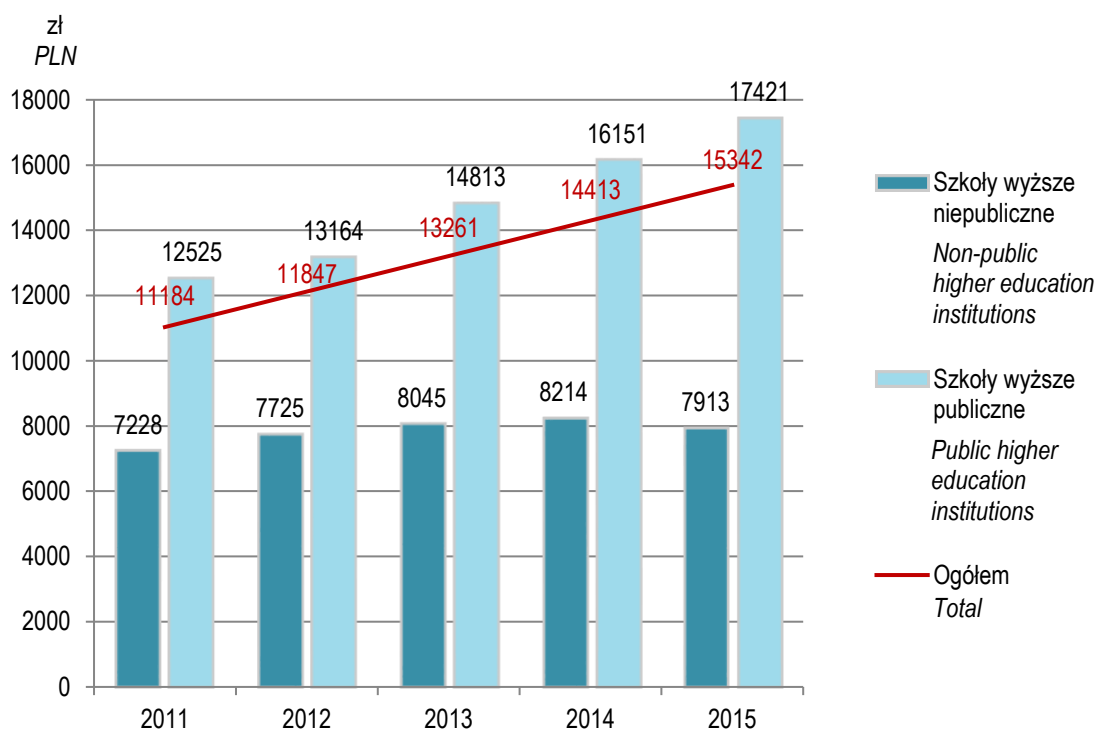
Koszty kształcenia

Począwszy od roku 2007 następował systematyczny wzrost jednostkowych kosztów kształcenia wynoszący powyżej 5,0% rocznie. W 2015 roku przyrost kosztów w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 6,4%. Roczny koszt kształcenia jednego studenta w uczelni publicznej wynosił 17421 zł, podczas gdy w uczelni niepublicznej – 7913 zł. Przyrost procentowy jednostkowych kosztów kształcenia w skali roku w wyższych szkołach publicznych wynosił 7,9%, natomiast w szkołach niepublicznych wystąpił spadek o 3,7%.

Koszty działalności dydaktycznej szkół wyższych w 2014 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 4,0%, natomiast wydatki z funduszu pomocy materialnej oraz z własnego funduszu stypendialnego zwiększyły się o 5,0%.

Wykres 29. KOSZTY JEDNOSTKOWE KSZTAŁCENIA

INDIVIDUAL EDUCATION COSTS

Źródło: „Szkoły wyższe i ich finanse” (lata 2011-2015), GUS, Warszawa.

Source: “Higher education institutions and their finances” (years 2011-2015), CSO, Warsaw.

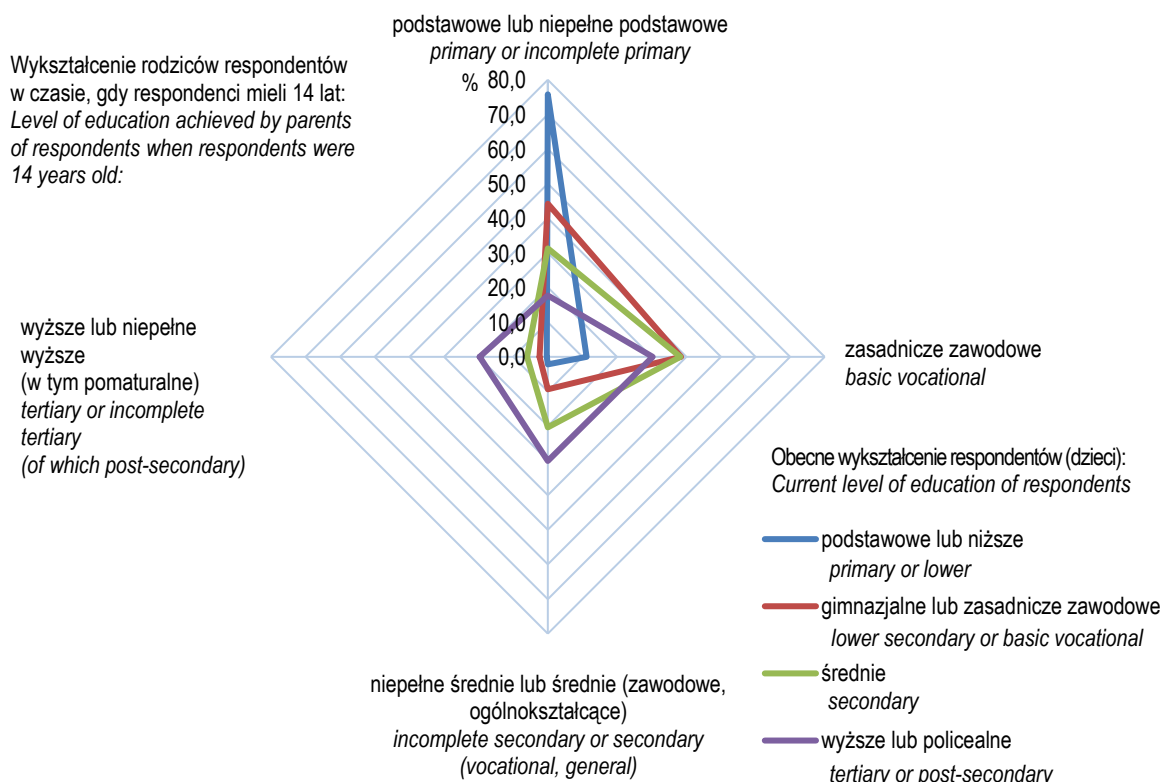
W 2015 r. z pomocy materialnej w postaci stypendiów i zapomóg korzystało 24,3% studentów i doktorantów kształcących się w szkołach wyższych.

Spoleczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

Dostępność edukacji i pracy

Wybór ścieżki edukacyjnej i zawodowej determinowany jest przez wiele czynników. Poza cechami osobowościowymi lub predyspozycjami, znaczącą rolę odgrywają również wykształcenie rodziców. Przeprowadzone w 2011 r. badania potwierdziły, że dzieci rodziców z wykształceniem podstawowym lub niższym często kończyły edukację na poziomie szkoły podstawowej – 75,8%. Osoby deklarujące w 2011 r. wykształcenie podstawowe lub niższe, w wieku 14 lat miały rodziców, którzy osiągnęli wykształcenie: zasadnicze zawodowe – 11,2%, niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) – 2,2%, wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) – 0,3%. Wśród osób legitymujących się w 2011 r. wykształceniem wyższym lub policealnym rozkład ten przedstawiał się następująco: rodzice osób, gdy respondenci mieli 14 lat, posiadali wykształcenie: podstawowe lub niepełne podstawowe – 17,7%, zasadnicze zawodowe – 30,3%, niepełne średnie lub średnie – 30,1%, wyższe lub niepełne wyższe – 19,7%. W 2011 r. 37,5% mężczyzn i 40,5% kobiet wskazywało wykształcenie podstawowe jako wykształcenie swoich rodziców w okresie, gdy ankietowani mieli po 14 lat, 34,2% mężczyzn i 30,7% kobiet miało rodziców z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 16,8% mężczyzn i 16,1% kobiet było dziećmi osób z wykształceniem niepełnym średnim lub średnim, a 7,0% mężczyzn i 7,2% kobiet wychowywali rodzice lub opiekunowie, którzy osiągnęli wykształcenie wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne).

Wykres 30. POZIOM WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW W 2011 R. W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ICH RODZICÓW
RESPONDENTS' LEVEL OF EDUCATION IN 2011 BY THEIR PARENTS' LEVEL OF EDUCATION

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011].

Source: tables of Social diagnosis [2011].

W 2012 r. w krajach OECD badano wpływ poziomu wykształcenia rodziców na zdobycie wyższego wykształcenia przez ich dzieci. Dane przedstawione w publikacji „Education at a Glance 2014” wskazują, że w krajach uczestniczących w badaniu PIAAC niemal 40% dorosłych, którzy zakończyli już swoją edukację (w wieku 25–64 lat) ma wyższy od swoich rodziców poziom wykształcenia. Największa różnica wystąpiła w następujących krajach: Finlandia, Belgia, Korea i Rosja, gdzie ponad 55% dorosłych dzieci uzyskało wyższy poziom wykształcenia niż ich rodzice. Ponad 30% dzieci, których rodzice nie osiągnęli średniego poziomu wykształcenia, również zakończyli swoją edukację przed ukończeniem szkoły ponadgimnazjalnej. Jednak ponad 45% dzieci rodziców bez średniego wykształcenia w wieku dorosłym osiągnęło wykształcenie średnie lub policealne, a niemal 20% może pochwalić się dyplomem wyższej uczelni. Polska, Austria, Czechy, Niemcy, Włochy, Słowacja, Hiszpania i USA to kraje, w których ponad połowa dorosłych dzieci ma taki sam poziom wykształcenia jak ich rodzice. We wszystkich analizowanych krajach co najmniej 35% osób w wieku 20–34 lat z wykształceniem wyższym miało przynajmniej jednego rodzica z wykształceniem wyższym. W Kanadzie, Estonii, Niemczech, Norwegii i Szwecji takich osób było blisko 65%. Średnio 12% dorosłych dzieci ma niższy poziom wykształcenia od swoich rodziców. W Austrii, Danii, Estonii, Niemczech, Norwegii, Szwecji i USA wskaźnik ten wynosi ponad 15%.

Dostępność do edukacji, to wyrównywanie szans na początkowych etapach edukacji, a więc także dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych i gimnazjach. Liczba dzieci uczestniczących w różnego typu zajęciach w szkołach podstawowych rośnie, co świadczy zarówno o rosnących potrzebach dzieci w tym zakresie, ale też o wzroście możliwości zapewnienia uczniom takich zajęć, aby były dostosowane do ich specyficznych potrzeb. W latach 2011–2015 odnotowano wzrost liczby uczniów szkół podstawowych korzystających z zajęć, przy czym największy wzrost dotyczy zajęć logopedycznych (o 65,0 p.proc.) i socjoterapeutycznych (o 36,0 p.proc.) – dotyczy to zarówno uczniów na wsiach, jak i w miastach. Liczba uczniów ogółem na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych utrzymuje się wciąż na podobnym poziomie (456–530 tys. dzieci), zaś liczebność uczestników na

zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych od roku 2011 stopniowo wzrasta. W 2015 r. korzystało z nich 173893 uczniów, tj. o 15,2 p.proc. więcej niż w 2011 r. Z kolei w gimnazjach odnotowano niewielki wzrost liczby uczestników zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (o 4,8 p.proc.) i dydaktyczno-wyrównawczych (o 1,4 p.proc.). Liczebność dzieci korzystających z zajęć logopedycznych i socjoterapeutycznych w badanym okresie zmniejszyła się – odpowiednio – o 3,7 p.proc. i 35,6 p.proc.

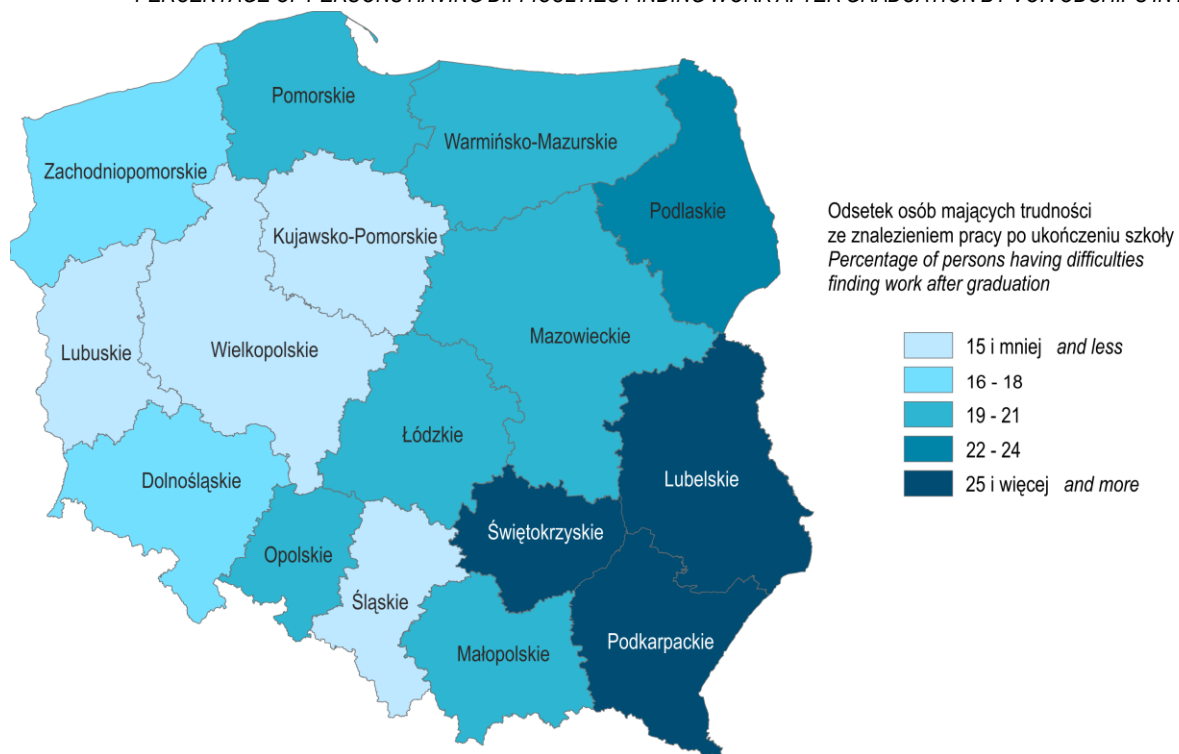
Dane przedstawiające poziom bezrobocia rejestrowanego wśród osób do 25 roku życia dowodzą, że w ostatnich latach sytuacja młodych ludzi na rynku pracy ulega poprawie. W 2011 r. odsetek osób bezrobotnych, które nie ukończyły 25 roku życia wynosił 21,0% (mężczyźni – 20,1%, kobiety – 21,8%), w 2015 r. zmalał do 15,1% (mężczyźni – 14,5%, kobiety – 15,8%). W badanym okresie zmniejszyło się przede wszystkim bezrobocie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – o 1,8 p.proc. (mężczyzn – o 1,2 p.proc., kobiet – o 2,3 p.proc.) oraz policealnym i średnim zawodowym – o 1,3 p.proc. (mężczyzn – o 1,2 p.proc., kobiet – o 1,3 p.proc.). Wśród młodych osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej bezrobocie zmniejszyło się o 1,2 p.proc. (mężczyzn – o 1,8 p.proc., kobiet – o 0,7 p.proc.). Nie zmienia to faktu, że właśnie w tych grupach odsetek pozostających bez pracy jest najwyższy i wynosi – odpowiednio – 3,1%, 4,2% i 3,4%. Bezrobocie w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszyło się o 0,9 p.proc. i w 2015 r. osiągnęło poziom 3,3% (bezrobocie wśród mężczyzn zmniejszyło się o 1,2 p.proc., a wśród kobiet o 0,7 p.proc.). Bezrobocie rejestrowane wśród młodych osób legitymujących się dyplomem wyższej uczelni w ciągu pięciu analizowanych lat spadło o 0,7 p.proc., osiągając poziom 1,2% w końcu 2015 r. Liczba mężczyzn do 25 roku życia z wyższym wykształceniem pozostających bez pracy w omawianym okresie wyniosła 0,6% (spadek o 0,4 p.proc. wobec 2011 r.), a liczba kobiet 1,7% (mniej o 0,9 p.proc.). W 2015 r. najmniejszy odsetek bezrobotnych osób przed ukończeniem 25 roku życia odnotowano w województwie dolnośląskim – 11,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (9,8% mężczyzn wobec 13,7% kobiet). Największy odsetek bezrobotnych osób przed ukończeniem 25 roku życia zaobserwowano w województwach: małopolskim – 18,0% (18,4% mężczyzn, 17,6% kobiet) i lubelskim – 17,8% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy (17,7% mężczyzn, 17,8% kobiet). We wszystkich województwach zanotowano spadek odsetka liczby młodych osób bez pracy w latach 2011-2015. Najwięcej bezrobotnych, którzy nie ukończyli 25 lat w omawianym okresie ubyło w województwach: małopolskim – o 8,2 p.proc. i wielkopolskim – o 7,5 p.proc. Najmniejszy ubytek wyniósł 4,6 p.proc. i odnotowano go w dwóch województwach: świętokrzyskim i zachodniopomorskim.

Według danych opublikowanych przez Eurostat, bezrobocie najbardziej dotyka ludzi młodych (15-24 lata). Liczba osób w wieku poniżej 25 lat pozostających bez pracy w 2015 r. w 28 krajach Unii Europejskiej wyniosła 4646 tys. osób, z czego w strefie euro 3160 tys. osób. Stopa bezrobocia wśród młodych Europejczyków w grudniu 2015 r. przedstawiała się następująco: UE28 – 20,3% (w grudniu 2014 r. – 22,2%), strefa euro 22,4% (w grudniu 2014 r. – 23,8%). Bezrobocie wśród młodych było w tym okresie nadal ogromnym problemem przede wszystkim w Grecji (49,8%) i Hiszpanii (48,3%) oraz w Chorwacji (43,0%) i we Włoszech (40,3%). Odsetek młodych osób pozostających bez pracy w Polsce w 2015 r. wynosił 20,8% (według danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności). Najniższe wskaźniki bezrobocia wśród osób do 25 roku życia odnotowano w Niemczech – 7,2%, Austrii – 10,6% i Danii – 10,8%.

Warto zwrócić uwagę na wskaźnik NEET (z ang.: not in employment, education or training), czyli młode osoby, które nie pracują, nie uczą się ani w żaden inny sposób nie uczestniczą w edukacji. Kategoria NEET mieści w sobie młode osoby poszukujące pracy, niezainteresowane poszukiwaniem zatrudnienia oraz z różnych powodów wykluczone z rynku pracy (długotrwale chorzy, niepełnosprawni, opiekujący się dziećmi lub krewnymi). Według danych Eurostatu, brak jakiegokolwiek aktywności zawodowo-ekonomicznej w krajach Unii Europejskiej w 2015 r. dotyczył 12,0% Europejczyków w wieku 15-24 lat. Odsetek NEET przyjmował różne wartości w poszczególnych krajach, najwyższe osiągając we Włoszech (21,4%), Bułgarii (19,3%), Chorwacji (18,5%) i Grecji (17,2%), a najniższe w Niderlandach (4,7%), Danii, Niemczech i Luksemburgu (po 6,2%) oraz w Szwecji (6,7%), W Polsce wskaźnik ten w 2015 r. wyniósł 11,0%.

Wykres 31. ODSETEK OSÓB MAJĄCYCH TRUDNOŚCI ZE ZNALEZIENIEM PRACY PO UKOŃCZENIU SZKOŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2015 R.

PERCENTAGE OF PERSONS HAVING DIFFICULTIES FINDING WORK AFTER GRADUATION BY VOIVODSHIPS IN 2015

Źródło: Diagnoza społeczna [2015].

Source: Social diagnosis [2015].

Analizując dane dotyczące czasu pozostawania bez pracy według poziomu wykształcenia w 2015 r., można zauważyć, że niezależnie od poziomu wykształcenia, najwięcej osób znalazło zatrudnienie w czasie powyżej 24 miesięcy od zarejestrowania się w urzędzie pracy – 24,3% (kobiety – 26,7%), przy czym osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowiły 28,2% (kobiety 32,5%), a z wykształceniem wyższym – 17,0% (kobiety – 16,9%). W ciągu 1-3 miesięcy pracę podjęło 19,2% ogółu bezrobotnych (17,5% kobiet), najwięcej z wykształceniem wyższym – 22,9% (22,3% kobiet). Wśród osób pozostających bez pracy w poszczególnych grupach wiekowych sytuacja przedstawiała się następująco: osoby w wieku 18-24 lata stanowiły 19,0%, 25-34 lata – 27,8%, 35-44 lata – 19,3%, 45-54 lata – 25,4%, 55-59 lat – 7,1%, powyżej 60 lat – 1,3%. Zatrudnienie w czasie 1-3 miesięcy zdobyło 29,0% osób w wieku 18-24 lat wobec 16,2% bezrobotnych w wieku 45-54 lat, 14,4% w wieku

55-59 lat oraz 12,3% w wieku powyżej 60 lat. Dla 8,5% bezrobotnych w wieku 18-24 lata czas, po którym znajdowali pracę wynosił ponad 24 miesiące, osoby w wieku 55-59 lat stanowiły w tym przypadku 33,3%, a w wieku powyżej 60 lat – 38,8%. Wśród kobiet również najwięcej podjęło pracę w ciągu 1-3 miesięcy od zarejestrowania się w urzędzie pracy w wieku 18-24 lat (25,8%) wobec 15,2%, 15,6%, 13,9% i 10,6% kobiet w wieku – odpowiednio: 35-44 lata, 45-54 lata, 55-59 lat oraz powyżej 60 lat. Ponad 2 lata zajęło znalezienie pracy 11,2% kobiet w wieku 18-24 lat, 35,1% w wieku 55-59 lat i 42,5% w wieku powyżej 60 lat. Kobiety bez pracy w wieku 18-24 lata stanowiły 15,8% bezrobotnych wśród swojej płci, 25-34 lata – 31,9%, 10,4% w wieku 55-59 lat, a w wieku powyżej 60 lat – 1,4%.

Wpływ warunków pracy na jakość życia

Praca lub jej brak wywiera wpływ na życie pod wieloma względami. Z ostatniego badania Diagnoza społeczna, przeprowadzonego w 2015 roku, wynika że 46,1% badanych było zadowolonych z pracy, a 46,0% z poziomu wykształcenia. Odsetek zadowolonych ze swoich osiągnięć wynosił 40,8%, a z perspektyw na przyszłość 24,8%.

Pomimo lepszej sytuacji na rynku pracy, blisko 30% pracujących jest zatrudnionych na podstawie różnego rodzaju umów czasowych. Umowy zawarte na czas określony i umowy cywilnoprawne nie gwarantują stabilności zatrudnienia. Jednocześnie warto zauważyć, że wzrasta nieznacznie odsetek osób zatrudnionych na czas nieokreślony, przy stopniowym spadku odsetka samozatrudnionych i zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wyniki badania modułowego „Nietypowe formy zatrudnienia i praca nierejestrowana” przeprowadzonego w IV kwartale 2014 r. łącznie z Badaniem Aktywności Ekonomicznej Ludności wskazują, że 6,9% ogółu pracujących wykonywało pracę w ramach nietypowych form zatrudnienia. Przedmiotem badania były formy zatrudnienia inne niż umowa na pracę, tj. umowy-zlecenia, umowy o dzieło, kontrakty menedżerskie i pozostałe umowy o pracę oraz tzw. samozatrudnienie.

Tabl. 16. **STRUKTURA OSÓB PRACUJĄCYCH W POLSKIEJ GOSPODARCE WEDŁUG GŁÓWNEGO TYPU KONTRAKTU NA PODSTAWIE KTÓREGO ŚWIADCZONA JEST PRACA**
THE STRUCTURE OF PEOPLE EMPLOYED IN THE POLISH ECONOMY BY THE MAIN TYPE OF EMPLOYMENT CONTRACT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2013	2015
	w % in %		
Umowa na czas nieokreślony <i>Indefinite term contract</i>	55,7	54,1	55,3
Umowa na czas określony <i>Fixed-term contract</i>	18,1	18,6	18,8
Samozatrudnienie (poza rolnictwem) <i>Self employment (outside of agriculture)</i>	6,7	6,7	6,2
Praca w indywidualnym gospodarstwie rolnym <i>Work on individual agricultural holding</i>	9,4	9,9	9,6
Umowa cywilnoprawna <i>Civil law contract</i>	1,8	2,2	1,5
Praca bez formalnej umowy na piśmie <i>Work without a formal written agreement</i>	2,8	2,4	2,6
Inne umowy krótkookresowe <i>Other short-time contracts</i>	2,4	3,2	3,5
Własna firma zatrudniająca pracowników <i>Own-account workers hiring staff</i>	3,1	3,0	2,5

Źródło: Diagnoza społeczna [2015].

Source: Social diagnosis [2015].

Wśród osób pracujących wykonujących pracę w ramach nietypowych form zatrudnienia dla 4,4% osób była to praca główna. Większość stanowili mężczyźni – 53,1% (wobec 46,9% kobiet), mieszkańcy miast – 78,7% (wobec 21,3% mieszkańców wsi). Dla 92,5% osób, które miały zawarte różnego typu umowy cywilnoprawne, była to główna i jedyna praca wykonywana w czasie trwania badania, a 80,2% pracowało w takiej formie nie z własnego wyboru. Biorąc pod uwagę ogół osób pracujących, 3,3% populacji pracowało w pracy głównej na umowach cywilnozatrudnionych lub jako samozatrudnione bez możliwości wyboru innej formy zatrudnienia.

Wśród aktywnych zawodowo respondentów Diagnozy społecznej wyodrębniono 51 grup zawodowych i obliczono dla nich m.in.: liczbę lat nauki, liczbę godzin pracy w ciągu tygodnia, czas dojazdu do pracy, odsetek osób, które zmieniły pracę w ciągu ostatnich 2 lat, odsetek zadowolonych z pracy oraz stres związany z pracą. Średni czas nauki wynosił 13,6 lat. Najwięcej czasu na edukację poświęcili nauczyciele akademicy, dla których ten wskaźnik wynosi 19,7 lat. 18,3 lat nauki pobierali prawnicy, 17,8 lat – twórcy, artyści, literaci i dziennikarze, a 17,7 lat – lekarze, weterynarze i dentyści. Najkrócej uczyli się rolnicy produkujący na własne potrzeby (10,5 lat) oraz robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie (10,7 lat). Średnio w pracy przebywamy 41 godzin tygodniowo. Najdłużej pracują kierowcy ciężarówek i autobusów – ich tygodniowy wymiar pracy wynosi 47 godzin. Po 46 godzin w ciągu tygodnia pracują: lekarze, weterynarze i dentyści, informatycy, spawacze, a także kierowcy samochodów osobowych i dostawczych. 31 godzin liczy tydzień pracy nauczycieli szkół podstawowych. Nauczyciele szkół ponadpodstawowych spędzili w pracy 34 godziny w ciągu tygodnia. Rolnicy produkujący na potrzeby własne deklarowali, że pracują 33 godziny tygodniowo. Najwięcej osób zadowolonych ze swojej pracy znajdziemy wśród przedstawicieli lekarzy, weterynarzy i dentystów (75%) oraz nauczycieli szkół ponadpodstawowych (71%), a najmniej zadowoleni ze swojej pracy są rolnicy produkujący na własne potrzeby (30%) i robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie (32%). Respondenci pytani o średni czas dojazdu do pracy i z pracy do domu wskazywali, że zajmuje im to średnio 38 minut. Najwięcej czasu na dotarcie i powrót z pracy poświęcili nauczyciele akademicy (63 minuty), prawnicy (59 minut) i specjaliści ds. finansowych (56 minut). Najkrótszy dystans do pokonania mieli rolnicy produkujący na własne potrzeby i rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej – droga do pracy zajmowała im 5 minut.

Spójność społeczna

Miarą stanu kapitału ludzkiego są między innymi: zaangażowanie w relacje społeczne i aktywność na rzecz społeczeństwa lokalnego, udział w nieobowiązkowych zebraniach, zrzeszanie się w stowarzyszeniach, uczestnictwo w wyborach czy stopień zaufania do instytucji publicznych.

Podobnie jak w latach poprzednich, również w 2015 roku niewielka część respondentów badania Diagnoza społeczna angażowała się w działania na rzecz społeczności lokalnych (gminy, miejscowości, osiedla) – odsetek tych osób wyniósł 15,4% (w 2011 r. – 15,6%). Członkami różnego rodzaju organizacji, stowarzyszeń, kół itp. w 2015 r. było 13,4% pytaných (w 2011 r. – 15,0%). Należy podkreślić, że im wyższy poziom wykształcenia, tym większe zainteresowanie tym, co dzieje się wokół oraz większa chęć uczestniczenia w działalności społecznej. Frekwencja wyborcza od lat oscyluje w granicach 50%. W wyborach

parlamentarnych w 2011 r. zagłosowało 46,7% uprawnionych do głosowania, w 2015 r. – 50,9%. W przypadku wyborów Prezydenta RP w 2015 r. frekwencja wyniosła 49,0%. Podczas wyborów samorządowych w 2014 r. zagłosowało 47,2% wyborców. Wybory do Parlamentu Europejskiego cieszą się znacznie mniejszym zainteresowaniem (23,8% w 2014 r.).

3. ANALYTICAL COMMENTARY

Demography

Population

The population of Poland decreased by 101.2 thousand people, as compared to 2011, and amounted to 38,437.2 thousand in 2015. It was a consecutive year in the survey period to record a decline on prior year. Like in the previous years, the biggest in terms of population was Mazowieckie Voivodship – 5,349.1 thousand persons, while Opolskie with 996.0 thousand persons was the smallest, showing a steady downward trend. The largest population decline in years 2011-2015 was recorded in Śląskie, Łódzkie and Lubelskie Voivodships – respectively: 55.5; 40.1 and 32.1 thousand people. Simultaneously, there was a gradual increase in population living in rural areas, mainly in those surrounding large cities, and a decline in the urban population which in 2015 accounted for 60.3% of the total population of Poland (in 2011 – 60.7%). Rural population outnumbered urban in four Voivodships: Lubelskie, Małopolskie, Świętokrzyskie and in Podkarpackie, where it was the biggest – over 58.8% in 2015.

Figure 1. on page 33.

The most populous city in Poland was the capital city of Warszawa with 1,744.4 thousand inhabitants in 2015. Other largest cities in terms of population number were Kraków and Łódź – both amounted to over 700 thousand residents in 2015. From 2011 onwards, the number of inhabitants increased in 7 out of 39 cities with 100 thousand and more inhabitants – the biggest increase was recorded in Zielona Góra (14.1% up), whereas the greatest decline was recorded in Wałbrzych (-3.9%) which lost a population of more than 4.5 thousand people over 5 years.

During the survey period, the largest age group, accounting for at least 62.4% of the population of Poland, were working-age people, including more than 63.1% mobile working-age people. Pre-working age population was steadily decreasing, which resulted in the negative growth rate (in 2015 it reached minus 0.59%, while the population decreased by 244.8 thousand from the year 2011), contrary to elderly people of post-working age whose growth rate reached 3.12% in 2015.

Figure 2. on page 34.

Post-working age women's share in the total population decreased from 69.6% in 2011 to 68.6% in 2015. There is a yearly decline in pre-working age women from 47.6% to 47.1%, whereas the population of working age women remained stable at 48.8% during the years 2011-2015.

Analysing biological age groups, a similar situation as in economic age groups could be observed, resulting from a decreases in the number of people in age brackets 0-14 and 15-64 from the year 2011 onwards.

Table 1. on page 35.

Taking into account the population by educational age groups (Figure 3) it can be noted that the number of children aged 3-6 years which had been increasing in 2010-2014, dropped by 51.2 thousand afterwards. Simultaneously, the population of children aged 7-12 years began to grow starting from 2013. The number of people in other age brackets continued to decrease.

Figure 3. on page 35.

The European Union amounted to 510.1 million inhabitants at the end of 2015. Germany had the largest share in the EU population – 16.1%, followed by France with 13.1%. Poland was the 6th (7.4%) biggest in terms of population number of the 28 countries. Luxembourg and Malta were the member states with the smallest population – 0.1% each.

According to the Eurostat data for 2015, the share of people aged 65 and more in the total EU population accounted for 18.9%. The highest percentage of elderly people was recorded in Italy (21.7%), Germany (21%) and Greece (20.9%), while the lowest in Ireland (13%), Slovakia (14%), Luxembourg (14.2%), Cyprus (14.6%) and Poland (15.4%).

Vital statistics

2012 was the last (the seventh) successive year to record a positive natural increase rate. A natural decrease started in 2013, reaching a negative value of 25.6 thousand in 2015. The size of natural decrease was due to both a drop in live births and a rise in deaths (the highest during the survey period). In 2015, the population growth was recorded mainly in rural areas. In urban areas the population was decreasing from 2012 and reached minus 24.7 thousand in 2015. Like in prior years, a positive growth rate was recorded in the Voivodships: Małopolskie, Mazowieckie, Podkarpackie, Pomorskie and Wielkopolskie.

Figure 4. on page 36.

The number of live births systematically decreased in the years 2011-2015 to reach 369.3 thousand in 2015. From 2011, the birth rate in rural areas was in the range 42.2-41.1 countrywide. In terms of the number of births, Małopolskie, Mazowieckie, Pomorskie and Wielkopolskie Voivodships came out tops in Poland, recording the highest percentage of live births per 1,000 population in 2015 (over 10.2). Simultaneously, these Voivodships were characterized by the highest fertility rates of women in Poland, achieving results above the national average which stood at 40.05 live births per 1,000 women aged 15-49. It is noteworthy that these rates have shown downward trends year on year.

Figure 5. on page 37.

Likewise, the population reproduction rate (both countrywide and in breakdown into urban and rural areas) were in decline over the survey period. Like in prior years, Pomorskie Voivodship recorded the highest values in 2015.

Figure 6. on page 37.

The total fertility rate amounted to 1.4119 (the country average was 1.2888), gross reproduction rate – 0.6881 (countrywide – 0.6269), and demographic dynamics rate – 1.1693 (for Poland – 0.9351). Other Voivodships with the highest rates were Mazowieckie and Wielkopolskie, as illustrated in the chart number 6.

The number of deaths during the survey period stood at about 380 thousand persons yearly. However, 394.9 thousand persons died in 2015, including 51.8% men, most of whom were persons aged 85 years and more (31,912 deaths). They accounted for 15.6% of the total number of male deaths. Likewise, the highest death rate for women (73,171 persons) was in the age group 85 and more – 38.4% of the total number of female deaths. In 2015, there were 10.3 deaths to 1,000 people: the most in Łódzkie Voivodship – 12.5 and the fewest in Podkarpackie and Pomorskie – 9.1.

2014 was the third successive year to record an actual decrease which is directly related to both the decrease in the number of births and the increase in the number of emigrants, with almost negligible change in the number of deaths and immigration. In 2014, the actual decrease amounted to minus 17.1 thousand. Simultaneously, the average annual population growth rate reached minus 0.04%. The highest average annual rate of population growth was recorded in Mazowieckie (0.33%) Voivodship and in Pomorskie (0.27%).

Table 2. on page 38.

According to the Eurostat data, the natural increase per 1,000 European Union inhabitants reached 0.3% in 2015. The highest growth rate was recorded in Ireland (7.7%) and in Cyprus (3.9%). The natural decrease was noted in 13 member states – the highest in Bulgaria (-6.2%), Croatia and Hungary (-4%) and in Rumunia (-3.8%). Poland with minus 0.7% was ranked 17th among the 28 member states.

The actual population growth per 1,000 EU inhabitants accounted for 3.5% in 2015. The highest increase was reported in Luxembourg (23.3%). The actual decrease was recorded in 11 countries, the biggest in Lithuania (-11.5%), Latvia (-8.7%) and Croatia (-8.2%). Poland with minus 1% was in the 17th place.

The average fertility rate in the European Union reached 1.58 in 2015. France was ranked the highest (2.01), followed by Ireland (1.94). Portugal scored the lowest – 1.23. Poland averaged 1.32 at that time.

Eurostat also provides data concerning mean age of women at childbirth. The average age in the European Union came to 30.4 years in 2015. The highest figure was recorded in Spain (31.8 years), in Ireland (31.6 years) and in Italy (31.5 years), whereas the lowest in Bulgaria (27.3 years) and Rumunia (27.5 years). In Poland, the mean age of women at childbirth amounted to 29.1 years.

Migrations

The data on internal migration for permanent residence show that by 32.4 thousand fewer persons than in 2011 changed the place of permanent residence in 2015. Simultaneously, net migration was positive only in five Voivodships in 2011-2015: the largest in Mazowieckie (over 12 thousand persons each year), Małopolskie (over 3 thousand persons yearly) and Pomorskie (the average of 2.9 thousand persons). All other Voivodships recorded a negative net migration rate, Lubelskie the most (a decline from -4.8 in 2015 to -5.1 thousand persons in 2014). Over 76% of the migrations were within a voivodship, the remaining figure were persons moving to other voivodships. Regardless of the direction of migration, mainly working (69.1%) and pre-working (24.0%) age people migrated, which was undoubtedly associated with a change of place of residence of whole families. By 14.2% more women than men changed the place of residence.

Figure 7. on page 39.

In the group of cities with 100 thousand and more inhabitants in 2011-2015, only the capital city Warszawa and Chorzów, Gdańsk, Kraków, Rzeszów and Wrocław recorded positive net migration every year. The other cities recorded a negative net migration rate, with a few exceptions, e.g. of Olsztyn and Szczecin where the upward trend began in 2012. A negative net migration rate is primarily a result of moving out of big cities into the surrounding gminas and powiats where dwellings and building plots are generally cheaper than in large cities.

The data on international migration for permanent residence show that 28.1 thousand persons left Poland in 2014 – by 8.2 thousand more than in 2011 and by 4.0 thousand fewer than in 2013. It was also noted that more women emigrated than men (50.8%).

In 2014, like in previous years, European countries were the main directions of migration for more than 89.1% of the people changing their country of residence. These directions were consistently related to the opening of European labour markets and more job opportunities, mainly in Germany (10.3 thousand people) and Great Britain (7.4 thousand people). Migrations to Norway also increased substantially – from 277 in 2011 to 626 persons in 2014. Most emigrants are married couples (39.8%), people aged 25-44 years (47.7%) and children in the 0-15 years age bracket (17.0%).

62.7 thousand people went abroad for a period of more than 6 months in 2015 (and notified the population registry of departure abroad for temporary stay), mostly from Śląskie Voivodship (9.2 thousand people), Małopolskie (7.0 thousand people) and Dolnośląskie Voivodship (6.7 thousand people). These were mostly people aged 30-39 years (39.1%).

The number of people immigrating to Poland in the survey period diminished from 15.5 thousand in 2011 to 12.3 thousand persons in 2014. As in the case of emigration, people arriving in Poland with intention to establish permanent residence came mostly from European countries – mainly from Great Britain and Germany. Interestingly, 30.7% of the immigrants were children up to 4 years of age and the second largest group were persons aged 25-39 years (27.0%).

Table 3. on page 40.

Data from administrative sources (regarding only registered migration) on long-term migrations which are related to changing the country of residence for a period of at least 12 months, show that the number of emigrants in 2014 increased by 10.6 thousand persons as compared to 2011, whereas immigrants increased in number by 0.5 thousand to the figure of 46.1 thousand.

According to the Eurostat data, net migration per 1,000 EU inhabitants came to 3.7 in 2015. The highest positive net migration rate was recorded in Luxembourg (19.6), followed by Austria (14.2) and Germany (14.1). The highest negative value of net migration was noted in Lithuania (-7.7), Latvia (-5.4) and Croatia (-4.3). Poland reached minus 0.3.

Health

Health status

Health is, beside education, one of the key issues determining the quality of human capital. The results of EHIS survey conducted in 2014 indicate that 58.2% of Polish inhabitants aged 16 and more assessed their health status as good or very good, i.e. by 0.2 percentage points fewer people than in 2013.

Although slight deterioration of health equally concerned men and women, men more often assessed their health as very good (19.7% of men vs. 15.3% of women). 17.3% of urban and 17.4% of rural population assessed their health as very good in the analysed period. The highest rate of positive assessments in 2014 was recorded in 16-29 age bracket (0.3 percentage points down on 2013) and in the age group 30-44 years (a rise of 0.6 percentage points). The number of negative self-assessments gradually increased with age. 24.5% of respondents aged 60-74 assessed their health as bad or very bad in 2014, i.e. by 2.6 percentage points fewer people than in 2013. In 2014, longstanding health problems lasting at least 6 months occurred in 33.9% of patients (0.1 percentage points fewer than in 2013). They were reported more frequently by inhabitants of urban areas (35.9%) than rural population (31.0%).

Figure. 8 on page 41.

Life expectancy and mortality

In 2015, the average life expectancy was 73.6 years for males and 81.6 years for females in Poland. During the years 2001-2015, the average life expectancy of Polish population grew by 1.2 years for men and 0.7 for women. The gap between the highest and lowest male life expectancy rate across the 16 voivodships in 2015 was 3.7 years. The shortest male life expectancy was recorded in Łódzkie (71.4 years), while the longest in Podkarpackie (74.9) and Małopolskie (75.1). The discrepancy was smaller in women and amounted to 2.3 years. Women lived the shortest in Śląskie (80.3 years), and the longest in Podkarpackie (82.5 years) and in Podlaskie (82.6 years). Generally, it is noted that in voivodships located in the east and south-east of Poland the average female life expectancy was longer than nationwide.

The adverse phenomenon of high mortality of men and consequently a much shorter duration of their life expectancy in relation to women is very clearly marked in Poland. The gap between life expectancy for men and women in 2011 was 8.5 years, whereas in 2015 – 8.0.

Based on the Eurostat data, the longest life expectancy of the EU male residents in 2014 was recorded in Cyprus (80.9) and Italy (80.7); the shortest in Latvia and Lithuania – 69.1 and 69.2 years respectively. Women were expected to live the longest in Spain and France where female life expectancy averaged over 86 years. The shortest female life expectancy was recorded in Bulgaria and Romania – 78.0 and 78.7 years respectively. Among the 28 European Union countries, Poland was ranked 22nd for both males and females. The countries with the biggest discrepancy between life expectancy of males and females were: Lithuania (10.9), Latvia (10.3) and Estonia (9.5). The gap was the smallest in the Netherlands (3.5 years), Great Britain (3.7) and Sweden (3.8).

Figure. 9 on page 42.

Death intensity by causes was unevenly distributed in urban and rural areas. Fatalities from cardiovascular and respiratory diseases were more frequent in rural population. However, death toll from malignant neoplasms and gastrointestinal diseases was higher in urban areas.

Figure. 10 on page 43.

Education

Pre-primary education

Human capital is associated mainly with the skills and educational attainment of the public¹⁰. Primary education covering children aged 3 to 6 years is considered the first level of the education system. In the 2009/2010 - 2013/2014 school years, children aged 6 could start education in the first class of primary schools at the request of parents. In the 2014/2015 school year, compulsory education was imposed on 6-year-old children born in the first half of 2008 and in the 2015/2016 school year - on all the children aged 6 years. Ensuring better access to early education has a significant impact on human intellectual capabilities that begin to shape in the first years of life. During the school year 2015/2016, nearly 85% of children aged 3 to 5 were enrolled in pre-primary education establishments, of which a little over 65% in rural areas. The school years 2011/2012-2015/2016 marked a steady progress in the availability of this form of education, determined by the number of children of that age group per one place in pre-primary establishments (a decrease of 1.34 children in the school year 2011/2012 vs. 1.12 in 2015/2016), as well as a noticeable increase in the enrolment rate (a rise of 15.0 percentage points in the study period). Primary education was the most widespread in Opolskie Voivodship where the enrolment rate exceeded the domestic average by 5.5 percentage points, and amounted to 89.7%. There was also a surplus of places in pre-primary education establishments above the number of children aged 3 to 5. The availability of pre-school education varies significantly between urban and rural areas and across voivodships. It can be seen comparing the presented above indicators of Opolskie Voivodship against the ratios relating to such voivodships as Warmińsko-mazurskie, Kujawsko-pomorskie, Podkarpackie, Zachodniopomorskie, Pomorskie, Świętokrzyskie, Podlaskie, and Lubelskie where the net enrolment rate at pre-primary educational level did not exceed 82% and there were 120 and more children per 100 places in a nursery school.

Although pre-primary education has become increasingly popular in recent years, Poland still scored low (twenty-third place among the 28 EU states) for availability of this form of education in the EU. Poland was close to the bottom end in terms of participation of children between 4 and mandatory school age (4-6 years in Poland) in pre-primary education, with the participation ratio 83.8% against 93.9% of the UE average.

¹⁰ Compare: Schultz T.W. (1961), *Investment in Human Capital*, *The American Economic Review*, vol. 51, No. 1.

Primary, lower secondary and upper secondary education

The graduates of lower secondary schools mostly continued education in general secondary and specialized secondary schools, which in this period concentrated nearly half of the students. The school years 2011/2012-2015/2016 marked a steady growth in interest in schools providing vocational training. The share of students enrolled in technical secondary schools increased from 35.0% in 2011/2012 to 37.7% in 2015/2016 school year (an increase of 2.7 percentage points), while the ratio of basic vocational school students varied between 13.1 to 14.0 in this period. This phenomenon was mainly due to Polish membership in the European Union and gradual opening of the EU labour markets to Polish citizens, which resulted in an increased domestic demand for employees with specific, high job qualifications. New needs of the labour market also had an impact on the recent organizational change in education system involving i.a. gradual liquidation of some types of schools termination of enrolment in the first grade of specialized secondary schools in the school year 2013/2014 was crucial for structural changes in upper secondary schools).

Figure 11. on page 45.

Student competencies

Based on observation of the performance of lower secondary school students held every three years and coordinated by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Programme for International Student Assessment PISA, it is possible to draw conclusions about the quality of educational system in Poland. The surveys conducted in many countries worldwide (65 countries and regions in 2012) identify the 15-year-old student's performance in three areas: reading, science and mathematics. Results from this survey allow, in an objective and internationally comparable way, to answer the question whether young people can effectively analyse, reason and communicate their ideas clearly, and whether they are prepared to learn throughout their lives. In the area of math skills (which were the main subject of the survey conducted in 2012), Poland with 518 score points took one of the leading places among the countries participating in the survey (fourth place among the European Union countries and the eighth place among the OECD member countries). The result achieved by Polish students was by 23 points better compared to the previous survey. Poland was the only European country that so significantly improved its performance. In the survey regarding reading skills and interpretation, Poland with 518 score points was ranked third in the EU and sixth among OECD countries. Since 2009, the average reading score of Polish students has improved by 18 points. The same progress (an increase of 18 points) and a similar position in the ranking of countries participating in the survey (third place in the EU and fifth among OECD countries) was also achieved by Polish students in the field of reasoning in natural sciences.

Table 4. on page 46.

Tertiary education

The increase in the quality of human capital and readiness to invest in its development is best reflected in the widespread trend to acquire higher education. Based on observation of the enrolment rate which is an objective measure of universality of education at this level of

schooling, it is possible to conclude that boom in tertiary education characteristic of Polish political transformation, yet came to an end. After steady growth in recent years this rate started to decline since academic year 2009/2010 (a decrease of the indicator by 3.3 percentage points in the academic years 2011/2012 to 2015/2016). The decrease in popularity of studies was mainly due to the fact that the number of graduates significantly outstripped the demand of economy and society for people with higher level of education. The decrease in the share of people enrolled in unified Master's studies was stalled. The previous sharp decline in the share of this group of students was due to dissemination of a system of studies based on three cycles of studies, resulting from the provisions adopted in the framework of the Bologna Process. From 2012/2013 academic year, the share of people enrolled in unified Master's studies started to increase and rose by 1.2 percentage points by 2015/2016 academic year. There was a systematic decrease (of 1.8 percentage points) in the share of students enrolled in first-cycle programmes. After a dynamic growth in previous years, the share of people acquiring knowledge in second-cycle programmes was stalled and there was a slight decrease (of 0.2 percentage points) in the share of this group of students in the academic years 2012/2013 to 2015/2016 .

For many years, the courses related to social sciences, journalism, information, economy, administration and law have been the most popular with university students. However, the proportion of graduates in these fields of education in the total number of graduates began to decrease steadily, from 40.4% for graduates of 2010/2011 academic year to 34.1% for graduates of 2014/2015 academic year, mainly in favour of fields related to science, technology, industry and construction which in that period recorded an increase of 7.8 percentage points. The increasing number of technical graduates should be associated with the programme of commissioned fields of study introduced by the Ministry of Science and Higher Education in 2008. This project, co-financed by the European Union under the European Social Fund, was aimed at increasing the supply of qualified specialists in the areas of particular importance for the development of a competitive and innovative economy. To encourage graduates to choose the speciality, the Ministry provided the best students of technical fields with high incentive grants and earmarked funding for universities which conducted these study programmes, in order to improve the quality and attractiveness of the education in these fields. During the academic years 2010/2011-2014/2015, a gradual increase in the number of graduates in the field of health and social welfare was also recorded, accounting for a 0.9 percentage point increase in the total number of graduates in the academic year 2014/2015 compared with 2010/2011. The increase in demand for medical graduates is determined by extending life expectancy, which results in growing elderly population requiring increased medical care.

Figure 12. on page 47.

In 2014, Poland was ranked 10th among the 28 UE countries in terms of tertiary graduates number in science, technology, industry and construction per a population of 1 000 (aged 20-29 years). This indicator reached the average of 19.1 persons.

Educational attainment of the population

Favourable changes in the system of education clearly affected the continuous improvement of the educational attainment of the population. During the years 2011-2015, a systematic increase (of 4.1 percentage points in total) was recorded in the percentage of people with higher education in the population aged 15 to 64 years. The analysis of the structure of education by gender shows that women are better educated than men and more likely to achieve higher education (in 2015, 29.1% of women had a university diploma, compared with 19.8% of men). Simultaneously, there was a decline in the percentage of people with basic vocational education, lower secondary, primary and incomplete primary (of 3.6 percentage points) and also in a share of people with secondary and post-secondary certificates (of 0.5 percentage points).

Figure 13. on page 48.

Mazowieckie Voivodship was by far the best in Poland in terms of the inhabitant's educational level. 33.5% of its population had a university degree and the ratio of people with the lowest education (vocational, lower secondary, primary and incomplete primary) was the smallest in Poland, accounting for 33.7% in 2015.

Poland is at the leading edge in the EU in terms of educational attainment. In 2015, Poland featured prominently with one of the highest rates of persons aged 25-64 with at least upper-secondary education (90.8% vs. the EU average of 76.5%). The figures are less pronounced in educational attainment of young people aged 30-34 (13th position shared with Slovenia) in comparison with other EU countries where 43.4% of young people had tertiary education. On the other hand, it should be noted that the rate for Poland was by 4.7 percentage points above the EU average. The indicator of average number of years in formal education measured for people aged 25 and more reflects a relatively high level of educational attainment of the Polish population. According to the estimations of Human Development Report Office, it averaged 11.8 years and was one of the highest among the European Union countries (In 2013, Poland was ranked 9th among the 28 member states).

Figure 14. on page 49.

Lifelong learning

According to the Labour Force Survey (LFS) results in 2015, 3.5% of people aged 25-64 reported participation in broadly taken education, including formal (school and tertiary education), as well as non-formal education (various courses). In the years 2011-2015, this indicator underwent gradual decrease (of 0.9 percentage points). The residents of Mazowieckie Voivodship showed the biggest interest in deepening and broadening their knowledge, where six percent of them (in 2015 by 2.5 percentage points above the national average) participated in various forms of lifelong learning.

Table 5. on page 49.

A slightly different picture of adult Poles' educational activity emerges from more detailed and reliable (due to a longer period of reference) international cyclical 'Adult Education' survey. During 12 months of 2011, 40.0% of people aged 25-64 years participated in a broadly taken education comprising all its forms, including self-education. There were by 4.2 percentage points more participants than during the reference period of the former edition of the survey which lasted from quarter IV 2005 to quarter IV 2006. More people participated in non-formal education (a rise from 18.6% in 2006 to 21.0% in 2011) and in informal

education, i.e. self-education (a rise from 25.4% to 29.0%). Participation in formal education hardly changed, from 5.5% in 2006 to 5.4% in 2011.

Table 6. on page 50.

Among all European Union countries, Poland took one of the lowest positions in the ranking of persons aged 25-64 participating in education. According to the Labour Force Survey (LFS), lifelong learning indicator for Poland was over half of the EU average (10.7%), reaching 4.0% in 2014. Likewise, the results of Adult Education Survey (AES) confirm relatively low educational activity of adult Poles. 24.2% of the surveyed Polish population aged 25 to 64 years participated in formal and non-formal education. Among the UE countries, only Romania and Greece had worse results.

Adult Competencies

The level of skills of Poles aged 16-65 years was measured within the framework of International Assessment of Adult Competencies PIAAC conducted during the years 2011-2012. The survey prepared by the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) took place in 24 countries. Its main goal was to measure skills important for the functioning of adults in many situations of private and professional life. These skills, measured on a scale of 0 to 500 points, were below the average level of competencies of inhabitants of OECD countries participating in the survey. Polish score in reading skills was by 5.9 points lower than the OECD average, while in the field of mathematical reasoning – by 8.9 points. The average skill level was higher among young people. Persons aged 16-24 reached 281.5 points in reading comprehension (by 14.6 points more than the entire population figure), while in the field of mathematical reasoning they scored 268.6 points (respectively, by 8.8 points more). Women performed better than men in reading comprehension (6.4 points difference), while there were no significant disparities in numeracy.

Table 7. on page 51.

Language skills of adult population

Foreign language skills are one of the factors underlying the development of human capital increasing with the progress in globalisation of information, work, science and entertainment. Language competences have an impact on staff mobility and higher competitiveness of the economy. They are indispensable for personal development, bigger civil activity and cohesion. They increase the competitiveness on labour market and, therefore, create more occupational opportunities. According to the results of 'Adult Education' survey conducted in 2011, nearly three quarters of the surveyed population aged 18-69 years declared the knowledge of any foreign language. The most numerous were the respondents who spoke only one language (38.5% of the total surveyed population). A great majority of one foreign language speakers described their language competencies as basic, comprising understanding and use of common everyday expressions referring to well-known objects and situations. The respondents who could speak more than one foreign language accounted for more than a quarter of the surveyed population (26.0%). The biggest number of respondents identified their first foreign language skills as intermediate (38.3%). An intermediate level covers reading comprehension and speaking skills within standard language, the ability to build simple utterances, describing own experience, telling about past events and quite fluent

communication skills. A relatively higher level of language competences was marked in respondents speaking two or more languages where 23.9% reported having mastered one of them, than in respondents with one foreign language competences, 7.0% of whom described it as fluent. An advanced level of language competences entails comprehension of a wide range of challenging texts and flexible speaking skills. The analysis of data regarding foreign language abilities showed that good knowledge of foreign languages was not prevalent in Polish community. Alongside a large number of persons without the knowledge of any foreign language (more than a third of respondents), 36.0% defined their language skills as merely basic. Slightly more than 28% described their language competencies as intermediate – the level which seems indispensable for meeting the requirements of today's economy based on knowledge, as well as for developing social contacts and full participation in the world's scientific and cultural achievements.

Table 8. on page 52.

A vast majority of respondents reported the knowledge of either English, Russian or German. English was the most popular of those languages, spoken at various levels of competences by over a third of adult Poles (37.0%). Other European languages, such as French or Spanish, were less popular (reported by respectively 2.6% and 0.6% of the respondents). According to The European Union authorities, the level of competences in the above mentioned five languages had influence on the human capital development. Hence, in accordance with the 'Adult Education' survey guidelines, these languages were foremost in the analysis of respondents' language competences (those who reported speaking more than two foreign languages). Relatively the highest level of language skills was recorded among English language speakers, 54.3% of whom reached at least intermediate level of competencies, followed by Spanish with 50.0%, 37.4% of persons speaking French and 35.5% of speakers of German reached intermediate and the highest level of competencies. It is noteworthy that respondents speaking the second most popular language – Russian described their language competences as poor (merely one in four persons in this group reached intermediate level). Apart from the analysed five foreign languages, it shows that Italian language enjoys relatively high popularity which even outnumbered Spanish. Italian language was spoken by more than 1% of adult Poles (by 0.5 percentage point more than Spanish language).

Figure 15. on page 53.

Poland was below the EU average in terms of dissemination of foreign languages and the level of language skills. According to the Adult Education Survey (AES) results, 61.9% of people aged 25 -64 reported the knowledge of any foreign language in 2011 (vs. the average of 65.8% in the EU countries). 24.7% could communicate in foreign language at intermediate level or above (vs. the average of 30.8% in the EU countries).

Labour market

Economic activity

The use of human capital in the labour market can be assessed primarily through the analysis of the economically active population's labour market status.

Table 9. on page 54.

The size of economically active population in Poland was very slowly but steadily increasing over the years 2011-2015. This growth in 2015 accounted for nearly 1% compared with 2011 (0.2% in urban areas and 2.3% among the rural population). It was primarily due to the 3.4% increase in the number of employed persons, as the unemployment decreased by 21.4% in the analysed years.

The biggest increase in economically active population was in Pomorskie Voivodship – 22.4% and Mazowieckie – 11.9%. However, a decline was noted in ten voivodships, the biggest in Lubuskie – 9.5%.

Figure 16. on page 54.

The increase in the size of economically active population and decrease in the number of economically inactive population had a direct impact on the value of economic activity rate which reached 56.2% in Poland in 2015, by 0.7 percentage points more than in 2011. The highest level of activity rate was reported in Mazowieckie – 61.5% in 2015 vs. 59.5% in 2011. Its lowest values were noted in 2015 in Zachodniopomorskie – 51.9% (an increase of 0.5 percentage points) and Warmińsko-mazurskie – 52.1% (an increase of 0.4 percentage points).

Figure 17. on page 55.

In changing situation on the labour market, education and knowledge and skills gained through education are one of the key factors of career success. It is confirmed by the fact that each year there are more economically active people with tertiary education in Poland. This growth made up 20.0% in the period 2011-2015. The Voivodships with the biggest increase in the number of economically active people with tertiary education in this period were: Opolskie, Pomorskie, Mazowieckie and Lubelskie - respectively 45.8%, 39.5%, 29.8% and 29.6% increase. The increase was the smallest in Śląskie and Lubuskie Voivodships (respectively 2.3% and 9.3%). It is noteworthy that the number of economically active people with education below tertiary decreased in most voivodships. It was particularly pronounced in the group of employed and unemployed persons with basic vocational, lower secondary, primary and incomplete primary education.

The degree of human capital use is reflected in the employment rate values. The values of this indicator in the groups aged 20-64 and 55-64 in Poland and in other European Union countries were collated for the purposes of this publication.

In 2015, the employment rate of people aged 20-64 accounted for 67.8% in Poland, which meant an increase of 3.3 percentage points compared with 2011. During the whole analysed period, there was a difference of over ten percentage points between the employment

rates of male and female populations aged 20-64. This difference, accounting for 14.7 percentage points to women's disadvantage in 2011, decreased to 13.8 percentage points in 2015. The highest value of this indicator occurred in Mazowieckie Voivodship where it reached 73.6% in 2015 (79.4% in men and 67.8% in women). Relatively the lowest value of the indicator, 61.8% in 2015, was recorded in Warmińsko-mazurskie (69.4% in men and 54.3% in women). In the years 2011-2015, the European Union recorded by a few percentage points higher value than Poland, although this difference has shown a slightly downward trend for the past few years.

Figure 18. on page 56.

In the 55-64 age group, the disparity in the employment rate between Poland and the European Union countries was more pronounced, although a slightly downward trend was also noted (from 10.3 percentage points in 2011 to 9.0 percentage points in 2015 to Poland's disadvantage). It should be noted, however, that the level of this indicator increased steadily in Poland, accounting respectively for 36.9%, 38.7%, 40.6%, 42.5% and 44.3% in 2011-2015. The residents of Mazowieckie Voivodship prevailed in the population of both men and women. In 2015, the employment rate in the 55-64 age group accounted for 62.8% for men and 42.8% for women.

The pension system obliging in Poland was the key factor influencing the age of exit from the labour market. Legislative changes introduced in 2008, consisting in elimination of early retirement and introduction of the so-called bridging pensions, as well as the pension reform of 2013, necessitated elongation of the retirement age, resulting in an increase in the average age of transition to retirement – from 59.8 years in 2011 to 61.6 years in 2015.

According to the Social Insurance Institution data, the residents of Mazowieckie retired the latest in 2011-2015 – at the mean age of 61.5 in 2011 and 63.0 years in 2015. In Śląskie Voivodship, people retired the youngest – at 57.1 in 2011 and 60.3 years in 2015. It was primarily due to miners' privilege to retire after 25 years of working underground, regardless of age.

Table 10. on page 57.

In 2015, Poland took 20th position (shared with Bulgaria) among all 28 European Union countries as regards employment rate in 15-64 age bracket. This rate for Poland was 62.9%, by 3.2 percentage points below the EU average. 8 member states recorded lower values than Poland: Cyprus and Slovakia (62.7% each), Belgium (61.8%), Romania (61.4%), Spain (57.8%), Italy (56.3%), Croatia (55.8%), Greece (50.8%). The rate exceeded 70% in eight countries: Austria, Czech Republic, Estonia, Denmark, The Netherlands, Germany, Sweden and Great Britain; the most in Sweden – 75.5%.

Wages and salaries

The results of the wage and salary survey conducted in 2010, 2012 and 2014 show the effects of investment in human capital through raising the level of education. They also indicate that there are considerable discrepancies in men's and women's remuneration, irrespective of educational level.

The data presented in the graph illustrate the direct relationship between the level of education and gross income. The relationship is the more visible, the higher the formal educational level. Smaller wage differentiation in persons with secondary or lower education may indicate that employees' skills play the greater role here. In October 2014 in Poland, people with at least master's, doctor's, or medical doctor's degree or equivalent received the highest average gross salary. In male population, the salary amounted to PLN 7,092.27 and was by 72.7% higher than the total average, while women's remuneration was by 19.8% above the average in the same group.

Both men and women with at least a master's, doctor's, or medical doctor's degree or equivalent received the highest remuneration in Mazowieckie Voivodship, out of all regions in Poland. Men's remuneration amounted to PLN 9,008.27 i.e. by 57.2% more than nationwide, while women's remuneration was above the group average by 6.2%.

The Voivodship with the relatively lowest salaries in the group in 2014 was Lubelskie (PLN 5,233.10 men and PLN 4,203.14 women). The gap in gross salaries between persons having tertiary education with academic degree, master's degree or equivalent and those with general secondary education reached 74.0% (89.3% in male population and 67.9% in female population). There is also a significant difference between the wages of people with vocational secondary education and those with basic vocational education. In October 2014, people with vocational secondary education received an average gross remuneration of PLN 3,474.14 – by 17.4% more than those with vocational education. The considerable discrepancy in men's and women's remunerations was particularly pronounced in the groups of the best and the least educated people. In the group of people with at least master's, doctor's or medical doctor's degree or equivalent, men earned by 44.18% more than women. Men with Engineer's or Bachelor's degree (Licentiate), a degree in economics or equivalent earned by 45.5% more than women, with vocational secondary education – by 26.7% more, with general secondary education – by 27.9%, and basic vocational education – by 39.6% respectively.

Figure 19. on page 58.

Employees in the public sector units earned on average more than persons employed in the private sector. In October 2014, the public sector average total monthly gross earnings (PLN 4,356.82) were by 9.4% higher than in the private sector and by 6.1% higher than the country average. A similar tendency was noted in 2010 and 2012 years.

Figure 20. on page 59.

The relation between gross income and educational level shows that persons with higher education earned decidedly more in private sector. In 2014, the average total monthly gross remuneration of employees with at least master's, doctor's or medical doctor's degree or equivalent in private sector amounted to PLN 6,547.62 i.e. by 29.3% more than in public sector. (In 2012, respectively PLN 6,318.72 and 29.3%, while in 2010 – PLN 6,021.94 and 36.3%).

Employees having secondary or lower education earned more in public sector. For example, gross income of persons with basic vocational education amounted to PLN 3,390.50

in October 2014 and was by 18.6% higher than in private sector (In 2012, respectively PLN 3,249.83 and 20.6%, while in 2010 – PLN 2,963.78 and 21.1%).

The above analysis leads to the conclusion that manual workers had better earnings in public than in private sector, whereas the employees with the highest qualification were better paid in the private sector.

Presenting their survey findings for 2014, OECD confirmed that higher levels of education result in higher earning power. Individuals with an academic degree or title can count on twice as big earnings as those with secondary education (in Poland the gap reached 74%). On each level of education women earned much less than men. Only in six countries: Belgium, Spain, Slovenia, Sweden and Turkey, women with higher education earned 80% of their male peers' remuneration. The ratio stood at 65% in Brazil and Chile, whereas in Poland – at about 69%.

Mismatch in the labour market.

In 2011-2015, as in previous years, the structural mismatch in the labour market was observed in Poland. This situation led to high unemployment in certain occupational groups on the one hand and the shortages of workers in other occupations, on the other. According to data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy, maintenance/warehouse worker was a deficient occupation in 2015, like in prior years, i.e. there were more job offers than unemployed person's applications. Job offers outnumbered job applications by 37.6 thousand. Other most deficient occupations in terms of labour force supply were: sales representative (25.1 thousand), warehouse person (19.7 thousand) and general office clerk (17.7 thousand).

Among the surplus occupations, the job of a sales person prevailed in most voivodships, like in 2011. In 2015, there were by 103.1 thousand more unemployed sales persons than job offers. Other surplus occupations were: economic technicians (38.3 thousand), cooks (37.0 thousand), locksmiths (32.6 thousand), and mechanic technicians (26.2 thousand).

In 2015, the highest labour surplus in professions requiring higher education was recorded in the following jobs: economist (by 18.3 thousand more unemployed persons than job offers), education methods specialists (17.2 thousand) and policy administration professionals (14.2 thousand). This was certainly due to a mismatch between the structure of education and the labour market needs.

Newly created and liquidated jobs have a direct impact on situation of particular occupations on the labour market. 595.8 thousand new jobs were created in 2015 (by 15.4 thousand more than in 2011), while 317.6 thousand jobs were liquidated (by 111.7 thousand fewer than in 2011). Mazowieckie Voivodship recorded the biggest number of new jobs (123.9 thousand), whereas Podlaskie Voivodship – the smallest (12.0 thousand).

Figure 21. on page 61.

It is noteworthy that unoccupied jobs are included in the total number of newly created jobs. At the end of 2015, there were 15.8 thousand vacancies, mainly in manufacturing – 3.5 thousand, in trade; repair of motor vehicles – 2.7 thousand, in information and communication – 2.4 thousand unoccupied jobs. The most in-demand jobs were professionals, craft and related

trades workers, service and sales workers, plant and machine operators and assemblers, technicians and associate professionals.

Figure 22. on page 61.

The analysis of job vacancies in the years 2011-2015 shows that a decrease (7.9%) in the number of job offers was only recorded in the group of craft and related trades workers. The demand for public government representatives, senior officials and managers, as well as skilled agricultural and fishery workers remained stable. Job vacancies increased in the remaining occupational groups: elementary occupations – by 43.6%, plant and machine operators and assemblers – by 40.0%, technicians and associate professionals – by 33.3%, professionals – by 30.5%, service workers and shop and market sales workers – by 29.2% and clerks – by 27%. It is noteworthy that the distribution of vacancies was uneven across voivodships. The most vacancies, out of their average number (71.6 thousand) in 2015, were in Mazowieckie Voivodship – 17.6 thousand, Śląskie Voivodship – 8.0 thousand, Wielkopolskie Voivodship – 7.7 thousand and Dolnośląskie Voivodship – 6.7 thousand. The lowest number of vacancies was recorded in Podkarpackie and Podlaskie Voivodships – 1.1 thousand in each.

Structural mismatch is mainly due to the relatively low labour mobility. Small scale of internal migration from areas of low demand to areas of higher demand results in the spatial concentration of unemployment. Less developed regions with less demand for labour are the areas with the highest unemployment rates in Poland. Shortages of work force are concentrated in fast-growing regions, especially in large urban areas.

Figure 23. on page 62.

Intensity and rate of unemployment are the main indicators describing labour market mismatch that show differences between labour force supply and demand. It is also worth to analyse the situation of persons being on the borderline between employment and unemployment, as well as between unemployment and economic inactivity. They tend to change their status on the labour market and waver between employment and unemployment. These are: underemployed part-time workers who would like to work additional hours weekly and are available to do so, persons seeking work but not immediately available and persons available for work but not seeking it. The sum of unemployed persons, potentially economically active persons and underemployed part-time workers gives the impression of not fully used potential labour resources.

Persons belonging to these three categories totalled 2,289 thousand (of which 51.2% females) in 2015 vs. 2,696 thousand (of which 51.4% females) in 2011. The unemployed population decreased in the survey period by 21.4% (males – by 18.1%, females – by 24.8%). At the same time, the number of underemployed part-time workers who would like to work additional hours weekly increased by 4.5% (males – 2.4% down, females – 9.2% up). Persons not seeking work but ready to take it decreased in number by 10.8% (males – by 12.9%, females – by 9.1%). Relatively the smallest changes (2.0% increase) were noted among inactive persons seeking work but not ready to take it (males – 7.0% up, females – 1.7% down).

Based on the Eurostat data, the job vacancy rate in European Union countries ranged from 1.4% in 2011 to 1.6% in 2015. Among the 28 EU member states, the highest rate in 2014 was recorded in Germany (2.9%), Malta (2.5%), Great Britain (2.3%) and Belgium (2.2%). The job vacancy rate was below 1% in 15 countries, the lowest (0.4%) in Latvia. In Poland, the value of this indicator accounted for 0.5%.

Culture

Readership

In the survey period, local government institutions and non-governmental organisations initiated, using the potential of public libraries, the promotion of readership as part of strategies and programs addressed to the population or specific population groups. The main task of the library is to promote readership in local community. In 2011-2015, the number of public libraries in Poland fell from 8,290 in 2011 to 8,050 in 2015. 1,674 specialist libraries functioned in Poland in 2015 – scientific libraries accounted for the most numerous group of specialist libraries – 59.8%. The biggest number of public libraries operated in rural areas – 65.7%. Despite the continuing downward trend, libraries are the largest group of cultural institutions operating in Poland.

There was a decrease in the number of active borrowers registered in public libraries in 2015. The highest rate of borrowers in 2015 was recorded in Małopolskie Voivodship – 197 borrowers per 1000 inhabitants were registered in public libraries. During the analysed period, the number of readers increased the most in Pomorskie (from 141 in 2011 to 165 in 2015), accompanied by a 17.9% decrease in the number of borrowed volumes per reader. The largest percentage of readers was recorded in the 25-44 age group – 28.0%. Taking into account the structure of readers, pupils and students were the largest group – 43.6%, while working population accounted for 34.3% of all registered readers in public libraries. More and more public libraries hold licenses to access to books, journals and databases available on the network, which helps the readers use them. In 2015, the percentage of computers available to readers in public libraries reached 56.6% of the total number of computers in library records, 97.5% of which had Internet access.

Table 11. on page 64.

In 2015, The National Library published a report on readership in Poland. 37% of the respondents reported having read at least one book during the year. The highest percentage of people using the resources of public libraries was recorded in respondents aged 15-19 years and in the group of students. Along with the development of digitalization, readers are increasingly switching to texts in electronic format. 5% of the respondents declared reading books online.

Educational activities in cultural institutions

The aim of cultural institutions is to promote and develop knowledge, experience and skills. Thanks to a large number of cultural institutions, the inhabitants have easier access to various cultural and educational events. To achieve a high level of interest in organised activities, the preferences of local communities should be taken into account. These institutions create active social attitudes among children and youths by offering them active leisure

activities. Local governments support financially a lot of projects of individual organisations whose aim is to promote culture. In 2015, there were 360 centres of culture, 673 cultural establishments, 1,408 cultural centers, 327 clubs and 1,302 community centres in Poland. The vast majority of institutions that operated in rural areas were community centres - 94.0% of all community centres, and cultural establishments - 60.4%. 76.1% of all clubs, 60.3% of centres of culture and 58.7% of cultural establishments operated in urban areas. Małopolskie and Podkarpackie Voivodships each recorded 12.2% of all cultural establishments countrywide. The largest number of this type of cultural institutions was recorded in Małopolskie Voivodship – 444, Śląskie – 366 and Podkarpackie – 352, while the smallest – in Lubuskie (78).

Figure 24. on page 65.

Cultural competences acquired by individuals foster the creation of new ventures and the attitude of openness in taking action for the sake of the community. Exhibitions, tourist, sports and recreation events attracted no lesser interest in 2015. City dwellers chose visiting exhibitions more often – 2,620.6 thousand visitors. The inhabitants of rural areas, however, were more interested in tourist and sports events – 1,390.0 thousand participants. Comparing the years 2015 and 2011, the total number of people participating in selected cultural events decreased by 0.6%. Prelections, meetings and lectures were the most popular with residents of Mazowieckie Voivodship where 248.5 thousand people attended the events. Exhibitions held in cultural establishments, cultural centres, clubs and community centres were visited more frequently by city dwellers.

Cultural institutions also offer courses. A high percentage (61.7%) of pupils and students recorded in courses in 2015 showed a big children and youth's interest in this form of education.

Participation in cultural events

In 2011-2015, public involvement in cultural life varied across voivodships. The availability of cultural institutions was a factor affecting participation in cultural events. The majority of cinemas, galleries and institutions were located in cities. Cinemas have a varied repertoire of both Polish and foreign films on offer. Recent years have shown a growing number of screenings in fixed cinemas in Poland. In 2015, the most screenings per fixed cinema were recorded in Kujawsko-pomorskie, Śląskie i Pomorskie Voivodships, the fewest in Lubelskie. In 2015, as compared with 2011, there were by 15.6% more spectators (per 1000 population) in fixed cinemas nationwide. The number of spectators in fixed cinemas stood at 25 persons per screening during the analysed years. It is worth noting that in addition to screenings, cinema offered, i.a. meetings and prelections. 409.8 thousand people attended such type of events in 2015, the most in Mazowieckie and Śląskie Voivodships (112.6 thousand and 71.5 thousand participants respectively).

A wide offer of theatres and musical institutions proves that this form of participation in culture is still attractive. In 2015, the spectators and audience in theatres and musical institutions amounted to 313 people per 1000 population – by 29 people more than in 2011. The number of performances and concerts per institution increased from 310 in 2011 to 320 in 2015.

Table 12. on page 66.

In addition to exhibitions, galleries organise educational events. In 2015, galleries held a total of 4.1 thousand readings, lectures and meetings with authors, as well as 9.6 thousand lessons and workshops.

Museums offer educational activities every year. The number of educational events held in museums in 2015 amounted to over 140.8 thousand, more than 56% of which were museum lessons. The inhabitants of Mazowieckie Voivodship participated in nearly 24.1 thousand museum lessons on the largest number of topics. The fewest activities of this kind took place in Lubuskie – 659 lessons.

Data published by the European Commission show that 52% of the European Union residents watched a film at the cinema and 35% listened to a live concert during 12 months preceding the survey (Special Eurobarometer) conducted in the second quarter of 2013. More than half (52%) of respondents visited a museum, art gallery or historical place at least once. 28% of the EU respondents watched a theater performance, and 18% watched a dance spectacle, ballet or opera.

Science, technology and innovation

The use of new technologies

The percentage of households with Internet access in Poland has been increasing each year. 66.6% of the households had Internet access at home in 2011, while in 2015 – 75.8%. Lack of appropriate telecommunication infrastructure was one of the reasons why a quarter of households had no Internet access. For some groups of the society, however, not the cost or technical problems with Internet connection is a barrier in using the Internet, but a conservative approach to life or slower adjustment to modern technologies.

In the ranking of households with the Internet access in the EU countries, Poland was on the 20th position in 2015. It was below the EU average which was 83%, and far behind the leading countries – Luxembourg where the Internet access index reached 97%, Netherlands (96%), Denmark (92%), Sweden and Great Britain (91%). Comparing to 2014, the highest increase in households with the Internet access was noted in Croatia (9 percentage points) and Romania (7 percentage points).

The number of households with the Internet access in 2011-2015 grew both in urban and in rural areas. The slowest growth during that period was noted in cities with up to 100 thousand inhabitants – 7.1 percentage points, while in rural areas and larger cities it approximated 10 percentage points.

Table 13. on page 67.

The analysis of the community of people aged 16-74 who used the Internet during the three months preceding the statistical survey showed that the majority – 65.7% in 2015 – were not older than 44. People with secondary education were the largest group of the Internet users and they were ahead of those with tertiary education. The smallest group were people on lower than secondary educational level (in 2015, they accounted for respectively 57.8%, 31.6% and 10.6%).

The Internet user community varied according to their labour market status. The economically active population was the largest group (70.3%) in which own-account workers and employed persons prevailed. Farmers with 3.6% share were the smallest group of the Internet users.

Table 14 shows indicators concerning overall digital skills of people aged 16-74 years, both Internet users and digital illiterates.

Table 14. on page 68.

The most numerous group of respondents were those who reported having no digital skills (32.6%), and their proportion was slightly higher in women (33.6%) than in men (31.5%). The differences by age groups were very clearly marked. Whereas 2.1% of people aged 16-24 did not have any digital skill, digital illiterates constituted a vast majority in the age groups 55-64 and 65-74 years. In terms of labor market status, the lowest digital skills were reported in retirees, pensioners and others (65.8% of people without any digital literacy), as well as in farmers (47.5%) and unemployed persons (40.7%). Merely 0.8% of people in education were digitally illiterate.

15.1% of the surveyed population had post-basic digital skills. This percentage exceeded the average value for the whole population under 44 years. As regards the level of education, respondents with higher education definitely stood out (34.7% of them had post-basic digital skills). The corresponding rate for those with secondary education was 8.9%, while lower educated people accounted for 11.9%. We can also see that large city dwellers had higher skills (24.4% had post-basic digital skills) than residents of smaller towns and rural areas (12.5% and 10.1% respectively).

Figure 25. on page 69.

The main objective of private use of the Internet in 2015, similarly as in previous years, was mailing (79.4% of all users) followed by reading and downloading newspapers (68.6%) and searching for information about goods and services (62.1% of the users). Slightly over 60% were using social networking services such as Facebook or NK. The most noticeable decline in interest concerned instant messengers whose users dropped in number by 35.8% over the years 2011-2015.

Employed in R&D

Persons employed in the R&D include all persons directly involved in R&D activities, both professional staff and support staff who devote at least 10% of their total working time to this activity.

The employment rate in Research and Development (R&D) in the European Union countries in 2014, measured by the proportion of R&D employees in the economically active population, reached the highest value in Denmark (2.02%), Finland (1.95%) and Luxembourg (1.94%). Poland with the rate 0.60% was ranked below the European Union average which stood at 1.14%.

In 2014, R&D sector employed a small percentage, around 1.0% of the total number of persons employed in Poland. As compared to 2010, the number of R&D personnel increased by 18.2% reaching 153.5 thousand. The number of persons with the title of professor and with a scientific degree of habilitated doctor did also increase from 2013 (by respectively 5.8% and 13.3%), while the number of doctors remained stable comparing to previous year. There were by 7.9% more people with a Master's, Bachelor's (Licentiate) or equivalent degree found employment in R&D sector.

Table 15. on page 70.

According to the 2014 data, women accounted for 39.3% of all persons employed in R&D, yet the percentage varied according to their educational level and job position. Women with a title of professor made up 23.5% of employed persons, whereas 35.4% had a habilitated doctor's degree and 48.5% of employed women had a doctor's degree.

Mazowieckie Voivodship recorded the most R&D employees – 28.0% in 2014. They were followed by Małopolskie (12.2%), Wielkopolskie (9.2%), Śląskie (9.1%) and Dolnośląskie (7.6%). The Voivodships with the fewest people working in R&D were Lubuskie (0.7%), Świętokrzyskie (1.0%) and Opolskie (1.1%).

Protection of intellectual property

To evaluate and compare the innovatory economies across countries and regions, indicators relating to the protection of intellectual property may be applied. They are calculated using data on reported and patented inventions, submitted utility model applications and granted protection rights.

Patent, as the exclusive right to the invention, may be granted by a national authority (in Poland, the Patent Office of the Republic of Poland), or international, such as the European Patent Office (EPO – European Patent Office) which grants European patents.

Comparing 28 European Union countries, Poland was ranked 20th in 2015 in terms of the number of patent applications reported to EPO per 1 million inhabitants. The countries much more active in this field, namely more than twice the EU average, were: Sweden and Finland (more than 300 reported inventions per 1 million inhabitants), as well as Germany, Denmark and Austria (the indicator in the range 230-256), which is indicative of high development of knowledge-based economies in those countries. In Poland, the value of this indicator had been increasing systematically and averaged 15.99 reported patents per 1 million inhabitants in 2014.

Figure 26. on page 71.

3,941 inventions were reported at the Patent Office of the Republic of Poland in 2014, i.e. by 7.0% fewer than in 2013. At the same time, the number of granted patents increased to 2,490 in 2014, which was by 6.9% more than in 2013. There were 913 utility models submitted at The Patent Office in 2014, which means a decrease of 7.4% comparing to 2013. The number of granted protection rights fell by 5.6% and amounted to 586 in 2014.

For comparisons across the voivodships in Poland, indicators relating to the number of patent and utility model reports, granted patents and protection rights per 100 thousand

people were applied. The values of these ratios are significantly territorially differentiated. They are presented below on the basis of the 2014 data.

In terms of the number of employed persons in R&D, Mazowieckie Voivodship recorded the highest rate of both reported patents (17.1) and granted patents (9.5%). The most utility models per 100 thousand inhabitants were reported in Śląskie Voivodship – 4.0. The lowest values, not exceeding 1.6, were recorded in Lubuskie, Podkarpackie and Kujawsko-pomorskie. The highest rate of granted protection rights was noted in Śląskie – 2.4 and Małopolskie – 2.2, while the lowest value (up to 1.0) was recorded in Lubuskie, Warmińsko-mazurskie, Dolnośląskie and Opolskie.

Economic determinants of human capital development

The expenditure of the state budget and local government units

The process of creating and maintaining the human capital understood as investment in education and development of science is not only related to the cost-intensive individual households, but first of all to the costs borne by the state.

Figure 27. on page 72.

The expenditure on sections crucial for the development of human capital in 2014 accounted for 9.9% of the state budget expenditures. Its share increased by 1.0 percentage point compared to the prior year.

Expenditure on higher education in 2014 amounted to PLN 14,390 million and was allocated to the tasks whose aim was to ensure universality of higher education, equal educational opportunities and to raise the quality of education and educational level of the population. 83.4% of this amount were funds expended on teaching activities in higher education institutions, whereas 12.0% supplied financial assistance fund for undergraduate and doctoral students.

Education and educational care were financed mainly from the educational part of the general subsidy, which in 2014 amounted to PLN 39,500 million, and social financial support grants transferred to the budgets by local government units.

The state budget finances schools and educational establishments run by the government and institutions such as local education offices, Central and Regional Examination Commission, Voluntary Labour Corps. These funds also covered expenditure on educational tasks implemented in reformatory schools and in diagnostic and consultative family centres. In 2014, these expenditures were allocated PLN 4,100 million, i.e. by 39.3% more than in the previous year.

Figure 28. on page 73.

Budgetary expenditures of local governments on education reached PLN 57,733 million in 2014 and accounted for 29.3% of the total budgets. They increased by 2.5% comparing to 2013.

Based on the data published by Eurostat, the amount of the public expenditures on education, at all educational levels, in the 28 European Union countries, in 2013 was on average 5.34% of the Gross Domestic Product. The highest rate of expenditures on education in relation to GDP was recorded in Sweden – 8.75%, Finland – 7.16% and Cyprus – 7.07%. The lowest indicator among the European Union countries was recorded in Romania – 2.70% and Latvia – 3.37%. In Poland the amount of the public educational expenditures at all educational levels was 5.00% of GDP in 2013.

The state budget expenditure on health care in 2014 reached PLN 7,358 million, i.e. by 2.3% less than in 2013. Activities financed from public funds in the area of health, aimed at improving the health of Polish population and ensuring appropriate level of medical staff training, access to highly specialized services and emergency medical services, implementing health policy programs, access to safe, quality and effective medicinal products and medical devices, etc.

Health care expenditure from local government budgets amounted to PLN 3,675 million in 2014 – by 4.67% less than in 2013. The value of public expenditure on health care incurred by local governments per capita in Poland averaged PLN 95.51 in 2014. The highest expenditure was incurred in Mazowieckie Voivodship – PLN 120.55 per person, the lowest in Opolskie Voivodship – PLN 62.44 per person.

PLN 5,002 million, i.e. by 4.4% more than in the previous year, was spent in the field of science in 2014. These were mostly grants for statutory activities of scientific institutions and own research of universities, as well as for research and targeted projects, including strategic research programs and development tasks.

One of the basic indicators to measure progress of the goals of the Europe 2020 strategy is the ratio of intramural expenditures on R&D to the Gross Domestic Product. The target of this strategy is to achieve expenditure at 3.00% of GDP. Based on the Eurostat data, this indicator averaged 2.04% in the EU states in 2013. The highest rate of R&D expenditure was recorded in Finland – 3.17% and Sweden – 3.15%, Austria – 3.06% and Denmark – 3.02%, the only countries which exceeded 3.00%. In Poland, this indicator was 0.94% of the GDP in 2013.

Cost of education

Since 2007, there has been a systematic increase of over 5.0% in the individual cost of education from year to year. In 2015, the cost increase represented 6.4% compared to 2014. The annual cost of educating one student was PLN 17,421 in public institutions and PLN 7,913 in non-public higher education institutions. The percentage increase of the individual education cost in public higher education institutions reached 7.9% on prior year. Non-public higher education institutions recorded a 3.7% decline.

The costs of higher education teaching activities in 2014 increased by 4.0% on the previous year, while expenditures from the financial aid fund and own scholarship fund went up by 5.0%.

Figure 29. on page 75.

24.3% of undergraduate and doctoral students enrolled in colleges and universities benefited from financial support in 2015.

Social determinants of human capital development

Availability of education and work

The choice of education and career path is determined by many factors. In addition to personality traits or predispositions, parents' education also plays a significant role. The study conducted in 2011 confirmed that children whose parents had primary or lower education frequently ended education at primary school level – 75.8%. In 2011, the surveyed persons with primary or lower education were asked about their parents' educational level at the time when the respondents were 14 years old. It showed that 11.2% of the parents achieved basic vocational education, 2.2% – incomplete secondary or secondary education (vocational or general), 0.3% – tertiary or incomplete tertiary education (including post-secondary). Among people with tertiary or post-secondary education, the breakdown in 2011 was as follows: 17.7% of the 14-year-old respondents' parents had primary or incomplete primary education, 30.3% – vocational, 30.1% – incomplete secondary or secondary education, 19.7% – tertiary or incomplete tertiary. In 2011, 37.5% of the surveyed men and 40.5% of women indicated that their parents had primary education at the time when the respondents were 14 years old. 34.2% of men and 30.7% of women indicated, respectively, vocational education of their parents, while 16.8% of men and 16.1% of women – incomplete secondary education or secondary education. 7.0% of men and 7.2% of women were brought up by parents or guardians who attained tertiary or incomplete tertiary education (including post-secondary).

Figure 30. on page 76.

In 2012, a survey on influence of educational attainment of parents on their children was conducted in OECD countries. Data presented in Education at a Glance 2014 show that in the countries participating in PIAAC survey nearly 40% of adults aged 25-64 who completed education achieved a higher level of education than their parents. The biggest gap was noted in the following countries: Finland, Belgium, Korea and Russia where more than 55% adult children had educational attainment higher than their parents. More than 30% of children whose parents did not receive education higher than secondary finished their education below lower secondary education. However, more than 45% of children of parents without secondary education received secondary or upper secondary education. Nearly 20% obtained a higher education diploma. Poland, Austria, Czech Republic, Germany, Italy, Slovak Republic, Spain and USA were countries in which more than half of adults were on the same level of education as their parents. In all analysed countries, at least 35% of persons aged 20-34 with tertiary education had at least one parent with tertiary education. In Canada, Estonia, Germany, Norway and Sweden, the rate of such persons was nearly 65%. On average, 12% of adult children's educational attainments were lower than their parents'. In Austria, Denmark, Estonia, Germany, Norway, Sweden and USA this indicator had a value of more than 15%.

Access to education is a form of equality alignment during early education and includes access to additional classes in primary and lower secondary schools. The number of children participating in various types of classes in primary school is increasing, which is indicative of children's needs in that matter as well as the increasing possibility of providing classes for children's specific needs. In the period of 2011-2015, the increasing number of primary school pupils attending additional classes was recorded both in urban and rural areas, primarily speech therapy classes (65.0 percentage point increase) and therapeutic classes (36.0 percentage point increase). The number of pupils attending didactic-compensatory classes remained stable (456-530 thousand children), while the number of participants in corrective-compensatory classes was steadily increasing from 2011. In 2015, 179,893 pupils attended this type of classes, i.e. by 15.2 percentage points more than in 2011. By contrast, the number of students attending corrective-compensatory classes and didactic-compensatory

classes in lower secondary schools slightly increased (by 4.8 and 1.4 percentage points respectively). The number of lower secondary school students attending speech therapy classes and therapeutic classes decreased during 2011-2015 – respectively by 3.7 and 3.56 percentage points.

The data on registered unemployment rate among people under 25 years of age show that the youth's situation on the labour market has been improving in recent years. In 2011, the unemployment rate among people under 25 was 21.0% (men – 20.1%, women – 21.8%). In 2015, it decreased to 15.1% (men – 14.5%, women – 15.8%). During the survey period, unemployment declined the most among people with general secondary education – by 1.8 percentage points (men – by 1.2 percentage points, women – by 2.3 percentage points) and with post-secondary and vocational secondary education – by 1.3 percentage points (men – by 1.2 percentage points, women – by 1.3 percentage points). Unemployment among people with lower secondary education and below decreased by 1.2 percentage points (men – by 1.8 percentage points, women - by 0.7 percentage points). This does not change the fact that unemployment was the highest in these groups (respectively 3.1%, 4.2% and 3.4% of all registered unemployed persons). Unemployment among people with vocational education decreased by 0.9 percentage points and in 2015 reached 3.3%. The unemployment rate among men decreased by 1.2 percentage points and among women by 0.7 percentage points. The registered unemployment among the university degree holders decreased by 0.7 percentage points during the four analysed years, to 1.2% at the end of 2015. The number of young men with tertiary education without a job in this period accounted for 0.6% (it decreased by 0.4 percentage points on 2011), the number of jobless women decreased by 0.9 percentage points and reached 1.7%. In 2015, the smallest percentage of unemployed people under 25 was recorded in Dolnośląskie Voivodship – 11.8% of all registered unemployed persons (9.8% men, 13.7% women). The biggest unemployment rate in people under 25 years was recorded in Małopolskie Voivodship – 18.0% (18.4% men, 17.6% women) and Lubelskie – 17.8% (17.7% men, 17.8% women). The unemployment rate among young people decreased in all voivodships in 2011-2015. The biggest decrease in unemployed persons aged 25 and less was in Małopolskie (8.2 percentage points) and Wielkopolskie (7.5 percentage points). The smallest decrease (4.6 percentage points) was recorded in Świętokrzyskie and Zachodniopomorskie.

Based on the data published by Eurostat, unemployment particularly affects young persons aged 15-24 years. 4,646 thousand persons under 25 years were unemployed in the 28 European Union countries in 2015, of which 3,160 thousand people in Euro zone. Unemployment rate among young Europeans in December 2015 was respectively: EU28 – 20.3% (in December 2014 – 22.2%), Euro zone 22.4% (in December 2014 – 23.8%). Unemployment among young people was a key issue especially in Greece (49.8%), Spain (48.3%), Croatia (43.0%) and Italy (40.3%). In Poland, unemployed young people accounted for 20.8% in 2015 (based on the Labour Force Survey data). The lowest values of unemployment rate among persons under 25 years were observed in Germany – 7.2%, Austria – 10.6% and Denmark – 10.8%.

NEET (Not in Employment, Education or Training) indicator is noteworthy. It represents young people that don't work, don't learn or study and don't participate in any form of education. NEET includes young people looking for a job, not interested in finding a job or for any other reason excluded from the labour market (long-term sick, disabled persons, child or relative caring). Based on the Eurostat data, 12.0% of the EU residents aged 15-24 were economically inactive in 2015. The rate of NEET varies across countries; the highest was in Italy (21.4%), Bulgaria (19.3%), Croatia (18.5%) and Greece (17.2%), the lowest in Netherlands (4.7%), Denmark, Germany and Luxembourg (6.2%) and Sweden (6.7%). In Poland, this indicator was 11.0% in 2015.

Figure 31. on page 78.

Analysing data on duration of unemployment by educational level in 2015, it is clear that the most people found employment within more than 24 months after registering with the labour office, regardless of the completed education – 24.3% (women – 26.7%), while 28.2% of people with at most lower secondary education sought jobs for more than 24 months (32.5% women) and with university degree – 17.0% (women – 16.9%). 19.2% of unemployed people took up jobs within 1-3 months (women – 17.5%), the most people with university degree – 22.9% (women – 22.3%). The unemployment rate in particular age groups was as follows: persons aged 18-24 accounted for 19.0%, persons aged 25-34 – 27.8%, persons aged 35-44 – 19.3%, persons aged 45-54 – 25.4%, persons aged 55-59 7.1% and over 60 years – 12.3%. 29.0% of people aged 18-24 found employment within 1-3 months, as compared to 16.2% of the unemployed aged 45-54 years, 14.4% aged 55-59 years and 12.3% aged over 60. 8.5% of unemployed people aged 18-24 managed to find a job after more than 24 months seeking. Persons aged 55-59 accounted for, respectively, 33.3%, while 60 and more years old – 38.8%. The most women who found a job within the first three months after registration were aged 18-24 – 25.8%, compared to 15.2% of women aged 35-44, 15.6% of 45-54 years old, 13.9% aged 55-59 years and 10.6% of females aged 60 and more years. 11.2% of women aged 18-24, 35.1% of 55-59 years old and 42.5% aged over 60 years took more than two years to find a job. It is noteworthy that unemployed women aged 18-24 accounted for 15.8% of unemployed females, women aged 25-34 – 31.9%, while women aged 55-59 represented 10.4% and 1.4% women aged 60 years and more.

The influence of working conditions on quality of life

Work or lack of work affects life in many ways. The recent Social Diagnosis survey, conducted in 2015, shows that 46.1% of respondents were satisfied with their work, and 46.0% with their educational attainment. 40.8% were satisfied with their achievements and 24.8% with their future prospects.

Despite the improved situation on the labour market, nearly 30% of workers are employed on the basis of various types of temporary contracts. Temporary contracts and civil law agreements do not guarantee the stability of employment. Simultaneously it is noteworthy that the percentage of people employed for an indefinite period is slightly increasing alongside a gradual decrease in the percentage of the self-employed and employed under civil law contracts.

The results of the modular 'Non-standard forms of employment and undeclared work' conducted in the fourth quarter of 2014 together with the Labour Force Survey show that 6.9% of all employees worked within the non-standard forms of employment. The object of the survey were forms of employment other than an employment contract, i.e. commission agreements, specific task contracts, managerial contracts and other contracts of employment and self-employment. For 4.4% of people working within the framework of non-standard forms of employment this was the main occupation. The majority were men - 53.1% (against 46.9% of women), city dwellers - 78.7% (against 21.3% of rural residents). For 92.5% of people who had concluded various types of civil law contracts, it was the main and the only work performed during the survey period, and 80.2% worked on these terms not by their own choice. Taking

account of all working people, 3.3% of the population worked in their main jobs under civil law contracts or as self-employed with no choice of other forms of employment.

Table 16. on page 79.

51 occupational groups were distinguished among the economically active respondents of the Social Diagnosis. The following categories were covered: number of years in education, number of hours worked during the week, commuting time, the percentage of people who changed jobs within the past two years, the percentage of people satisfied with work, work-related stress, etc. The average time spent in education was 13.6 years. Academic teachers spent the longest time in education - 19.7 years. Lawyers were 18.3 years in education, 17.8 years - creators, artists, writers and journalists, and 17.7 years - doctors, dentists and veterinarians. Farmers producing for their own needs spent the least time in education (10.5 years), as well as auxiliary workers in mining and construction (10.7 years). On average, we spend at work 41 hours weekly. Truck and bus drivers work the longest hours - their working week is 47 hours. Doctors, veterinarians and dentists, IT specialists, welders, and passenger car and lorry drivers each work 46 hours a week. Primary school teachers work 31 hours a week. Secondary school teachers spent 34 hours a week at work. Farmers producing for their own needs reported having worked 33 hours per week. The most satisfied with their jobs were doctors, veterinarians and dentists (75%) and secondary school teachers (71%). Farmers producing for their own needs (30%) and workers in mining and construction (32%) were at the other end of the scale. The average round trip to work took 38 minutes. It took academic teachers the longest (63 minutes), then lawyers (59 minutes) and financial specialists (56 minutes). Farmers producing for their own needs and crop and livestock production farmers had the shortest distance to cover – 5 minutes.

Social cohesion

The measure of human capital includes engagement in social relationships and activities for the sake of community, participation in voluntary meetings, founding associations, participation in elections and confidence in public institutions.

Like in previously, also in 2015 a small part of respondents of Social Diagnosis were engaged in community service (gmina, town, housing estate) – they accounted for 15.4% (in 2011 – 15.6%). 13,4% of the respondents were members of various types of organisations, associations, circles, etc. (in 2011 – 15.0%). It has been observed that the higher the education level, the bigger the interest in what is happening around, and the need to participate in social activities).

Voter turnout has been in the range of 50% for years. 46.7% of eligible voters participated in parliamentary elections in 2011, 50.9% voted in 2015. The turnout in the election of the President of the Republic of Poland was 49.0% in 2015. 47.2% cast their votes in local elections in 2014. Elections to the European Parliament enjoy far less attention (23.8% in 2014).

4. TABLICE TABLES

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 1. LUDNOŚĆ NA WSI I W MIASTACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 XII

RURAL AND URBAN POPULATION BY VOIVODSHIPS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013		2014		2015	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
POLSKA..... a	38 538 447	19 883 870	38 533 299	19 883 965	38 495 659	19 866 124	38 478 602	19 858 793	38 437 239	19 839 248
POLAND b	23 385 828	12 285 610	23 336 289	12 263 956	23 257 909	12 225 209	23 216 352	12 206 186	23 166 429	12 181 730
c	15 152 619	7 598 260	15 197 010	7 620 009	15 237 750	7 640 915	15 262 250	7 652 607	15 270 810	7 657 518
Dolnośląskie a	2 916 577	1 513 602	2 914 362	1 512 612	2 909 997	1 510 507	2 908 457	1 509 903	2 904 207	1 507 889
b	2 034 656	1 070 789	2 028 257	1 067 760	2 019 978	1 063 874	2 014 847	1 061 454	2 008 951	1 058 677
c	881 921	442 813	886 105	444 852	890 019	446 633	893 610	448 449	895 256	449 212
Kujawsko-pomorskie.. a	2 098 370	1 081 277	2 096 404	1 080 243	2 092 564	1 078 339	2 089 992	1 077 114	2 086 210	1 075 237
b	1 267 284	667 036	1 262 091	664 322	1 256 282	661 413	1 250 502	658 448	1 244 129	655 362
c	831 086	414 241	834 313	415 921	836 282	416 926	839 490	418 666	842 081	419 875
Lubelskie a	2 171 857	1 118 871	2 165 651	1 115 849	2 156 150	1 110 800	2 147 746	1 106 756	2 139 726	1 102 674
b	1 009 175	532 780	1 005 207	530 911	997 219	526 697	992 787	524 531	988 034	522 125
c	1 162 682	586 091	1 160 444	584 938	1 158 931	584 103	1 154 959	582 225	1 151 692	580 549
Lubuskie a	1 023 158	524 821	1 023 317	524 887	1 021 470	524 130	1 020 307	523 641	1 018 075	522 401
b	648 692	338 000	647 594	337 398	644 970	336 291	643 742	335 739	661 321	344 509
c	374 466	186 821	375 723	187 489	376 500	187 839	376 565	187 902	356 754	177 892
Łódzkie a	2 533 681	1 325 754	2 524 651	1 321 331	2 513 093	1 315 439	2 504 136	1 310 718	2 493 603	1 305 485
b	1 615 408	863 417	1 606 066	858 861	1 593 021	851 983	1 583 389	847 086	1 572 862	841 615
c	918 273	462 337	918 585	462 470	920 072	463 456	920 747	463 632	920 741	463 870
Małopolskie..... a	3 346 796	1 722 741	3 354 077	1 727 089	3 360 581	1 730 245	3 368 336	1 734 070	3 372 618	1 735 911
b	1 641 853	864 850	1 639 227	864 007	1 637 252	862 845	1 637 619	862 866	1 634 901	861 263
c	1 704 943	857 891	1 714 850	863 082	1 723 329	867 400	1 730 717	871 204	1 737 717	874 648
Mazowieckie a	5 285 604	2 755 948	5 301 760	2 765 094	5 316 840	2 773 078	5 334 511	2 782 420	5 349 114	2 789 873
b	3 393 043	1 807 265	3 402 557	1 813 121	3 411 493	1 817 827	3 427 481	1 826 426	3 438 225	1 832 095
c	1 892 561	948 683	1 899 203	951 973	1 905 347	955 251	1 907 030	955 994	1 910 889	957 778
Opolskie..... a	1 013 950	523 756	1 010 203	521 746	1 004 416	518 472	1 000 858	516 676	996 011	514 063
b	530 395	277 652	527 735	276 338	523 455	273 923	520 618	272 572	517 177	270 655
c	483 555	246 104	482 468	245 408	480 961	244 549	480 240	244 104	478 834	243 408
Podkarpackie..... a	2 128 687	1 086 587	2 129 951	1 087 004	2 129 294	1 086 692	2 129 187	1 086 504	2 127 657	1 085 878
b	880 736	459 235	880 726	459 127	878 297	457 927	880 328	459 046	877 671	457 609
c	1 247 951	627 352	1 249 225	627 877	1 250 997	628 765	1 248 859	627 458	1 249 986	628 269
Podlaskie a	1 200 982	614 904	1 198 690	613 849	1 194 965	612 319	1 191 918	610 754	1 188 800	609 301
b	724 027	378 928	723 303	378 531	721 824	378 107	720 900	377 761	719 890	377 224
c	476 955	235 976	475 387	235 318	473 141	234 212	471 018	232 993	468 910	232 077
Pomorskie..... a	2 283 500	1 169 964	2 290 070	1 173 494	2 295 811	1 176 421	2 302 077	1 180 090	2 307 710	1 183 333
b	1 498 435	781 431	1 497 479	781 349	1 495 443	780 264	1 493 286	779 657	1 486 719	776 557
c	785 065	388 533	792 591	392 145	800 368	396 157	808 791	400 433	820 991	406 776
Śląskie a	4 626 357	2 392 413	4 615 870	2 387 729	4 599 447	2 379 656	4 585 924	2 373 207	4 570 849	2 365 877
b	3 594 242	1 867 480	3 579 983	1 860 845	3 559 972	1 850 910	3 542 874	1 842 738	3 525 289	1 834 002
c	1 032 115	524 933	1 035 887	526 884	1 039 475	528 746	1 043 050	530 469	1 045 560	531 875

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 1. LUDNOŚĆ NA WSI I W MIASTACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

RURAL AND URBAN POPULATION BY VOIVODSHIPS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013		2014		2015	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
Świętokrzyskie..... a	1 278 116	653 847	1 273 995	651 625	1 268 239	649 007	1 263 176	646 506	1 257 179	643 962
b	575 507	301 312	572 136	299 749	567 794	297 772	563 842	295 878	561 219	294 823
c	702 609	352 535	701 859	351 876	700 445	351 235	699 334	350 628	695 960	349 139
Warmińsko-mazurskie a	1 452 596	741 045	1 450 697	740 195	1 446 915	738 437	1 443 967	736 979	1 439 675	734 782
b	862 394	450 091	860 237	449 141	857 353	447 983	854 265	446 446	850 385	444 510
c	590 202	290 954	590 460	291 054	589 562	290 454	589 702	290 533	589 290	290 272
Wielkopolskie..... a	3 455 477	1 774 892	3 462 196	1 778 298	3 467 016	1 780 674	3 472 579	1 783 093	3 475 323	1 784 393
b	1 924 014	1 007 997	1 920 117	1 006 282	1 913 866	1 002 937	1 912 222	1 001 937	1 906 899	999 328
c	1 531 463	766 895	1 542 079	772 016	1 553 150	777 737	1 560 357	781 156	1 568 424	785 065
Zachodniopomorskie a	1 722 739	883 448	1 721 405	882 920	1 718 861	881 908	1 715 431	880 362	1 710 482	878 189
b	1 185 967	617 347	1 183 574	616 214	1 179 690	614 456	1 177 650	613 601	1 172 757	611 376
c	536 772	266 101	537 831	266 706	539 171	267 452	537 781	266 761	537 725	266 813

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 1, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Tabl. 1, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 2. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP WIEKU¹

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY AGE GROUPS¹

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013		2014		2015	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
Wiek przedprodukcyjny..... a	7 146 551	3 483 048	7 066 768	3 442 368	6 995 362	3 406 419	6 942 996	3 380 346	6 901 795	3 359 862
Pre-working age b	3 947 694	1 924 737	3 916 439	1 909 039	3 890 766	1 896 183	3 875 671	1 888 157	3 869 484	1 885 100
c	3 198 857	1 558 311	3 150 329	1 533 329	3 104 596	1 510 236	3 067 325	1 492 189	3 032 311	1 474 762
Wiek produkcyjny..... a	24 738 527	11 767 681	24 605 558	11 675 778	24 422 146	11 562 745	24 230 162	11 446 424	24 002 168	11 313 549
Working age b	15 155 014	7 350 210	14 977 564	7 241 392	14 763 159	7 115 118	14 568 489	7 001 237	14 358 387	6 879 176
c	9 583 513	4 417 471	9 627 994	4 434 386	9 658 987	4 447 627	9 661 673	4 445 187	9 643 781	4 434 373
Wiek produkcyjny mobilny..... a	15 418 411	7 596 694	15 396 983	7 586 379	15 337 852	7 556 577	15 262 123	7 518 190	15 153 113	7 464 491
Mobility working age b	9 300 329	4 640 034	9 248 608	4 612 939	9 166 570	4 569 370	9 092 832	4 531 795	8 997 855	4 483 401
c	6 118 082	2 956 660	6 148 375	2 973 440	6 171 282	2 987 207	6 169 291	2 986 395	6 155 258	2 981 090
Wiek produkcyjny niemobilny..... a	9 320 116	4 170 987	9 208 575	4 089 399	9 084 294	4 006 168	8 968 039	3 928 234	8 849 055	3 849 058
Non-mobility working age b	5 854 685	2 710 176	5 728 956	2 628 453	5 596 589	2 545 748	5 475 657	2 469 442	5 360 532	2 395 775
c	3 465 431	1 460 811	3 479 619	1 460 946	3 487 705	1 460 420	3 492 382	1 458 792	3 488 523	1 453 283
Wiek poprodukcyjny... a	6 653 369	4 633 141	6 860 973	4 765 819	7 078 151	4 896 960	7 305 444	5 032 023	7 533 276	5 165 837
Post-working age b	4 283 120	3 010 663	4 442 286	3 113 525	4 603 984	3 213 908	4 772 192	3 316 792	4 938 558	3 417 454
c	2 370 249	1 622 478	2 418 687	1 652 294	2 474 167	1 683 052	2 533 252	1 715 231	2 594 718	1 748 383

¹ Patrz słownik.

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 5, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

¹ See glossary.

Source: CSO Demography Database, Tabl. 5, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 XII

VITAL STATISTICS BY VOIVODSHIPS

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	2011			2012			2013		
		urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase
1	P O L S K A a	388 416	375 501	12 915	386 257	384 788	1 469	369 576	387 312	-17 736
2	b	225 701	225 524	177	223 712	233 015	-9 303	213 749	235 097	-21 348
3	c	162 715	149 977	12 738	162 545	151 773	10 772	155 827	152 215	3 612
4	Dolnośląskie a	27 660	29 396	-1 736	27 239	30 446	-3 207	25 805	30 498	-4 693
5	b	18 747	20 877	-2 130	18 368	21 594	-3 226	17 525	21 793	-4 268
6	c	8 913	8 519	394	8 871	8 852	19	8 280	8 705	-425
7	Kujawsko-pomorskie..... a	20 971	19 663	1 308	20 764	20 436	328	19 853	20 485	-632
8	b	11 762	12 155	-393	11 411	12 710	-1 299	11 116	12 806	-1 690
9	c	9 209	7 508	1 701	9 353	7 726	1 627	8 737	7 679	1 058
10	Lubelskie a	21 363	22 981	-1 618	21 214	22 562	-1 348	19 738	22 849	-3 111
11	b	9 524	8 845	679	9 485	8 781	704	8 828	8 982	-154
12	c	11 839	14 136	-2 297	11 729	13 781	-2 052	10 910	13 867	-2 957
13	Lubuskie a	10 421	9 648	773	10 367	9 607	760	9 737	10 046	-309
14	b	6 397	5 998	399	6 347	6 088	259	5 926	6 362	-436
15	c	4 024	3 650	374	4 020	3 519	501	3 811	3 684	127
16	Łódzkie a	23 952	30 816	-6 864	23 851	31 352	-7 501	22 420	31 251	-8 831
17	b	14 691	19 729	-5 038	14 450	19 892	-5 442	13 567	19 984	-6 417
18	c	9 261	11 087	-1 826	9 401	11 460	-2 059	8 853	11 267	-2 414
19	Małopolskie..... a	35 524	29 727	5 797	35 117	30 588	4 529	34 307	30 277	4 030
20	b	16 108	14 835	1 273	15 874	15 593	281	15 581	15 225	356
21	c	19 416	14 892	4 524	19 243	14 995	4 248	18 726	15 052	3 674
22	Mazowieckie a	57 258	53 080	4 178	57 281	54 454	2 827	55 400	54 260	1 140
23	b	36 979	32 591	4 388	36 769	33 960	2 809	35 476	33 996	1 480
24	c	20 279	20 489	-210	20 512	20 494	18	19 924	20 264	-340
25	Opolskie..... a	8 686	9 719	-1 033	8 939	10 180	-1 241	8 227	10 267	-2 040
26	b	4 442	4 835	-393	4 561	5 221	-660	4 138	5 258	-1 120
27	c	4 244	4 884	-640	4 378	4 959	-581	4 089	5 009	-920
28	Podkarpackie a	21 130	18 214	2 916	21 064	18 402	2 662	20 373	18 593	1 780
29	b	8 232	6 812	1 420	8 191	6 799	1 392	7 943	7 021	922
30	c	12 898	11 402	1 496	12 873	11 603	1 270	12 430	11 572	858
31	Podlaskie a	11 155	11 647	-492	11 161	11 856	-695	10 619	12 152	-1 533
32	b	6 610	5 734	876	6 697	5 873	824	6 385	6 185	200
33	c	4 545	5 913	-1 368	4 464	5 983	-1 519	4 234	5 967	-1 733
34	Pomorskie..... a	25 059	19 332	5 727	25 052	20 473	4 579	23 938	20 084	3 854
35	b	14 905	13 545	1 360	14 887	14 306	581	14 248	14 208	40
36	c	10 154	5 787	4 367	10 165	6 167	3 998	9 690	5 876	3 814
37	Śląskie a	44 803	47 709	-2 906	44 565	49 028	-4 463	42 829	49 156	-6 327
38	b	34 077	37 723	-3 646	33 962	38 664	-4 702	32 481	38 828	-6 347
39	c	10 726	9 986	740	10 603	10 364	239	10 348	10 328	20
40	Świętokrzyskie a	11 600	13 725	-2 125	11 510	13 957	-2 447	10 720	14 193	-3 473
41	b	4 905	5 581	-676	4 848	5 850	-1 002	4 339	5 903	-1 564
42	c	6 695	8 144	-1 449	6 662	8 107	-1 445	6 381	8 290	-1 909
43	Warmińsko-mazurskie ... a	14 750	12 940	1 810	14 330	13 415	915	13 624	13 923	-299
44	b	8 061	7 613	448	7 878	7 858	20	7 411	8 215	-804
45	c	6 689	5 327	1 362	6 452	5 557	895	6 213	5 708	505
46	Wielkopolskie..... a	38 082	30 755	7 327	37 833	31 536	6 297	36 561	32 292	4 269
47	b	19 896	17 456	2 440	19 735	18 234	1 501	18 938	18 530	408
48	c	18 186	13 299	4 887	18 098	13 302	4 796	17 623	13 762	3 861
49	Zachodniopomorskie a	16 002	16 149	-147	15 970	16 496	-526	15 425	16 986	-1 561
50	b	10 365	11 195	-830	10 249	11 592	-1 343	9 847	11 801	-1 954
51	c	5 637	4 954	683	5 721	4 904	817	5 578	5 185	393

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. bilansowa, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Balance Table, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

2014			2015			SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.
urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase		
375 160	376 467	-1 307	369 308	394 921	-25 613	a POLAND	1
217 699	229 697	-11 998	217 391	242 067	-24 676	b	2
157 461	146 770	10 691	151 917	152 854	-937	c	3
27 174	29 910	-2 736	26 258	31 540	-5 282	a Dolnośląskie	4
18 333	21 376	-3 043	17 853	22 644	-4 791	b	5
8 841	8 534	307	8 405	8 896	-491	c	6
20 031	20 028	3	19 190	20 523	-1 333	a Kujawsko-pomorskie	7
11 170	12 667	-1 497	11 015	12 882	-1 867	b	8
8 861	7 361	1 500	8 175	7 641	534	c	9
19 828	22 107	-2 279	19 715	22 816	-3 101	a Lubelskie	10
9 029	8 777	252	9 300	9 049	251	b	11
10 799	13 330	-2 531	10 415	13 767	-3 352	c	12
9 716	9 553	163	9 420	10 156	-736	a Lubuskie	13
5 923	6 061	-138	6 063	6 716	-653	b	14
3 793	3 492	301	3 357	3 440	-83	c	15
22 704	29 727	-7 023	22 113	31 125	-9 012	a Łódzkie	16
13 818	19 023	-5 205	13 466	20 070	-6 604	b	17
8 886	10 704	-1 818	8 647	11 055	-2 408	c	18
34 419	29 611	4 808	34 721	31 384	3 337	a Małopolskie	19
15 566	15 105	461	16 248	16 166	82	b	20
18 853	14 506	4 347	18 473	15 218	3 255	c	21
57 139	53 494	3 645	57 456	55 030	2 426	a Mazowieckie	22
37 130	33 664	3 466	37 525	34 689	2 836	b	23
20 009	19 830	179	19 931	20 341	-410	c	24
8 593	9 808	-1 215	8 289	10 468	-2 179	a Opolskie	25
4 344	5 022	-678	4 311	5 398	-1 087	b	26
4 249	4 786	-537	3 978	5 070	-1 092	c	27
19 953	18 361	1 592	19 566	19 419	147	a Podkarpackie	28
7 803	7 089	714	7 771	7 662	109	b	29
12 150	11 272	878	11 795	11 757	38	c	30
11 029	11 850	-821	10 825	12 302	-1 477	a Podlaskie	31
6 652	5 973	679	6 711	6 304	407	b	32
4 377	5 877	-1 500	4 114	5 998	-1 884	c	33
24 610	20 126	4 484	24 596	21 035	3 561	a Pomorskie	34
14 583	14 280	303	14 990	14 805	185	b	35
10 027	5 846	4 181	9 606	6 230	3 376	c	36
42 720	47 831	-5 111	41 611	50 421	-8 810	a Śląskie	37
32 261	37 841	-5 580	31 431	39 873	-8 442	b	38
10 459	9 990	469	10 180	10 548	-368	c	39
10 756	13 627	-2 871	10 579	14 409	-3 830	a Świętokrzyskie	40
4 428	5 724	-1 296	4 378	6 036	-1 658	b	41
6 328	7 903	-1 575	6 201	8 373	-2 172	c	42
13 958	13 098	860	13 121	13 858	-737	a Warmińsko-mazurskie	43
7 584	7 734	-150	7 344	8 295	-951	b	44
6 374	5 364	1 010	5 777	5 563	214	c	45
37 000	31 057	5 943	36 760	33 169	3 591	a Wielkopolskie	46
18 984	17 957	1 027	19 053	19 222	-169	b	47
18 016	13 100	4 916	17 707	13 947	3 760	c	48
15 530	16 279	-749	15 088	17 266	-2 178	a Zachodniopomorskie	49
10 091	11 404	-1 313	9 932	12 256	-2 324	b	50
5 439	4 875	564	5 156	5 010	146	c	51

Tabl. 4. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem <i>Total</i>	Województwa poprzedniego zamieszkania							
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie
2011										
1	OGÓŁEM	419 946	34 056	24 493	25 195	13 290	24 537	28 403	54 901	10 876
2	Dolnośląskie	35 615	27 124	240	372	957	738	367	574	1 220
3	Kujawsko-pomorskie ..	23 172	185	18 434	137	120	253	102	644	62
4	Lubelskie	20 235	154	55	16 907	63	135	174	1 031	43
5	Lubuskie	12 625	891	109	64	9 439	90	58	184	86
6	Łódzkie	22 693	346	273	201	100	17 861	181	1 176	136
7	Małopolskie	32 186	488	171	658	117	369	22 634	665	210
8	Mazowieckie	68 601	1 020	1 310	4 579	352	2 487	1 078	45 656	284
9	Opolskie	10 212	672	51	78	51	156	130	98	7 531
10	Podkarpackie	18 662	209	80	649	50	75	797	306	57
11	Podlaskie	11 862	81	57	117	35	71	65	669	17
12	Pomorskie	30 027	284	1 314	315	135	263	175	846	81
13	Śląskie	43 733	655	252	372	174	689	1 854	668	795
14	Świętokrzyskie	10 705	145	41	186	55	232	394	523	48
15	Warmińsko-mazurskie	16 220	140	392	126	40	115	59	1 031	31
16	Wielkopolskie	42 330	1 304	1 303	239	1 033	793	183	446	209
17	Zachodniopomorskie..	21 068	358	411	195	569	210	152	384	66
2012										
18	OGÓŁEM	395 278	32 100	23 215	24 002	12 889	23 058	26 675	51 854	10 406
19	Dolnośląskie	33 835	25 919	208	398	881	585	406	515	1 045
20	Kujawsko-pomorskie ..	21 687	184	17 412	124	126	218	92	575	45
21	Lubelskie	18 984	154	59	15 907	36	113	185	1 041	33
22	Lubuskie	12 448	808	142	70	9 310	89	64	137	51
23	Łódzkie	21 415	304	247	191	79	16 961	144	1 079	154
24	Małopolskie	30 029	401	153	526	97	307	21 265	647	227
25	Mazowieckie	64 656	850	1 301	4 587	332	2 383	926	43 335	240
26	Opolskie	9 969	690	55	79	86	166	118	75	7 336
27	Podkarpackie	17 216	173	51	627	36	95	710	273	50
28	Podlaskie	11 309	106	54	118	19	70	51	623	21
29	Pomorskie	27 255	246	1 329	287	117	216	170	799	48
30	Śląskie	42 049	624	214	386	145	710	1 775	602	870
31	Świętokrzyskie	9 981	109	28	187	22	203	415	511	43
32	Warmińsko-mazurskie	15 124	107	309	122	62	117	79	866	20
33	Wielkopolskie	40 144	1 105	1 252	205	1 028	651	182	457	156
34	Zachodniopomorskie..	19 177	320	401	188	513	174	93	319	67

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA
VOIVODSHIP OF RESIDENCE

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie		
20 874	13 760	27 409	47 385	13 113	19 172	40 443	22 039	TOTAL	1
376	120	268	1132	307	206	1 179	435	<i>Dolnośląskie</i>	2
82	88	776	343	57	621	853	415	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	3
485	118	124	367	188	161	93	137	<i>Lubelskie</i>	4
47	36	91	205	27	69	620	609	<i>Lubuskie</i>	5
137	66	157	806	313	168	574	198	<i>Łódzkie</i>	6
1 963	114	164	2 982	1 110	165	210	166	<i>Małopolskie</i>	7
1 154	2 125	1 129	1 647	1 880	1 958	1 020	922	<i>Mazowieckie</i>	8
75	17	50	992	49	52	133	77	<i>Opolskie</i>	9
15 272	53	46	475	382	70	70	71	<i>Podkarpackie</i>	10
61	9 744	70	134	21	611	56	53	<i>Podlaskie</i>	11
147	298	22 339	458	128	1 927	427	890	<i>Pomorskie</i>	12
480	101	266	35 989	606	224	336	272	<i>Śląskie</i>	13
295	26	61	715	7 793	52	67	72	<i>Świętokrzyskie</i>	14
69	657	654	236	39	12 395	107	129	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	15
145	120	434	522	141	294	33 966	1 198	<i>Wielkopolskie</i>	16
86	77	780	382	72	199	732	16 395	<i>Zachodniopomorskie</i>	17
19 163	13 054	24 818	45 347	12 161	17 537	38 783	20 216	TOTAL	18
390	128	202	1 141	263	200	1 180	374	<i>Dolnośląskie</i>	19
72	78	715	302	54	532	800	358	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	20
432	96	118	327	185	117	77	104	<i>Lubelskie</i>	21
74	36	90	206	23	62	657	629	<i>Lubuskie</i>	22
110	58	158	780	293	113	572	172	<i>Łódzkie</i>	23
1 733	119	198	2 815	975	160	236	170	<i>Małopolskie</i>	24
1 039	1 920	986	1 581	1 663	1 764	937	812	<i>Mazowieckie</i>	25
73	23	46	946	61	41	111	63	<i>Opolskie</i>	26
13 991	53	87	500	327	75	81	87	<i>Podkarpackie</i>	27
38	9 307	87	113	27	561	46	68	<i>Podlaskie</i>	28
135	269	20 130	427	121	1 760	432	769	<i>Pomorskie</i>	29
515	116	201	34 529	631	168	326	237	<i>Śląskie</i>	30
289	31	55	645	7 294	34	55	60	<i>Świętokrzyskie</i>	31
62	645	673	279	39	11 508	125	111	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	32
149	103	438	428	130	248	32 513	1 099	<i>Wielkopolskie</i>	33
61	72	634	328	75	194	635	15 103	<i>Zachodniopomorskie</i>	34

Tabl. 4. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem <i>Total</i>	Województwa poprzedniego zamieszkania							
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie
2013										
1	OGÓŁEM	427 279	34 474	24 470	25 173	13 909	24 916	29 800	55 525	11 275
2	Dolnośląskie.....	36 865	28 110	224	353	1 013	714	401	491	1 405
3	Kujawsko-pomorskie..	22 851	203	18 174	132	110	288	89	641	56
4	Lubelskie.....	20 219	162	73	16 927	40	149	173	1 087	42
5	Lubuskie.....	13 166	841	121	77	9 899	90	96	143	60
6	Łódzkie.....	22 812	291	263	193	86	18 237	160	1 094	152
7	Małopolskie.....	33 575	385	155	623	131	345	24 000	641	278
8	Mazowieckie.....	68 982	901	1 349	4 703	328	2 476	981	46 499	248
9	Opolskie.....	10 383	670	40	56	72	172	111	111	7 755
10	Podkarpackie.....	19 060	172	69	572	41	101	794	287	45
11	Podlaskie.....	11 279	75	54	94	31	69	64	637	21
12	Pomorskie.....	30 800	270	1 501	313	146	314	194	899	76
13	Śląskie.....	45 094	635	232	381	160	755	1 940	611	770
14	Świętokrzyskie.....	10 533	127	36	168	33	191	407	501	30
15	Warmińsko-mazurskie	16 460	124	395	144	51	120	86	976	47
16	Wielkopolskie.....	44 488	1 181	1 417	242	1 138	697	176	540	201
17	Zachodniopomorskie..	20 712	327	367	195	630	198	128	367	89
2014										
18	OGÓŁEM	407 604	32 861	23 567	24 931	12 877	23 292	27 818	54 811	10 553
19	Dolnośląskie.....	35 287	26 756	235	403	935	696	407	543	1 195
20	Kujawsko-pomorskie..	21 829	149	17 635	87	88	219	88	567	62
21	Lubelskie.....	19 806	142	68	16 676	32	155	174	1 083	44
22	Lubuskie.....	12 217	747	112	78	9 199	88	75	145	61
23	Łódzkie.....	21 591	310	303	196	98	16 967	159	1 147	153
24	Małopolskie.....	31 390	404	137	622	97	325	22 194	601	206
25	Mazowieckie.....	67 952	903	1 263	4 697	344	2 406	1 024	45 859	256
26	Opolskie.....	9 862	662	36	53	61	179	118	103	7 300
27	Podkarpackie.....	18 298	203	67	591	54	77	749	344	57
28	Podlaskie.....	11 294	65	59	129	19	42	76	709	22
29	Pomorskie.....	29 244	270	1 416	333	115	276	184	894	74
30	Śląskie.....	41 781	606	266	358	148	679	1 856	618	816
31	Świętokrzyskie.....	9 846	116	36	179	21	205	341	552	24
32	Warmińsko-mazurskie	15 947	82	286	137	43	105	91	870	32
33	Wielkopolskie.....	41 292	1 091	1 292	208	1 079	662	171	463	201
34	Zachodniopomorskie..	19 968	355	356	184	544	211	111	313	50

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (cd.)
VOIVODSHIP OF RESIDENCE (cont.)

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie		
21 333	13 332	27 560	48 974	13 151	19 167	42 843	21 377	TOTAL	1
409	112	221	1 141	316	175	1 359	421	Dolnośląskie	2
58	89	827	370	53	520	897	344	Kujawsko-pomorskie	3
438	101	124	388	214	120	101	80	Lubelskie	4
61	45	87	231	33	72	707	603	Lubuskie	5
120	60	136	797	317	144	563	199	Łódzkie	6
1 950	102	165	3 134	1 084	161	229	192	Małopolskie	7
1 165	2 163	1 008	1 589	1 795	2 048	951	778	Mazowieckie	8
79	18	53	952	51	51	127	65	Opolskie	9
15 834	49	38	488	348	62	72	88	Podkarpackie	10
63	9 215	97	139	15	578	60	67	Podlaskie	11
134	339	22 717	432	147	1 978	476	864	Pomorskie	12
439	134	213	37 446	593	196	348	241	Śląskie	13
289	25	48	629	7 902	40	66	41	Świętokrzyskie	14
39	705	638	287	50	12 587	106	105	Warmińsko-mazurskie	15
142	107	449	563	146	254	36 007	1 228	Wielkopolskie	16
113	68	739	388	87	181	774	16 061	Zachodniopomorskie	17
20 239	13 206	26 185	45 414	12 310	18 741	39 911	20 888	TOTAL	18
357	113	220	1 198	296	170	1 312	451	Dolnośląskie	19
61	71	752	322	40	542	823	323	Kujawsko-pomorskie	20
444	107	116	324	170	91	78	102	Lubelskie	21
45	29	77	206	36	66	667	586	Lubuskie	22
113	73	135	861	289	123	495	169	Łódzkie	23
1 913	120	173	2 978	1 094	92	228	206	Małopolskie	24
1 099	2 147	1 062	1 538	1 694	1 936	949	775	Mazowieckie	25
70	10	22	933	64	55	147	49	Opolskie	26
14 951	45	77	474	381	64	81	83	Podkarpackie	27
54	9 185	104	121	25	586	55	43	Podlaskie	28
143	317	21 372	377	111	1 998	414	950	Pomorskie	29
407	98	229	34 362	572	206	332	228	Śląskie	30
274	24	54	570	7 311	34	42	63	Świętokrzyskie	31
54	665	688	280	41	12 331	113	129	Warmińsko-mazurskie	32
147	109	438	508	123	292	33 417	1 091	Wielkopolskie	33
107	93	666	362	63	155	758	15 640	Zachodniopomorskie	34

Tabl. 4. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem <i>Total</i>	Województwa poprzedniego zamieszkania								
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie	
											2015
18	OGÓŁEM	387 546	30 448	22 152	23 797	11 852	22 145	26 994	50 736	10 108	
19	Dolnośląskie.....	33 100	24 817	217	334	1 017	688	410	486	1 157	
20	Kujawsko-pomorskie..	20 403	169	16 278	91	108	216	101	609	48	
21	Lubelskie.....	18 983	104	69	16 084	40	117	144	1 004	33	
22	Lubuskie.....	10 959	751	88	82	8 207	86	76	141	44	
23	Łódzkie.....	20 418	285	266	182	65	16 134	161	1 018	129	
24	Małopolskie.....	30 764	378	160	595	92	368	21 592	553	237	
25	Mazowieckie.....	63 121	782	1 250	4 428	309	2 242	961	42 556	231	
26	Opolskie.....	9 298	641	41	43	51	155	96	81	7 006	
27	Podkarpackie.....	17 962	157	55	568	42	85	777	272	64	
28	Podlaskie.....	10 419	51	48	119	26	53	69	590	13	
29	Pomorskie.....	28 956	245	1 458	294	112	272	203	846	61	
30	Śląskie.....	39 424	549	220	331	154	657	1 730	522	773	
31	Świętokrzyskie.....	9 746	107	47	153	38	188	319	500	33	
32	Warmińsko-mazurskie	14 955	105	310	99	47	99	71	839	36	
33	Wielkopolskie.....	40 347	984	1 325	226	1 042	601	166	422	181	
34	Zachodniopomorskie..	18 691	323	320	168	502	184	118	297	62	

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 2, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Tabl. 2, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (dok.)
VOIVODSHIP OF RESIDENCE (cont.)

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkar- packie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Święto- krzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielko- polskie	Zachodnio- pomorskie		
20 362	12 326	25 612	42 873	12 014	17 564	39 140	19 423	TOTAL	1
386	99	196	1 115	270	203	1 281	424	<i>Dolnośląskie</i>	2
66	60	715	286	40	469	817	330	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	3
449	99	117	282	174	92	93	82	<i>Lubelskie</i>	4
48	20	65	161	27	68	570	525	<i>Lubuskie</i>	5
133	67	113	713	273	132	588	159	<i>Łódzkie</i>	6
2 042	101	143	2 956	1 023	135	204	185	<i>Małopolskie</i>	7
1 173	1 975	931	1 389	1 657	1 697	903	637	<i>Mazowieckie</i>	8
67	17	37	810	40	51	113	49	<i>Opolskie</i>	9
14 836	53	40	445	364	63	74	67	<i>Podkarpackie</i>	10
41	8 561	90	124	29	519	32	54	<i>Podlaskie</i>	11
120	308	21 198	434	113	1 949	480	863	<i>Pomorskie</i>	12
444	86	209	32 569	515	190	289	186	<i>Śląskie</i>	13
291	31	48	581	7 269	24	75	42	<i>Świętokrzyskie</i>	14
65	674	614	207	36	11 547	105	101	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	15
121	115	414	500	110	255	32 810	1 075	<i>Wielkopolskie</i>	16
80	60	682	301	74	170	706	14 644	<i>Zachodniopomorskie</i>	17

Tabl. 5. **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KONTYNETÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY CONTINENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – miasta <i>urban areas</i>					
c – wieś <i>rural areas</i>					
EMIGRACJA EMIGRATION					
OGÓŁEM GRAND TOTAL.....	a	19 858	21 200	32 103	28 080
	b	14 914	15 895	22 840	20 875
	c	4 944	5 305	9 263	7 205
mężczyźni <i>males</i>	a	9 154	9 951	14 874	13 803
	b	6 841	7 465	10 549	10 119
	c	2 313	2 486	4 325	3 684
kobiety <i>females</i>	a	10 704	11 249	17 229	14 277
	b	8 073	8 430	12 291	10 756
	c	2 631	2 819	4 938	3 521
EUROPA <i>EUROPE</i>	a	17 150	18 672	28 166	25 031
	b	12 705	13 869	19 905	18 532
	c	4 445	4 803	8 261	6 499
AZJA <i>ASIA</i>	a	83	82	128	131
	b	75	63	107	113
	c	8	19	21	18
AMERYKA PÓŁNOCNA I ŚRODKOWA.....	a	2 353	2 175	3 380	2 576
<i>NORTH AND CENTRAL AMERICA</i>	b	1 919	1 737	2 489	1 953
	c	434	438	891	623
AMERYKA POŁUDNIOWA.....	a	27	18	42	20
<i>SOUTH AMERICA</i>	b	18	15	37	16
	c	9	3	5	4
AFRYKA <i>AFRICA</i>	a	50	37	56	56
	b	42	29	48	46
	c	8	8	8	10
OCEANIA <i>OCEANIA</i>	a	193	216	331	266
	b	153	182	254	215
	c	40	34	77	51
Kraj nieustalony.....	a	2	–	–	–
<i>Unknown country</i>	b	2	–	–	–
	c	–	–	–	–

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 5. MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KONTYMENTÓW (dok.)
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY CONTINENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – miasta <i>urban areas</i>					
c – wieś <i>rural areas</i>					
IMIGRACJA IMMIGRATION					
OGÓŁEM GRAND TOTAL	a	15 524	14 583	12 199	12 330
	b	11 260	10 648	8 905	8 965
	c	4 264	3 935	3 294	3 365
mężczyźni <i>males</i>	a	8 863	8 106	6 854	6 777
	b	6 315	5 862	5 002	4 836
	c	2 548	2 244	1 852	1 941
kobiety <i>females</i>	a	6 661	6 477	5 345	5 553
	b	4 945	4 786	3 903	4 129
	c	1 716	1 691	1 442	1 424
EUROPA <i>EUROPE</i>	a	12 623	11 976	10 023	10 049
	b	9 069	8 651	7 232	7 278
	c	3 554	3 325	2 791	2 771
AZJA <i>ASIA</i>	a	436	409	483	599
	b	377	361	434	495
	c	59	48	49	104
AMERYKA PÓLNOCNNA I ŚRODKOWA	a	1 984	1 753	1 309	1 326
<i>NORTH AND CENTRAL AMERICA</i>	b	1 397	1 255	925	888
	c	587	498	384	438
AMERYKA POŁUDNIOWA	a	58	51	38	47
<i>SOUTH AMERICA</i>	b	49	44	28	42
	c	9	7	10	5
AFRYKA <i>AFRICA</i>	a	260	235	199	168
	b	226	205	173	149
	c	34	30	26	19
OCEANIA <i>OCEANIA</i>	a	158	158	143	137
	b	137	131	109	110
	c	21	27	34	27
Kraj nieustalony	a	5	1	4	4
<i>Unknown country</i>	b	5	1	4	3
	c	–	–	–	1

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia

4.2. ZDROWIE HEALTHTabl. 6. PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE		2011				2012			
		przeciętna liczba lat dalszego trwania życia osób w wieku lat							
a – mężczyźni b – kobiety		0	30	45	60	0	30	45	60
POLSKA POLAND	a	72,4	43,7	30,0	18,5	72,7	43,9	30,2	18,6
	b	80,9	51,6	37,1	23,8	81,0	51,7	37,1	23,8
Dolnośląskie	a	72,1	43,4	29,7	18,4	72,3	43,6	29,8	18,4
	b	80,5	51,3	36,8	23,5	80,3	51,2	36,7	23,4
Kujawsko-pomorskie	a	72,2	43,5	29,8	18,3	72,8	43,9	30,1	18,4
	b	80,1	51,0	36,5	23,3	80,3	51,0	36,6	23,3
Lubelskie	a	71,7	43,0	29,5	18,0	72,4	43,8	30,2	18,6
	b	81,1	51,9	37,4	23,8	81,5	52,2	37,7	24,2
Lubuskie	a	71,5	43,0	29,5	18,1	72,3	43,6	29,8	18,3
	b	79,9	50,7	36,3	23,1	80,3	51,1	36,7	23,5
Łódzkie	a	70,4	41,6	28,4	17,7	70,6	41,8	28,5	17,7
	b	79,5	50,3	35,9	22,9	79,8	50,5	36,1	23,0
Małopolskie	a	73,9	45,0	31,1	19,2	74,0	45,0	31,0	19,1
	b	81,7	52,3	37,7	24,2	81,9	52,5	37,8	24,2
Mazowieckie	a	72,7	44,0	30,4	19,1	72,9	44,1	30,4	19,0
	b	81,6	52,1	37,6	24,2	81,3	52,0	37,4	24,0
Opolskie	a	73,4	44,5	30,4	18,5	73,1	44,3	30,3	18,3
	b	81,0	51,5	37,0	23,5	80,6	51,4	36,8	23,3
Podkarpackie	a	74,1	45,2	31,2	19,2	74,3	45,6	31,7	19,5
	b	82,0	52,7	38,1	24,2	82,1	52,8	38,2	24,4
Podlaskie	a	73,3	44,4	30,7	19,1	73,1	44,4	30,7	19,0
	b	81,8	52,7	38,1	24,5	82,3	52,9	38,3	24,8
Pomorskie	a	73,4	44,6	30,7	18,8	73,3	44,6	30,7	18,9
	b	81,0	51,6	37,0	23,7	80,9	51,5	36,9	23,6
Śląskie	a	71,9	43,1	29,5	18,2	72,0	43,2	29,6	18,1
	b	79,8	50,7	36,2	23,1	80,0	50,6	36,2	23,0
Świętokrzyskie	a	72,0	43,2	29,9	18,4	72,7	43,8	30,1	18,5
	b	81,3	52,1	37,5	24,0	81,5	52,1	37,5	24,0
Warmińsko-mazurskie	a	71,5	43,0	29,5	18,0	71,7	43,1	29,5	17,9
	b	80,7	51,4	36,9	23,7	81,0	51,6	37,0	23,7
Wielkopolskie	a	72,9	43,9	30,1	18,4	73,2	44,3	30,4	18,7
	b	80,9	51,5	37,0	23,6	80,8	51,5	36,9	23,5
Zachodniopomorskie	a	71,8	43,3	29,7	18,1	72,6	43,9	30,0	18,5
	b	80,4	51,1	36,7	23,4	80,5	51,3	36,7	23,4

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.2. ZDROWIE HEALTH

2013				2014				2015				SPECIFICATION	
<i>life expectancy at age specified</i>													<i>a – males</i>
													<i>b – females</i>
0	30	45	60	0	30	45	60	0	30	45	60		
73,1	44,3	30,5	18,7	73,8	44,9	31,0	19,2	73,6	44,7	30,8	19,0	a	P O L A N D
81,1	51,8	37,3	23,9	81,6	52,3	37,7	24,3	81,6	52,2	37,6	24,1	b	
72,5	43,9	30,0	18,4	73,1	44,4	30,5	18,8	73,2	44,3	30,4	18,6	a	<i>Dolnośląskie</i>
80,9	51,6	37,0	23,6	81,1	51,8	37,3	23,9	81,0	51,6	37,1	23,8	b	
72,9	44,1	30,3	18,3	73,4	44,5	30,7	18,8	73,5	44,7	30,8	18,8	a	<i>Kujawsko-pomorskie</i>
80,5	51,3	36,7	23,4	81,1	51,7	37,2	23,8	81,3	51,8	37,2	23,8	b	
72,7	44,0	30,3	18,6	73,2	44,4	30,7	19,0	73,3	44,4	30,7	18,8	a	<i>Lubelskie</i>
81,6	52,3	37,8	24,2	82,2	52,9	38,3	24,7	82,4	52,9	38,3	24,6	b	
72,2	43,5	29,7	18,0	73,3	44,5	30,6	18,8	72,8	44,0	30,2	18,4	a	<i>Lubuskie</i>
80,1	51,0	36,6	23,3	80,8	51,5	37,0	23,6	80,9	51,5	37,0	23,7	b	
70,7	42,0	28,8	17,8	71,7	42,9	29,6	18,4	71,4	42,8	29,4	18,2	a	<i>Łódzkie</i>
80,1	50,9	36,3	23,1	80,8	51,4	37,0	23,7	80,4	51,1	36,7	23,4	b	
74,8	45,7	31,7	19,5	75,3	46,2	32,2	19,9	75,1	45,9	31,8	19,6	a	<i>Małopolskie</i>
82,0	52,6	37,9	24,3	82,5	53,0	38,4	24,8	82,4	52,9	38,2	24,5	b	
73,4	44,6	30,8	19,3	74,0	45,0	31,2	19,4	74,0	45,1	31,3	19,5	a	<i>Mazowieckie</i>
81,6	52,2	37,6	24,2	81,8	52,5	37,9	24,4	82,0	52,5	37,9	24,4	b	
73,5	44,5	30,5	18,5	74,5	45,5	31,4	19,2	73,8	45,0	31,0	18,7	a	<i>Opolskie</i>
80,9	51,5	36,9	23,4	81,4	52,1	37,4	23,8	81,4	52,1	37,5	23,9	b	
74,8	45,9	31,9	19,7	75,1	46,2	32,2	19,9	74,9	45,9	31,9	19,7	a	<i>Podkarpackie</i>
82,4	53,0	38,4	24,6	82,8	53,5	38,9	24,9	82,5	53,1	38,5	24,7	b	
73,2	44,5	30,8	19,1	74,0	45,3	31,4	19,4	73,8	45,1	31,3	19,3	a	<i>Podlaskie</i>
82,3	52,9	38,3	24,6	82,8	53,4	38,8	25,0	82,6	53,2	38,7	24,9	b	
74,1	45,1	31,1	19,1	74,4	45,4	31,5	19,4	74,2	45,4	31,4	19,2	a	<i>Pomorskie</i>
81,2	51,8	37,2	23,9	81,5	52,1	37,5	24,1	81,4	52,0	37,5	24,0	b	
72,4	43,6	29,9	18,4	73,2	44,3	30,6	18,9	73,0	44,0	30,3	18,6	a	<i>Śląskie</i>
80,1	50,8	36,3	23,1	80,4	51,2	36,7	23,5	80,3	51,1	36,6	23,3	b	
72,8	43,9	30,2	18,4	73,7	44,6	31,0	19,2	73,0	43,9	30,2	18,6	a	<i>Świętokrzyskie</i>
81,5	52,2	37,7	24,0	82,1	52,6	38,0	24,5	82,2	53,0	38,2	24,5	b	
71,9	43,3	29,5	17,9	73,1	44,3	30,5	18,6	72,7	43,8	30,1	18,3	a	<i>Warmińsko-mazurskie</i>
80,8	51,6	36,9	23,5	81,2	51,9	37,5	24,0	81,1	51,8	37,3	23,9	b	
73,5	44,6	30,6	18,7	74,0	45,1	31,2	19,1	73,7	44,9	30,9	18,9	a	<i>Wielkopolskie</i>
80,6	51,3	36,8	23,3	81,2	51,9	37,3	23,8	81,2	51,8	37,2	23,7	b	
72,7	44,0	30,1	18,3	73,6	44,8	30,8	18,7	73,5	44,7	30,7	18,7	a	<i>Zachodniopomorskie</i>
80,5	51,3	36,8	23,5	80,9	51,8	37,3	24,0	81,1	51,7	37,1	23,8	b	

Tabl. 7. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG SAMOCENY STANU ZDROWIA
PERSONS AGED 16 AND MORE BY SELF-ASSESSED HEALTH STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
	w %					
	OSOBY OCENIAJĄCE SWÓJ STAN ZDROWIA:					
Bardzo dobrze	18,0	20,3	16,0	18,0	20,1	16,3
w wieku:						
16-29 lat.....	46,3	47,7	44,9	47,5	48,7	46,4
30-44.....	21,7	23,7	19,8	22,1	23,9	20,4
45-59.....	5,3	6,6	4,2	6,2	7,2	5,3
60-74.....	1,3	1,7	1,0	1,7	2,3	1,2
75 lat i więcej.....	0,7	1,3	0,4	0,7	0,8	0,7
Miasta.....	18,2	20,8	16,2	18,3	20,7	16,4
Wieś.....	17,5	19,5	15,7	17,6	19,1	16,1
Dobrze	39,8	40,8	38,9	39,8	41,6	38,3
w wieku:						
16-29 lat.....	45,5	43,8	47,1	44,1	43,5	44,7
30-44.....	57,2	54,9	59,3	57,0	55,7	58,3
45-59.....	41,1	41,5	40,7	42,9	44,1	41,7
60-74.....	18,2	21,5	15,8	20,1	23,7	17,3
75 lat i więcej.....	8,2	10,0	7,3	7,6	9,0	6,8
Miasta.....	40,1	41,3	39,1	39,7	41,5	38,2
Wieś.....	39,3	40,0	38,7	39,9	41,7	38,3
Tak sobie, ani dobrze ani źle	27,5	25,7	29,0	27,6	25,2	29,6
w wieku:						
16-29 lat.....	6,2	6,2	6,2	6,7	5,9	7,6
30-44.....	17,1	16,7	17,5	16,8	16,0	17,6
45-59.....	39,1	37,3	40,7	36,9	34,3	39,2
60-74.....	49,3	47,3	50,9	49,1	45,6	51,8
75 lat i więcej.....	37,7	37,5	37,7	40,4	43,2	38,9
Miasta.....	27,6	25,3	29,4	27,8	25,5	29,6
Wieś.....	27,3	26,3	28,2	27,3	24,8	29,7
Źle	12,3	11,0	13,5	12,0	10,9	13,0
w wieku:						
16-29 lat.....	1,8	2,0	1,6	1,5	1,8	1,1
30-44.....	3,5	4,2	2,9	3,5	3,9	3,0
45-59.....	12,6	12,6	12,6	12,4	12,8	12,0
60-74.....	26,2	24,1	27,7	23,8	22,7	24,7
75 lat i więcej.....	41,4	38,5	42,8	39,5	35,8	41,4
Miasta.....	11,6	10,3	12,7	11,4	10,0	12,6
Wieś.....	13,4	11,9	14,8	12,9	12,2	13,6
Bardzo źle	2,5	2,3	2,6	2,6	2,3	2,9
w wieku:						
16-29 lat.....	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
30-44.....	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,7
45-59.....	1,9	1,9	1,9	1,7	1,6	1,8
60-74.....	4,9	5,4	4,6	5,4	5,8	5,0
75 lat i więcej.....	12,1	12,7	11,7	11,9	11,3	12,2
Miasta.....	2,5	2,3	2,6	2,8	2,3	3,1
Wieś.....	2,5	2,3	2,6	2,3	2,2	2,4

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: EU-SILC survey – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

2013			2014			SPECIFICATION
ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
<i>in %</i>						
PERSONS ASSESSING THEIR HEALTH STATUS:						
17,5	20,1	15,3	17,3	19,7	15,3	Very good
						<i>aged:</i>
47,1	50,5	43,8	46,8	48,3	45,2	16-29
22,5	24,7	20,4	23,1	25,4	21,0	30-44
6,1	7,0	5,2	5,8	7,2	4,6	45-59
1,8	1,9	1,7	1,6	1,7	1,5	60-74
0,3	0,9	0,1	0,7	1,3	0,4	75 and more
17,6	20,6	15,1	17,3	19,9	15,2	Urban areas
17,4	19,3	15,7	17,4	19,5	15,6	Rural areas
40,9	42,4	39,6	40,9	41,9	40,0	Good
						<i>aged:</i>
45,0	41,9	48,0	44,8	42,5	47,1	16-29
58,9	58,0	59,7	59,1	57,8	60,4	30-44
42,9	45,1	41,0	43,5	44,9	42,3	45-59
22,4	25,3	20,2	22,2	23,2	21,4	60-74
10,1	13,0	8,6	9,2	11,5	8,0	75 and more
41,4	42,6	40,3	41,6	42,4	41,0	Urban areas
40,2	42,1	38,4	39,9	41,3	38,5	Rural areas
27,4	24,5	29,9	28,1	26,0	29,9	Neither good, nor bad
						<i>aged:</i>
6,2	5,7	6,8	6,7	7,0	6,4	16-29
15,1	13,3	16,8	14,1	13,0	15,1	30-44
37,2	33,6	40,4	37,4	34,9	39,6	45-59
48,7	46,2	50,7	51,7	49,6	53,3	60-74
39,6	38,6	40,1	41,4	43,6	40,3	75 and more
26,9	24,2	29,1	27,4	25,5	28,9	Urban areas
28,1	24,9	31,1	29,2	26,8	31,3	Rural areas
12,0	11,0	12,8	11,3	10,2	12,3	Bad
						<i>aged:</i>
1,5	1,7	1,3	1,6	1,9	1,3	16-29
3,0	3,1	2,9	3,1	2,9	3,3	30-44
12,3	12,8	11,8	11,6	11,4	11,9	45-59
23,0	22,4	23,5	20,4	20,7	20,2	60-74
39,6	37,9	40,4	37,7	34,5	39,4	75 and more
11,8	10,5	12,9	11,0	9,7	12,1	Urban areas
12,2	11,7	12,7	11,8	10,8	12,7	Rural areas
2,3	2,1	2,4	2,3	2,2	2,5	Very bad
						<i>aged:</i>
0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	-	16-29
0,6	0,9	0,3	0,5	0,8	0,2	30-44
1,6	1,5	1,7	1,6	1,6	1,6	45-59
4,1	4,2	4,0	4,1	4,8	3,6	60-74
10,4	9,7	10,8	11,0	9,1	12,0	75 and more
2,4	2,1	2,6	2,7	2,5	2,9	Urban areas
2,1	2,0	2,2	1,8	1,6	1,9	Rural areas

Tabl. 8. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA OGRANICZONEJ CODZIENNEJ AKTYWNOŚCI
 PERSONS AGED 16 AND MORE BY LIMITATION OF DAILY ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>					
b – mężczyźni <i>males</i>					
c – kobiety <i>females</i>					
		w % <i>in %</i>			
OSOBY Z OGRANICZONĄ CODZIENNĄ AKTYWNOŚCIĄ: <i>PERSONS WITH LIMITATION OF DAILY ACTIVITY:</i>					
Poważną	a	7,3	7,4	8,0	7,6
Severe	b	7,0	7,1	7,9	7,5
	c	7,6	7,7	8,1	7,7
w wieku: <i>aged:</i>					
16-29 lat	a	1,4	1,4	1,6	1,6
	b	1,4	1,8	2,1	2,1
	c	1,3	1,0	1,2	1,0
30-44	a	2,9	2,9	3,1	2,6
	b	3,4	3,2	3,1	2,9
	c	2,5	2,7	2,8	2,2
45-59	a	6,6	6,6	6,9	6,9
	b	7,9	7,4	7,2	7,4
	c	5,5	5,9	6,6	6,4
60-74	a	13,5	12,5	13,6	12,4
	b	13,5	13,7	15,5	14,8
	c	13,5	11,6	12,1	10,5
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	28,2	28,4	29,5	28,4
	b	26,2	25,6	29,2	26,0
	c	29,2	29,9	29,7	29,7
Miasta	a	7,2	7,6	8,2	7,9
<i>Urban areas</i>	b	6,8	7,2	8,2	8,2
	c	7,4	7,9	8,2	7,7
Wieś	a	7,5	7,1	7,8	7,1
<i>Rural areas</i>	b	7,2	7,0	7,5	6,7
	c	7,9	7,2	8,0	7,6
Niezbyt poważną	a	15,7	16,0	16,1	16,6
Not severe	b	14,7	14,5	14,3	14,5
	c	16,7	17,4	17,5	18,4
w wieku: <i>aged:</i>					
16-29 lat	a	4,8	5,2	4,8	5,2
	b	5,3	5,6	5,0	5,2
	c	4,3	4,8	4,6	5,2
30-44	a	7,2	7,2	7,1	7,2
	b	7,5	7,6	7,1	6,5
	c	6,9	6,9	7,0	7,8
45-59	a	18,8	17,4	17,5	17,9
	b	18,3	16,3	16,4	16,1
	c	19,3	18,4	18,4	19,6
60-74	a	29,7	30,4	29,1	29,7
	b	28,6	27,9	27,1	28,1
	c	30,6	32,2	30,7	30,9
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	35,6	36,8	37,7	38,9
	b	33,7	33,6	33,0	35,1
	c	36,6	38,4	40,1	40,8
Miasta	a	15,7	16,2	16,5	16,9
<i>Urban areas</i>	b	14,4	14,3	14,4	14,7
	c	16,8	17,7	18,2	18,8
Wieś	a	15,8	15,8	15,4	16,1
<i>Rural areas</i>	b	15,1	14,7	14,3	14,2
	c	16,4	16,8	16,5	17,8

Tabl. 8. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA OGRANICZONEJ CODZIENNEJ AKTYWNOŚCI (dok.)
PERSONS AGED 16 AND MORE BY LIMITATION OF DAILY ACTIVITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>					
b – mężczyźni <i>males</i>					
c – kobiety <i>females</i>					
		w % <i>in %</i>			
Bez ograniczeń	a	77,0	76,6	75,9	75,8
Unlimited	b	78,4	78,4	77,7	78,0
	c	75,7	75,0	74,4	73,9
w wieku: <i>aged:</i>					
16-29 lat	a	93,9	93,4	93,6	93,2
	b	93,2	92,6	93,0	92,7
	c	94,4	94,2	94,2	93,7
30-44	a	89,9	89,8	89,8	90,3
	b	89,1	89,3	89,5	90,6
	c	90,6	90,4	90,1	90,0
45-59	a	74,6	76,0	75,7	75,2
	b	73,8	76,3	76,4	76,5
	c	75,3	75,7	75,0	74,1
60-74	a	56,8	57,1	57,3	58,0
	b	57,9	58,4	57,4	57,1
	c	55,9	56,2	57,3	58,6
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	36,1	34,8	32,8	32,7
	b	40,1	40,8	37,8	38,9
	c	34,2	31,7	30,2	29,5
Miasta <i>Urban areas</i>	a	77,1	76,2	75,3	75,2
	b	78,8	78,5	77,4	77,2
	c	75,8	74,4	73,6	73,5
Wieś <i>Rural areas</i>	a	76,7	77,1	76,8	76,8
	b	77,7	78,3	78,2	79,1
	c	75,7	75,9	75,6	74,7

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: EU-SILC survey – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

Tabl. 9. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA DŁUGOTRWAŁYCH PROBLEMÓW
ZDROWOTNYCH
PERSONS AGED 16 AND MORE BY LONG-STANDING HEALTH PROBLEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – mężczyźni <i>males</i>					
c – kobiety <i>females</i>					
		w % <i>in %</i>			
OGÓŁEM GRAND TOTAL	a	34,0	34,4	34,0	33,9
	b	31,1	31,5	30,8	30,9
	c	36,4	36,9	36,8	36,6
w wieku: <i>aged:</i>					
16-29 lat	a	9,7	9,4	9,0	9,6
	b	10,4	9,7	8,5	10,0
	c	9,2	9,2	9,4	9,1
30-44	a	17,0	17,3	16,5	16,0
	b	17,5	18,1	16,8	15,2
	c	16,5	16,7	16,3	16,7
45-59	a	39,6	39,1	37,6	37,5
	b	38,0	37,1	35,3	35,9
	c	41,0	40,9	39,8	39,0

Tabl. 9. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA DŁUGOTRWAŁYCH PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (dok.)
PERSONS AGED 16 AND MORE BY LONG-STANDING HEALTH PROBLEMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – mężczyźni <i>males</i>		w % <i>in %</i>			
c – kobiety <i>females</i>					
60-74	a	63,7	62,4	60,8	59,5
	b	60,3	58,7	57,2	57,2
	c	66,3	65,2	63,6	61,2
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	78,4	78,2	78,3	78,3
	b	73,5	75,3	75,3	73,3
	c	80,8	79,8	79,9	80,8
Miasta	a	35,6	36,5	35,9	35,9
<i>Urban areas</i>	b	32,3	33,1	32,1	32,6
	c	38,3	39,4	39,0	38,6
Wieś	a	31,5	31,2	31,2	31,0
<i>Rural areas</i>	b	29,4	29,3	28,9	28,3
	c	33,4	32,9	33,3	33,4

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: EU-SILC survey – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNANIA
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute number</i>		na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>	
OGÓLEM <i>TOTAL</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	141 827	149 908	368,1	389,0
Dolnośląskie	11 985	11 978	411,0	410,9
Kujawsko-pomorskie	8 393	8 737	400,0	416,5
Lubelskie	7 921	8 064	364,2	371,9
Lubuskie	3 491	3 915	341,2	382,7
Łódzkie	10 198	11 048	401,9	436,9
Małopolskie	11 915	13 101	356,6	391,0
Mazowieckie	17 124	17 617	324,7	332,8
Opolskie	3 926	4 162	386,6	411,1
Podkarpackie	7 160	7 808	336,5	366,8
Podlaskie	3 750	3 986	312,0	332,2
Pomorskie	9 307	10 260	408,3	448,7
Śląskie	17 520	18 185	378,4	393,6
Świętokrzyskie	5 073	5 054	396,3	396,2
Warmińsko-mazurskie	5 128	5 510	352,9	379,5
Wielkopolskie	13 515	13 899	391,7	401,8
Zachodniopomorskie	5 421	6 584	314,6	382,3
NARZĄDY TRAWIENNE <i>DIGESTIVE ORGANS</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	29 540	31 123	76,7	80,8
Dolnośląskie	2 691	2 661	92,3	91,3
Kujawsko-pomorskie	1 708	1 803	81,4	85,9
Lubelskie	1 525	1 536	70,1	70,8
Lubuskie	768	892	75,1	87,2
Łódzkie	1 964	2 402	77,4	95,0
Małopolskie	2 497	2 683	74,7	80,1
Mazowieckie	3 272	3 352	62,0	63,3
Opolskie	811	885	79,9	87,4

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNANIA (cd.)
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych in absolute number		na 100 tys. ludności per 100 thous. population	
NARZĄDY TRAWIENNE (dok.) DIGESTIVE ORGANS (cont.)				
Podkarpackie.....	1 550	1 584	72,8	74,4
Podlaskie.....	804	889	66,9	74,1
Pomorskie.....	1 811	2 087	79,5	91,3
Śląskie.....	3 816	3 872	82,4	83,8
Świętokrzyskie.....	1 178	1 101	92,0	86,3
Warmińsko-mazurskie.....	1 148	1 107	79,0	76,2
Wielkopolskie.....	2 850	2 991	82,6	86,5
Zachodniopomorskie.....	1 147	1 278	66,6	74,2
NARZĄDY ODDECHOWE I KLATKI PIERSIOWEJ RESPIRATORY AND INTRATHORACIC ORGANS				
POLSKA POLAND.....	23 533	24 758	61,1	64,3
Dolnośląskie.....	2 010	2 118	68,9	72,7
Kujawsko-pomorskie.....	1 479	1 668	70,5	79,5
Lubelskie.....	1 269	1 368	58,4	63,1
Lubuskie.....	558	655	54,5	64,0
Łódzkie.....	1 780	1 686	70,1	66,7
Małopolskie.....	1 694	1 811	50,7	54,1
Mazowieckie.....	2 988	2 983	56,7	56,4
Opolskie.....	636	600	62,6	59,3
Podkarpackie.....	1 005	1 142	47,2	53,6
Podlaskie.....	535	633	44,5	52,8
Pomorskie.....	1 534	1 669	67,3	73,0
Śląskie.....	2 958	3 087	63,9	66,8
Świętokrzyskie.....	833	812	65,1	63,7
Warmińsko-mazurskie.....	1 034	1 157	71,2	79,7
Wielkopolskie.....	2 203	2 123	63,9	61,4
Zachodniopomorskie.....	1 017	1 246	59,0	72,4
NARZĄDY PŁCIOWE GENITAL ORGANS				
POLSKA POLAND.....	24 062	24 800	62,5	64,4
Dolnośląskie.....	1 846	1 895	63,3	65,0
Kujawsko-pomorskie.....	1 214	1 376	57,9	65,6
Lubelskie.....	1 382	1 443	63,5	66,5
Lubuskie.....	618	718	60,4	70,2
Łódzkie.....	1 915	1 386	75,5	54,8
Małopolskie.....	2 071	2 392	62,0	71,4
Mazowieckie.....	3 037	3 011	57,6	56,9
Opolskie.....	579	694	57,0	68,6
Podkarpackie.....	1 281	1 373	60,2	64,5
Podlaskie.....	783	679	65,1	56,6
Pomorskie.....	1 725	1 833	75,7	80,2
Śląskie.....	3 006	3 216	64,9	69,6
Świętokrzyskie.....	775	871	60,5	68,3
Warmińsko-mazurskie.....	756	776	52,0	53,4
Wielkopolskie.....	2 194	2 141	63,6	61,9
Zachodniopomorskie.....	880	996	51,1	57,8
UKŁAD MOCZOWY URINARY TRACT				
POLSKA POLAND.....	10 963	11 783	28,5	30,6
Dolnośląskie.....	1 016	927	34,8	31,8
Kujawsko-pomorskie.....	764	780	36,4	37,2
Lubelskie.....	694	676	31,9	31,2
Lubuskie.....	232	302	22,7	29,5
Łódzkie.....	685	855	27,0	33,8

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNANIA (dok.)
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych in absolute number		na 100 tys. ludności per 100 thous. population	
UKŁAD MOCZOWY (dok.) URINARY TRACT (cont.)				
Małopolskie.....	985	1 059	29,5	31,6
Mazowieckie.....	1 200	1 212	22,8	22,9
Opolskie.....	344	361	33,9	35,7
Podkarpackie.....	620	714	29,1	33,5
Podlaskie.....	301	264	25,0	22,0
Pomorskie.....	812	896	35,6	39,2
Śląskie.....	1 253	1 348	27,1	29,2
Świętokrzyskie.....	398	486	31,1	38,1
Warmińsko-mazurskie.....	375	469	25,8	32,3
Wielkopolskie.....	940	1 029	27,2	29,7
Zachodniopomorskie.....	344	405	20,0	23,5
CZERNIAK I INNE NOWOTWORY SKÓRY MELANOMA AND OTHER MALIGNANT NEOPLASMS OF SKIN				
POLSKA POLAND.....	14 081	15 691	36,5	40,7
Dolnośląskie.....	1 108	1 118	38,0	38,4
Kujawsko-pomorskie.....	873	728	41,6	34,7
Lubelskie.....	942	898	43,3	41,4
Lubuskie.....	263	317	25,7	31,0
Łódzkie.....	985	1 111	38,8	43,9
Małopolskie.....	1 257	1 670	37,6	49,8
Mazowieckie.....	1 834	1 821	34,8	34,4
Opolskie.....	513	528	50,5	52,2
Podkarpackie.....	737	826	34,6	38,8
Podlaskie.....	229	300	19,1	25,0
Pomorskie.....	1 074	1 146	47,1	50,1
Śląskie.....	1 445	1 712	31,2	37,1
Świętokrzyskie.....	421	370	32,9	29,0
Warmińsko-mazurskie.....	410	532	28,2	36,6
Wielkopolskie.....	1 625	1 748	47,1	50,5
Zachodniopomorskie.....	365	866	21,2	50,3

Źródło: dane Instytutu Onkologii.

Source: data of the Institute of Oncology.

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹
PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIPS¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
		a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA (BEZ UZALEŻNIEŃ) MENTAL AND BEHAVIOURAL DISORDERS (WITHOUT ADDICTIONS)					
POLSKA POLAND.....	a	1 182 048	1 322 146	1 374 868	1 352 654
	b	3 067,2	3 431,2	3 571,5	3 515,3
Dolnośląskie.....	a	83 055	98 138	104 665	128 191
	b	2 847,7	3 367,4	3 596,7	4 407,5

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (cd.)

PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA (BEZ UZALEŻNIENI) (dok.) MENTAL AND BEHAVIOURAL DISORDERS (WITHOUT ADDICTIONS) (cont.)					
Kujawsko-pomorskie	a	80 526	95 840	92 150	90 404
	b	3 837,6	4 571,6	4 403,7	4 325,6
Lubelskie	a	72 081	83 796	71 055	73 913
	b	3 318,9	3 869,3	3 295,5	3 441,4
Lubuskie	a	38 315	40 157	41 705	39 650
	b	3 744,8	3 924,2	4 082,8	3 886,1
Łódzkie	a	105 781	127 271	127 355	113 076
	b	4 175,0	5 041,1	5 067,7	4 515,6
Małopolskie.....	a	124 977	125 505	126 236	121 958
	b	3 734,2	3 741,9	3 756,4	3 620,7
Mazowieckie	a	163 828	185 809	185 005	188 577
	b	3 099,5	3 504,7	3 479,6	3 535,0
Opolskie.....	a	25 624	24 099	27 671	23 691
	b	2 527,1	2 385,6	2 754,9	2 367,1
Podkarpackie.....	a	73 378	74 049	76 672	76 518
	b	3 447,1	3 476,6	3 600,8	3 593,8
Podlaskie	a	36 103	42 557	41 468	43 032
	b	3 006,1	3 550,3	3 470,2	3 610,3
Pomorskie.....	a	63 408	75 159	87 456	86 747
	b	2 776,8	3 282,0	3 809,4	3 768,2
Śląskie	a	146 259	143 188	154 963	141 644
	b	3 161,4	3 102,1	3 369,2	3 088,7
Świętokrzyskie.....	a	38 905	39 646	45 352	42 955
	b	3 043,9	3 111,9	3 576,0	3 400,6
Warmińsko-mazurskie	a	30 498	30 965	35 942	34 637
	b	2 099,6	2 134,5	2 484,0	2 398,7
Wielkopolskie.....	a	54 876	86 432	104 588	91 014
	b	1 588,1	2 496,5	3 016,7	2 620,9
Zachodniopomorskie	a	44 434	49 535	52 585	56 647
	b	2 579,3	2 877,6	3 059,3	3 302,2
ZABURZENIA SPOWODOWANE UŻYWIANIEM ALKOHOLU MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF ALCOHOL					
POLSKA POLAND	a	170 011	177 869	179 820	173 332
	b	441,1	461,6	467,1	450,5
Dolnośląskie	a	13 460	13 066	15 654	14 402
	b	461,5	448,3	537,9	495,2
Kujawsko-pomorskie	a	9 080	9 755	9 851	9 515
	b	432,7	465,3	470,8	455,3
Lubelskie	a	7 853	8 789	9 068	9 622
	b	361,6	405,8	420,6	448,0
Lubuskie	a	5 468	6 051	6 414	9 065
	b	534,4	591,3	627,9	888,5

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (cd.)

PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
ZABURZENIA SPOWODOWANE UŻYCIEM ALKOHOLU (dok.) <i>MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF ALCOHOL (cont.)</i>					
Łódzkie	a	13 209	12 690	13 352	14 208
	b	521,3	502,6	531,3	567,4
Małopolskie	a	12 859	11 812	11 944	11 749
	b	384,2	352,2	355,4	348,8
Mazowieckie	a	22 330	33 098	23 566	22 251
	b	422,5	624,3	443,2	417,1
Opolskie	a	4 921	3 708	4 098	3 518
	b	485,3	367,1	408,0	351,5
Podkarpackie	a	9 679	10 312	10 408	9 623
	b	454,7	484,1	488,8	452,0
Podlaskie	a	6 866	6 568	6 262	7 075
	b	571,7	547,9	524,0	593,6
Pomorskie	a	7 124	5 221	6 965	7 464
	b	312,0	228,0	303,4	324,2
Śląskie	a	24 847	23 282	22 167	20 851
	b	537,1	504,4	481,9	454,7
Świętokrzyskie	a	6 469	6 437	6 821	6 285
	b	506,1	505,3	537,8	497,6
Warmińsko-mazurskie	a	7 417	7 355	7 571	6 928
	b	510,6	507	523,3	479,8
Wielkopolskie	a	9 623	12 006	15 149	12 258
	b	278,5	346,8	436,9	353,0
Zachodniopomorskie	a	8 806	7 719	10 530	8 518
	b	511,2	448,4	612,6	496,6
ZABURZENIA PSYCHICZNE SPOWODOWANE UŻYCIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH² <i>MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF DRUGS²</i>					
POLSKA POLAND	a	31 277	27 899	31 619	37 303
	b	81,2	72,4	82,1	96,9
Dolnośląskie	a	3 252	2 909	3 239	4 147
	b	111,5	99,8	111,3	142,6
Kujawsko-pomorskie	a	1 913	2 069	2 170	2 176
	b	91,2	98,7	103,7	104,1
Lubelskie	a	1 573	1 293	1 255	2 576
	b	72,4	59,7	58,2	119,9
Lubuskie	a	1 180	1 573	2 264	2 341
	b	115,3	153,7	221,6	229,4
Łódzkie		1 933	1 568	1 631	3 046
		76,3	62,1	64,9	121,6
Małopolskie		2 115	2 100	2 303	2 482
		63,2	62,6	68,5	73,7
Mazowieckie		7 291	4 527	5 406	5 523
		137,9	85,4	101,7	103,5
Opolskie		578	589	674	617
		57,0	58,3	67,1	61,6

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (dok.)
 PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
ZABURZENIA PSYCHICZNE SPOWODOWANE UŻYCIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH² (dok.) <i>MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF DRUGS² (cont.)</i>					
Podkarpackie.....	a	768	661	784	736
	b	36,1	31,0	36,8	34,6
Podlaskie.....	a	509	634	711	912
	b	42,4	52,9	59,5	76,5
Pomorskie.....	a	2 032	1 280	1 763	1 770
	b	89,0	55,9	76,8	76,9
Śląskie.....	a	2 979	2 696	2 909	3 078
	b	64,4	58,4	63,2	67,1
Świętokrzyskie.....	a	1 004	642	722	965
	b	78,6	50,4	56,9	76,4
Warmińsko-mazurskie.....	a	793	896	819	1 100
	b	54,6	61,8	56,6	76,2
Wielkopolskie.....	a	1 589	2 916	3 152	4 298
	b	46,0	84,2	90,9	123,8
Zachodniopomorskie.....	a	1 768	1 546	1 817	1 536
	b	102,6	89,8	105,7	89,5

1 Bez danych resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. 2 Opiaty, kanabinole, leki uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje pobudzające i halucynogenne, lotne rozpuszczalniki i inne.

Źródło: dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

1 Excluding data of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency. 2 Opiates, cannabis, sedatives or hypnotics, cocaine, other stimulants and hallucinogens, volatile solvents and other psychoactive substances.

Source: data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

Tabl. 12. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN¹ I WOJEWÓDZTW
 DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
OGÓŁEM TOTAL				
POLSKA POLAND.....	974,7	998,6	1 005,9	978,2
Dolnośląskie.....	1 008,2	1 044,4	1 047,7	1028,4
Kujawsko-pomorskie.....	937,2	974,2	978,2	957,9
Lubelskie.....	1 056,7	1 040,4	1 057,6	1027,4
Lubuskie.....	943,0	939,0	982,7	935,9
Łódzkie.....	1 214,4	1 239,9	1 241,2	1185,1
Małopolskie.....	889,8	913,0	902,0	880,2
Mazowieckie.....	1 006,4	1 028,8	1 022,4	1004,7
Opolskie.....	957,0	1 005,6	1 019,6	978,3
Podkarpackie.....	856,0	864,4	873,4	862,6
Podlaskie.....	969,0	988,2	1 015,6	993,0
Pomorskie.....	848,2	895,3	876,1	875,5
Śląskie.....	1 030,4	1 061,1	1 067,1	1041,3

Tabl. 12. **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN¹ I WOJEWÓDZTW (cd.)**
DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
	OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)			
Świętokrzyskie.....	1 072,2	1 094,2	1 117,3	1076,9
Warmińsko-mazurskie.....	890,5	923,9	961,3	906,1
Wielkopolskie.....	891,4	911,7	932,4	895,2
Zachodniopomorskie.....	937,2	957,9	987,8	947,6
	CHOROBY UKŁADU KRAŻENIA DISEASES OF THE CIRCULATORY SYSTEM			
POLSKA POLAND.....	440,9	460,8	460,8	441,1
Dolnośląskie.....	480,6	496,1	496,1	463,6
Kujawsko-pomorskie.....	400,8	432,3	424,2	384,7
Lubelskie.....	523,5	527,3	506,9	483,3
Lubuskie.....	405,3	404,9	428,9	367,4
Łódzkie.....	539,7	551,6	540,7	522,1
Małopolskie.....	418,3	440,7	437,4	441,0
Mazowieckie.....	464,8	485,9	477,8	469,5
Opolskie.....	453,2	463,1	457,2	441,6
Podkarpackie.....	430,5	437,5	441,6	398,0
Podlaskie.....	421,1	434,7	435,9	445,1
Pomorskie.....	333,8	372,2	368,7	366,1
Śląskie.....	469,0	491,5	497,8	490,0
Świętokrzyskie.....	501,9	555,7	577,6	545,8
Warmińsko-mazurskie.....	350,2	360,9	407,2	367,6
Wielkopolskie.....	379,0	398,6	391,6	356,1
Zachodniopomorskie.....	405,9	434,5	448,9	431,9
	NOWOTWORY NEOPLASMS			
POLSKA POLAND.....	249,2	256,3	257,0	260,7
Dolnośląskie.....	264,0	276,7	268,2	282,5
Kujawsko-pomorskie.....	261,7	274,3	266,7	275,9
Lubelskie.....	226,5	228,3	237,7	238,2
Lubuskie.....	247,0	251,5	250,8	250,6
Łódzkie.....	282,2	283,8	289,8	291,5
Małopolskie.....	230,6	236,1	235,9	240,8
Mazowieckie.....	250,8	252,3	255,9	262,0
Opolskie.....	251,0	264,3	263,9	263,0
Podkarpackie.....	197,5	203,4	201,9	200,3
Podlaskie.....	237,4	237,7	246,1	235,5
Pomorskie.....	251,4	256,2	253,2	262,9
Śląskie.....	271,0	283,6	286,0	289,5
Świętokrzyskie.....	243,8	266,8	255,9	251,3
Warmińsko-mazurskie.....	237,8	253,6	261,6	248,6
Wielkopolskie.....	243,4	244,0	244,5	252,8
Zachodniopomorskie.....	256,4	267,9	271,1	273,3

Tabl. 12. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN¹ I WOJEWÓDZTW (dok.)
DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM				
POLSKA POLAND	51,9	52,3	59,6	52,9
Dolnośląskie	38,3	40,4	56,7	60,0
Kujawsko-pomorskie	59,2	58,1	57,8	42,1
Lubelskie	53,5	48,1	56,1	54,0
Lubuskie	39,3	35,2	54,1	31,1
Łódzkie	57,7	65,7	80,8	69,3
Małopolskie.....	37,6	38,9	42,0	37,4
Mazowieckie	69,5	77,2	84,6	78,2
Opolskie.....	39,6	39,2	49,1	41,9
Podkarpackie.....	44,3	45,6	35,8	31,9
Podlaskie	58,1	66,4	70,3	61,8
Pomorskie.....	55,3	58,0	70,9	66,3
Śląskie	42,8	43,1	46,2	40,7
Świętokrzyskie.....	51,3	48,3	49,8	31,0
Warmińsko-mazurskie	65,7	59,1	65,2	54,2
Wielkopolskie.....	57,3	44,6	58,7	52,4
Zachodniopomorskie	46,3	46,3	54,1	51,1
CHOROBY UKŁADU TRAWIENNEGO DISEASES OF THE DIGESTIVE SYSTEM				
POLSKA POLAND	42,7	43,0	43,0	40,0
Dolnośląskie	41,6	45,9	43,9	42,8
Kujawsko-pomorskie	39,9	36,8	39,9	28,8
Lubelskie	40,8	35,1	38,3	37,7
Lubuskie	43,6	40,0	41,7	31,5
Łódzkie	59,3	60,9	61,1	57,7
Małopolskie.....	34,7	35,0	35,1	32,7
Mazowieckie	47,8	48,6	47,3	44,2
Opolskie.....	37,1	40,3	40,6	40,9
Podkarpackie.....	33,5	29,6	31,0	24,2
Podlaskie	42,0	40,9	41,5	43,6
Pomorskie.....	37,4	42,7	41,7	42,7
Śląskie	51,7	54,2	53,9	50,5
Świętokrzyskie.....	40,9	39,0	34,6	32,3
Warmińsko-mazurskie	34,3	42,3	36,8	38,4
Wielkopolskie.....	37,0	33,6	36,7	32,9
Zachodniopomorskie	42,4	41,5	41,0	38,7

¹ Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

¹ In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/

4.3. EDUKACJA *EDUCATION*

Tabl. 13. **ODSETEK DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
PERCENTAGE OF CHILDREN AGED 3-5 COVERED BY PRE-PRIMARY EDUCATION BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
a – ogółem <i>total</i>						
b – miasta <i>urban areas</i>						
c – wieś <i>rural areas</i>						
		w % <i>in %</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	a	69,2	69,7	74,1	79,4	84,2
	b	84,0	83,7	87,6	92,9	98,1
	c	49,3	50,8	55,7	60,8	65,1
Dolnośląskie	a	70,0	70,2	75,0	80,0	84,8
	b	83,1	82,6	87,1	91,7	96,8
	c	44,1	45,9	51,1	56,4	60,1
Kujawsko-pomorskie.....	a	60,4	61,7	67,4	72,4	77,6
	b	76,1	77,0	82,3	88,1	94,2
	c	40,8	42,3	48,4	52,3	56,9
Lubelskie.....	a	64,5	65,7	71,9	77,3	81,8
	b	87,5	86,6	91,3	96,4	101,9
	c	46,1	48,9	56,1	61,5	65,4
Lubuskie.....	a	68,9	68,1	72,7	77,9	83,2
	b	83,3	82,3	87,6	93,0	98,9
	c	46,6	46,0	49,4	53,7	55,5
Łódzkie.....	a	70,5	70,9	75,4	80,8	84,7
	b	83,8	83,4	87,5	92,7	96,7
	c	50,5	51,7	56,8	62,1	66,3
Małopolskie.....	a	68,8	69,8	73,4	78,9	84,1
	b	87,0	87,4	89,9	95,1	100,4
	c	54,3	55,9	60,1	65,8	70,9
Mazowieckie	a	76,1	75,6	80,2	84,5	89,6
	b	91,3	89,6	93,5	96,6	101,5
	c	50,7	51,8	57,0	63,0	68,4
Opolskie.....	a	78,9	77,9	81,0	86,5	89,7
	b	90,3	89,0	92,9	100,6	105,9
	c	66,5	65,7	68,3	71,5	73,1
Podkarpackie	a	61,7	63,8	68,2	73,6	79,3
	b	84,3	84,5	89,3	95,2	102,0
	c	47,1	50,2	54,5	59,5	64,5
Podlaskie	a	65,8	67,2	70,3	75,3	81,3
	b	84,2	84,9	87,1	92,8	100,1
	c	38,7	40,5	44,1	47,5	51,4
Pomorskie.....	a	64,7	66,1	70,4	75,1	80,3
	b	76,6	77,1	81,1	86,1	91,7
	c	47,4	50,2	54,8	59,2	64,0
Śląskie	a	74,4	74,4	77,5	83,6	87,9
	b	76,7	76,7	79,6	85,6	89,8
	c	66,9	67,2	70,9	77,4	81,9
Świętokrzyskie.....	a	63,7	64,3	71,0	76,4	80,6
	b	83,6	83,0	87,8	94,6	102,2
	c	49,4	50,7	58,7	63,1	64,9
Warmińsko-mazurskie.....	a	60,1	60,4	64,7	69,7	74,8
	b	78,7	79,0	83,5	89,3	95,8
	c	37,1	36,7	40,7	44,3	47,7

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 13. **ODSETEK DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM WEDŁUG WOJEWÓDZTW, (dok.)**
PERCENTAGE OF CHILDREN AGED 3-5 COVERED BY PRE-PRIMARY EDUCATION BY VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
a – ogółem <i>total</i>						
b – miasta <i>urban areas</i>						
c – wieś <i>rural areas</i>						
		w % <i>in %</i>				
Wielkopolskie	a	73,0	73,7	77,6	83,5	87,6
	b	93,1	92,5	96,4	102,9	107,6
	c	52,1	53,7	57,9	63,0	66,9
Zachodniopomorskie	a	65,7	65,9	70,2	75,8	79,9
	b	82,6	81,9	85,9	92,3	98,0
	c	34,8	35,9	40,2	44,3	45,8

U W A G A. Służące do obliczenia wskaźnika dane na temat dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego dotyczą stanu na początek roku szkolnego (30 IX), natomiast dane o liczbie ludności stanu na koniec roku kalendarzowego (31 XII).

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO), Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Data regarding children attending pre-primary education establishments according to the situation as at the beginning of the school year (30 IX) and data on number of population according to the situation as at the end of calendar year (31 XII), are used to calculate the rate.

S o u r c e: Education Information System, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 14. **STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW I TYPÓW SZKÓŁ**
Stan w dniu 30 IX
STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS¹ BY TYPE OF SCHOOL AND VOIVODSHIPS
As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
a – zasadnicze szkoły zawodowe <i>basic vocational schools</i>						
b – licea ogólnokształcące i profilowane <i>general secondary schools and specialized secondary schools</i>						
c – technika <i>technical secondary schools</i>						
		w % <i>in %</i>				
POLSKA POLAND	a	13,6	13,2	13,1	14,0	13,8
	b	51,4	50,9	50,4	49,1	48,5
	c	35,0	35,9	36,5	36,9	37,7
Miasta <i>Urban areas</i>	a	13,4	13,1	12,9	13,6	13,4
	b	52,6	52,0	51,5	50,2	49,6
	c	34,0	34,9	35,6	36,2	37,0
Wieś <i>Rural areas</i>	a	15,9	16,5	17,2	19,4	19,7
	b	31,9	31,9	31,3	29,5	28,7
	c	52,2	51,6	51,5	51,1	51,6
Dolnośląskie	a	14,2	13,6	13,2	14,1	13,9
	b	52,2	51,2	50,4	48,9	48,6
	c	33,6	35,2	36,4	37,0	37,5
Kujawsko-pomorskie	a	17,2	16,5	15,9	16,8	16,2
	b	46,8	46,8	47,3	46,4	45,9
	c	36,0	36,7	36,8	36,8	37,9
Lubelskie	a	11,2	10,9	10,6	10,8	10,7
	b	55,6	54,6	53,5	52,2	50,8
	c	33,2	34,5	35,9	37,0	38,5
Lubuskie	a	15,6	15,2	15,2	16,3	16,3
	b	45,8	46,5	45,9	44,6	44,4
	c	38,6	38,3	38,9	39,1	39,3

Tabl. 14. STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)

Stan w dniu 30 IX

STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS¹ BY TYPE OF SCHOOL AND VOIVODSHIPS (cont.)

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION						
a – zasadnicze szkoły zawodowe <i>basic vocational schools</i>		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
b – licea ogólnokształcące i profilowane <i>general secondary schools and specialized secondary schools</i>						
c – technika <i>technical secondary schools</i>						
		w % in %				
Łódzkie.....	a	11,1	11,1	11,2	11,5	11,1
	b	56,0	54,9	54,0	52,9	52,3
	c	32,9	34,0	34,8	35,6	36,6
Małopolskie.....	a	15,0	14,8	14,9	16,0	15,9
	b	48,7	47,5	46,4	44,2	43,2
	c	36,3	37,7	38,7	39,8	40,9
Mazowieckie.....	a	10,0	9,6	9,2	9,9	9,6
	b	60,0	59,2	58,8	57,9	57,5
	c	30,0	31,3	32,0	32,2	32,9
Opolskie.....	a	16,7	16,3	16,0	16,9	16,8
	b	47,0	46,3	45,6	43,6	42,1
	c	36,3	37,4	38,4	39,5	41,1
Podkarpackie.....	a	13,0	12,6	12,4	13,2	13,0
	b	48,7	48,4	47,5	46,1	45,2
	c	38,3	39,0	40,1	40,7	41,8
Podlaskie.....	a	9,3	8,9	9,3	10,1	9,9
	b	53,4	53,3	52,7	51,7	51,3
	c	37,3	37,8	38,0	38,2	38,8
Pomorskie.....	a	16,3	15,9	15,3	16,7	16,6
	b	50,2	50,3	50,3	48,7	48,0
	c	33,5	33,8	34,4	34,6	35,4
Śląskie.....	a	13,0	12,7	12,8	13,6	13,3
	b	49,0	48,8	48,2	47,0	47,1
	c	38,0	38,5	39,0	39,4	39,6
Świętokrzyskie.....	a	12,1	11,7	11,3	11,8	11,8
	b	47,7	47,7	47,9	47,3	47,0
	c	40,2	40,6	40,8	40,9	41,2
Warmińsko-mazurskie.....	a	15,1	14,8	14,7	16,1	16,2
	b	50,1	49,6	49,1	47,5	47,0
	c	34,8	35,6	36,2	36,4	36,8
Wielkopolskie.....	a	17,0	16,9	16,9	18,4	18,4
	b	47,3	46,6	47,2	45,9	45,5
	c	35,7	36,5	35,9	35,7	36,1
Zachodniopomorskie.....	a	13,8	13,6	13,2	14,1	14,0
	b	54,1	53,6	53,0	51,1	49,9
	c	32,1	32,8	33,8	34,8	36,1

1 Bez szkół policealnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

1 Excluding post-secondary schools.

Source: Education Information System.

Tabl. 15. UCZNIOWIE PRZYPADAJĄCY NA 1 NAUCZYCIELA W SZKOLNICTWIE PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

STUDENTS PER 1 TEACHER IN PRIMARY, LOWER SECONDARY AND UPPER SECONDARY EDUCATION¹ BY VOIVODSHIPS

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
POLSKA POLAND	13,0	13,0	13,0	12,7	12,8
Dolnośląskie.....	13,5	13,7	13,6	13,3	13,3
Kujawsko-pomorskie.....	13,0	13,0	13,0	12,8	12,8
Lubelskie.....	12,2	12,4	12,3	12,0	12,0
Lubuskie.....	13,3	13,4	13,4	13,1	13,2
Łódzkie.....	13,0	13,0	12,9	12,7	12,8
Małopolskie.....	12,9	13,0	12,9	12,7	12,7
Mazowieckie.....	12,9	13,0	13,2	12,8	12,9
Opolskie.....	12,3	12,3	12,1	12,0	12,1
Podkarpackie.....	12,3	12,3	12,3	12,0	12,0
Podlaskie.....	12,9	12,9	13,0	12,4	12,4
Pomorskie.....	13,3	13,4	13,2	13,0	13,1
Śląskie.....	13,3	13,2	13,1	12,9	13,0
Świętokrzyskie.....	12,5	12,4	12,3	12,1	12,1
Warmińsko-mazurskie.....	13,4	13,4	13,4	12,9	13,0
Wielkopolskie.....	13,4	13,4	13,4	13,3	13,4
Zachodniopomorskie.....	13,1	13,1	13,1	12,9	13,0

¹ Bez szkół dla dorosłych, szkół specjalnych i szkół policealnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

¹ Excluding schools for adults, special schools and post-secondary schools.

Source: Education Information System.

Tabl. 16. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WOJEWÓDZTW I LICZBY JĘZYKÓW

Stan w dniu 30 IX

TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH BY VOIVODSHIPS AND NUMBER OF LANGUAGES

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Uczniowie uczący się języka obcego: Pupils and students studying foreign language:						
a – jednego one						
b – dwóch two						
c – trzech i więcej three and more						
POLSKA POLAND	a	2 132 722	2 119 450	2 140 855	2 297 546	2 444 330
	b	2 483 705	2 357 363	2 253 873	2 201 085	2 171 562
	c	52 467	43 384	36 091	34 570	33 809
Dolnośląskie.....	a	141 259	138 685	141 710	150 958	160 368
	b	172 640	167 187	157 096	156 211	154 589
	c	2 500	2 084	2 314	1 915	2 269
Kujawsko-pomorskie.....	a	123 841	122 731	123 097	132 595	139 650
	b	135 242	125 792	120 664	116 742	114 963
	c	3 003	2 182	2 449	3 260	2 289
Lubelskie.....	a	117 784	118 474	118 894	125 185	132 982
	b	155 361	147 496	140 328	132 585	130 375
	c	5 183	3 267	2 713	2 813	2 774

Tabl. 16. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WOJEWÓDZTW I LICZBY JĘZYKÓW (dok.)
Stan w dniu 30 IX
TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH BY VOIVODSHIPS AND NUMBER OF LANGUAGES (cont.)
As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Uczniowie uczący się języka obcego: Pupils and students studying foreign language:						
a – jednego one						
b – dwóch two						
c – trzech i więcej three and more						
Lubuskie	a	57 988	57 122	57 924	61 025	63 527
	b	64 452	61 010	58 168	57 079	57 316
	c	655	452	653	840	506
Łódzkie	a	129 075	127 860	132 411	139 750	148 070
	b	154 836	148 728	140 818	133 538	133 321
	c	3 627	2 685	2 488	1 771	1 644
Małopolskie	a	205 732	203 876	203 884	218 169	227 340
	b	221 912	211 497	205 597	200 139	196 157
	c	4 101	5 508	2 408	2 600	2 675
Mazowieckie	a	290 790	289 573	296 759	322 110	350 420
	b	334 040	326 312	311 794	311 736	308 224
	c	10 233	6 896	7 258	5 142	6 962
Opolskie	a	46 700	45 387	45 823	49 625	54 088
	b	63 385	60 133	56 268	54 955	51 738
	c	1 111	934	1 145	1 084	1 276
Podkarpackie	a	124 498	124 339	120 219	127 474	133 681
	b	156 310	146 942	143 356	139 603	134 343
	c	3 071	2 384	1 250	1 667	1 067
Podlaskie	a	61 549	60 006	61 678	65 872	70 571
	b	85 180	81 041	75 483	72 155	68 841
	c	2 298	3 365	1 786	1 992	2 037
Pomorskie	a	136 600	137 915	140 573	154 285	163 272
	b	149 330	140 168	134 537	131 717	131 382
	c	3 338	2 686	2 161	2 160	2 569
Śląskie	a	244 579	240 832	245 814	264 065	286 847
	b	265 329	249 059	239 245	233 940	231 872
	c	4 339	3 733	3 091	3 076	2 541
Świętokrzyskie	a	69 217	69 388	69 024	71 529	74 807
	b	88 569	80 373	76 371	75 383	74 247
	c	1 925	917	1 041	806	1 065
Warmińsko-mazurskie	a	91 955	91 533	89 780	96 454	100 061
	b	90 693	86 447	80 173	77 002	77 148
	c	1 116	744	905	831	488
Wielkopolskie	a	203 943	203 386	205 259	223 491	239 402
	b	235 931	222 337	215 320	212 980	213 261
	c	4 227	3 819	3 143	3 339	2 630
Zachodniopomorskie	a	87 212	88 343	88 006	94 959	99 244
	b	110 495	102 841	98 655	95 320	93 785
	c	1 740	1 728	1 286	1 274	1 017

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
Source: Education Information System.

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 17. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIPS IN 2012-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2012	2013	2014	2015
a – język polski <i>polish language</i>					
b – historia i wiedza o społeczeństwie <i>history and civics</i>					
c – matematyka <i>mathematics</i>					
d – przedmioty przyrodnicze <i>science</i>					
		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>			
POLSKA	a	65	62	68	62
POLAND	b	61	58	59	64
	c	47	48	47	48
	d	50	59	52	50
Chłopcy	a	61	58	64	58
Males	b	61	58	59	64
	c	48	49	48	49
	d	50	59	52	50
Dziewczeta	a	69	66	71	66
Females	b	61	57	59	64
	c	47	48	46	48
	d	50	59	52	49
Wieś	a	64	60	66	60
Rural areas	b	59	56	58	62
	c	45	46	45	46
	d	49	58	51	48
Miasta do 20 tys. mieszkańców	a	63	60	66	60
Urban areas with population up to 20 thous. inhabitants	b	59	56	57	63
	c	45	46	45	46
	d	48	57	50	48
Miasta od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	a	66	62	68	62
Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants	b	61	58	59	64
	c	48	48	48	49
	d	50	59	52	50
Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	a	68	66	71	65
Urban areas with population more than 100 thous. inhabitants	b	64	61	62	67
	c	52	52	52	53
	d	53	62	55	53
Dolnośląskie	a	63	60	66	61
	b	60	57	58	63
	c	46	46	46	47
	d	49	58	51	49
Kujawsko-pomorskie	a	64	61	65	60
	b	59	56	58	62
	c	46	46	45	47
	d	49	57	50	48
Lubelskie	a	67	63	69	63
	b	61	58	59	64
	c	47	48	48	49
	d	50	60	53	50
Lubuskie	a	65	60	65	59
	b	60	56	57	62
	c	46	47	46	46
	d	49	57	50	48

Tabl. 17. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2012	2013	2014	2015
a – język polski <i>polish language</i>		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>			
b – historia i wiedza o społeczeństwie <i>history and civics</i>					
c – matematyka <i>mathematics</i>					
d – przedmioty przyrodnicze <i>science</i>					
Łódzkie	a	65	63	68	63
	b	61	58	59	64
	c	48	48	48	48
	d	50	60	53	50
Małopolskie	a	69	64	70	63
	b	63	60	61	66
	c	50	51	50	51
	d	51	63	55	52
Mazowieckie	a	67	64	70	65
	b	63	60	61	66
	c	50	51	50	51
	d	52	61	54	52
Opolskie	a	63	60	66	60
	b	60	56	58	62
	c	47	47	46	47
	d	49	58	51	49
Podkarpackie	a	67	63	69	63
	b	62	59	60	65
	c	49	50	49	50
	d	51	62	53	51
Podlaskie	a	64	61	67	62
	b	61	58	59	65
	c	49	49	48	50
	d	51	60	53	51
Pomorskie	a	62	60	64	60
	b	59	56	57	63
	c	47	47	47	48
	d	49	58	51	49
Śląskie	a	66	62	69	62
	b	61	58	59	64
	c	47	47	46	47
	d	50	59	52	49
Świętokrzyskie	a	65	62	67	61
	b	60	57	58	63
	c	46	47	46	47
	d	49	59	53	49
Warmińsko-mazurskie	a	62	59	64	60
	b	58	56	58	63
	c	44	45	44	46
	d	48	57	50	49
Wielkopolskie	a	63	60	65	59
	b	60	57	58	63
	c	46	48	47	47
	d	49	57	51	49
Zachodniopomorskie	a	62	58	65	58
	b	59	55	57	62
	c	45	45	44	45
	d	49	55	50	48

Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.
Source: Central Examination Board in Warsaw.

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 18. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINU MATURALNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PASS RATES¹ OF SECONDARY SCHOOL MATRICULATION (MATURA) EXAMINATION BY VOIVODSHIPS

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	2011	2012	2013	2014	2015
	w % in %				
POLSKA POLAND	75	80	81	71	74
Dolnośląskie	75	80	81	69	73
Kujawsko-pomorskie	75	80	82	71	73
Lubelskie	74	80	80	70	73
Lubuskie	77	82	83	74	76
Łódzkie	76	80	81	71	74
Małopolskie	77	82	84	73	77
Mazowieckie	76	81	81	71	75
Opolskie	75	80	81	70	75
Podkarpackie	75	80	81	71	75
Podlaskie.....	77	82	82	73	75
Pomorskie	75	80	81	71	73
Śląskie.....	76	81	82	71	76
Świętokrzyskie	76	78	79	71	75
Warmińsko-mazurskie	73	78	80	68	71
Wielkopolskie	75	80	81	70	73
Zachodniopomorskie	73	78	79	67	70

1 Udział absolwentów, którzy zdali egzamin maturalny w ogólnej liczbie absolwentów, którzy przystąpili do tego typu egzaminu.

U W A G A. Od roku 2010 dane bez absolwentów z lat wcześniejszych.

Ź r ó d ł o: Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.

1 The share of graduates who passed the matriculation exam in all graduates who sat this type of exam.

N O T E. Since 2010 data do not include graduates from the previous years.

S o u r c e: Central Examination Board in Warsaw.

Tabl. 19. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE ORAZ EGZAMINÓW
DYPLOMOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI
PASS RATES¹ OF PROFESSIONAL COMPETENCE EXAMINATIONS AND DIPLOMA EXAMINATIONS BY VOIVODSHIPS
AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2011		2012		2013		2014		2015		
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
	w % in %										
POLSKA POLAND	a	66,6	69,4	68,1	70,7	68,3	71,8	68,9	72,8	74,7	81,2
	b	67,1	70,0	68,2	71,0	68,4	72,2	69,3	73,2	75,0	81,7
	c	60,2	59,9	66,3	65,5	64,5	63,1	63,0	64,5	70,0	70,9
Dolnośląskie	a	67,2	70,1	66,9	70,9	67,4	71,6	69,4	74,2	71,8	78,8
	b	67,9	70,9	67,1	70,9	67,7	71,8	69,9	74,8	72,2	79,6
	c	48,8	53,3	62,8	70,1	58,6	64,2	54,4	58,4	59,7	56,4
Kujawsko-pomorskie	a	72,2	73,4	72,7	71,0	71,4	72,8	73,0	75,6	79,0	83,6
	b	72,8	73,8	72,9	71,5	71,2	73,3	73,7	76,4	79,4	84,3
	c	66,3	68,5	70,3	63,7	72,7	66,5	63,2	64,6	74,5	76,6
Lubelskie	a	63,0	66,2	67,3	67,6	68,2	70,7	68,3	69,6	71,5	79,3
	b	64,4	67,8	68,1	68,3	68,9	71,3	68,8	70,2	72,3	80,0
	c	52,6	48,8	60,3	59,2	62,2	62,6	62,8	59,0	61,3	65,1
Lubuskie	a	64,3	69,4	66,9	67,5	67,3	67,1	67,9	69,0	79,9	82,5
	b	64,3	69,6	66,9	68,0	67,1	67,4	68,0	69,1	80,2	82,9
	c	64,1	58,9	64,6	48,5	72,8	45,2	63,9	64,3	71,1	70,0
Łódzkie	a	64,1	67,8	65,5	68,5	63,2	66,4	66,4	70,2	72,3	78,0
	b	64,7	68,4	65,4	68,3	62,9	66,3	66,5	70,3	72,5	78,3
	c	59,0	59,8	66,5	71,1	66,0	67,4	64,8	69,6	70,9	74,1

Tabl. 19. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE ORAZ EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI (dok.)
PASS RATES¹ OF PROFESSIONAL COMPETENCE EXAMINATIONS AND DIPLOMA EXAMINATIONS BY VOIVODSHIPS AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2011		2012		2013		2014		2015		
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
	w % in %										
Małopolskie	a	73,0	75,6	73,4	77,7	73,7	77,4	74,1	76,9	80,0	87,6
	b	73,4	76,0	73,6	78,2	74,2	77,9	74,2	77,4	80,1	87,8
	c	68,6	69,6	71,7	71,7	68,1	69,7	72,0	69,7	78,9	83,6
Mazowieckie	a	60,3	63,3	62,6	67,1	62,2	66,1	62,8	68,1	68,3	75,7
	b	61,1	64,4	62,9	67,4	62,3	66,4	63,2	68,6	68,7	76,6
	c	52,9	50,4	59,9	62,4	61,8	61,4	58,1	59,9	63,4	62,5
Opolskie	a	67,1	68,9	69,0	72,7	70,6	77,4	69,6	76,3	77,8	84,5
	b	68,3	69,9	68,9	73,0	70,8	77,6	70,0	76,5	78,0	84,9
	c	43,9	38,8	70,7	69,4	66,9	73,0	61,4	70,8	73,0	68,1
Śląskie	a	66,2	69,2	68,1	71,0	68,2	72,8	69,6	73,7	74,5	82,1
	b	66,5	69,4	68,1	71,3	68,3	73,1	69,7	73,8	74,7	82,4
	c	58,0	57,8	67,8	57,1	66,3	59,0	68,0	64,1	69,9	66,9
Świętokrzyskie	a	58,6	60,5	59,7	64,0	60,5	64,4	62,7	67,5	66,6	71,7
	b	58,4	60,1	59,8	64,4	60,6	64,5	62,1	67,0	65,7	71,5
	c	61,0	66,1	57,5	56,8	59,9	63,8	72,2	78,7	78,6	74,8
Warmińsko-mazurskie	a	68,2	73,3	67,8	70,7	70,1	73,1	69,7	76,3	75,1	82,0
	b	68,1	73,0	67,6	70,7	70,3	73,4	70,2	77,1	75,5	83,0
	c	70,3	78,3	70,6	70,4	66,4	66,9	57,3	47,6	69,1	69,8
Wielkopolskie	a	66,1	67,8	68,7	70,2	68,6	71,6	66,9	70,8	76,7	83,0
	b	66,7	69,2	68,9	70,9	69,0	72,3	68,0	71,7	77,1	83,9
	c	61,6	52,6	67,1	64,0	65,3	64,2	57,6	60,3	72,5	71,6
Zachodniopomorskie	a	67,9	69,2	67,4	67,2	69,4	72,5	68,8	72,0	76,6	79,3
	b	68,2	69,4	67,8	67,5	69,7	72,9	69,1	72,5	76,9	79,6
	c	54,4	59,0	41,3	48,4	52,1	37,5	51,7	38,5	55,8	58,9

¹ Udział absolwentów, którzy zdali egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe oraz egzaminy podyplomowe w ogólnej liczbie absolwentów, którzy przystąpili do tego typu egzaminów.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

¹ The share of graduates who passed the vocational exam or diploma exam in all graduates who sat this type of exam.

Source: Education Information System.

Tabl. 20. WSKAŹNIKI SKOLARYZACJI NETTO DLA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI
NET ENROLMENT RATES FOR HIGHER EDUCATION BY VOIVODSHIPS AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
	w % in %									
POLSKA POLAND	40,6	49,2	40,2	48,9	38,6	46,9	37,8	45,9	37,3	45,2
Dolnośląskie	51,7	60,3	52,5	60,9	50,3	50,3	50,3	58,7	50,9	59,6
Kujawsko-pomorskie	34,4	44,6	33,4	43,2	30,8	40,1	29,7	38,6	28,8	37,6
Lubelskie	39,7	49,8	38,9	48,8	36,4	46,0	35,9	44,5	35,3	43,7
Lubuskie	20,0	24,3	18,8	22,9	15,6	19,1	16,3	19,8	15,4	18,9
Łódzkie	39,0	49,3	38,6	48,8	37,8	47,7	35,3	44,6	34,1	43,1
Małopolskie	55,0	66,5	55,9	67,9	54,1	65,7	53,9	66,1	53,9	66,1
Mazowieckie	54,9	64,8	54,7	64,8	54,5	64,6	52,8	62,6	52,6	62,2
Opolskie	32,5	41,5	31,5	40,1	28,0	35,5	28,0	35,6	25,9	32,6
Podkarpackie	28,4	34,0	27,6	32,9	25,0	29,6	25,5	30,1	24,7	28,9
Podlaskie	35,6	43,4	34,3	42,2	32,4	39,4	30,9	37,9	30,1	35,2
Pomorskie	41,4	49,2	42,2	50,2	41,2	49,5	41,8	49,6	42,2	50,3
Śląskie	34,0	40,9	33,4	40,2	30,7	36,9	31,3	37,5	30,6	36,7
Świętokrzyskie	28,9	35,9	27,2	34,4	28,3	35,8	23,1	28,1	21,5	25,9

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 20. **WSKAŹNIKI SKOLARYZACJI NETTO DLA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI (dok.)**
NET ENROLMENT RATES FOR HIGHER EDUCATION BY VOIVODSHIPS AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
	w % in %									
Warmińsko-mazurskie.....	28,6	35,4	27,1	33,0	24,6	29,7	23,5	28,3	22,2	26,7
Wielkopolskie	40,8	50,4	40,9	50,7	41,4	51,5	39,6	49,5	40,0	50,0
Zachodniopomorskie	34,5	40,8	33,0	39,5	30,2	35,2	29,6	34,9	28,0	33,0

U W A G A. Służące do obliczenia wskaźnika dane na temat studentów szkół wyższych dotyczą stanu na początek roku akademickiego (30 XI), natomiast dane o liczbie ludności stanu na koniec roku kalendarzowego (31 XII).

Ź r ó d ł o: S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych, Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Data regarding students of higher education institutions according to the situation as at the beginning of the academic year (30 XI) and data on number of population according to the situation as at the end of calendar year (31 XII), are used to calculate the rate.

S o u r c e: S-10 - Statistical report on tertiary education, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 21. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹ Z LAT AKADEMICKICH 2009/2010-2013/2014**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ IN ACADEMIC YEARS 2009/2010-2013/2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
OGÓŁEM w tys. TOTAL in thous.					
POLSKA POLAND.....	476,1	494,2	481,3	450,3	418,9
Dolnośląskie.....	39,9	42,0	40,1	39,3	36,4
Kujawsko-pomorskie	20,9	22,5	23,1	21,2	19,6
Lubelskie	28,7	29,3	27,6	26,2	23,5
Lubuskie	6,9	6,4	6,0	5,5	4,7
Łódzkie	36,6	33,6	31,1	27,5	25,8
Małopolskie	48,0	54,5	55,0	53,1	51,3
Mazowieckie.....	86,0	87,8	86,3	80,0	77,1
Opolskie	10,7	11,3	11,3	10,4	8,9
Podkarpackie	19,3	20,1	18,8	19,2	17,8
Podlaskie.....	14,9	15,5	14,8	13,8	12,0
Pomorskie	23,8	27,9	28,9	27,6	25,7
Śląskie.....	46,1	48,7	46,2	42,5	39,2
Świętokrzyskie	14,1	15,5	15,6	14,3	11,7
Warmińsko-mazurskie.....	13,8	14,2	14,3	12,1	11,0
Wielkopolskie	47,2	47,5	45,4	43,0	40,6
Zachodniopomorskie.....	19,1	17,3	16,1	14,6	13,6
GRUPY KIERUNKÓW w %: GROUPS OF FIELD OF EDUCATION in %:					
KSZTAŁCENIE EDUCATION					
POLSKA POLAND.....	15,5	14,5	14,6	13,8	12,9
Dolnośląskie.....	11,4	10,4	10,1	8,8	8,9
Kujawsko-pomorskie	17,0	16,7	20,0	18,4	17,2
Lubelskie	11,9	11,9	12,4	11,5	11,2
Lubuskie	25,0	24,7	28,9	27,4	27,4
Łódzkie	24,8	21,4	17,2	15,4	13,7
Małopolskie	10,0	9,7	8,6	8,7	8,2
Mazowieckie.....	16,7	14,3	14,1	13,2	12,6
Opolskie	22,8	25,0	25,2	24,1	20,5
Podkarpackie	11,2	10,5	12,1	11,5	10,8
Podlaskie.....	14,0	15,1	14,7	14,3	12,1
Pomorskie	18,5	16,6	16,7	16,7	15,0
Śląskie.....	13,3	12,7	12,6	12,3	12,2
Świętokrzyskie	26,4	24,8	26,8	22,7	22,7
Warmińsko-mazurskie.....	22,1	22,2	21,2	19,7	15,8
Wielkopolskie	13,1	12,9	14,5	14,3	13,4
Zachodniopomorskie.....	11,7	13,2	15,0	17,8	16,6

Tabl. 21. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹ Z LAT AKADEMICKICH 2009/2010-2013/2014 (cd.)**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ IN ACADEMIC YEARS 2009/2010-2013/2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
NAUKI HUMANISTYCZNE I SZTUKA HUMANITIES AND ART					
POLSKA POLAND	9,3	8,9	8,5	8,3	8,2
Dolnośląskie.....	8,8	8,2	8,9	9,0	7,6
Kujawsko-pomorskie.....	13,5	12,6	10,6	10,3	10,4
Lubelskie.....	14,2	12,6	10,9	10,0	9,4
Lubuskie.....	10,5	10,8	9,6	8,2	9,6
Łódzkie.....	10,5	10,7	10,3	10,0	10,4
Małopolskie.....	10,3	9,5	8,8	9,2	9,3
Mazowieckie.....	7,7	7,9	8,0	7,5	8,1
Opolskie.....	11,0	9,5	8,4	7,8	7,4
Podkarpackie.....	6,8	6,3	5,5	5,8	5,4
Podlaskie.....	5,7	6,4	5,4	5,6	6,9
Pomorskie.....	7,4	7,0	7,0	7,3	7,7
Śląskie.....	10,2	9,7	9,8	9,7	9,3
Świętokrzyskie.....	8,1	6,9	6,2	4,6	3,4
Warmińsko-mazurskie.....	7,4	6,3	5,2	4,7	3,7
Wielkopolskie.....	9,9	9,5	9,6	9,0	9,2
Zachodniopomorskie.....	6,2	6,8	6,7	7,1	6,2
NAUKI SPOŁECZNE, GOSPODARKA I PRAWO SOCIAL SCIENCES, ECONOMY AND LAW					
POLSKA POLAND	42,6	40,4	39,7	38,2	36,6
Dolnośląskie.....	45,1	41,6	39,1	38,2	36,7
Kujawsko-pomorskie.....	38,5	36,8	37,0	39,1	38,1
Lubelskie.....	40,3	37,7	39,2	36,0	34,2
Lubuskie.....	34,4	31,7	28,5	28,1	22,8
Łódzkie.....	38,6	37,6	40,1	40,9	41,7
Małopolskie.....	42,9	39,7	38,7	35,9	34,5
Mazowieckie.....	47,6	47,3	46,3	45,3	43,0
Opolskie.....	30,5	30,7	30,7	31,7	31,0
Podkarpackie.....	48,4	44,3	42,8	41,5	36,7
Podlaskie.....	44,6	43,1	40,4	37,3	33,8
Pomorskie.....	42,0	39,1	38,2	36,1	35,3
Śląskie.....	39,5	36,3	37,2	35,6	33,0
Świętokrzyskie.....	37,7	32,9	32,2	31,3	31,8
Warmińsko-mazurskie.....	35,5	37,0	34,3	33,7	33,4
Wielkopolskie.....	43,3	41,2	39,2	37,7	35,8
Zachodniopomorskie.....	47,0	44,4	41,5	34,1	33,1
NAUKA SCIENCE					
POLSKA POLAND	7,9	7,4	7,4	7,4	7,5
Dolnośląskie.....	7,9	8,7	8,5	7,9	8,3
Kujawsko-pomorskie.....	10,1	8,0	7,1	6,0	6,9
Lubelskie.....	8,2	6,9	7,9	7,4	7,8
Lubuskie.....	11,1	9,6	7,2	5,8	5,6
Łódzkie.....	10,6	9,0	9,3	9,6	10,4
Małopolskie.....	8,9	8,7	10,0	9,6	9,0
Mazowieckie.....	6,5	6,8	6,3	6,9	7,1
Opolskie.....	7,1	6,3	5,5	5,0	6,2
Podkarpackie.....	6,6	6,7	6,0	6,0	6,4
Podlaskie.....	7,6	6,1	5,8	6,3	6,1
Pomorskie.....	8,4	8,5	8,4	8,7	8,8
Śląskie.....	7,9	7,0	7,1	6,6	7,5
Świętokrzyskie.....	6,3	6,3	7,1	6,6	5,6
Warmińsko-mazurskie.....	9,9	7,5	7,0	6,2	6,2
Wielkopolskie.....	6,3	5,9	6,3	6,5	6,7
Zachodniopomorskie.....	6,8	6,0	5,7	5,9	5,5

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 21. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹ Z LAT AKADEMICKICH 2009/2010-2013/2014 (cd.)**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ IN ACADEMIC YEARS 2009/2010-2013/2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
TECHNIKA, PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO TECHNOLOGY, INDUSTRY, CONSTRUCTION					
POLSKA POLAND.....	9,8	11,8	12,6	13,7	15,3
Dolnośląskie.....	11,6	15,8	17,0	18,3	20,1
Kujawsko-pomorskie.....	5,5	7,4	7,7	8,1	9,1
Lubelskie.....	7,8	8,6	8,6	10,2	12,5
Lubuskie.....	10,7	10,8	11,4	12,8	17,3
Łódzkie.....	4,8	7,3	8,1	9,1	9,6
Małopolskie.....	12,9	18,1	18,4	19,7	22,0
Mazowieckie.....	8,9	9,1	9,8	10,2	11,5
Opolskie.....	8,5	8,4	11,1	12,0	14,1
Podkarpackie.....	6,9	10,1	12,4	13,6	17,4
Podlaskie.....	10,3	9,5	11,6	12,8	12,9
Pomorskie.....	8,4	12,2	13,8	14,5	15,6
Śląskie.....	14,7	16,0	16,1	17,6	19,9
Świętokrzyskie.....	7,6	11,4	10,6	12,6	14,7
Warmińsko-mazurskie.....	8,6	10,0	12,1	12,6	13,3
Wielkopolskie.....	9,2	10,3	10,5	11,7	12,6
Zachodniopomorskie.....	16,1	15,2	16,4	17,9	19,1
ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA HEALTH AND SOCIAL WELFARE					
POLSKA POLAND.....	7,0	8,8	8,2	8,7	8,7
Dolnośląskie.....	7,6	7,8	7,3	8,0	6,7
Kujawsko-pomorskie.....	7,2	9,3	9,5	9,0	9,2
Lubelskie.....	9,1	13,3	11,2	13,9	13,4
Lubuskie.....	1,2	3,7	3,7	3,7	4,6
Łódzkie.....	7,2	8,6	8,5	9,5	9,4
Małopolskie.....	5,6	6,1	5,7	6,4	6,6
Mazowieckie.....	4,4	5,8	5,5	6,4	6,5
Opolskie.....	12,2	13,4	12,7	12,2	12,0
Podkarpackie.....	8,2	12,0	11,1	10,2	9,9
Podlaskie.....	10,8	14,0	13,3	13,4	14,9
Pomorskie.....	5,5	7,6	6,6	7,2	6,8
Śląskie.....	8,3	11,9	10,4	10,7	10,2
Świętokrzyskie.....	11,7	13,7	12,3	14,7	13,0
Warmińsko-mazurskie.....	9,8	8,7	8,1	9,2	8,9
Wielkopolskie.....	7,4	9,2	8,6	8,2	9,7
Zachodniopomorskie.....	4,6	5,9	6,5	6,5	8,0
ROLNICTWO AGRICULTURE					
POLSKA POLAND.....	2,0	1,8	1,6	1,5	1,5
Dolnośląskie.....	2,0	1,5	1,6	1,4	1,4
Kujawsko-pomorskie.....	2,4	2,8	2,3	2,2	2,1
Lubelskie.....	5,5	4,9	4,2	4,0	3,7
Lubuskie.....	0,8	1,0	0,7	0,8	0,1
Łódzkie.....	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6
Małopolskie.....	2,9	2,3	2,1	2,1	1,9
Mazowieckie.....	1,8	1,8	1,9	1,8	1,8
Podkarpackie.....	3,7	2,2	1,7	1,2	0,8
Podlaskie.....	3,0	1,5	1,4	1,6	1,5
Pomorskie.....	-	-	-	0,0	-
Świętokrzyskie.....	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Warmińsko-mazurskie.....	5,5	5,2	6,4	5,2	5,0
Wielkopolskie.....	2,5	2,6	2,3	2,2	2,4
Zachodniopomorskie.....	1,7	1,4	0,9	0,8	0,8

Tabl. 21. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹ Z LAT AKADEMICKICH 2009/2010-2013/2014 (dok.)**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ IN ACADEMIC YEARS 2009/2010-2013/2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
USŁUGI SERVICES					
POLSKA POLAND.....	5,9	6,4	7,4	8,4	9,3
Dolnośląskie.....	5,6	6,0	7,5	8,4	10,3
Kujawsko-pomorskie.....	5,9	6,4	5,8	6,9	7,0
Lubelskie.....	3,2	4,1	5,6	7,0	7,8
Lubuskie.....	6,2	7,7	10,0	13,2	12,6
Łódzkie.....	3,0	5,0	6,1	5,0	5,3
Małopolskie.....	6,4	5,9	7,7	8,4	8,5
Mazowieckie.....	6,5	7,0	8,1	8,7	9,4
Opolskie.....	8,0	6,7	6,4	7,2	8,8
Podkarpackie.....	8,1	7,9	8,4	10,2	12,6
Podlaskie.....	3,9	4,3	7,4	8,7	11,8
Pomorskie.....	9,7	9,0	9,3	9,5	10,8
Śląskie.....	6,0	6,4	6,8	7,5	7,9
Świętokrzyskie.....	2,2	3,8	4,6	7,3	8,7
Warmińsko-mazurskie.....	1,4	3,1	5,7	8,7	13,7
Wielkopolskie.....	8,3	8,4	9,0	10,4	10,2
Zachodniopomorskie.....	5,8	7,1	7,3	9,9	10,7

¹ Podział na grupy kierunków kształcenia według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED'97).

U W A G A. Absolwentów według województw wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi; absolwenci wykazani są według stanu z poprzedniego roku akademickiego.

Ź r ó d ł o: S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych.

¹ The division into the fields of education according to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

N O T E. Graduates per voivodship are presented according to the seat of particular higher education institution, including branches, non-local basic organizational units, non-local didactic centres and consultation points; graduates are listed according to their status in the previous academic year.

S o u r c e: S-10 – Statistical report on tertiary education.

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 22. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH Z ROKU AKADEMICKIEGO 2014/2015 WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ IN ACADEMIC YEAR 2014/2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem	W tym według grup kierunków studiów									
		kształcenie education	nauki humanistyczne i sztuka art and humanities	nauki społeczne dzien- nikarstwo i informacja social sciences journalism and information	biznes admini- stracja i prawo business admini- stration and law	nauki przy- rod- nicze matematyka i sta- tystyka natural sciences mathematics and statistics	tech- nologie tele- infor- ma- tyczne information and commu- nication techno- logies	techni- ka prze- mysł budow- nictwo technology, industry con- struc- tion	rol- nictwo agri- culture	zdrowie i opieka społeczna health and social welfare	usługi services
POLSKA POLAND	388,0	11,1	8,2	11,1	23,0	4,8	3,2	18,8	1,6	9,7	8,5
Dolnośląskie.....	34,5	7,6	7,8	8,6	26,2	5,6	3,6	24,0	1,4	6,7	8,5
Kujawsko-pomorskie.....	17,4	13,9	10,8	11,0	24,5	6,6	2,6	10,5	1,9	10,5	7,7
Lubelskie.....	21,7	9,3	8,5	13,3	19,1	7,2	2,0	14,0	3,7	14,2	8,7
Lubuskie.....	4,4	21,1	9,3	6,9	16,8	1,8	3,4	22,1	0,5	6,4	11,7
Łódzkie.....	22,9	11,7	9,2	11,3	26,9	5,2	4,4	12,2	0,6	13,3	5,2
Małopolskie.....	48,9	7,3	9,1	11,9	18,9	6,2	3,7	27,6	2,0	7,2	6,1
Mazowieckie.....	69,7	11,5	7,6	14,5	26,3	3,7	3,0	14,0	1,9	7,8	9,7
Opolskie.....	7,7	20,1	8,2	14,0	17,0	2,4	3,5	16,5	–	11,1	7,2
Podkarpackie.....	17,5	9,5	4,7	10,1	22,5	3,1	3,7	23,0	0,7	10,0	12,7
Podlaskie.....	10,8	11,1	6,0	9,9	21,4	4,0	3,1	16,8	2,1	14,8	10,8
Pomorskie.....	23,8	10,9	7,4	9,3	26,1	6,3	3,2	18,2	–	8,2	10,4
Śląskie.....	36,4	9,2	10,8	7,0	23,9	4,0	3,8	22,4	–	13,0	5,8
Świętokrzyskie.....	11,1	18,8	3,7	15,2	13,4	3,6	2,2	21,2	–	14,7	7,2
Warmińsko-mazurskie.....	9,8	14,5	3,4	12,2	16,4	4,7	2,5	17,3	5,9	7,3	15,8
Wielkopolskie.....	39,1	12,8	9,3	7,6	25,0	4,8	2,5	16,9	2,6	9,7	8,8
Zachodniopomorskie.....	12,3	15,2	6,9	14,5	17,2	3,4	2,8	20,6	0,9	8,9	9,6

¹ Podział na grupy kierunków kształcenia według Międzynarodowej Klasyfikacji Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

U W A G A. Absolwentów według województw wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi; absolwenci wykazani są według stanu z poprzedniego roku akademickiego.

Ź r ó d ł o: S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych.

¹ The division into fields of education according to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

N O T E. Graduates per voivodship are presented according to the seat of particular higher education institution, including branches, non-local basic organizational units, non-local didactic centres and consultation points; graduates are listed according to their status in the previous academic year.

S o u r c e: S-10 – Statistical report on tertiary education.

Tabl. 23. **STOPNIE NAUKOWE DOKTORA NADANE W SZKOŁACH WYŻSZYCH NA 100 TYS. LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI**
SCIENTIFIC DEGREES OF DOCTOR AWARDED IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS PER 100 THOUS. POPULATION BY VOIVODSHIPS AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
POLSKA POLAND.....	12,8	12,8	13,4	13,7	14,6	14,6	13,7	13,7	15,5	16,0
Dolnośląskie.....	16,5	18,3	17,4	17,9	19,7	19,0	18,6	19,3	18,5	18,4
Kujawsko-pomorskie.....	10,3	11,0	10,2	11,5	12,9	13,5	10,6	11,1	12,2	14,1
Lubelskie.....	19,6	21,5	18,6	20,2	19,4	21,4	19,0	18,8	21,9	23,9
Lubuskie.....	3,0	2,7	2,0	2,3	2,9	1,3	2,3	1,7	2,2	1,3
Łódzkie.....	13,6	14,2	16,0	17,6	14,6	15,0	17,4	19,7	15,5	17,9
Małopolskie.....	14,8	15,4	22,7	22,5	22,9	23,3	21,9	21,2	25,3	24,4
Mazowieckie.....	15,3	17,8	19,5	17,1	21,3	19,0	19,2	17,6	26,3	24,9
Opolskie.....	6,0	4,6	4,1	2,7	2,6	2,5	5,1	3,1	4,8	4,5
Podkarpackie.....	1,9	2,0	3,1	2,9	3,1	3,4	2,5	2,9	4,6	4,1
Podlaskie.....	10,3	11,4	8,2	9,6	12,1	14,5	9,1	11,1	11,3	15,6
Pomorskie.....	12,1	12,7	13,7	15,7	16,1	17,3	12,7	14,7	14,5	16,2
Śląskie.....	10,3	9,5	8,5	8,5	10,9	9,9	10,5	9,6	11,1	11,8
Świętokrzyskie.....	1,6	1,8	3,6	4,6	3,9	3,9	2,9	2,2	3,3	3,6
Warmińsko-mazurskie.....	6,7	6,6	6,6	6,3	8,8	7,7	8,0	7,7	8,5	10,8
Wielkopolskie.....	16,1	16,6	16,9	17,9	16,2	17,3	15,3	15,4	16,0	15,2
Zachodniopomorskie.....	9,6	11,3	10,5	13,0	11,8	15,2	12,3	13,9	10,8	12,3

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.
 Source: data of the Ministry of Science and Higher Education, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 24. **SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI**
STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES PER 10 THOUS. POPULATION BY VOIVODSHIPS AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
POLSKA POLAND.....	48,6	66,7	44,1	60,8	42,3	56,9	38,7	52,4	39,1	54,9
Dolnośląskie.....	48,7	67,9	43,1	59,2	39,2	54,5	38,6	52,8	39,0	54,0
Kujawsko-pomorskie.....	33,1	46,5	31,7	45,5	32,6	47,2	33,8	47,5	34,1	50,9
Lubelskie.....	42,7	62,5	36,4	55,0	31,2	46,6	28,5	42,1	26,8	41,4
Lubuskie.....	15,0	22,7	11,8	18,5	10,8	16,0	10,0	15,9	11,1	18,4
Łódzkie.....	39,1	56,9	33,9	50,2	33,1	49,1	28,0	42,3	28,9	44,2

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 24. **SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI (dok.)**
STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES PER 10 THOUS. POPULATION BY VOIVODSHIPS AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Małopolskie	49,3	65,0	41,4	55,6	37,0	49,3	31,0	41,2	32,2	43,1
Mazowieckie.....	119,0	150,3	114,1	142,9	120,3	143,4	111,0	135,3	105,6	134,3
Opolskie	29,8	46,3	27,1	43,0	27,5	43,8	27,1	45,3	30,6	52,6
Podkarpackie	23,7	30,7	21,8	28,8	20,4	27,0	16,6	23,8	17,0	25,6
Podlaskie.....	29,3	45,0	25,9	39,4	20,9	31,4	16,5	24,1	16,7	25,5
Pomorskie	41,4	60,4	36,4	53,5	32,0	46,0	31,4	45,6	34,1	50,9
Śląskie.....	27,9	39,3	23,1	33,7	22,1	32,0	20,5	30,5	23,1	35,4
Świętokrzyskie	37,0	58,9	35,3	56,3	19,5	31,3	18,5	29,8	27,2	45,7
Warmińsko-mazurskie.....	34,0	53,3	30,9	47,4	23,8	34,9	18,6	25,5	21,4	29,9
Wielkopolskie	44,9	60,5	40,8	56,7	39,8	55,9	37,9	51,5	37,5	52,2
Zachodniopomorskie.....	40,1	61,2	35,3	54,3	30,8	48,5	22,4	35,0	22,7	35,2

U W A G A. Do roku akademickiego 2012/2013 dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych.
 Ź r ó d ł o: S-12 – Sprawozdanie o stypendiach naukowych, studiach podyplomowych i doktoranckich oraz zatrudnieniu w szkołach wyższych i Bazy Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Until academic year 2012/2013 data do not include academies of the ministry of national defence and ministry of interior.
 S o u r c e: S-12 – Statistical report on scholarship, postgraduate and doctoral studies and employment in higher education institutions, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 25. **OSOBY DOROSŁE (W WIEKU 25-64 LATA) UCZESTNICZĄCE W KSZTAŁCENIU I SZKOLENIU WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
LIFELONG LEARNING (OF PERSONS AGED 25-64) BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w % in %				
POLSKA POLAND.....	4,4	4,5	4,3	4,0	3,5
Kobiety Females.....	4,9	5,1	4,9	3,6	3,3
Mężczyźni Males.....	3,9	3,8	3,8	4,3	3,8
Dolnośląskie	4,4	4,5	4,1	4,2	3,7
Kujawsko-pomorskie	3,7	3,8	3,9	3,8	2,8
Lubelskie	5,0	5,2	4,9	4,5	3,3
Lubuskie	3,3	2,9	2,8	2,5	2,5
Łódzkie	3,4	3,1	3,1	2,7	2,3
Małopolskie	4,1	4,6	4,7	4,2	3,8
Mazowieckie.....	6,6	6,9	6,7	6,5	0,6
Opolskie	4,5	3,6	3,1	2,6	2,3
Podkarpackie.....	3,0	3,0	2,6	1,9	1,9
Podlaskie.....	4,6	4,1	3,7	3,2	3,1
Pomorskie	5,3	6,1	5,8	5,3	0,5
Śląskie.....	4,5	4,5	4,5	3,7	3,1
Świętokrzyskie.....	3,3	3,3	3,1	3,0	2,5
Warmińsko-mazurskie.....	3,0	2,8	2,8	2,7	2,5
Wielkopolskie	3,7	3,6	3,7	3,3	2,4
Zachodniopomorskie.....	3,7	3,2	3,2	3,3	2,6

Ź r ó d ł o: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
 S o u r c e: Labour Force Survey (LFS).

4.4. RYNEK PRACY *LABOUR MARKET*

Tabl. 26. **WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ OSÓB W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PŁCI I WOJEWÓDZTW**
ACTIVITY RATE OF PERSONS AGED 15 AND MORE BY SEX AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>		w % <i>in %</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	a	55,5	55,9	55,9	56,2	56,2
	b	64,0	64,3	64,4	64,7	64,6
	c	47,8	48,1	48,2	48,5	48,4
Dolnośląskie.....	a	53,4	53,8	54,0	55,1	55,2
	b	61,3	61,9	62,7	64,3	64,6
	c	46,3	46,5	46,2	46,9	46,9
Kujawsko-pomorskie.....	a	54,2	56,3	55,8	55,3	55,1
	b	63,0	65,1	65,1	64,6	64,0
	c	46,3	48,2	47,3	46,9	46,8
Lubelskie.....	a	56,6	56,5	56,6	56,3	56,0
	b	64,3	64,5	64,7	63,4	63,3
	c	49,4	49,1	49,1	49,7	48,9
Lubuskie.....	a	54,7	53,7	54,4	54,1	54,6
	b	62,7	61,6	63,1	62,1	62,4
	c	47,3	46,5	46,4	46,6	47,5
Łódzkie.....	a	56,9	56,6	57,6	58,3	57,2
	b	66,0	65,6	66,0	66,9	65,6
	c	48,8	48,7	50,0	50,6	49,8
Małopolskie.....	a	55,3	55,3	55,8	55,9	55,5
	b	62,9	63,1	64,3	63,6	63,6
	c	48,5	48,1	47,9	48,7	48,1
Mazowieckie.....	a	59,5	60,2	59,7	61,5	61,2
	b	67,9	68,8	67,7	69,6	69,3
	c	52,0	52,6	52,4	54,2	53,8
Opolskie.....	a	53,4	54,4	53,6	54,0	54,3
	b	64,0	65,2	64,1	63,2	63,2
	c	43,9	44,7	44,4	46,0	46,2
Podkarpackie.....	a	56,3	56,3	56,2	54,5	54,2
	b	63,4	63,3	64,3	63,1	62,4
	c	49,4	49,4	48,5	46,4	46,5
Podlaskie.....	a	55,1	55,7	55,5	55,9	56,1
	b	63,1	63,7	63,4	63,9	63,8
	c	47,9	48,3	48,1	48,5	48,7
Pomorskie.....	a	54,5	55,5	55,8	55,7	57,6
	b	63,8	64,1	64,8	65,2	67,0
	c	46,0	47,5	47,5	46,8	48,6
Śląskie.....	a	53,3	53,5	53,5	53,8	53,1
	b	61,4	61,1	60,8	61,6	61,2
	c	45,7	46,3	46,6	46,7	45,8
Świętokrzyskie.....	a	57,1	57,1	55,2	55,3	56,0
	b	65,3	65,3	63,6	63,3	64,0
	c	49,0	49,1	47,3	47,5	48,3
Warmińsko-mazurskie.....	a	51,7	51,4	52,0	51,1	52,1
	b	60,8	59,6	59,7	59,4	60,0
	c	43,3	43,6	44,7	43,6	44,7
Wielkopolskie.....	a	57,3	57,3	58,1	57,7	57,6
	b	67,6	67,1	68,1	67,8	67,0
	c	47,9	48,2	49,0	48,5	48,8
Zachodniopomorskie.....	a	51,4	52,2	52,6	52,6	51,9
	b	60,8	61,4	61,7	61,7	60,7
	c	42,8	43,8	44,2	44,7	44,3

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 27. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 20-64 LAT WEDŁUG PŁCI I WOJEWÓDZTW
EMPLOYMENT RATE OF PERSONS AGED 20-64 BY SEX AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>		w % <i>in %</i>				
POLSKA POLAND	a	64,5	64,7	64,9	66,5	67,8
	b	71,9	72,0	72,1	73,6	74,7
	c	57,2	57,5	57,6	59,4	60,9
Dolnośląskie.....	a	62,1	62,2	62,6	65,5	67,7
	b	68,1	68,9	69,7	72,7	75,4
	c	56,3	55,6	55,8	58,5	60,3
Kujawsko-pomorskie.....	a	62,1	63,5	63,0	64,4	65,7
	b	70,9	72,1	72,1	73,6	74,0
	c	53,5	55,0	53,9	55,5	57,7
Lubelskie.....	a	65,2	65,8	65,8	66,2	66,8
	b	70,5	71,1	71,8	72,1	72,1
	c	59,7	60,5	59,7	60,1	61,3
Lubuskie.....	a	62,5	62,1	63,1	64,6	66,8
	b	68,9	68,8	70,6	71,4	73,5
	c	55,8	55,3	55,7	57,7	60,5
Łódzkie.....	a	66,6	65,7	66,3	68,8	69,3
	b	73,5	72,5	73,0	75,5	75,4
	c	60,0	59,2	59,7	62,2	63,4
Małopolskie.....	a	65,5	64,7	64,6	66,2	67,6
	b	72,2	71,7	72,3	72,9	74,7
	c	59,1	57,7	57,1	59,4	60,7
Mazowieckie.....	a	70,1	71,1	71,0	73,2	73,6
	b	76,8	77,5	77,1	79,7	79,4
	c	63,7	64,8	65,0	66,8	67,8
Opolskie.....	a	63,5	63,9	64,0	65,8	67,7
	b	73,1	74,3	73,9	74,6	75,9
	c	54,1	54,3	54,6	57,6	59,9
Podkarpackie.....	a	63,3	63,2	62,4	62,0	63,0
	b	69,8	68,9	68,2	68,9	70,4
	c	56,8	57,2	56,2	55,0	55,6
Podlaskie.....	a	66,3	67,2	66,9	68,3	69,8
	b	72,0	73,6	73,1	74,5	75,3
	c	60,4	60,7	60,9	62,0	64,1
Pomorskie.....	a	63,8	64,1	63,9	65,7	68,6
	b	72,5	72,2	71,9	73,8	76,7
	c	55,5	56,0	56,0	57,7	60,5
Śląskie.....	a	62,1	62,0	62,3	63,8	64,3
	b	70,3	69,4	69,2	70,7	71,0
	c	54,1	54,7	55,3	57,0	57,8
Świętokrzyskie.....	a	63,9	64,1	62,7	63,8	65,9
	b	70,5	70,7	69,0	69,4	71,7
	c	56,7	57,1	55,9	57,8	59,7
Warmińsko-mazurskie.....	a	59,8	58,5	59,6	60,3	61,8
	b	68,4	66,3	66,1	66,9	69,4
	c	51,0	50,6	52,9	53,6	54,3
Wielkopolskie.....	a	65,4	65,9	66,8	67,9	69,7
	b	75,0	76,1	77,3	77,5	78,4
	c	55,8	56,0	56,6	58,5	60,9
Zachodniopomorskie.....	a	58,6	60,4	61,6	63,2	64,2
	b	66,2	68,1	69,3	70,6	71,8
	c	51,2	52,9	54,3	56,0	56,8

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

Tabl. 28. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WIEKU 16-64 LAT WEDŁUG WOJEWÓDZTW
EMPLOYMENT RATE OF DISABLED PERSONS AGED 16-64 BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w % in %				
POLSKA POLAND	20,7	21,4	20,9	21,3	21,0
Dolnośląskie	15,2	18,3	19,0	19,9	22,0
Kujawsko-pomorskie	22,7	24,4	24,8	25,2	21,7
Lubelskie	22,1	23,1	22,4	19,6	18,2
Lubuskie	25,5	26,8	26,7	28,9	28,1
Łódzkie	26,9	26,5	24,0	23,4	21,3
Małopolskie	21,2	20,9	19,8	18,2	16,0
Mazowieckie	17,8	19,1	15,1	18,6	20,2
Opolskie	22,7	23,8	20,0	20,5	20,0
Podkarpackie	23,5	25,8	26,4	23,1	21,2
Podlaskie	22,2	24,5	20,8	19,2	20,4
Pomorskie	20,2	21,3	21,1	23,8	26,7
Śląskie	18,3	18,3	18,4	19,3	20,0
Świętokrzyskie	25,0	25,6	24,4	24,2	26,1
Warmińsko-mazurskie	16,5	16,4	17,0	16,2	20,4
Wielkopolskie	20,8	19,7	21,7	23,6	20,7
Zachodniopomorskie	15,6	15,6	16,3	20,0	14,9

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Source: Labour Force Survey (LFS).

Tabl. 29. WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG ZAWODÓW
VACANCIES BY OCCUPATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. in thous.				
OGÓŁEM.....	59,6	45,9	43,4	56,3	71,6
<i>TOTAL</i>					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2,4	1,9	1,8	2,1	2,4
<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>					
Specjaliści.....	10,5	9,7	9,9	11,8	13,7
<i>Professionals</i>					
Technicy i inny średni personel.....	4,8	3,9	3,9	4,9	6,4
<i>Technicians and associate professionals</i>					
Pracownicy biurowi.....	6,3	4,9	4,5	6,5	8,0
<i>Clerks</i>					
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy.....	7,2	5,8	5,3	6,8	9,3
<i>Service workers and shop and market sales workers</i>					
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.....	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
<i>Skilled agricultural and fishery workers</i>					
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,4	10,6	9,1	12,5	15,1
<i>Craft and related trades workers</i>					
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.....	8,0	6,1	6,3	8,1	11,2
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>					
Pracownicy przy pracach prostych.....	3,9	2,8	2,5	3,5	5,6
<i>Elementary occupations</i>					

Źródło: Z-05 – Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 – Survey of demand for labour.

Tabl. 30. **ODSETEK NIEWYKORZYSTANIA WOLNYCH MIEJSC PRACY WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW**
JOB VACANCY RATE BY PARTICULAR REGIONS AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w % in %				
OGÓŁEM	0,55	0,43	0,40	0,50	0,61
<i>TOTAL</i>					
REGION CENTRALNY	0,66	0,54	0,51	0,58	0,68
Łódzkie	0,46	0,49	0,37	0,47	0,51
Mazowieckie	0,72	0,56	0,55	0,61	0,73
REGION POŁUDNIOWY	0,51	0,36	0,38	0,46	0,59
Małopolskie	0,43	0,34	0,35	0,48	0,65
Śląskie	0,55	0,37	0,40	0,45	0,55
REGION WSCHODNI	0,47	0,34	0,22	0,29	0,35
Lubelskie	0,45	0,35	0,21	0,31	0,38
Podkarpackie	0,49	0,31	0,25	0,26	0,21
Podlaskie	0,41	0,42	0,22	0,36	0,47
Świętokrzyskie	0,50	0,31	0,21	0,26	0,45
REGION PÓŁNOCNO-ZACHODNI	0,56	0,46	0,41	0,54	0,70
Lubuskie	0,86	0,60	0,49	0,69	0,69
Wielkopolskie	0,47	0,41	0,35	0,48	0,63
Zachodniopomorskie	0,60	0,49	0,50	0,62	0,92
REGION POŁUDNIOWO-ZACHODNI	0,56	0,45	0,44	0,60	0,72
Dolnośląskie	0,52	0,45	0,43	0,62	0,71
Opolskie	0,67	0,47	0,45	0,51	0,73
REGION PÓŁNOCNY	0,49	0,39	0,38	0,50	0,57
Kujawsko-Pomorskie	0,45	0,30	0,33	0,54	0,51
Pomorskie	0,54	0,46	0,44	0,53	0,66
Warmińsko-Mazurskie	0,47	0,38	0,34	0,39	0,47

Źródło: Z-05 – Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 – Survey of demand for labour.

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹
 AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2010		2012		2014	
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
WYŻSZE ZE STOPNIEM NAUKOWYM CO NAJMNIEJ DOKTORA ORAZ TYTUŁEM MAGISTRA, LEKARZA LUB RÓWNOZĘDNYM HIGHER EDUCATION WITH AT LEAST DOCTOR'S, MASTER'S, MEDICAL DOCTOR'S DEGREE OR ANY OTHER DEGREE OF EQUAL STATUS							
POLSKA POLAND	a	4 955,77	100,0	5 516,39	100,0	5 730,43	100,0
	b	6 062,87	100,0	6 749,19	100,0	7 092,27	100,0
	c	4 345,57	100,0	4 789,14	100,0	4 919,15	100,0
Dolnośląskie	a	4 933,43	99,5	5 381,13	97,5	5 796,15	101,1
	b	6 030,59	99,5	6 629,24	98,2	7 136,17	100,6
	c	4 322,40	99,5	4 657,23	97,2	4 963,09	100,9
Kujawsko-pomorskie	a	4 508,51	91,0	4 722,03	85,6	4 902,39	85,6
	b	5 374,32	88,6	5 499,85	81,5	5 765,62	81,3
	c	4 071,50	93,7	4 327,66	90,4	4 478,26	91,0
Lubelskie	a	3 997,62	80,7	4 379,08	79,4	4 540,56	79,2
	b	4 478,60	73,9	5 052,00	74,9	5 233,10	73,8
	c	3 780,12	87,0	4 032,33	84,2	4 203,14	85,4
Lubuskie	a	4 514,66	91,1	4 922,05	89,2	4 990,84	87,1
	b	5 187,06	85,6	6 064,91	89,9	5 988,06	84,4
	c	4 156,14	95,6	4 294,14	89,7	4 502,19	91,5
Łódzkie	a	4 403,08	88,8	4 950,53	89,7	5 048,96	88,1
	b	5 245,02	86,5	5 833,89	86,4	6 228,09	87,8
	c	4 010,24	92,3	4 465,87	93,2	4 488,26	91,2
Małopolskie.....	a	4 552,70	91,9	5 135,72	93,1	5 478,22	95,6
	b	5 383,09	88,8	6 217,10	92,1	6 642,25	93,7
	c	4 105,45	94,5	4 487,52	93,7	4 778,57	97,1
Mazowieckie	a	6 622,93	133,6	7 187,21	130,3	7 314,20	127,6
	b	8 262,49	136,3	8 852,11	131,2	9 008,27	127,0
	c	5 467,26	125,8	5 997,49	125,2	6 087,93	123,8
Opolskie.....	a	4 609,03	93,0	4 643,71	84,2	5 004,26	87,3
	b	5 587,05	92,2	5 399,43	80,0	6 161,77	86,9
	c	4 128,07	95,0	4 265,03	89,1	4 449,54	90,5
Podkarpackie.....	a	4 038,20	81,5	4 369,88	79,2	4 580,41	79,9
	b	4 559,28	75,2	5 046,86	74,8	5 434,42	76,6
	c	3 764,20	86,6	3 951,33	82,5	4 048,39	82,3
Podlaskie	a	4 130,49	83,3	4 471,50	81,1	4 651,28	81,2
	b	4 632,40	76,4	4 968,17	73,6	5 180,13	73,0
	c	3 910,55	90,0	4 244,29	88,6	4 396,76	89,4
Pomorskie.....	a	4 896,11	98,8	5 741,89	104,1	5 685,11	99,2
	b	5 895,32	97,2	6 896,44	102,2	7 154,11	100,9
	c	4 370,08	100,6	5 144,73	107,4	4 836,75	98,3
Śląskie	a	4 719,80	95,2	5 135,45	93,1	5 347,45	93,3
	b	5 731,45	94,5	6 171,84	91,4	6 523,01	92,0
	c	4 142,71	95,3	4 498,31	93,9	4 630,02	94,1
Świętokrzyskie.....	a	4 085,63	82,4	4 340,70	78,7	4 843,69	84,5
	b	4 515,05	74,5	5 174,65	76,7	5 968,78	84,2
	c	3 873,59	89,1	3 930,14	82,1	4 263,97	86,7
Warmińsko-mazurskie	a	4 310,60	87,0	4 698,36	85,2	4 815,87	84,0
	b	5 086,64	83,9	5 579,56	82,7	5 612,04	79,1
	c	3 966,49	91,3	4 310,08	90,0	4 437,65	90,2
Wielkopolskie.....	a	4 665,21	94,1	5 190,98	94,1	5 470,24	95,5
	b	5 546,91	91,5	6 379,16	94,5	6 873,17	96,9
	c	4 187,37	96,4	4 498,46	93,9	4 628,16	94,1
Zachodniopomorskie	a	4 411,78	89,0	4 727,11	85,7	4 953,37	86,4
	b	5 124,93	84,5	5 439,42	80,6	5 759,91	81,2
	c	4 091,18	94,1	4 366,44	91,2	4 553,61	92,6

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
 AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2010		2012		2014		
	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	
WYŻSZE Z TYTUŁEM INŻYNIERA, LICENCJATA, DYPLOMOWANEGO EKONOMISTY LUB RÓWNORZĘDNYM HIGHER EDUCATION WITH ENGINEER'S OR BACHELOR'S DEGREE (LICENTATE), A DEGREE IN ECONOMICS OR EQUIVALENT							
POLSKA POLAND	a	4 330,16	100,0	4 613,56	100,0	4 818,52	100,0
	b	5 152,77	100,0	5 537,28	100,0	5 736,73	100,0
	c	3 530,48	100,0	3 779,56	100,0	3 942,74	100,0
Dolnośląskie	a	4 315,45	99,7	5 172,86	112,1	5 399,32	112,1
	b	5 360,30	104,0	6 280,83	113,4	6 392,86	111,4
	c	3 319,45	94,0	4 287,73	113,4	4 420,35	112,1
Kujawsko-pomorskie	a	3 687,56	85,2	4 131,15	89,5	4 364,08	90,6
	b	4 314,90	83,7	4 783,65	86,4	5 140,19	89,6
	c	3 104,11	87,9	3 530,92	93,4	3 583,84	90,9
Lubelskie	a	3 553,71	82,1	3 817,17	82,7	3 843,81	79,8
	b	4 063,81	78,9	4 455,41	80,5	4 383,42	76,4
	c	3 052,67	86,5	3 240,98	85,8	3 352,61	85,0
Lubuskie	a	4 062,07	93,8	4 177,81	90,6	4 192,05	87,0
	b	4 619,38	89,6	5 061,55	91,4	4 817,03	84,0
	c	3 434,16	97,3	3 554,40	94,0	3 612,97	91,6
Łódzkie	a	3 839,48	88,7	4 109,07	89,1	4 531,71	94,0
	b	4 577,98	88,8	4 872,85	88,0	5 534,61	96,5
	c	3 201,17	90,7	3 335,55	88,3	3 637,80	92,3
Małopolskie	a	3 918,08	90,5	4 221,46	91,5	4 452,69	92,4
	b	4 632,21	89,9	4 940,56	89,2	5 141,76	89,6
	c	3 216,15	91,1	3 539,25	93,6	3 805,92	96,5
Mazowieckie	a	5 394,08	124,6	5 500,42	119,2	5 716,74	118,6
	b	6 387,49	124,0	6 669,36	120,4	6 805,95	118,6
	c	4 431,76	125,5	4 441,92	117,5	4 684,35	118,8
Opolskie	a	3 740,14	86,4	3 937,10	85,3	4 618,63	95,9
	b	4 276,34	83,0	4 634,32	83,7	5 582,57	97,3
	c	3 158,23	89,5	3 331,81	88,2	3 660,33	92,8
Podkarpackie	a	3 465,20	80,0	3 582,81	77,7	4 056,82	84,2
	b	3 932,76	76,3	4 177,31	75,4	4 827,85	84,2
	c	2 963,08	83,9	2 897,45	76,7	3 229,23	81,9
Podlaskie	a	3 459,66	79,9	3 359,54	72,8	3 761,86	78,1
	b	3 804,73	73,8	3 778,86	68,2	4 342,30	75,7
	c	3 184,95	90,2	3 056,82	80,9	3 193,67	81,0
Pomorskie	a	4 112,94	95,0	4 699,23	101,9	4 974,51	103,2
	b	4 952,83	96,1	5 748,65	103,8	6 027,35	105,1
	c	3 405,41	96,5	3 719,56	98,4	4 047,23	102,7
Śląskie	a	4 297,93	99,3	4 606,97	99,9	4 585,72	95,2
	b	5 177,29	100,5	5 577,90	100,7	5 690,36	99,2
	c	3 237,86	91,7	3 600,31	95,3	3 490,88	88,5
Świętokrzyskie	a	3 476,67	80,3	3 575,93	77,5	3 765,38	78,1
	b	4 072,16	79,0	4 119,51	74,4	4 261,68	74,3
	c	2 903,43	82,2	3 115,68	82,4	3 204,29	81,3
Warmińsko-mazurskie	a	3 760,61	86,8	3 941,75	85,4	3 963,26	82,3
	b	4 401,69	85,4	4 697,32	84,8	4 518,73	78,8
	c	3 263,59	92,4	3 370,83	89,2	3 455,68	87,6
Wielkopolskie	a	4 185,20	96,7	4 226,60	91,6	4 442,39	92,2
	b	5 098,43	98,9	5 156,00	93,1	5 336,46	93,0
	c	3 299,54	93,5	3 423,17	90,6	3 610,66	91,6
Zachodniopomorskie	a	3 605,82	83,3	4 137,79	89,7	4 575,13	94,9
	b	4 226,97	82,0	4 869,87	87,9	5 430,15	94,7
	c	3 123,13	88,5	3 567,70	94,4	3 839,88	97,4

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2010		2012		2014	
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
POLICEALNE POST-SECONDARY							
POLSKA POLAND	a	3 112,71	100,0	3 304,95	100,0	3462,77	100,0
	b	3 403,48	100,0	3 725,97	100,0	3954,22	100,0
	c	2 971,54	100,0	3 122,32	100,0	3207,61	100,0
Dolnośląskie	a	3 063,09	98,4	3 453,58	104,5	3628,93	104,8
	b	3 275,34	96,2	3 870,74	103,9	4234,76	107,1
	c	2 943,02	99,0	3 244,24	103,9	3322,21	103,6
Kujawsko-pomorskie	a	2 826,47	90,8	3 150,78	95,3	3217,14	92,9
	b	3 022,37	88,8	3 577,57	96,0	3554,63	89,9
	c	2 753,94	92,7	2 953,70	94,6	3049,67	95,1
Lubelskie	a	2 840,76	91,3	2 964,29	89,7	3106,70	89,7
	b	2 968,38	87,2	3 253,45	87,3	3531,79	89,3
	c	2 791,00	93,9	2 863,92	91,7	2886,41	90,0
Lubuskie	a	3 017,27	96,9	3 006,87	91,0	3264,95	94,3
	b	3 373,35	99,1	3 322,48	89,2	3728,73	94,3
	c	2 873,11	96,7	2 872,67	92,0	3041,40	94,8
Łódzkie	a	3 003,69	96,5	3 155,49	95,5	3384,23	97,7
	b	3 257,71	95,7	3 249,70	87,2	3762,83	95,2
	c	2 884,42	97,1	3 108,62	99,6	3225,75	100,6
Małopolskie	a	2 901,30	93,2	3 042,80	92,1	3392,35	98,0
	b	3 180,55	93,4	3 354,82	90,0	3838,53	97,1
	c	2 805,86	94,4	2 921,92	93,6	3217,21	100,3
Mazowieckie	a	3 683,98	118,4	3 852,79	116,6	3972,80	114,7
	b	3 872,92	113,8	4 465,04	119,8	4457,86	112,7
	c	3 566,61	120,0	3 562,73	114,1	3693,73	115,2
Opolskie	a	2 990,40	96,1	3 021,77	91,4	3436,67	99,2
	b	3 077,76	90,4	3 323,29	89,2	3947,52	99,8
	c	2 946,09	99,1	2 897,74	92,8	3131,40	97,6
Podkarpackie	a	2 692,81	86,5	2 791,08	84,5	2894,19	83,6
	b	2 910,96	85,5	2 903,78	77,9	3069,45	77,6
	c	2 611,10	87,9	2 741,23	87,8	2796,81	87,2
Podlaskie	a	2 938,58	94,4	2 889,01	87,4	3021,97	87,3
	b	3 161,76	92,9	3 017,56	81,0	3181,95	80,5
	c	2 866,47	96,5	2 855,98	91,5	2955,23	92,1
Pomorskie	a	3 268,34	105,0	3 536,40	107,0	3360,73	97,1
	b	3 648,24	107,2	3 886,85	104,3	3621,66	91,6
	c	3 063,52	103,1	3 386,59	108,5	3235,45	100,9
Śląskie	a	3 074,61	98,8	3 317,67	100,4	3613,28	104,3
	b	3 494,15	102,7	3 972,05	106,6	4395,71	111,2
	c	2 845,56	95,8	3 011,03	96,4	3083,20	96,1
Świętokrzyskie	a	2 730,52	87,7	2 995,63	90,6	3043,94	87,9
	b	2 798,00	82,2	3 191,27	85,6	3454,22	87,4
	c	2 689,31	90,5	2 920,37	93,5	2856,76	89,1
Warmińsko-mazurskie	a	2 930,58	94,1	3 142,23	95,1	3330,77	96,2
	b	3 403,40	100,0	3 492,51	93,7	3622,89	91,6
	c	2 782,52	93,6	3 039,53	97,3	3171,48	98,9
Wielkopolskie	a	3 032,13	97,4	3 238,41	98,0	3326,74	96,1
	b	3 352,16	98,5	3 533,01	94,8	3846,20	97,3
	c	2 863,53	96,4	3 107,67	99,5	3049,99	95,1
Zachodniopomorskie	a	3 033,27	97,4	3 053,18	92,4	3200,71	92,4
	b	3 423,07	100,6	3 454,88	92,7	3612,87	91,4
	c	2 887,42	97,2	2 895,71	92,7	3058,56	95,4

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2010		2012		2014		
	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	
ŚREDNIE ZAWODOWE VOCATIONAL SECONDARY							
POLSKA POLAND	a	3 100,60	100,0	3 338,85	100,0	3 474,14	100,0
	b	3 398,75	100,0	3 685,75	100,0	3 814,38	100,0
	c	2 741,40	100,0	2 917,75	100,0	3 011,28	100,0
Dolnośląskie	a	3 242,28	104,6	3 558,40	106,6	3 720,27	107,1
	b	3 634,52	106,9	4 108,27	111,5	4 203,03	110,2
	c	2 793,61	101,9	2 985,27	102,3	3 074,01	102,1
Kujawsko-pomorskie	a	2 844,79	91,7	3 107,39	93,1	3 240,79	93,3
	b	3 076,29	90,5	3 411,67	92,6	3 513,87	92,1
	c	2 576,75	94,0	2 734,63	93,7	2 892,45	96,1
Lubelskie	a	2 681,99	86,5	2 927,66	87,7	3 129,39	90,1
	b	2 904,79	85,5	3 135,06	85,1	3 319,58	87,0
	c	2 402,04	87,6	2 635,32	90,3	2 826,85	93,9
Lubuskie	a	2 889,82	93,2	3 071,60	92,0	3 314,35	95,4
	b	3 124,01	91,9	3 349,83	90,9	3 478,13	91,2
	c	2 631,80	96,0	2 779,64	95,3	3 087,58	102,5
Łódzkie	a	2 890,22	93,2	3 153,66	94,5	3 258,43	93,8
	b	3 134,36	92,2	3 409,19	92,5	3 547,61	93,0
	c	2 608,62	95,2	2 833,57	97,1	2 890,18	96,0
Małopolskie.....	a	2 887,02	93,1	3 087,34	92,5	3 283,13	94,5
	b	3 168,76	93,2	3 361,45	91,2	3 636,84	95,3
	c	2 609,18	95,2	2 767,80	94,9	2 850,47	94,7
Mazowieckie	a	3 565,35	115,0	3 690,73	110,5	3 785,40	109,0
	b	3 832,54	112,8	4 028,68	109,3	4 089,00	107,2
	c	3 238,12	118,1	3 268,86	112,0	3 373,33	112,0
Opolskie.....	a	2 921,69	94,2	3 121,94	93,5	3 343,29	96,2
	b	3 160,35	93,0	3 406,72	92,4	3 697,60	96,9
	c	2 664,58	97,2	2 764,74	94,8	2 893,56	96,1
Podkarpackie.....	a	2 679,18	86,4	2 795,40	83,7	2 996,59	86,3
	b	2 874,48	84,6	2 980,32	80,9	3 229,04	84,7
	c	2 424,94	88,5	2 532,13	86,8	2 672,97	88,8
Podlaskie	a	2 733,93	88,2	2 827,23	84,7	3 113,31	89,6
	b	2 938,65	86,5	3 051,92	82,8	3 315,61	86,9
	c	2 503,64	91,3	2 617,38	89,7	2 836,93	94,2
Pomorskie.....	a	3 212,27	103,6	3 735,37	111,9	3 593,03	103,4
	b	3 551,74	104,5	4 093,14	111,1	3 907,22	102,4
	c	2 782,45	101,5	3 312,43	113,5	3 152,49	104,7
Śląskie	a	3 316,41	107,0	3 689,51	110,5	3 757,78	108,2
	b	3 701,93	108,9	4 232,47	114,8	4 297,88	112,7
	c	2 749,94	100,3	2 974,64	101,9	2 947,92	97,9
Świętokrzyskie.....	a	2 724,21	87,9	2 962,84	88,7	3 186,35	91,7
	b	2 898,71	85,3	3 105,04	84,2	3 435,97	90,1
	c	2 451,58	89,4	2 724,31	93,4	2 748,22	91,3
Warmińsko-mazurskie	a	2 949,02	95,1	3 022,92	90,5	3 153,73	90,8
	b	3 336,07	98,2	3 290,48	89,3	3 445,60	90,3
	c	2 565,05	93,6	2 742,87	94,0	2 759,90	91,7
Wielkopolskie.....	a	2 967,29	95,7	3 154,35	94,5	3 408,47	98,1
	b	3 262,36	96,0	3 503,80	95,1	3 727,09	97,7
	c	2 626,93	95,8	2 753,71	94,4	3 004,48	99,8
Zachodniopomorskie	a	2 948,04	95,1	3 267,74	97,9	3 269,17	94,1
	b	3 199,33	94,1	3 584,67	97,3	3 506,04	91,9
	c	2 696,96	98,4	2 946,20	101,0	2 974,96	98,8

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2010		2012		2014	
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE GENERAL SECONDARY							
POLSKA POLAND	a	2 861,97	100,0	3 087,75	100,0	3 294,04	100,0
	b	3 166,28	100,0	3 537,01	100,0	3 746,17	100,0
	c	2 636,06	100,0	2 771,05	100,0	2 929,91	100,0
Dolnośląskie	a	2 791,02	97,5	3 227,35	104,5	3 393,17	103,0
	b	3 065,59	96,8	3 887,78	109,9	3 884,36	103,7
	c	2 583,14	98,0	2 773,23	100,1	3 023,66	103,2
Kujawsko-pomorskie	a	2 536,87	88,6	2 791,89	90,4	3 104,30	94,2
	b	2 829,60	89,4	3 123,70	88,3	3 446,11	92,0
	c	2 318,17	87,9	2 500,31	90,2	2 803,82	95,7
Lubelskie	a	2 448,35	85,5	2 610,64	84,5	2 810,53	85,3
	b	2 745,17	86,7	2 835,91	80,2	3 148,39	84,0
	c	2 254,82	85,5	2 447,55	88,3	2 559,33	87,4
Lubuskie	a	2 690,30	94,0	2 696,47	87,3	3 263,85	99,1
	b	3 010,68	95,1	3 039,47	85,9	3 608,77	96,3
	c	2 452,63	93,0	2 477,49	89,4	2 935,50	100,2
Łódzkie	a	2 588,15	90,4	2 915,44	94,4	3 207,15	97,4
	b	2 816,66	89,0	3 212,83	90,8	3 655,77	97,6
	c	2 423,20	91,9	2 669,42	96,3	2 879,05	98,3
Małopolskie	a	2 577,92	90,1	2 507,68	81,2	2 973,49	90,3
	b	2 880,07	91,0	3 102,22	87,7	3 450,16	92,1
	c	2 406,41	91,3	2 251,36	81,2	2 678,05	91,4
Mazowieckie	a	3 394,22	118,6	3 628,42	117,5	3 710,59	112,6
	b	3 701,72	116,9	4 117,06	116,4	4 164,54	111,2
	c	3 148,26	119,4	3 277,12	118,3	3 329,37	113,6
Opolskie	a	2 781,70	97,2	3 081,09	99,8	3 271,17	99,3
	b	3 036,26	95,9	3 477,87	98,3	3 738,24	99,8
	c	2 530,96	96,0	2 705,88	97,6	2 799,44	95,5
Podkarpackie	a	2 506,95	87,6	2 519,27	81,6	2 725,83	82,8
	b	2 871,68	90,7	2 716,91	76,8	3 061,51	81,7
	c	2 290,79	86,9	2 352,40	84,9	2 475,71	84,5
Podlaskie	a	2 613,99	91,3	2 441,39	79,1	2 907,96	88,3
	b	2 866,07	90,5	2 607,35	73,7	3 259,03	87,0
	c	2 426,01	92,0	2 336,13	84,3	2 605,68	88,9
Pomorskie	a	2 873,52	100,4	3 384,92	109,6	3 525,95	107,0
	b	3 175,79	100,3	3 654,15	103,3	3 976,43	106,1
	c	2 635,03	100,0	3 172,03	114,5	3 084,16	105,3
Śląskie	a	2 883,78	100,8	3 207,70	103,9	3 317,23	100,7
	b	3 214,83	101,5	3 774,95	106,7	3 926,06	104,8
	c	2 639,31	100,1	2 794,30	100,8	2 850,95	97,3
Świętokrzyskie	a	2 400,85	83,9	2 831,57	91,7	2 917,28	88,6
	b	2 510,26	79,3	3 206,17	90,6	3 260,83	87,0
	c	2 261,51	85,8	2 559,30	92,4	2 662,80	90,9
Warmińsko-mazurskie	a	2 591,87	90,6	2 726,66	88,3	2 876,39	87,3
	b	2 849,17	90,0	3 039,06	85,9	3 089,40	82,5
	c	2 363,47	89,7	2 422,04	87,4	2 636,11	90,0
Wielkopolskie	a	2 799,43	97,8	3 000,22	97,2	3 208,50	97,4
	b	3 118,64	98,5	3 440,61	97,3	3 637,82	97,1
	c	2 563,72	97,3	2 706,52	97,7	2 859,43	97,6
Zachodniopomorskie	a	2 744,06	95,9	2 976,29	96,4	3 037,52	92,2
	b	3 127,64	98,8	3 278,66	92,7	3 544,15	94,6
	c	2 522,01	95,7	2 745,87	99,1	2 637,49	90,0

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
 AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2010		2012		2014		
	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	
ZASADNICZE ZAWODOWE BASIC VOCATIONAL							
POLSKA POLAND	a	2 563,93	100,0	2 807,20	100,0	2 960,00	100,0
	b	2 842,14	100,0	3 103,18	100,0	3 244,00	100,0
	c	1 968,82	100,0	2 144,87	100,0	2 324,08	100,0
Dolnośląskie	a	2 688,61	104,9	2 939,55	104,7	3 120,45	105,4
	b	3 105,99	109,3	3 366,66	108,5	3 465,39	106,8
	c	1 930,02	98,0	2 143,07	99,9	2 356,67	101,4
Kujawsko-pomorskie	a	2 364,36	92,2	2 540,22	90,5	2 780,11	93,9
	b	2 568,96	90,4	2 770,33	89,3	2 985,77	92,0
	c	1 954,25	99,3	2 042,56	95,2	2 255,59	97,1
Lubelskie	a	2 263,12	88,3	2 445,62	87,1	2 686,61	90,8
	b	2 498,70	87,9	2 692,18	86,8	2 920,17	90,0
	c	1 835,50	93,2	1 961,35	91,4	2 181,41	93,9
Lubuskie	a	2 419,48	94,4	2 669,53	95,1	2 850,15	96,3
	b	2 616,36	92,1	2 880,40	92,8	3 045,63	93,9
	c	1 971,66	100,1	2 201,36	102,6	2 442,45	105,1
Łódzkie	a	2 364,05	92,2	2 643,55	94,2	2 755,30	93,1
	b	2 608,99	91,8	2 889,77	93,1	3 010,82	92,8
	c	1 832,06	93,1	2 026,20	94,5	2 204,72	94,9
Małopolskie.....	a	2 424,55	94,6	2 620,65	93,4	2 859,69	96,6
	b	2 678,26	94,2	2 901,00	93,5	3 164,96	97,6
	c	1 939,17	98,5	2 071,34	96,6	2 273,25	97,8
Mazowieckie	a	2 677,18	104,4	2 918,44	104,0	2 993,42	101,1
	b	2 923,84	102,9	3 200,55	103,1	3 271,52	100,8
	c	2 147,49	109,1	2 302,14	107,3	2 408,54	103,6
Opolskie.....	a	2 447,86	95,5	2 728,64	97,2	2 965,67	100,2
	b	2 654,91	93,4	2 929,42	94,4	3 304,46	101,9
	c	1 967,00	99,9	2 140,23	99,8	2 213,80	95,3
Podkarpackie.....	a	2 249,71	87,7	2 433,79	86,7	2 616,06	88,4
	b	2 436,20	85,7	2 629,02	84,7	2 805,73	86,5
	c	1 823,33	92,6	1 988,45	92,7	2 158,02	92,9
Podlaskie	a	2 402,55	93,7	2 424,49	86,4	2 649,61	89,5
	b	2 636,87	92,8	2 597,09	83,7	2 804,89	86,5
	c	1 950,04	99,0	2 048,25	95,5	2 282,77	98,2
Pomorskie.....	a	2 593,37	101,1	2 842,33	101,3	3 052,67	103,1
	b	2 830,10	99,6	3 097,23	99,8	3 284,22	101,2
	c	1 997,89	101,5	2 155,86	100,5	2 345,19	100,9
Śląskie	a	3 049,63	118,9	3 449,04	122,9	3 469,76	117,2
	b	3 470,39	122,1	3 920,88	126,4	3 964,64	122,2
	c	2 021,76	102,7	2 239,54	104,4	2 381,78	102,5
Świętokrzyskie.....	a	2 271,58	88,6	2 830,33	100,8	2 803,89	94,7
	b	2 467,19	86,8	3 075,72	99,1	2 962,42	91,3
	c	1 834,99	93,2	2 086,78	97,3	2 291,34	98,6
Warmińsko-mazurskie	a	2 488,21	97,0	2 609,79	93,0	2 782,43	94,0
	b	2 763,55	97,2	2 858,38	92,1	2 975,47	91,7
	c	1 919,48	97,5	2 080,69	97,0	2 297,29	98,8
Wielkopolskie.....	a	2 440,25	95,2	2 694,47	96,0	2 882,52	97,4
	b	2 660,86	93,6	2 937,23	94,7	3 110,11	95,9
	c	1 978,01	100,5	2 184,92	101,9	2 402,90	103,4
Zachodniopomorskie	a	2 355,60	91,9	2 630,32	93,7	2 750,63	92,9
	b	2 527,57	88,9	2 836,56	91,4	3 011,30	92,8
	c	1 990,23	101,1	2 195,49	102,4	2 228,42	95,9

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2010		2012		2014	
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
GIMNAZJALNE LOWER SECONDARY							
POLSKA POLAND	a	2 123,01	100,0	2 451,32	100,0	2 553,01	100,0
	b	2 174,73	100,0	2 491,44	100,0	2 618,72	100,0
	c	1 886,35	100,0	2 296,68	100,0	2 345,97	100,0
Dolnośląskie	a	2 279,70	107,4	2 555,03	104,2	2 439,28	95,5
	b	2 453,40	112,8	2 567,96	103,1	2 445,89	93,4
	c	1 869,24	99,1	2 500,39	108,9	2 421,59	103,2
Kujawsko-pomorskie	a	2 008,13	94,6	2 112,12	86,2	2 527,00	99,0
	b	2 012,34	92,5	2 157,15	86,6	2 567,39	98,0
	c	1 973,42	104,6	1 699,08	74,0	2 181,14	93,0
Lubelskie	a	1 908,31	89,9	2 287,63	93,3	2 170,24	85,0
	b	1 938,55	89,1	2 191,11	87,9	2 207,12	84,3
	c	1 317,00	69,8	2 607,10	113,5	1 889,70	80,6
Lubuskie	a	2 083,84	98,2	2 584,74	105,4	2 268,22	88,8
	b	2 125,25	97,7	2 557,85	102,7	2 267,87	86,6
	c	1 800,91	95,5	2 691,43	117,2	2 269,47	96,7
Łódzkie	a	2 112,31	99,5	2 287,32	93,3	2 377,83	93,1
	b	2 133,57	98,1	2 235,68	89,7	2 416,15	92,3
	c	2 056,94	109,0	2 742,00	119,4	2 234,16	95,2
Małopolskie	a	2 236,15	105,3	2 116,60	86,3	2 341,00	91,7
	b	2 213,41	101,8	2 138,92	85,9	2 395,88	91,5
	c	2 381,76	126,3	1 984,99	86,4	2 067,67	88,1
Mazowieckie	a	2 090,76	98,5	2 541,05	103,7	2 651,88	103,9
	b	2 115,10	97,3	2 561,73	102,8	2 770,39	105,8
	c	1 994,42	105,7	2 497,84	108,8	2 468,20	105,2
Opolskie	a	2 448,51	115,3	2 293,70	93,6	2 665,04	104,4
	b	2 504,13	115,1	2 372,49	95,2	2 728,32	104,2
	c	1 453,60	77,1	1 877,48	81,7	2 285,36	97,4
Podkarpackie	a	1 777,37	83,7	1 979,76	80,8	2 328,84	91,2
	b	1 870,23	86,0	2 053,32	82,4	2 447,97	93,5
	c	1 479,34	78,4	1 668,53	72,6	1 777,23	75,8
Podlaskie	a	2 101,10	99,0	1 877,83	76,6	2 360,37	92,5
	b	2 118,45	97,4	1 906,22	76,5	2 380,46	90,9
	c	1 932,98	102,5	1 683,31	73,3	2 022,95	86,2
Pomorskie	a	2 191,92	103,2	2 436,23	99,4	2 942,28	115,2
	b	2 240,12	103,0	2 511,58	100,8	2 960,18	113,0
	c	1 864,98	98,9	2 031,28	88,4	2 863,11	122,0
Śląskie	a	2 108,94	99,3	3 031,35	123,7	2 929,66	114,8
	b	2 144,05	98,6	3 202,93	128,6	3 093,79	118,1
	c	1 561,82	82,8	1 785,58	77,7	2 155,72	91,9
Świętokrzyskie	a	1 965,30	92,6	2 111,96	86,2	2 095,15	82,1
	b	1 965,30	90,4	2 147,74	86,2	2 115,44	80,8
	c	-	-	1 974,95	86,0	1 807,91	77,1
Warmińsko-mazurskie	a	2 826,08	133,1	2 233,05	91,1	2 457,10	96,2
	b	2 924,86	134,5	2 232,89	89,6	2 399,62	91,6
	c	2 188,59	116,0	2 234,00	97,3	2 672,15	113,9
Wielkopolskie	a	1 992,18	93,8	2 260,76	92,2	2 376,44	93,1
	b	2 083,01	95,8	2 306,93	92,6	2 515,08	96,0
	c	1 769,22	93,8	2 105,71	91,7	2 015,11	85,9
Zachodniopomorskie	a	1 754,27	82,6	2 466,39	100,6	2 674,77	104,8
	b	1 768,76	81,3	2 560,80	102,8	2 602,08	99,4
	c	1 677,97	89,0	2 217,08	96,5	2 831,96	120,7

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2010		2012		2014	
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
PODSTAWOWE I NIEPEŁNE PODSTAWOWE PRIMARY AND INCOMPLETE PRIMARY							
POLSKA POLAND	a	2 390,70	100,0	2 634,98	100,0	2 762,51	100,0
	b	2 717,63	100,0	2 944,54	100,0	3 052,95	100,0
	c	1 963,79	100,0	2 173,05	100,0	2 367,22	100,0
Dolnośląskie	a	2 400,97	100,4	2 655,53	100,8	2 663,18	96,4
	b	2 852,70	105,0	3 133,21	106,4	3 016,68	98,8
	c	1 907,41	97,1	2 147,87	98,8	2 274,74	96,1
Kujawsko-pomorskie	a	2 214,98	92,6	2 448,91	92,9	2 539,40	91,9
	b	2 468,85	90,8	2 695,58	91,5	2 718,72	89,1
	c	1 892,42	96,4	2 039,18	93,8	2 219,14	93,7
Lubelskie	a	2 124,36	88,9	2 521,40	95,7	2 613,47	94,6
	b	2 376,36	87,4	2 745,30	93,2	2 803,01	91,8
	c	1 792,99	91,3	2 118,33	97,5	2 295,61	97,0
Lubuskie	a	2 168,95	90,7	2 320,63	88,1	2 796,61	101,2
	b	2 454,45	90,3	2 670,38	90,7	2 957,43	96,9
	c	1 834,07	93,4	1 937,00	89,1	2 541,39	107,4
Łódzkie	a	2 204,89	92,2	2 559,09	97,1	2 742,87	99,3
	b	2 436,00	89,6	2 774,55	94,2	2 984,25	97,7
	c	1 907,41	97,1	2 135,71	98,3	2 339,05	98,8
Małopolskie.....	a	2 346,85	98,2	2 530,61	96,0	2 710,95	98,1
	b	2 643,74	97,3	2 799,69	95,1	2 958,30	96,9
	c	1 989,41	101,3	2 130,24	98,0	2 351,10	99,3
Mazowieckie	a	2 531,79	105,9	2 760,32	104,8	2 889,45	104,6
	b	2 813,40	103,5	2 977,56	101,1	3 158,25	103,4
	c	2 156,89	109,8	2 387,95	109,9	2 482,30	104,9
Opolskie.....	a	2 302,50	96,3	2 720,57	103,2	2 845,21	103,0
	b	2 534,80	93,3	3 031,20	102,9	3 125,79	102,4
	c	1 989,23	101,3	2 227,51	102,5	2 323,81	98,2
Podkarpackie.....	a	2 301,93	96,3	2 430,78	92,3	2 653,09	96,0
	b	2 521,41	92,8	2 578,30	87,6	2 811,62	92,1
	c	1 883,32	95,9	2 076,34	95,5	2 302,74	97,3
Podlaskie	a	2 333,01	97,6	2 339,63	88,8	2 744,64	99,4
	b	2 496,93	91,9	2 526,16	85,8	2 949,01	96,6
	c	2 033,08	103,5	2 029,81	93,4	2 275,34	96,1
Pomorskie.....	a	2 340,51	97,9	2 629,97	99,8	2 831,10	102,5
	b	2 726,14	100,3	3 060,13	103,9	3 129,02	102,5
	c	1 937,28	98,7	2 074,97	95,5	2 365,32	99,9
Śląskie.....	a	2 914,89	121,9	3 217,81	122,1	3 319,60	120,2
	b	3 462,14	127,4	3 755,25	127,5	3 843,29	125,9
	c	2 012,43	102,5	2 255,84	103,8	2 476,64	104,6
Świętokrzyskie.....	a	2 142,98	89,6	2 552,07	96,9	2 541,85	92,0
	b	2 346,03	86,3	2 849,84	96,8	2 750,08	90,1
	c	1 837,93	93,6	2 038,34	93,8	2 262,79	95,6
Warmińsko-mazurskie.....	a	2 368,73	99,1	2 431,69	92,3	2 598,13	94,0
	b	2 684,21	98,8	2 660,82	90,4	2 754,27	90,2
	c	1 916,65	97,6	2 080,85	95,8	2 311,04	97,6
Wielkopolskie.....	a	2 277,63	95,3	2 527,85	95,9	2 631,94	95,3
	b	2 519,11	92,7	2 775,40	94,3	2 902,99	95,1
	c	1 986,69	101,2	2 211,26	101,8	2 425,73	102,5
Zachodniopomorskie.....	a	2 204,49	92,2	2 451,46	93,0	2 593,33	93,9
	b	2 458,14	90,5	2 673,84	90,8	2 924,59	95,8
	c	1 957,99	99,7	2 214,13	101,9	2 217,65	93,7

1 Dane za październik 2010, 2012, 2014 r.

Źródło: Z-12 – Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

1 Data for October 2010, 2012, 2014.

Source: Z-12 – Report on structure of earnings by occupation.

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
		w osobach in persons				
OGÓŁEM TOTAL						
POLSKA POLAND	a	1 982 676	2 136 815	2 157 883	1 825 180	1 563 339
	b	922 472	1 037 629	1 058 427	885 532	747 201
	c	1 060 204	1 099 186	1 099 456	939 648	816 138
Dolnośląskie	a	143 575	157 369	153 558	121 562	99 952
	b	67 200	77 092	75 764	59 044	48 373
	c	76 375	80 277	77 794	62 518	51 579
Kujawsko-pomorskie	a	139 622	148 839	150 145	127 111	107 255
	b	61 368	68 340	69 143	57 033	46 888
	c	78 254	80 499	81 002	70 078	60 367
Lubelskie	a	122 441	131 125	134 042	116 869	107 895
	b	60 252	66 693	69 190	60 553	55 328
	c	62 189	64 432	64 852	56 316	52 567
Lubuskie	a	59 134	60 614	59 805	47 115	39 348
	b	26 421	28 917	28 225	22 135	18 085
	c	32 713	31 697	31 580	24 980	21 263
Łódzkie	a	138 652	151 036	151 626	126 157	109 510
	b	67 536	76 171	77 663	64 143	55 006
	c	71 116	74 865	73 963	62 014	54 504
Małopolskie	a	145 094	161 161	164 434	139 027	119 601
	b	66 291	76 984	79 900	66 227	55 412
	c	78 803	84 177	84 534	72 800	64 189
Mazowieckie	a	246 739	271 927	283 196	249 777	216 527
	b	124 535	141 904	149 396	130 268	111 843
	c	122 204	130 023	133 800	119 509	104 684
Opolskie.....	a	48 029	51 775	51 636	42 361	36 203
	b	21 856	24 784	24 596	20 092	16 437
	c	26 173	26 991	27 040	22 269	19 766
Podkarpackie.....	a	146 208	153 807	154 216	137 932	123 514
	b	68 805	75 927	76 801	67 627	59 935
	c	77 403	77 880	77 415	70 305	63 579
Podlaskie	a	65 920	68 705	70 889	60 394	55 019
	b	34 184	37 152	38 586	32 916	30 076
	c	31 736	31 553	32 303	27 478	24 943
Pomorskie.....	a	106 667	114 644	114 148	96 752	77 662
	b	46 078	51 807	51 473	42 675	33 089
	c	60 589	62 837	62 675	54 077	44 573
Śląskie	a	186 187	205 459	208 296	175 675	148 508
	b	81 817	93 143	97 161	81 574	67 843
	c	104 370	112 316	111 135	94 101	80 665
Świętokrzyskie.....	a	83 217	86 708	90 124	75 434	66 131
	b	40 316	44 140	46 286	38 853	33 444
	c	42 901	42 568	43 838	36 581	32 687
Warmińsko-mazurskie	a	107 333	113 223	115 873	98 139	83 510
	b	48 896	54 253	55 958	47 154	39 427
	c	58 437	58 970	59 915	50 985	44 083
Wielkopolskie.....	a	134 954	147 902	144 832	116 410	93 311
	b	56 585	66 610	65 042	50 568	39 504
	c	78 369	81 292	79 790	65 842	53 807
Zachodniopomorskie	a	108 904	112 521	111 063	94 465	79 393
	b	50 332	53 712	53 243	44 670	36 511
	c	58 572	58 809	57 820	49 795	42 882

Tabl. 32. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
		w osobach in persons				
WYŻSZE TERTIARY						
POLSKA POLAND	a	225 832	250 989	258 815	225 441	200 245
	b	70 585	80 475	84 744	73 598	64 642
	c	155 247	170 514	174 071	151 843	135 603
Dolnośląskie	a	14 637	16 727	16 653	13 518	11 560
	b	4 592	5 310	5 399	4 338	3 743
	c	10 045	11 417	11 254	9 180	7 817
Kujawsko-pomorskie	a	10 640	11 617	11 777	10 390	8 968
	b	3 233	3 601	3 721	3 180	2 719
	c	7 407	8 016	8 056	7 210	6 249
Lubelskie	a	18 766	19 968	20 272	17 388	16 644
	b	6 063	6 508	6 738	5 881	5 536
	c	12 703	13 460	13 534	11 507	11 108
Lubuskie	a	5 413	5 508	5 539	4 628	3 882
	b	1 659	1 730	1 779	1 451	1 256
	c	3 754	3 778	3 760	3 177	2 626
Łódzkie	a	14 530	16 188	16 515	14 078	12 546
	b	4 465	5 162	5 348	4 573	4 019
	c	10 065	11 026	11 167	9 505	8 527
Małopolskie	a	19 561	22 116	22 902	20 160	18 116
	b	6 019	6 886	7 266	6 328	5 589
	c	13 542	15 230	15 636	13 832	12 527
Mazowieckie	a	31 753	36 989	39 609	36 327	32 256
	b	10 597	12 593	13 989	12 744	11 173
	c	21 156	24 396	25 620	23 583	21 083
Opolskie	a	5 043	5 659	5 663	4 653	4 250
	b	1 605	1 960	1 904	1 571	1 348
	c	3 438	3 699	3 759	3 082	2 902
Podkarpackie	a	18 781	20 155	21 146	19 134	17 588
	b	5 632	6 212	6 536	5 896	5 349
	c	13 149	13 943	14 610	13 238	12 239
Podlaskie	a	8 650	9 334	9 874	8 538	7 871
	b	2 946	3 358	3 540	3 141	2 848
	c	5 704	5 976	6 334	5 397	5 023
Pomorskie	a	10 229	11 624	12 141	10 805	9 375
	b	3 111	3 590	3 914	3 376	2 928
	c	7 118	8 034	8 227	7 429	6 447
Śląskie	a	22 193	25 246	25 542	22 066	19 416
	b	7 030	8 059	8 404	7 285	6 382
	c	15 163	17 187	17 138	14 781	13 034
Świętokrzyskie	a	11 916	12 593	13 430	11 436	10 449
	b	3 500	3 946	4 234	3 638	3 262
	c	8 416	8 647	9 196	7 798	7 187
Warmińsko-mazurskie	a	9 108	9 933	10 378	8 732	7 583
	b	2 734	3 067	3 347	2 868	2 444
	c	6 374	6 866	7 031	5 864	5 139
Wielkopolskie	a	14 858	16 742	16 839	13 957	11 373
	b	4 254	5 113	5 180	4 256	3 419
	c	10 604	11 629	11 659	9 701	7 954
Zachodniopomorskie	a	9 754	10 590	10 535	9 631	8 368
	b	3 145	3 380	3 445	3 072	2 627
	c	6 609	7 210	7 090	6 559	5 741

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)**
Stan w końcu grudnia
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS (cont.)
As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
ŚREDNIE ZAWODOWE ŁĄCZNIE Z POLICEALNYM VOCATIONAL SECONDARY INCLUDING POST-SECONDARY						
POLSKA POLAND	a	440 693	472 460	476 074	401 041	340 799
	b	172 843	195 957	200 230	165 653	137 247
	c	267 850	276 503	275 844	235 388	203 552
Dolnośląskie	a	30 384	33 150	32 312	25 337	20 684
	b	11 422	13 299	13 312	10 043	8 059
	c	18 962	19 851	19 000	15 294	12 625
Kujawsko-pomorskie	a	27 111	28 807	29 079	24 473	20 323
	b	9 104	10 267	10 422	8 321	6 594
	c	18 007	18 540	18 657	16 152	13 729
Lubelskie	a	30 238	32 344	33 016	28 796	26 315
	b	13 737	15 223	15 789	13 653	12 222
	c	16 501	17 121	17 227	15 143	14 093
Lubuskie	a	12 655	12 582	12 785	9 852	8 117
	b	4 496	4 897	4 921	3 693	2 930
	c	8 159	7 685	7 864	6 159	5 187
Łódzkie	a	28 618	31 074	31 003	25 672	21 775
	b	12 095	13 510	13 857	11 262	9 312
	c	16 523	17 564	17 146	14 410	12 463
Małopolskie	a	36 712	40 119	40 612	34 109	29 020
	b	14 236	16 424	16 812	13 730	11 098
	c	22 476	23 695	23 800	20 379	17 922
Mazowieckie	a	54 732	60 158	63 113	55 439	47 293
	b	24 034	27 798	29 619	25 843	21 481
	c	30 698	32 360	33 494	29 596	25 812
Opolskie	a	9 775	10 587	10 457	8 377	6 951
	b	3 526	4 120	3 986	3 135	2 392
	c	6 249	6 467	6 471	5 242	4 559
Podkarpackie	a	37 325	39 397	39 036	35 164	31 542
	b	15 121	16 914	16 827	14 729	13 094
	c	22 204	22 483	22 209	20 435	18 448
Podlaskie	a	15 108	15 829	16 636	13 967	12 688
	b	6 952	7 701	8 261	6 857	6 219
	c	8 156	8 128	8 375	7 110	6 469
Pomorskie	a	21 961	23 465	23 203	19 635	15 602
	b	7 570	8 560	8 292	6 952	5 168
	c	14 391	14 905	14 911	12 683	10 434
Śląskie	a	42 818	47 137	46 862	38 997	32 709
	b	16 027	18 436	18 792	15 483	12 660
	c	26 791	28 701	28 070	23 514	20 049
Świętokrzyskie	a	20 938	21 960	22 849	19 169	16 643
	b	9 361	10 472	10 957	9 231	7 785
	c	11 577	11 488	11 892	9 938	8 858
Warmińsko-mazurskie	a	21 291	21 991	22 374	18 957	16 082
	b	7 498	8 302	8 563	7 174	5 965
	c	13 793	13 689	13 811	11 783	10 117
Wielkopolskie	a	30 904	33 054	32 083	25 720	20 485
	b	10 266	11 981	11 695	8 817	6 920
	c	20 638	21 073	20 388	16 903	13 565
Zachodniopomorskie	a	20 123	20 806	20 654	17 377	14 570
	b	7 398	8 053	8 125	6 730	5 348
	c	12 725	12 753	12 529	10 647	9 222

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)**

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE GENERAL SECONDARY						
POLSKA POLAND	a	214 463	226 270	228 802	191 855	164 558
	b	69 125	78 490	80 952	67 410	56 479
	c	145 338	147 780	147 850	124 445	108 079
Dolnośląskie	a	13 831	14 887	14 804	11 291	9 303
	b	4 182	4 972	4 913	3 608	2 952
	c	9 649	9 915	9 891	7 683	6 351
Kujawsko-pomorskie	a	14 089	14 524	14 703	12 341	10 580
	b	4 206	4 568	4 576	3 814	3 094
	c	9 883	9 956	10 127	8 527	7 486
Lubelskie	a	15 067	15 876	16 102	13 777	12 596
	b	5 516	6 210	6 422	5 558	4 943
	c	9 551	9 666	9 680	8 219	7 653
Lubuskie	a	5 669	5 574	5 479	4 271	3 605
	b	1 594	1 711	1 643	1 291	1 001
	c	4 075	3 863	3 836	2 980	2 604
Łódzkie	a	16 201	17 184	17 223	14 266	12 388
	b	5 545	6 295	6 549	5 287	4 528
	c	10 656	10 889	10 674	8 979	7 860
Małopolskie	a	17 764	18 902	18 865	15 642	12 968
	b	5 799	6 639	6 840	5 529	4 505
	c	11 965	12 263	12 025	10 113	8 463
Mazowieckie	a	28 342	31 174	32 393	28 233	24 323
	b	10 358	12 235	12 955	11 145	9 490
	c	17 984	18 939	19 438	17 088	14 833
Opolskie	a	4 736	4 891	5 094	4 061	3 467
	b	1 409	1 589	1 639	1 341	1 024
	c	3 327	3 302	3 455	2 720	2 443
Podkarpackie	a	15 388	15 818	15 841	14 213	12 875
	b	4 958	5 561	5 750	5 143	4 543
	c	10 430	10 257	10 091	9 070	8 332
Podlaskie	a	8 107	8 190	8 427	7 118	6 360
	b	3 044	3 257	3 474	3 028	2 664
	c	5 063	4 933	4 953	4 090	3 696
Pomorskie	a	12 345	12 966	12 898	10 831	8 873
	b	3 711	4 111	4 046	3 322	2 665
	c	8 634	8 855	8 852	7 509	6 208
Śląskie	a	17 301	19 063	19 209	16 170	13 656
	b	4 886	5 718	6 138	5 051	4 237
	c	12 415	13 345	13 071	11 119	9 419
Świętokrzyskie	a	9 364	9 374	9 557	7 938	7 084
	b	2 983	3 287	3 433	2 918	2 529
	c	6 381	6 087	6 124	5 020	4 555
Warmińsko-mazurskie	a	11 534	12 106	12 557	10 656	9 011
	b	3 663	4 184	4 366	3 719	3 053
	c	7 871	7 922	8 191	6 937	5 958
Wielkopolskie	a	13 199	13 995	13 795	10 781	8 850
	b	3 784	4 343	4 312	3 248	2 567
	c	9 415	9 652	9 483	7 533	6 283
Zachodniopomorskie	a	11 526	11 746	11 855	10 266	8 619
	b	3 487	3 810	3 896	3 408	2 684
	c	8 039	7 936	7 959	6 858	5 935

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)**
Stan w końcu grudnia
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS (cont.)
As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
ZASADNICZE ZAWODOWE BASIC VOCATIONAL						
POLSKA POLAND	a	555 826	603 912	605 664	504 267	424 924
	b	308 332	348 578	353 019	291 637	243 366
	c	247 494	255 334	252 645	212 630	181 558
Dolnośląskie	a	41 273	45 580	44 270	34 389	27 930
	b	23 029	26 668	26 146	20 069	16 257
	c	18 244	18 912	18 124	14 320	11 673
Kujawsko-pomorskie	a	42 943	46 433	46 478	38 653	32 102
	b	21 821	24 456	24 499	20 025	16 287
	c	21 122	21 977	21 979	18 628	15 815
Lubelskie	a	29 941	32 384	33 345	29 190	26 712
	b	17 607	19 669	20 520	17 993	16 539
	c	12 334	12 715	12 825	11 197	10 173
Lubuskie	a	17 660	18 926	18 424	14 338	11 815
	b	9 376	10 669	10 317	8 117	6 525
	c	8 284	8 257	8 107	6 221	5 290
Łódzkie	a	35 262	38 542	38 386	31 329	26 620
	b	20 228	22 767	23 002	18 894	15 914
	c	15 034	15 775	15 384	12 435	10 706
Małopolskie	a	41 765	47 241	48 131	39 892	33 802
	b	23 580	27 739	28 542	23 284	19 173
	c	18 185	19 502	19 589	16 608	14 629
Mazowieckie	a	63 969	69 856	71 691	61 625	53 060
	b	38 009	42 924	44 537	37 881	32 385
	c	25 960	26 932	27 154	23 744	20 675
Opolskie	a	13 825	15 129	15 111	12 408	10 450
	b	7 419	8 482	8 445	6 893	5 625
	c	6 406	6 647	6 666	5 515	4 825
Podkarpackie	a	44 223	46 968	46 739	41 493	36 625
	b	24 931	27 745	27 821	24 342	21 455
	c	19 292	19 223	18 918	17 151	15 170
Podlaskie	a	16 053	16 626	17 063	14 410	13 149
	b	9 995	10 779	11 175	9 393	8 690
	c	6 058	5 847	5 888	5 017	4 459
Pomorskie	a	31 592	34 094	33 233	27 456	21 710
	b	16 398	18 355	18 091	14 634	11 166
	c	15 194	15 739	15 142	12 822	10 544
Śląskie	a	51 885	57 469	58 915	49 169	40 604
	b	27 802	31 606	33 272	27 806	22 806
	c	24 083	25 863	25 643	21 363	17 798
Świętokrzyskie	a	23 434	24 637	25 622	21 302	18 221
	b	14 011	15 338	16 107	13 409	11 396
	c	9 423	9 299	9 515	7 893	6 825
Warmińsko-mazurskie	a	29 812	31 986	32 374	27 028	22 880
	b	16 172	18 243	18 576	15 441	12 951
	c	13 640	13 743	13 798	11 587	9 929
Wielkopolskie	a	42 315	46 941	45 418	35 849	28 015
	b	21 042	25 014	24 131	18 471	13 981
	c	21 273	21 927	21 287	17 378	14 034
Zachodniopomorskie	a	29 874	31 100	30 464	25 736	21 229
	b	16 912	18 124	17 838	14 985	12 216
	c	12 962	12 976	12 626	10 751	9 013

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (dok.)**

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIPS (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
GIMNAZJALNE, PODSTAWOWE I NIEPEŁNE PODSTAWOWE						
LOWER SECONDARY, PRIMARY AND INCOMPLETE PRIMARY						
POLSKA POLAND	a	545 862	583 184	588 528	502 576	432 813
	b	301 587	334 129	339 482	287 234	245 467
	c	244 275	249 055	249 046	215 342	187 346
Dolnośląskie	a	43 450	47 025	45 519	37 027	30 475
	b	23 975	26 843	25 994	20 986	17 362
	c	19 475	20 182	19 525	16 041	13 113
Kujawsko-pomorskie	a	44 839	47 458	48 108	41 254	35 282
	b	23 004	25 448	25 925	21 693	18 194
	c	21 835	22 010	22 183	19 561	17 088
Lubelskie	a	28 429	30 553	31 307	27 718	25 628
	b	17 329	19 083	19 721	17 468	16 088
	c	11 100	11 470	11 586	10 250	9 540
Lubuskie	a	17 737	18 024	17 578	14 026	11 929
	b	9 296	9 910	9 565	7 583	6 373
	c	8 441	8 114	8 013	6 443	5 556
Łódzkie	a	44 041	48 048	48 499	40 812	36 181
	b	25 203	28 437	28 907	24 127	21 233
	c	18 838	19 611	19 592	16 685	14 948
Małopolskie.....	a	29 292	32 783	33 924	29 224	25 695
	b	16 657	19 296	20 440	17 356	15 047
	c	12 635	13 487	13 484	11 868	10 648
Mazowieckie	a	67 943	73 750	76 390	68 153	59 595
	b	41 537	46 354	48 296	42 655	37 314
	c	26 406	27 396	28 094	25 498	22 281
Opolskie.....	a	14 650	15 509	15 311	12 862	11 085
	b	7 897	8 633	8 622	7 152	6 048
	c	6 753	6 876	6 689	5 710	5 037
Podkarpackie.....	a	30 491	31 469	31 454	27 928	24 884
	b	18 163	19 495	19 867	17 517	15 494
	c	12 328	11 974	11 587	10 411	9 390
Podlaskie	a	18 002	18 726	18 889	16 361	14 951
	b	11 247	12 057	12 136	10 497	9 655
	c	6 755	6 669	6 753	5 864	5 296
Pomorskie.....	a	30 540	32 495	32 673	28 025	22 102
	b	15 288	17 191	17 130	14 391	11 162
	c	15 252	15 304	15 543	13 634	10 940
Śląskie	a	51 990	56 544	57 768	49 273	42 123
	b	26 072	29 324	30 555	25 949	21 758
	c	25 918	27 220	27 213	23 324	20 365
Świętokrzyskie.....	a	17 565	18 144	18 666	15 589	13 734
	b	10 461	11 097	11 555	9 657	8 472
	c	7 104	7 047	7 111	5 932	5 262
Warmińsko-mazurskie	a	35 588	37 207	38 190	32 766	27 954
	b	18 829	20 457	21 106	17 952	15 014
	c	16 759	16 750	17 084	14 814	12 940
Wielkopolskie.....	a	33 678	37 170	36 697	30 103	24 588
	b	17 239	20 159	19 724	15 776	12 617
	c	16 439	17 011	16 973	14 327	11 971
Zachodniopomorskie	a	37 627	38 279	37 555	31 455	26 607
	b	19 390	20 345	19 939	16 475	13 636
	c	18 237	17 934	17 616	14 980	12 971

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Tabl. 33. **BIERNI ZAWODOWO WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA I WOJEWÓDZTW**
PERSONS ECONOMICALLY INACTIVE BY PLACE OF RESIDENCE AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. in thous.					
POLSKA POLAND	a	13 782	13 698	13 676	13 556	13 574
	b	8 485	8 417	8 369	8 251	8 226
	c	5 297	5 281	5 307	5 306	5 348
Dolnośląskie	a	1 070	1 051	1 014	982	986
	b	755	737	718	698	696
	c	316	313	297	284	290
Kujawsko-pomorskie	a	723	698	689	707	746
	b	436	421	415	426	442
	c	286	277	274	280	304
Lubelskie	a	828	814	819	852	890
	b	406	393	387	400	409
	c	422	421	433	451	481
Lubuskie	a	384	385	376	374	367
	b	247	239	235	239	239
	c	137	146	141	134	127
Łódzkie	a	1 027	1 029	1 035	1 002	1 001
	b	672	680	689	657	636
	c	355	349	346	345	365
Małopolskie.....	a	1 150	1 171	1 170	1 144	1 097
	b	586	584	585	555	533
	c	564	587	585	589	564
Mazowieckie	a	1 775	1 757	1 769	1 766	1 852
	b	1 108	1 099	1 090	1 087	1 147
	c	666	658	679	679	705
Opolskie.....	a	346	335	331	339	352
	b	185	179	180	186	194
	c	161	156	151	153	158
Podkarpackie.....	a	731	724	729	754	760
	b	321	308	310	321	320
	c	410	415	418	433	440
Podlaskie	a	426	401	403	405	406
	b	261	238	241	251	251
	c	164	163	162	154	156
Pomorskie.....	a	728	762	788	786	787
	b	489	516	517	506	516
	c	239	246	271	280	271
Śląskie.....	a	1 838	1 834	1 832	1 740	1 676
	b	1 417	1 430	1 415	1 346	1 293
	c	421	404	416	395	383
Świętokrzyskie.....	a	519	505	516	528	514
	b	241	246	254	262	241
	c	278	259	261	266	272
Warmińsko-mazurskie.....	a	539	537	551	557	563
	b	319	321	333	339	338
	c	220	216	218	218	226
Wielkopolskie.....	a	1 112	1 118	1 079	1 058	1 021
	b	638	625	609	597	587
	c	474	493	470	461	434
Zachodniopomorskie	a	587	578	575	563	555
	b	404	399	390	379	384
	c	183	179	185	184	172

Ź r ó d ł o: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

S o u r c e: Labour Force Survey (LFS)

4.5. KULTURA *CULTURE*Tabl. 34. UCZESTNICY WYBRANYCH IMPREZ ORGANIZOWANYCH W WYBRANYCH INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG
SELECTED EVENT PARTICIPANTS IN SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS¹

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Wystawy <i>Exhibitions</i>						Prelekcje, spotkania, wykłady		
		ogółem <i>total</i>			uczestnicy imprez <i>event participants</i>			ogółem <i>total</i>		
		2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015
1	POLSKA a	14 747	14 722	15 503	3 144 098	2 896 972	3 178 107	34 631	39 790	35 783
2	b	10 031	10 107	10 758	2 651 551	2 397 980	2 620 635	23 515	25 350	23 321
3	c	4 716	4 615	4 745	492 547	498 992	557 472	11 116	14 440	12 462
4	Dolnośląskie..... a	1 297	1 267	1 200	395 312	326 725	441 781	2 600	1 909	2 051
5	b	926	1 046	893	362 983	304 974	410 689	2 256	1 389	1 472
6	c	371	221	307	32 329	21 751	31 092	344	520	579
7	Kujawsko-pomorskie..... a	655	595	764	95 140	79 279	151 048	1 569	2 396	1 550
8	b	506	401	539	75 367	56 991	124 245	943	1 588	921
9	c	149	194	225	19 773	22 288	26 803	626	808	629
10	Lubelskie..... a	1 144	1 134	1 099	255 434	243 629	242 604	1 680	2 548	2 172
11	b	717	639	697	187 085	182 184	189 700	1 027	1 646	1 530
12	c	427	495	402	68 349	61 445	52 904	653	902	642
13	Lubuskie..... a	489	411	458	97 217	94 472	74 616	1 532	1 114	1 128
14	b	417	357	375	93 878	85 382	61 996	1 449	1 021	1 047
15	c	72	54	83	3 339	9 090	12 620	83	93	81
16	Łódzkie..... a	861	1 001	979	176 247	246 604	204 116	2 180	3 213	2 435
17	b	610	710	664	155 462	222 261	165 950	1 666	2 605	1 887
18	c	251	291	315	20 785	24 343	38 166	514	608	548
19	Małopolskie a	1 556	1 561	1 649	504 756	415 674	444 472	5 419	5 578	4 960
20	b	959	904	1 049	423 779	334 868	342 912	3 765	3 703	3 202
21	c	597	657	600	80 977	80 806	101 560	1 654	1 875	1 758
22	Mazowieckie a	1 383	1 515	1 643	461 768	273 387	309 536	2 861	3 694	3 907
23	b	1 096	1 211	1 329	427 069	235 376	258 801	2 208	2 984	3 238
24	c	287	304	314	34 699	38 011	50 735	653	710	669
25	Opolskie a	557	410	420	69 752	40 036	40 523	1 358	1 478	1 486
26	b	286	254	261	51 472	27 072	29 372	556	522	577
27	c	271	156	159	18 280	12 964	11 151	802	956	909
28	Podkarpackie a	864	949	1 032	168 180	220 097	185 087	2 769	2 548	2 376
29	b	492	550	655	125 598	160 021	134 301	646	898	1 001
30	c	372	399	377	42 582	60 076	50 786	2 123	1 650	1 375
31	Podlaskie a	574	615	701	91 281	93 910	133 750	1 322	1 376	1 477
32	b	335	358	443	66 253	68 754	104 645	733	783	829
33	c	239	257	258	25 028	25 156	29 105	589	593	648
34	Pomorskie a	650	707	773	86 645	119 546	149 091	1 182	1 353	1 497
35	b	376	451	454	61 547	95 025	114 742	690	627	739
36	c	274	256	319	25 098	24 521	34 349	492	726	758
37	Śląskie a	1 474	1 528	1 717	255 412	295 878	282 201	3 717	4 164	3 597
38	b	1 150	1 096	1 308	222 443	252 099	235 569	2 955	3 101	2 833
39	c	324	432	409	32 969	43 779	46 632	762	1 063	764
40	Świętokrzyskie a	698	507	490	83 172	74 309	71 553	1 323	3 239	1 776
41	b	381	337	348	39 901	49 008	48 529	872	1 096	634
42	c	317	170	142	43 271	25 301	23 024	451	2 143	1 142
43	Warmińsko-mazurskie ... a	640	634	605	64 487	62 034	58 035	1 374	1 381	872
44	b	454	455	393	52 102	50 186	42 410	969	879	560
45	c	186	179	212	12 385	11 848	15 625	405	502	312
46	Wielkopolskie a	997	1 012	966	184 513	204 314	266 994	2 301	2 233	2 277
47	b	760	763	735	162 709	182 083	247 833	1 812	1 668	1 642
48	c	237	249	231	21 804	22 231	19 161	489	565	635
49	Zachodniopomorskie a	908	876	1 007	154 782	107 078	122 700	1 444	1 566	2 222
50	b	566	575	615	143 903	91 696	108 941	968	840	1 209
51	c	342	301	392	10 879	15 382	13 759	476	726	1 013

1 W ciągu roku.

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy; K-07 – Sprawozdanie z działalności centrum kultury, domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy (od 2015 r.).

1 During the year.

Source: K-07 – Report of activity of cultural establishment, cultural centre, club, community centre; K-07 – Report of activity of centres of culture, cultural establishment, cultural centre, club, community centre. (since 2015).

4.5. KULTURA CULTURE

WOJEWÓDZTWI¹

Prelections, meetings, lectures			Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne Tourist and sport-recreation events						SPECIFICATION			No.
uczestnicy imprez event participants			ogółem total			uczestnicy imprez event participants			a – total	b – urban areas	c – rural areas	
2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015				
1 666 442	1 765 852	1 869 166	23 120	21 956	25 782	3 344 127	2 132 521	3 055 678	a	POLAND	1	
1 299 186	1 329 576	1 421 888	12 175	11 269	11 997	2 188 940	1 217 024	1 665 705	b		2	
367 256	436 276	447 278	10 945	10 687	13 785	1 155 187	915 497	1 389 973	c		3	
104 059	126 758	124 222	1 887	2 022	2 196	219 748	213 407	258 912	a	Dolnośląskie	4	
93 714	111 770	97 772	939	968	849	148 479	150 815	163 599	b		5	
10 345	14 988	26 450	948	1 054	879	71 269	62 592	95 313	c		6	
85 225	94 356	89 060	1 331	1 272	1 510	173 206	139 460	177 436	a	Kujawsko-pomorskie	7	
62 362	64 898	68 252	601	507	631	92 701	70 704	85 879	b		8	
22 863	29 458	20 808	730	765	879	80 505	68 756	91 557	c		9	
88 348	119 626	107 447	1 061	937	797	518 275	83 123	183 139	a	Lubelskie	10	
50 747	79 381	70 337	640	419	341	431 099	26 070	95 209	b		11	
37 601	40 245	37 110	421	518	456	87 176	57 053	87 930	c		12	
85 703	54 855	52 756	685	562	586	61 583	83 823	60 301	a	Lubuskie	13	
82 708	52 052	49 248	575	450	418	46 781	71 630	39 491	b		14	
2 995	2 803	3 508	110	112	168	14 802	12 193	20 810	c		15	
103 412	135 041	123 255	1 174	1 129	1 087	114 572	89 142	88 209	a	Łódzkie	16	
87 426	117 162	101 217	631	634	533	55 984	40 481	50 185	b		17	
15 986	17 879	22 038	543	495	554	58 588	48 661	38 024	c		18	
239 391	221 751	226 324	2 592	2 386	2 645	312 740	196 421	280 183	a	Małopolskie	19	
185 807	156 612	158 899	1 441	1 393	1 328	207 050	101 113	116 130	b		20	
53 584	65 139	67 425	1 151	993	1 317	105 690	95 308	164 053	c		21	
186 178	188 429	248 451	1 270	1 481	1 280	147 987	132 088	197 221	a	Mazowieckie	22	
159 056	160 545	223 680	785	914	763	90 537	89 742	134 903	b		23	
27 122	27 884	24 771	485	567	517	57 450	42 346	62 318	c		24	
56 007	50 714	61 060	1 599	1 792	1 668	116 989	65 769	90 966	a	Opolskie	25	
30 074	26 569	37 062	426	928	976	65 493	33 718	39 898	b		26	
25 933	24 145	23 998	1 173	864	692	51 496	32 051	51 068	c		27	
74 923	108 083	109 462	1 573	1 474	2 157	210 188	148 675	279 092	a	Podkarpackie	28	
40 354	62 007	69 764	363	273	418	76 368	63 630	89 022	b		29	
34 569	46 076	39 698	1 210	1 201	1 739	133 820	85 045	190 070	c		30	
63 018	66 412	63 030	644	660	901	127 217	77 983	111 570	a	Podlaskie	31	
40 865	47 735	40 017	342	299	380	96 153	47 684	65 282	b		32	
22 153	18 677	23 013	302	361	521	31 064	30 299	46 288	c		33	
79 016	66 753	73 527	1 389	1 519	2 196	174 356	159 444	268 544	a	Pomorskie	34	
59 825	39 124	44 141	465	494	588	61 565	47 047	117 189	b		35	
19 191	27 629	29 386	924	1 025	1 608	112 791	112 397	151 355	c		36	
169 042	183 575	212 892	2 536	2 208	2 396	198 927	127 016	187 378	a	Śląskie	37	
135 340	140 439	178 011	1 958	1 604	1 803	108 603	60 144	100 925	b		38	
33 702	43 136	34 881	578	604	593	90 324	66 872	86 453	c		39	
48 333	72 312	49 597	1 066	687	1 449	152 622	72 920	130 370	a	Świętokrzyskie	40	
37 826	49 417	26 960	536	331	415	90 712	49 518	80 544	b		41	
10 507	22 895	22 637	530	356	1 034	61 910	23 402	49 826	c		42	
63 266	67 248	50 418	933	774	772	167 269	116 874	140 565	a	Warmińsko-mazurskie	43	
49 226	51 181	34 191	441	327	273	106 539	74 662	60 520	b		44	
14 040	16 067	16 227	492	447	499	60 730	42 212	80 045	c		45	
118 612	116 889	145 111	1 788	1 455	1 785	375 612	261 343	368 125	a	Wielkopolskie	46	
95 235	94 663	115 281	1 230	930	1 245	267 713	170 931	267 506	b		47	
23 377	22 226	29 830	558	525	540	107 899	90 412	100 619	c		48	
101 909	93 050	132 554	1 592	1 598	2 357	272 836	165 033	233 667	a	Zachodniopomorskie	49	
88 621	76 021	107 056	802	798	1 036	243 163	119 135	159 423	b		50	
13 288	17 029	25 498	790	800	1 321	29 673	45 898	74 244	c		51	

Tabl. 35. **ABSOLWENCI WYBRANYCH KURSÓW ORGANIZOWANYCH W INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹**
SELECTED COURSES AND GRADUATES OF COURSES IN CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2014			2015		
	kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates	
		ogółem total	w tym dzieci i młodzież szkolna of which school children and youth		ogółem total	w tym dzieci i młodzież szkolna of which school children and youth
JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES						
POLSKA POLAND	1 230	15 528	8 278	1 295	15 546	8 634
Dolnośląskie	88	1 009	379	104	1 213	710
Kujawsko-pomorskie	57	782	395	62	825	442
Lubelskie	23	524	325	24	464	151
Lubuskie	13	201	55	24	274	51
Łódzkie	67	854	350	80	1 236	630
Małopolskie	272	2 960	1 523	279	2 490	1 439
Mazowieckie	212	2 577	1 279	213	2 623	1 252
Opolskie	21	273	112	21	228	182
Podkarpackie	60	853	667	78	1 250	961
Podlaskie	20	229	150	18	153	118
Pomorskie	96	1 369	965	83	1 168	774
Śląskie	144	1 833	887	174	2 129	1 084
Świętokrzyskie	11	245	231	12	166	161
Warmińsko-mazurskie	54	629	274	43	380	126
Wielkopolskie	59	572	342	49	460	257
Zachodniopomorskie	33	618	344	31	487	296
KOMPUTEROWE COMPUTER						
POLSKA POLAND	702	9 305	1 336	669	8 753	1 800
Dolnośląskie	43	563	43	39	734	18
Kujawsko-pomorskie	31	460	92	31	305	105
Lubelskie	37	671	71	41	671	24
Lubuskie	7	128	33	7	91	31
Łódzkie	44	802	77	41	516	51
Małopolskie	109	1 327	154	102	1 345	177
Mazowieckie	127	1 702	157	94	1 166	169
Opolskie	14	233	-	6	58	-
Podkarpackie	26	236	57	37	464	235
Podlaskie	14	171	14	8	163	10
Pomorskie	37	444	69	34	422	119
Śląskie	62	666	143	53	753	80
Świętokrzyskie	10	146	65	31	414	180
Warmińsko-mazurskie	24	332	37	50	623	406
Wielkopolskie	74	725	67	51	615	112
Zachodniopomorskie	43	699	257	44	413	83
WIEDZY PRAKTYCZNEJ PRACTICAL KNOWLEDGE						
POLSKA POLAND	713	14 260	4 133	569	11 854	4 327
Dolnośląskie	75	1 805	1 147	24	525	344
Kujawsko-pomorskie	9	114	30	5	84	40
Lubelskie	112	1 530	98	43	777	49
Lubuskie	14	363	312	21	450	55
Łódzkie	32	632	411	23	602	572

4.5. KULTURA CULTURE

Tabl. 35. ABSOLWENCI WYBRANYCH KURSÓW ORGANIZOWANYCH W INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (dok.)SELECTED COURSES AND GRADUATES OF COURSES IN CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIPS¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2014			2015		
	kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates	
		ogółem total	w tym dzieci i młodzież szkolna of which school children and youth		ogółem total	w tym dzieci i młodzież szkolna of which school children and youth
WIEDZY PRAKTYCZNEJ (dok.) PRACTICAL KNOWLEDGE (cont.)						
Małopolskie	95	1 743	502	114	1 938	674
Mazowieckie	57	776	213	44	570	251
Opolskie	30	531	159	22	396	122
Podkarpackie	41	694	239	47	1 012	462
Podlaskie	24	436	106	28	249	56
Pomorskie	30	632	166	40	1 682	771
Śląskie	22	415	241	20	261	116
Świętokrzyskie	8	155	-	4	35	23
Warmińsko-mazurskie	12	254	15	18	340	310
Wielkopolskie	92	3 183	149	95	2 702	334
Zachodniopomorskie	60	997	345	21	231	148

1 W ciągu roku.

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy; K-07 – Sprawozdanie z działalności centrum kultury, domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy (od 2015 r.).

1 During the year.

Source: K-07 – Report of activity of cultural establishment, cultural centre, club, community centre; K-07 – Report of activity of centres of culture, cultural establishment, cultural centre, club, community centre. (since 2015).

Tabl. 36. INDYWIDUALNI CZYTELNICY BIBLIOTEK WEDŁUG RODZAJU ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA ZEWNĄTRZ WEDŁUG WOJEWÓDZTW

BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS IN LIBRARIES BY TYPE AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Biblioteki Libraries															Ośrodki inte Scientific, technical and economic information centres		
	naukowe scientific			fachowe specialized			fachowo- -beletrystyczne specialized-fiction			pedagogiczne pedagogical			towarzystw naukowych scientific associations ¹					
	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015
POLSKA a	1 738,7	1 622,1	1 421,8	37,5	27,6	19,2	41,1	31,8	20,6	399,4	346,2	274,6	16,2	0,8	0,6	2,7	1,9	1,9
POLAND b	15 571,6	14 600,7	13 367,0	268,5	154,8	108,8	678,3	315,7	240,0	4 479,7	4 273,2	3 814,3	6,3	4,7	4,7	18,0	18,0	13,2
Dolnośląskie..... a	162,4	154,1	139,4	3,0	3,8	1,2	12,2	11,8	4,7	21,4	19,3	19,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	-
b	1 231,7	1 279,8	1 046,5	40,4	14,8	11,0	60,7	51,9	30,9	200,7	140,0	133,6	0,3	0,2	0,1	0,0	-	-
Kujawsko-pomorskie.... a	116,4	86,8	74,3	0,9	0,6	0,2	0,1	-	-	13,5	15,5	9,8	-	-	-	0,0	-	-
b	1 071,4	1 228,4	1 004,1	6,7	5,2	0,6	0,1	-	-	130,8	138,1	112,0	-	-	-	0,0	-	-

Tabl. 36. INDYWIDUALNI CZYTELNICY BIBLIOTEK WEDŁUG RODZAJU ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA ZEWNĄTRZ WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)

BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS IN LIBRARIES BY TYPE AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Biblioteki Libraries															Ośrodki inte Scientific, technical and economic information centres			
	naukowe scientific			fachowe specialized			fachowo- -beletrystyczne specialized-fiction			pedagogiczne pedagogical			towarzystw naukowych scientific associations ¹						
	a – czytelnicy w tys. ¹ borrowers in thous. ¹	b – liczba wypożyczeń w tys. ¹ collection lendings in thous. vol. ¹	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013
Lubelskie.....	a	88,7	104,2	98,5	2,9	2,3	2,1	0,5	0,5	0,4	18,5	20,9	12,2	-	0,0	-	0,2	-	-
	b	1 016,7	941,4	782,2	8,8	7,0	8,0	4,5	3,9	2,4	209,1	235,1	158,2	-	0,0	-	0,3	-	-
Lubuskie.....	a	30,0	23,8	20,8	0,6	0,4	0,2	0,7	0,7	0,6	6,8	6,7	5,5	-	-	-	-	-	-
	b	259,2	209,6	211,7	1,9	1,4	0,3	8,6	9,3	9,6	80,9	71,6	56,7	-	-	-	-	-	-
Łódzkie.....	a	109,6	87,0	90,2	2,5	3,4	2,1	0,4	0,4	0,5	38,6	36,2	38,6	-	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6
	b	980,1	762,9	627,7	14,3	9,6	4,8	8,3	8,3	9,0	672,4	683,1	719,3	-	0,0	0,0	0,1	1,7	1,3
Małopolskie.....	a	277,6	299,4	242,4	2,9	2,0	1,9	2,6	2,6	2,0	33,7	35,2	31,3	0,0	0,0	0,0	0,8	0,5	0,4
	b	2 416,4	2 177,9	2 167,4	36,3	15,7	15,2	25,0	21,9	8,9	337,4	324,8	284,6	0,2	0,2	0,1	7,5	8,4	6,2
Mazowieckie.....	a	259,8	229,8	228,8	8,4	4,9	3,6	6,9	2,6	3,0	63,9	59,7	44,5	15,1	0,1	0,1	0,7	0,3	0,3
	b	2 397,8	2 238,7	2 032,0	46,6	27,5	19,0	377,3	35,3	28,8	671,6	631,5	571,6	4,2	1,0	1,0	5,5	1,8	1,6
Opolskie.....	a	34,6	28,1	27,0	1,4	0,2	0,2	-	1,8	-	7,5	8,6	5,3	-	-	-	0,0	0,1	0,1
	b	296,1	261,4	256,7	4,8	0,6	1,7	-	4,0	-	69,7	58,6	47,2	-	-	-	0,4	0,5	0,7
Podkarpackie.....	a	47,5	38,8	23,8	0,6	0,4	0,3	0,5	0,8	0,8	38,0	35,7	28,4	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
	b	288,7	245,7	202,8	8,1	7,1	3,3	27,1	24,9	26,1	418,6	457,3	443,0	0,3	0,1	0,1	0,4	0,5	0,4
Podlaskie.....	a	44,4	42,8	38,8	0,6	0,5	0,3	0,0	-	-	9,8	8,9	4,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
	b	282,9	374,6	340,2	3,1	3,0	2,1	0,2	-	-	135,0	119,1	63,8	0,6	0,4	0,4	0,9	2,4	1,6
Pomorskie.....	a	97,8	66,4	58,2	1,3	1,0	0,7	2,6	2,3	1,5	13,8	11,1	7,8	-	-	-	-	-	-
	b	585,7	503,1	579,0	9,5	7,4	6,0	14,0	10,4	7,5	152,3	153,1	130,8	-	-	-	-	-	-
Śląskie.....	a	159,5	206,8	136,9	3,1	3,0	1,4	5,6	2,5	1,6	35,0	28,5	20,8	-	-	-	0,3	0,3	0,1
	b	1 406,3	1 185,3	1 343,0	21,9	21,1	17,2	30,0	33,4	20,8	390,8	354,3	335,2	-	-	-	2,1	1,6	0,1
Świętokrzyskie.....	a	17,9	16,4	15,0	1,5	1,7	1,7	1,5	1,3	1,2	14,3	12,3	11,7	-	-	-	-	-	-
	b	320,4	95,5	101,0	16,7	20,0	3,5	8,8	10,0	8,7	118,6	107,1	92,9	-	-	-	-	-	-
Warmińsko-mazurskie..	a	39,0	30,8	33,1	1,0	1,8	1,9	2,3	3,4	3,5	22,3	14,3	9,1	-	-	-	-	-	-
	b	458,9	415,7	271,4	6,5	6,3	6,3	70,6	92,8	80,1	259,8	145,2	121,9	-	-	-	-	-	-
Wielkopolskie.....	a	202,0	153,6	148,9	0,9	0,9	0,9	4,8	0,7	0,6	33,7	26,2	19,6	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
	b	1 755,8	2 002,0	1 746,8	8,9	3,7	4,4	39,8	7,9	5,9	526,4	571,0	477,3	2,9	2,9	3,0	0,2	0,7	0,9
Zachodniopomorskie ...	a	51,4	53,4	45,8	5,8	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	28,2	7,1	6,5	-	-	-	0,2	0,2	0,2
	b	803,2	679,2	654,5	33,7	4,5	5,4	3,3	1,6	1,3	105,5	83,2	66,2	-	-	-	0,5	0,4	0,4

1 W ciągu roku.

Źródło: K-03 – Sprawozdanie biblioteki.

1 During the year.

Source: K-03 – Report of library.

Tabl. 37. CZYTELNICY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA 1 CZYTELNIKA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS PER BORROWER IN PUBLIC LIBRARIES BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011		2012		2013		2014		2015	
a – czytelnicy w osobach na 1 tys. ludności ¹ <i>borrowers per 1 thous. population¹</i>											
b – liczba wypożyczonych woluminów na 1 czytelnika ^{1,2} <i>collection lendings per borrower in vol.^{1,2}</i>		ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>
POLSKA	a	168	206	168	207	167	207	164	202	162	200
POLAND	b	18,6	18,2	18,9	18,6	18,5	18,2	18,3	18,0	18,0	17,8
Dolnośląskie	a	173	197	173	199	169	194	164	188	160	183
	b	20,0	20,1	19,5	19,5	19,1	19,2	18,6	18,6	18,5	18,6
Kujawsko-pomorskie	a	143	171	139	165	136	161	132	155	131	153
	b	18,6	18,2	19,3	19,0	19,5	19,6	19,8	20,1	19,5	19,8
Lubelskie	a	175	225	177	229	177	233	176	234	177	235
	b	19,7	19,2	19,6	19,5	19,7	19,7	19,1	19,0	19,1	19,0
Lubuskie	a	173	212	161	195	161	196	151	184	150	178
	b	18,6	17,7	19,2	18,7	18,4	17,9	18,3	18,0	17,8	17,4
Łódzkie	a	162	193	160	191	158	188	156	188	154	186
	b	19,8	20,4	20,3	21,0	20,5	21,2	20,4	20,8	20,1	20,8
Małopolskie	a	198	284	199	287	200	288	195	281	197	282
	b	16,2	15,3	16,1	15,4	15,6	14,8	15,6	14,8	15,0	14,2
Mazowieckie	a	181	227	182	229	182	229	180	226	177	222
	b	15,8	15,3	16,0	15,5	16,2	15,7	15,7	15,2	15,6	15,1
Opolskie	a	161	215	162	220	161	218	157	212	157	213
	b	18,9	19,5	18,8	19,3	18,9	19,3	19,3	19,9	18,8	19,1
Podkarpackie	a	164	232	168	240	169	245	162	230	159	228
	b	19,8	19,4	20,1	19,1	19,4	18,8	19,7	19,6	19,7	19,6
Podlaskie	a	130	159	127	157	122	149	122	150	122	150
	b	20,4	19,7	20,4	19,8	20,4	19,8	20,6	20,1	20,2	19,6
Pomorskie	a	141	167	155	188	161	199	163	204	165	206
	b	17,9	17,2	16,5	15,6	16,1	15,2	15,5	14,6	14,7	13,8
Śląskie	a	189	204	188	202	185	199	179	191	173	184
	b	19,8	19,6	19,7	19,6	19,8	19,7	19,6	19,6	19,5	19,5
Świętokrzyskie	a	140	197	141	200	140	198	133	185	131	179
	b	19,5	19,1	21,8	23,0	19,6	19,7	20,3	20,9	20,4	21,0
Warmińsko-mazurskie	a	157	202	152	196	148	191	145	187	144	185
	b	18,7	17,5	19,5	18,6	20,1	19,4	19,9	19,3	19,7	19,3
Wielkopolskie	a	157	194	155	191	155	194	152	190	153	192
	b	20,7	20,9	22,7	24,0	20,3	20,3	20,3	20,7	19,9	20,3
Zachodniopomorskie	a	154	181	151	178	152	182	150	179	145	172
	b	18,0	17,4	18,3	17,7	17,7	17,2	17,4	16,9	17,4	17,1

1 W ciągu roku, łącznie z punktami bibliotecznymi. 2 Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Źródło: K-03 – Sprawozdanie biblioteki.

1 During a year, including library service points. 2 Excluding inter library lendings.

Source: K-03 – Report of library

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE**SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION**

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW

EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – w tym kobiety <i>of which females</i>						
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>						
POLSKA <i>POLAND</i>	a	129 792	134 551	139 653	145 635	153 475
	b	53 633	54 556	56 190	57 998	60 319
Dolnośląskie	a	8 651	9 302	10 183	11 174	11 716
	b	3 463	3 583	3 971	4 356	4 501
Kujawsko-pomorskie	a	4 179	4 281	4 587	4 354	4 769
	b	#	1 782	1 820	1 746	1 920
Lubelskie	a	7 138	6 881	7 579	7 381	7 718
	b	3 355	3 224	3 691	3 535	3 695
Lubuskie	a	#	1 102	1 118	1 100	1 088
	b	#	#	420	417	432
Łódzkie	a	7 597	7 858	8 969	8 305	8 377
	b	3 821	3 912	4 478	4 081	4 094
Małopolskie.....	a	14 579	15 307	17 516	18 089	18 758
	b	5 754	5 889	6 604	6 591	6 979
Mazowieckie	a	37 432	37 391	37 166	40 291	42 962
	b	15 008	14 759	14 500	15 552	16 352
Opolskie.....	a	1 514	1 608	1 762	1 722	1 761
	b	651	688	723	743	774
Podkarpackie.....	a	6 045	6 622	7 019	7 339	8 749
	b	1 772	1 895	2 003	2 151	2 203
Podlaskie	a	2 437	2 552	2 505	2 778	2 709
	b	1 173	#	1 205	1 304	1 288
Pomorskie.....	a	7 124	7 680	8 195	8 575	8 816
	b	2 802	2 955	3 074	3 254	3 226
Śląskie	a	11 699	12 853	12 835	13 591	13 892
	b	4 416	4 704	4 834	4 901	4 894
Świętokrzyskie.....	a	1 507	1 558	789	1 552	1 558
	b	586	#	204	614	659
Warmińsko-mazurskie	a	2 263	2 354	2 485	2 501	2 700
	b	#	1 064	1 109	1 153	1 277
Wielkopolskie.....	a	13 464	13 723	13 234	13 319	14 153
	b	6 310	6 330	5 940	6 034	6 355
Zachodniopomorskie	a	#	3 479	3 711	3 564	3 749
	b	#	#	1 614	1 566	1 670
Z TYTUŁEM NAUKOWYM PROFESORA <i>WITH TITLE OF PROFESSOR</i>						
POLSKA <i>POLAND</i>	a	10 345	10 381	10 654	10 703	11 327
	b	2 263	2 289	2 410	2 487	2 658
Dolnośląskie	a	832	776	842	852	860
	b	#	#	181	187	189
Kujawsko-pomorskie	a	#	#	426	435	469
	b	#	#	87	94	97
Lubelskie	a	610	598	632	619	669
	b	172	165	180	188	203
Lubuskie	a	#	#	77	84	90
	b	#	#	12	14	17
Łódzkie	a	689	683	819	708	753
	b	167	177	216	196	212
Małopolskie.....	a	1 562	1 438	1 454	1 439	1 527
	b	366	311	328	319	349

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
 EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – w tym kobiety <i>of which females</i>						
Z TYTUŁEM NAUKOWYM PROFESORA (dok.) WITH TITLE OF PROFESSOR (cont.)						
Mazowieckie.....	a	2 645	2 755	2 721	2 704	2 922
	b	579	609	624	617	677
Opolskie.....	a	126	121	121	132	143
	b	#	#	22	32	35
Podkarpackie.....	a	198	#	183	187	205
	b	#	#	28	27	33
Podlaskie.....	a	244	248	241	256	283
	b	63	68	#	#	81
Pomorskie.....	a	504	499	506	527	543
	b	92	98	87	99	105
Śląskie.....	a	794	871	941	926	966
	b	173	204	215	218	229
Świętokrzyskie.....	a	100	#	39	105	112
	b	#	#	#	#	24
Warmińsko-mazurskie.....	a	#	#	264	278	277
	b	#	#	63	66	63
Wielkopolskie.....	a	1 023	1 044	1 017	1 083	1 107
	b	208	#	216	246	246
Zachodniopomorskie.....	a	#	#	371	368	401
	b	#	73	80	87	98
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA HABILITOWANEGO WITH SCIENTIFIC DEGREE OF HABILITATED DOCTOR						
POLSKA POLAND.....	a	13 053	13 490	14 111	15 192	17 220
	b	4 099	4 316	4 686	5 239	6 104
Dolnośląskie.....	a	997	1 027	1 093	1 153	1 264
	b	#	#	361	408	446
Kujawsko-pomorskie.....	a	#	#	633	682	750
	b	#	#	185	218	241
Lubelskie.....	a	831	878	955	1 002	1 147
	b	261	289	323	349	442
Lubuskie.....	a	#	#	174	195	215
	b	#	#	50	61	69
Łódzkie.....	a	880	867	1 058	969	1 074
	b	354	348	430	378	443
Małopolskie.....	a	1 517	1 767	1 851	2 117	2 348
	b	459	530	567	664	757
Mazowieckie.....	a	3 051	2 977	3 033	3 229	3 680
	b	1 012	971	1 021	1 149	1 303
Opolskie.....	a	208	225	233	247	274
	b	#	#	78	81	89
Podkarpackie.....	a	272	276	293	329	390
	b	#	#	69	84	107
Podlaskie.....	a	313	321	343	384	424
	b	122	134	146	#	189
Pomorskie.....	a	817	824	881	973	1 044
	b	217	240	273	335	361
Śląskie.....	a	1 137	1 198	1 277	1 365	1 648
	b	342	381	437	466	573
Świętokrzyskie.....	a	209	207	61	198	229
	b	#	#	7	#	86
Warmińsko-mazurskie.....	a	#	#	356	365	399
	b	#	#	120	130	157

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)

EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – w tym kobiety <i>of which females</i>						
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA HABILITOWANEGO (dok.) WITH SCIENTIFIC DEGREE OF HABILITATED DOCTOR (cont.)						
Wielkopolskie.....	a	1 272	1 307	1 339	1 413	1 645
	b	375	397	422	460	562
Zachodniopomorskie	a	#	#	531	571	689
	b	#	#	197	217	279
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA WITH SCIENTIFIC DEGREE OF DOCTOR						
POLSKA POLAND.....	a	46 445	46 419	46 045	46 019	45 657
	b	21 309	21 460	21 717	21 977	22 148
Dolnośląskie	a	3 993	3 950	3 868	4 029	3 951
	b	1 736	1 750	1 741	1 812	1 808
Kujawsko-pomorskie	a	#	#	1 696	1 653	1 682
	b	#	#	879	841	898
Lubelskie	a	3 080	3 074	3 124	2 980	2 875
	b	1 527	1 566	1 618	1 576	1 528
Lubuskie	a	#	#	515	487	490
	b	#	#	251	248	251
Łódzkie	a	3 237	3 057	3 468	2 956	2 902
	b	1 653	1 592	1 874	1 592	1 585
Małopolskie.....	a	5 961	6 039	6 099	6 024	6 115
	b	2 595	2 588	2 679	2 684	2 779
Mazowieckie.....	a	10 362	10 449	10 194	10 451	10 420
	b	4 447	4 467	4 484	4 679	4 698
Opolskie.....	a	673	664	643	641	660
	b	306	304	300	301	311
Podkarpackie.....	a	1 158	#	1 177	1 254	1 242
	b	#	491	513	556	570
Podlaskie.....	a	#	1 057	1 029	1 070	1 032
	b	558	#	575	595	582
Pomorskie.....	a	2 689	2 628	2 659	2 716	2 635
	b	1 228	1 221	1 251	1 292	1 267
Śląskie.....	a	4 449	4 489	4 557	4 430	4 406
	b	1 979	2 034	2 097	2 071	2 104
Świętokrzyskie.....	a	#	#	168	521	510
	b	#	#	60	291	282
Warmińsko-mazurskie.....	a	#	#	1 136	1 154	1 173
	b	#	#	594	591	604
Wielkopolskie.....	a	4 250	4 269	4 049	4 082	4 062
	b	2 004	2 051	1 979	2 049	2 074
Zachodniopomorskie	a	#	#	1 663	1 571	1 502
	b	#	#	822	799	807
POZOSTAŁE Z WYKSZTAŁCENIEM WYŻSZYM OTHERS WITH TERTIARY EDUCATION						
POLSKA POLAND.....	a	45 839	49 415	53 644	58 193	62 817
	b	19 199	19 669	20 789	21 889	23 175
Dolnośląskie	a	2 047	2 672	3 334	4 039	4 497
	b	834	924	1 201	1 493	1 638
Kujawsko-pomorskie	a	1 279	1 299	1 549	1 348	1 600
	b	569	568	561	513	599
Lubelskie	a	2 066	1 852	2 325	2 273	2 465
	b	1 053	900	1 252	1 137	1 247
Lubuskie	a	269	298	311	280	248
	b	101	103	96	85	87

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
 EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – w tym kobiety <i>of which females</i>						
POZOSTAŁE Z WYKSZTAŁCENIEM WYŻSZYM (dok.) OTHERS WITH TERTIARY EDUCATION (cont.)						
Łódzkie	a	2 222	2 385	2 657	2 656	2 661
	b	1 318	1 334	1 499	1 490	1 450
Małopolskie	a	4 619	4 924	6 779	7 123	7 439
	b	1 919	1 983	2 453	2 387	2 586
Mazowieckie	a	16 149	16 041	16 352	18 815	20 888
	b	6 330	6 278	6 251	6 979	7 614
Opolskie	a	406	467	502	511	528
	b	207	227	246	260	278
Podkarpackie	a	3 440	4 193	4 444	4 683	5 225
	b	950	1 102	1 179	1 207	1 198
Podlaskie	a	812	765	822	950	846
	b	409	392	394	433	397
Pomorskie	a	2 575	3 133	3 486	3 655	3 882
	b	1 022	1 154	1 207	1 262	1 219
Śląskie	a	3 751	4 709	4 690	5 216	5 354
	b	1 313	1 458	1 495	1 579	1 559
Świętokrzyskie	a	536	584	420	598	603
	b	178	215	112	198	226
Warmińsko-mazurskie	a	482	491	562	575	644
	b	230	261	289	309	352
Wielkopolskie	a	4 593	4 794	4 491	4 620	5 003
	b	2 466	2 408	2 147	2 181	2 331
Zachodniopomorskie	a	593	808	920	851	934
	b	300	362	407	376	394
Z WYKSZTAŁCENIEM POZOSTAŁYM ON OTHER EDUCATIONAL LEVEL						
POLSKA POLAND	a	14 110	14 846	15 199	15 528	16 454
	b	6 763	6 822	6 588	6 406	6 234
Dolnośląskie	a	782	877	1 046	1 101	1 144
	b	396	414	487	456	420
Kujawsko-pomorskie	a	224	263	283	236	268
	b	91	96	108	80	85
Lubelskie	a	551	479	543	507	562
	b	342	304	318	285	275
Lubuskie	a	57	36	41	54	45
	b	27	#	11	9	8
Łódzkie	a	569	866	967	1 016	987
	b	329	461	459	425	404
Małopolskie	a	920	1 139	1 333	1 386	1 329
	b	415	477	577	537	508
Mazowieckie	a	5 225	5 169	4 866	5 092	5 052
	b	2 640	2 434	2 120	2 128	2 060
Opolskie	a	101	131	263	191	156
	b	58	66	77	69	61
Podkarpackie	a	977	855	922	886	1 687
	b	233	211	214	277	295
Podlaskie	a	#	161	70	118	124
	b	21	72	#	41	39
Pomorskie	a	539	596	663	704	712
	b	243	242	256	266	274
Śląskie	a	1 568	1 586	1 370	1 654	1 518
	b	609	627	590	567	429

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (dok.)

EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – w tym kobiety <i>of which females</i>						
Z WYKSZTAŁCENIEM POZOSTAŁYM (dok.) ON OTHER EDUCATIONAL LEVEL (cont.)						
Świętokrzyskie.....	a	#	54	101	130	104
	b	21	19	#	24	41
Warmińsko-mazurskie.....	a	50	106	167	129	207
	b	28	41	43	57	101
Wielkopolskie.....	a	2 326	2 309	2 338	2 121	2 336
	b	1 257	#	1 176	1 098	1 142
Zachodniopomorskie.....	a	92	219	226	203	223
	b	53	83	108	87	92

Źródło: „Nauka i technika” (lata 2010-2014), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology” (years 2010-2014), CSO, Warsaw.

Tabl. 39. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW

PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>					na 100 tys. mieszkańców <i>per 100 thous. inhabitants</i>				
WYNAŁAZKI INVENTIONS										
Wynalazki zgłoszone.....	3 203	3 878	4 410	4 237	3 941	8,38	10,06	11,44	11,01	10,24
Patent applications										
Dolnośląskie.....	320	335	458	391	440	11,12	11,49	15,72	13,44	15,13
Kujawsko-pomorskie.....	124	156	170	169	114	5,99	7,43	8,11	8,08	5,45
Lubelskie.....	124	210	205	195	216	5,76	9,67	9,47	9,04	10,06
Lubuskie.....	28	50	47	39	29	2,77	4,89	4,59	3,82	2,84
Łódzkie.....	212	282	330	311	236	8,37	11,13	13,07	12,38	9,42
Małopolskie.....	310	334	420	468	344	9,37	9,98	12,52	13,93	10,21
Mazowieckie.....	701	774	975	947	912	13,37	14,64	18,39	17,81	17,10
Opolskie.....	70	95	85	78	76	6,81	9,37	8,41	7,77	7,59
Podkarpackie.....	82	120	103	113	110	3,90	5,64	4,84	5,31	5,17
Podlaskie.....	56	73	80	82	71	4,71	6,08	6,67	6,86	5,96
Pomorskie.....	201	222	241	234	206	8,97	9,72	10,52	10,19	8,95
Śląskie.....	436	539	578	521	560	9,40	11,65	12,52	11,33	12,21
Świętokrzyskie.....	49	68	70	83	84	3,87	5,32	5,49	6,54	6,65
Warmińsko-mazurskie.....	60	64	83	74	53	4,20	4,41	5,72	5,11	3,67
Wielkopolskie.....	314	410	428	360	296	9,18	11,87	12,36	10,38	8,52
Zachodniopomorskie.....	116	146	137	172	194	6,85	8,47	7,96	10,01	11,31
Udzielone patenty.....	1 385	1 989	1 848	2 329	2 490	3,63	5,16	4,80	6,05	6,47
Patents granted										
Dolnośląskie.....	146	257	285	354	267	5,07	8,81	9,78	12,16	9,18
Kujawsko-pomorskie.....	35	80	55	77	62	1,69	3,81	2,62	3,68	2,97
Lubelskie.....	55	103	98	97	132	2,56	4,74	4,53	4,50	6,15
Lubuskie.....	7	19	10	16	32	0,69	1,86	0,98	1,57	3,14
Łódzkie.....	94	137	118	174	189	3,71	5,41	4,67	6,92	7,55
Małopolskie.....	164	167	150	206	257	4,95	4,99	4,47	6,13	7,63
Mazowieckie.....	326	411	388	458	507	6,22	7,78	7,32	8,61	9,50
Opolskie.....	28	65	76	52	59	2,72	6,41	7,52	5,18	5,89
Podkarpackie.....	32	53	49	78	76	1,52	2,49	2,30	3,66	3,57
Podlaskie.....	11	11	21	32	31	0,93	0,92	1,75	2,68	2,60

Tabl. 39. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)

PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY BY VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					na 100 tys. mieszkańców per 100 thous. inhabitants				
WYNAŁAZKI (dok.) INVENTIONS (cont.)										
Pomorskie.....	81	87	85	99	130	3,62	3,81	3,71	4,31	5,65
Śląskie.....	233	321	213	296	373	5,03	6,94	4,61	6,44	8,13
Świętokrzyskie.....	25	47	39	38	33	1,97	3,68	3,06	3,00	2,61
Warmińsko-mazurskie.....	18	14	17	32	32	1,26	0,96	1,17	2,21	2,22
Wielkopolskie.....	95	129	159	223	234	2,78	3,73	4,59	6,43	6,74
Zachodniopomorskie.....	35	88	85	107	76	2,07	5,11	4,94	6,23	4,43
WZORY UŻYTKOWE UTILITY MODELS										
Zgłoszone wzory użytkowe.....	879	940	941	986	913	2,30	2,44	2,44	2,56	2,37
<i>Utility model applications</i>										
Dolnośląskie.....	65	75	66	64	60	2,26	2,57	2,26	2,20	2,06
Kujawsko-pomorskie.....	45	34	54	44	33	2,17	1,62	2,58	2,10	1,58
Lubelskie.....	24	42	49	24	53	1,12	1,93	2,26	1,11	2,47
Lubuskie.....	6	6	10	10	15	0,59	0,59	0,98	0,98	1,47
Łódzkie.....	56	56	43	53	51	2,21	2,21	1,70	2,11	2,04
Małopolskie.....	74	106	112	142	108	2,24	3,17	3,34	4,23	3,21
Mazowieckie.....	158	135	164	170	123	3,01	2,55	3,09	3,20	2,31
Opolskie.....	17	23	16	12	19	1,65	2,27	1,58	1,19	1,90
Podkarpackie.....	49	46	37	33	32	2,33	2,16	1,74	1,55	1,50
Podlaskie.....	31	29	22	24	22	2,61	2,41	1,84	2,01	1,85
Pomorskie.....	34	56	48	49	54	1,52	2,45	2,10	2,13	2,35
Śląskie.....	170	168	157	161	183	3,67	3,63	3,40	3,50	3,99
Świętokrzyskie.....	30	19	21	25	26	2,37	1,49	1,65	1,97	2,06
Warmińsko-mazurskie.....	25	27	20	48	27	1,75	1,86	1,38	3,32	1,87
Wielkopolskie.....	77	91	100	92	70	2,25	2,63	2,89	2,65	2,02
Zachodniopomorskie.....	18	27	22	35	37	1,06	1,57	1,28	2,04	2,16
Udzielone prawa ochronne.....	484	498	514	621	586	1,27	1,29	1,33	1,61	1,52
<i>Rights of protection granted</i>										
Dolnośląskie.....	28	19	23	36	24	44	1,15	0,97	0,66	0,83
Kujawsko-pomorskie.....	30	26	29	32	30	27	2,47	1,45	1,26	1,44
Lubelskie.....	22	25	24	14	34	22	1,02	1,02	1,16	1,58
Lubuskie.....	13	3	9	2	4	3	0,69	1,29	0,30	0,39
Łódzkie.....	33	37	23	16	35	28	1,06	1,29	1,46	1,40
Małopolskie.....	73	45	52	73	74	73	2,44	2,22	1,36	2,20
Mazowieckie.....	124	85	116	100	89	78	2,60	2,38	1,63	1,67
Opolskie.....	15	3	8	9	9	17	0,67	1,45	0,29	0,90
Podkarpackie.....	27	12	19	22	24	33	1,10	1,29	0,57	1,13
Podlaskie.....	7	4	14	10	18	21	0,75	0,59	0,34	1,51
Pomorskie.....	20	22	12	10	26	27	0,72	0,90	0,99	1,13
Śląskie.....	131	73	90	83	111	127	2,47	2,82	1,57	2,42
Świętokrzyskie.....	10	17	15	14	15	15	0,71	0,79	1,34	1,19
Warmińsko-mazurskie.....	11	11	5	10	10	23	0,49	0,77	0,77	0,69
Wielkopolskie.....	54	38	35	47	62	59	1,48	1,59	1,11	1,79
Zachodniopomorskie.....	18	11	10	20	21	24	0,83	1,06	0,65	1,22

Źródło: „Nauka i technika” (lata 2010-2014), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology” (years 2010-2014), CSO, Warsaw.

Tabl. 40. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY <i>PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS</i>						
OGÓŁEM	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	19 679,30	GRAND TOTAL
16-24 lata	4 578,24	4 565,28	4 201,15	4 339,05	3 793,96	aged 16-24
25-34	4 610,21	4 676,32	4 955,57	4 901,70	4 678,25	25-34
35-44	3 852,70	4 053,75	4 187,43	4 422,12	4 458,29	35-44
45-54	2 778,91	3 001,32	2 984,72	3 287,21	3 107,59	45-54
55-64	1 819,36	2 082,71	2 301,28	2 733,71	2 814,43	55-64
65-74 lata	387,05	575,33	636,28	835,84	826,77	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ <i>PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL</i>						
OGÓŁEM.....	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	15 616,70	GRAND TOTAL
16-24 lata	4 098,31	4 124,54	3 746,08	3 769,72	3 404,54	aged 16-24
25-34	4 003,26	4 167,71	4 381,54	4 312,21	4 089,52	25-34
35-44	3 000,13	3 266,10	3 443,98	3 569,99	3 499,24	35-44
45-54	2 015,31	2 122,36	2 160,35	2 321,24	2 154,01	45-54
55-64	1 310,75	1 466,95	1 627,54	1 793,23	1 940,91	55-64
65-74 lata	242,22 ^a	392,47	419,05	544,95	528,48	aged 65-74
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING</i>						
OGÓŁEM.....	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	7 991,14	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 773,96	2 046,77	2 067,96	2 352,70	2 148,13	aged 16-24
25-34	1 693,08	1 994,98	1 937,56	2 159,08	2 004,24	25-34
35-44	1 234,86	1 417,02	1 362,35	1 636,42	1 670,64	35-44
45-54	723,85	927,93	950,69	1 046,58	887,60	45-54
55-64	668,15	744,45	846,82	963,06	958,77	55-64
65-74 lata	137,66 ^a	211,12	220,87 ^a	321,11 ^a	321,76	aged 65-74
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM.....	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	3 674,49	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 202,22	2 147,95	2 170,40	1 901,02	1 575,65	aged 16-24
25-34	1 551,42	1 488,33	1 453,03	1 267,04	1 017,39	25-34
35-44	779,85	747,11	754,05	645,03	613,69	35-44
45-54	418,10	438,16	282,69 ^a	257,93 ^a	282,54	45-54
55-64	216,07 ^a	203,52	197,72 ^a	123,33 ^a	155,12	55-64
65-74 lata	33,44 ^a	31,72 ^a	40,85 ^a	61,57 ^a	30,10 ^a	aged 65-74
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS SEARCHING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	12 225,26	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 898,72	3 127,67	2 732,53	3 100,77	2 295,59	aged 16-24
25-34	3 523,56	3 803,67	3 843,08	3 989,23	3 194,75	25-34
35-44	2 971,33	3 222,82	3 251,00	3 533,41	2 914,84	35-44
45-54	1 979,68	2 296,10	2 099,19	2 373,84	1 841,17	45-54
55-64	1 302,47	1 579,16	1 614,78	1 871,28	1 567,23	55-64
65-74 lata	258,72 ^a	424,70	399,33	577,34	411,67	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	4 956,55	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 069,42	568,61	524,20	666,93	724,68	aged 16-24
25-34	1 661,19	1 212,80	1 172,32	1 217,35	1 318,86	25-34
35-44	1 315,49	932,12	879,28	1 087,75	1 310,70	35-44
45-54	835,04	605,03	588,28	647,40	795,04	45-54
55-64	601,69	381,25	364,96 ^a	500,76 ^a	620,94	55-64
65-74 lata	116,42 ^a	75,72 ^a	112,76 ^a	128,55 ^a	186,32	aged 65-74

Tabl. 40. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIO OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	-	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 661,78	3 089,93	2 727,17	-	-	aged 16-24
25-34	1 978,09	2 514,80	2 556,27	-	-	25-34
35-44	1 202,87	1 613,40	1 598,49	-	-	35-44
45-54	588,28	897,44	927,60	-	-	45-54
55-64	303,02	561,63 ^a	627,14 ^a	-	-	55-64
65-74 lata	70,79 ^a	126,41 ^a	131,09 ^a	-	-	aged 65-74
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE <i>PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE</i>						
OGÓŁEM	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	3 224,20	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 881,50	1 870,14	1 627,91	1 619,54	1 166,55	aged 16-24
25-34	1 429,28	1 567,71	1 405,90	1 375,53	927,03	25-34
35-44	689,60	840,04	840,37	880,53	635,04	35-44
45-54	400,54	429,93	338,07 ^a	414,32	269,26	45-54
55-64	199,26 ^a	240,67 ^a	193,48 ^a	242,28 ^a	172,61	55-64
65-74 lata	53,20 ^a	75,29 ^a	42,65 ^a	64,12 ^a	53,71	aged 65-74
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ <i>PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES</i>						
OGÓŁEM	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	6 514,26	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 747,11	3 144,15	2 756,46	3 072,98	2 217,18	aged 16-24
25-34	1 938,03	2 592,76	2 367,39	2 492,95	1 894,33	25-34
35-44	1 048,42	1 578,23	1 504,57	1 547,26	1 353,82	35-44
45-54	505,99	654,21	610,20	785,21	575,49	45-54
55-64	289,59	468,71 ^a	390,57 ^a	440,27	361,94	55-64
65-74 lata	77,14 ^a	95,82 ^a	119,39 ^a	154,22 ^a	111,49	aged 65-74
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” <i>PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES</i>						
OGÓŁEM.....	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	13 491,97	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 327,01	2 317,52	1 771,64	2 931,10	2 422,67	aged 16-24
25-34	1 397,42	2 381,45	2 256,78	3 687,85	3 240,07	25-34
35-44	1 016,74	1 770,76	1 784,67	3 097,75	3 082,41	35-44
45-54	793,71	1 309,88	1 159,72	2 246,27	2 198,48	45-54
55-64	555,53	963,34	970,44	1 955,18	1 965,98	55-64
65-74 lata	136,92 ^a	306,44 ^a	284,94 ^a	614,47	582,36	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH <i>PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING</i>						
OGÓŁEM.....	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	9 030,03	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 252,44	1 548,82	1 451,66	1 444,87	1 042,50	aged 16-24
25-34	2 611,39	3 046,26	3 133,42	3 012,00	2 755,09	25-34
35-44	1 950,94	2 436,41	2 472,60	2 526,84	2 378,56	35-44
45-54	1 263,61	1 572,76	1 538,03	1 586,15	1 328,78	45-54
55-64	786,60	887,47	994,28	1 157,17	1 237,46	55-64
65-74 lata	126,25 ^a	228,76	223,04 ^a	313,46 ^a	287,64	aged 65-74

Tabl. 40. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI (dok.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH PERSONS SEARCHING EDUCATION OR TRAINING OFFER INFORMATION						
OGÓŁEM.....	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	5 310,34	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 905,11	2 227,62	1 809,57	1 979,99	1 760,52	aged 16-24
25-34	1 318,85	1 611,06	1 431,06	1 467,66	1 370,99	25-34
35-44	918,43	1 226,70	1 150,64	1 088,86	1 205,01	35-44
45-54	560,26	667,56	620,12	577,31	541,89	45-54
55-64	243,18 ^a	374,48	309,45 ^a	328,81 ^a	372,25	55-64
65-74 lata	47,13 ^a	61,64 ^a	52,93 ^a	65,03 ^a	59,67	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY PERSONS USING INTERNET TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE						
OGÓŁEM.....	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	-	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 752,03	3 071,27	2 615,70	-	-	aged 16-24
25-34	1 953,63	2 488,06	2 397,50	-	-	25-34
35-44	1 468,47	2 000,91	1 889,42	-	-	35-44
45-54	930,11	1 186,19	1 106,69	-	-	45-54
55-64	575,79	787,00	748,81	-	-	55-64
65-74 lata	145,08 ^a	180,49 ^a	186,78 ^a	-	-	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK, NK) PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK, NK)						
RAZEM.....	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	11 980,40	TOTAL
16-24 lata	3 578,40	3 673,76	3 482,49	3 731,56	3 581,63	aged 16-24
25-34	2 933,35	3 176,75	3 448,70	3 442,39	3 579,03	25-34
35-44	2 020,88	1 966,68	2 000,72	2 141,15	2 468,73	35-44
45-54	1 083,59	1 204,45	1 061,50	1 101,63	1 320,82	45-54
55-64	643,43	649,83	651,19	727,27	816,96	55-64
65-74 lata	117,20 ^a	188,87 ^a	174,54 ^a	194,75 ^a	213,23	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH PERSONS USING INSTANT MESSENGERS						
RAZEM.....	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	2 555,39	TOTAL
16-24 lata	3 552,25	3 116,39	2 498,00	2 040,13	962,56	aged 16-24
25-34	2 609,37	2 317,23	1 939,15	1 453,71	759,06	25-34
35-44	1 387,68	1 281,13	1 109,85	837,02	440,99	35-44
45-54	705,58	646,31	538,81	402,31 ^a	242,43	45-54
55-64	464,36	380,23	357,52 ^a	242,46	111,92	55-64
65-74 lata	80,95 ^a	65,45 ^a	97,41 ^a	77,38 ^a	38,43 ^a	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) PERSONS USING BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)						
RAZEM.....	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	1 173,82	TOTAL
16-24 lata	172,44 ^a	235,54	325,05 ^a	316,69 ^a	236,41	aged 16-24
25-34	367,68	528,99	763,30	583,33	451,51	25-34
35-44	296,49 ^a	275,32 ^a	424,37	398,16	305,64	35-44
45-54	117,60 ^a	144,73 ^a	181,39 ^a	142,95 ^a	118,33	45-54
55-64	60,70 ^a	71,67 ^a	84,50 ^a	85,96 ^a	49,26 ^a	55-64
65-74 lata	10,27 ^a	7,43 ^a	12,14 ^a	5,06 ^a	12,66 ^a	aged 65-74

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Tabl. 41. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY <i>PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS</i>						
OGÓŁEM	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	19 679,30	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	2 317,44	2 185,88	2 135,33	2 344,24	2 077,36	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	10 633,69	11 008,53	10 824,89	11 657,67	11 373,78	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	5 075,35	5 760,29	6 306,21	6 517,72	6 228,15	<i>With tertiary education</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ <i>PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL</i>						
OGÓŁEM	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	15 616,70	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 889,50	1 741,68	1 651,42	1 734,32	1 614,79	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	7 979,92	8 340,77	8 136,08	8 416,99	8 129,99	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	4 800,57	5 457,67	5 991,04	6 160,02	5 871,92	<i>With tertiary education</i>
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING</i>						
OGÓŁEM	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	7 991,14	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	911,54	919,84	963,15	1 195,14	1 113,95	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	3 403,59	3 949,53	3 750,29	4 319,75	4 176,22	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 916,41	2 472,89	2 672,82	2 964,05	2 700,97	<i>With tertiary education</i>
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	3 674,49	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 028,32	977,84	973,08	908,74	723,27	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	2 751,61	2 525,45	2 301,18	1 983,74	1 834,02	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 421,17	1 553,50	1 624,48	1 363,45	1 117,20	<i>With tertiary education</i>
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS SEARCHING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	12 225,26	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 316,35	1 341,03	1 211,98	1 489,80	1 169,58	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	7 488,33	8 155,09	7 512,12	8 514,44	6 649,89	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	4 129,80	4 957,99	5 215,82	5 441,64	4 405,80	<i>With tertiary education</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	4 956,55	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	337,81	147,00 ^a	98,04 ^a	169,35 ^a	204,61	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	2 885,72	1 602,02	1 429,14	1 687,67	2 191,51	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	2 375,73	2 025,52	2 114,62	2 391,72	2 560,43	<i>With tertiary education</i>
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIO OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	-	GRAND TOTAL <i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 271,18	1 289,34	1 145,44	-	-	<i>education</i>
Z wykształceniem średnim	3 577,41	4 694,26	4 336,77	-	-	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 956,23	2 820,01	3 085,54	-	-	<i>With tertiary education</i>

Tabl. 41. **KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI (cd.)**
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE <i>PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE</i>						
OGÓŁEM	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	3 224,20	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	895,89	785,93	671,09	693,92	512,46	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	2 228,96	2 353,96	1 997,74	1 939,03	1 369,85	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 528,54	1 883,90	1 779,54	1 963,36	1 341,89	<i>With tertiary education</i>
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PŁIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ <i>PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES</i>						
OGÓŁEM	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	6 514,26	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 333,85	1 436,55	1 281,11	1 505,46	1 159,97	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	3 461,35	4 532,04	3 827,81	4 175,99	3 244,26	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 811,09	2 565,28	2 639,65	2 811,44	2 110,03	<i>With tertiary education</i>
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” <i>PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES</i>						
OGÓŁEM	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	13 491,97	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	552,10	963,78	768,94	1 330,04	1 191,00	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	2 553,88	4 594,92	3 875,10	7 780,47	7 391,41	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	2 121,35	3 490,67	3 584,16	5 422,12	4 909,56	<i>With tertiary education</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH <i>PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING</i>						
OGÓŁEM	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	9 030,03	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	242,33 ^a	303,37 ^a	309,27 ^a	329,09	245,13	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	4 195,55	5 059,31	4 796,31	4 951,53	4 495,90	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	3 553,35	4 357,79	4 707,44	4 759,86	4 288,99	<i>With tertiary education</i>
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH <i>PERSONS SEARCHING EDUCATION OR TRAINING OFFER INFORMATION</i>						
OGÓŁEM	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	5 310,34	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	828,42	918,11	743,47	854,81	758,68	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	2 195,72	2 661,94	2 177,76	2 241,72	2 255,26	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	1 968,83	2 589,01	2 452,55	2 411,13	2 296,40	<i>With tertiary education</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY <i>PERSONS USING INTERNET TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE</i>						
OGÓŁEM	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	-	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 285,39	1 359,99	1 075,10	-	-	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	3 633,79	4 467,13	3 999,33	-	-	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	2 905,91	3 886,81	3 870,48	-	-	<i>With tertiary education</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK, NK) <i>PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK, NK)</i>						
RAZEM	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	11 980,40	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 741,51	1 701,00	1 623,59	1 826,50	1 756,52	<i>With lower than secondary education</i>
Z wykształceniem średnim	5 881,90	5 863,13	5 587,67	5 918,11	6 381,05	<i>With secondary education</i>
Z wykształceniem wyższym	2 753,46	3 296,21	3 607,87	3 594,12	3 842,83	<i>With tertiary education</i>

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 41. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI (dok.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH PERSONS USING INSTANT MESSENGERS						
RAZEM	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	2 555,39	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	1 704,59	1 380,46	1 205,72	1 047,52	495,29	With lower than secondary education
Z wykształceniem średnim	4 804,01	4 103,73	3 223,39	2 448,21	1 229,36	With secondary education
Z wykształceniem wyższym	2 291,58	2 322,56	2 111,63	1 557,27	830,74	With tertiary education
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) PERSONS USING BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN))						
RAZEM	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	1 173,82	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie.	46,82 ^a	41,08 ^a	44,21 ^a	85,46 ^a	68,20	With lower than secondary education
Z wykształceniem średnim	412,76	491,15	627,93 ^a	527,92	485,32	With secondary education
Z wykształceniem wyższym	565,60	731,44	1 118,60	918,76	620,30	With tertiary education

a Dane obciążone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Ź r ó d ł o: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

S o u r c e: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Tabl. 42. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS						
OGÓŁEM	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	19 679,30	TOTAL
Miasta	12 357,98	13 058,34	12 898,69	13 370,18	13 081,18	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	6 015,17	6 773,54	6 600,89	6 767,08	6 659,10	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	6 342,81	6 284,80	6 297,80	6 603,10	6 422,08	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	5 668,50	5 896,36	6 367,74	7 149,46	6 598,12	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL						
OGÓŁEM	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	15 616,70	TOTAL
Miasta	10 440,69	11 064,96	10 894,87	11 003,05	10 905,42	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	5 288,21	5 954,29	5 847,48	5 803,14	5 814,26	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	5 152,48	5 110,67	5 047,39	5 199,91	5 091,17	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	4 229,29	4 475,17	4 883,67	5 308,29	4 711,28	Rural areas
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING						
OGÓŁEM	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	7 991,14	TOTAL
Miasta	4 402,21	5 228,85	5 181,10	5 869,23	5 674,27	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 274,72	2 787,62	2 775,31	2 971,27	2 955,44	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 127,49	2 441,23	2 405,79	2 897,97	2 718,83	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 829,34	2 113,41	2 205,16	2 609,71	2 316,87	Rural areas
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS						
OGÓŁEM	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	3 674,49	TOTAL
Miasta	3 570,52	3 502,04	3 192,89	2 868,25	2 532,97	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	1 674,35	1 822,42	1 713,98	1 593,30	1 404,16	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	1 896,18	1 679,62	1 478,90	1 274,96	1 128,81	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 630,58	1 554,74	1 705,86	1 387,67	1 141,52	Rural areas

Tabl. 42. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA (cd.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH PERSONS SEARCHING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES						
OGÓŁEM	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	12 225,26	TOTAL
Miasta	8 985,15	10 165,55	9 552,79	10 238,44	8 197,17	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	4 590,51	5 541,88	5 124,19	5 288,81	4 269,18	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	4 394,63	4 623,67	4 428,61	4 949,62	3 927,98	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	3 949,32	4 288,56	4 387,12	5 207,44	4 028,09	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION						
OGÓŁEM	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	4 956,55	TOTAL
Miasta	4 243,79	3 027,54	2 870,52	3 241,38	3 929,28	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 319,62	1 942,32	1 847,22	2 020,36	2 407,18	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	1 924,17	1 085,21	1 023,30	1 221,02	1 522,10	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 355,46	747,00 ^a	771,28	1 007,36	1 027,27	Rural areas
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET PERSONS LISTENING TO WEB RADIO OR WATCHING WEB TELEVISION						
OGÓŁEM	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	-	TOTAL
Miasta	4 747,22	6 241,16	5 833,79	-	-	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 413,00	3 321,69	3 168,69	-	-	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	2 334,22	2 919,46	2 665,10	-	-	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	2 057,61	2 562,45	2 733,97	-	-	Rural areas
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE						
OGÓŁEM	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	3 224,20	TOTAL
Miasta	3 338,64	3 731,38	3 250,72	3 270,46	2 411,50	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	1 806,07	2 111,75	1 932,28	1 905,70	1 416,34	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	1 532,57	1 619,63	1 318,44	1 364,77	995,16	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 314,75	1 292,40	1 197,65	1 325,84	812,69	Rural areas
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES						
OGÓŁEM	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	6 514,26	TOTAL
Miasta	4 629,86	6 064,27	5 334,91	5 766,64	4 401,82	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 349,20	3 327,89	2 933,42	3 160,97	2 380,52	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	2 280,65	2 736,38	2 401,49	2 605,67	2 021,30	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 976,42	2 469,60	2 413,67	2 726,25	2 112,44	Rural areas
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES						
OGÓŁEM	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	13 491,97	TOTAL
Miasta	3 790,10	6 479,40	5 900,94	9 931,34	9 400,63	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 177,55	3 706,80	3 496,11	5 309,42	4 932,45	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	1 612,55	2 772,60	2 404,82	4 621,92	4 468,19	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 437,24	2 569,98	2 327,26	4 601,30	4 091,34	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING						
OGÓŁEM	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	9 030,03	TOTAL
Miasta	6 305,80	7 478,54	7 456,32	7 487,11	6 862,56	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 523,79	4 301,73	4 278,29	4 249,65	3 919,40	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	2 782,01	3 176,81	3 178,04	3 237,46	2 943,16	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 685,43	2 241,93	2 356,70	2 553,38	2 167,47	Rural areas
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH PERSONS SEARCHING EDUCATION OR TRAINING OFFER INFORMATION						
OGÓŁEM	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	5 310,34	TOTAL
Miasta	3 547,64	4 434,94	3 818,70	3 766,42	3 802,82	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	1 866,02	2 599,03	2 337,63	2 122,79	2 145,84	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	1 681,62	1 835,91	1 481,07	1 643,63	1 656,99	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 445,33	1 734,11	1 555,07	1 741,25	1 507,51	Rural areas

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 42. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA (dok.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY PERSONS USING INTERNET TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE						
OGÓŁEM	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	-	TOTAL
Miasta	5 704,30	7 063,53	6 390,37	-	-	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 189,48	4 057,89	3 796,54	-	-	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 514,82	3 005,65	2 593,83	-	-	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	2 120,80	2 650,39	2 554,53	-	-	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK, NK) PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK, NK)						
OGÓŁEM	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	11 980,40	TOTAL
Miasta	6 922,80	7 425,06	7 157,33	7 324,38	7 824,92	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 330,47	3 778,98	3 675,06	3 695,38	3 934,85	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	3 592,33	3 646,08	3 482,26	3 629,00	3 890,07	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	3 454,06	3 435,28	3 661,80	4 014,37	4 155,48	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH PERSONS USING INSTANT MESSENGERS						
OGÓŁEM	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	2 555,39	TOTAL
Miasta	5 951,12	5 365,61	4 447,07	3 318,56	1 758,15	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 928,75	2 713,04	2 283,62	1 730,95	972,28	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	3 022,37	2 652,57	2 163,45	1 587,61	785,86	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	2 849,06	2 441,14	2 093,67	1 734,45	797,24	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) PERSONS USING BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)						
OGÓŁEM	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	1 173,82	TOTAL
Miasta	776,75	1 008,95	1 378,59	1 144,47	910,73	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	471,82	636,12	963,94	766,68	605,60	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	304,92 ^a	372,83	414,65 ^a	377,79	305,13	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	248,43	254,72 ^a	412,16	387,67	263,09	Rural areas

a Dane obciążone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and household (tables).

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS						
OGÓŁEM	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	19 679,30	TOTAL
Aktywni zawodowo	12 472,33	13 166,91	13 670,75	14 215,33	13 834,99	Economically active population
pracujący	11 484,60	12 076,60	12 390,11	12 871,03	12 643,88	employed persons
najemnie	9 467,77	9 933,38	10 231,35	10 462,88	10 302,20	employees
na rachunek własny	1 446,55	1 611,33	1 634,81	1 702,72	1 642,37	self-employed
rolnicy.....	570,28	531,89	523,95	705,43	699,31	farmers
bezrobotni.....	987,72	1 090,31	1 280,64	1 344,30	1 191,11	unemployed persons
Bierni zawodowo	5 554,15	5 787,79	5 595,67	6 304,31	5 844,30	Economically inactive persons
uczący się.....	3 261,90	3 104,52	2 821,07	3 026,18	2 762,39	pupils and students
emeryci, renciści i inni	2 292,25	2 683,27	2 774,60	3 278,13	3 081,91	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL						
OGÓŁEM	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	15 616,70	TOTAL
Aktywni zawodowo	10 185,80	10 885,43	11 369,69	11 511,72	11 111,07	Economically active population
pracujący	9 411,55	10 027,67	10 368,40	10 528,10	10 304,72	employed persons
najemnie	7 871,50	8 297,49	8 666,63	8 655,87	8 498,22	employees
na rachunek własny	1 239,79	1 419,66	1 427,07	1 474,91	1 420,80	self-employed
rolnicy.....	300,26	310,53	274,70	397,32	385,69	farmers
bezrobotni.....	774,24	857,76	1 001,30	983,62	806,35	unemployed persons
Bierni zawodowo	4 484,19	4 654,70	4 408,84	4 799,61	4 505,63	Economically inactive persons
uczący się.....	2 946,78	2 843,96	2 502,98	2 682,99	2 521,81	pupils and students
emeryci, renciści i inni	1 537,41	1 810,74	1 905,86	2 116,62	1 983,82	retirees, pensioners and others

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (cd.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING</i>						
OGÓŁEM.....	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	7 991,14	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 041,47	4 842,50	4 892,80	5 426,97	5 254,82	<i>Economically active population</i>
pracujący	3 715,47	4 470,10	4 514,52	4 939,65	4 749,49	<i>employed persons</i>
najemnie	3 097,33	3 710,54	3 736,91	4 098,62	3 914,39	<i>employees</i>
na rachunek własny	484,98	600,17	618,08	667,40	650,68	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	133,16 ^a	159,38 ^a	159,54	173,63	184,43	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	326,00	372,39	378,28	487,32	505,33	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	2 190,08	2 499,77	2 493,46	3 051,97	2 736,32	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	1 414,09	1 504,38	1 511,14	1 789,73	1 627,61	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	775,99	995,38	982,32	1 262,24	1 108,71	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM.....	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	3 674,49	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 127,00	2 982,46	2 897,44	2 453,13	2 174,38	<i>Economically active population</i>
pracujący	2 845,67	2 707,57	2 599,46	2 210,39	1 928,48	<i>employed persons</i>
najemnie	2 408,86	2 259,11	2 193,31	1 901,68	1 655,18	<i>employees</i>
na rachunek własny	325,96	384,79	355,21	241,37	212,95	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	110,84 ^a	63,66 ^a	50,95 ^a	67,33 ^a	60,36	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	281,33	274,89	297,97	242,74	245,90	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	2 074,10	2 074,33	2 001,30	1 802,79	1 500,11	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	1 709,91	1 685,03	1 592,10	1 482,98	1 239,41	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	364,20	389,29	409,20	319,81	260,70	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS SEARCHING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM.....	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	12 225,26	TOTAL
Aktywni zawodowo	9 354,77	10 381,00	10 290,84	11 051,88	8 866,04	<i>Economically active population</i>
pracujący	8 737,35	9 645,41	9 423,12	10 108,23	8 218,89	<i>employed persons</i>
najemnie	7 143,48	7 863,13	7 738,34	8 167,98	6 628,78	<i>employees</i>
na rachunek własny	1 178,20	1 371,26	1 279,59	1 387,40	1 150,16	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	415,67	411,02	405,19	552,85	439,95	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	617,43	735,59	867,71	943,66	647,15	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	3 579,70	4 073,11	3 649,08	4 393,99	3 359,23	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	1 986,68	2 110,31	1 788,12	2 143,76	1 681,62	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	1 593,02	1 962,81	1 860,95	2 250,23	1 677,61	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM.....	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	4 956,55	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 238,99	3 070,70	2 927,61	3 380,25	3 874,95	<i>Economically active population</i>
pracujący	4 040,81	2 937,99	2 790,20	3 203,14	3 732,53	<i>employed persons</i>
najemnie	3 314,95	2 356,32	2 218,62	2 678,05	3 038,87	<i>employees</i>
na rachunek własny	628,23	536,92	559,74	485,41	616,82	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	97,64 ^a	44,75 ^a	11,84 ^a	39,68 ^a	76,84	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	198,18	132,72 ^a	137,42 ^a	177,11 ^a	142,42	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	1 360,26	704,83 ^a	714,19	868,48	1 081,60	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	739,44	376,95	363,03	413,10	551,06	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	620,83	327,88 ^a	351,16 ^a	455,39	530,54	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIO OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM.....	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	-	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 288,79	5 759,84	5 836,42	-	-	<i>Economically active population</i>
pracujący	3 902,27	5 254,60	5 231,71	-	-	<i>employed persons</i>
najemnie	3 318,50	4 412,34	4 438,02	-	-	<i>employees</i>
na rachunek własny	455,63	657,02	665,83	-	-	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	128,13 ^a	185,24	127,86 ^a	-	-	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	386,52	505,24	604,71	-	-	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	2 516,04	3 043,76	2 731,33	-	-	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	2 021,05	2 213,64	1 914,54	-	-	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	494,99	830,12	816,79	-	-	<i>retirees, pensioners and others</i>

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (cd.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE						
OGÓŁEM.....	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	3 224,20	TOTAL
Aktywni zawodowo	2 898,94	3 260,11	3 056,34	3 074,27	2 140,67	Economically active population
pracujący	2 693,63	3 005,03	2 844,02	2 833,63	1 993,81	employed persons
najemnie	2 270,41	2 506,84	2 377,10	2 404,12	1 671,17	employees
na rachunek własny	347,05	421,78	421,68	378,44	280,39	self-employed
rolnicy.....	76,17 ^a	76,41 ^a	45,23 ^a	51,07 ^a	42,24	farmers
bezrobotni.....	205,31	255,08	212,32	240,64	146,87	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 754,44	1 763,68	1 392,04	1 522,04	1 083,52	Economically inactive persons
uczący się.....	1 440,03	1 403,87	1 153,72	1 224,95	883,91	pupils and students
emeryci, renciści i inni	314,41	359,81	238,32 ^a	297,09	199,62	retirees, pensioners and others
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES						
OGÓŁEM.....	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	6 514,26	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 052,43	5 510,63	5 106,35	5 439,02	4 248,89	Economically active population
pracujący	3 669,44	4 998,24	4 564,84	4 851,90	3 827,14	employed persons
najemnie	3 086,68	4 218,35	3 906,93	4 140,42	3 245,29	employees
na rachunek własny	445,80	595,92	569,61	573,36	451,75	self-employed
rolnicy.....	136,96 ^a	183,96	88,31 ^a	138,13 ^a	130,10	farmers
bezrobotni.....	382,99	512,40	541,51	587,11	421,76	unemployed persons
Bierni zawodowo	2 553,85	3 023,24	2 642,23	3 053,87	2 265,36	Economically inactive persons
uczący się.....	2 035,67	2 258,52	1 967,29	2 222,75	1 699,07	pupils and students
emeryci, renciści i inni	518,18	764,72	674,93	831,12	566,29	retirees, pensioners and others
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES						
OGÓŁEM.....	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	13 491,97	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 627,49	6 193,13	5 943,62	10 192,93	9 592,29	Economically active population
pracujący	3 399,77	5 777,39	5 447,54	9 308,40	8 889,31	employed persons
najemnie	2 843,33	4 796,70	4 537,29	7 682,32	7 252,05	employees
na rachunek własny	452,16	797,29	774,10	1 241,73	1 188,46	self-employed
rolnicy.....	104,28 ^a	183,40	136,16 ^a	384,35	448,81	farmers
bezrobotni.....	227,71	415,74	496,08	884,53	702,97	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 599,85	2 856,25	2 284,58	4 339,71	3 899,68	Economically inactive persons
uczący się.....	986,55	1 689,56	1 240,97	2 086,83	1 840,62	pupils and students
emeryci, renciści i inni	613,30	1 166,68	1 043,61	2 252,88	2 059,06	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING						
OGÓŁEM.....	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	9 030,03	TOTAL
Aktywni zawodowo	6 491,38	7 726,07	7 918,04	7 912,82	7 207,38	Economically active population
pracujący	6 192,66	7 327,66	7 451,05	7 424,02	6 824,24	employed persons
najemnie	5 111,42	6 016,72	6 217,78	6 205,80	5 642,11	employees
na rachunek własny	961,19	1 169,26	1 122,64	1 067,81	1 000,81	self-employed
rolnicy.....	120,05 ^a	141,69 ^a	110,63 ^a	150,42 ^a	181,32	farmers
bezrobotni.....	298,72	398,41	466,99	488,80	383,14	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 499,85	1 994,40	1 894,98	2 127,67	1 822,65	Economically inactive persons
uczący się.....	689,15	912,17	853,04	882,80	627,48	pupils and students
emeryci, renciści i inni	810,70	1 082,23	1 041,94	1 244,87	1 195,17	retirees, pensioners and others
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH PERSONS SEARCHING EDUCATION OR TRAINING OFFER INFORMATION						
OGÓŁEM.....	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	5 310,34	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 204,95	3 999,14	3 632,60	3 549,75	3 430,52	Economically active population
pracujący	2 942,36	3 657,55	3 241,66	3 227,36	3 150,80	employed persons
najemnie	2 529,33	3 072,59	2 804,75	2 755,18	2 661,75	employees
na rachunek własny	350,97	487,65	396,66	390,45	384,23	self-employed
rolnicy.....	62,06 ^a	97,31 ^a	40,26 ^a	81,73 ^a	104,82	farmers
bezrobotni.....	262,60	341,59	390,94	322,39	279,72	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 788,01	2 169,91	1 741,18	1 957,91	1 879,82	Economically inactive persons
uczący się.....	1 471,10	1 710,48	1 363,18	1 615,08	1 495,75	pupils and students
emeryci, renciści i inni	316,92	459,44	378,00 ^a	342,83	384,07	retirees, pensioners and others

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (dok.)

USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY <i>PERSONS USING INTERNET TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE</i>						
OGÓŁEM.....	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	-	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 908,97	6 447,84	6 122,55	-	-	<i>Economically active population</i>
pracujący	4 617,76	5 993,20	5 619,68	-	-	<i>employed persons</i>
najemnie	3 933,42	5 049,78	4 775,24	-	-	<i>employees</i>
na rachunek własny	565,87	789,29	770,02	-	-	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	118,48 ^a	154,13	74,42 ^a	-	-	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	291,21	454,64	502,87	-	-	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	2 916,13	3 266,08	2 822,35	-	-	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	2 188,11	2 350,38	1 933,51	-	-	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	728,02	915,71	888,84	-	-	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK, NK) <i>PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK, NK)</i>						
OGÓŁEM.....	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	11 980,40	TOTAL
Aktywni zawodowo	6 749,51	7 087,99	7 227,17	7 372,59	8 031,41	<i>Economically active population</i>
pracujący	6 146,02	6 383,84	6 455,06	6 525,78	7 243,62	<i>employed persons</i>
najemnie	5 218,54	5 391,14	5 500,66	5 512,85	6 064,72	<i>employees</i>
na rachunek własny	681,64	769,02	771,08	761,27	894,31	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	245,84	223,68	183,33	251,65	284,59	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	603,49	704,14	772,10	846,82	787,79	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	3 627,35	3 772,35	3 591,96	3 966,15	3 948,99	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	2 595,31	2 576,13	2 425,17	2 658,43	2 627,90	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	1 032,05	1 196,23	1 166,80	1 307,72	1 321,09	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH <i>PERSONS USING INSTANT MESSENGERS</i>						
OGÓŁEM.....	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	2 555,39	TOTAL
Aktywni zawodowo	5 375,18	4 863,94	4 145,26	3 014,54	1 615,09	<i>Economically active population</i>
pracujący	4 847,99	4 358,59	3 643,72	2 681,05	1 448,18	<i>employed persons</i>
najemnie	4 169,51	3 661,60	3 141,57	2 272,86	1 208,31	<i>employees</i>
na rachunek własny	498,13	569,76	423,72	304,24	201,90	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	180,34	127,23 ^a	78,44 ^a	103,95 ^a	37,97	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	527,19	505,35	501,53	333,49	166,91	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	3 425,00	2 942,81	2 395,48	2 038,47	940,30	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	2 661,12	2 266,68	1 822,41	1 558,13	762,84	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	763,88	676,13	573,08	480,34	177,46	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) <i>PERSONS USING BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)</i>						
OGÓŁEM.....	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	1 173,82	TOTAL
Aktywni zawodowo	868,57	1 064,06	1 556,52	1 287,06	952,43	<i>Economically active population</i>
pracujący	790,14	1 005,72	1 422,68	1 207,07	872,80	<i>employed persons</i>
najemnie	655,91	839,43	1 176,30	962,41	712,95	<i>employees</i>
na rachunek własny	115,57	151,13 ^a	224,27	227,01	146,53	<i>self-employed</i>
rolnicy.....	18,66	15,16 ^a	22,11 ^a	17,65 ^a	13,32 ^a	<i>farmers</i>
bezrobotni.....	78,43	58,34 ^a	133,84 ^a	79,98 ^a	79,63	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	156,60	199,62 ^a	234,23 ^a	245,08 ^a	221,39	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się.....	115,41	156,60 ^a	150,76 ^a	178,00 ^a	167,75	<i>pupils and students</i>
emeryci, renciści i inni	41,19	43,02 ^a	83,47 ^a	67,09 ^a	53,64 ^a	<i>retirees, pensioners and others</i>

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Ź r ó ł o: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

S o u r c e: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables)

4.7. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

ECONOMIC DETERMINANTS OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

Tabl. 44. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG DZIAŁÓW
STATE BUDGET EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
W MLN ZŁ IN PLN m					
OGÓŁEM	294 894	302 682	318 002	321 345	312 520
TOTAL					
Nauka	4 200	4 757	4 850	4 791	5 002
<i>Science</i>					
Oświata i wychowanie	1 621	1 697	1 847	2 353	3 511
<i>Education</i>					
Szkolnictwo wyższe	11 722	12 009	12 402	13 203	14 390
<i>Higher education</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	522	503	509	590	589
<i>Educational care</i>					
Ochrona zdrowia	6 864	7 492	7 242	7 534	7 358
<i>Health care</i>					
W % PKB ¹ IN % GDP ¹					
OGÓŁEM	20,8	19,9	19,9	19,6	18,2
TOTAL					
Nauka	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
<i>Science</i>					
Oświata i wychowanie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
<i>Education</i>					
Szkolnictwo wyższe	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
<i>Higher education</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Educational care</i>					
Ochrona zdrowia	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
<i>Health care</i>					

1 W cenach bieżących.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

1 In current prices.

Source: data of the Ministry of Finance.

Tabl. 45. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ORAZ
OCHRONĘ ZDROWIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
BUDGET EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT ENTITIES ON EDUCATION AND HEALTH CARE
BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	w mln zł in PLN m					na 1 mieszkańca w zł per capita in zł				
NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ON EDUCATION										
POLSKA	50 478,1	52 956,8	55 542,1	56 338,5	57 732,6	1 310,10	1 374,13	1 441,40	1 463,50	1 500,38
POLAND										
Dolnośląskie	3 583,4	3 752,3	4 019,8	4 057,9	4 122,8	1 228,34	1 286,56	1 379,30	1 394,48	1 417,54
Kujawsko-pomorskie ...	2 681,1	2 854,9	2 986,0	3 055,2	3 140,0	1 277,49	1 360,52	1 424,36	1 460,01	1 502,40
Lubelskie	2 892,8	3 085,4	3 192,0	3 214,7	3 278,0	1 327,84	1 420,63	1 473,93	1 490,94	1 526,27

Tabl. 45. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ORAZ OCHRONĘ ZDROWIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
BUDGET EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT ENTITIES ON EDUCATION AND HEALTH CARE BY VOIVODSHIPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	w mln zł in PLN m					na 1 mieszkańca w zł per capita in zł				
NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE (dok.) ON EDUCATION (cont.)										
Lubuskie	1 338,9	1 349,9	1 384,6	1 429,5	1 506,2	1 308,48	1 319,30	1 353,07	1 399,47	1 476,18
Łódzkie	3 105,8	3 237,9	3 414,9	3 440,8	3 557,1	1 221,57	1 277,93	1 352,61	1 369,14	1 420,48
Małopolskie	4 520,7	4 780,9	4 966,7	5 009,1	5 118,5	1 354,84	1 428,51	1 480,79	1 490,56	1 519,58
Mazowieckie	7 224,1	7 579,3	8 055,7	8 232,0	8 543,4	1 371,56	1 433,95	1 519,45	1 548,28	1 601,54
Opolskie	1 364,0	1 427,4	1 463,7	1 477,1	1 481,6	1 340,93	1 407,76	1 448,95	1 470,56	1 480,32
Podkarpackie	3 010,4	3 099,9	3 212,5	3 306,8	3 355,6	1 414,71	1 456,26	1 508,24	1 552,98	1 576,02
Podlaskie	1 558,3	1 668,4	1 769,5	1 754,5	1 782,6	1 294,86	1 389,16	1 476,18	1 468,22	1 495,59
Pomorskie	3 049,5	3 178,2	3 405,4	3 493,3	3 566,0	1 340,13	1 391,82	1 487,04	1 521,61	1 549,02
Śląskie	5 815,5	6 151,8	6 483,8	6 537,9	6 689,6	1 254,71	1 329,72	1 404,68	1 421,46	1 458,72
Świętokrzyskie	1 675,5	1 704,0	1 747,9	1 745,5	1 779,6	1 306,38	1 333,18	1 372,00	1 376,29	1 408,87
Warmińsko-mazurskie	1 977,4	2 034,5	2 097,1	2 122,5	2 162,7	1 360,19	1 400,62	1 445,57	1 466,92	1 497,76
Wielkopolskie	4 531,7	4 811,7	5 044,0	5 129,0	5 302,2	1 314,77	1 392,48	1 456,88	1 479,37	1 526,86
Zachodniopomorskie ...	2 149,1	2 240,4	2 298,4	2 332,8	2 346,7	1 246,76	1 300,49	1 335,21	1 357,15	1 367,99
NA OCHRONĘ ZDROWIA ON HEALTH CARE										
P O L S K A	3 962,0	4 089,5	3 514,6	3854,4	3 675,2	102,83	106,11	91,21	100,13	95,51
P O L A N D										
Dolnośląskie	452,4	450,8	417,1	273,0	289,6	155,08	154,55	143,10	93,81	99,56
Kujawsko-pomorskie ...	243,3	195,8	166,9	182,5	197,2	115,93	93,30	79,63	87,21	94,37
Lubelskie	177,1	196,2	163,3	193,9	212,1	81,30	90,34	75,41	89,92	98,78
Lubuskie	106,8	98,9	75,5	178,7	83,4	104,42	96,71	73,79	174,97	81,72
Łódzkie	280,3	405,9	181,8	230,9	221,5	110,23	160,21	72,03	91,87	88,46
Małopolskie	217,0	255,8	224,9	260,7	265,2	65,05	76,44	67,04	77,58	78,72
Mazowieckie	679,1	653,7	545,8	712,0	643,1	128,94	123,68	102,94	133,92	120,55
Opolskie	109,4	60,1	72,4	68,3	62,5	107,52	59,24	71,68	68,05	62,44
Podkarpackie	186,3	199,9	195,7	199,5	200,9	87,57	93,91	91,89	93,70	94,34
Podlaskie	87,9	101,5	93,9	138,0	132,0	73,02	84,49	78,34	115,47	110,76
Pomorskie	295,2	351,1	252,1	236,5	192,8	129,74	153,75	110,08	103,02	83,75
Śląskie	410,4	388,2	459,7	489,7	448,9	88,54	83,91	99,59	106,47	97,90
Świętokrzyskie	131,9	119,7	123,9	127,4	136,8	102,81	93,68	97,28	100,45	108,31
Warmińsko-mazurskie	120,1	136,7	125,7	130,8	120,1	82,59	94,08	86,64	90,41	83,19
Wielkopolskie	284,6	271,9	233,1	248,0	277,3	82,56	78,69	67,31	71,54	79,86
Zachodniopomorskie ...	180,1	203,3	182,9	184,4	191,7	104,50	118,00	106,22	107,29	111,78

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów, Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance, CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.7. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 46. **NAKLADY WEWNĘTRZNE NA DZIAŁALNOŚĆ B+R WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
INTERNAL EXPENDITURES ON R&D ACTIVITY BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w mln zł in PLN m				
POLSKA POLAND	10 416,2	11 686,7	14 352,9	14 423,8	16 168,2
Dolnośląskie	630,0	725,2	971,4	908,8	1 070,2
Kujawsko-pomorskie	204,2	187,3	304,4	228,9	255,6
Lubelskie	362,2	378,0	652,2	402,1	690,7
Lubuskie	45,5	56,0	70,0	94,7	68,1
Łódzkie	553,2	578,5	762,8	677,0	703,7
Małopolskie	1 091,4	1 210,5	1 638,1	1 660,3	1 850,3
Mazowieckie	4 248,7	4 675,6	4 886,3	5 688,8	6 487,3
Opolskie	38,5	84,2	66,1	79,3	122,3
Podkarpackie	508,3	542,2	634,4	793,7	931,0
Podlaskie	103,9	139,5	139,0	204,7	233,4
Pomorskie	488,4	625,3	1 011,1	933,7	1 031,7
Śląskie	848,8	1 033,7	1 298,5	1 268,9	1 218,1
Świętokrzyskie	167,9	143,0	121,5	140,3	140,5
Warmińsko-mazurskie	173,8	201,1	212,1	161,5	126,1
Wielkopolskie	777,8	910,1	1 360,5	996,5	1 059,3
Zachodniopomorskie	173,8	196,5	224,5	184,6	179,9

Źródło: PNT-01 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R), PNT-01/s – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w szkołach wyższych.

Source: PNT-01 – Report on research and development (R&D), PNT-01/s – Report on research and development (R&D) in higher education institutions.

Tabl. 47. **KOSZTY JEDNOSTKOWE KSZTAŁCENIA**
INDIVIDUAL EDUCATION COSTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w zł in PLN				
OGÓŁEM TOTAL	11 184	11 847	13 261	14 413	15 342
Szkoły wyższe publiczne	12 525	13 164	14 813	16 151	17 421
<i>Public higher education institutions</i>					
Szkoły wyższe niepubliczne	7 228	7 725	8 045	8 214	7 913
<i>Non-public higher education institutions</i>					

Źródło: „Szkoły wyższe i ich finanse” (lata 2011-2015), GUS, Warszawa.

Source: “Higher education institutions and their finances” (years 2011-2015), CSO, Warsaw

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

SOCIAL DETERMINANTS OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

Tabl. 48. WYKSZTAŁCENIE RODZICÓW, GDY RESPONDENT MIAŁ 14 LAT WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STATUSU SPOŁECZNO-ZAWODOWEGO I OSIĄGANEGO DOCHODU W 2011 R.
PARENTS' LEVEL OF EDUCATION AT THE TIME WHEN RESPONDENT WAS 14 YEARS OLD BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS, LEVEL OF EDUCATION, SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS AND INCOME IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wykształcenie rodziców Parents' level of education			
	podstawowe lub niepełne podstawowe primary and lower	zasadnicze zawodowe basic vocational	niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) incomplete secondary or secondary (vocational or general)	wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) tertiary or incomplete tertiary (including post- -secondary)
			w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	39,1	32,4	16,4	7,1
Mężczyźni Males	37,5	34,2	16,8	7,0
Kobiety Females	40,5	30,7	16,1	7,2
WIEK AGE				
do 24 lat to 24 years	10,1	49,4	26,2	10,6
25-34	15,3	46,8	23,1	11,2
35-44	30,4	39,8	18,0	8,6
45-59	51,7	25,4	12,7	5,2
60-64	67,2	16,2	9,9	2,8
65 i więcej lat 65 years and more	67,8	11,7	7,6	2,8
MIEJSCA ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE				
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców	22,0	26,4	26,4	20,2
Urban areas with population 500 thous. inhabitants and more				
Miasta 200-500 tys. mieszkańców	25,5	32,3	23,4	13,5
Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants				
Miasta 100-200 tys. mieszkańców	31,1	38,1	19,7	7,3
Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants				
Miasta 20-100 tys. mieszkańców	34,7	34,3	20,0	6,2
Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants				
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	39,4	33,3	16,9	5,3
Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants				
Wieś Rural areas	52,0	31,8	8,5	2,3
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS				
Dolnośląskie	36,5	31,9	18,6	5,3
Kujawsko-pomorskie	36,8	38,4	13,3	7,3
Lubelskie	52,0	25,4	14,6	3,8
Lubuskie	39,2	32,7	16,7	4,2
Łódzkie	45,9	26,9	15,6	5,4
Małopolskie	37,5	36,4	13,1	9,0
Mazowieckie	38,9	25,9	17,9	12,9
Opolskie	35,8	38,2	15,3	4,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 48. WYKSZTAŁCENIE RODZICÓW, GDY RESPONDENT MIAŁ 14 LAT WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STATUSU SPOŁECZNO-ZAWODOWEGO I OSIĄGANEGO DOCHODU W 2011 R.(dok.)
 PARENTS' LEVEL OF EDUCATION AT THE TIME WHEN RESPONDENT WAS 14 YEARS OLD BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS, LEVEL OF EDUCATION, SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS AND INCOME IN 2011(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wykształcenie rodziców Parents' level of education			
	podstawowe lub niepełne podstawowe primary and lower	zasadnicze zawodowe basic vocational	niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) incomplete secondary or secondary (vocational or general)	wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) tertiary or incomplete tertiary (including post-secondary)
	w %	in %		
WOJEWÓDZTWA (dok.) VOIVODSHIPS (cont.)				
Podkarpackie	41,8	30,8	16,9	5,1
Podlaskie	48,8	23,8	15,0	6,0
Pomorskie	33,1	34,7	18,1	9,2
Śląskie	29,7	41,4	17,5	6,5
Świętokrzyskie	47,7	26,7	15,7	4,8
Warmińsko-mazurskie	51,1	24,6	17,4	3,4
Wielkopolskie	35,3	38,3	17,1	6,1
Zachodniopomorskie	40,1	29,5	16,0	7,7
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION				
Wyższe i policealne	17,7	30,3	30,1	19,7
<i>Tertiary and post-secondary</i>				
Średnie Secondary	31,3	38,3	20,4	6,0
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	44,2	38,5	9,4	2,4
<i>Lower secondary and basic vocational</i>				
Podstawowe i niższe Primary and lower	75,8	11,2	2,2	0,3
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS				
Sektor publiczny Public sector	27,8	34,2	22,5	12,6
Sektor prywatny Private sector	29,5	41,1	18,2	7,5
Prywatni przedsiębiorcy	23,2	36,8	24,6	12,8
<i>Private entrepreneurs</i>				
Rolnicy Farmers	70,5	21,3	4,2	1,0
Renciści Pensioners	59,5	21,4	9,1	1,9
Emerycy Retirees	65,6	14,2	8,9	3,0
Uczniowie i studenci Pupils and students	7,5	44,7	29,7	14,1
Bezrobotni Unemployed persons	30,6	44,3	14,7	4,6
Inni bierni zawodowo Others economically inactive	39,8	35,8	13,9	6,0
DOCHÓD NA 1 OSOBE INCOME PER CAPITA				
Dolny kwartył 1 st quartile	44,3	37,3	10,0	2,6
Środkowe 50% Median	42,4	32,0	15,3	5,0
Górny kwartył 3 rd quartile	30,1	27,1	24,4	15,0

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011].
 Source: tables of Social diagnosis [2011].

Tabl. 49. **DZIECI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Stan w dniu 30 IX

CHILDREN OBLIGED TO FULFIL COMPULSORY ONE-YEAR PRE-PRIMARY SCHOOL PREPARATION BY VOIVODSHIPS

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci realizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation</i>						Dzieci nierealizujące obowiązków rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who don't fulfil a compulsory one-year pre-primary school preparation</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym mieszkające ponad 3 km od placówki ¹ <i>of which commuting over 3 km to establishment¹</i>	w tym dowożone do placówki ¹ <i>of which commuting to establishment¹</i>	poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym <i>outside nursery school or pre-primary section</i>	w formie zajęć indywidualnych <i>as individual classes</i>	poprzez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych <i>as participation in rehabilitation and educational activities</i>	z powodu wcześniejszego przyjęcia do szkoły <i>because of earlier enrolment to primary school</i>	bez uzasadnionej przyczyny <i>without any justified reason</i>
	2011							
POLSKA POLAND	355 784	42 495	41 923	975	147	•	42 736	3 992
Dolnośląskie	24 876	3 475	3 638	76	10	•	2820	340
Kujawsko-pomorskie	20 332	3 400	3 303	72	2	•	2208	183
Lubelskie	21 757	3 571	3 468	78	7	•	1861	211
Lubuskie	9 581	1217	1167	12	6	•	919	149
Łódzkie	21 443	3 448	3 437	14	7	•	2 754	396
Małopolskie	34 572	1 736	1 652	116	10	•	3 682	391
Mazowieckie	49 070	6 133	5 975	280	7	•	6 941	259
Opolskie	7 785	291	288	43	1	•	955	181
Podkarpackie	21 307	1 675	1 680	17	12	•	1681	211
Podlaskie	11 863	2 332	2 180	5	11	•	1073	115
Pomorskie	22 914	3 127	3 048	52	16	•	3 573	202
Śląskie	36 348	407	373	28	15	•	5 571	678
Świętokrzyskie	11 241	1 676	1 616	47	6	•	1181	118
Warmińsko-mazurskie	14 068	3 406	3 312	12	8	•	1593	166
Wielkopolskie	32 599	3 529	3 643	18	4	•	4 162	155
Zachodniopomorskie	16 028	3 072	3 143	105	25	•	1762	237
MIASTA URBAN AREAS	201 877	5 329	5 044	266	59	•	28 567	3 227
WIEŚ RURAL AREAS	153 907	37 166	36 879	709	88	•	14 169	765
	2012							
POLSKA POLAND	297 577	42 033	41 517	916	138	157	42 853	2 362
Dolnośląskie	20 606	3 516	3 458	131	5	10	3 010	138
Kujawsko-pomorskie	15 580	3 372	3 389	76	2	14	2 718	95
Lubelskie	17 513	3 658	3 576	37	4	7	1 925	146
Lubuskie	8 037	1 332	1 282	31	4	3	791	69
Łódzkie	18 248	3 447	3 432	20	2	10	2 690	133
Małopolskie	28 071	1 766	1 706	46	16	18	3 617	171
Mazowieckie	42 916	6 198	5 877	99	5	17	7 080	391
Opolskie	7 385	326	322	26	–	9	626	141
Podkarpackie	16 463	1 623	1 651	109	11	13	1 664	63
Podlaskie	9 121	2 201	2 091	9	6	7	1 049	85
Pomorskie	17 540	3 079	3 096	134	6	2	3 947	95
Śląskie	34 392	406	379	101	24	18	4 506	323
Świętokrzyskie	8 768	1 589	1 599	11	8	9	1 205	164
Warmińsko-mazurskie	11 077	3 088	3 146	17	18	1	2 020	76
Wielkopolskie	29 664	3 626	3 589	49	3	13	3 737	148
Zachodniopomorskie	12 196	2 806	2 924	20	24	6	2 268	124
MIASTA URBAN AREAS	181 984	5 208	4 955	341	60	69	26 482	1 908
WIEŚ RURAL AREAS	115 593	36 825	36 562	575	78	88	16 371	454

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 49. **DZIECI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)**
Stan w dniu 30 IX
CHILDREN OBLIGED TO FULFIL COMPULSORY ONE-YEAR PRE-PRIMARY SCHOOL PREPARATION BY VOIVODSHIPS (cont.)
As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci realizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation</i>						Dzieci nierealizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who don't fulfil a compulsory one-year pre-primary school preparation</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym mieszkające ponad 3 km od placówki ¹ <i>of which commuting over 3 km to establishment¹</i>	w tym dowożone do placówki ¹ <i>of which commuting to establishment¹</i>	poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym <i>outside nursery school or pre-primary section</i>	w formie zajęć indywidualnych <i>as individual classes</i>	przez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych <i>as participation in rehabilitation and educational activities</i>	z powodu wcześniejszego przyjęcia do szkoły <i>because of earlier enrolment to primary school</i>	bez uzasadnionej przyczyny <i>without any justified reason</i>
	2013							
POLSKA POLAND	373 982	46 020	45 451	643	124	167	40 945	2 029
Dolnośląskie	26 959	3 862	3 723	28	8	13	3 169	120
Kujawsko-pomorskie	19 972	3 808	3 775	38	—	15	2 446	140
Lubelskie	20 661	3 936	3 882	60	8	9	1 760	131
Lubuskie	9 839	1 319	1 284	6	3	5	871	50
Łódzkie	22 710	3 812	3 757	24	3	8	2 414	186
Małopolskie	34 931	1 960	1 966	71	17	23	3 778	88
Mazowieckie	53 825	6 684	6 373	126	7	13	6 553	250
Opolskie	8 421	307	292	14	—	5	752	84
Podkarpackie	20 489	1 716	1 736	18	6	9	1 263	29
Podlaskie	11 274	2 440	2 297	11	3	3	1 041	108
Pomorskie	24 353	3 584	3 698	42	9	11	3 545	84
Śląskie	42 437	489	472	50	22	14	4 781	335
Świętokrzyskie	11 459	1 817	1 866	15	1	5	1 029	158
Warmińsko-mazurskie	14 269	3 172	3 232	16	11	13	1 806	37
Wielkopolskie	36 011	4 110	4 006	118	7	16	3 799	160
Zachodniopomorskie	16 372	3 004	3 092	6	19	5	1 938	69
MIASTA URBAN AREAS	230 260	6 054	5 755	232	58	69	25 799	8 573
WIEŚ RURAL AREAS	143 722	39 966	39 696	411	66	98	15 146	3 881
	2014							
POLSKA POLAND	321 001	39 464	39 347	864	140	165	88 830	2 235
Dolnośląskie	21 534	3 182	3 172	91	8	12	5 305	121
Kujawsko-pomorskie	16 970	3 379	3 367	53	1	12	4 392	105
Lubelskie	17 736	3 485	3 388	38	14	12	5 219	87
Lubuskie	8 059	992	990	16	2	4	2 178	46
Łódzkie	18 739	3 371	3 400	27	2	6	4 693	223
Małopolskie	29 090	1 771	1 746	65	19	25	7 179	339
Mazowieckie	48 850	5 928	5 794	82	2	10	12 842	330
Opolskie	7 000	298	289	8	—	5	1 964	122
Podkarpackie	16 820	1 526	1 556	80	10	6	3 207	28
Podlaskie	9 178	2 120	2 094	7	6	2	2 285	15
Pomorskie	21 550	3 102	3 162	203	6	14	6 678	97
Śląskie	38 019	390	399	130	14	18	12 621	278
Świętokrzyskie	10 908	1 786	1 763	7	4	5	3 452	77
Warmińsko-mazurskie	12 185	2 704	2 699	3	22	7	3 498	57
Wielkopolskie	31 047	3 031	3 027	15	6	19	9 294	251
Zachodniopomorskie	13 316	2 399	2 501	39	24	8	4 023	59
MIASTA URBAN AREAS	197 732	4 968	4 574	464	61	61	54 686	7 797
WIEŚ RURAL AREAS	123 269	34 496	34 773	400	79	104	34 144	3 810

¹ Nie dotyczy dzieci niepełnosprawnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

¹ Excluding disabled children.

Source: Education Information System.

Tabl. 50. UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH DOWOŻENI DO PLACÓWEK WEDŁUG KLAS, ODLEGŁOŚCI MIEJSCA

Stan w dniu 30 IX

COMMUTING PUPILS OF PRIMARY SCHOOLS BY GRADE, DISTANCE TO SCHOOL AND VOIVODSHIPS

As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Uczniowie dowożeni do szkoły										
		klas I-IV mieszkający w odległości 3-5 km od szkoły <i>attending grades from 1st to 4th of primary school commuting 3-5 km to school</i>					klas V-VI mieszkający w odległości 4-5 km od szkoły <i>attending grades 5th and 6th of primary school commuting 4-5 km to school</i>					
		2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	
1	P O L S K A	a	142 593	143 091	141 288	156 179	166 672	66 737	65 781	64 561	62 262	64 143
2		b	26 804	25 987	25 763	28 569	29 811	12 279	12 107	12 024	11 220	11 100
3		c	115 789	117 104	115 525	127 610	136 861	54 458	53 674	52 537	51 042	53 043
4	Dolnośląskie	a	9 713	9 602	9 415	10 631	11 238	4 356	4 526	4 075	3 729	3 796
5		b	3 040	2 700	2 793	3 043	2 991	1 294	1 481	1 263	1 068	1 014
6		c	6 673	6 902	6 622	7 588	8 247	3 062	3 045	2 812	2 661	2 782
7	Kujawsko-pomorskie.....	a	11 114	11 064	10 967	12 182	12 920	5 015	4 700	4 786	4 754	4 876
8		b	1 824	1 867	1 685	1 852	2 028	838	699	732	766	723
9		c	9 290	9 197	9 282	10 330	10 892	4 177	4 001	4 054	3 988	4 153
10	Lubelskie.....	a	10 896	10 553	10 127	11 197	11 966	5 048	5 198	4 622	4 517	5 006
11		b	1 154	1 016	881	975	899	520	457	424	373	416
12		c	9 742	9 537	9 246	10 222	11 067	4 528	4 741	4 198	4 144	4 590
13	Lubuskie.....	a	3 993	3 748	3 809	4 122	4 572	1 690	1 704	1 569	1 536	1 727
14		b	1 233	1 143	1 123	1 302	1 612	510	513	454	442	591
15		c	2 760	2 605	2 686	2 820	2 960	1 180	1 191	1 115	1 094	1 136
16	Łódzkie.....	a	10 880	10 793	10 982	11 971	12 939	4 817	4 787	4 824	4 597	4 801
17		b	1 207	1 136	1 279	1 394	1 445	446	469	612	544	483
18		c	9 673	9 657	9 703	10 577	11 494	4 371	4 318	4 212	4 053	4 318
19	Małopolskie.....	a	8 963	9 448	9 243	10 202	10 718	4 137	4 283	3 915	3 810	4 331
20		b	1 663	1 666	1 671	1 811	1 837	713	686	734	614	785
21		c	7 300	7 782	7 572	8 391	8 881	3 424	3 597	3 181	3 196	3 546
22	Mazowieckie	a	19 601	19 885	19 399	22 045	23 047	9 752	9 556	9 360	9 553	9 803
23		b	3 018	2 900	2 653	2 721	2 631	1 571	1 523	1 353	1 484	1 186
24		c	16 583	16 985	16 746	19 324	20 416	8 181	8 033	8 007	8 069	8 617
25	Opolskie.....	a	3 371	3 521	3 518	3 997	4 220	1 709	1 781	1 628	1 451	1 466
26		b	755	748	754	843	994	395	424	337	280	251
27		c	2 616	2 773	2 764	3 154	3 226	1 314	1 357	1 291	1 171	1 215
28	Podkarpackie	a	6 722	7 241	6 649	7 654	7 786	3 500	3 349	3 338	3 220	3 246
29		b	1 024	1 086	1 000	1 167	1 205	533	450	532	542	523
30		c	5 698	6 155	5 649	6 487	6 581	2 967	2 899	2 806	2 678	2 723
31	Podlaskie	a	4 358	4 450	4 377	4 450	4 641	2 165	2 222	2 211	2 051	1 879
32		b	737	775	774	729	852	414	403	365	376	370
33		c	3 621	3 675	3 603	3 721	3 789	1 751	1 819	1 846	1 675	1 509
34	Pomorskie	a	8 996	8 615	8 883	9 650	10 426	3 731	3 731	4 033	3 644	3 685
35		b	1 204	1 143	1 097	1 292	1 191	550	569	615	417	422
36		c	7 792	7 472	7 786	8 358	9 235	3 181	3 162	3 418	3 227	3 263
37	Śląskie	a	5 563	5 451	5 748	6 532	7 064	2 660	2 518	2 632	2 615	2 614
38		b	1 745	1 684	1 832	2 118	2 217	804	810	793	688	700
39		c	3 818	3 767	3 916	4 414	4 847	1 856	1 708	1 839	1 927	1 914
40	Świętokrzyskie.....	a	7 047	7 348	7 052	7 741	8 542	3 572	3 436	3 443	3 426	3 487
41		b	1 177	1 240	1 232	1 470	1 686	616	684	665	539	655
42		c	5 870	6 108	5 820	6 271	6 856	2 956	2 752	2 778	2 887	2 832
43	Warmińsko-mazurskie	a	7 478	7 290	7 118	7 268	7 531	3 432	3 113	3 049	2 880	2 877
44		b	1 454	1 230	1 347	1 471	1 429	607	513	606	534	622
45		c	6 024	6 060	5 771	5 797	6 102	2 825	2 600	2 443	2 346	2 255
46	Wielkopolskie.....	a	17 600	17 908	18 104	19 936	22 466	8 145	8 141	8 232	7 759	8 058
47		b	3 860	4 081	4 119	4 564	4 922	1 732	1 731	1 788	1 862	1 756
48		c	13 740	13 827	13 985	15 372	17 544	6 413	6 410	6 444	5 897	6 302
49	Zachodniopomorskie	a	6 298	6 174	5 897	6 601	6 596	3 008	2 736	2 844	2 720	2 491
50		b	1 709	1 572	1 523	1 817	1 872	736	695	751	691	603
51		c	4 589	4 602	4 374	4 784	4 724	2 272	2 041	2 093	2 029	1 888

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

Source: Education Information System.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

ZAMIESZKANIA OD SZKOŁY I WOJEWÓDZTW

<i>Commuting pupils</i>										SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.	
mieszkający w odległości 5-10 km od szkoły <i>commuting 5-10 km to school</i>					mieszkający powyżej 10 km od szkoły <i>commuting over 10 km to school</i>							
2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015			
72 023	73 758	71 980	77 659	83 814	13 164	13 809	13 729	14 229	14 543	a	P O L A N D	1
15 956	17 229	16 569	17 565	19 277	3 278	3 678	3 631	3 425	4 065	b		2
56 067	56 529	55 411	60 094	64 537	9 886	10 131	10 098	10 804	10 478	c		3
6 895	6 326	5 991	6 627	7 288	921	918	991	1 269	1 194	a	Dolnośląskie	4
1 764	1 596	1 705	1 623	1 880	209	206	280	386	356	b		5
5 131	4 730	4 286	5 004	5 408	712	712	711	883	838	c		6
4 892	5 599	5 484	5 966	6 224	804	660	679	622	791	a	Kujawsko-pomorskie	7
1 034	1 243	1 281	1 396	1 517	183	88	66	87	114	b		8
3 858	4 356	4 203	4 570	4 707	621	572	613	535	677	c		9
5 045	5 280	5 408	5 925	6 249	859	976	1 023	1 101	1 049	a	Lubelskie	10
382	330	383	412	553	52	65	39	51	41	b		11
4 663	4 950	5 025	5 513	5 696	807	911	984	1 050	1 008	c		12
3 131	2 767	2 730	2 783	3 304	696	779	771	870	878	a	Lubuskie	13
991	953	920	951	1 206	343	387	340	358	429	b		14
2 140	1 814	1 810	1 832	2 098	353	392	431	512	449	c		15
5 238	5 229	4 902	5 413	5 820	543	609	664	753	775	a	Łódzkie	16
486	588	520	575	486	19	143	88	46	82	b		17
4 752	4 641	4 382	4 838	5 334	524	466	576	707	693	c		18
1 374	1 370	1 465	1 402	1 667	137	124	148	183	166	a	Małopolskie	19
204	270	231	221	185	54	50	64	22	32	b		20
1 170	1 100	1 234	1 181	1 482	83	74	84	161	134	c		21
8 006	8 811	8 240	9 251	10 088	967	1 121	1 107	997	1 270	a	Mazowieckie	22
887	1 324	1 016	1 499	1 519	142	167	179	169	427	b		23
7 119	7 487	7 224	7 752	8 569	825	954	928	828	843	c		24
2 321	2 261	2 015	2 183	2 425	274	305	303	302	349	a	Opolskie	25
751	857	736	788	850	82	33	75	42	87	b		26
1 570	1 404	1 279	1 395	1 575	192	272	228	260	262	c		27
1 475	1 687	1 735	1 613	1 777	413	544	483	406	386	a	Podkarpackie	28
171	264	288	223	282	79	110	123	147	134	b		29
1 304	1 423	1 447	1 390	1 495	334	434	360	259	252	c		30
4 655	4 524	4 675	4 555	5 156	1 490	1 318	1 178	1 167	1 361	a	Podlaskie	31
1 008	1 071	1 053	1 006	1 254	427	364	301	321	367	b		32
3 647	3 453	3 622	3 549	3 902	1 063	954	877	846	994	c		33
5 448	5 539	5 220	5 901	6 393	978	872	858	973	1 029	a	Pomorskie	34
753	657	659	794	800	79	95	96	81	68	b		35
4 695	4 882	4 561	5 107	5 593	899	777	762	892	961	c		36
1 164	1 353	1 292	1 239	1 552	90	163	91	109	105	a	Śląskie	37
265	391	315	356	407	28	97	59	66	50	b		38
899	962	977	883	1 145	62	66	32	43	55	c		39
2 748	2 871	2 916	3 317	3 739	367	508	591	482	574	a	Świętokrzyskie	40
882	835	840	736	975	159	200	304	179	256	b		41
1 866	2 036	2 076	2 581	2 764	208	308	287	303	318	c		42
5 830	6 243	6 471	6 482	6 308	1 474	1 719	1 699	1 907	1 900	a	Warmińsko-mazurskie	43
1 384	1 669	1 497	1 629	1 537	452	488	462	515	549	b		44
4 446	4 574	4 974	4 853	4 771	1 022	1 231	1 237	1 392	1 351	c		45
7 542	7 783	7 650	8 824	9 409	1 086	1 045	993	1 122	701	a	Wielkopolskie	46
2 436	2 630	2 724	2 775	3 079	182	259	230	174	216	b		47
5 106	5 153	4 926	6 049	6 330	904	786	763	948	485	c		48
6 259	6 115	5 786	6 178	6 415	2 065	2 148	2 150	1 966	2 015	a	Zachodniopomorskie	49
2 558	2 551	2 401	2 581	2 747	788	926	925	781	857	b		50
3 701	3 564	3 385	3 597	3 668	1 277	1 222	1 225	1 185	1 158	c		51

Tabl. 51. UCZNIOWIE KORZYSTAJĄCY Z ZAJĘĆ W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

PUPILS ATTENDING ADDITIONAL CLASSES IN PRIMARY SCHOOLS BY VOIVODSHIPS

As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE			Uczniowie korzystający w szkole z zajęć									
	a – ogółem	b – miasta	c – wieś	dydaktyczno-wyrównawczych <i>didactic-compensatory</i>					korekcyjno-kompensacyjnych <i>corrective-compensatory</i>				
				2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
1	P O L S K A	a	456 736	457 457	459 858	477 085	529 859	135 813	149 812	149 062	156 406	173 893	
2		b	261 292	267 999	276 452	286 221	320 318	78 774	90 622	91 215	93 632	104 770	
3		c	195 444	189 458	183 406	190 864	209 541	57 039	59 190	57 847	62 774	69 123	
4	Dolnośląskie.....	a	30 949	29 525	31 390	33 014	35 427	9 228	9 604	9 820	10 253	12 206	
5		b	20 223	19 702	21 592	22 479	24 593	6 007	6 662	6 653	7 252	8 383	
6		c	10 726	9 823	9 798	10 535	10 834	3 221	2 942	3 167	3 001	3 823	
7	Kujawsko-pomorskie.....	a	25 663	25 805	25 804	27 724	29 696	8 050	10 153	9 600	9 756	10 642	
8		b	14 539	14 287	14 491	16 014	16 773	4 780	5 844	5 518	5 280	5 869	
9		c	11 124	11 518	11 313	11 710	12 923	3 270	4 309	4 082	4 476	4 773	
10	Lubelskie.....	a	24 130	22 243	22 195	22 748	26 236	7 011	5 374	5 093	5 272	5 806	
11		b	10 403	9 034	10 276	10 465	12 334	2 794	2 254	2 225	2 287	2 524	
12		c	13 727	13 209	11 919	12 283	13 902	4 217	3 120	2 868	2 985	3 282	
13	Lubuskie.....	a	14 328	13 652	14 982	14 748	16 652	4 543	4 724	4 482	5 561	5 585	
14		b	8 957	8 623	10 021	9 636	11 553	2 724	2 824	2 722	3 658	3 646	
15		c	5 371	5 029	4 961	5 112	5 099	1 819	1 900	1 760	1 903	1 939	
16	Łódzkie.....	a	30 063	30 813	29 992	29 995	34 217	6 974	7 907	7 716	7 284	8 402	
17		b	18 644	18 910	18 810	18 318	21 510	3 447	4 622	4 253	3 810	4 593	
18		c	11 419	11 903	11 182	11 677	12 707	3 527	3 285	3 463	3 474	3 809	
19	Małopolskie.....	a	40 734	41 926	40 587	40 869	46 337	8 810	9 460	9 517	10 159	11 956	
20		b	16 988	18 232	17 029	16 870	20 060	3 369	3 672	4 069	4 059	4 928	
21		c	23 746	23 694	23 558	23 999	26 277	5 441	5 788	5 448	6 100	7 028	
22	Mazowieckie	a	68 150	69 826	70 323	72 459	81 881	27 526	30 437	31 126	32 701	36 082	
23		b	42 812	45 297	46 790	47 224	53 692	19 298	21 327	21 848	22 588	25 002	
24		c	25 338	24 529	23 533	25 235	28 189	8 228	9 110	9 278	10 113	11 080	
25	Opolskie	a	13 068	12 548	11 604	12 285	14 166	3 544	3 652	3 705	3 499	3 979	
26		b	6 722	6 148	5 962	5 893	7 703	1 995	2 048	1 996	1 952	2 294	
27		c	6 346	6 400	5 642	6 392	6 463	1 549	1 604	1 709	1 547	1 685	
28	Podkarpackie	a	20 725	20 254	19 432	19 548	22 549	4 427	4 342	4 385	4 147	4 071	
29		b	8 488	8 949	8 780	9 478	11 004	1 918	2 023	2 254	2 109	2 045	
30		c	12 237	11 305	10 652	10 070	11 545	2 509	2 319	2 131	2 038	2 026	
31	Podlaskie	a	12 423	13 521	12 669	13 218	14 053	3 707	4 315	4 233	4 354	4 963	
32		b	6 280	7 221	6 949	7 505	8 321	2 398	2 608	2 607	2 642	3 054	
33		c	6 143	6 300	5 720	5 713	5 732	1 309	1 707	1 626	1 712	1 909	
34	Pomorskie	a	30 562	29 997	30 789	35 297	37 524	12 761	14 446	13 229	13 942	15 630	
35		b	17 851	17 413	17 351	21 255	21 507	6 858	8 241	7 722	7 095	8 259	
36		c	12 711	12 584	13 438	14 042	16 017	5 903	6 205	5 507	6 847	7 371	
37	Śląskie	a	46 929	48 163	50 036	51 942	58 367	10 468	12 153	11 924	13 192	14 754	
38		b	35 484	36 935	38 599	39 563	44 522	7 098	8 847	8 721	9 719	10 828	
39		c	11 445	11 228	11 437	12 379	13 845	3 370	3 306	3 203	3 473	3 926	
40	Świętokrzyskie	a	13 315	12 727	11 539	12 659	13 197	3 077	3 335	2 911	3 213	3 415	
41		b	5 607	5 548	5 155	5 859	5 813	1 456	1 734	1 491	1 635	1 738	
42		c	7 708	7 179	6 384	6 800	7 384	1 621	1 601	1 420	1 578	1 677	
43	Warmińsko-mazurskie ..	a	19 550	19 820	20 032	20 559	22 756	6 107	7 412	7 856	8 494	9 112	
44		b	10 947	11 259	12 118	12 566	13 708	3 573	4 767	5 085	5 383	5 597	
45		c	8 603	8 561	7 914	7 993	9 048	2 534	2 645	2 771	3 111	3 515	
46	Wielkopolskie.....	a	44 115	41 693	44 830	45 069	49 157	13 629	15 014	15 644	16 149	17 906	
47		b	22 565	22 437	25 988	25 422	27 288	7 151	8 144	8 392	8 470	9 516	
48		c	21 550	19 256	18 842	19 647	21 869	6 478	6 870	7 252	7 679	8 390	
49	Zachodniopomorskie	a	22 032	24 944	23 654	24 951	27 644	5 951	7 484	7 821	8 430	9 384	
50		b	14 782	18 004	16 541	17 674	19 937	3 908	5 005	5 659	5 693	6 494	
51		c	7 250	6 940	7 113	7 277	7 707	2 043	2 479	2 162	2 737	2 890	

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO).

S o u r c e: Education Information System.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

<i>Pupils attending additional classes in school</i>										SPECIFICATION			No.
logopedycznych speech therapy					socjoterapeutycznych therapeutic					a – grand total	b – urban areas	c – rural areas	
2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015				
136 959	157 888	167 168	193 993	226 026	20 914	31 560	26 242	26 241	28 450	a	P O L A N D	1	
79 281	88 433	93 986	106 474	124 061	15 285	23 380	19 273	18 800	20 358	b		2	
57 678	69 455	73 182	87 519	101 965	5 629	8 180	6 969	7 441	8 092	c		3	
10 075	10 985	12 077	14 951	17 252	2 109	2 733	2 030	1 834	2 368	a	Dolnośląskie	4	
6 497	6 798	7 528	9 315	10 834	1 570	1 962	1 479	1 302	1 660	b		5	
3 578	4 187	4 549	5 636	6 418	539	771	551	532	708	c		6	
12 504	13 852	13 526	14 577	17 073	2 135	2 378	2 267	2 464	2 539	a	Kujawsko-pomorskie	7	
7 420	7 525	7 698	7 833	9 082	1 479	1 544	1 429	1 376	1 474	b		8	
5 084	6 327	5 828	6 744	7 991	656	834	838	1 088	1 065	c		9	
4 874	5 251	5 687	7 145	8 807	572	646	519	433	579	a	Lubelskie	10	
1 948	2 267	2 298	2 672	3 336	411	531	343	261	439	b		11	
2 926	2 984	3 389	4 473	5 471	161	115	176	172	140	c		12	
4 452	4 746	5 082	5 881	7 437	963	1 388	1 119	1 083	979	a	Lubuskie	13	
2 786	2 828	2 941	3 500	4 655	750	1 091	973	965	862	b		14	
1 666	1 918	2 141	2 381	2 782	213	297	146	118	117	c		15	
5 271	6 638	7 528	8 207	9 900	720	1 272	1 598	1 076	1 032	a	Łódzkie	16	
2 678	3 334	4 220	4 212	4 929	499	971	1 314	810	777	b		17	
2 593	3 304	3 308	3 995	4 971	221	301	284	266	255	c		18	
7 107	8 996	9 975	11 843	13 513	983	1 620	1 354	1 195	1 641	a	Małopolskie	19	
3 060	3 433	3 995	4 649	5 144	686	1 170	928	864	1 270	b		20	
4 047	5 563	5 980	7 194	8 369	297	450	426	331	371	c		21	
24 873	27 827	29 486	32 557	39 001	2 723	5 376	4 006	3 975	3 945	a	Mazowieckie	22	
15 106	15 951	17 513	18 961	23 115	2 127	4 178	3 092	2 920	2 944	b		23	
9 767	11 876	11 973	13 596	15 886	596	1 198	914	1 055	1 001	c		24	
3 356	4 006	4 402	4 846	5 663	530	435	406	399	503	a	Opolskie	25	
1 925	2 101	2 250	2 401	2 711	450	318	287	286	397	b		26	
1 431	1 905	2 152	2 445	2 952	80	117	119	113	106	c		27	
4 161	4 812	4 788	5 745	6 399	369	517	268	398	371	a	Podkarpackie	28	
2 218	2 544	2 574	2 786	3 226	337	378	183	315	314	b		29	
1 943	2 268	2 214	2 959	3 173	32	139	85	83	57	c		30	
3 719	4 166	4 379	4 862	5 565	519	960	840	740	949	a	Podlaskie	31	
2 433	2 404	2 608	2 906	3 313	471	824	722	642	793	b		32	
1 286	1 762	1 771	1 956	2 252	48	136	118	98	156	c		33	
14 558	16 694	17 459	19 867	22 055	3 143	3 970	3 378	3 608	4 059	a	Pomorskie	34	
7 578	8 665	9 016	9 900	10 942	2 363	2 823	2 456	2 502	2 664	b		35	
6 980	8 029	8 443	9 967	11 113	780	1 147	922	1 106	1 395	c		36	
12 408	15 078	16 094	19 324	22 193	1 973	3 358	2 420	2 780	3 045	a	Śląskie	37	
9 304	11 163	11 552	13 739	15 912	1 721	2 896	2 081	2 497	2 549	b		38	
3 104	3 915	4 542	5 585	6 281	252	462	339	283	496	c		39	
1 459	2 065	2 261	2 869	3 326	289	538	306	636	376	a	Świętokrzyskie	40	
639	999	1 130	1 213	1 389	178	265	194	198	216	b		41	
820	1 066	1 131	1 656	1 937	111	273	112	438	160	c		42	
7 631	8 887	8 870	10 384	11 601	1 005	1 495	1 507	1 812	1 761	a	Warmińsko-mazurskie	43	
4 059	5 322	4 982	5 931	6 551	531	1 099	1 144	1 331	1 236	b		44	
3 572	3 565	3 888	4 453	5 050	474	396	363	481	525	c		45	
13 986	16 521	17 989	22 137	25 691	1 543	2 594	2 283	1 889	2 101	a	Wielkopolskie	46	
7 472	8 627	8 989	11 156	12 458	900	1 757	1 451	1 264	1 352	b		47	
6 514	7 894	9 000	10 981	13 233	643	837	832	625	749	c		48	
6 525	7 364	7 565	8 798	10 550	1 338	2 280	1 941	1 919	2 202	a	Zachodniopomorskie	49	
4 158	4 472	4 692	5 300	6 464	812	1 573	1 197	1 267	1 411	b		50	
2 367	2 892	2 873	3 498	4 086	526	707	744	652	791	c		51	

Tabl. 52. **UCZNIOWIE GIMNAZJÓW DOWOŻENI DO PLACÓWEK WEDŁUG KLAS, ODLEGŁOŚCI MIEJSCA ZAMIESZKANIA**
Stan w dniu 30 IX
COMMUTING PUPILS OF LOWER SECONDARY SCHOOLS BY GRADE, DISTANCE TO SCHOOL AND
As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Uczniowie dowożeni do szkoły						
		mieszkający w odległości 4-5 km od szkoły <i>commuting 4-5 km to school</i>					mieszkający w odległości <i>commuting 5-10 km</i>	
		2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012
1	P O L S K A a	114 261	110 715	106 030	100 778	99 536	124 050	118 776
2	b	30 703	29 826	28 123	25 711	25 750	39 065	36 937
3	c	83 558	80 889	77 907	75 067	73 786	84 985	81 839
4	Dolnośląskie..... a	5 524	5 262	4 832	4 965	4 861	7 526	6 883
5	b	2 513	2 364	2 104	2 165	2 129	3 582	3 229
6	c	3 011	2 898	2 728	2 800	2 732	3 944	3 654
7	Kujawsko-pomorskie..... a	6 993	6 070	5 896	5 525	5 319	7 999	7 767
8	b	1 314	1 265	1 345	1 177	1 155	2 029	2 160
9	c	5 679	4 805	4 551	4 348	4 164	5 970	5 607
10	Lubelskie..... a	8 162	7 688	7 314	6 864	6 756	10 020	9 435
11	b	1 292	1 125	1 022	1 061	997	1 481	1 507
12	c	6 870	6 563	6 292	5 803	5 759	8 539	7 928
13	Lubuskie..... a	2 366	2 308	2 261	2 104	1 913	3 716	3 612
14	b	1 089	1 222	1 177	1 190	1 079	1 799	1 829
15	c	1 277	1 086	1 084	914	834	1 917	1 783
16	Łódzkie..... a	7 786	7 078	6 690	6 429	6 377	8 863	8 242
17	b	1 617	1 318	1 270	1 232	1 215	2 241	1 850
18	c	6 169	5 760	5 420	5 197	5 162	6 622	6 392
19	Małopolskie..... a	14 015	13 897	13 760	13 038	13 371	9 717	9 037
20	b	2 893	2 928	2 496	2 387	2 413	1 986	1 827
21	c	11 122	10 969	11 264	10 651	10 958	7 731	7 210
22	Mazowieckie..... a	14 660	14 012	13 865	13 034	13 291	16 322	15 406
23	b	3 037	2 751	2 665	2 326	2 345	3 132	3 139
24	c	11 623	11 261	11 200	10 708	10 946	13 190	12 267
25	Opolskie..... a	2 876	2 916	2 786	2 508	2 480	4 807	4 602
26	b	1 465	1 426	1 352	1 189	1 203	2 774	2 382
27	c	1 411	1 490	1 434	1 319	1 277	2 033	2 220
28	Podkarpackie..... a	9 574	9 078	8 673	8 417	8 132	7 146	7 580
29	b	1 951	1 802	1 774	1 623	1 603	2 081	2 156
30	c	7 623	7 276	6 899	6 794	6 529	5 065	5 424
31	Podlaskie..... a	2 741	2 459	2 515	2 210	2 570	5 239	5 018
32	b	846	683	789	548	765	1 903	1 809
33	c	1 895	1 776	1 726	1 662	1 805	3 336	3 209
34	Pomorskie..... a	5 917	5 847	5 445	5 260	5 376	6 922	6 599
35	b	1 268	1 217	956	837	998	1 608	1 440
36	c	4 649	4 630	4 489	4 423	4 378	5 314	5 159
37	Śląskie..... a	8 565	8 980	7 950	7 641	7 181	5 536	5 202
38	b	3 599	3 779	3 270	3 177	2 979	2 482	2 257
39	c	4 966	5 201	4 680	4 464	4 202	3 054	2 945
40	Świętokrzyskie..... a	6 234	5 955	6 186	5 626	5 146	6 145	6 709
41	b	1 683	1 708	1 647	1 381	1 358	1 654	1 708
42	c	4 551	4 247	4 539	4 245	3 788	4 491	5 001
43	Warmińsko-mazurskie..... a	3 516	3 634	3 346	3 350	3 215	5 566	5 385
44	b	1 096	1 176	1 154	1 049	1 050	2 077	2 056
45	c	2 420	2 458	2 192	2 301	2 165	3 489	3 329
46	Wielkopolskie..... a	12 431	12 642	11 581	10 931	11 137	12 750	11 857
47	b	3 605	3 596	3 629	2 949	3 274	4 934	4 383
48	c	8 826	9 046	7 952	7 982	7 863	7 816	7 474
49	Zachodniopomorskie..... a	2 901	2 889	2 930	2 876	2 411	5 776	5 442
50	b	1 435	1 466	1 473	1 420	1 187	3 302	3 205
51	c	1 466	1 423	1 457	1 456	1 224	2 474	2 237

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
Source: Education Information System.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

OD SZKOŁY I WOJEWÓDZTW

VOIVODSHIPS

<i>Commuting pupils</i>								SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.	
5-10 km od szkoły to school			mieszkający powyżej 10 km od szkoły commuting over 10 km to school							
2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015			
113 108	111 079	107 579	40 475	38 212	35 019	34 674	32 947	a	P O L A N D	1
35 442	34 436	33 499	15 209	14 213	12 609	12 836	12 226	b		2
77 666	76 643	74 080	25 266	23 999	22 410	21 838	20 721	c		3
6 674	6 412	6 406	3 155	3 027	2 426	2 474	2 506	a	Dolnośląskie	4
3 418	3 199	3 161	1 823	1 958	1 551	1 529	1 595	b		5
3 256	3 213	3 245	1 332	1 069	875	945	911	c		6
7 251	7 276	7 107	2 432	2 379	2 307	2 176	1 947	a	Kujawsko-pomorskie	7
2 007	1 929	1 993	515	470	432	520	455	b		8
5 244	5 347	5 114	1 917	1 909	1 875	1 656	1 492	c		9
9 452	9 042	8 172	3 456	3 299	2 769	2 871	2 710	a	Lubelskie	10
1 448	1 189	1 058	780	672	611	595	468	b		11
8 004	7 853	7 114	2 676	2 627	2 158	2 276	2 242	c		12
2 999	2 769	2 882	1 687	1 580	1 599	1 493	1 298	a	Lubuskie	13
1 323	1 286	1 464	992	950	891	871	842	b		14
1 676	1 483	1 418	695	630	708	622	456	c		15
8 139	7 569	8 125	2 283	1 899	1 788	1 711	1 769	a	Łódzkie	16
1 888	1 730	1 754	576	413	317	403	399	b		17
6 251	5 839	6 371	1 707	1 486	1 471	1 308	1 370	c		18
9 027	8 994	8 606	1 768	1 882	1 871	1 677	1 593	a	Małopolskie	19
2 013	2 208	2 397	578	650	559	520	510	b		20
7 014	6 786	6 209	1 190	1 232	1 312	1 157	1 083	c		21
14 908	15 235	14 507	3 838	3 565	3 503	3 766	3 479	a	Mazowieckie	22
3 269	3 240	2 969	755	480	560	668	672	b		23
11 639	11 995	11 538	3 083	3 085	2 943	3 098	2 807	c		24
4 430	4 030	3 825	1 517	1 814	1 481	1 538	1 411	a	Opolskie	25
2 397	2 134	2 023	783	1 029	731	796	708	b		26
2 033	1 896	1 802	734	785	750	742	703	c		27
6 615	6 210	6 090	1 262	1 167	1 315	1 332	1 031	a	Podkarpackie	28
1 780	1 729	1 664	486	317	397	419	327	b		29
4 835	4 481	4 426	776	850	918	913	704	c		30
4 687	4 427	4 269	2 715	2 308	2 087	2 080	2 126	a	Podlaskie	31
1 614	1 639	1 453	1 163	1 001	835	906	845	b		32
3 073	2 788	2 816	1 552	1 307	1 252	1 174	1 281	c		33
6 202	6 411	6 507	2 585	2 383	2 104	2 146	1 823	a	Pomorskie	34
1 371	1 390	1 372	609	659	644	633	499	b		35
4 831	5 021	5 135	1 976	1 724	1 460	1 513	1 324	c		36
5 196	4 896	4 821	1 101	1 029	851	765	784	a	Śląskie	37
2 344	1 796	1 914	386	315	275	259	279	b		38
2 852	3 100	2 907	715	714	576	506	505	c		39
5 137	5 728	5 335	1 816	1 730	1 570	1 674	1 558	a	Świętokrzyskie	40
1 388	1 788	1 530	935	786	690	806	651	b		41
3 749	3 940	3 805	881	944	880	868	907	c		42
5 234	5 285	4 803	3 830	3 738	3 280	3 207	3 027	a	Warmińsko-mazurskie	43
1 992	1 948	1 767	1 424	1 441	1 231	1 191	1 132	b		44
3 242	3 337	3 036	2 406	2 297	2 049	2 016	1 895	c		45
11 956	11 824	11 340	3 485	3 117	3 133	3 037	3 047	a	Wielkopolskie	46
4 287	4 443	4 183	1 629	1 316	1 397	1 250	1 333	b		47
7 669	7 381	7 157	1 856	1 801	1 736	1 787	1 714	c		48
5 201	4 971	4 784	3 545	3 295	2 935	2 727	2 838	a	Zachodniopomorskie	49
2 903	2 788	2 797	1 775	1 756	1 488	1 470	1 511	b		50
2 298	2 183	1 987	1 770	1 539	1 447	1 257	1 327	c		51

Tabl. 53. UCZNIOWIE KORZYSTAJĄCY Z ZAJĘĆ W GIMNAZJACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

PUPILS ATTENDING ADDITIONAL CLASSES IN LOWER SECONDARY SCHOOLS BY VOIVODSHIPS

As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE			Uczniowie korzystający w szkole z zajęć									
	a – ogółem	b – miasta	c – wieś	dydaktyczno-wyrównawczych <i>didactic-compensatory</i>					korekcyjno-kompensacyjnych <i>corrective-compensatory</i>				
				2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
1	P O L S K A	a	209 882	215 856	216 767	218 309	212 733	35 127	39 774	41 337	43 818	47 368	
2		b	127 790	130 717	133 688	135 790	129 025	23 104	25 411	25 934	26 857	28 936	
3		c	82 092	85 139	83 079	82 519	83 708	12 023	14 363	15 403	16 961	18 432	
4	Dolnośląskie.....	a	17 557	17 408	16 267	16 338	15 053	1 734	1 789	1 705	1 738	2 342	
5		b	12 665	12 727	11 781	11 810	11 093	1 431	1 412	1 344	1 321	1 888	
6		c	4 892	4 681	4 486	4 528	3 960	303	377	361	417	454	
7	Kujawsko-pomorskie.....	a	13 221	13 299	13 041	13 298	12 801	2 730	2 945	2 714	3 100	2 605	
8		b	8 478	7 701	8 272	8 454	7 710	1 540	1 705	1 586	1 806	1 467	
9		c	4 743	5 598	4 769	4 844	5 091	1 190	1 240	1 128	1 294	1 138	
10	Lubelskie.....	a	11 825	12 421	13 207	12 656	12 728	897	1 135	1 054	1 160	1 157	
11		b	5 415	6 056	7 008	6 296	6 828	526	789	693	698	583	
12		c	6 410	6 365	6 199	6 360	5 900	371	346	361	462	574	
13	Lubuskie.....	a	6 722	6 995	6 621	6 413	6 536	953	997	1 230	1 415	1 399	
14		b	4 797	5 224	4 849	4 718	4 689	720	697	901	983	1 104	
15		c	1 925	1 771	1 772	1 695	1 847	233	300	329	432	295	
16	Łódzkie.....	a	14 965	15 135	14 682	13 753	14 353	1 577	2 187	1 909	1 983	1 873	
17		b	10 085	9 297	8 935	8 136	8 684	1 061	1 656	1 266	1 275	1 141	
18		c	4 880	5 838	5 747	5 617	5 669	516	531	643	708	732	
19	Małopolskie.....	a	15 641	16 872	17 151	18 595	18 244	3 337	4 257	4 428	4 769	5 360	
20		b	7 012	6 837	7 782	8 406	7 759	1 614	2 068	1 926	2 069	2 501	
21		c	8 629	10 035	9 369	10 189	10 485	1 723	2 189	2 502	2 700	2 859	
22	Mazowieckie	a	28 627	29 306	27 177	30 165	29 895	7 451	7 509	7 721	7 769	8 483	
23		b	16 199	17 671	16 149	18 562	17 438	5 159	4 705	4 958	4 674	5 313	
24		c	12 428	11 635	11 028	11 603	12 457	2 292	2 804	2 763	3 095	3 170	
25	Opolskie	a	6 442	6 706	6 251	6 601	5 947	770	759	788	1 068	858	
26		b	4 601	4 305	4 096	4 354	3 698	580	473	480	679	468	
27		c	1 841	2 401	2 155	2 247	2 249	190	286	308	389	390	
28	Podkarpackie	a	9 095	9 131	9 299	8 774	9 710	1 140	1 451	1 503	1 479	1 805	
29		b	4 294	4 710	4 484	4 307	4 813	577	715	699	683	876	
30		c	4 801	4 421	4 815	4 467	4 897	563	736	804	796	929	
31	Podlaskie	a	7 628	7 260	8 445	7 233	8 262	735	1 060	1 184	1 261	1 414	
32		b	4 587	4 405	5 341	4 830	5 665	419	662	642	709	817	
33		c	3 041	2 855	3 104	2 403	2 597	316	398	542	552	597	
34	Pomorskie	a	13 118	14 701	14 732	15 081	13 550	3 249	2 962	2 975	3 250	3 418	
35		b	8 065	8 724	8 743	8 850	7 574	2 063	1 807	1 755	1 754	1 862	
36		c	5 053	5 977	5 989	6 231	5 976	1 186	1 155	1 220	1 496	1 556	
37	Śląskie	a	17 299	17 645	17 849	19 006	17 607	3 672	4 442	4 486	5 154	5 536	
38		b	12 729	13 048	13 119	14 386	12 861	2 907	3 414	3 342	3 795	4 037	
39		c	4 570	4 597	4 730	4 620	4 746	765	1 028	1 144	1 359	1 499	
40	Świętokrzyskie	a	5 365	5 297	6 280	6 099	6 098	479	608	666	820	968	
41		b	2 232	2 350	2 947	3 005	2 979	295	359	390	461	515	
42		c	3 133	2 947	3 333	3 094	3 119	184	249	276	359	453	
43	Warmińsko-mazurskie ..	a	10 760	11 103	10 715	10 448	10 351	1 178	1 462	1 691	1 584	2 004	
44		b	7 327	7 408	7 625	7 338	7 267	803	961	1 221	1 060	1 239	
45		c	3 433	3 695	3 090	3 110	3 084	375	501	470	524	765	
46	Wielkopolskie.....	a	21 092	22 216	22 987	22 140	21 774	3 438	4 317	4 859	4 994	5 493	
47		b	11 790	12 593	13 392	13 357	12 806	2 162	2 598	2 925	3 122	3 108	
48		c	9 302	9 623	9 595	8 783	8 968	1 276	1 719	1 934	1 872	2 385	
49	Zachodniopomorskie	a	10 525	10 361	12 063	11 709	9 824	1 787	1 894	2 424	2 274	2 653	
50		b	7 514	7 661	9 165	8 981	7 161	1 247	1 390	1 806	1 768	2 017	
51		c	3 011	2 700	2 898	2 728	2 663	540	504	618	506	636	

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO).

S o u r c e: Education Information System.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

<i>Pupils attending additional classes in school</i>										SPECIFICATION			No.
logopedycznych speech therapy					socjoterapeutycznych therapeutic					a – grand total			
2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	b – urban areas	c – rural areas		
5 956	5 600	5 547	5 563	5 736	13 249	11 582	9 723	8 864	8 535	a	P O L A N D		1
3 612	3 289	3 347	3 354	3 226	10 405	8 915	7 145	6 463	6 153	b			2
2 344	2 311	2 200	2 209	2 510	2 844	2 667	2 578	2 401	2 382	c			3
428	432	483	399	383	1 370	1 080	1 009	817	909	a	Dolnośląskie		4
351	329	355	313	261	1 153	935	788	583	579	b			5
77	103	128	86	122	217	145	221	234	330	c			6
488	399	400	421	370	1 084	1 052	839	784	777	a	Kujawsko-pomorskie		7
288	215	265	242	238	691	650	553	495	427	b			8
200	184	135	179	132	393	402	286	289	350	c			9
108	123	134	138	171	660	763	374	324	372	a	Lubelskie		10
41	59	57	53	82	544	607	283	269	306	b			11
67	64	77	85	89	116	156	91	55	66	c			12
196	199	241	178	268	506	562	459	292	380	a	Lubuskie		13
118	106	137	107	170	435	546	432	237	337	b			14
78	93	104	71	98	71	16	27	55	43	c			15
338	323	304	360	304	733	586	457	579	417	a	Łódzkie		16
222	262	237	297	207	682	471	346	432	327	b			17
116	61	67	63	97	51	115	111	147	90	c			18
467	382	429	428	377	796	520	414	374	256	a	Małopolskie		19
286	217	209	221	173	645	352	290	253	167	b			20
181	165	220	207	204	151	168	124	121	89	c			21
882	856	839	783	885	1 896	1 607	1 300	1 299	1 101	a	Mazowieckie		22
504	428	464	411	480	1 525	1 306	1 003	937	856	b			23
378	428	375	372	405	371	301	297	362	245	c			24
139	114	116	145	107	217	537	401	388	120	a	Opolskie		25
100	67	64	80	56	189	503	391	372	106	b			26
39	47	52	65	51	28	34	10	16	14	c			27
224	249	209	267	292	359	345	291	154	166	a	Podkarpackie		28
118	144	117	174	191	325	324	266	127	146	b			29
106	105	92	93	101	34	21	25	27	20	c			30
197	127	109	128	123	374	220	258	234	251	a	Podlaskie		31
112	71	72	76	73	331	191	230	198	214	b			32
85	56	37	52	50	43	29	28	36	37	c			33
510	470	405	479	537	1 388	1 344	1 239	1 060	992	a	Pomorskie		34
234	175	160	169	141	1 030	845	800	747	684	b			35
276	295	245	310	396	358	499	439	313	308	c			36
540	524	475	498	512	1 059	693	500	531	581	a	Śląskie		37
372	347	346	355	363	894	450	318	338	492	b			38
168	177	129	143	149	165	243	182	193	89	c			39
101	111	96	102	77	294	234	121	99	90	a	Świętokrzyskie		40
73	78	55	72	44	149	147	83	62	50	b			41
28	33	41	30	33	145	87	38	37	40	c			42
312	330	291	257	266	710	554	893	634	778	a	Warmińsko-mazurskie		43
207	194	173	157	156	538	432	509	493	473	b			44
105	136	118	100	110	172	122	384	141	305	c			45
674	607	636	619	700	843	689	562	696	683	a	Wielkopolskie		46
409	351	375	339	346	577	520	351	444	467	b			47
265	256	261	280	354	266	169	211	252	216	c			48
352	354	380	361	364	960	796	606	599	662	a	Zachodniopomorskie		49
177	246	261	288	245	697	636	502	476	522	b			50
175	108	119	73	119	263	160	104	123	140	c			51

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIPS, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓLEM W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
1	P O L S K A	416 077	185 102	230 975	424 227	202 381	221 846	401 037
2	Dolnośląskie	23 956	9 917	14 039	25 442	11 377	14 065	23 092
3	Kujawsko-pomorskie.....	30 415	12 994	17 421	30 619	13 918	16 701	29 139
4	Lubelskie.....	28 908	13 956	14 952	29 310	15 029	14 281	28 290
5	Lubuskie	11 597	4 817	6 780	11 115	5 002	6 113	10 150
6	Łódzkie	25 611	11 673	13 938	26 197	12 845	13 352	24 526
7	Małopolskie.....	38 077	17 240	20 837	39 722	19 318	20 404	38 352
8	Mazowieckie	47 248	23 042	24 206	49 502	25 608	23 894	48 333
9	Opolskie.....	9 581	3 891	5 690	9 689	4 297	5 392	9 301
10	Podkarpackie	34 775	16 629	18 146	34 978	17 883	17 095	32 733
11	Podlaskie	14 737	7 333	7 404	14 550	7 758	6 792	14 197
12	Pomorskie.....	23 586	9 698	13 888	23 629	10 409	13 220	21 566
13	Śląskie	34 457	14 275	20 182	35 847	15 858	19 989	33 616
14	Świętokrzyskie.....	18 196	8 635	9 561	18 016	9 137	8 879	18 016
15	Warmińsko-mazurskie	23 000	9 779	13 221	22 993	10 553	12 440	22 234
16	Wielkopolskie.....	32 637	12 953	19 684	33 641	14 736	18 905	30 068
17	Zachodniopomorskie	19 296	8 270	11 026	18 977	8 653	10 324	17 424
POZIOM WYKSZTAŁCENIA								
WYŻSZE								
1	P O L S K A	36 719	8 863	27 856	35 394	9 235	26 159	33 658
2	Dolnośląskie	2 107	486	1 621	2 039	489	1 550	1 842
3	Kujawsko-pomorskie.....	1 937	458	1 479	1 809	468	1 341	1 628
4	Lubelskie.....	3 519	973	2 546	3 363	980	2 383	3 011
5	Lubuskie	971	266	705	826	229	597	711
6	Łódzkie	2 166	462	1 704	2 068	489	1 579	1 904
7	Małopolskie.....	3 953	906	3 047	3 845	900	2 945	3 821
8	Mazowieckie	4 001	1 049	2 952	3 854	1 050	2 804	3 752
9	Opolskie.....	860	221	639	810	238	572	753
10	Podkarpackie	3 613	875	2 738	3 544	924	2 620	3 627
11	Podlaskie	1 589	430	1 159	1 488	473	1 015	1 514
12	Pomorskie.....	1 321	320	1 001	1 373	337	1 036	1 269
13	Śląskie	3 161	695	2 466	3 189	793	2 396	3 015
14	Świętokrzyskie.....	1 792	409	1 383	1 661	439	1 222	1 664
15	Warmińsko-mazurskie	1 596	371	1 225	1 529	420	1 109	1 449
16	Wielkopolskie.....	2 935	624	2 311	2 895	713	2 182	2 682
17	Zachodniopomorskie	1 198	318	880	1 101	293	808	1 016
POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE								
1	P O L S K A	108 472	48 750	59 722	111 049	53 567	57 482	106 430
2	Dolnośląskie	5 035	2 127	2 908	5 510	2 523	2 987	5 121
3	Kujawsko-pomorskie.....	7 171	2 838	4 333	7 170	3 071	4 099	7 069
4	Lubelskie.....	8 187	4 274	3 913	8 588	4 693	3 895	8 395
5	Lubuskie	2 735	1 083	1 652	2 515	1 056	1 459	2 453
6	Łódzkie	6 281	2 946	3 335	6 486	3 202	3 284	6 146
7	Małopolskie.....	11 347	5 169	6 178	11 773	5 794	5 979	11 506
8	Mazowieckie	11 311	5 729	5 582	12 098	6 520	5 578	12 098
9	Opolskie.....	2 174	912	1 262	2 260	1 009	1 251	2 215
10	Podkarpackie	11 368	5 417	5 951	11 531	5 833	5 698	10 632

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

WYKSZTAŁCENIA

2013		2014			2015			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
TOTAL IN ABSOLUTE NUMBERS									
193 058	207 979	301 952	142 570	159 382	236 837	108 088	128 749	P O L A N D	1
10 192	12 900	15 492	6 470	9 022	11 798	4 735	7 063	Dolnośląskie	2
13 212	15 927	22 156	9 685	12 471	16 977	7 013	9 964	Kujawsko-pomorskie	3
14 766	13 524	22 621	11 924	10 697	19 179	9 808	9 371	Lubelskie	4
4 492	5 658	6 752	2 875	3 877	5 357	2 187	3 170	Lubuskie	5
12 313	12 213	18 084	8 901	9 183	14 292	6 601	7 691	Łódzkie	6
18 901	19 451	28 753	13 950	14 803	21 535	10 222	11 313	Małopolskie	7
25 415	22 918	37 822	19 575	18 247	30 315	15 299	15 016	Mazowieckie	8
4 133	5 168	6 415	2 752	3 663	5 079	1 964	3 115	Opolskie	9
16 886	15 847	26 570	13 523	13 047	21 884	11 099	10 785	Podkarpackie	10
7 658	6 539	10 784	5 870	4 914	9 233	4 986	4 247	Podlaskie	11
9 329	12 237	16 298	6 686	9 612	12 109	4 743	7 366	Pomorskie	12
15 308	18 308	24 959	11 056	13 903	18 494	7 717	10 777	Śląskie	13
9 194	8 822	13 895	7 149	6 746	11 463	5 701	5 762	Świętokrzyskie	14
10 272	11 962	16 852	7 574	9 278	13 144	5 628	7 516	Warmińsko-mazurskie	15
13 025	17 043	20 730	8 545	12 185	15 599	6 157	9 442	Wielkopolskie	16
7 962	9 462	13 769	6 035	7 734	10 379	4 228	6 151	Zachodniopomorskie	17
LEVEL OF EDUCATION									
TERTIARY									
8 787	24 871	25 237	6 523	18 714	18 542	4 756	13 786	P O L A N D	1
441	1 401	1 196	286	910	860	217	643	Dolnośląskie	2
413	1 215	1 349	309	1 040	890	236	654	Kujawsko-pomorskie	3
862	2 149	2 309	667	1 642	1 939	554	1 385	Lubelskie	4
176	535	487	136	351	331	100	231	Lubuskie	5
460	1 444	1 366	329	1 037	1 043	218	825	Łódzkie	6
886	2 935	2 911	678	2 233	2 065	493	1 572	Małopolskie	7
1 098	2 654	2 940	864	2 076	2 154	582	1 572	Mazowieckie	8
207	546	528	136	392	482	122	360	Opolskie	9
968	2 659	2 907	729	2 178	2 106	534	1 572	Podkarpackie	10
473	1 041	1 150	375	775	912	275	637	Podlaskie	11
335	934	1 008	237	771	657	166	491	Pomorskie	12
772	2 243	2 222	599	1 623	1 595	428	1 167	Śląskie	13
424	1 240	1 244	318	926	1 059	248	811	Świętokrzyskie	14
384	1 065	992	258	734	692	177	515	Warmińsko-mazurskie	15
640	2 042	1 800	403	1 397	1 233	281	952	Wielkopolskie	16
248	768	828	199	629	524	125	399	Zachodniopomorskie	17
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY									
52 017	54 413	83 211	40 158	43 053	65 671	30 795	34 876	P O L A N D	1
2 314	2 807	3 635	1 578	2 057	2 909	1 240	1 669	Dolnośląskie	2
3 014	4 055	5 554	2 268	3 286	4 113	1 548	2 565	Kujawsko-pomorskie	3
4 620	3 775	7 029	3 835	3 194	6 134	3 261	2 873	Lubelskie	4
1 020	1 433	1 679	667	1 012	1 323	529	794	Lubuskie	5
3 175	2 971	4 618	2 354	2 264	3 581	1 699	1 882	Łódzkie	6
5 742	5 764	8 848	4 341	4 507	6 653	3 189	3 464	Małopolskie	7
6 604	5 494	9 876	5 453	4 423	8 105	4 320	3 785	Mazowieckie	8
990	1 225	1 591	707	884	1 203	457	746	Opolskie	9
5 412	5 220	9 043	4 514	4 529	7 515	3 753	3 762	Podkarpackie	10

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIPS, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.)								
POZIOM WYKSZTAŁCENIA (cd.)								
POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE (dok.)								
11	Podlaskie	3 943	2 070	1 873	4 165	2 335	1 830	4 234
12	Pomorskie	5 530	2 187	3 343	5 483	2 357	3 126	5 213
13	Śląskie	9 443	3 965	5 478	9 752	4 412	5 340	8 748
14	Świętokrzyskie	6 157	3 122	3 035	6 254	3 368	2 886	6 295
15	Warmińsko-mazurskie	5 213	2 065	3 148	5 068	2 162	2 906	4 980
16	Wielkopolskie	8 610	3 250	5 360	8 584	3 552	5 032	7 665
17	Zachodniopomorskie	3 967	1 596	2 371	3 812	1 680	2 132	3 660
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE								
1	P O L S K A	97 138	33 219	63 919	91 194	33 928	57 266	83 554
2	Dolnośląskie	5 731	1 806	3 925	5 457	1 872	3 585	4 709
3	Kujawsko-pomorskie	6 394	2 007	4 387	5 763	1 890	3 873	5 366
4	Lubelskie	7 741	2 972	4 769	7 259	3 020	4 239	6 729
5	Lubuskie	2 312	726	1 586	2 011	689	1 322	1 641
6	Łódzkie	6 494	2 320	4 174	6 149	2 419	3 730	5 507
7	Małopolskie	9 500	3 258	6 242	9 134	3 355	5 779	8 304
8	Mazowieckie	12 793	4 879	7 914	12 846	5 354	7 492	12 167
9	Opolskie	2 097	646	1 451	1 852	627	1 225	1 723
10	Podkarpackie	7 612	2 576	5 036	7 152	2 702	4 450	6 552
11	Podlaskie	3 648	1 403	2 245	3 269	1 378	1 891	3 054
12	Pomorskie	5 593	1 739	3 854	4 934	1 641	3 293	4 330
13	Śląskie	6 716	2 209	4 507	6 473	2 275	4 198	6 054
14	Świętokrzyskie	4 484	1 572	2 912	3 985	1 554	2 431	3 764
15	Warmińsko-mazurskie	5 363	1 793	3 570	5 008	1 799	3 209	4 782
16	Wielkopolskie	6 468	1 920	4 548	6 121	1 984	4 137	5 413
17	Zachodniopomorskie	4 192	1 393	2 799	3 781	1 369	2 412	3 459
ZASADNICZE ZAWODOWE								
1	P O L S K A	83 354	45 687	37 667	91 667	52 222	39 445	89 677
2	Dolnośląskie	4 751	2 368	2 383	5 364	2 853	2 511	5 183
3	Kujawsko-pomorskie	7 158	3 544	3 614	7 750	3 965	3 785	7 450
4	Lubelskie	4 515	2 905	1 610	4 926	3 218	1 708	5 110
5	Lubuskie	2 317	1 128	1 189	2 576	1 344	1 232	2 403
6	Łódzkie	4 260	2 384	1 876	4 644	2 732	1 912	4 600
7	Małopolskie	8 523	5 107	3 416	9 855	6 102	3 753	9 968
8	Mazowieckie	8 623	5 181	3 442	9 565	5 920	3 645	9 749
9	Opolskie	2 201	1 058	1 143	2 439	1 226	1 213	2 369
10	Podkarpackie	7 543	4 903	2 640	8 015	5 356	2 659	7 687
11	Podlaskie	2 344	1 465	879	2 373	1 548	825	2 442
12	Pomorskie	5 396	2 633	2 763	5 930	2 981	2 949	5 301
13	Śląskie	5 918	2 893	3 025	6 671	3 390	3 281	6 669
14	Świętokrzyskie	3 292	2 072	1 220	3 584	2 269	1 315	3 884
15	Warmińsko-mazurskie	4 361	2 197	2 164	4 776	2 521	2 255	4 772
16	Wielkopolskie	8 351	3 925	4 426	9 232	4 722	4 510	8 404
17	Zachodniopomorskie	3 801	1 924	1 877	3 967	2 075	1 892	3 686

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

(cont.)

2013		2014			2015			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY (cont.)									
2 460	1 774	3 247	1 885	1 362	2 851	1 628	1 223	Podlaskie	11
2 169	3 044	4 101	1 645	2 456	2 989	1 166	1 823	Pomorskie	12
4 096	4 652	6 612	3 023	3 589	4 828	2 175	2 653	Śląskie	13
3 314	2 981	5 076	2 741	2 335	4 114	2 115	1 999	Świętokrzyskie	14
2 212	2 768	3 860	1 669	2 191	3 051	1 279	1 772	Warmińsko-mazurskie	15
3 252	4 413	5 520	2 210	3 310	4 086	1 592	2 494	Wielkopolskie	16
1 623	2 037	2 922	1 268	1 654	2 216	844	1 372	Zachodniopomorskie	17
GENERAL SECONDARY									
31 787	51 767	62 438	23 756	38 682	48 033	17 923	30 110	P O L A N D	1
1 600	3 109	3 096	973	2 123	2 173	734	1 439	Dolnośląskie	2
1 776	3 590	4 127	1 409	2 718	3 151	998	2 153	Kujawsko-pomorskie	3
2 831	3 898	5 053	2 187	2 866	4 209	1 739	2 470	Lubelskie	4
562	1 079	1 108	391	717	838	261	577	Lubuskie	5
2 258	3 249	4 155	1 656	2 499	3 197	1 233	1 964	Łódzkie	6
3 153	5 151	6 035	2 258	3 777	4 282	1 611	2 671	Małopolskie	7
5 134	7 033	9 382	3 839	5 543	7 179	2 917	4 262	Mazowieckie	8
570	1 153	1 156	429	727	852	281	571	Opolskie	9
2 566	3 986	5 265	2 113	3 152	4 368	1 688	2 680	Podkarpackie	10
1 339	1 715	2 304	1 059	1 245	1 909	883	1 026	Podlaskie	11
1 428	2 902	3 186	1 038	2 148	2 384	772	1 612	Pomorskie	12
2 281	3 773	4 454	1 652	2 802	3 281	1 217	2 064	Śląskie	13
1 509	2 255	2 823	1 134	1 689	2 383	936	1 447	Świętokrzyskie	14
1 741	3 041	3 695	1 364	2 331	2 805	986	1 819	Warmińsko-mazurskie	15
1 737	3 676	3 677	1 141	2 536	2 845	883	1 962	Wielkopolskie	16
1 302	2 157	2 922	1 113	1 809	2 177	784	1 393	Zachodniopomorskie	17
BASIC VOCATIONAL									
51 366	38 311	64 829	37 096	27 733	51 920	28 445	23 475	P O L A N D	1
2 752	2 431	3 135	1 624	1 511	2 445	1 167	1 278	Dolnośląskie	2
3 786	3 664	5 341	2 696	2 645	4 206	1 980	2 226	Kujawsko-pomorskie	3
3 377	1 733	4 148	2 798	1 350	3 621	2 369	1 252	Lubelskie	4
1 201	1 202	1 539	762	777	1 257	558	699	Lubuskie	5
2 705	1 895	3 272	1 950	1 322	2 668	1 504	1 164	Łódzkie	6
6 180	3 788	7 310	4 496	2 814	5 676	3 317	2 359	Małopolskie	7
6 153	3 596	7 420	4 694	2 726	6 174	3 811	2 363	Mazowieckie	8
1 202	1 167	1 600	780	820	1 321	592	729	Opolskie	9
5 163	2 524	6 041	4 015	2 026	5 113	3 373	1 740	Podkarpackie	10
1 574	868	1 787	1 178	609	1 595	1 060	535	Podlaskie	11
2 644	2 657	3 766	1 817	1 949	2 887	1 254	1 633	Pomorskie	12
3 539	3 130	4 765	2 474	2 291	3 493	1 660	1 833	Śląskie	13
2 478	1 406	2 963	1 900	1 063	2 436	1 541	895	Świętokrzyskie	14
2 527	2 245	3 469	1 818	1 651	2 786	1 388	1 398	Warmińsko-mazurskie	15
4 194	4 210	5 522	2 685	2 837	4 180	1 907	2 273	Wielkopolskie	16
1 891	1 795	2 751	1 409	1 342	2 062	964	1 098	Zachodniopomorskie	17

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIPS, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.)								
POZIOM WYKSZTAŁCENIA (dok.)								
GIMNAZJALNE I PONIŻEJ								
1	P O L S K A	90 394	48 583	41 811	94 923	53 429	41 494	87 718
2	Dolnośląskie.....	6 332	3 130	3 202	7 072	3 640	3 432	6 237
3	Kujawsko-pomorskie.....	7 755	4 147	3 608	8 127	4 524	3 603	7 626
4	Lubelskie.....	4 946	2 832	2 114	5 174	3 118	2 056	5 045
5	Lubuskie.....	3 262	1 614	1 648	3 187	1 684	1 503	2 942
6	Łódzkie.....	6 410	3 561	2 849	6 850	4 003	2 847	6 369
7	Małopolskie.....	4 754	2 800	1 954	5 115	3 167	1 948	4 753
8	Mazowieckie.....	10 520	6 204	4 316	11 139	6 764	4 375	10 567
9	Opolskie.....	2 249	1 054	1 195	2 328	1 197	1 131	2 241
10	Podkarpackie.....	4 639	2 858	1 781	4 736	3 068	1 668	4 235
11	Podlaskie.....	3 213	1 965	1 248	3 255	2 024	1 231	2 953
12	Pomorskie.....	5 746	2 819	2 927	5 909	3 093	2 816	5 453
13	Śląskie.....	9 219	4 513	4 706	9 762	4 988	4 774	9 130
14	Świętokrzyskie.....	2 471	1 460	1 011	2 532	1 507	1 025	2 409
15	Warmińsko-mazurskie.....	6 467	3 353	3 114	6 612	3 651	2 961	6 251
16	Wielkopolskie.....	6 273	3 234	3 039	6 809	3 765	3 044	5 904
17	Zachodniopomorskie.....	6 138	3 039	3 099	6 316	3 236	3 080	5 603
OGÓŁEM W %								
1	P O L S K A	21,0	20,1	21,8	19,9	19,5	20,2	18,6
2	Dolnośląskie.....	16,7	14,8	18,4	16,2	14,8	17,5	15,0
3	Kujawsko-pomorskie.....	21,8	21,2	22,3	20,6	20,4	20,7	19,4
4	Lubelskie.....	23,6	23,2	24,0	22,4	22,5	22,2	21,1
5	Lubuskie.....	19,6	18,2	20,7	18,3	17,3	19,3	17,0
6	Łódzkie.....	18,5	17,3	19,6	17,3	16,9	17,8	16,2
7	Małopolskie.....	26,2	26,0	26,4	24,6	25,1	24,2	23,3
8	Mazowieckie.....	19,1	18,5	19,8	18,2	18,0	18,4	17,1
9	Opolskie.....	19,9	17,8	21,7	18,7	17,3	20,0	18,0
10	Podkarpackie.....	23,8	24,2	23,4	22,7	23,6	22,0	21,2
11	Podlaskie.....	22,4	21,5	23,3	21,2	20,9	21,5	20,0
12	Pomorskie.....	22,1	21,0	22,9	20,6	20,1	21,0	18,9
13	Śląskie.....	18,5	17,4	19,3	17,4	17,0	17,8	16,1
14	Świętokrzyskie.....	21,9	21,4	22,3	20,8	20,7	20,9	20,0
15	Warmińsko-mazurskie.....	21,4	20,0	22,6	20,3	19,5	21,1	19,2
16	Wielkopolskie.....	24,2	22,9	25,1	22,7	22,1	23,3	20,8
17	Zachodniopomorskie.....	17,7	16,4	18,8	16,9	16,1	17,6	15,7
POZIOM WYKSZTAŁCENIA								
WYŻSZE								
1	P O L S K A	1,9	1,0	2,6	1,7	0,9	2,4	1,6
2	Dolnośląskie.....	1,5	0,7	2,1	1,3	0,6	1,9	1,2
3	Kujawsko-pomorskie.....	1,4	0,7	1,9	1,2	0,7	1,7	1,1
4	Lubelskie.....	2,9	1,6	4,1	2,6	1,5	3,7	2,2
5	Lubuskie.....	1,6	1,0	2,2	1,4	0,8	1,9	1,2
6	Łódzkie.....	1,6	0,7	2,4	1,4	0,6	2,1	1,3

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

(cont.)

2013		2014			2015			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
LOWER SECONDARY AND LOWER									
49 101	38 617	66 237	35 037	31 200	52 671	26 169	26 502	POLAND	1
3 085	3 152	4 430	2 009	2 421	3 411	1 377	2 034	Dolnośląskie	2
4 223	3 403	5 785	3 003	2 782	4 617	2 251	2 366	Kujawsko-pomorskie	3
3 076	1 969	4 082	2 437	1 645	3 276	1 885	1 391	Lubelskie	4
1 533	1 409	1 939	919	1 020	1 608	739	869	Lubuskie	5
3 715	2 654	4 673	2 612	2 061	3 803	1 947	1 856	Łódzkie	6
2 940	1 813	3 649	2 177	1 472	2 859	1 612	1 247	Małopolskie	7
6 426	4 141	8 204	4 725	3 479	6 703	3 669	3 034	Mazowieckie	8
1 164	1 077	1 540	700	840	1 221	512	709	Opolskie	9
2 777	1 458	3 314	2 152	1 162	2 782	1 751	1 031	Podkarpackie	10
1 812	1 141	2 296	1 373	923	1 966	1 140	826	Podlaskie	11
2 753	2 700	4 237	1 949	2 288	3 192	1 385	1 807	Pomorskie	12
4 620	4 510	6 906	3 308	3 598	5 297	2 237	3 060	Śląskie	13
1 469	940	1 789	1 056	733	1 471	861	610	Świętokrzyskie	14
3 408	2 843	4 836	2 465	2 371	3 810	1 798	2 012	Warmińsko-mazurskie	15
3 202	2 702	4 211	2 106	2 105	3 255	1 494	1 761	Wielkopolskie	16
2 898	2 705	4 346	2 046	2 300	3 400	1 511	1 889	Zachodniopomorskie	17
TOTAL IN %									
18,2	18,9	16,5	16,1	17,0	15,1	14,5	15,8	POLAND	1
13,5	16,6	12,7	11,0	14,4	11,8	9,8	13,7	Dolnośląskie	2
19,1	19,7	17,4	17,0	17,8	15,8	15,0	16,5	Kujawsko-pomorskie	3
21,3	20,9	19,4	19,7	19,0	17,8	17,7	17,8	Lubelskie	4
15,9	17,9	14,3	13,0	15,5	13,6	12,1	14,9	Lubuskie	5
15,9	16,5	14,3	13,9	14,8	13,1	12,0	14,1	Łódzkie	6
23,7	23,0	20,7	21,1	20,3	18,0	18,4	17,6	Małopolskie	7
17,0	17,1	15,1	15,0	15,3	14,0	13,7	14,3	Mazowieckie	8
16,8	19,1	15,1	13,7	16,4	14,0	11,9	15,8	Opolskie	9
22,0	20,5	19,3	20,0	18,6	17,7	18,5	17,0	Podkarpackie	10
19,8	20,2	17,9	17,8	17,9	16,8	16,6	17,0	Podlaskie	11
18,1	19,5	16,8	15,7	17,8	15,6	14,3	16,5	Pomorskie	12
15,8	16,5	14,2	13,6	14,8	12,5	11,4	13,4	Śląskie	13
19,9	20,1	18,4	18,4	18,4	17,3	17,0	17,6	Świętokrzyskie	14
18,4	20,0	17,2	16,1	18,2	15,7	14,3	17,0	Warmińsko-mazurskie	15
20,0	21,4	17,8	16,9	18,5	16,7	15,6	17,5	Wielkopolskie	16
15,0	16,4	14,6	13,5	15,5	13,1	11,6	14,3	Zachodniopomorskie	17
LEVEL OF EDUCATION									
TERTIARY									
0,8	2,3	1,4	0,7	2,0	1,2	0,6	1,7	POLAND	1
0,6	1,8	1,0	0,5	1,5	0,9	0,4	1,2	Dolnośląskie	2
0,6	1,5	1,1	0,5	1,5	0,8	0,5	1,1	Kujawsko-pomorskie	3
1,2	3,3	2,0	1,1	2,9	1,8	1,0	2,6	Lubelskie	4
0,6	1,7	1,0	0,6	1,4	0,8	0,6	1,1	Lubuskie	5
0,6	2,0	1,1	0,5	1,7	1,0	0,4	1,5	Łódzkie	6

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIPS, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
								W % (cd.)
								POZIOM WYKSZTAŁCENIA (cd.)
								WYŻSZE (dok.)
7	Małopolskie	2,7	1,4	3,9	2,4	1,2	3,5	2,3
8	Mazowieckie	1,6	0,8	2,4	1,4	0,7	2,2	1,3
9	Opolskie	1,8	1,0	2,4	1,6	1,0	2,1	1,5
10	Podkarpackie	2,5	1,3	3,5	2,3	1,2	3,4	2,4
11	Podlaskie	2,4	1,3	3,7	2,2	1,3	3,2	2,1
12	Pomorskie	1,2	0,7	1,7	1,2	0,7	1,6	1,1
13	Śląskie	1,7	0,8	2,4	1,6	0,9	2,1	1,4
14	Świętokrzyskie	2,2	1,0	3,2	1,9	1,0	2,9	1,8
15	Warmińsko-mazurskie	1,5	0,8	2,1	1,4	0,8	1,9	1,3
16	Wielkopolskie	2,2	1,1	2,9	2,0	1,1	2,7	1,9
17	Zachodniopomorskie	1,1	0,6	1,5	1,0	0,5	1,4	0,9
								POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE
1	P O L S K A	5,5	5,3	5,6	5,2	5,2	5,2	4,9
2	Dolnośląskie	3,5	3,2	3,8	3,5	3,3	3,7	3,3
3	Kujawsko-pomorskie	5,1	4,6	5,5	4,8	4,5	5,1	4,7
4	Lubelskie	6,7	7,1	6,3	6,5	7,0	6,0	6,3
5	Lubuskie	4,6	4,1	5,0	4,1	3,7	4,6	4,1
6	Łódzkie	4,5	4,4	4,7	4,3	4,2	4,4	4,1
7	Małopolskie	7,8	7,8	7,8	7,3	7,5	7,1	7,0
8	Mazowieckie	4,6	4,6	4,6	4,4	4,6	4,3	4,3
9	Opolskie	4,5	4,2	4,8	4,4	4,1	4,6	4,3
10	Podkarpackie	7,8	7,9	7,7	7,5	7,7	7,3	6,9
11	Podlaskie	6,0	6,1	5,9	6,1	6,3	5,8	6,0
12	Pomorskie	5,2	4,7	5,5	4,8	4,5	5,0	4,6
13	Śląskie	5,1	4,8	5,2	4,7	4,7	4,8	4,2
14	Świętokrzyskie	7,4	7,7	7,1	7,2	7,6	6,8	7,0
15	Warmińsko-mazurskie	4,9	4,2	5,4	4,5	4,0	4,9	4,3
16	Wielkopolskie	6,4	5,7	6,8	5,8	5,3	6,2	5,3
17	Zachodniopomorskie	3,6	3,2	4,0	3,4	3,1	3,6	3,3
								ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
1	P O L S K A	4,9	3,6	6,0	4,3	3,3	5,2	3,9
2	Dolnośląskie	4,0	2,7	5,1	3,5	2,4	4,5	3,1
3	Kujawsko-pomorskie	4,6	3,3	5,6	3,9	2,8	4,8	3,6
4	Lubelskie	6,3	4,9	7,7	5,5	4,5	6,6	5,0
5	Lubuskie	3,9	2,7	4,8	3,3	2,4	4,2	2,7
6	Łódzkie	4,7	3,4	5,9	4,1	3,2	5,0	3,6
7	Małopolskie	6,5	4,9	7,9	5,7	4,4	6,9	5,1
8	Mazowieckie	5,2	3,9	6,5	4,7	3,8	5,8	4,3
9	Opolskie	4,4	3,0	5,5	3,6	2,5	4,5	3,3
10	Podkarpackie	5,2	3,7	6,5	4,6	3,6	5,7	4,2
11	Podlaskie	5,5	4,1	7,1	4,8	3,7	6,0	4,3
12	Pomorskie	5,2	3,8	6,4	4,3	3,2	5,2	3,8
13	Śląskie	3,6	2,7	4,3	3,2	2,4	3,7	2,9
14	Świętokrzyskie	5,4	3,9	6,8	4,6	3,5	5,7	4,2
15	Warmińsko-mazurskie	5,0	3,7	6,1	4,4	3,3	5,4	4,1

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

(cont.)

2013		2014			2015			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN % (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
TERTIARY (cont.)									
1,1	3,5	2,1	1,0	3,1	1,7	0,9	2,4	Małopolskie	7
0,7	2,0	1,2	0,7	1,7	1,0	0,5	1,5	Mazowieckie	8
0,8	2,0	1,2	0,7	1,8	1,3	0,7	1,8	Opolskie	9
1,3	3,4	2,1	1,1	3,1	1,7	0,9	2,5	Podkarpackie	10
1,2	3,2	1,9	1,1	2,8	1,7	0,9	2,6	Podlaskie	11
0,7	1,5	1,0	0,6	1,4	0,8	0,5	1,1	Pomorskie	12
0,8	2,0	1,3	0,7	1,7	1,1	0,6	1,4	Śląskie	13
0,9	2,8	1,6	0,8	2,5	1,6	0,7	2,5	Świętokrzyskie	14
0,7	1,8	1,0	0,5	1,4	0,8	0,4	1,2	Warmińsko-mazurskie	15
1,0	2,6	1,5	0,8	2,1	1,3	0,7	1,8	Wielkopolskie	16
0,5	1,3	0,9	0,4	1,3	0,7	0,3	0,9	Zachodniopomorskie	17
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY									
4,9	4,9	4,6	4,5	4,6	4,2	8,8	4,3	POLAND	1
3,1	3,6	3,0	2,7	3,3	2,9	6,0	3,2	Dolnośląskie	2
4,4	5,0	4,4	4,0	4,7	3,8	8,8	4,2	Kujawsko-pomorskie	3
6,7	5,8	6,0	6,3	5,7	5,7	11,1	5,5	Lubelskie	4
3,6	4,5	3,6	3,0	4,1	3,4	7,3	3,7	Lubuskie	5
4,1	4,0	3,7	3,7	3,7	3,3	6,5	3,5	Łódzkie	6
7,2	6,8	6,4	6,6	6,2	5,6	12,0	5,4	Małopolskie	7
4,4	4,1	4,0	4,2	3,7	3,7	7,2	3,6	Mazowieckie	8
4,0	4,5	3,8	3,5	4,0	3,3	7,3	3,8	Opolskie	9
7,0	6,7	6,6	6,7	6,4	6,1	12,5	5,9	Podkarpackie	10
6,4	5,5	5,4	5,7	5,0	5,2	9,5	4,9	Podlaskie	11
4,2	4,9	4,2	3,9	4,5	3,8	9,0	4,1	Pomorskie	12
4,2	4,2	3,8	3,7	3,8	3,3	7,1	3,3	Śląskie	13
7,2	6,8	6,7	7,1	6,4	6,2	12,3	6,1	Świętokrzyskie	14
4,0	4,6	3,9	3,5	4,3	3,7	7,7	4,0	Warmińsko-mazurskie	15
5,0	5,5	4,7	4,4	5,0	4,4	10,3	4,6	Wielkopolskie	16
3,0	3,5	3,1	2,8	3,3	2,8	6,1	3,2	Zachodniopomorskie	17
GENERAL SECONDARY									
3,0	4,7	3,4	2,7	4,1	3,1	2,4	3,7	POLAND	1
2,1	4,0	2,5	1,6	3,4	2,2	1,5	2,8	Dolnośląskie	2
2,6	4,4	3,2	2,5	3,9	2,9	2,1	3,6	Kujawsko-pomorskie	3
4,1	6,0	4,3	3,6	5,1	3,9	3,1	4,7	Lubelskie	4
2,0	3,4	2,4	1,8	2,9	2,1	1,4	2,7	Lubuskie	5
2,9	4,4	3,3	2,6	4,0	2,9	2,2	3,6	Łódzkie	6
3,9	6,1	4,3	3,4	5,2	3,6	2,9	4,2	Małopolskie	7
3,4	5,3	3,8	2,9	4,6	3,3	2,6	4,1	Mazowieckie	8
2,3	4,3	2,7	2,1	3,3	2,4	1,7	2,9	Opolskie	9
3,3	5,1	3,8	3,1	4,5	3,5	2,8	4,2	Podkarpackie	10
3,5	5,3	3,8	3,2	4,5	3,5	2,9	4,1	Podlaskie	11
2,8	4,6	3,3	2,4	4,0	3,1	2,3	3,6	Pomorskie	12
2,3	3,4	2,5	2,0	3,0	2,2	1,8	2,6	Śląskie	13
3,3	5,1	3,7	2,9	4,6	3,6	2,8	4,4	Świętokrzyskie	14
3,1	5,1	3,8	2,9	4,6	3,4	2,5	4,1	Warmińsko-mazurskie	15

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIPS, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
								W % (dok.)
								POZIOM WYKSZTAŁCENIA (dok.)
								ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCAŃCE (dok.)
16	Wielkopolskie	4,8	3,4	5,8	4,1	3,0	5,1	3,7
17	Zachodniopomorskie.....	3,8	2,8	4,8	3,4	2,5	4,1	3,1
								ZASADNICZE ZAWODOWE
1	P O L S K A	4,2	5,0	3,6	4,3	5,0	3,6	4,2
2	Dolnośląskie.....	3,3	3,5	3,1	3,4	3,7	3,1	3,4
3	Kujawsko-pomorskie	5,1	5,8	4,6	5,2	5,8	4,7	5,0
4	Lubelskie	3,7	4,8	2,6	3,8	4,8	2,7	3,8
5	Lubuskie.....	3,9	4,3	3,6	4,2	4,6	3,9	4,0
6	Łódzkie.....	3,1	3,5	2,6	3,1	3,6	2,6	3,0
7	Małopolskie	5,9	7,7	4,3	6,1	7,9	4,5	6,1
8	Mazowieckie.....	3,5	4,2	2,8	3,5	4,2	2,8	3,4
9	Opolskie	4,6	4,8	4,4	4,7	4,9	4,5	4,6
10	Podkarpackie	5,2	7,1	3,4	5,2	7,1	3,4	5,0
11	Podlaskie.....	3,6	4,3	2,8	3,5	4,2	2,6	3,4
12	Pomorskie	5,1	5,7	4,6	5,2	5,8	4,7	4,6
13	Śląskie.....	3,2	3,5	2,9	3,2	3,6	2,9	3,2
14	Świętokrzyskie	4,0	5,1	2,8	4,1	5,1	3,1	4,3
15	Warmińsko-mazurskie	4,1	4,5	3,7	4,2	4,6	3,8	4,1
16	Wielkopolskie	6,2	6,9	5,6	6,2	7,1	5,5	5,8
17	Zachodniopomorskie.....	3,5	3,8	3,2	3,5	3,9	3,2	3,3
								GIMNAZJALNE I PONIŻEJ
1	P O L S K A	4,6	5,3	3,9	4,4	5,1	3,8	4,1
2	Dolnośląskie.....	4,4	4,7	4,2	4,5	4,7	4,3	4,1
3	Kujawsko-pomorskie	5,6	6,8	4,6	5,5	6,6	4,5	5,1
4	Lubelskie	4,0	4,7	3,4	3,9	4,7	3,2	3,8
5	Lubuskie.....	5,5	6,1	5,0	5,3	5,8	4,7	4,9
6	Łódzkie.....	4,6	5,3	4,0	4,5	5,3	3,8	4,2
7	Małopolskie	3,3	4,2	2,5	3,2	4,1	2,3	2,9
8	Mazowieckie.....	4,3	5,0	3,5	4,1	4,8	3,4	3,7
9	Opolskie	4,7	4,8	4,6	4,5	4,8	4,2	4,3
10	Podkarpackie	3,2	4,2	2,3	3,1	4,0	2,1	2,7
11	Podlaskie.....	4,9	5,7	3,9	4,7	5,4	3,9	4,2
12	Pomorskie	5,4	6,1	4,8	5,2	6,0	4,5	4,8
13	Śląskie.....	5,0	5,5	4,5	4,8	5,4	4,3	4,4
14	Świętokrzyskie	3,0	3,6	2,4	2,9	3,4	2,4	2,7
15	Warmińsko-mazurskie	6,0	6,9	5,3	5,8	6,7	5,0	5,4
16	Wielkopolskie	4,6	5,7	3,9	4,6	5,7	3,7	4,1
17	Zachodniopomorskie.....	5,6	6,0	5,3	5,6	6,0	5,2	5,0

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

WYKSZTAŁCENIA (dok.)

(cont.)

2013		2014			2015			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN % (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
GENERAL SECONDARY (cont.)									
2,7	4,6	3,2	2,3	3,9	3,0	2,2	3,6	Wielkopolskie	16
2,4	3,7	3,1	2,5	3,6	2,7	2,1	3,2	Zachodniopomorskie	17
BASIC VOCATIONAL									
4,9	3,5	3,6	4,2	3,0	3,3	3,8	2,9	POLAND	1
3,6	3,1	2,6	2,8	2,4	2,4	2,4	2,5	Dolnośląskie	2
5,5	4,5	4,2	4,7	3,8	3,9	4,2	3,7	Kujawsko-pomorskie	3
4,9	2,7	3,5	4,6	2,4	3,4	4,3	2,4	Lubelskie	4
4,3	3,8	3,3	3,4	3,1	3,2	3,1	3,3	Lubuskie	5
3,5	2,6	2,6	3,0	2,1	2,4	2,7	2,1	Łódzkie	6
7,7	4,5	5,3	6,8	3,9	4,7	6,0	3,7	Małopolskie	7
4,1	2,7	3,0	3,6	2,3	2,9	3,4	2,3	Mazowieckie	8
4,9	4,3	3,8	3,9	3,7	3,6	3,6	3,7	Opolskie	9
6,7	3,3	4,4	5,9	2,9	4,1	5,6	2,7	Podkarpackie	10
4,1	2,7	3,0	3,6	2,2	2,9	3,5	2,1	Podlaskie	11
5,1	4,2	3,9	4,3	3,6	3,7	3,8	3,7	Pomorskie	12
3,6	2,8	2,7	3,0	2,4	2,4	2,4	2,3	Śląskie	13
5,4	3,2	3,9	4,9	2,9	3,7	4,6	2,7	Świętokrzyskie	14
4,5	3,7	3,5	3,9	3,2	3,3	3,5	3,2	Warmińsko-mazurskie	15
6,4	5,3	4,7	5,3	4,3	4,5	4,8	4,2	Wielkopolskie	16
3,6	3,1	2,9	3,2	2,7	2,6	2,6	2,6	Zachodniopomorskie	17
LOWER SECONDARY AND LOWER									
4,6	3,5	3,6	4,0	3,3	3,4	3,5	3,2	POLAND	1
4,1	4,1	3,6	3,4	3,9	3,4	2,8	3,9	Dolnośląskie	2
6,1	4,2	4,6	5,3	4,0	4,3	4,8	3,9	Kujawsko-pomorskie	3
4,4	3,0	3,5	4,0	2,9	3,0	3,4	2,6	Lubelskie	4
5,4	4,5	4,1	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	Lubuskie	5
4,8	3,6	3,7	4,1	3,3	3,5	3,5	3,4	Łódzkie	6
3,7	2,1	2,6	3,3	2,0	2,4	2,9	1,9	Małopolskie	7
4,3	3,1	3,3	3,6	2,9	3,1	3,3	2,9	Mazowieckie	8
4,7	4,0	3,6	3,5	3,8	3,4	3,1	3,6	Opolskie	9
3,6	1,9	2,4	3,2	1,7	2,3	2,9	1,6	Podkarpackie	10
4,7	3,5	3,8	4,2	3,4	3,6	3,8	3,3	Podlaskie	11
5,3	4,3	4,4	4,6	4,2	4,1	4,2	4,1	Pomorskie	12
4,8	4,1	3,9	4,1	3,8	3,6	3,3	3,8	Śląskie	13
3,2	2,1	2,4	2,7	2,0	2,2	2,6	1,9	Świętokrzyskie	14
6,1	4,7	4,9	5,2	4,7	4,6	4,6	4,6	Warmińsko-mazurskie	15
4,9	3,4	3,6	4,2	3,2	3,5	3,8	3,3	Wielkopolskie	16
5,4	4,7	4,6	4,6	4,6	4,3	4,1	4,4	Zachodniopomorskie	17

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	Czas pozostawania bez pracy <i>Duration of unemployment</i>					
		do 1 miesiąca <i>up to 1 month</i>	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy <i>more than 24 months</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
2011							
OGÓŁEM TOTAL.....	1 982 676	187 291	387 610	347 801	374 737	381 817	303 420
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	416 077	46 495	105 402	99 206	73 367	67 560	24 047
25-34	581 883	58 401	114 605	103 494	116 565	112 428	76 390
35-44	373 406	33 833	66 346	60 562	71 401	75 372	65 892
45-54	385 315	32 592	66 515	55 736	72 413	79 657	78 402
55-59	179 498	13 074	28 409	23 556	33 022	37 140	44 297
60-64	46 497	2 896	6 333	5 247	7 969	9 660	14 392
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL.....	1 060 204	77 153	187 384	190 358	206 240	218 488	180 581
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	230 975	19 598	51 876	54 783	44 102	43 226	17 390
25-34	347 783	25 444	59 061	61 389	71 522	74 601	55 766
35-44	211 164	14 372	33 365	34 370	40 317	45 226	43 514
45-54	196 598	13 416	32 016	29 634	37 161	40 920	43 451
55-59	73 684	4 323	11 066	10 182	13 138	14 515	20 460
2012							
OGÓŁEM TOTAL.....	2 136 815	206 190	420 427	367 396	385 563	376 490	380 749
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	424 227	48 129	115 264	100 562	66 141	61 731	32 400
25-34	627 469	62 650	125 210	109 486	119 557	112 395	98 171
35-44	418 101	38 136	73 166	66 079	78 276	77 755	84 689
45-54	400 354	35 756	67 291	56 281	73 683	75 855	91 488
55-59	207 169	17 128	31 505	27 973	37 709	37 837	55 017
60-64	59 495	4 391	7 991	7 015	10 197	10 917	18 984
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL.....	1 099 186	81 663	196 899	190 169	195 029	208 080	227 346
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	221 846	19 630	54 342	51 782	35 528	37 609	22 955
25-34	362 808	26 228	62 517	61 641	67 968	72 747	71 707
35-44	228 767	15 513	35 755	35 636	41 088	44 910	55 865
45-54	198 719	14 349	31 867	28 666	35 308	37 796	50 733
55-59	87 046	5 943	12 418	12 444	15 137	15 018	26 086

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	Czas pozostawania bez pracy <i>Duration of unemployment</i>					
		do 1 miesiąca <i>up to 1 month</i>	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy <i>more than 24 months</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)							
2013							
OGÓŁEM TOTAL.....	2 157 883	190 263	371 797	361 778	406 965	397 697	429 383
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	401 037	43 774	98 541	96 412	68 886	60 459	32 965
25-34	613 563	56 768	106 074	99 875	123 354	116 410	111 082
35-44	435 364	35 957	65 059	64 729	84 163	86 261	99 195
45-54	403 014	32 280	60 528	58 317	75 226	77 650	99 013
55-59	231 861	16 886	32 659	33 741	42 577	42 787	63 211
60-64	73 044	4 598	8 936	8 704	12 759	14 130	23 917
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL.....	1 099 456	76 695	176 006	188 234	200 988	206 071	251 462
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	207 979	18 519	46 984	49 522	36 250	34 222	22 482
25-34	351 616	23 518	52 831	55 793	68 302	71 204	79 968
35-44	237 809	14 879	32 236	35 568	43 491	47 244	64 391
45-54	199 340	13 446	29 502	30 829	35 153	36 549	53 861
55-59	102 712	6 333	14 453	16 522	17 792	16 852	30 760
2014							
OGÓŁEM TOTAL.....	1 825 180	172 893	331 853	268 952	291 426	327 415	432 641
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	301 952	39 577	81 984	65 277	42 551	44 491	28 072
25-34	509 411	52 428	96 350	78 319	85 748	89 748	106 818
35-44	382 125	33 436	60 865	50 852	62 483	71 715	102 774
45-54	339 614	27 744	52 466	40 761	54 408	65 530	98 705
55-59	208 284	14 751	29 940	25 017	33 492	40 064	65 020
60-64	83 794	4 957	10 248	8 726	12 744	15 867	31 252
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL.....	939 648	72 597	157 961	141 991	146 641	172 702	247 756
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	159 382	16 905	39 181	34 057	23 417	26 761	19 061
25-34	299 460	23 330	48 998	45 318	48 917	56 135	76 762
35-44	211 743	14 521	30 353	28 224	32 676	40 026	65 943
45-54	168 891	11 856	25 608	21 190	26 115	31 616	52 506
55-59	93 187	5 720	13 173	12 428	14 457	16 804	30 605

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	Czas pozostawania bez pracy <i>Duration of unemployment</i>					
		do 1 miesiąca <i>up to 1 month</i>	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy <i>more than 24 months</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)							
2015							
OGÓŁEM TOTAL	1 563 339	159 332	299 709	235 270	248 173	241 402	379 453
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	236 837	35 434	68 574	52 254	31 925	28 410	20 240
25-34	429 799	49 523	89 167	69 048	71 746	64 782	85 533
35-44	332 887	31 585	57 349	46 492	54 462	53 500	89 499
45-54	287 907	24 477	46 746	35 349	46 113	47 801	87 421
55-59	185 599	13 135	26 747	22 571	30 078	31 345	61 723
60 i więcej <i>60 and more</i>	90 310	5 178	11 126	9 556	13 849	15 564	35 037
W TYM KOBIETY <i>OF WHICH FEMALES</i>							
OGÓŁEM TOTAL	816 138	68 360	143 200	125 741	128 773	131 974	218 090
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	128 749	15 600	33 263	28 249	18 712	18 490	14 435
25-34	260 171	22 614	46 063	40 870	43 588	43 419	63 617
35-44	187 517	14 055	28 575	25 795	29 500	31 140	58 452
45-54	143 714	10 456	22 349	18 338	22 264	23 249	47 058
55-59	84 911	5 168	11 776	11 326	13 087	13 735	29 819
60 i więcej <i>60 and more</i>	11 076	467	1 174	1 163	1 622	1 941	4 709
W % <i>IN %</i>							
2011							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,4	19,5	17,5	18,9	19,3	15,3
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	21,0	11,2	25,3	23,8	17,6	16,2	5,8
25-34	29,3	10,0	19,7	17,8	20,0	19,3	13,1
35-44	18,8	9,1	17,8	16,2	19,1	20,2	17,6
45-54	19,4	8,5	17,3	14,5	18,8	20,7	20,3
55-59	9,1	7,3	15,8	13,1	18,4	20,7	24,7
60-64	2,3	6,2	13,6	11,3	17,1	20,8	31,0
2012							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,6	19,7	17,2	18,0	17,6	17,8
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	19,9	11,3	27,2	23,7	15,6	14,6	7,6
25-34	29,4	10,0	20,0	17,4	19,1	17,9	15,6
35-44	19,6	9,1	17,5	15,8	18,7	18,6	20,3
45-54	18,7	8,9	16,8	14,1	18,4	18,9	22,9
55-59	9,7	8,3	15,2	13,5	18,2	18,3	26,6
60-64	2,8	7,4	13,4	11,8	17,1	18,3	31,9

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	Czas pozostawania bez pracy <i>Duration of unemployment</i>					
		do 1 miesiąca <i>up to 1 month</i>	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy <i>more than 24 months</i>
W % (dok.) IN % (cont.)							
2013							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	8,8	17,2	16,8	18,9	18,4	19,9
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	18,6	10,9	24,6	24,0	17,2	15,1	8,2
25-34	28,4	9,3	17,3	16,3	20,1	19,0	18,1
35-44	20,2	8,3	14,9	14,9	19,3	19,8	22,8
45-54	18,7	8,0	15,0	14,5	18,7	19,3	24,6
55-59	10,7	7,3	14,1	14,6	18,4	18,5	27,3
60-64	3,4	6,3	12,2	11,9	17,5	19,3	32,7
2014							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	16,5	13,1	27,2	21,6	14,1	14,7	9,3
25-34	27,9	10,3	18,9	15,4	16,8	17,6	21,0
35-44	20,9	8,8	15,9	13,3	16,4	18,8	26,9
45-54	18,6	8,2	15,4	12,0	16,0	19,3	29,1
55-59	11,4	7,1	14,4	12,0	16,1	19,2	31,2
60-64	4,6	5,9	12,2	10,4	15,2	18,9	37,3
2015							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	10,2	19,2	15,0	15,9	15,4	24,3
Wiek w latach <i>Aged</i>							
18-24	19,0	15,0	29,0	22,1	13,5	12,0	8,5
25-34	27,8	11,5	20,7	16,1	16,7	15,1	19,9
35-44	19,3	9,5	17,2	14,0	16,4	16,1	26,9
45-54	25,4	8,5	16,2	12,3	16,0	16,6	30,4
55-59	7,1	7,1	14,4	12,2	16,2	16,9	33,3
60 i więcej <i>60 and more</i>	1,3	5,7	12,3	10,6	15,3	17,2	38,8

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
2011							
OGÓŁEM TOTAL	1 982 676	187 291	387 610	347 801	374 737	381 817	303 420
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	225 832	22 938	50 787	46 889	42 995	39 740	22 483
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	440 693	39 207	84 137	82 734	86 981	84 760	62 874
Średnie ogólnokształcące General secondary	214 463	20 228	44 858	40 825	43 363	40 857	24 332
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	555 826	53 730	105 994	93 402	102 294	107 733	92 673
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	545 862	51 188	101 834	83 951	99 104	108 727	101 058
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 060 204	77 153	187 384	190 358	206 240	218 488	180 581
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	155 247	14 379	33 731	33 441	30 214	28 423	15 059
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	267 850	18 506	45 783	49 405	54 821	56 095	43 240
Średnie ogólnokształcące General secondary	145 338	11 120	27 508	27 437	30 520	29 935	18 818
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	247 494	16 716	40 915	41 926	46 196	51 985	49 756
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	244 275	16 432	39 447	38 149	44 489	52 050	53 708
2012							
OGÓŁEM TOTAL	2 136 815	206 190	420 427	367 396	385 563	376 490	380 749
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	250 989	26 832	58 363	51 141	42 891	39 863	31 899
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	472 460	43 894	92 476	87 216	86 295	82 486	80 093
Średnie ogólnokształcące General secondary	226 270	21 721	49 373	42 308	41 534	38 702	32 632
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	603 912	59 598	113 690	99 227	108 552	108 916	113 929
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	583 184	54 145	106 525	87 504	106 291	106 523	122 196
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 099 186	81 663	196 899	190 169	195 029	208 080	227 346
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	170 514	16 559	38 444	36 042	29 050	28 371	22 048
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	276 503	19 872	48 112	49 504	50 840	52 578	55 597
Średnie ogólnokształcące General secondary	147 780	11 604	29 081	26 968	27 323	27 748	25 056
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	255 334	17 393	41 570	41 203	44 201	50 214	60 753
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	249 055	16 235	39 692	36 452	43 615	49 169	63 892

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.)		IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)					
OGÓŁEM TOTAL		2013					
Poziom wykształcenia Level of education	2 157 883	190 263	371 797	361 778	406 965	397 697	429 383
Wyższe Tertiary.....	258 815	25 281	53 785	50 344	49 461	42 462	37 482
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	476 074	40 863	81 693	85 783	91 702	86 066	89 967
Średnie ogólnokształcące General secondary	228 802	20 657	44 060	42 756	44 882	39 714	36 733
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	605 664	54 042	98 542	96 490	112 148	115 275	129 167
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	588 528	49 420	93 717	86 405	108 772	114 180	136 034
OGÓŁEM TOTAL		W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES					
Poziom wykształcenia Level of education	1 099 456	76 695	176 006	188 234	200 988	206 071	251 462
Wyższe Tertiary.....	174 071	15 547	34 836	35 010	33 416	29 420	25 842
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	275 844	18 695	42 738	48 951	52 332	51 910	61 218
Średnie ogólnokształcące General secondary	147 850	10 957	26 043	27 228	28 753	26 926	27 943
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	252 645	16 112	36 883	40 468	43 597	48 757	66 828
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	249 046	15 384	35 506	36 577	42 890	49 058	69 631
OGÓŁEM TOTAL		2014					
Poziom wykształcenia Level of education	1 825 180	172 893	331 853	268 952	291 426	327 415	432 641
Wyższe Tertiary.....	225 441	25 005	50 291	40 348	35 949	35 695	38 153
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	401 041	37 579	74 408	65 204	64 644	69 742	89 464
Średnie ogólnokształcące General secondary	191 855	19 624	39 735	32 023	31 206	32 630	36 637
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	504 267	46 513	85 834	68 544	79 874	93 466	130 036
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	502 576	44 172	81 585	62 833	79 753	95 882	138 351
OGÓŁEM TOTAL		W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES					
Poziom wykształcenia Level of education	939 648	72 597	157 961	141 991	146 641	172 702	247 756
Wyższe Tertiary.....	151 843	15 796	33 138	28 261	24 237	24 407	26 004
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	235 388	17 611	39 177	38 263	37 656	42 701	59 980
Średnie ogólnokształcące General secondary	124 445	10 551	23 252	20 557	20 262	22 413	27 410
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	212 630	14 369	31 802	28 350	32 115	40 643	65 351
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	215 342	14 270	30 592	26 560	32 371	42 538	69 011

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.)		IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)					
		2015					
OGÓŁEM TOTAL	1 563 339	159 332	299 709	235 270	248 173	241 402	379 453
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	200 245	23 786	45 850	35 466	32 906	28 237	34 000
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	340 799	34 689	65 564	55 343	55 128	51 873	78 202
Średnie ogólnokształcące General secondary	164 558	18 840	35 430	27 460	26 536	24 417	31 875
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	424 924	41 704	77 472	60 554	66 048	65 883	113 263
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	432 813	40 313	75 393	56 447	67 555	70 992	122 113
		W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES					
OGÓŁEM TOTAL	816 138	68 360	143 200	125 741	128 773	131 974	218 090
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	135 603	15 146	30 261	25 167	22 594	19 544	22 891
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	203 552	16 651	34 799	32 772	33 306	33 182	52 842
Średnie ogólnokształcące General secondary	108 079	10 189	20 636	17 813	17 836	17 476	24 129
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	181 558	13 176	28 744	26 009	26 831	29 472	57 326
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	187 346	13 198	28 760	23 980	28 206	32 300	60 902
		W % IN %					
		2011					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,4	19,5	17,5	18,9	19,3	15,3
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	11,4	10,2	22,5	20,8	19,0	17,6	10,0
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	22,2	8,9	19,1	18,8	19,7	19,2	14,3
Średnie ogólnokształcące General secondary	10,8	9,4	20,9	19,0	20,2	19,1	11,3
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	28,0	9,7	19,1	16,8	18,4	19,4	16,7
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	27,5	9,4	18,7	15,4	18,2	19,9	18,5
		2012					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,6	19,7	17,2	18,0	17,6	17,8
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	11,7	10,7	23,3	20,4	17,1	15,9	12,7
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	22,1	9,3	19,6	18,5	18,3	17,5	17,0

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (dok.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
		W % (dok.) IN % (cont.)					
		2011 (dok.) (cont.)					
Średnie ogólnokształcące	10,6	9,6	21,8	18,7	18,4	17,1	14,4
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	28,3	9,9	18,8	16,4	18,0	18,0	18,9
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,3	9,3	18,3	15,0	18,2	18,3	21,0
<i>Lower secondary and lower</i>							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	8,8	17,2	16,8	18,9	18,4	19,9
Poziom wykształcenia <i>Level of education</i>							
Wyższe <i>Tertiary</i>	12,0	9,8	20,8	19,5	19,1	16,4	14,5
Policealne i średnie zawodowe	22,1	8,6	17,2	18,0	19,3	18,1	18,9
<i>Post-secondary and vocational secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	10,6	9,0	19,3	18,7	19,6	17,4	16,1
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	28,1	8,9	16,3	15,9	18,5	19,0	21,3
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,3	8,4	15,9	14,7	18,5	19,4	23,1
<i>Lower secondary and lower</i>							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
Poziom wykształcenia <i>Level of education</i>							
Wyższe <i>Tertiary</i>	12,4	11,1	22,3	17,9	15,9	15,8	16,9
Policealne i średnie zawodowe	22,0	9,4	18,6	16,3	16,1	17,4	22,3
<i>Post-secondary and vocational secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	10,5	10,2	20,7	16,7	16,3	17,0	19,1
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	27,6	9,2	17,0	13,6	15,8	18,5	25,8
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,5	8,8	16,2	12,5	15,9	19,1	27,5
<i>Lower secondary and lower</i>							
OGÓŁEM TOTAL.....	100,0	10,2	19,2	15,0	15,9	15,4	24,3
Poziom wykształcenia <i>Level of education</i>							
Wyższe <i>Tertiary</i>	11,0	11,9	22,9	17,7	16,4	14,1	17,0
Policealne i średnie zawodowe	18,7	10,2	19,2	16,2	16,2	15,2	22,9
<i>Post-secondary and vocational secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	9,0	11,4	21,5	16,7	16,1	14,8	19,4
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	23,3	9,8	18,2	14,3	15,5	15,5	26,7
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	23,7	9,3	17,4	13,0	15,6	16,4	28,2
<i>Lower secondary and lower</i>							

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Tabl. 57. CZYNNIKI WYMIENIANE JAKO NAJWAŻNIEJSZE W PRACY ZAWODOWEJ WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA
THE MOST IMPORTANT FACTORS AT WORK BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpowiednia płaca <i>Appropriate wage</i>		Brak napięć i stresów <i>No tensions and stress</i>		Stabilność zatrudnienia <i>Stability of employment</i>		Praca zgodna z umiejętnościami <i>Job matching the skills</i>		Możliwość rozwoju osobistego <i>Personal development opportunities</i>		Duża samodzielność <i>Large degree of independence</i>	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w %											
O G Ó Ł E M	66,8	64,8	54,5	53,4	51,7	55,5	27,4	27,6	24,1	22,6	24,1	21,1
Mężczyźni	67,9	65,8	52,8	52,3	50,7	54,2	27,4	28,1	22,0	20,8	26,9	23,7
Kobiety	65,5	63,5	56,6	54,8	52,9	57,1	27,5	26,9	26,7	24,7	20,7	18,0
WIEK												
do 24 lat	69,8	61,8	55,2	54,7	44,2	48,3	24,0	23,6	30,8	29,2	19,5	15,0
25-34	68,5	66,8	50,5	51,1	51,6	57,4	22,8	22,5	36,4	32,3	24,0	20,1
35-44	68,9	64,3	56,8	53,8	52,5	55,7	25,6	26,3	22,7	22,8	23,4	21,9
45-59	64,8	64,9	56,9	55,6	53,5	56,3	32,6	32,2	14,2	14,5	24,3	21,4
60-64	60,1	60,5	49,6	53,6	45,3	49,1	33,8	34,7	11,6	11,7	33,1	27,1
65 i więcej lat	43,1	52,7	45,1	38,4	44,0	42,2	36,4	41,0	25,3	11,1	37,6	30,7
MIEJSCE ZAMIESZKANIA												
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców	69,0	67,6	46,2	48,8	54,7	59,6	27,4	27,5	35,2	34,8	30,8	24,6
Miasta 200-500 tys. mieszkańców	63,8	62,4	56,1	54,0	56,1	63,0	27,1	27,2	29,7	29,3	26,7	21,7
Miasta 100-200 tys. mieszkańców	60,3	65,9	54,1	53,9	51,8	58,4	27,1	28,9	31,5	26,2	24,6	18,8
Miasta 20-100 tys. mieszkańców	68,5	65,2	60,3	54,6	55,5	57,9	27,5	28,2	24,0	22,9	22,5	23,0
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	66,3	66,5	52,3	60,0	53,2	56,1	28,1	28,5	21,7	20,5	20,8	17,3
Wieś	67,4	63,5	53,1	52,4	46,8	50,0	27,3	26,8	17,6	15,8	22,7	20,4
WOJEWÓDZTWA												
Dolnośląskie	68,5	66,2	55,5	58,9	51,2	54,0	28,2	28,3	26,9	24,8	25,1	18,6
Kujawsko-pomorskie	65,6	63,8	54,0	49,0	55,5	54,7	24,8	28,0	22,8	19,4	27,7	18,6
Lubelskie	68,1	55,1	52,0	51,2	44,4	52,5	33,2	34,0	19,2	21,8	23,0	24,1
Lubuskie	70,8	66,7	56,4	54,8	45,5	55,5	27,3	27,5	24,3	24,7	21,2	22,3
Łódzkie	68,3	66,6	56,4	55,3	55,0	50,6	28,9	21,3	22,2	21,5	24,6	24,0
Małopolskie	60,7	62,5	53,3	49,0	50,1	57,0	27,8	29,2	25,1	26,0	24,4	22,2
Mazowieckie	67,7	65,6	51,6	50,2	50,9	57,4	27,7	28,1	27,6	26,5	26,2	24,0
Opolskie	66,6	60,9	52,5	58,8	41,9	55,1	31,1	22,2	27,8	23,9	18,5	17,4
Podkarpackie	66,9	63,9	53,5	52,3	51,8	55,9	26,8	27,0	20,4	21,2	18,8	16,4
Podlaskie	72,6	60,2	56,2	50,7	50,8	60,0	32,6	31,7	19,1	16,1	21,1	21,5
Pomorskie	64,3	64,4	60,7	52,1	54,4	57,5	24,4	27,8	24,8	26,2	22,0	19,7
Śląskie	66,8	65,3	54,2	53,3	53,4	59,7	25,9	24,9	25,5	20,7	23,4	19,7
Świętokrzyskie	73,4	71,4	60,7	56,0	49,3	53,5	22,4	23,2	18,7	16,0	16,9	22,2
Warmińsko-mazurskie	67,2	67,8	52,6	56,9	60,1	46,2	24,0	26,9	21,0	16,5	27,7	22,8
Wielkopolskie	65,9	67,2	54,5	57,4	54,4	54,6	28,2	29,0	26,5	21,2	25,9	19,0
Zachodniopomorskie	63,8	67,3	55,7	57,9	51,5	53,7	25,6	30,6	20,3	22,2	30,6	23,7
POZIOM WYKSZTAŁCENIA												
Wyższe i policealne	62,9	63,5	46,1	47,6	52,9	59,8	31,4	31,1	42,2	37,4	29,0	24,9
Średnie	67,7	65,4	59,8	57,1	55,4	57,9	24,0	25,1	21,0	20,1	24,2	20,1
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	69,5	65,9	57,8	57,0	47,2	49,4	28,2	26,9	11,1	10,9	20,2	18,3
Podstawowe i niższe	69,5	63,1	53,9	49,0	47,1	47,4	22,1	24,1	8,7	7,0	17,3	19,0
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY												
Pracownicy sektora publicznego	64,5	65,0	57,1	56,7	57,8	61,9	32,6	31,7	28,8	26,6	20,9	18,3
Pracownicy sektora prywatnego	71,1	67,3	57,0	56,6	55,5	59,5	24,2	24,6	24,1	24,2	20,4	17,6
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników	61,7	63,0	46,3	45,1	33,8	40,1	27,8	28,9	23,2	22,7	46,0	41,6
Rolnicy	63,8	58,7	41,9	40,1	35,1	36,8	27,5	28,7	10,4	8,8	34,9	28,2
Renciści	56,5	48,4	59,9	56,5	48,6	51,0	28,7	32,8	16,5	7,8	23,1	21,5
Emeryci	51,8	51,9	48,9	44,9	46,8	44,0	36,8	37,9	17,2	11,6	31,3	27,5
Uczniowie i studenci	65,0	58,0	56,6	41,1	48,5	63,0	24,8	30,4	44,6	34,2	22,1	4,3
Bezrobotni	71,3	54,9	51,2	45,4	43,7	44,6	26,7	29,5	14,2	13,5	24,5	18,8
Inni bierni zawodowo	63,2	66,0	50,2	50,2	44,5	58,1	27,8	16,8	13,1	14,3	21,4	19,1

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

Dogodne godziny pracy <i>Convenient working hours</i>		Możliwość szybkiego awansowania <i>Promotion prospects</i>		Zajęcie poważane przez ludzi <i>Job respected by others</i>		Długi urlop <i>Long vacation</i>		Możliwość wykonywania pracy w domu <i>Possibility of working from home</i>		Inne czynniki <i>Others</i>		SPECIFICATION
2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	
<i>in %</i>												
16,2	17,0	3,6	3,1	3,0	2,9	2,9	2,0	2,1	2,5	1,9	1,6	TOTAL
14,3	14,8	3,9	3,6	2,8	2,7	2,9	2,0	1,9	2,2	2,1	1,8	Males
18,4	19,8	3,2	2,6	3,2	3,1	2,9	2,0	2,3	2,9	1,8	1,5	Females
AGE												
20,1	23,6	7,2	6,5	2,6	2,0	4,2	3,5	1,4	2,4	1,9	2,6	to 24 years
17,8	16,4	5,8	4,9	2,0	2,3	3,1	2,3	2,5	2,7	1,4	1,4	25-34
16,1	18,1	2,7	2,6	2,9	3,1	3,0	2,2	2,3	3,0	1,7	1,7	35-44
14,5	15,6	1,7	1,7	3,5	3,3	2,6	1,5	1,7	2,0	2,4	1,6	45-59
12,4	16,7	1,9	1,8	6,5	3,1	1,9	1,5	1,1	2,4	2,7	1,7	60-64
15,3	16,7	2,9	0,7	7,4	5,3	–	1,4	4,4	4,4	3,9	2,8	65 years and more
PLACE OF RESIDENCE												
17,9	17,9	4,8	2,8	4,2	2,9	2,1	1,1	2,7	2,6	1,9	1,4	Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants
14,0	17,5	2,7	3,5	2,5	2,8	2,3	1,9	2,4	3,1	1,0	1,2	Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants
17,0	17,5	4,7	3,6	3,4	1,5	3,7	1,5	1,8	2,6	2,2	2,0	Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants
12,6	14,2	3,8	4,2	2,4	2,6	2,5	2,1	1,5	1,5	1,7	1,6	Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants
14,9	13,9	2,6	3,1	3,3	2,7	3,9	2,6	1,7	1,6	2,6	1,8	Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants
18,2	18,8	3,3	2,5	2,8	3,4	3,0	2,3	2,3	3,0	2,1	1,8	Rural areas
VOIVODSHIPS												
15,7	15,8	5,7	3,4	2,1	2,5	3,5	2,4	1,8	1,1	1,6	2,1	Dolnośląskie
18,7	16,1	1,0	2,7	1,7	3,8	4,0	3,2	3,6	3,7	1,7	1,7	Kujawsko-pomorskie
15,5	17,9	3,6	2,9	2,0	1,6	1,6	2,2	1,7	3,0	1,4	2,2	Lubelskie
14,9	13,9	4,6	2,8	1,2	2,2	5,4	0,6	0,5	3,1	1,5	1,4	Lubuskie
18,1	18,4	2,7	3,1	5,9	2,7	1,8	2,5	1,0	3,2	2,7	1,2	Łódzkie
18,8	16,6	3,5	2,0	2,5	2,4	4,2	1,3	2,4	3,4	2,3	2,1	Małopolskie
17,8	17,0	3,2	3,0	3,9	3,1	1,2	1,5	2,8	2,5	2,2	1,8	Mazowieckie
22,1	21,8	3,2	1,7	1,5	4,0	5,3	3,0	2,2	2,2	1,8	1,8	Opolskie
10,6	12,6	4,2	1,9	0,8	2,7	2,0	1,2	1,5	2,8	2,6	1,7	Podkarpackie
10,9	15,0	2,9	4,7	2,8	4,2	2,0	2,1	1,5	2,4	3,0	1,5	Podlaskie
18,9	18,2	3,1	4,3	3,4	2,5	2,8	1,8	2,8	2,5	1,9	1,3	Pomorskie
14,5	17,0	3,7	4,3	3,5	2,0	2,7	1,2	1,6	1,8	1,4	2,0	Śląskie
10,3	14,2	3,7	4,9	2,0	3,1	2,7	3,3	1,7	2,2	1,7	0,5	Świętokrzyskie
15,2	20,9	5,3	4,6	5,2	6,3	3,2	4,4	1,9	2,2	1,3	0,9	Warmińsko-mazurskie
17,0	19,0	3,8	2,4	3,7	3,2	3,2	3,2	2,9	2,6	2,1	1,2	Wielkopolskie
14,4	17,5	3,0	1,7	1,9	3,5	5,1	0,8	2,2	2,4	1,2	1,1	Zachodniopomorskie
LEVEL OF EDUCATION												
13,4	13,8	5,0	3,9	3,4	3,3	2,9	1,5	3,0	3,1	1,2	1,1	Tertiary and post-secondary
16,2	18,2	3,7	3,4	2,8	2,3	2,6	1,9	1,6	2,0	2,5	1,3	Secondary
18,5	18,8	2,2	2,0	2,9	3,1	3,3	2,7	1,8	2,4	2,0	2,4	Lower secondary and basic vocational
19,7	20,6	1,8	1,9	2,5	3,7	2,5	2,9	1,6	3,0	2,4	2,6	Primary and lower
SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS												
12,4	14,0	3,2	3,3	4,5	3,7	3,6	2,2	1,6	1,0	1,7	1,4	Public sector employees
16,2	17,0	4,3	4,0	1,9	2,3	2,9	2,2	1,1	1,6	1,8	1,4	Private sector employees
17,8	18,4	1,7	1,2	3,1	3,0	1,6	1,4	5,0	7,0	2,3	2,0	Private entrepreneurs without farmers
18,6	20,4	1,5	0,8	3,3	4,4	1,9	1,4	5,8	6,8	3,4	2,4	Farmers
23,9	28,7	1,1	–	3,3	2,1	6,0	0,2	0,8	4,2	2,1	2,8	Pensioners
17,9	19,2	1,8	1,5	6,0	2,5	1,4	1,2	4,1	4,2	2,8	2,2	Retirees
18,3	24,3	7,3	7,6	3,3	1,6	2,6	1,9	1,5	–	1,4	–	Pupils and students
22,7	23,6	1,7	1,2	2,4	2,0	3,7	0,1	1,9	2,0	1,2	6,2	Unemployed persons
23,1	16,8	3,2	1,9	2,6	1,5	2,7	7,2	5,2	2,5	2,5	–	Others economically inactive

Tabl. 58. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I W WYBORACH PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW
 VOTER TURNOUT IN ELECTION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND IN ELECTION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uprawnieni do głosowania Persons entitled to vote	Liczba kart wydanych Ballot papers issued	Liczba głosów ważnych Votes valid	Frekwencja ¹ w % Voter turnout ¹ in %
WYBORY DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W 2014 R. ELECTION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT IN 2014				
POLSKA POLAND	30 636 537	7 301 650	7 297 490	23,82
Dolnośląskie	2 328 361	537 210	537 070	23,07
Kujawsko-pomorskie	1 648 127	372 408	372 342	22,59
Lubelskie	1 750 992	411 355	411 279	23,49
Lubuskie	807 818	155 939	155 896	19,30
Łódzkie	2 036 030	483 069	482 918	23,72
Małopolskie.....	2 644 574	730 056	729 742	27,59
Mazowieckie.....	4 221 434	1 185 689	1 183 415	28,03
Opolskie.....	819 170	147 035	147 013	17,95
Podkarpackie.....	1 710 529	410 512	410 394	23,99
Podlaskie.....	961 030	207 999	207 931	21,64
Pomorskie.....	1 769 312	472 693	472 447	26,70
Śląskie	3 673 738	872 659	872 417	23,75
Świętokrzyskie.....	1 042 371	219 265	219 233	21,03
Warmińsko-mazurskie.....	1 149 257	200 183	200 140	17,41
Wielkopolskie.....	2 720 826	610 188	609 993	22,42
Zachodniopomorskie	1 352 968	285 390	285 260	21,08
WYBORY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2015 R. ELECTION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2015				
POLSKA POLAND	30 688 570	15 023 886	14 898 934	48,96
Dolnośląskie	2 318 178	1 102 460	1 093 136	47,56
Kujawsko-pomorskie	1 641 822	729 883	724 022	44,46
Lubelskie	1 736 871	843 359	836 691	48,56
Lubuskie	804 549	348 968	345 937	43,37
Łódzkie	2 021 572	1 005 027	996 596	49,72
Małopolskie.....	2 650 620	1 382 632	1 371 855	52,16
Mazowieckie.....	4 391 167	2 411 208	2 389 466	54,91
Opolskie.....	812 176	345 494	342 545	42,54
Podkarpackie.....	1 701 228	842 713	837 225	49,54
Podlaskie.....	952 153	446 375	442 847	46,88
Pomorskie.....	1 769 478	886 720	878 763	50,11
Śląskie	3 642 797	1 816 714	1 802 080	49,87
Świętokrzyskie.....	1 035 303	479 670	476 061	46,33
Warmińsko-mazurskie.....	1 142 294	480 066	475 806	42,03
Wielkopolskie.....	2 719 808	1 303 353	1 291 862	47,92
Zachodniopomorskie	1 348 554	599 244	594 042	44,44

1 W przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej frekwencja była liczona jako stosunek liczby wydanych kart do liczby uprawnionych, w przypadku wyborów do Parlamentu Europejskiego to stosunek liczby ważnych głosów do liczby uprawnionych.

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

1 In election of the President of the Republic of Poland voter turnout was the ratio of number of ballot papers issued to number of persons entitled to vote, in election to the European Parliament it was the ratio of number of votes valid to number persons entitled to vote.

Source: data of the National Electoral Commission.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 59. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO SEJMU I SENATU W 2011 R. I 2015 R. WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOTER TURNOUT IN ELECTION TO THE SEJM AND SENATE BY VOIVODSHIPS IN 2011 AND 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uprawnieni do głosowania Persons entitled to vote	Liczba kart wydanych Ballot papers issued	Liczba głosów Votes		Frekwencja ¹ w % Voter turnout ¹ in %
			oddanych cast	ważnych valid	
WYBORY DO SEJMU W 2011 R. ELECTION TO THE SEJM IN 2011					
POLSKA POLAND	30 762 931	15 076 705	15 050 027	14 369 503	46,71
Dolnośląskie	2 339 950	1 117 302	1 115 979	1 066 199	45,57
Kujawsko-pomorskie	1 653 746	758 393	757 224	719 289	43,49
Lubelskie	1 752 774	814 837	814 004	778 084	44,39
Lubuskie	808 014	353 556	352 884	332 656	41,17
Łódzkie	2 055 982	1 010 052	1 008 814	963 298	46,85
Małopolskie	2 620 538	1 343 051	1 341 359	1 282 745	48,95
Mazowieckie	4 315 001	2 437 142	2 426 577	2 344 797	54,34
Opolskie	827 591	338 976	338 876	319 666	38,63
Podkarpackie	1 691 397	792 904	792 127	755 351	44,66
Podlaskie	958 856	447 025	446 510	428 723	44,71
Pomorskie	1 759 329	910 827	909 670	869 154	49,40
Śląskie	3 717 941	1 842 285	1 840 682	1 764 223	47,45
Świętokrzyskie	1 045 948	458 213	457 529	432 904	41,39
Warmińsko-mazurskie	1 146 728	486 648	485 881	455 692	39,74
Wielkopolskie	2 710 449	1 335 702	1 333 486	1 260 669	46,51
Zachodniopomorskie	1 358 687	629 792	628 425	596 053	43,87
WYBORY DO SENATU W 2011 R. ELECTION TO THE SENATE IN 2011					
POLSKA POLAND	30 762 931	15 076 012	15 048 260	14 531 462	47,24
Dolnośląskie	2 339 950	1 117 237	1 116 015	1 078 944	46,11
Kujawsko-pomorskie	1 653 746	758 347	757 392	730 915	44,20
Lubelskie	1 752 774	814 805	813 877	786 304	44,86
Lubuskie	808 014	353 551	353 014	341 308	42,24
Łódzkie	2 055 982	1 010 010	1 008 351	970 600	47,21
Małopolskie	2 620 538	1 343 007	1 341 429	1 300 002	49,61
Mazowieckie	4 315 001	2 437 081	2 425 425	2 344 394	54,33
Opolskie	827 591	338 964	338 874	315 084	38,07
Podkarpackie	1 691 397	792 885	792 018	766 416	45,31
Podlaskie	958 856	447 014	446 484	433 345	45,19
Pomorskie	1 759 329	910 829	909 731	883 387	50,21
Śląskie	3 717 941	1 842 115	1 840 398	1 786 352	48,05
Świętokrzyskie	1 045 948	458 188	457 587	442 531	42,31
Warmińsko-mazurskie	1 146 728	486 617	485 972	467 480	40,77
Wielkopolskie	2 710 449	1 335 602	1 333 224	1 283 277	47,35
Zachodniopomorskie	1 358 687	629 760	628 469	601 123	44,24
WYBORY DO SEJMU W 2015 R. ELECTION TO THE SEJM IN 2015					
POLSKA POLAND	30 629 150	15 595 335	15 563 499	15 200 671	50,92
Dolnośląskie	2 315 022	1 144 029	1 143 782	1 114 245	49,42
Kujawsko-pomorskie	1 636 579	758 767	758 525	736 787	46,36
Lubelskie	1 730 825	848 369	848 219	827 406	49,02
Lubuskie	800 699	357 350	357 298	346 218	44,63
Łódzkie	2 014 767	1 040 128	1 040 179	1 014 530	51,63
Małopolskie	2 647 532	1 453 565	1 453 070	1 416 447	54,90
Mazowieckie	4 402 322	2 584 601	2 555 613	2 536 615	58,71
Opolskie	808 931	348 843	348 791	338 248	43,12
Podkarpackie	1 699 179	856 947	856 857	834 122	50,43
Podlaskie	947 710	446 341	446 385	435 368	47,10
Pomorskie	1 767 283	916 859	916 592	893 839	51,88
Śląskie	3 627 755	1 895 544	1 894 878	1 853 385	52,25
Świętokrzyskie	1 031 221	482 794	482 772	468 690	46,82
Warmińsko-mazurskie	1 139 200	482 135	481 979	466 528	42,32
Wielkopolskie	2 717 872	1 363 294	1 362 959	1 320 727	50,16
Zachodniopomorskie	1 342 253	615 769	615 600	597 516	45,88

Tabl. 59. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO SEJMU I SENATU W 2011 R. I 2015 R. WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
VOTER TURNOUT IN ELECTION TO THE SEJM AND SENATE BY VOIVODSHIPS IN 2011 AND 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uprawnieni do głosowania Persons entitled to vote	Liczba kart wydanych Ballot papers issued	Liczba głosów Votes		Frekwencja ¹ w % Voter turnout ¹ in %
			oddanych cast	ważnych valid	
WYBORY DO SENATU W 2015 R. ELECTION TO THE SENATE IN 2015					
POLSKA POLAND	30 629 150	15 593 033	15 562 749	14 988 086	50,91
Dolnośląskie	2 315 022	1 143 972	1 143 740	1 101 460	49,42
Kujawsko-pomorskie	1 636 579	758 566	758 463	729 667	46,35
Lubelskie	1 730 825	848 234	848 188	811 829	49,01
Lubuskie	800 699	357 285	357 285	342 286	44,62
Łódzkie	2 014 767	1 040 007	1 040 141	994 788	51,62
Małopolskie	2 647 532	1 453 299	1 452 952	1 394 961	54,89
Mazowieckie	4 402 322	2 584 069	2 555 500	2 476 866	58,70
Opolskie	808 931	348 836	348 787	339 515	43,12
Podkarpackie	1 699 179	856 883	856 834	827 315	50,43
Podlaskie	947 710	446 358	446 370	427 731	47,10
Pomorskie	1 767 283	916 674	916 545	879 511	51,87
Śląskie	3 627 755	1 895 329	1 894 777	1 831 026	52,25
Świętokrzyskie	1 031 221	482 729	482 757	465 254	46,81
Warmińsko-mazurskie	1 139 200	482 078	481 955	465 555	42,32
Wielkopolskie	2 717 872	1 363 087	1 362 894	1 305 721	50,15
Zachodniopomorskie	1 342 253	615 627	615 561	594 601	45,87

1 W przypadku wyborów do Sejmu i Senatu w 2011 r. frekwencja była liczona jako stosunek liczby głosów ważnych do liczby osób uprawnionych do głosowania, w 2015 r. frekwencję wyliczono jako stosunek liczby wydanych kart do liczby uprawnionych.

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

1 In election to the Sejm and Senate in 2011 voter turnout was the ratio of number of votes valid to number of persons entitled to vote, in 2015 voter turnout was the ratio of number of ballot papers issued to number of persons entitled to vote.

Source: data of the National Electoral Commission.

Tabl. 60. FREKWENCJA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOTER TURNOUT IN LOCAL GOVERNMENT ELECTIONS BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uprawnieni do głosowania Persons entitled to vote		Liczba kart wydanych Ballot papers issued		Frekwencja (stosunek liczby wydanych kart do liczby uprawnionych) w % Voter turnout (the ratio of number of ballot papers issued to number of persons entitled to vote) in %	
	2010	2014	2010	2014	2010	2014
	POLSKA POLAND	30 609 055	30 613 691	14 482 676	14 453 946	47,32
Dolnośląskie	2 337 825	2 323 980	1 057 268	1 038 158	45,22	44,67
Kujawsko-pomorskie	1 649 984	1 644 364	743 035	735 885	45,03	44,75
Lubelskie	1 754 655	1 752 467	876 369	872 872	49,95	49,81
Lubuskie	809 644	808 486	372 794	360 836	46,04	44,63
Łódzkie	2 064 290	2 035 648	960 421	977 740	46,53	48,03
Małopolskie	2 605 661	2 651 711	1 265 744	1 284 666	48,58	48,45
Mazowieckie	4 151 860	4 190 807	2 115 696	2 140 156	50,96	51,07
Opolskie	828 627	816 059	339 636	343 846	40,99	42,13
Podkarpackie	1 692 588	1 717 640	859 067	869 409	50,75	50,62
Podlaskie	962 214	960 860	461 143	461 303	47,93	48,01
Pomorskie	1 755 241	1 770 155	820 204	808 203	46,73	45,66
Śląskie	3 737 705	3 670 639	1 605 012	1 590 683	42,94	43,34
Świętokrzyskie	1 048 722	1 043 492	562 056	555 612	53,59	53,25
Warmińsko-mazurskie	1 148 432	1 149 239	546 095	539 331	47,55	46,93
Wielkopolskie	2 702 964	2 725 726	1 273 028	1 279 335	47,10	46,94
Zachodniopomorskie	1 358 643	1 352 418	625 108	595 911	46,01	44,06

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Source: data of the National Electoral Commission.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 61. OSOBY, KTÓRE ANGAŻOWAŁY SIĘ W DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (GMINY, OSIEDLA, MIEJSCOWOŚCI, W NAJBLIŻSZYM SĄSIEDZTWIE) WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
 PERSONS WHO WERE ENGAGED IN COMMUNITY ACTIVITIES (GMINA, TOWNS, SETTLEMENTS) BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2013	
	w %	in %	w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	15,6		15,3	
Mężczyźni <i>Males</i>	17,7		16,8	
Kobiety <i>Females</i>	13,6		13,9	
WIEK AGE				
do 24 lat <i>to 24 years</i>	14,6		14,4	
25-34	13,7		14,0	
35-44	18,9		19,8	
45-59	18,4		17,3	
60-64	16,4		15,6	
65 i więcej lat <i>65 years and more</i>	10,4		9,7	
MIEJSCE ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE				
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants</i>	14,7		16,4	
Miasta 200-500 tys. mieszkańców	14,5		15,1	
<i>Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants</i>				
Miasta 100-200 tys. mieszkańców	14,0		14,6	
<i>Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants</i>				
Miasta 20-100 tys. mieszkańców	13,0		13,9	
<i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>				
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	16,4		15,2	
<i>Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants</i>				
Wieś <i>Rural areas</i>	17,5		15,8	
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS				
Dolnośląskie	16,2		16,8	
Kujawsko-pomorskie	12,5		12,3	
Lubelskie	16,7		19,8	
Lubuskie	17,0		15,9	
Łódzkie	14,6		12,9	
Małopolskie.....	17,1		15,7	
Mazowieckie	16,4		15,6	
Opolskie.....	20,3		26,1	
Podkarpackie.....	17,1		19,1	
Podlaskie	11,4		15,5	
Pomorskie.....	15,9		15,8	
Śląskie	14,1		13,1	
Świętokrzyskie.....	15,2		14,2	
Warmińsko-mazurskie	10,0		7,9	
Wielkopolskie.....	16,7		15,5	
Zachodniopomorskie	16,2		12,4	
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION				
Wyższe i policealne	23,6		23,5	
<i>Tertiary and post-secondary</i>				
Średnie <i>Secondary</i>	15,8		16,2	
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe.....	13,7		12,4	
<i>Lower secondary and basic vocational</i>				
Podstawowe i niższe <i>Primary and lower</i>	7,1		5,9	

Tabl. 61. OSOBY, KTÓRE ANGAŻOWAŁY SIĘ W DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (GMINY, OSIEDLA, MIEJSCOWOŚCI, W NAJBLIŻSZYM SĄSIEDZTWIE) WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO (dok.)
PERSONS WHO WERE ENGAGED IN COMMUNITY ACTIVITIES (GMINA, TOWNS, SETTLEMENTS) BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2013	
	w % in %			
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS				
Pracownicy sektora publicznego <i>Public sector employees</i>	24,4		25,2	
Pracownicy sektora prywatnego <i>Private sector employees</i>	13,4		14,3	
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników <i>Private entrepreneurs without farmers</i>	21,0		21,0	
Rolnicy <i>Farmers</i>	24,5		20,4	
Renciści <i>Pensioners</i>	11,4		9,9	
Emeryci <i>Retirees</i>	13,2		12,2	
Uczniowie i studenci <i>Pupils and students</i>	15,6		15,2	
Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	12,8		12,0	
Inni bierni zawodowo <i>Others economically inactive</i>	12,8		11,1	

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

Tabl. 62. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI FINANSOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
PERSONS WHO DECLARED TRUST IN FINANCIAL INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do <i>Persons who declared trust in</i>							
	gieldy <i>stock exchange</i>		banków <i>banks</i>		funduszy emerytalnych <i>pension funds</i>		ZUS <i>Social Insurance Institution</i>	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %							
OGÓŁEM TOTAL	19,5	15,7	40,9	38,1	21,7	19,6	33,3	35,6
Mężczyźni <i>Males</i>	22,9	19,1	41,3	40,1	21,8	20,9	28,9	32,9
Kobiety <i>Females</i>	15,7	12,6	40,4	36,2	21,6	18,4	37,6	38,0
WIEK AGE								
do 24 lat <i>to 24 years</i>	25,9	17,9	46,9	31,7	28,5	19,5	21,6	19,0
25-34.....	25,0	21,4	50,6	50,7	26,9	26,9	20,3	27,4
35-44.....	20,4	18,9	45,0	47,0	23,8	25,9	20,7	27,4
45-59.....	15,4	14,8	33,8	35,9	18,6	20,1	31,1	34,9
60-64.....	13,8	12,1	35,2	31,3	10,8	10,6	49,1	51,8
65 i więcej lat <i>65 years and more</i>	12,1	7,4	33,0	25,3	12,3	8,4	62,3	57,8
MIEJSCE ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE								
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants</i>	35,0	25,2	53,4	54,7	25,4	25,1	25,6	34,1
Miasta 200-500 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants</i>	20,3	18,0	46,8	45,3	24,7	20,9	29,5	32,9
Miasta 100-200 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants</i>	20,6	19,8	46,8	42,1	23,8	21,1	31,9	35,3
Miasta 20-100 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>	19,3	15,8	39,4	38,7	21,3	19,5	36,0	38,7
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants</i>	16,1	13,2	35,4	33,1	19,9	17,9	36,2	37,0
Wieś <i>Rural areas</i>	13,6	12,0	35,1	31,5	19,5	17,9	35,3	34,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 62. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI FINANSOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO (dok.)
 PERSONS WHO DECLARED TRUST IN FINANCIAL INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do <i>Persons who declared trust in</i>							
	giełdy <i>stock exchange</i>		banków <i>banks</i>		funduszy emerytalnych <i>pension funds</i>		ZUS <i>Social Insurance Institution</i>	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % <i>in %</i>							
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS								
Dolnośląskie	20,6	18,5	44,3	38,6	24,3	21,7	28,8	34,6
Kujawsko-pomorskie.....	17,5	17,6	41,9	39,8	17,9	23,1	34,1	38,9
Lubelskie.....	21,1	11,8	38,3	29,7	20,2	14,3	38,3	34,8
Lubuskie	18,2	15,8	39,5	37,2	15,3	20,4	33,9	33,0
Łódzkie	27,2	17,2	41,5	35,8	16,6	22,5	30,3	38,9
Małopolskie.....	18,8	13,5	42,4	38,4	24,4	19,5	29,7	36,2
Mazowieckie	22,0	18,8	41,5	42,1	21,2	20,0	30,1	33,7
Opolskie	11,4	16,1	43,7	34,5	21,2	18,1	40,4	36,1
Podkarpackie.....	15,9	13,1	36,2	31,1	19,5	17,3	36,1	33,3
Podlaskie	11,9	11,4	33,9	35,1	18,5	13,5	29,0	27,8
Pomorskie	22,3	18,1	48,9	44,7	27,2	23,3	35,8	38,9
Śląskie	16,9	16,0	39,6	40,7	19,7	20,2	33,4	37,6
Świętokrzyskie.....	18,3	16,9	41,7	36,9	22,6	16,7	33,3	31,1
Warmińsko-mazurskie	18,8	18,7	44,3	46,0	25,5	20,6	47,2	45,8
Wielkopolskie.....	18,2	12,8	38,3	34,4	22,8	18,0	32,7	31,8
Zachodniopomorskie	22,1	9,8	32,2	34,5	27,4	18,2	37,7	35,6
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION								
Wyższe i policealne	30,6	26,2	54,5	57,7	26,4	27,2	26,7	33,5
<i>Tertiary and post-secondary</i>								
Średnie <i>Secondary</i>	18,0	16,3	40,4	39,5	21,0	19,9	31,0	35,1
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe....	14,0	11,8	33,2	29,9	19,6	18,1	32,8	34,1
<i>Lower secondary and basic vocational</i>								
Podstawowe i niższe	10,0	5,4	29,1	20,5	16,8	7,0	50,7	43,4
<i>Primary and lower</i>								
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS								
Pracownicy sektora publicznego	22,3	19,8	43,4	49,3	24,6	28,5	24,6	32,1
<i>Public sector employees</i>								
Pracownicy sektora prywatnego.....	21,2	20,9	44,5	48,7	25,3	27,5	20,4	28,7
<i>Private sector employees</i>								
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników....	27,6	24,5	49,5	55,3	24,3	26,5	21,2	29,0
<i>Private entrepreneurs without farmers</i>								
Rolnicy <i>Farmers</i>	12,2	10,1	35,4	30,9	18,1	13,6	26,1	29,2
Renciści <i>Pensioners</i>	10,3	6,3	29,8	23,8	14,7	10,5	53,3	46,5
Emeryci <i>Retirees</i>	13,2	9,3	33,8	28,1	11,5	8,9	58,8	57,6
Uczniowie i studenci	29,8	19,6	52,0	30,0	27,6	16,5	19,0	16,6
<i>Pupils and students</i>	13,7	14,2	33,0	29,2	20,0	17,6	25,2	26,2
Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	16,6	12,0	40,5	31,5	20,8	18,1	29,2	30,9
Inni bierni zawodowo	16,1	18,5	35,4	38,6	19,9	21,7	36,2	34,6
<i>Others economically inactive</i>								

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

Tabl. 63. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
 PERSONS WHO DECLARED TRUST IN PUBLIC INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do Persons who declared trust in											
	sądów the courts		Sejmu the Sejm		Prezydenta RP the President of the Republic of Poland		Parlamentu Europejskiego the European Parliament		rządu the govern- ment		Policji the Police	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %											
OGÓŁEM TOTAL	48,7	50,7	18,9	26,7	41,5	48,8	39,2	36,8	23,0	28,1	59,6	64,5
Mężczyźni Males.....	45,6	49,3	18,4	26,6	39,9	48,5	37,1	37,2	21,9	27,9	55,1	62,5
Kobiety Females.....	51,8	51,8	19,4	26,7	43,1	49,0	41,1	36,4	24,1	28,2	64,0	66,3
WIEK AGE												
do 24 lat to 24 years.....	53,0	45,6	15,3	20,0	32,2	34,2	42,9	31,0	19,0	19,8	49,1	52,9
25-34.....	52,8	53,0	17,6	24,5	37,0	45,8	41,9	40,3	20,5	24,6	54,6	60,3
35-44.....	48,2	54,5	16,2	27,0	38,1	49,2	37,7	40,9	19,6	27,8	57,9	64,6
45-59.....	43,7	51,0	17,8	27,8	41,0	50,7	36,2	36,7	22,1	28,7	58,8	66,8
60-64.....	42,9	47,8	21,7	30,3	50,1	55,1	37,5	37,1	25,7	34,1	65,7	70,2
65 i więcej lat 65 years and more	51,6	48,6	26,0	30,2	53,3	55,9	39,9	32,5	32,4	34,2	74,2	71,2
MIEJSCE ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE												
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców..... Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants	51,9	55,2	18,6	34,2	47,2	58,0	45,2	50,0	27,8	37,2	64,4	69,0
Miasta 200-500 tys. mieszkańców..... Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants	47,4	49,7	18,6	24,8	44,5	50,4	45,5	42,9	24,9	28,7	57,6	66,5
Miasta 100-200 tys. mieszkańców..... Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants	50,7	51,7	20,1	27,1	46,0	52,6	42,8	41,3	24,8	30,2	59,4	64,9
Miasta 20-100 tys. mieszkańców..... Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants	47,6	51,4	21,3	28,4	44,0	51,8	41,1	37,8	24,1	29,3	58,0	65,6
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców..... Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants	46,4	50,6	17,1	27,0	38,8	48,0	36,2	35,3	21,8	27,1	59,0	63,8
Wieś Rural areas.....	48,9	49,0	18,1	23,7	37,3	43,5	34,0	30,2	20,2	24,4	59,6	62,1
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS												
Dolnośląskie.....	43,9	48,5	16,3	25,5	37,1	48,3	41,5	36,3	20,6	27,2	55,1	63,2
Kujawsko-pomorskie.....	52,3	57,6	16,6	27,8	42,0	47,7	40,1	37,5	22,0	30,2	59,3	68,2
Lubelskie.....	47,9	43,5	21,9	23,6	39,0	46,2	38,1	31,5	23,1	25,2	65,2	66,5
Lubuskie.....	50,6	55,0	20,6	30,8	48,1	53,1	43,7	41,3	18,0	26,9	64,7	65,2
Łódzkie.....	55,6	56,7	12,6	27,3	33,5	44,6	32,7	37,0	15,2	27,8	60,3	65,7
Małopolskie.....	51,3	52,2	20,0	29,4	40,0	48,3	41,1	36,0	22,6	27,8	63,0	65,8
Mazowieckie.....	43,8	48,2	17,6	26,6	40,6	48,8	37,7	38,5	23,6	29,8	57,9	63,1
Opolskie.....	49,4	41,1	16,4	22,7	38,7	48,5	37,0	38,3	22,4	22,0	60,6	60,0
Podkarpackie.....	51,6	47,1	18,6	21,6	39,1	44,2	33,9	28,7	23,1	23,4	65,6	67,0
Podlaskie.....	47,2	51,6	14,7	21,1	38,3	43,2	29,4	31,7	17,1	21,5	58,0	61,9
Pomorskie.....	49,4	53,9	22,6	27,5	48,7	57,8	45,5	40,4	30,3	30,4	57,8	67,8
Śląskie.....	45,6	51,8	19,4	28,2	45,1	51,4	40,5	40,4	22,0	28,3	54,1	64,5
Świętokrzyskie.....	49,9	42,9	21,2	32,2	41,9	49,8	38,3	36,1	23,9	32,8	59,2	58,2
Warmińsko-mazurskie.....	53,5	54,6	30,8	31,1	54,2	53,6	55,0	50,1	38,5	36,6	71,7	66,9
Wielkopolskie.....	48,6	48,3	17,0	23,6	40,0	46,7	32,9	32,5	21,2	25,7	57,6	60,3
Zachodniopomorskie.....	52,8	57,1	23,3	28,2	45,6	48,4	41,8	32,8	29,9	30,7	60,2	65,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 63. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO (dok.)
 PERSONS WHO DECLARED TRUST IN THE PUBLIC INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIPS AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do Persons who declared trust in											
	sądów the courts		Sejmu the Sejm		Prezydenta RP the President of the Republic of Poland		Parlamentu Europejskiego the European Parliament		rządu the govern- ment		Policji the Police	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %											
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION												
Wyższe i policealne..... <i>Tertiary and post-secondary</i>	52,4	59,3	21,9	34,0	47,1	58,8	50,3	52,0	28,4	35,6	63,5	71,7
Średnie Secondary..... <i>Secondary</i>	47,6	51,1	19,3	27,2	42,3	49,4	40,4	38,6	22,8	28,3	59,1	65,1
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe <i>Lower secondary and basic vocational</i>	45,6	45,8	15,7	22,9	36,0	43,2	32,6	30,4	19,2	23,6	54,6	59,4
Podstawowe i niższe Primary and lower.... <i>Primary and lower</i>	51,2	46,3	19,5	21,5	42,1	42,8	28,8	21,6	22,6	24,5	64,9	62,3
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS												
Pracownicy sektora publicznego..... <i>Public sector employees</i>	49,8	56,6	18,9	29,6	41,2	53,4	43,3	43,3	22,5	30,0	62,2	68,9
Pracownicy sektora prywatnego <i>Private sector employees</i>	47,0	53,7	16,4	26,7	37,8	47,8	37,9	40,5	19,7	26,8	53,1	63,5
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników <i>Private entrepreneurs without farmers</i>	49,1	55,0	23,9	33,0	43,7	55,5	43,7	47,6	25,5	33,9	58,2	68,2
Rolnicy Farmers..... <i>Farmers</i>	52,7	47,0	19,7	24,6	33,3	41,1	30,1	29,6	18,7	23,9	61,7	63,6
Renciści Pensioners..... <i>Pensioners</i>	49,3	46,0	18,2	24,1	44,6	47,4	35,6	27,2	23,8	26,5	64,5	65,2
Emeryci Retirees..... <i>Retirees</i>	48,4	49,0	24,6	30,8	52,5	56,5	39,7	35,2	30,6	34,7	71,4	71,6
Uczniowie i studenci Pupils and students.. <i>Pupils and students</i>	57,0	46,9	16,3	21,3	33,9	36,0	47,6	32,5	21,1	21,1	54,3	55,7
Bezrobotni Unemployed persons..... <i>Unemployed persons</i>	43,1	46,7	11,7	21,3	32,4	42,1	32,0	31,1	16,4	22,7	47,6	54,6
Inni bierni zawodowo..... <i>Others economically inactive</i>	46,1	45,7	17,5	20,5	39,0	43,4	35,9	33,1	21,3	23,4	56,9	57,1

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].
 Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

5. SŁOWNIK POJĘĆ

Absolwent – osoba, która ukończyła klasę programowo najwyższą w danym typie szkoły i otrzymała świadectwo ukończenia tej szkoły – dotyczy absolwentów w szkołach objętych systemem oświaty.

Absolwent kursu – osoba, która ukończyła szkolenie w zakresie pewnej wiedzy lub umiejętności z wynikiem pozytywnym.

Absolwent szkoły wyższej – osoba, która uzyskała dyplom stwierdzający ukończenie studiów i – po obronie pracy – uzyskała tytuł zawodowy magistra (po studiach magisterskich jednolitych lub drugiego stopnia/uzupełniających), inżyniera lub licencjata (po studiach pierwszego stopnia/zawodowych).

Aktywni zawodowo – osoby uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie z definicjami podanymi w dalszej części słownika pojęć.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna – udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych.

Awans w pracy, awans zawodowy – przejście na wyższe stanowisko, uzyskanie wyższego stanowiska, przesunięcie pracownika ku pozycjom wyżej cenionym w hierarchii zawodowo-społecznej.

Bezrobotni długotrwale według Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) – osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni według BAEL – osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (zgodnie z definicją pojęcia „pracujący”);
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę;
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po badanym tygodniu.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Bezrobotni według Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) – osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub

czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ponadto spełniające dodatkowe kryteria zawarte w ustawie.

Biblioteka – jednostka organizacyjna lub jej część posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, której głównym celem jest tworzenie i obsługa zbiorów oraz udostępnianie ich użytkownikom w sposób kontrolowany.

Biblioteka fachowa – zaspokaja potrzeby zakładów pracy w zakresie materiałów i informacji z odpowiednich dziedzin wiedzy niezbędnych do wykonywania zadań i doskonalenia zawodowego pracowników.

Biblioteka fachowo-beletrystyczna – posiada księgozbiór o tematyce fachowej właściwej dla charakteru instytucji, która ją powołała oraz zbiory z dziedziny beletrystyki.

Biblioteka naukowa – służy potrzebom nauki i kształcenia, zapewnia dostęp do materiałów bibliotecznych i zasobów informacyjnych niezbędnych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz zawierających wyniki badań naukowych. Prowadzi działalność naukowo-badawczą z zakresu bibliotekoznawstwa i dziedzin pokrewnych, a także w zakresie obsługiwanych przez nie dziedzin nauki.

Biblioteka pedagogiczna – jednostka służąca w szczególności potrzebom kształcących się i doskonalących nauczycieli, studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela oraz słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli. Księgozbiór tych bibliotek obejmuje literaturę fachową z zakresu pedagogiki i innych dziedzin nauk oraz literaturę piękną i społeczno-ekonomiczną.

Biblioteka publiczna – placówka, która służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Bierni zawodowo – pozostające poza siłą roboczą wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały;
- nie pracowały, poszukiwały pracy ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym;
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż trzy miesiące,
 - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć (2004 r.).

Wśród biernych zawodowo wyróżniono grupę zniechęconych, do której należą osoby, które nie poszukują pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

Bierni zawodowo nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia – osoby w wieku 15-74 lata, niepracujące, które chciałyby pracować i byłyby gotowe do podjęcia pracy w okresie najbliższych dwóch tygodni, jednak nie poszukują pracy.

Bierni zawodowo poszukujący pracy, ale nie gotowi do jej podjęcia – zbiorowość osób w wieku 15-74 lata, biernych zawodowo, które:

- aktywnie poszukują pracy w ciągu ostatnich 4 tygodni, ale nie byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni,

lub

- znalazły pracę, czekają na jej rozpoczęcie w ciągu 3 miesięcy, ale nie byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni,
- lub
- znalazły pracę, ale czekają na jej rozpoczęcie najwcześniej po 3 miesiącach,
- lub
- stosują bierne metody poszukiwania pracy przez ostatnie 4 tygodnie i byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni.

Biologiczne grupy wieku – wyróżniono trzy podstawowe najczęściej stosowane grupy:

- 0-14 lat – dzieci (młodość demograficzna),
- 15-64 lata – dorośli,
- 65 lat i więcej – osoby starsze (starość demograficzna).

Budżet jednostki samorządu terytorialnego – roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki, uchwalany na rok budżetowy. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy. Uchwała budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym.

Budżet państwa – wchodzi w skład ustawy budżetowej i określa:

- łączną kwotę prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa,
- łączną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa,
- kwotę planowanego deficytu budżetu państwa wraz ze źródłami jego pokrycia,
- łączną kwotę prognozowanych dochodów budżetu środków europejskich,
- łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich,
- wynik budżetu środków europejskich,
- łączną kwotę planowanych przychodów budżetu państwa,
- łączną kwotę planowanych rozchodów budżetu państwa,
- planowane saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa,
- limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych.

Budżet państwa składa się z części odpowiadających organom władzy publicznej, kontroli państwowej, sądom, trybunałom i innym organom wymienionym w artykule 139, ustęp 2, Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1240, z późn.zm.), administracji rządowej, przy czym dla poszczególnych działów administracji rządowej oraz dla urzędów nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów ustala się odpowiednio odrębne części budżetu.

Centrum kultury – instytucje kultury prowadzące wielokierunkową działalność animacyjną, polegającą na inicjowaniu, pobudzaniu i wspieraniu aktywności kulturalnej grup społecznych i środowisk lokalnych, posiadające stały program kulturalny, zespół wykwalifikowanych pracowników (animatorów lub instruktorów, pedagogów, edukatorów) oraz odpowiednią infrastrukturę (pomieszczenia i urządzenia). Istotą działalności centrów kultury jest edukacja kulturalna, edukacja artystyczna i animacja społeczna.

Czas nieprzepracowany – część nominalnego czasu pracy, w ciągu którego pracownik był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do niej bez względu na powód.

Czas pracy – czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy, w miejscu zatrudnienia lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy. Czas pracy obejmuje także okresy przerw, w których pracownik pozostaje w dyspozycji zakładu pracy, a także okresy przerw, w których pracownik był w dyspozycji zakładu pracy, jeśli przerwy te nastąpiły z mocy prawa lub za zgodą zakładu pracy (choroba pracownika, opieka nad chorym członkiem rodziny, wykonywanie obowiązków społecznych, załatwianie ważnych spraw rodzinnych, urlopy wypoczynkowe, bezpłatne), a także nieobecności nieusprawiedliwione.

Czas przepracowany w godzinach nadliczbowych – czas przepracowany ponad obowiązujące normy czasu pracy, za który pracownik nie otrzymuje dnia wolnego od pracy, lecz dodatkowe wynagrodzenie. Praca wykonywana w dni wyznaczone jako dodatkowe wolne od pracy jest pracą w godzinach nadliczbowych, chyba że w zamian udzielono dnia wolnego w innym terminie.

Czas przepracowany w godzinach normalnych – czas przepracowany w wymiarze normalnym, obowiązującym daną grupę pracowników.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) – użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w okresie sprawozdawczym.

Długotrwałe problemy zdrowotne – problemy zdrowotne trwające (lub można przewidywać, że będą trwały) co najmniej 6 miesięcy będące skutkiem choroby przewlekłej, niepełnosprawności lub długotrwałego złego samopoczucia.

Dom kultury – instytucja kultury prowadząca wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną, mieszcząca się w odrębnym, specjalnie wzniesionym lub adaptowanym budynku z salą widowiskowo-kinową, z odpowiednio przystosowanymi pomieszczeniami i urządzeniami do prowadzenia specjalistycznej działalności kulturalnej.

Działalność badawcza i rozwojowa – działalność badawcza i prace rozwojowe, w skrócie B+R, obejmuje pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.

Działalność na rzecz społeczności lokalnej – w niniejszej publikacji wyrażona wskaźnikiem ukazującym stopień rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, doświadczenia i kompetencje obywatelskie.

Edukacyjne grupy wieku:

- 3-6 – wychowanie przedszkolne,
- 7-12 – kształcenie na poziomie podstawowym,
- 13-15 – kształcenie na poziomie gimnazjalnym,
- 16-18 – kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym,
- 19-24 – kształcenie w szkołach wyższych.

Egzamin gimnazjalny – sprawdzian zewnętrzny przeprowadzany w ostatniej klasie gimnazjum, którego pozytywny wynik daje możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkoły ponadgimnazjalnej.

Egzamin maturalny – forma oceny poziomu wykształcenia ogólnego absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe – forma oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających i szkół policealnych.

Emigracja – opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Filia biblioteczna – jednostka powiązana organizacyjnie z biblioteką. Posiada stały księgozbiór i obsługuje część obszaru podlegającego pod jednostkę macierzystą.

Frekwencja wyborcza – odsetek osób, które oddały swój głos w wyborach wyrażony jako procentowy stosunek liczby oddanych głosów do liczby osób uprawnionych do głosowania.

Galeria – jednostka, której głównym (lub jednym z głównych) rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

Gimnazjum – szkoła kształcąca młodzież w cyklu trzyletnim (w wieku 13-15 lat), w której nauka jest obowiązkowa. Warunkiem formalnym przyjęcia do gimnazjum jest ukończenie szkoły podstawowej.

Grupa kierunków studiów – kierunki studiów wykazane zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED).

Imigracja – przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Jednostki organizacyjne służby medycyny pracy – podmioty wykonujące działalność leczniczą w celu sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi z wyłączeniem pielęgniarek i położnych wykonujących zawód w formach określonych odrębnymi przepisami, stanowiące podstawowe jednostki służby medycyny pracy oraz wojewódzkie ośrodki medycyny.

Kierunek studiów – wyodrębniony obszar kształcenia.

Kino stałe – jednostka prowadząca działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe do publicznego wyświetlania filmów z określoną częstotliwością, w tej grupie znajduje się też kino letnie.

Klub – instytucja prowadząca działalność kulturalną w środowisku lokalnym we współpracy z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami: kulturalnymi, społecznymi i politycznymi. Posiada jedno lub więcej pomieszczeń, odpowiednie wyposażenie (sprzęt audiowizualny, telewizor, prasę itd.). Klub jest otwarty codziennie, jako miejsce organizowania kulturalnego wypoczynku i aktywności społeczności lokalnej. Działalność w klubach prowadzona jest zazwyczaj przez społeczny personel przy pomocy kierownika placówki.

Koło zainteresowań – forma zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę mająca na celu zapewnienie uczestnikom różnych form kształcenia i pogłębiania wiedzy z poszczególnych dziedzin, wyrównanie szans edukacyjnych, rozwój zainteresowań i uzdolnień indywidualnych oraz doskonalenie umiejętności w dziedzinie sportu. Umożliwia młodzieży zdobywanie pełniejszej wiedzy o otaczającym ją świecie i pozwala na pożyteczne spędzanie czasu wolnego po wypełnieniu obowiązków szkolnych.

Książka – wydawnictwo zwarte, zawierające co najmniej 49 stron, nie licząc okładki, wydane w danym kraju i ogólnie dostępne.

Księgozbiór – zbiór obejmujący wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma).

Kształcenie formalne – nauka w systemie szkolnym - na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, zasadniczych szkół zawodowych, szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, szkół policealnych, jak również kształcenie na poziomie studiów wyższych i doktoranckich. Kształcenie prowadzone jest przez instytucje szkolne i edukacyjne, publiczne i niepubliczne, uprawnione do nauczania. Odbywa się zgodnie z zatwierdzonymi programami nauczania. Kształcenie oparte jest na standardach przyjętych w systemie oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego zatwierdzonym obowiązującymi uregulowaniami prawnymi. Prowadzi do uzyskania kwalifikacji potwierdzonych świadectwem, zaświadczeniem o ukończeniu szkoły, certyfikatem, dyplomem.

Kształcenie nieformalne – samodzielne uczenie się respondenta w celu uzyskania wiedzy lub doskonalenia umiejętności, powinno odbywać się bez udziału nauczyciela. Odbywa się poza zorganizowanymi formami edukacji szkolnej i pozaszkolnej.

Kształcenie pozaformalne – zorganizowane działania edukacyjne, które nie odpowiadają definicji edukacji szkolnej. Kształcenie pozaformalne nie powoduje zmiany w poziomie wykształcenia. Prowadzi zazwyczaj do zdobywania i poszerzania umiejętności w różnych dziedzinach życia zawodowego, społecznego jak również kulturalnego. W odróżnieniu od kształcenia nieformalnego, kształcenie pozaformalne powinno odbywać się przy udziale wykładowcy, instruktora lub nauczyciela.

Kształcenie osób dorosłych – kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny.

Lekcja muzealna – organizowana przez muzea specjalistyczne lekcja (lub cykl lekcji na jeden temat) dla zorganizowanych grup młodzieży szkolnej, prezentująca zagadnienia z dziedziny historii, sztuki, techniki, nauki itp. lub popularyzująca sztukę wytwórczą w oparciu o technikę i tradycje przy pomocy zgromadzonych w muzeum zabytków.

Liceum ogólnokształcące – szkoła ponadgimnazjalna, której ukończenie umożliwia uzyskanie wykształcenia średniego i ubieganie się o przyjęcie do szkoły policealnej oraz w przypadku otrzymania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, dająca prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Nauka trwa 3 lata, w szkołach dwujęzycznych (oddziałach dwujęzycznych) z klasą wstępną – 4 lata. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również likwidowane stopniowo od roku szkolnego 2012/13 dwuletnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości.

Liceum profilowane (szkoła ogólnozawodowa) – likwidowany stopniowo od roku szkolnego 2012/13 typ szkoły ponadgimnazjalnej kształcącej w profilach kształcenia ogólnozawodowego odpowiadającym dziedzinom gospodarki, które są określone w drodze rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Proces kształcenia ma umożliwić uczniom uzyskanie kwalifikacji zawodowych w krótkich cyklach kształcenia – od pół do półtora roku – w szkole policealnej lub w formach pozaszkolnych, a także przekwalifikowanie się w toku pracy zawodowej (wielokrotnie w ciągu życia zawodowego). Nauka trwa 3 lata. Ukończenie szkoły daje możliwość

uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego i uzyskania prawa do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe.

Liczba miejsc w przedszkolu – liczba zadeklarowanych miejsc w arkuszu organizacyjnym placówki, brana pod uwagę przy obliczaniu wskaźnika dostępności do wychowania przedszkolnego.

Medycyna pracy – teoretyczna i praktyczna dziedzina medycyny, której przedmiotem jest badanie wpływu środowiska pracy i sposobów wykonywania pracy na stan zdrowia pracujących, oraz minimalizowanie negatywnych skutków zdrowotnych pracy poprzez odpowiednią profilaktykę. Zgodnie z przepisami Kodeksu pracy pracodawcy zobowiązani są do finansowania profilaktycznych badań lekarskich pracowników oraz profilaktycznej opieki zdrowotnej niezbędnej z uwagi na warunki pracy.

Miejsce pracy, zatrudnienia – instytucja, firma itp., w której ktoś pracuje.

Migracje długookresowe – migracje związane ze zmianą miejsca zamieszkania na okres co najmniej 12 miesięcy.

Migracje ludności – przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) połączone z przekroczeniem granicy jednostki administracyjnej podziału terytorialnego kraju (migracje wewnętrzne) lub granicy państwa (migracje zagraniczne).

Migracje na pobyt stały – migracje związane ze zmianą miejsca zamieszkania na pobyt stały.

Migracje wewnętrzne – zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.

Migracje zagraniczne – przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.

Muzeum – jednostka organizacyjna, nie nastawiona na osiągnięcie zysku, której celem jest sprawowanie opieki nad zabytkami, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktu ze zbiorami.

Nakłady bieżące na działalność B+R – nakłady osobowe, a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych (innych niż B+R) obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty bieżące obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników – w części, w której dotyczą działalności B+R.

Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych – wszelkie wydatki niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne, poniesione w roku sprawozdawczym na wszelkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace

zakończone sukcesem, przerwane, zaniechane i niezakończone do końca roku sprawozdawczego. Obejmują nakłady na:

- prace badawcze i rozwojowe (B+R) związane z opracowywaniem nowych i istotnie ulepszonych produktów (innowacji produktowych) i procesów (innowacji procesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek;
- zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (licencji, praw patentowych, ujawnień know-how itp.);
- zakup oprogramowania;
- zakup i montaż maszyn i urządzeń oraz budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji produktowych i procesowych;
- szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną;
- marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów;
- pozostałe przygotowania do wprowadzania innowacji produktowych lub procesowych.

Nakłady osobowe związane z działalnością B+R – nakłady poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym, obejmują: wynagrodzenia, narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę, w tym ubezpieczenia społeczne, a także stypendia uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R – nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków. Obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R badane są według kategorii kosztów oraz według źródeł finansowania, czyli źródeł pochodzenia środków przeznaczanych na tę działalność przez jednostki ją wykonujące.

Napływ migracyjny – liczba osób przybyłych do danej jednostki administracyjnej w danym okresie z innego miejsca w kraju. W bieżącej statystyce migracji na pobyt stały, opartej na administracyjnych źródłach danych, napływ do jednostki to liczba osób, które zameldowały się w danym okresie na pobyt stały w tej jednostce. Określenie "napływ" odnosi się najczęściej do migracji wewnętrznych. W szerszym znaczeniu napływem są również przyjazdy z zagranicy (imigracja).

Nauczyciel – pracownik pedagogiczny przedszkola, szkoły, placówki oraz zakładu kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli realizujący zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.

Niepełnozatrudnieni według Grupy Roboczej Eurostatu ds. rynku pracy LAMAS – osoby w wieku 15-74 lata pracujące w niepełnym wymiarze czasu, które chciałyby pracować więcej godzin tygodniowo i byłyby gotowe do podjęcia pracy w takim wymiarze.

Nominalny czas pracy – czas, który powinien być przepracowany w danym okresie rozliczeniowym w normalnym czasie pracy zgodnie z normami czasu pracy (dobową i średniotygodniową) obowiązującymi danego pracownika na podstawie przepisów prawa. Nominalny czas pracy to kalendarzowy czas pracy pomniejszony o czas przypadający na dni ustawowo wolne od pracy.

Nowo utworzone miejsca pracy – miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego – wprowadzony Ustawą z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty. Na mocy art. 14 ust. 3 ustawy dziecko w wieku 6 lat, a od 1 września 2011 r. w wieku 5 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne. Obowiązek rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat, od 2011 r. – 5 lat. Obowiązek polega na dopełnieniu przez rodziców czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, a także zapewnieniu regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia. Zadaniem gminy jest umożliwienie spełnienia tego obowiązku, w tym zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice w przypadku, gdy droga dziecka z domu do najbliższego publicznego przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej przekracza 3 km.

Odczyty – jedna z form działalności oświatowej prowadzonej przez muzea i galerie sztuki.

Oddział w szkole – podstawowa jednostka organizacyjna szkoły. W szkole oddział stanowi grupa uczniów pobierających naukę w tej samej klasie. Dodatkowym wyróżnikiem oddziału może być specyficzny skład grupy uczniów (oddział specjalny, integracyjny, ogólnodostępny) lub program nauczania (oddział dwujęzyczny, przysposabiający do pracy).

Odływ migracyjny – liczba osób, które opuściły w danym okresie daną jednostkę administracyjną przenosząc się do innych miejscowości w kraju. W bieżącej statystyce migracji na pobyt stały, opartej na administracyjnych źródłach danych, odływ z jednostki oznacza liczbę osób, które zameldowały się w innych jednostkach na pobyt stały a poprzednio były zameldowane w tej jednostce. Określenie "odływ" odnosi się najczęściej do migracji wewnętrznych. W szerszym znaczeniu odływem są również wyjazdy za granicę (emigracja).

Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy – stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

Ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej – placówki informacyjno-biblioteczne, wchodzące w skład sieci informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (inte). Nie zalicza się do nich biblioteki o statusie naukowej.

Ośrodek kultury – wielofunkcyjna instytucja kultury o charakterze środowiskowym, integrująca wokół wspólnego programu działalność istniejących w danej miejscowości (gminie) autonomicznych instytucji kultury jak również urzędzeń rekreacyjno-sportowych i zakładu usług gastronomicznych. Ośrodek może integrować i koordynować działalność takich instytucji jak: dom kultury, biblioteka, klub, świetlica, kino, ognisko artystyczne, galeria sztuki, izba regionalna. W ostatnim okresie ośrodki kultury skupiły się przede wszystkim na prowadzeniu własnej działalności, rezygnując z programowych działań koordynacyjnych.

Patent – wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy

– patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

Placówka wychowania przedszkolnego – placówka przeznaczona dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniająca dzieciom opiekę oraz mająca na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego – funkcjonujące od roku szkolnego 2008/2009,
- punkty przedszkolne – funkcjonujące od roku szkolnego 2008/2009.

Płodność kobiet – mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat).

Popyt na pracę – liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Przez popyt na pracę rozumiemy:

- zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących;
- wolne miejsca pracy.

Poziom wykształcenia – najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa.

Pracujący – osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym, albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
 - do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani byli również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Pracujący bezpośrednio z pacjentem (wykonujący działalność leczniczą) – osoby, dla których głównym miejscem pracy jest publiczny lub niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, apteka szpitalna lub ogólnodostępna, punkt apteczny, stacjonarny zakład pomocy społecznej lub praktyka. Do grupy pracujących bezpośrednio z pacjentem nie zalicza się osób, dla których głównym miejscem pracy jest Narodowy Fundusz Zdrowia, wyższa uczelnia lub jednostka administracji państwowej lub samorządowej oraz resortu sprawiedliwości, a także osób pracujących w ZUS, KRUS oraz w firmach

farmaceutycznych, nawet, jeśli praca przez nie wykonywana wymaga wykształcenia medycznego. Przyjęta metodologia jest zgodna z zaleceniami międzynarodowymi.

Praktyka lekarska, stomatologiczna, pielęgniarki lub położnej – forma organizacyjno-prawna, w jakiej możliwe jest wykonywanie czynności zawodowych przez osobę uprawnioną do wykonywania zawodu medycznego. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych dla ogółu ludności. Po zarejestrowaniu praktyka może udzielać usług w ramach środków publicznych lub niepublicznych. Praktyka może być indywidualna lub grupowa. Praktyki działają zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza i lekarza dentystry (Tekst jednolity: Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późn. zm.) oraz o zawodzie pielęgniarki i położnej (Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej – tekst jednolity: Dz. U. 2011 Nr 174, poz. 1039).

Produkt krajowy brutto (PKB) – obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Obliczanie wartości rocznego PKB polega na oszacowaniu trzech równych co do wartości kategorii makroekonomicznych określających PKB poprzez:

- rozmiary działalności produkcyjnej; PKB równa się sumie wartości dodanej wszystkich sektorów instytucjonalnych lub wszystkich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) krajowych jednostek produkcyjnych powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów;
- końcowy rezultat działalności produkcyjnej; PKB obliczany jest jako suma popytu krajowego, tj. spożycia i akumulacji oraz salda wymiany produktów z zagranicą;
- suma rozchodów na rachunku tworzenia dochodów gospodarki ogółem (koszty związane z zatrudnieniem, podatki związane z produkcją i importem pomniejszone o dotacje, nadwyżka operacyjna brutto oraz dochód mieszany gospodarki ogółem).

Przeciętne dalsze trwanie życia – wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Przeciętne wynagrodzenie brutto – stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Przeciętny pobyt chorego w szpitalu (w dniach) – liczba osobodni podzielona przez liczbę leczonych w ciągu roku.

Przedszkole – placówka przeznaczona dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, wspomagająca indywidualny rozwój, zapewniająca opiekę odpowiednią do potrzeb dziecka oraz przygotowująca do nauki w szkole.

Przewód doktorski – ogół postępowania w trakcie nadawania stopnia naukowego doktora prowadzony przez uprawnioną jednostkę organizacyjną szkoły wyższej lub innej placówki naukowej, nad którym czuwa specjalnie powołana komisja. Czynności przewodu doktorskiego kończą się uchwałami rady jednostki organizacyjnej w przedmiocie: wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenia promotora, przyjęcia rozprawy

doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony, przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej, nadania stopnia doktora.

Przychodnia – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Przyrost/ubytek naturalny ludności – różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie.

Przyrost/ubytek rzeczywisty ludności – to różnica między liczbą ludności na początku i końcu okresu (np. roku). Na różnicę tę składają się:

- dla Polski – przyrost naturalny oraz – w przypadku krajowej definicji ludności – saldo migracji zagranicznych na pobyt stały, w przypadku rezydentów – dodatkowo – saldo migracji czasowych trwających co najmniej 12 miesięcy;
- w przypadku podziału terytorialnego (gminy, powiaty, województwa) oraz w podziale na tereny miejskie i wiejskie (miasta/wieś) na przyrost rzeczywisty dodatkowo składają się także saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały i czasowy) oraz saldo zmian administracyjnych (najczęściej nadawanie praw miejskich dotychczasowym terenom wiejskim).

Rok akademicki – okres dziewięciomiesięcznej nauki na wyższej uczelni.

Saldo migracji – różnica między napływem i odpływem migracyjnym.

Seans filmowy – ciągła projekcja filmu długometrażowego, niezależnie od wykorzystanego nośnika (światłoczułego, magnetycznego lub w technologii cyfrowej), w zamierzonym i z góry określonym czasie trwania. W przypadku projekcji filmu wieloczęściowego podzielonego na odcinki – projekcję każdej części mającej własną czołówkę i określoną długość uważa się za odrębny seans filmowy. W takiej sytuacji, liczbę widzów wykazuje się w sposób analogiczny. Za seans uważa się również wyświetlenie zestawu filmów krótkometrażowych (np. tzw. poranki dla dzieci).

Sprawdzian szóstoklasisty – obowiązkowy egzamin zewnętrzny przeprowadzany w ostatniej klasie szkoły podstawowej weryfikujący opanowanie przez ucznia umiejętności określonych w standardach wymagań dotyczących czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystania wiedzy w praktyce.

Stacjonarna opieka zdrowotna – całodobowa lub całodniowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona osobom wymagającym leczenia w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

Status społeczno-zawodowy – wyróżnione i określone w danej kulturze miejsce jednostki społecznej w hierarchii społecznej i szerzej w strukturze społecznej. Z zajmowanej pozycji społecznej wynika rola społeczna jaką odgrywać powinna jednostka. Pozycja społeczna związana jest też z określonymi przywilejami i obowiązkami.

Stopa bezrobocia według BAEL – procentowy udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopień naukowy – stopień doktora, stopień doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki lub dziedziny sztuki w zakresie danej dyscypliny naukowej bądź artystycznej. Stopnie naukowe nadawane są w jednostkach organizacyjnych, które posiadają uprawnienia do ich nadawania.

Student – osoba kształcąca się na studiach pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolitych studiach magisterskich.

Studia doktoranckie – studia trzeciego stopnia, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

Studia drugiego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia.

Studia magisterskie jednolite – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia.

Studia niestacjonarne – forma studiów wyższych, inna niż studia stacjonarne, wskazana przez senat uczelni.

Studia pierwszego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia.

Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona w uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

Studia stacjonarne – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

Studia wyższe – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia.

Stypendium – comiesięcznie wypłacana forma pomocy materialnej dla uczniów/studentów o charakterze socjalnym lub motywacyjnym umożliwiająca całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, zakupu pomocy szkolnych, utrzymania oraz zakwaterowania.

Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – forma pomocy materialnej adresowana do uczniów szkół artystycznych, którzy uzyskali w semestrze bardzo dobrą średnią ocen z przedmiotów artystyczno-zawodowych lub zostali laureatami międzynarodowego lub krajowego konkursu artystycznego. O przyznanie stypendium uczeń może się ubiegać nie wcześniej niż po ukończeniu pierwszego roku nauki i nie częściej niż raz w roku. Stypendia przyznaje, określa ich liczbę oraz wysokość, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, odrębnie w każdym roku szkolnym.

Stypendium Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – forma pomocy materialnej adresowana do uczniów posiadających wybitne osiągnięcia edukacyjne, w szczególności dla:

- laureatów międzynarodowych olimpiad lub laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych o zasięgu ogólnopolskim lub turniejów,

- laureatów konkursów na pracę naukową, organizowanych przez instytucje lub stowarzyszenia naukowe,
- uczniów szkół ponadgimnazjalnych uzyskujących najwyższe wyniki w nauce według indywidualnego programu lub toku nauki,
- uczniów uczestniczących w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na podstawie przepisów w sprawie zasad i warunków uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na kierunkach zgodnych z uzdolnieniami oraz zasad zaliczania tych zajęć,
- uczniów, uzyskujących wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na szczeblu krajowym lub międzynarodowym.

Stypendium o charakterze socjalnym – comiesięcznie wypłacana forma pomocy materialnej dla studenta lub doktoranta znajdującego się w trudnej sytuacji materialnej.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów – forma pomocy materialnej adresowana do wybitnie uzdolnionych uczniów szkół, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości. Stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznaje się jednemu uczniowi danej szkoły, który spełnia warunki do otrzymania tej formy świadczenia. Aby otrzymać stypendium Prezesa Rady Ministrów należy otrzymać promocję z wyróżnieniem, uzyskując przy tym najwyższą w danej szkole średnią ocen lub wykazywać szczególne uzdolnienia w co najmniej jednej dziedzinie wiedzy, uzyskując w niej najwyższe wyniki, a w pozostałych dziedzinach wiedzy wyniki co najmniej dobre. Stypendium jest przyznawane przez Prezesa Rady Ministrów na okres od września do czerwca w danym roku szkolnym.

Szkoła – jednostka edukacyjna powołana na podstawie aktu założycielskiego lub wpisu do ewidencji przez organ administracji rządowej, jednostkę samorządu terytorialnego, osobę prawną lub osobę fizyczną na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty. Szkoła prowadzi kształcenie określonego rodzaju i na określonym poziomie, posiada statut nadany przez organ lub osobę prowadzącą szkołę, określający m.in. jej nazwę, typ, organ prowadzący oraz organizację wewnętrzną. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych i niepubliczne, zaś placówki (w tym przedszkola) – publiczne i niepubliczne.

Szkoła policealna – szkoła o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, której ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu. W statystyce oprócz policealnych szkół zawodowych przyjęto odrębnie wykazywać dane o trzyletnich kolegiach pracowników służb społecznych oraz zakładach kształcenia nauczycieli, tj. kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych.

Szkoła ponadgimnazjalna – szkoła realizująca zadania dydaktyczne na podbudowie programowej trzyletniego gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, specjalne szkoły przysposabiające do pracy, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika uzupełniająca, ogólnokształcące szkoły artystyczne oraz szkoły policealne.

Szkoła podstawowa – sześciolletnia szkoła podstawowa, w której w ostatnim roku nauki przeprowadza się obowiązkowy sprawdzian weryfikujący opanowanie przez ucznia umiejętności określonych w standardach wymagań dotyczących czytania, pisanie,

rozumowania, korzystania z informacji, i wykorzystania wiedzy w praktyce. Struktura organizacyjna szkoły podstawowej obejmuje klasy I-VI, a nauka jest obowiązkowa.

Szkoła wyższa (uczelnia) – jednostka stanowiąca część systemu nauki polskiej i systemu edukacji narodowej, której ukończenie pozwala uzyskać dyplom stwierdzający ukończenie studiów wyższych i uzyskanie wykształcenia wyższego.

Świetlica – placówka kulturalna posiadająca z reguły jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmująca swoim zasięgiem działania małe grupy środowiska lokalnego. Działalność prowadzona jest zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. Nie uważa się za świetlice jednostek, zwyczajowo określanych „świetlicami”, nie prowadzących działalności kulturalnej, których pomieszczenia służą do innych celów, np. do organizowania narad i konferencji, kursów zawodowych itp. Nie ujmuje się również świetlic szkolnych.

Świetlica szkolna – placówka opiekuńczo-wychowawcza, prowadzona przez szkołę dla zapewnienia uczniom opieki pozalekcyjnej i wychowania w przypadkach, gdy dzieci te w czasie pracy rodziców (opiekunów) są pozbawione opieki. Świetlica zapewnia przede wszystkim możliwość odrobienia lekcji i uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach zgodnych z zainteresowaniami dzieci.

Technikum – szkoła czteroletnia, której ukończenie umożliwia, po zdaniu egzaminu, uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Absolwenci technikum uzyskują wykształcenie średnie, a także mają możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (likwidowane stopniowo od roku szkolnego 2012/13) oraz ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

Tytuł zawodowy – tytuł licencjata, inżyniera, magistra lub tytuł równorzędny.

Wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej – Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 Nr 153, poz. 1227, z póź. zm.).

Wiek produkcyjny – ludność w wieku zdolności do pracy tj. mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat.

Wiek produkcyjny mobilny – kobiety i mężczyźni w wieku 18-44 lata.

Wiek produkcyjny niemobilny – mężczyźni w wieku od 45 do 64 lat, kobiety w wieku od 45 do 59 lat.

Wiek przedprodukcyjny – ludność, która nie osiągnęła wieku zdolności do pracy; oznacza ludność w wieku 0-17 lat.

Wolne miejsca pracy – miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;

- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Wolumin – tom zarejestrowany w księdze inwentarzowej biblioteki. W przypadku wydawnictw nieperiodycznych jest to pojedynczy egzemplarz, natomiast w przypadku periodyków to zbiór numerów danego czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Wskaźnik absencji pracownika – procentowy udział czasu nieprzepracowanego w zależności od przyczyny w ogólnej liczbie godzin nominalnego czasu pracy.

Wskaźnik skolaryzacji netto – relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Wskaźnik zatrudnienia – procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej – procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik dynamiki demograficznej – stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej 1 roku) do liczby zgonów w tym okresie.

Współczynnik dzietności kobiet – oznacza przeciętną liczbę dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku.

Współczynnik reprodukcji brutto – wyraża liczbę żywo urodzonych dziewczynek przypadających na jedną kobietę będącą w wieku rozrodczym.

Wybory – akcja mająca na celu powołanie odpowiednich kandydatów do określonych funkcji przez głosowanie, w którym mogą wziąć udział wszyscy uprawnieni pełnoletni obywatele.

Wykonywany zawód – zespół czynności lub prac, których wykonywanie stanowi główne źródło utrzymania danej osoby i ewentualnie jej rodziny. Zawód wykonywany jest zawodem gospodarczym to znaczy występującym na danym rynku pracy nie zawsze sklasyfikowanym w KZiS (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności wprowadzona na mocy Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. – Dz. U. 2010 Nr 82, poz. 537 zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania), ponieważ pracodawcy sami tworzą nazewnictwo funkcjonującym zawodom.

Wystawa – zorganizowane na czas określony udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu dzieł sztuki lub eksponatów muzealnych objętych odpowiednim tytułem. Jeden tytuł stanowi jedną wystawę.

Wzór użytkowy – nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Wzór użytkowy uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na wzór użytkowy udzielane jest prawo ochronne. Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania prawa ochronnego wynosi 10 lat od daty

dokonania zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów, którzy mają znaczne trudności w uzyskaniu osiągnięć z zakresu określonych zajęć edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego. Zajęcia prowadzone są przez nauczyciela właściwych zajęć edukacyjnych. Liczba uczestników zajęć wynosi od 4 do 8 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające uzyskanie osiągnięć wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego; zajęcia prowadzą nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie terapii pedagogicznej; liczba uczestników zajęć wynosi od 2 do 5 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia logopedyczne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów z zaburzeniami mowy, które powodują zakłócenia komunikacji językowej oraz utrudniają naukę; zajęcia prowadzą nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie logopedii lub logopedii szkolnej; liczba uczestników zajęć wynosi od 2 do 4 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia socjoterapeutyczne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne; zajęcia socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym prowadzą nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie pracy o charakterze terapeutycznym lub socjoterapii; liczba uczestników zajęć wynosi od 3 do 10 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zapomoga – doraźna pomoc finansowa dla studenta lub doktoranta, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej; może być przyznana na wniosek zainteresowanego nie częściej niż dwa razy w roku akademickim.

Zasadnicza szkoła zawodowa – szkoła dająca wykształcenie zasadnicze zawodowe, umożliwia zdobycie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w uzupełniających liceach ogólnokształcących lub technikach uzupełniających. Do szkoły tej przyjmowani są absolwenci gimnazjum. Nauka trwa od 2 do 3 lat. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również trzyletnie szkoły przysposabiające do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

Żywe urodzenie – całkowite wydalenie lub wydobycie z ustroju matki noworodka, niezależnie od okresu trwania ciąży, który po takim oddzieleniu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli (mięśni szkieletowych), bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone; każdy taki noworodek jest uważany za żywo urodzonego.

5. GLOSSARY

Absence rate – a share of hours not worked relative to the cause of absence in the total number of hours in the nominal working time.

Academic year – nine-month-long period of learning at a higher education institution.

Activity rate – a share of the economically active persons of a given category in the whole population of a given category.

Actual increase / decrease of the population is the difference between the number of population at the beginning and at the end of the period (e.g. a year). The following factors account for the difference:

- for Poland – natural increase and – in the case of a national definition of the population – net international migration for permanent residence, in the case of residents – additionally – net migration for temporary stay of at least 12 months;
- in the case of territorial division (gminas, powiats, voivodships) and by urban and rural areas, the actual increase additionally consists of the net internal migration rate (for permanent and temporary residence) and the balance of administrative changes (most often granting city rights to former rural areas).

Art gallery – an entity whose basic activity (or one of the basic activities) is arranging exhibitions.

Average monthly gross wages and salaries – the relation of the sum of gross salaries and fees paid to certain groups of employees for performing work under labour contracts, payments from profit and from balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities to the average number of employees, excluding outworkers and persons employed abroad.

Average patient stay in hospital (in days) – the number of bed-days divided by the number of patients during the year.

Basic vocational school – a school providing basic vocational education, awarding its graduates diplomas certifying vocational education after passing an examination, as well as allowing for further education in supplementary general secondary schools or supplementary technical schools. Graduates of lower secondary schools are admitted to this type of school. The basic vocational programme lasts 2 or 3 years. In the publication, this type of schools also include special job-training schools for students with moderate or severe intellectual disability and for students with multiple disorders. A graduate from a special job-training school receives a school-completion and job-training certificate.

Biological age groups – three basic most common groups are distinguished:

- 0-14 years – children (demographic youth);
- 15-64 years – adults;
- 65 years and more – seniors (demographic old age).

Book – a non-periodic publication of at least 49 pages exclusive of the cover pages, published in a particular country and made available to the public.

Borrower / Reader (user actively borrowing books) – a user registered at a library who borrowed at least one volume in the course of a reporting year.

Broad field of education – fields of education classified according to the *International Standard Classification of Education (ISCED)*.

Budget of local government – annual plan of revenues and expenditures, incomings and outgoings of the local entity. It is authorised for one financial year which corresponds to the calendar year. Budget Resolution is the basis for the financial management of local government units for the year.

Centres of culture – cultural institutions which conduct multidirectional animation activities consisting in initiating, stimulating and supporting cultural activity of social groups and local communities, having a permanent cultural program, a team of skilled workers (animators or instructors, pedagogues, educators) as well as adequate infrastructure (rooms and equipment). The essence of the activities of the centres of culture is a cultural education, artistic education and social animation.

Club (in cultural institution) – a cultural institution operating in local community in cooperation with institutions and cultural, social and political organisations and associations. It has one or more rooms, adequate equipment (audio-visual equipment, television, newspapers, etc.). A club is open every day, as a place to organise cultural recreation and the community activities. It is run by the manager and volunteers.

Collection – includes non-periodical publications (books and brochures) and periodicals (newspapers and magazines).

Community centre – a cultural institution which usually has only one room and essential equipment, and whose territorial range covers small groups in the local environment. It is usually run by social activists, supported by the manager. The units which are customarily called “after-school clubs”, but which do not conduct cultural events, and whose rooms serve other purposes, e.g. are used as the venues for official meetings and conferences, professional/vocational courses, and the like, as well as school dayrooms do not belong to the group of community centres.

Community engagement – in this publication presented as indicator showing the level of development of civil society in Poland, civil experience and competencies.

Compulsory one year pre-primary school preparation – introduced based on the Act dated 27 June 2003 amending the Act on education system. Based on the article 14, point 3 of the Act, children aged 6 and, since 1 September 2011, aged 5 years are obliged to fulfil compulsory one-year pre-school preparation. The obligation starts from the beginning of the school year in the calendar year in which the child turns 6 years, since 2011 – 5 years. The obligation is fulfilled when parents enrol child to nursery school or pre-primary section in primary school, and allow children to participate regularly in the classes. Gmina (administration of the territorial area) is responsible for allowing to fulfil this obligation, including free commuting and taking care during commuting or to reimburse the cost of public transport for child and its guardian, if the child travels with parents and the distance between the nearest public nursery school or pre-primary section in primary school is more than 3km.

Conferment procedure for Ph.D. degree – a procedure during conferment of Ph.D. degree conducted by the authorised entity of a higher education institution or other science institution, supervised by a specially appointed committee. The Ph.D. course ends with resolutions of the council of the entity regarding initiation of the Ph.D. dissertation and

appointment of the promoter, approval of the doctoral dissertation and its release for public defence, approval of the public defence of dissertation, awarding a Ph.D. Degree.

Corrective-compensating classes – *classes in a school organised for pupils with specific learning difficulties that prevent them from achieving results corresponding to the core curriculum for a particular educational level. Classes are conducted by teachers with pedagogical therapy training. The number of participants in a class is 2 to 5 pupils (Act of 7 September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).*

Course graduate – *a person who successfully completed training in certain knowledge or skills.*

Cultural centre – *a multi-purpose cultural institution with a social background which, based on a common programme, integrate the activities conducted by independent cultural institutions operating in a given locality (gmina), as well as recreation and sports facilities and catering outlet. A cultural centre can integrate and coordinate the activity of such institutions as: community centres, libraries, clubs, community clubs, cinemas, art circles, art galleries, regional chambers, and the like. Cultural centres have lately focused mainly on their own activities, setting the programme-based coordination activities aside.*

Cultural establishment – *a cultural institution conducting multi-scope social and cultural activity. It is located in a separate building erected or adopted for this purpose, containing an auditorium and a cinema hall, as well as rooms and appliances designed to conduct specified cultural activity.*

Current expenditures on R&D activity – *personnel outlays and costs of consumption of materials, non-durable objects and energy, costs of external services (other than R&D) including: third party processing, transport, repair, bank, postal, telecommunication, information technology, publishing, municipal, etc. services, costs of business trips and other current costs including in particular taxes and fees charged on costs of operating activity and profits, property insurance and employee benefits – in the part in which they are related to R&D activity.*

Degree programmes – *first cycle or second cycle or long cycle programmes of study provided by higher education institutions authorised to provide such programmes.*

Demand for labour – *the number of vacancies offered by the economy in specific social and economic conditions. Demand for labour is understood as:*

- *occupied jobs, determined by the actual number of employees,*
- *job vacancies.*

Demographic dynamics rate – *ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

Doctoral programmes – *third cycle programmes, open to holders of second cycle qualifications and leading upon successful completion to the award of a third cycle qualification conferred by an authorised academic unit of a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences (Polska Akademia Nauk), a research institute or an international scientific institute established under other legislation and active on the territory of the Republic of Poland.*

Economically active population – *persons who are considered as employed or unemployed in accordance with the definitions presented below in glossary.*

Economically inactive population – persons aged 15 and more outside the labour force, who were not classified as employed or unemployed, i.e. persons who during the reference week:

- did not work, did not have a job or were not job-seekers;
- did not work and were job-seekers, but were not ready to start work within two weeks after the reference week;
- did not work and were not job-seekers because they had found a job and they were waiting to start in the period:
 - longer than 3 months,
 - no longer than 3 months, but they were not able to take up work (2004).

Among the economically inactive persons, a group of discouraged persons has been distinguished, i.e. persons not seeking work because they are convinced that they will not find it.

Educational age groups:

- 3-6 years – pre-primary education,
- 7-12 – primary education,
- 13-15 – lower-secondary education,
- 16-18 – secondary education,
- 19-24 – tertiary education.

Educational attainment – the highest grade completed within the most advanced level attended in the educational system.

Elections – the aim is to select persons among candidates for specific functions by the vote, which is open to all eligible adult citizens.

Emigration – departure from the country of usual residence with the intention to stay abroad for a period of at least 12 months.

Employed persons – persons aged 15 and more who during the reference week:

- performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or in conducting family economic activity outside agriculture,
- had work but did not perform it:
 - due to sickness, maternity leave or vacation,
 - due to other reasons, but the break in employment:
 - did not exceed 3 months,
 - exceeded 3 months, but these persons were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto remuneration.

Employed persons – in line with international standards – also include students, with whom employers or physical persons concluded a contract for apprenticeship or on-the-job training, if they receive wages or salary.

Exhibition – a temporary event in which a set of works of art or museum exhibits is made available to the public (to visitors), under a specific title, and for a specified period. One umbrella title is assigned to one exhibition.

Expenditures for product and process innovations – all current expenditures and investment outlays, irrespective of funding sources, incurred in a reporting year on all kind of

innovation activity, on successfully completed works, discontinued or unfinished by the end of the reporting year. They cover expenditures for:

- *R&D work related to preparing the production of new and significantly improved products (product innovations) and processes (process innovations), intramural and extramural;*
- *acquisition of external knowledge (licences, patent rights, disclosures of know-how, etc.);*
- *acquisition of software;*
- *acquisition and assembly of machinery and equipment as well as building, extension and modernisation of buildings designed for the implementation of product and process innovations;*
- *personnel training connected with innovation activity;*
- *marketing of new or significantly improved products;*
- *other preparations for implementing product or process innovations.*

Female fertility – *is measured by the indicator calculated as the number of live births to the number of females of childbearing age (15-49).*

Field of education – *a field of study, as defined in the International Standard Classification of Education (ISCED), is as the subject matter taught in an education programme.*

First-cycle programmes – *a stage of learning open to holders of the certificate of secondary education (świadectwo dojrzałości) which leads upon successful completion to the award of a first cycle qualification.*

Fixed cinema – *operates always in one building, permanently dedicated to public film screening with a defined frequency. This group also covers summer cinema.*

Formal education – *education in the school system - at the level of primary, lower secondary, basic vocational schools, general and vocational secondary schools, post-secondary schools as well as tertiary and doctoral studies. Education is provided by public or non-public school and educational institutions which are authorised to teach. It is conducted in accordance with the approved curriculum. The training is based on the standards adopted in the system of education and higher education approved by the applicable legal regulations. It leads to qualification validated by the certificate or diploma.*

Full-time programmes – *a mode of study wherein a minimum half of the study programme comprises courses which require the direct participation of academic staff and students.*

General secondary school – *an upper secondary school whose graduates, after completing the full schooling programme, may apply to post-secondary schools. After passing the Matura (matriculation) examination they obtain the right to apply to higher education institutions. The education lasts for 3 years, and in bilingual schools (bilingual sections) with an introductory grade – 4 years. Two-year supplementary general secondary schools for graduates of basic vocational schools, phased out since the 2012/13 school year, have been presented in this publication.*

Graduate of higher education institution – *a person who received academic degree certifying the completion of tertiary education. After defence of the thesis, graduates of second-cycle and long-cycle programmes obtain the Master's degree, while graduates of first-cycle programmes obtain the professional title of Engineer or Bachelor (Licentiate).*

Gross domestic product – illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. The value of total annual GDP is calculated on the basis of estimating three categories equal with respect to macroeconomic values, specifying GDP by:

- volume of production activity, GDP is the sum of value added of all institutional sectors or all sections of NACE of domestic production entities increased by taxes on products and decreased by subsidies on products,
- final result of production activity, GDP is calculated as the sum of domestic demand, i.e. final consumption expenditure and gross capital formation as well as external balance of goods and services,
- total expenditures on the generation of income account of the total economy (compensation of taxes less subsidies on production and imports, gross operating surplus and mixed income of the total economy).

Gross reproduction rate – is the number of female births per each women of childbearing age.

Higher education institution (Higher school) – an entity constituting part of Polish science system and national education system whose graduates receive a diploma certifying the tertiary education.

Hours not worked – part of nominal working time during which the employee was absent from work, or didn't start working regardless of the reason.

Immigration – arrival in a country of a person who was previously a resident of another country with the intention to stay for a period of at least 12 months.

Informal learning – learning on a self-directed basis with the aim of acquiring knowledge and skills, without the participation of a teacher. It is not institutionalised, i.e. takes place outside organised forms of curricular and extracurricular education.

In-patient health care – 24-hour or day doctors and nurses health care service provided to persons requiring treatment in in-patient health care.

Internal migration – change of place of permanent (or temporary) residence connected with crossing an administrative border of gmina with a purpose to settle in another administrative unit. Internal migration is also a change of registration from temporary to permanent residence in the same administrative unit, if the previous place of permanent residence was in other administrative unit. In the case of urban-rural gmina, a change of place of residence between urban and rural area of this gmina is also regarded as migration. Changes of address within the same unit are excluded from data on internal migration, as they do not influence the size and structure of population of this unit.

International migration – population movements associated with the change of country of residence.

Intramural expenditures on R&D activity – expenditures incurred in a reporting year on R&D activity in the reported entity, irrespective of sources of funding. They cover both current expenditures and investment outlays on fixed assets related to R&D activity, but do not cover depreciation of these assets. Intramural expenditures on R&D activity are analysed according to costs category and according to sources of financing, i.e. sources of funding this activity by entities conducting it.

Job vacancy rate – the ratio of vacancies to occupied and unoccupied jobs.

Library – an organisation or part of an organisation having a catalogued collection of books and periodicals which consists of at least 300 catalogue items. Its aims are to build and maintain a collection and make it available to users in a controlled manner.

Library branch – an entity related, in terms of organisation, to the parent library. It has its own permanent collection and supports a part of the area subject to the parent unit.

Licence – exclusive right granted for an invention by national (in Poland – Patent Office of the Republic of Poland) or international authority (European Patent Office – European licence). An individual or legal person acquires the right to exclusive use of an invention in a particular territory for 20 years from the time of patent application, under terms stipulated in national legal acts or international convention.

Life expectancy – is expressed by the average number of years that a person aged x is expected to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

Lifelong learning – education in schools for adults, also gaining and developing general knowledge, skills and qualifications in non-formal education by person who fulfilled compulsory education obligation.

Live birth – the complete expulsion or extraction of an infant from its mother, regardless of the pregnancy duration, which after such separation breathes or shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles, whether or not the umbilical cord has been cut or the placenta was attached; each case of such evidence is considered as live born.

Long-term migration – migration related to the change of place of residence for at least 12 months.

Long-term unemployed persons according to the Act of 20 April 2004 on employment promotion and labour market institutions (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001, with amendments) – persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the previous two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship or on-the-job training.

Longstanding health problems – lasting or expected to last for 6 months or longer – which are due to chronic illness, disability or long-lasting indisposition.

Lower secondary school – a compulsory school educating the youth aged 13 to 15 in a three-year cycle. The formal requirement for admission to a lower secondary school is completion of a primary school.

Lower secondary school examination – an external test conducted in the last grade of lower secondary schools, which allows the student who passed it to apply to upper secondary schools.

Medical, dental, nurses or midwives practice – an organizational and legal form in which it is possible to perform professional activities by a person entitled to a medical profession. It consists in provision of health services for the population by private health care entities. On registration, a practice may operate within the public or private sector.

A practice can be individual or group. Practices act in accordance with the Act on the Profession of Doctor and Dentist (Act of 5 December 1996 on the Profession of Doctor and Dentist, consolidated text: Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with amendments) and with the Act on the Profession of Nurses and Midwives (Act of 15 July 2011 on the

Profession of Nurses and Midwives – consolidated text: Journal of Laws 2011 No. 174, item 1039, with subsequent amendments).

Migration for permanent residence – migration related to the change of place of permanent residence.

Migration inflow – the number of people who arrived in the administrative unit in a given period from another location in the country. In the current statistics of migration for permanent residence based on administrative data sources, the inflow to the administrative unit is the number of people who registered in a given period for permanent residence in that unit. The term "inflow" usually refers to internal migration. In a broader sense, the inflow also means arrivals from abroad (immigration).

Migration outflow – the number of people who left an administrative unit moving to other locations in the country in a given period. In the current statistics of migration for permanent residence based on administrative data sources, the outflow from the administrative unit represents the number of people previously residing in this unit who registered for permanent residence in other units. The term "outflow" usually refers to internal migration. In a broader sense outflow are also departures abroad (emigration).

Mobility age – men and women aged 18-44.

Museum – a non-profit organisational unit whose purpose is permanent protection of monuments, informing of the values and content of the collected exhibits, popularisation of fundamental values of Polish and international history, science and culture, developing the cognitive and aesthetic sensitivity as well as facilitating contact with the collections.

Museum lesson – a lesson organised by a specialist museum (or series of lessons on a specific topic) for organised groups of school youth, presenting issues in the field of history, art, technology, science, etc., or popularizing the art of manufacturing based on technologies and traditions, using the museum exhibits as teaching aids.

Natural increase / decrease – the difference between the number of live births and the number of deaths in a given period.

Net enrolment rate – a ratio of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population number (as of 31st December) in the age group defined as corresponding to this educational level.

Net migration / Migration balance – difference between migration inflow and migration outflow.

Newly created jobs – the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Nominal working time – time worked according to the norm of working time (daily and weekly working time limit) in the occupational post. Nominal working time is the calendar working time reduced by time of statutory holidays.

Non-degree postgraduate programmes – a level of education open to holders of first cycle qualifications and provided by a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, research institute or the Centre for Postgraduate Medical Studies (Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego), leading upon successful completion to the award of postgraduate qualifications.

Non-formal education – organised educational activities that do not meet the definition of school education. Non-formal education does not change the level of education. It usually

leads to gaining and developing skills in different areas of working, social and cultural life. Unlike informal learning, non-formal education should involve the lecturer, instructor or teacher.

Non-mobility age – *men aged 45-64 years, women aged 45-59 years.*

Non-working time – *part of nominal working time, within of which the employee was absent from work, or didn't start working regardless of the reason.*

Number of places in nursery school – *number of places recorded as stated in establishments charters, used to calculate access to pre-primary education indicator.*

Nursery school – *a facility designated for children aged 3-6 years, supporting individual development, providing care adapted for children's needs and preparing for school education.*

Occupation – *a set of activities or works which provide the main source of income for persons and possibly their families. Occupation is a profession or trade that is present on the labour market, but not always is classified in KZiS (Classification of Occupations and Specializations was introduced by the Regulation of the Minister of Economy and Labour of 8 December 2004 on the classification of occupations and specializations, and the Minister of Labour and Social Policy of 27 April 2010 – Journal of Laws No. 82, item 537 amending the Regulation on the classification of occupations and specializations for labour market needs and range of its usage), because employers create their own names of occupations.*

Occupational medicine – *theoretical and practical field of medicine which focuses on the examination of impact exerted by the work environment, and the way in which work is performed, on the health status of workers. Occupational medicine also focuses on the minimization of negative health effects of work through appropriate prevention activities. In accordance with the provisions of the Labour Code Act, employers are obliged to finance preventive medical examinations of the employees and other necessary prophylactic health care activities as per the working conditions.*

Occupational medicine service organizational units – *entities, excluding nurses and midwives (as defined by the provisions of separate regulations) which deliver preventive occupational health care as part of their curative activities. Such entities constitute basic occupational medicine service units and voivodship occupational medicine service centres.*

Out-patient department – *health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories which provide primary health care or specialized health care and rehabilitation.*

Out-patient health care – *provision of health services by health care providers to patients not requiring treatment on a 24-hour or on a daytime basis.*

Overtime – *time worked over the binding number of hours of working time, for which the employee does not receive a day off, but additional pay. Work performed during additional days off is considered as overtime, unless the employee received an extra day off at another time in lieu of the time worked.*

Part-time programmes – *a mode of study other than full-time, as specified by the senate of a higher education institution.*

Pedagogical library – *an entity which serves the needs of teachers who study or improve their qualifications, students in teacher training and students of institutions educating teachers.*

The collection of these libraries includes specialist literature in the field of education and other fields of science, as well as fiction and socio-economic literature.

Personnel outlays on R&D activity – expenditures incurred by entity in a reporting year cover: wages and salaries, surcharges on wages and salaries charged on employer according to regulations, including social contributions and doctoral scholarships for students involved in R&D activity.

Persons available for work but not seeking it – persons aged 15-74 neither employed nor unemployed who would like to work and would be available for work within the next 2 weeks but are not seeking it.

Persons seeking work but not immediately available – persons aged 15-74 neither employed nor unemployed who:

- have actively sought work during the last 4 weeks but would not be available for work within the next 2 weeks,

or

- found a job to start in less than three months but would not be available for work within the next 2 weeks,

or

- found a job to start in three months or more,

or

- have passively sought work during the last 4 weeks and would be available for work within the next 2 weeks.

Place of work, place of employment – the institution, company, etc. in which someone is working.

Population migration – movements of population associated with change of place of residence (permanent or temporary) involving crossing the border of administrative unit of territorial division of Poland (internal migration) or the national border (international migration).

Post-secondary school – a school in which the programme lasts up to 2.5 years. A graduate obtains a diploma which certifies vocational qualification of a technician or qualified worker. In statistics, colleges of social work and teacher training institutions: foreign language teacher training colleges and teacher-training colleges are presented separately from vocational schools.

Post-working age – men aged 65 years and more, women aged 60 and more – Act of 17 December 1998 on Old-Age and Disability Pensions from the Social Insurance Fund (Journal of Laws No. 153, item 1227, with amendments).

Pre-primary education establishment – an establishment providing care and preparing children for school education. Such establishments are designated for children between the age of 3 and the beginning of their education in a primary school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,

- pre-primary sections of primary schools,

- pre-primary education groups operating since the 2008/2009 school year,

- pre-primary points operating since the 2008/2009 school year.

Pre-working age – population who have not reached working ability yet, i.e. people aged 0-17.

Primary school – a six-year school in which the last year of education ends with a test which qualifies the student for further lower secondary education. The organizational structure of primary schools includes grades 1-6 in which education is compulsory.

Primary school competence test – compulsory examination conducted for the last grade students of primary schools, assessing skills in competence fields of reading, writing, reasoning, analysing and communicating in respect of realisation of the education assignments described in the core curriculum.

Professional competence examination – a form of competence assessment in the field of particular profession for graduates of basic vocational schools, technical schools, supplementary technical secondary schools and post-secondary schools.

Professional title – a title of Engineer, Bachelor of Arts/Sciences, Master of Arts/Sciences or equivalent.

Promotion at work, career progression – moving to a higher position, to receive a promotion, moving the employee to higher positions in professional and social hierarchy.

Public library – an institution which serves to develop and fulfil educational, cultural and information needs of the society and participates in the promotion of knowledge and culture.

Readings – one of the forms of educational activities carried out by museums and art galleries.

Research and development activity (R&D) – research and experimental development (R&D) comprises creative work undertaken on a systematic basis in order to increase the expertise, including knowledge of humankind, culture and society, and the use of this expertise to devise new applications.

Scholarship – monthly paid financial aid of social or incentive character granted to pupils/students, enabling complete or partial cover of costs of participation in educational activities, purchase of school accessories, subsistence and accommodation.

Scholarship of the Minister responsible for culture and national heritage – a form of financial assistance for students of art schools who achieved high grade point average in vocational programmes or became laureates of international or national art competition. A student is entitled to apply for the scholarship not earlier than after finishing first year of schooling and not more frequently than once a year. Scholarships are granted by the Minister responsible for culture and national heritage who specifies their number and the amount separately for each school year.

Scholarship of the Minister responsible for national education – a form of financial assistance for students having outstanding educational achievements, particularly for:

- laureates of international subject competitions or laureates and finalists of national subject competitions,
- laureates of scientific work competitions organized by scientific institutions or associations,
- high-performing individually taught students of upper secondary schools,
- students of non-tertiary education institutions enrolled in the higher education institutions according to the regulations regarding principles and requirements of

attendance for outstanding skilled students in the corresponding field of education and programme completion rules,

- students achieving high results in sport competition at national and international level.*

Scholarship of the Prime Minister – *a form of financial assistance for the best performing students of schools, graduation from which permits students to obtain the Matura (matriculation) certificate. The scholarship of the Prime Minister is conferred on one student of a particular school who fulfils the conditions to obtain this form of benefit. In order to obtain a Scholarship of the Prime Minister it is necessary to graduate with the highest mean score in the school or demonstrate outstanding skills and achieve the highest results in at least one field of education, and achieve at least good results in the other fields. The scholarship is granted by the Prime Minister for the period from September to June in a particular school year.*

School – *an organizational entity established on the basis of a charter or a record in the register by an administrative body, a local governing body, a legal or private person under regulations of the applicable Education System Act. A school conducts training of a specific kind and on a particular level and has a status conferred by an entity or the head person, specifying, inter alia, its name, type, the governing authority and its internal organization. Schools can be public, non-public with the status of a public school, and non-public, whereas establishments (including nursery schools) can be public or private.*

School day-room – *care-educational service organized by a school in order to provide extracurricular care and education for students cases when they are not under the care of their parents (guardians) while they are at work. A school day-room provides the possibility of doing homework and taking part in various activities according to children's interests.*

School graduate – *a person who completed the highest grade of a given school programme and obtained a school certificate from that establishment (applies to graduates of schools covered by the educational system).*

School interest group – *a form of extra-curricular and optional activities organised by a school in order to create better educational opportunities for children and youth, provide them with conditions for the development of interests and skills, as well as the improvement of sports skills. It enables young people to acquire more complete world knowledge and let them spend leisure time in a more advantageous way.*

Scientific degree – *a degree of Doctor (Ph.D.), a degree of Habilitated Doctor in a specified field of science or field of science within a specified scientific or artistic discipline. Scientific degrees are conferred by organizational units which are authorised to confer them.*

Scientific library – *serves the needs of education and training, provides access to library materials and information resources needed for scientific and research work and incorporating results of research. It conducts scientific research in the field of library science and related fields, as well as in areas supported by science.*

Scientific, technical and economic information centres – *information and library institutions included in scientific, technical and economic information network. Libraries having the status of scientific libraries are excluded.*

Screening – *a continuous projection of a full-length film, irrespective of the type of medium used (photosensitive tape, magnetic tape or digital technology), of a scheduled duration. In*

the case of screening of a multi-part film divided into episodes, a projection of each episode, which has its own credits and specified duration, is treated as a separate screening. In such a case, the audience size is indicated analogically. A projection of a set of short movies (such as morning screenings for children) is also classified as a screening.

Second-cycle programmes – *a stage of learning open to holders of a minimum first cycle qualification which leads upon successful completion to the award of a second-cycle qualification.*

Secondary school matriculation examination – *assessment of the general competence level achieved by graduates of upper secondary schools: general secondary schools, specialized secondary schools, technical schools, supplementary general secondary schools, and supplementary technical secondary schools.*

Section (in school) – *the basic organizational entity of a school comprising a group of pupils being educated in the same grade. An additional distinguishing feature can be the specific composition of a group of pupils (a special section, an integration section, an open-access section) or a special educational programme (a bilingual section, job-training section).*

Social and vocational status – *defined in the social culture as the position of people in the social hierarchy and widely in the social structure. The role of persons in a society is the result of their social position. Social position is also connected with certain privileges and responsibilities.*

Social scholarship – *monthly paid type of financial aid for a student or doctoral student in a difficult financial situation.*

Socio-therapeutic classes – *classes in a school organised for pupils with dysfunctions and disorders which cause difficulties in functioning in society. Socio-therapeutic classes and other therapeutic classes are conducted by teachers with therapeutic or socio-therapeutic training. The number of participants in a class is between 3 and 10 pupils (Act of 7 September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).*

Specialist and fictional library – *apart from professional collection specific to the nature of the institution which established it, it has collections of fiction.*

Specialist library – *satisfies the needs of establishments in the scope of materials and information from the relevant fields of knowledge necessary for the performance of tasks and staff professional development.*

Specialised secondary school (general-vocational schools) – *phased out since the 2012/13 school year -a three-year upper secondary school teaching general-vocational subjects. Graduates are awarded a certificate of general secondary education and those who pass the Matura (matriculation) examination obtain the right to apply to higher education institutions. Specialised secondary schools in this publication are also referred to as general-vocational schools. The goal of the education process here is to obtain vocational qualifications in short education cycles – from 1 to 1.5 years – in a post-secondary school or in the form of extracurricular education, as well as retraining in the course of work (repeatedly during a vocational life).*

Speech-therapy classes – *speech therapy classes in a school are organised for pupils with speech disorders which cause disruptions in communication and impede learning. Classes are conducted by teachers with speech-therapy training. The number of participants in*

a class is between 2 and 4 pupils (Act of 7 September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).

State budget – constitutes a part of budgetary act and determines:

- the total amount of projected tax revenues and non-tax revenues of state budget,
- the total amount of planned budget expenditure,
- the amount of the planned state budget deficit together with the sources of its coverage,
- the total amount of projected revenues of the European Funds Budget,
- total amount of planned budget expenditures of the European Funds Budget,
- the financial result of the European Funds Budget,
- the total amount of planned income of the state budget,
- the total amount of planned expenditures of the state budget,
- the planned balance of revenues and expenditures of the state budget,
- limit for liabilities incurred on loans and securities issued.

The state budget consists of two parts corresponding to the public authorities, state control, the courts, tribunals and other bodies of government administration listed in article 139 paragraph 2 of the Act on public finance dated 27 August 2009 (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1240, with amendments), but for the offices supervised by the Prime Minister a separate parts of the budget are established respectively.

Student – a person attending first-cycle, second-cycle or long-cycle programmes at a higher education institution.

Subsistence grant (special assistance grant) – short-term financial aid granted upon application to a student or a doctoral student who, due to unfortunate circumstances, has temporarily found himself in a difficult financial situation; the subsidy may be granted not more than twice per academic year.

Teacher – a pedagogical employee of a nursery school, a school, an establishment or teacher training establishment, and in-service teacher professional training centre who is employed to implement didactic, educational and care tasks.

Teaching-compensatory classes – classes in schools organised for pupils with specific learning difficulties that prevent them from attaining results in particular educational activities, as required by the core curriculum for a given educational level. The classes are conducted by a competent teacher. The number of participants in a class is between 4 and 8 pupils (Act of 7 September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).

Technical school – a four-year school graduation from which allows, after passing an examination, to obtain vocational qualifications. Vocational training is conducted in the occupations specified in the regulations of the Minister of Education of 8 May 2004 on the classification of vocations in vocational education. Technical school graduates obtain secondary education certificate. Additionally, after passing the Matura (matriculation) examination, they may apply to higher education institution. In the publication, this type of schools also include: three-year Supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools (phased out since the 2012/13 school year) and General secondary artistic schools leading to professional certification, which also allow graduates to sit Matura examination and after passing it, to obtain the right to apply to higher education institution.

Time worked during normal working hours – time worked in the standard number of hours binding for a given group of employees.

Total fertility rate – indicates the number of children an average woman would have if she were to experience the exact age-specific fertility throughout her reproductive life (15-49 years).

Underemployed part-time workers according to Eurostat Working Group Labour Market Statistics LAMAS – persons aged 15-74 working part-time who would like to work additional hours weekly and are available to do so.

Unemployed persons according to LFS – persons aged 15-74 years who simultaneously met the following three conditions:

- were not employed during the reference week (in accordance with the definition of “employed”);
- actively sought work, i.e. took actions aimed at finding a job during 4 week (the reference week being the fourth one);
- were available for work within two weeks following the reference week.

The persons who were not seeking work because they had already found a job to start within a maximum of 3 months and were ready to take this job are also included in the category of the unemployed.

Unemployed persons according to the Act of 20 April 2004 on employment promotion and labour market institutions (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001, with amendments) – persons who are not employed or performing any other kind of paid work, available for full-time work (or in the case of disabled persons – available for at least half of the full work-time required for a given occupation or service), are not attending any full-time school with the exception of schools for adults or tertiary schools in part-time programmes, and are registered in the powiat labour office relevant for the person’s permanent or temporary place of residence, seeking employment or any other paid work, and meeting additional provisions of the Act.

Unemployment rate according to LFS – the number of people unemployed as a percentage of the labour force.

Unified Master’s studies (long-cycle programmes) – a stage of learning open to holders of certificate of secondary education (świadectwo dojrzałości) and leading upon successful completion to the award of a second cycle qualification.

Upper secondary school – a school operating on the curricular basis of three-year lower secondary school. This type of schools include: three-year basic vocational schools, three-year general secondary schools, three-year specialized schools and four-year technical secondary schools (based on the lower secondary school programme), two-year supplementary general secondary schools, three-year supplementary technical secondary schools (conducting the programme of basic vocational schools), three-year special job-training schools and post-secondary schools.

Utility model – any new and useful solution of a technical nature affecting shape, construction or durable assemblage of an object. A utility model is considered a useful solution if by means of that solution a practical effect is attainable in the process of manufacturing or exploitation of the product. Rights of protection are granted for utility models. Acquisition of the rights of protection allows using a utility model for profit or professional purpose in

a territory of the Republic of Poland. A protection right is granted for 10 years from the date of filing a utility model application with the Patent Office.

Vacancies (job offers) – jobs created as a result of labour turnover or newly created positions that simultaneously meet the three conditions:

- positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- the employer made efforts to find persons willing to take up the job,
- if adequate candidates were found, the employer would be ready to employ them immediately.

Volume – a single book, listed in the library inventory. In the case of non-periodic publications, a volume is understood as a single copy, whereas in the case of periodic publications – a collection of issues of a given newspaper or magazine, published under one and the same title, and constituting one item in the inventory book.

Voter turnout – the percentage of people who cast their vote in the elections, calculated as a percentage ratio of the number of votes to the number of persons entitled to vote.

Working time – time when the employee is available for the employing establishment, the place of employment or any other place designed for work, as well as break time when the employee was not available for the employing establishment, if this break time was accepted by the establishment or occurred according to the law (for example, a sick leave, a care after the sick member of the family, fulfilling social duties, important family matters, holidays, unpaid leaves), as well as unjustified absence.

Working age – population of working ability, i.e. men aged 18-64, women aged 18-59.

Working directly with the patient (performing health care activities) – persons whose main workplace is public or non-public health care facility, a pharmacy, a pharmaceutical outlet, a stationary facility of social welfare or a practice. This group does not include persons whose main workplace is the National Health Fund, university or government entity or local government, the Ministry of Justice, as well as employees of the Social Insurance Institution, Agricultural Social Insurance Fund and pharmaceutical companies, even if the work performed requires medical education. The methodology is consistent with international recommendations.

Workplace - the institution, company, etc., in which one works.

6. ŹRÓDŁA DANYCH

Badania i sprawozdania statystyczne

1.	BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
2.	EU- SILC	Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności
3.	F-01/s	Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych
4.	K-01	Sprawozdanie z działalności artystycznej i rozrywkowej
5.	K-02	Sprawozdanie z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej
6.	K-03	Sprawozdanie biblioteki
7.	K-05	Sprawozdanie z działalności wystawienniczej
8.	K-07	Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy; Sprawozdanie z centrum kultury, działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy (od 2015 r.)
9.	K-08	Sprawozdanie kina
10.	KD	Kształcenie dorosłych
11.	PNT-01	Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R)
12.	PNT-01/s	Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w szkołach wyższych
13.	PNT-02	Sprawozdanie o innowacjach w przemyśle
14.	S-10	Sprawozdanie o studiach wyższych
15.	S-11	Sprawozdanie o pomocy materialnej i socjalnej dla studentów i doktorantów
16.	S-12	Sprawozdanie o stypendiach naukowych, studiach podyplomowych i doktoranckich, doktoratach oraz zatrudnieniu w szkołach wyższych, instytutach naukowych i badawczych
17.	SSI-10	Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego
18.	Z-05	Badanie popytu na pracę
19.	Z-06	Sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy
20.	Z-10	Sprawozdanie o warunkach pracy
21.	Z-12	Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów
22.	ZD-A	Nietypowe formy zatrudnienia i praca nierejestrowana
23.	ZD-3	Sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

Źródła danych spoza zakresu badań statystyki publicznej

1. Biblioteka Narodowa
2. Centralna Komisja Egzaminacyjna
3. Dane demograficzne (sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz urzędów gmin)
4. Instytut Badań Edukacyjnych
5. Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk
6. Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc
7. Instytut Medycyny Pracy
8. Instytut Onkologii
9. Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
10. Komenda Główna Policji

11. Ministerstwo Finansów
12. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
13. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
14. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
15. Ministerstwo Zdrowia
16. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH
17. Państwowa Komisja Wyborcza
18. Rada Monitoringu Społecznego
19. System Informacji Oświatowej
20. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
21. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Statystyka międzynarodowa

1. Dane Biura ds. Raportu Rozwoju Społecznego ONZ: <http://www.hdr.undp.org/en>
2. Dane Eurostatu: <http://ec.europa.eu/eurostat>
3. Education at a Glance 2014, OECD
4. Eurostat/European Commission – Special Eurobarometer 278, 399
5. Sprawozdawczość UOE (UNESCO, OECD, Eurostat)
6. Światowa Organizacja Zdrowia

6. DATA SOURCES

Statistical surveys and reports

1.	LFS	<i>Labour Force Survey</i>
2.	EU- SILC	<i>European Union Statistics on Income and Living Conditions</i>
3.	F-01/s	<i>Report on revenues, costs and the financial result of higher education institutions</i>
4.	K-01	<i>Report on artistic and entertainment activities</i>
5.	K-02	<i>Report on the activity of museum and paramuseum institution</i>
6.	K-03	<i>Report of library</i>
7.	K-05	<i>Report on exhibition activities</i>
8.	K-07	<i>Report on the activities of cultural centre and establishment, club, community centre; Report on the activities of centres of culture, cultural centre and establishment, club, community centre (since 2015)</i>
9.	K-08	<i>Report of cinema</i>
10.	AES	<i>Adult Education Survey</i>
11.	PNT-01	<i>Report on research and development (R&D)</i>
12.	PNT-01/s	<i>Report on research and development (R&D) in higher education institutions</i>
13.	PNT-02	<i>Report on innovations in industry</i>
14.	S-10	<i>Report on tertiary education</i>
15.	S-11	<i>Report on material and social support for students and students of doctoral studies</i>
16.	S-12	<i>Report on scholarships, postgraduate and doctoral studies, doctorates and employment in higher education institutions, scientific and research institutes</i>
17.	SSI-10	<i>Indicators on information society</i>
18.	Z-05	<i>Survey of demand for labour</i>
19.	Z-06	<i>Report on employed persons, wages and salaries and worked time</i>
20.	Z-10	<i>Report on working conditions</i>
21.	Z-12	<i>Report on structure of earnings by occupations</i>
22.	ZD-A	<i>Survey of atypical forms of employment and unregistered employment</i>
23.	ZD-3	<i>Report on out-patient health care</i>

Data sources that are not produced by public statistics

1. National Library of Poland
2. Central Examination Board
3. Council for Social Monitoring
4. Demographic data (reports of civil status offices, Ministry of Interior and Administration and gmina offices)
5. Education Information System
6. Educational Research Institute
7. Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences
8. Institute of Occupational Medicine
9. Institute of Oncology
10. Institute of Psychiatry and Neurology in Warsaw
11. National Police Headquarters
12. Ministry of Finance

13. *Ministry of Health*
14. *Ministry of Interior*
15. *Ministry of Family, Labour and Social Policy*
16. *Ministry of Science and Higher Education*
17. *National Electoral Commission*
18. *National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene*
19. *National Library of Poland*
20. *Polish Patent Office*
21. *Social Insurance Institution*
22. *Tuberculosis and Lung Diseases Institute*

International statistics

1. *Data from Human Development Report Office: <http://www.hdr.undp.org/en>*
2. *Data from Eurostat: <http://ec.europa.eu/eurostat>*
3. *Education at a Glance 2014, OECD*
4. *Eurostat/European Commission – Special Eurobarometer 278, 399*
5. *UOE reports (UNESCO, OECD, Eurostat)*
6. *World Health Organization*